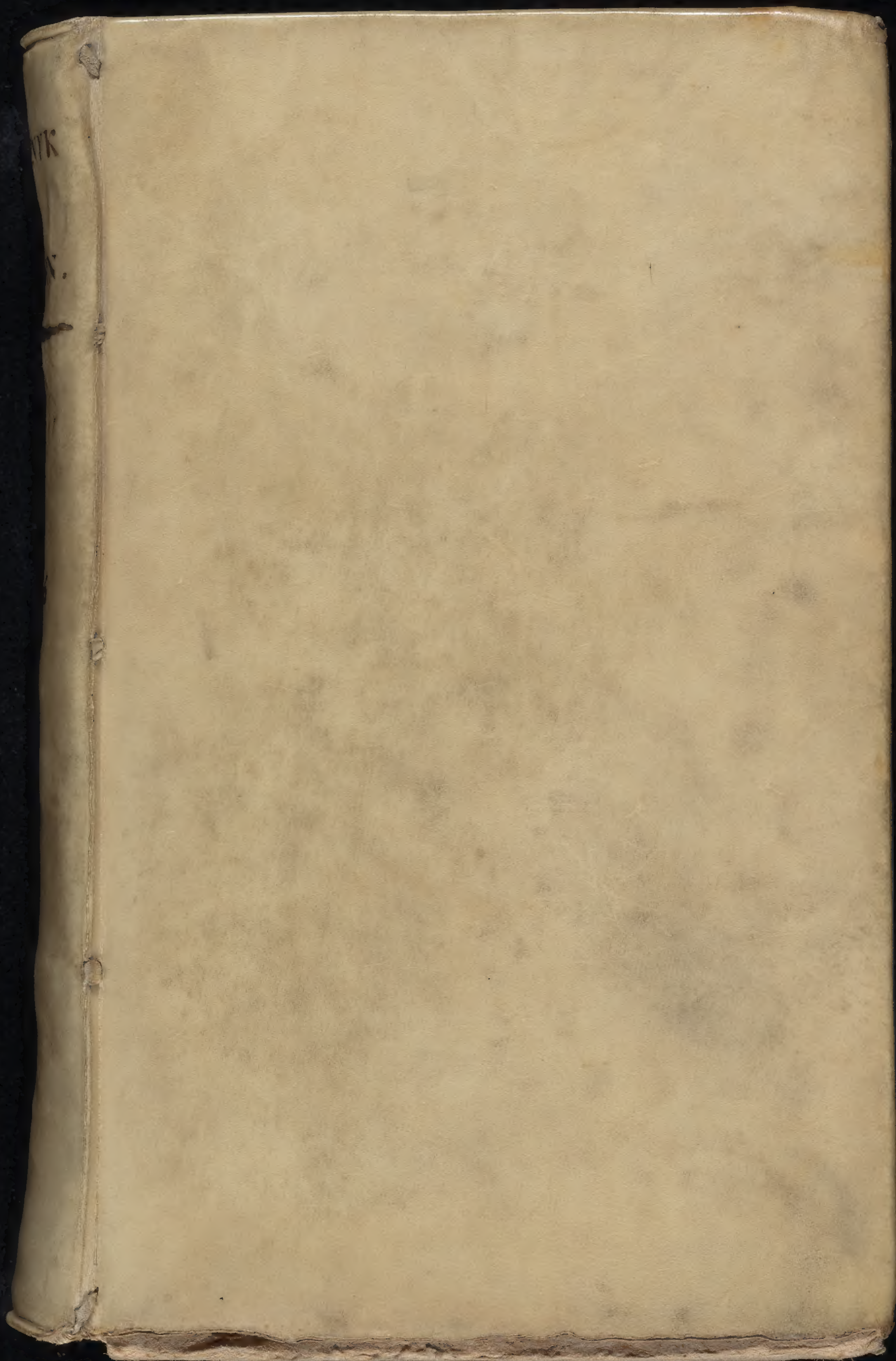
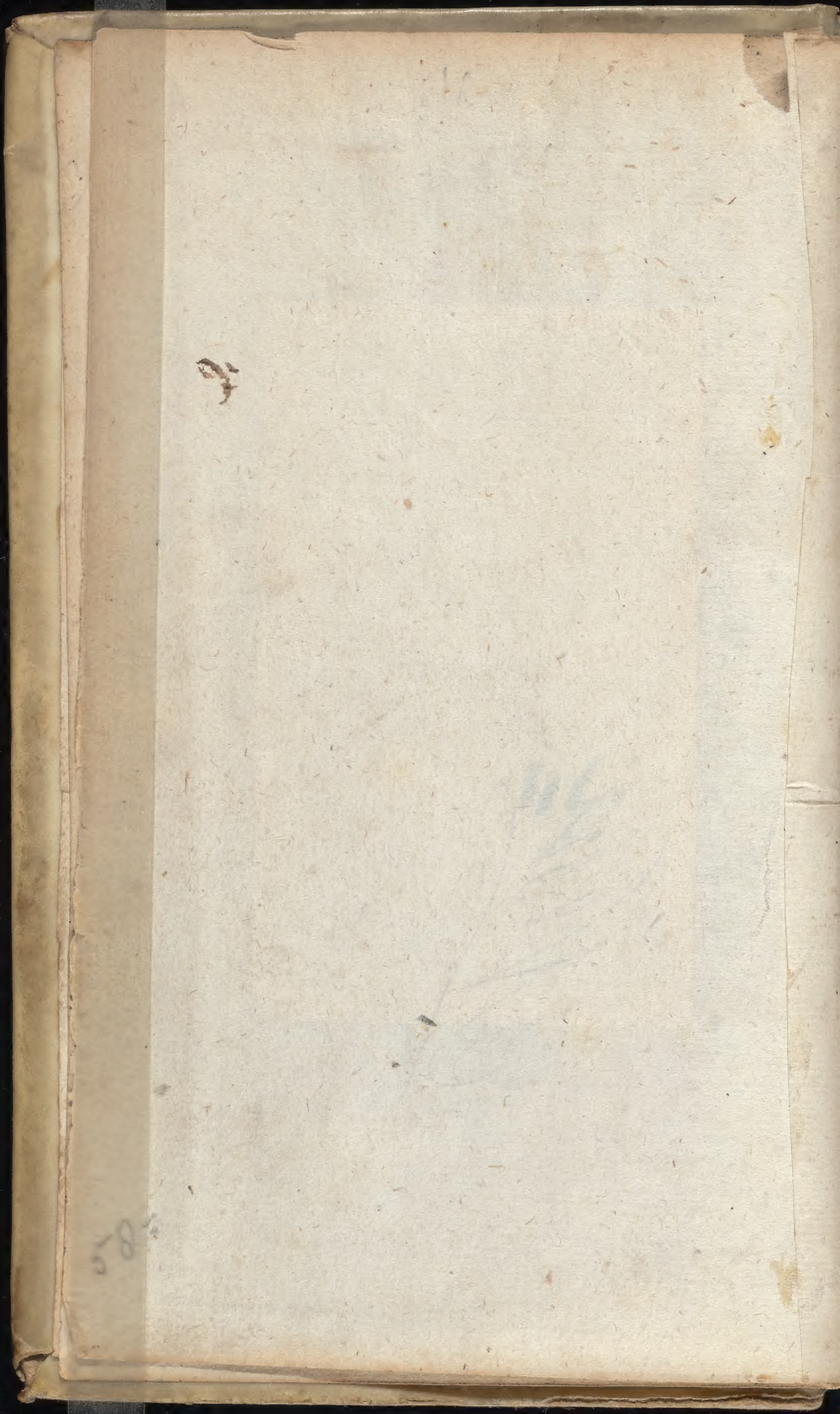

FORT
HILL

LURLEY
MANOR

EXLIBRIS
W.P.COSTERUS.Pz

CHRONIJK

Van de Vermaarde *Zee* En *Koopstadt*

HOORN.

Verklaring van de TITEL PRENT.

'T GEmene best van *Hoorn* sit als een
Maagt verbeelt,
Beschermende Stads Regt, en Gods
gewyde Bladen.
De Hoed van Vryheyd sluyt haar om het Hoofd.
Zy deelt
Aan Weese en Weduwen, met Armoeds last beladen,
Uit eenen rijken Hoorn, mildade giften toe,
Vergadert door de sorg der wijse Borger-vaders.
't Stads Wapen çiert haar Zijd. Den Eenhoorn,
die een Roe
En tegengift vertoont, voor Muyters Landtverraders.
't Aaloude Wapen-schildt verdedigt onvermoeit.
De Zuider Zee leit als een Zee-godt voor haar voeten,
Men ziet sijn Steven-kroon met slijmig wier begroeit.
Ten blijk der Kielen, die sijn Golven daag'lijks
groeten.
Die Zee-godt schenkt sijn nat aan Vader Oceaan;
En laat sijn volle Kruik in Zee blymoedig bruissen,
Sijn Regter-hand bevat een Stuur-riem, en wijst aan
De Zee-lui, die sijn rug by duysenden bekruissen,
Wat blinde droogtens hy nog torst, sig self ten spijt,
Een *Triton* blaast de soo beroemde als dapp're togten
En overwinningen, die daar in vroeger tijdt
Op Vriesen, Geldersen, en Spanjaards zijn bevogten.
Neptuin wijst aan Merkuur de Koopstadt in 't
verschiet;
En seyt, sie Neef, ik heb die wel gelegen Haven,
Wiens Tooren-trans gy gints ter Sterren stijgen siet,
Ter liefd van U, en van den Handel, self gegraven.
De Koop-godt siet de Reed, de Wal, en Poor-
ten aan,
En by sijn slange Staf, belooft die voor te staan

N. BRAKEL.

CHRONYK
VAN
HOORN.

CHRONIJK
Van de vermaarde Zee en Koopſtad
HOORN.

Beginnende met de Grondlegging der *Weſt-Vrieſen*, ontrent 50 Jaren na Chriſti Geboorte.

ALS MEDE

Des Stads Begin, Voortgang en Tegenwoordigen Staat,

MITSGADERS

Vele Gedenkwaardige Geſchiedeniſſen ſoo Binnen als Buyten de ſelve voorgevallen,

BENEFFENS

De Namen van de Heeren der Regeeringe, alles tot den Jare 1706.

Met veel Curieuſe Koopere Plaaten verſiert.

Tot HOORN,
Gedrukt by FEYKEN RIJP. 1706.

Verklaaring van de TITEL PLAAT.

Us werd West-Vrieslands *Pronk*, *'t fier Hoorne*, *braaf verbeeld* :
't Hoofd praalt met Vryheyt, *die haar Deugd haar op kwam setten.*
Haar slinke Hand, *een* Hoorn *vol Overvloed meê-deeld*,
Terwijl haar regte sorgt voor Godsdienst, *en voor Wetten.*
Haar Krijgs-geweer vertoont haar Kragten, *daar sy meê*
Haar Staat, *en Burgery*, *verdeedigt voor gevaaren* ;
Dog minder Elk tot vrees, *als wel voor Rust*, *en Vreê*,
Op dat en Neering, *en den Koopman wel mag vaaren.*
Mercuur, *verslingert op de goê Geleegentheyt der Stad*,
Beraad sig met Neptuin, *om alles aan te wenden*
Dat het rijke Asie, *en* America, *haar schat*
Hier kome met Europe, *en* Africa, *te senden.*
's Stads wijde Haven, *die sig op doet in 't verschiet*,
Haar Scheep-rijkheyt vertoont, *bekwaam tot Laên*, *en Lossen*,
Met d' Eenhoorn, *pronkt haar Schild*, *die 't muyten haat*, *en niet*
Als tot eêlmoedigheyt, *en Vreê*, *schijnt op gewossen.*
De Suyder-Zee, *die aan haar Voeten nederleyd*,
Bepronkt met Steven-kroon, *en Vis-net*, *voor Cieraaden*,
Vertoont op 't deftigste haar Scheep-en Vis-rijkheyt,
En wat al Nuttigheên in sijnen Boesem baaden.
Sy, *sittende agter een seer duystere Gordijn*
Van veel vergeetenheyt, *ontfangt haar Luyster weder*,
Die sy, *een eeuw verleên van de eed'le Sonne-schijn*
Van Velius *verkreeg*, *en door sijn Phœnix Veder.*
Dus werd de Hoorne van West-Vrieslands Hoorn *verhoogt*,
Wel waardig, *dat men daar nog Eeuwen lang van boogt.*

H. FOKKENS.

Op

Op de PLAAT, waar in den *Raad* des Stads *Hoorn* werd uyt gebeeld.

Us werd den Agtb'ren Raad *op 't deftig-*
ste vertoont,
Die 't West-Vries *Lust-prieel, regt* A-
maltheaas *Hoorne!*
In stand houd, en regeert, en met veel aan-
sien kroont,
So dat het roemen kan op Wijse, en hoog geboor'ne.
Hy heeft, ten teken soo van Vryheyt, als van Staat,
De Raadsheers Tabbard aan, en, met een staatlijk wesen,
Gebruykt Voorsigtigheyd, voed Deugd, en toomt het Kwaad,
En laat sig als de Slang, beswееren nog beleesen.
De Stok-Beurs op sijn sijd', de Keur toont, en het Regt
Sijns Burgerrijs, om self, haar Overheên te kiesen;
En sijn gelaarsden Voet, ten strijd wel afgeregt,
Sijn Moed, en Kragt toont, om van 't sijn' niets te ver-
liesen.
'T Hoog-Schout-ampt staat met Schaal, en Swaard, ter
regter Sij,
(Al Eeuwen lang bekleed door Edelen, en Braaven,)
En oeffent straf, en Regt, op dat men veylig zij,
Het Oog bedekkende voor Aansien, en voor Gaaven.
De Deugd, wien Hy in 't oog, in al sijn Raad-slag houd,
Bekroont sijn agtbaar Hoofd, om 't weldoen, met Laurieren.
De suiv're Godsdienst, die op God, en hem betrouwt
En door die veylig is, sijn Staatsie-Ry komt cieren.
De gâloose Eendragt stort een Hoorn *vol Overvloed*
Aan sijne Voeten nêer, en geeft sijn Krijgsmagt kragten.
Een Raad! *regeerende soo prijs'lijk, en met Moed,*
Is waard dat Hem dit Werk nog Eeuwen lang doe agten.
Een Raad! *soo deftig, is dese Eeren-trans dan waard,*
Met Mannen pronkende, door gants 't Heel Al vermaard.

H. FOKKENS.

Verklaaring van de

PLAAT

Voor de Toe-eygening aan de *Ed. Groot Agtbare Vroedschap der Stad Hoorn.*

'T Oogstatig Stad-bestier daar *Hoorn* gerust door leest,
Is in een Rigterstoel op 't destigst hier geseten.
De Stacy-tabbert, Eer, en blijk des Raads-heers, heeft
Sijn Kruin, en Lijf bedekt; maar, om voor 't rein geweten,
En waarde Vryheyd 't Swaart te gorden, daarom toont
Hy den Gelaarsden Voet, gereed sijn Regt te waren,
De Deugd, erkennende die suiv're Trou bekroont
Met eene Lauwer-krans, sijn Silver grijse hairen.
Als Vley-lust, of Geweld 't Stads welvaart maakt te bang,
Dan doet sijn Spiegel hem voorleden tijd beschouwen.
Dan leert hy 't snel gehoor te sluiten als de slang
Die door besweerders list het onheil wert gebrouwen.
De Borger-vader-keur, een pronk der Burgery,
Vertoont de Beurs, daar hy den Lot-boon uyt komt trekken.
't Hoofd-Schoutschap staat verbeeld aan sijne regter zy,
Geblint, met Schaal en Swaard, om geen de minste vlekken
Te lijden in het kleed van Heilig Regt. Men siet
De Godsdienst met het Boek der Heilige verbonden;
't Welk sy geopent toont, en blijd van aanschijn, biet
Het ware Kruis-Geloof aan yder te verkonden.

Vrouw

Op de Plaat voor de Toeygening,

Vrouw Eendragt, welkers Vuyst verknogte Pijlen vat,
Wiens Hals 't Granaat-ooft ciert, ten schets van eenigheden:
Stort hier een rijken Oogst uit haren Hoorn; de Stad
En Burgery ten dienst, als vrugt van Deugd en Zeden.
Bellone, Krijgs-godes volgt dit Godinne-paar,
Om Wal en Havenen sorgvuldig te bewaren;
Of met gekamden Helm, en strijd'bre Beukelaar,
Den trotsen Viand in 't verwaten Schild te varen.
d'Hoog Agtb're Raad wort met een hoogen trans omschut.
't Stads-wapen, (sijn sorg dat haar noit ramp bejegent,
Wiens Regten hy bewaakt, de Burgery ten nut;)
Praalt boven. Dit's den Hoorn, te Land en Zee gesegent,
Wiens rijken overvloed, de Inboorlingen besproeit,
Inboorlingen berugt van onbesprooken wandel,
Voor Eeuwen tegens ramp en weêrspoed opgegroeit,
En over al geroemt door hun opregten handel.
Inboorlingen waar by men dapp're Mannen telt,
Volleert in Taal, in Konst, en nutte Wetenschappen,
Eerst pronkt hier *Junius*, den grootsten Letterheldt,
In Taal-geleertheyd, na, maar noit voorby te stappen.
Hem volgt Heer *Hoogerbeets*, een twéden *Hipocraat*,
Niet min in Staat-kunde als in Artzeny bedreven,
Geneesheer van 't Gemeen, Steun-pylaar van den Raadt
U groote deugden staan alom met Goud geschreven.
'k Sie de Onnavolgb're *Lis*, die, al de wereld door

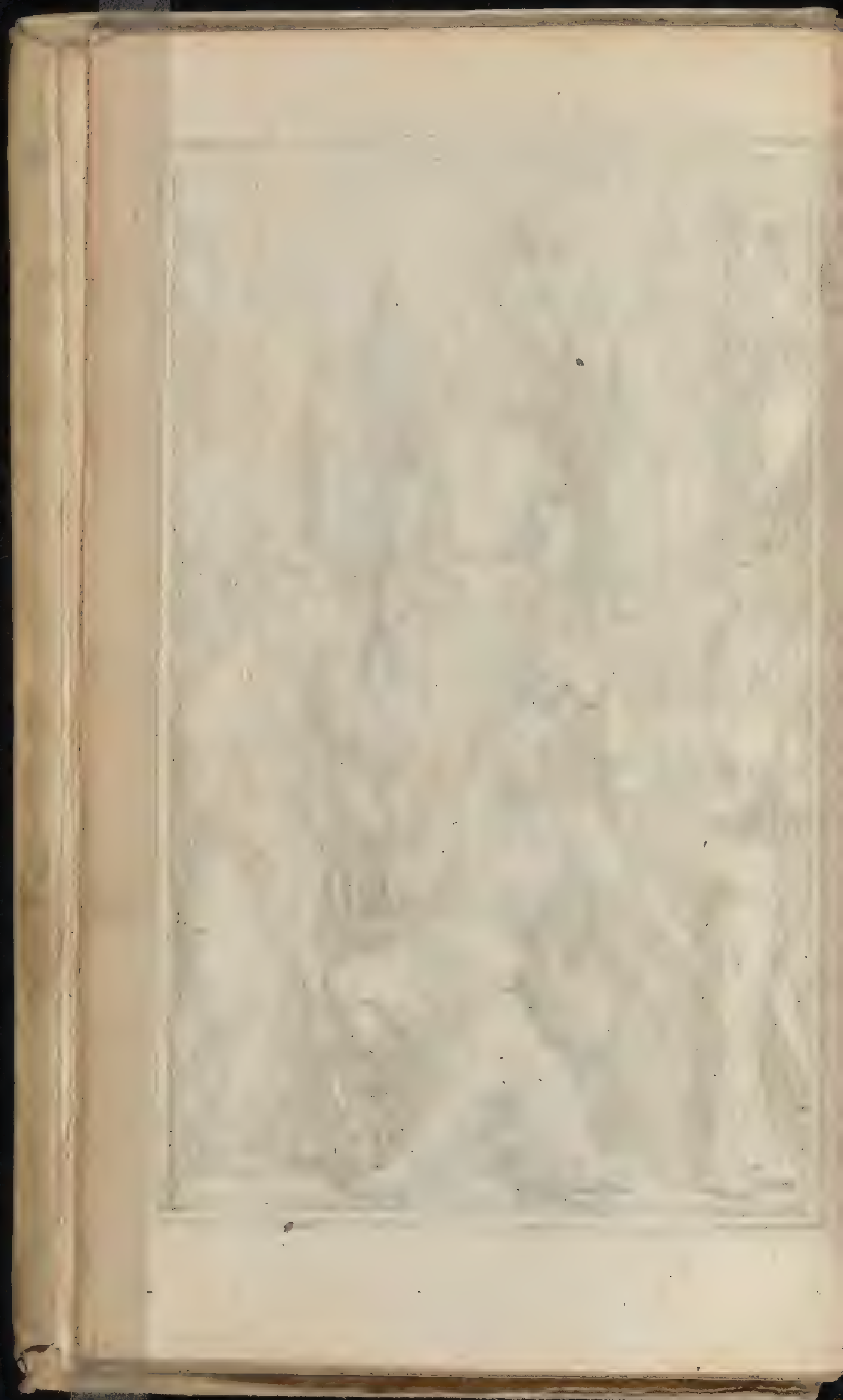
Op de Plaat voor de Toe-eygening.

Geroemt wort als het puik der Schilder Konſtenaren.
Italië ſwijg ſtil; want ſijn Pençeel ſtrekt voor
Een doel, waar op nu nog u grootſte Meeſters ſtáren,
Gekropt van ſpijt, mits hy hun alle ſtreeft voorby,
Manhafte *Koen*, gy die ſoo dapper, als beraden,
Soo nut, als trou, ten dienſt van de Ooſter Maat-ſchappy,
Tot tweemaal hebt de Laſt van 't hoogſt Geſag ge-laden;
Hoe beefde *Portugal* en *Spanjen* voor u ſtem!
U wijs beleyd den druk der Indiaan verheugden,
U trou beproefde ſorg gaf *Neerlands* handel, klem.
En u geboorte Stadt bralt nog op uwe deugden
Ik raak nu *Bontekoe* nog andere niet aan,
'K ſou doolen in de drang der onverſchrokken Helden,
't Cipres-loof dat men ſiet van verre groenen ſtaan,
Hun ongekreukte Lof de volgende Eeuw ſal melden.
Dit blijft geheiligt aan hun groote Naam, waar van
Geleerde *Velius* wijdluſtig heeft geſchreven,
Beknopter wort het hier op 't voet-ſpoor van die Man
Tot later tijd gerekt, 't Gemeen ten dienſt gegeven.

N. BRAKEL.

O P-

ROGER BEETS
IOAN. LIS.
IOAN COEN
TO. HORN
SEN ATU

a

OPDRAGT

Aan de Wel Edele Hoog Agtbare Heeren, de Heeren

RADEN

EN

VROETSCHAPPEN

DER STADT

HOORN.

Mijn Heeren

Mr. FRANCOIS van BREDEHOFF, Heer van Oosthuysen, &c. &c Hoog Schout, Oud Burgermeester, Bewinthebber der Geoctroyeerde Oost-Indische Maatschappy, onlangs Gedeputeerde in de Hoogste Staats-Vergadering in 's Gravenhage.

Dr. GEORGIUS GOETHALS, oud Burgermeester en Bewinthebber van de Geoctroyeerde Oost-Indische Maatschappy.

Mr. JAKOB van SANDER, oud Burgermeester en Bewinthebber der Geoctroyeerde Oost-Indische Maatschappy, Advocaat Fiscaal van het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt in 't Noorder-Quartier.

Mr. PIETER Van der GRAAF, oud Burgermeester, Commies Generaal van het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt in het Noorder-Quartier.

CORNELIS MENT, oud Burgermeester en Bewinthebber van de Geoctroyeerde Oost-Indische Maatschappy.

Mr. JAKOB van FOREEST, Regeerend Burgermeester, Bewinthebber der Geoctroyeerde Oost-Indische Maatschappy, en Secretaris van het Ed. Mog. Collegie van de Heeren Gecommitteerde Raden, van de Staten van Holland ende West-Vrieslant in West-Vrieslant en 't Noorder-Quartier, residerende binnen *Hoorn*.

Mr. ALLARD MERENS, oud Burgermeester jegenwoordig Gecommitteerde ter Vergadering van de Hoogh Mog. Heren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

JAKOB WYBO, Oud Burgermeester.

Mr. JOAN VERSCHUUR, oud Bugermeester.

Mr.

Mr. NICOLAAS van SUGTELEN, oud Burgermeester.

JOAN HOOGTWOUD, oud Burgermeester, jegenwoordig Gecommitteerde ter Auditie van de gemeene Lands Rekeninge in West-Vriesland en het Noorder-Quartier.

Mr. JOAN van AKERLAKEN, Voorsittend Regerend Burgermeester, Secretaris van het Ed. Mog. Collegie ter Admiraliteyt in't Noorder-Quartier, Ontfanger van de Convoyen en Licenten, wegens 't selve Collegie.

Mr. HERCULES de VRIES, oud Burgermeester, Gecommitteerde Raad ter Admiraliteyt in West-Vriesland en 't Noorder-Quartier, als mede Ont-

fan-

fanger van des gemeene Lands Middelen over de Stad en het Quartier van *Hoorn*.

CORNELIS VELIUS, oud Burgermeester Bewinthebber van de Geoctroyeerde Oost-Indische Maatschappy, en Gecommitteerde Raad van de Staten van Holland en West-Vriesland, in West-Vriesland en 't Noorder-Quartier, resideerende binnen *Hoorn*.

ALLARD de GROOT, oud Burgermeester en Bewinthebber der Geoctroyeerde West-Indische Maatschappy.

OUTGER MOLENWERF, oud Schepen, en Equipagemeester van het Ed. Mog. Admiraliteyts Collegie in 't Noorder-Quartier tot *Hoorn*.

Mr.

Mr. GERBRAND de VICQ,
oud Burgermeester en Bewinthebber van de Geoctroyeerde Oost-Indische Maatschappy.

Dr. PIETER OPPERDOES,
oud Schepen, Cassier van de Heeren Bewinthebberen van de Geoctroyeerde Oost-Indische Maatschappy.

Mr. NICOLAAS MINNES,
Regeerend Burgermeester.

Mr. PIETER AVENHORN,
oud Schepen.

MYN HEEREN,

Die de eerste geweest zijn, om hare Boekken aan besondere Persoonen op te dragen, kosen daar toe uyt, (so veel

veel ik bemerken kan,) die hen wel de Naaste waren, of de Eere waardigh, om een nuttig Werk met hare Namen te verçieren..

Dit wel bedenkende, soo heb Ik niemand nader dan U Wel-Ed. Agtbare geoordelt, om dit tegen woordige Werk toe te eygenen, door dien hier in verhandelt wort de Principale en Aanmerkens waardigste Saken deser Stadt, dewelke wort geregeert door U Wel-Ed. Agtb. wijse en voorsigtige Staats-bestier, onder wiens vreedsaame Vleugelen wy schuylen; diens welstand ik wensche, en verhoop dat op 't hoogste mag rijsen en bloeyen ter eeren Gods, en Lof sijns Naams, tot bereyking van dien, Offer en Toe-eygene

ik

ik U Wel-Ed. Agtb. mijn Loffelijke Bescherm-Heeren en wettelijke Voorstanders dese mijn *Hoornsche Kronijk*, als zijnde ongemeen aan U Wel-Ed. Agtb. verpligt en dankbaarlijk verbonden wegens U Wel-Ed. Agtb. Vaderlijke voorsorge, en trouwe vreedsame beheersching, invoegen daar door bemint, ontsien en geëert werd, 't welk yder Ingesetenen soo hooge als laage Staats verschuldet, den nooyt volpresen Schepper te bidden, dat Hy U Wel-Ed. Agtb. daar in nog lang ter Zielen Saligheydt laat continueren, 't gunt ik van ganscher Herte U Wel Ed. Agtb. ben toewensehende; neemt dan, Wel Ed Agtb. Heeren dese mijne vrymoedigheyd ten goede,

en verschaft alsoo een spoor en Prikkel om meer goede pogingen te onderneemen. Aan

U Wel-Ed, Agtb.

Gehoorsaamsten, en
Onderdanigsten Dienaar en Mede-Burger

Uyt Mijn Boek-Winkel,
Den 1. December 1705.

FEYKEN RIJP.

VOORREDEN.

HEt Welvaren van een yder maakt het Gemeene best, dat kan toevallig niet ligt verkregen werden, of gaat ook weder ligt te leur. Maar met besette Redens en Oordeel gegrondt zijnde, staat onverwrikt, self tegens sware Rampgevallen. Dat oordeel, en die redens, moeten van de Regeerders, en Geregeerde beyde gestadig werden gebruykt, na de verkooren Staat van elks Regeering, met min of meer Oppermagt, 't zy in veele, of weynige, of een bestaande; soo gelyk yders wel zijn te vereysschen schijnt. In de Bedienaars van de hoogste Magt in ons gemeene best, wil men wel wat meer Minnelijkheyd en Gemeensaamheyd, sonder kreuk egter der Agtbaarheyd, als in *Venetien*, *Genua*, of in de *Asiatische* Gemeene besten, soo die nog in wesen waren.

Dit, en wederom een Lijdsame gereedtheyd tot dragen van 's Lands lasten, genegentheyd tot het onderhouden,

den, der Keuren en Wetten; Liefde voor de Hooge Overigheydt, en Bereydwilligheyd om die te Hand-haven, en te beschermen. Dit alles siet men uyt blinken in de Geschiedenissen van onse Stad *Hoorn*, in welke bloeyend is een Sugt voor de Godsdienst, Drift voor s' Lands Vryheyd, Lust voor de Aaloude roem van de onverwonnen Landaard, en in veele selfs is nog overig een seer nodige Suinigheyd in gewaadt, Huyshouding en omslag, 't welk de Mededeelsaamheyd aan de Behoeftigen, en het in staat blijven der geslagten kan op leveren.

Om dese Hoedanigheden en alles watter tot de regelmaat van elks handel en wandel nut en nodig is wel te verkrijgen, helpt ons veel een sekere soetaardigheyt en spaarsaam behelpen, 't welk de *West-Vriesen*, *Waterlanders*, en hare Buren is ingeschapen; gelijk men hier lesen kan; soo nogtans datmen se te weynig vryheyd niet konnen dulden, en te veel niet ordentelijk dragen. Hoe men dit matigen moet en

en kan, in voor en tegenſpoed, nog uytſporig, nog Laf zijn : in twijfelagtige tijden, wijs, voor en omſigtig Tykavelende en langſaam zijn in de Haſpelingen van de Buur-vorſten, ſtout tegen de Dwingelanden, en onverwanhoopt in de Nederlagen: Hier toe helpt ons beſt de Geſchiedeniſſen der Voorſaten te kennen, en die aan onſe Kinderen met de Melk te doen inſuygen, om alſoo uyt het verledene hun te vormen tot het tegenwoordige.

Dit hebben de beſte der Grieken *Theucidides*, *Polybius* en andere, de voornaamſte der Romeynen als *Livius*, *Saluſtius*, *Suëtonius*, *Tacitus*, *Dion Caſſius* en diergelijke gedaan.

De groote Wetgever der Joden *Moyſes* heeft haar alle voor gegaan, welkundig van 't nut der Voor-Vaderlijke Geſchiedeniſſen: Daar na hebben ook op dit voorbeeld niet ledig geweeſt de Nakoomelingen der later Tijden, ſoo van Regteren, als Koningen, die ons den op en ondergang

gangh der Jooden hebben na gelaaten.

Onſe Duytſche ſoo wel Hoog als Nederlandſche zijn alleen daar in te weynig bekommert geweeſt, die, regtſchapene Mannen zijnde, en mogelijk ziende, hoe veel de waarheyd in de Griekſche en Roomſche Schriften gewraakt wierd, dieshalven meer toeleyden om wel te doen, als wel te ſchrijven. By hun Prieſteren wierd ſoo een Mondeling overdragt gehouden, ſoo van de verleedene Eeuwen en ſware Gevallen, gelijk als men in *West-Indien* nu ook vind by de oudſte Hoofden der Geſlagten. Voorts onthield onſe Jeugt by deuntjes de Wapenroem der Helden, die op yder togt gemaakt, en in de Inhaalinge der Zegevierende geſongen wierden, maar dewelke ſeer weynig de rook hadden van de juyſte Beſchrijving der bedrevene ſaken. De *West-Vrieſen* en *Kennemers* hebben ſeer weynig daar van nagelaten. Maar deeſe ſchade is door 't neerſtig omwroeten van eenige brave Verſtanden, geboet, met

met naukeuriger en ſuyverder Waarheden uyt andere Schrijvers en Geheug tekenen opgeſogt. Voor veele van ſulke heeft by uytſtek voldaan den ſeer Hoog-gedagten Heer *Theodorus Velius*, dewelke onſijdig en ruſtig de verledene, en ſijne Tijden heeft nagelatsn, met de Lof die hem toekomt, van *Hooft*, *Heemskerk*, en ſoo veel andere aangehaalde en nooyt volpreſen Letterhelden. 't Zijn de voetſtappen van die Man waar in de Schrijver hier is getreden, vindende de meeſte oneffenheden van de Weg, tot opheldering der waarheyd, door ſijn Ed. brave Pen, vergladt, en makkelijk gemaakt.

Ik heb het Werk van die ſeer Geleerden Heer doen verkorten, en daar aan een Hoofd gevoegt der Aaloude Tijden, eer dat onſe Stad nog vorm had, ook heb ik het ſelfde met eenig vervolg na ſijne Tijden vergroot; en behalven ſulks de Namen der Regenten, en der ſelven Wiſſel-beurten daar by gevoegt, en alſoo een ſpoor gegeven

ven om dit ſelve Werk van tijd tot tijd te vergrooten en waardiger te maken,

In hoope en verwagting dat onſe Heeren Burgermeeſteren, Raden, en andere, ſoo wel als alle brave Borgers met geen wars oog deſe mijne aangewende vlijt ſullen aanſien, maar toonen in dit Werkje met ſijne Cieraden, ſoo veel genoegen te vinden, dat ſe Mijn tot grooter ondernemingen noopen, tot Eere van God, en ſijn hier geſeegende Kerk, de Stad *Hoorn*, der ſelver Regeering, en brave Burgerye, met verſeekering dat de beſcheydenſte Verſtanden eerder ſullen willen toetreden tot verbeetering van dit Werk met ſijne feylen, ſoetelijk my aan te wijſen, als met euvel los te gaan op eenige haar ſtootende Kleynigheden; en alſoo mijn luſt en moed niet dempen, maar door eerlijke aanmoediging meer en meer doen ontvlammen, tot aan den dag brenging van nutte en deftige, en aan regtſinige, niet onwaardige Letter-ſpijſe.

Ik ſal eyndige, met de woorden van den onnavolgbre Droſt, daar hy ſig dus doet hooren.

Het mogte, niettemin, wel ſommigen vreemt voorkomen, dat ik my onderwind, Saken, die, al over een wijle, van etlijke ſchrandere of arbeydſaame Harſenen; in onſe Taal gemeldt geweeſt zijn, weder in deſzelfs te vertoonen.

Dog, hun gelieve ſig te erinneren, dat een yegelijk niet alles te voren komt en vaken de Tijd, yets verborgens openbaart, 't welk aanmerkelijk van ſelf, ook dikmaals tot ontſouwing van 't oude dient, en daar onder gemengt als nieuw, de Sinnen aanlokt tot leſen en herleſen van Geſchiedeniſſen, ſonder 't onthouden der welker 's Lands behoudenis, laſt lijdt. Hier ſal ik geen woord meer by voegen. maar eyndigende betuygen dat ik ben en onwrikbaar ſal blijven

U E. Vrundt

FEYKEN RIJP.

Loff der STAD HOORN.

Getrokken uyt de vermakelyke Taalkunde van P. Rabus.

DEez' Zeestad roemt met regt op haar manhaftigheid.
Zy toonde eertijds 't bewijs van moed, en zeebeleid,
Toen Graaf Bossu wierd na een zwaren slog gevangen,
Waar van men nog de vlag en wimpel kan zien hangen.
Te Horen waren ze, die Spanjens dwing'landy
Stout weêrstand boden, en het juk der slaverny
Afwierpen van den nek, gewoon den naam te houden
Van vrye Friesen, daar zy hun gezag opbouwden,
Vele eeuwen lang, en tot een klare proef, dat zy
Nog vrye luyden zijn, staat elk het jagen vry
Dit is 't alleen niet, daar de Horenaars meê pralen.
O neen, wy willen ook hun lof hier niet bepalen.
Zy leverden voorheen geen minder schepen uyt
Als gansch Noordholland. Dog dit schijnt nu wat gestuit.
Maar boven alle is deez' vermaarde stad te prijsen,
Om dat ze magtig is heel Nederland te spijsen
Met Kasen, puik van smaak, en tot den drank bequaam:
Hier is de stapel schoon d' Edammer heeft den naam.
Denk' niet, ô Vremd'ling, dat dit zuivel te gering is
Tot glory, of dat Kaas een al te slechten ding is
Voor uwen vijsen tong. Wy lachen met al 't geen
Uwe overdadigheid vereist, en zijn te vreên
Met dit gerecht, by ons veel waarder, als al 't eten

Dat ooit Apitius, die lekkerbek, kon weten.
Noch roemt de Zeestad Hoorn, om dat uyt hare schoot,
Schier voor twee eeuwen, die geleerde Schrijver sproot,
Die brave Junius, vermaard door zijne boeken,
En brieven, by elk een, die 't pit der talen zoeken:
Waarom zijn beeltenis nog in de gevel staat.

Op de SELVE, getrokken uyt de Stede-boeken van den Heer Joan Blaauw.

BEn ik de Moeder-Stad, van so veel moedig Bloet,
Dat so veel wonderen deê, en so veel wonderen doet,
Van Mannen, die vermant, voor Mannen noyt en weken;
Van Zeylers, die verzeylt, voor Zeylers noyt en streken;
Heb ik van alle eerst 't groot Haring-net gebreyt,
Van allen eerst gespreyt, van allen eerst verbreyt:
Ben ik de Zuyvel-mouw, van voor en agter Stav'ren,
Ben ik so verr ik zie de Vrouwe van de Klav'ren,
En vraagt men hoe ik HOORN, van outsherr heten moet?
En heet ik anders regt, als *HOORN van overvloet.*

KRONIJK

HOORN
de Hooft Stad van West-Vriesland

KRONIJK, *der STAD* HOORN.

Alle die/ oude of hedendaagse geschiedenissen schryven zyn verbonden/ die Volkeren met hare nabuyren te raken/ en alsoo ook te komen tot hare oorsprong en beginselen; In de beschryvingen der geschriften is de waarheyt de Ziel/ en so onafscheydelijk van sulke schriften/ datse sonder die/ voor schimpschriften of pluymstrykeryen gaan. Nu is de oorspronk der volkeren/ de vrijspaal der vindingen/ praatjens en logens. Elk wil de Voorsten Staten en Machten wat opsetten/ met vergehaalde dwalende Ridders/ verjaagde grootse Ballinge/ Volkplantingen/ en sulke gevallen; voorts werden de namen gerabraakt; van Griekx/ Latijn/ Schytix/ Scer en Deens/ moetense beginnen; Stryden/ Overstroomingen/ inbreuken

van de Zeën/ vreemde Krijgsluy/ uytheemse Scheeps-magten moesten de kleederen van sulken Land-helden borduuren; reeken van Vorsten moeten by die uytgedogte Volkeren de Setel vesten en veraarden werden; en als over al dese dromen wel gesmeet is/ en de glans gehaald/ hier en daar uyt Digters/ wien 't versieren so eygen is/ als den Histori-schrijver de waarheyd/ dan moet noots de beste vernis uyt de Klooster-schriften/ en aanteekeningen der Geestelijke gehaalt werden/ die meer altijd op 't verbreyden van haar gewaande Wonderwerken/ versierde Martelaarschappen/ en eygen voordeelen van de gunste der Vorsten en Vorstinnen en haar gaven/ geset zijn als op 't naspooren der twyfelingen; en 't openleggen der suyveren waarheyd.

'T Land der Vriesen, Batavieren, Kermers, Chanisen, Frisiabonen, en andere/ hare Bueren zijn ook al so van sommige opgeset: Ondertussen komt een volk/ eerst van de samenhouding van veele inwoonders/ 't zy in Wijkken/ 't zy in Gehugten/ Burgten of Steden; uytgesondert in de Volk-plantingen/ aldaar waar men of leedig Land vind/ of de landsaat overmeestert heeft. Elk van die Steden en Plaatsen/ begint natuerlyker wyse van weinig Bueren/ die om 't gemak/ of nut/ by malkander sig neerslaan/ gaat het hun wel so volgt er aanwas; so niet so blijft het beginsel in zijn Ey-snoren. Hier is de meyning aan den Leser te doen sien beknopt/ het begin der Stad HOORN, en zijn voortgang onder verschillende gevallen/ tot dese hun bloeyende staat/ die door Gods segen/ in Vryheyd en Welvaren/ lang mag dueren/ onder de wyse en voorsienige bestiering van wel beminde Raden, Burger-

meesteren

meesteren en Schepenen, als Vaders van een stil-le en geschikte Burgery.

Het volk dat van oudt dese streek bewoonden / Marsen, Frisiabones, Canisen, of anders na de veranderingen der tyden / of de kondschappen die vreemde Schryvers daar van inhaalden / schynen my eertijds meest Caninefaten geweest te zijn.

Door den Rhijn, die by Alkmaar nog tot Carel de Stouten van Bourgondiens tijd in Zee liep van Batavia eerst; naderhand van Noord-Holland met Zuyd-Holland en een deel van 't Sagt Batavia uytmakende afgescheyden; welk in vorige eeuwen / gelijk nog in de Rentmeesterye overvloedig te sien is / door den Ysel Lek Maas en Merwe van Zuyd-Holland was te scheyden. De gantsche Land-streek van Gooyland, Amstelland, en meer ande-re tot de Eylanden van Texel Schelling Vlieland en verder / welk nog Kermer gevolg genoemt is / heeft na de Historie van Tacitus, den Oort der Caninefaten gemaakt / lopende tot 't Vlie ver by en gescheyden met de Uytwatering van den Ysel, de grift so men stelt van Drusus gegraven / met vele Meyren / doorgesneden waar van 't Vlie-Meyr, de grootste ommekrits der lage Landen so ver heeft ingesteekt / dat men de selve de Zuyder Zee noemt / die dagelijks meer en meer vreeslijk werd. Alle dese Landen en een groot deel van Vriesland, was dese overstromingen gewoon en gewoonst ja selfs in die Moerassen / Meyren en Water-Poelen bestond / haar sterkte en veyligheyd / so dat sy onverwonnen daar in gerust woonden / op Duynen en op gehoogde Hoogtens haar Vertrek tegen de Baren vindende / welke Noord-Zee inbrekende na schyn / selfs tot in Drent en Twent, zijne Merken / nog onder de aarde heeft nagela-

 ten /

ten / waarmen nog Ankers Scheeps gereetschappen en diergelijke in het turfmaken uytgraaft.

Dese Volkeren / ruw en stout sober en sterk / hebben 't geluk gehouden van haar eerste ingestelde en natuerlijke Vrijheyd / 't heeft de Romeynen niet gelukt haar onder te brengen / maar lieber te nodigen als hare Broeders / en Bontgenoten tot hare vrintschap / so hebben sy van haar gemaakt Cammeraden in den Oorlog / daar sy wonderlijk in hebben uytgesteken; gelijk sy deselve Romeynen wel genepen hebben / wanneerse aan haar Vrijheyd tornden.

Ik geloof dat 't onse Lands-genoten niet sal mishagen / eenige Staaltjes van onse Oudheyd te hooren die hoewelse van Buyte-landers / Romeynen of Grieken nagelaten zyn / alte spaarsaam in de loff der vreemden / gelijkse te groote opsnyders zijn van haar eygene daden; nogtans overvloeyden van onse Dapperheyd / Stoutheyd / en Trouw.

Tacitus doet ons geloven / dat de Volkeren die de lage landen aan de uytwateringen des Rhijns beslogen / zijn geweest Duytsen, die door huystwist of te sterk aangroeyen / gedwongen wierden te verhuysen dese zijn nu Vriesen, dan Batavieren dan Vranken genoemd na dat nu de eene dan de andere in magt / heldenroem / of overstens uyt stak / en wijlse Staads-regering voerden / in welke zy geen een Opperhoofd kenden als voor de nood of lust van den oorlog: so moest daar uyt dikmaals partyschap volgen / en de selve de grooten hoop in kleyndere schiften.

Van de aansienlijkste waren Vriesen, Batavieter, Caninefaten, Frisiabonen en Mattiaken; Cæser overal met sware bloedstorting in Vrankrijk,

en Neerland Meester geworden / sag dit volk aan / als men de Switsers nu agt / namentlijk dat haar Have / Staten / en Land / so goed niet en waren / nog hare lust tot Rijkdom so groot / dat de Romeynen om haar helust die hoefden aan te doen / hy nam hare gemoederen dan in / met de eernamen van maatschappy en broederschap der Romeynen, gebruykte so den Rhijn, haar Schepen en haar Manschap / om Engeland te landen; en haar hooft Cariovalda, die na voortreffelyke proeven van dapperheyd / in de togt van Germanicus Cæsar op de Chenifcen, zijn paart verloor in 't midden der vyanden; en hem wees om den Eems op te komen en de Watten te kennen / die naderhand haar nog so duur stonden / door de Blom van onse Landaart geholpen / kregense so groote agting voor Bataven en Vriesen, datse in 't veld boven andere praalden / in Romen hoog gesien waren: maar de Oppermagt der Roomse onder een Hooft gebukt / kreeg sulke gedrogten tot Keysers / dat de agting voor de deugt der Volkeren ophield / en zy de Rent-meesters of Opsienders in die landstreken in voerden / welke haar gunst aan bedorve Vorsten hoven moetende maken door beursen / om dat al de schennis der Princen / en hare wellusten / so wel als 't onkoopen der Legers gestadig geld eysten; dese vonden allerley konstenaryen / waar mede zy inboorden in onse vryheden / ook wierd de nijd dagelijks grooter tegen hare Krijgs-roem / zo datse nu en dan die uytbraakten / tegen enige van de Bevelhebbers / gelijk Julius Paulus de Broeder van Claudius Civilis en andere meer.

't Geen wy den van 't begin deser Volkeren weten / moet niet minder groots ons voorkomen / als

als het ons is nagelaten/ om dat de Roomse Schryvers/ Cærula qui ſtupuit Germani lumina, flavam Cæſariëm: gelijk hunne Veldheeren/ Vrieſen, Kermers en Bataven eerder geagt en gevreeſt/ als bemind hebben/ men ſietter van vele merken/ in Juvenalis daar hy de ſchrik voor de grauwe en blauwe ooge van deſe Volkeren verbeeld/ het verſken van een Romeyn onder een geboetſeert Beelt van een Batavier geſet.

Sum figuli luſus, ruffi perſona Batavi
Quæ tu derides; hæc timet ora pates.

Ik ben 't boetſeerſel van een roſſe Batavier, die ſelve aangeſigten die gy nu ſou 't derven belacchen/ hebben uwe voor-vaderen wel gevreeſt. Die blonde hayrverw van haar ros genoemd/ is nog en aangeboren/ aan deſe volkeren/ en door loog/ of veel in de Son bloot te loopen/ gemeen. Gelijk Martialis, Zeeuſe en Bataaſſe Spog/ Schuym en Zeep noemt/

Et mutat Latias, Spuma Batava comas.

Uyt deſe agting en vrees/ ſproot het datmen/ geen Tollen van haar door 't gantſche Rijk dorſt eyſſchen: veel min in haar Vaderland/ die op haar halſen leggen/ Julius Cæſer, ſond 400. van deſe Ruyters op de Franſen, die ook met alle hunne Bende voor haar geweld vloden. Auguſtus maakte van haar een bende Ridders, met de naam van Bataven. Corbulo voerden haar tegen de Perſen, in Cappadocien. Sy wierden uytgekiest tot Keyſerlyke hof en lijf-wagten/ als blijkt uyt 't oude graf-ſchrift.

Hilarius Neronis læſ: corporis cuſtos, natione Friſo vixit annos triginta tres.

Galba onthaalden haar prachtig/ als wanneerſe van Nero in Alexanderien geſonden waren om de op-roer te ſtillen. Agricola,

Agricola; nam door haar alleen 't Eyland Mona in van de Britten, die versaagt wierden/ van dese Helden/ met swemmen door Zee en al de berning/ sonder Vloot of Schepen/ 't Strand wonnen en haar slaegen/ en sulks was by uytnementheyt/ haar stoutheyt datse gewapend met hare Paarden over den Donauw of Ister in Pannonien, en voor alle de scherm-vegters van Vitellius, swemmende door de Ticinus en Po streefden/ en sloegen de Vestpasiaansche. In dese tweespalt om 't Roomse-rijk, bestond wel ter sne/ Claudius Civilis, in 't Schaker of 't Haagse Bos, zijn herstelling der vryheyd/ te mets door de Romeynen, al grof gesmukt/ met seer slordige gierigheyd/ so wel als met het te veel uytslepen van jonge Manschap/ en 't beknellen der Stranden/ Zee en Rivier-boesemen door hare Dwingers en Burgten: zy hadden de schrik en 't jok op de Gallen en Belgen, en ontsagen te weynig onse Helden/ die by een genood/ hun bondgenoodschap ten Oorlog staven en in Zuyd-Holland voor Hooft kiesen Claudius Civilis, een oud ervaren oorlogs-man van hooge afkomst/ en oogschijnlijk van Duytse of Catten Konings bloed herkomstig; en in West-Vriesland Brinio, een waare afbeelding/ der West-Vriesen inborst/ onder de Kermers of Caninefaten was hy hoog geagt/ en om de vryborstigheyd van zijn Vader/ die de sotterny en ydele zegepraal van Claudius openbaar uytlagte/ als hy sag/ dat men de Zee liet geesselen/ en strand Schulpen in de Helmen en Schilden gegaard/ na Romen sou voeren/ om te toonen/ de Prooy en Buyt van de ondergebragte en getemde Oceaan.

Dese vryborstigheyt souden zy van niemand geleden hebben/ maar hoe groots en prat de Room-

se Mogentheyt was / so sagse te klaar de noodsakelijkheyd van dese wakkere manschap te krygen in hare heyrlegers / en sag daarom niet alleen haar vrije tong door de vingeren / maar overgoot de selve nog met alle eer en praal. Men siet er van / een voorbeeld in Tacitus verhaald / in die tijd dat Pompejus te Romen nog in 't gemeyne best en Volk bestier / aansien en magt had / dat sekere Afgesanten der Vriesen, met die naam de West en Oost-Vriesen begrypende / in de Schouplaats sagen vreemde Volkeren / welke haar rang en plaads namen onder de Raeds-heeren en de beschrevene Vaders / vraagden zy wat Volk die vreemden waren / en wanneer hun wierd geantwoord / datse waren Afgesanten van verre Landstreken / die seer dapper en getrouw de Romeynen dienst deeden / en dat men haar tot erkentenisse dese onderscheyde rang gunden. So riepen de Vriese Gesanten luydkeels uyt / waar zijnder Mannen onder de Son / dapperder en trouwer als wy Vriesen zijn aan u Romeynen, en dit geseyt hebbende / setten zy 't door 't volk heen / en namen mede haar Rang en Sitplaads onder de Raedsheeren; 't geen van alle de omstanders Romeynen en Vreemden / seer wel haar wierd afgenomen / wand de waarheyd van haar seggen was weereldkundig. Vriesen, Saxen, Bataven, Duytsen, zijn meermalen door een gemengelt van de vreemde Schryvers by haar onkunde / maar die onder welke de Stad HOORN naderhand is opgeboud zijn meest Caninefaten en Friesiabonen te agten.

De Frisiabonen Caninefaten, en West-Vriesen waren van de Bataven door den Rijn gescherden maar uyt een Volk / en onder een vermaagtschapt / niet minder in Dapperheyd / te voet en

te paart / nog stoutheyd in 't doorswemmen van Zee'n / Wateren en Rivieren / alhoewel se in getal kleynder waren / zijnde hare Landen seer doorbroken / en minder Inwoonders voerende; zy hadden Zeden / en Kleeding met de Bataven gemeen; Vrouwen / en Mannen by na van een toestel / een silveren knoop sloot een manteltje boven om de hals / en een rok het onderlijf / wat korter voor de Mans als voor de Vrouwen / die ook in 't slaan / by der hand waren / aan de Mans haar selven en hare Kinderen toonende / om voor haar vryheyd en welvaard / de Mans aantemoedigen met krijgs gebaar.

Hun Jonkheyd mogt geen Baard laten scheren / als na bewesene Daden op de Vyand / 't zy met die te dooden of te ontwapenen; die wierd / sonder minnemoers van de eygene moeders groot gemaakt / vroeg te Paard / in Schieten Springen Swemmen geoeffend / hun kost was Kaas / Vrugten / en allerley eenvoudige schaffing / hun drank Bier / zy waren wat min aan Wijn als de Mattiaken, of Zeeuwen en Bataven overgegeven / 't geen by dese de Wijn deed / in de groote Staads-vergadering in 't Bos / deed de lust tot ruyme vrijheyd / in de West-Vriesen en Kermers, en haar overmaad tot den Oorlog / zy werden van haar buren genood tot de selve onderneming / en sette Brinio op een Schild hem kiesende voor Gesag-hebber en Opper-hoofd in desen Oorlog. Een Man van stouten onvertsaagden Helden aard / zijn Vaders vryborstigheyd / in dit Volk gemeen / die 't geense denken / selfs sonder haar belang / wel Ruyterlijk gewoon zijn te uyten; was een beweegreden / om hem boven andere tot Veld-heer te kiesen.

So op een Schild geset / sweerd hem yeder een Manschap en Gehoorsaamheyd / terwijl hy rondom het Heyr also op de Schouderen der Edelen werd gedragen / hy neemt die last niet onwillig aan / uyt eygen Oorlogs-vuur lust tot dese Opstand voor de Vryheyd hebbende / en bestookt so schielijk en streng de Burgten der Romeynen , langs de Zee-strant / dat hy met zyn Leger afliep al de Schansen / en plunderde alle de Leger-plaatsen der Romeynen , die nergens tegen hem dorsten uytkomen / maar in de loop lieten hunne Sterktens / Tenten / Wapens / en Veld-tekenen / en is dese aanloop na waarschynlykheyd / van Ameland of tot Alkmaar. De eene mond van de Rijn voortgeset / naderhand / aangemoedigt tot groter / siende hoe laflijk de Roomse Bevel-hebbers aan alle Oorden / voor haar vlugten / en alle de Tros / Bagagie / Karrosy / en Huys-raden tot buyt laten. Dit geschiede selfs met so groote geswintheyd dat er van de Batavieren self weynige als haar Stad-houder / Claudius Civilis kennis van hadden / die onder de hand / Brinio stijvende / nog konstelijk de Romeynen gaende hield / als of 't een misverstond was / of wel een lafheyd in hunne Hopluyden en Slot-voogden / dat zy sulken oproer niet hadden ondernomen / voor hare manschap te dempen / die ook den Romeynen quansweijs daar toe zijn hulp aanbood / om haar op te houden tot dat de Zeekant en Rhijn om laag versekert was.

Brinio met zyne West-Vriesen niet minder voort settende de begonnen Oorlog / steekt den rooden haan in alle die Roomse Toorens en Tol-huysen brand en blaakt / hun Paalschansen / en Wagttoorens / en valt met zijn Schepen / hare Zee-

magt

Brinio
1
3
10
7

magt in die Zeeburgten verspreyd aan die hy alle in brand steekt / gebruykende alleen de Masten en Zeylen / tot uytrusten van der bondgenooten Vloot op den Rhijn; so als men hier siet verbeeld;

1 Brinio.
2 De Edelen die hem op een Schild torsen.
3 De swerende Bevelhebbers.
4 De gevangene Romeynen.
5 De Plundering en Wapen-roof.
6 Een stuk van 't Bos van Ongenaden alwaar de Krijgstekenen, en Standaarden van wilde Dieren vellen, door Priesters wierden bewaard.
7 De gesloopte Sloten en Burgten.
8 De gebrande Vloten, langs de Strand.
9 Vlugtende Romeynen.
10 Den Noord - Zee.

Dese heyrtogt is geschied omtrent 50. jaar na Christi geboorte / gelijk de togten door Cæser, so veel voor de geboorte onses Saligmakers zijn uytgevoerd; vroeger kennis heeft men niet van dese Landen / want van de tijd / dat zy van de Catten, en Hessen afscheydende dese Zeeoorden beslogen is seer onwis te oordeelen.

Maar nu was 't Harnas aangegespt / en onversoenlijk de uytvoering tegen 't Roomse - Rijk, waar in nog veele Vriesen, Bataven, Frisiabonen en Caninefaten haar onthielden / dese door Civilis Brinio, en anderen genood om deel te nemen in de verlossing van haar Vaderland / en hare Bueren / vorderden / hare Ruytery met nieuw paardevolk te versterken / om de benden vol te houden / die zy in 't onderbrengen der Bourgognons en Auvergnaten, hadden verloren / voords verhooging van

haar

haar gagie / en de vereeringen haar van Vitellius belooft weygerende togt en dienst aan 't Rijk / so hun dat ontstond. Dit ontydig met voordagt geeyst / en niet voldaan / deed haar uyt 't Roomse Leger / (waar van zy de Bloem en Kragt van Tacitus genoemt werden) vertrekken / Hordeonius Flaccus Opper-gesag-hebber der Romeynen, dorst haar niet stuyten / maar hoopten haar te nypen / tussen zyne Leger-magt en 't Guarnisoen van Bon, daar Herennius Gallus gesag had / die van de Vriesen en Batavieren beleefdelijk wierd om vrye doortogt versogt / maar te gelijk by weygering gedreygt / dat so hy haar belemmerde / sy de Weg met de degen souden maken. Herennius valt met de besettelingen / en al wat hy by een samelen kon op haar in / maar wierd so gehavent / van dese Oorlog-gewone Manschap / datter een Legioen van 3000. Man in de loop bleef / en hy tot in de Poorten van Bon vervolgt / de Graft moest sien vullen van doden / meest omkomende al die hy uytgevoert had; Dit so helder verrigt hebbende / vervolgende stil / en wel ongemoeyt haar weg na het Vaderland / daar vonden zy Ava Romana, Romen of Rodenburg, met de Sloten aan den Rhijn en Zeestrand al vermeesterd / de Dwingelanden / elk om 't eerst haar bergende / en haar selven in staat / om een aansienlijk Leger uyt te maken / so van Paard als Voetvolk / die Wijk te Duyrsteden, Rhenen, Nimwegen en alles in een Ken van hare overwinningen bemagtigden / eyndelijk de grote en welgesterkte leger-plaads van Santen met groote buyt en gevangens in kregen / Keulen dwongen / en Trier aan haar zyde bragten / en dit tot daar toe / alles met haar eygen Volk / dat gelukkiger de gantsche saak / sou

hebben

hebben uytgevoert / haddense geen Walen en Fransen in haar Bontgenootschap ingenomen / want dese ploopde lassenk onder 't oude Volk so dra men van Romen, daar de vrees en ontsag vandese gedugte namen der Batavieren, Wilten, Stormers, Catten, Caninefaten, Frisiabonen, en Chaniesen, alles ontroerde / swaare Legers / over de Alpes, haar tegen sond; de gevallen liepen verscheyden / maar de dapperheyd in 't vegten / de schranderheyd in de krijgs-streken / en de stoutheyt in 't ondernemen en uytvoeren / blonk grootser uyt by de Onse / als 't geweld en getal by de Romeynen, bysonder wederom der West-Vriesen en Kermers, die van Civilis verstendigt / dat er hulp-troepen uyt Engeland over ontboden waren voor de Romeynen, met alle haest haer Schepen bemanden / de Vyandelijke waarnamen en hunne gantsche Vloot verstroopden / met bemagtigen of doen sinken. So verging het ook de Vlamingen op de Naam van Marinen om datse aan Zee lagen / die van de selve Caninefaten en Frisiabonen, afgelopen wierden / so van de Stranden / als van de Zeeuse Binnewateren / welke so veel schrik maekte in de Romeynen dat zy van ons uytgetart tot een Scheepstrijd niet dorsten aanbijten / daar had Claudius Civilis, Brinio, Tutor, Classicus, en andere elk over haar Volk gesag voerende / van de genome Roomse Schepen en hare eygene een Scheeps-vloot toe gesteld / Vlaggen en ander tuyg tot Zeyldoek gebruykt / en om de Romeynen meer te tergen / die Vloot opgetoopt met de plundering van hare Vyanden / maar hoe voordeelig wind en stroom voor Cerelis was / hy dorst geen torn wagen / om 't geheugen der neerlagen so in Zee, als op den Rhijn, daar dese brave Volkeren / met hare banieren als zegepralende de zyne braveerden / door welke uytdaging Cerelis

siende /

ſiende / de Magt / Stout en Dapperheyd / der geener daar mede hy te doen had / en dat de verdere ſaken meeſt te water te doen waren / ſeer geerne te vreden was / de oude Vrede Vriend en bondgenootſchap met de Geſaghebbers der Nederrijnſe en nabuerige Volkeren te ſluyten latende ongekrenkt de Vryheyd weer bloeyen / en afſtappende van de Zee en Rivier-Schanſen met alle de buyt / van Wapens / Rijkdommen Schepen die de Weſt-Frieſen en andere op het Roomſche Rijk gehaalt hadden / met een grote en Roemruchtige Naam van de Herſtelders der Duytſe Vryheyd / vijf en ſeventig Jaar na Chriſtus Geboorte. Door welk geheugen / daar na t' elkens / deſe en andere Vrieſen met eenige Duytſe Volkeren / de Romeynen in 't hayr ſaten / ſiende dat de ſchrik der Legioenen / in naam alleen beſtont / en dat dit Volk uyt hare Poelen en Moeraſſen opdonderende / haar Arenden vertreden / hare Vaandelen geſcheurt en hare Sterktens omgekeert hadden ; in alle welke Geſchiedeniſſen geſtadig de Lof / voor deſe Natien uytblinkt.

Die grote Roem in Krijgshandel en de ware Vryheyd by deſe Volkeren in kragt / maakten hare Landen vreeſlyk en by de vreemde / bemind by de buyren / ſy bleven in hare Land-palen te vreden / tot op den huydigen dag behouden hebbende / deſelve manier van beſtieren in elks gemene beſt / gelijk zy ook van hare taal / weynig zyn afgeweken : en waren zy niet ſo gemengelt met vreemden / welker toevlugt zy altijt zyn geweeſt men ſoude ook by haar de ſelve deugt vinden.

Haar beſtier was / dat men de beſte en edelſte door Wapendaden / uyt het Volk verkoos / die quamen maandelijks eens by een / om op 's

lands

lands saken te beraden; daar een yder met Vryheyt zijn meyning uyte. En om dat het sonder geveynstheyd souw toegaan/ vindmen vanhaar nagelaten/ dat zy wel gedronken hebbende/ aan 't slaan gingen om hun oorlogs-vuer te vergrooten/ en aan 't raden/ om niet te konnen veynsen/ Deliberant dum fingere nesciunt. De gekozen Gesag-hebber en de Staten/ namen haar Raadbesluyt/ maar dwongen er de Gemeente niet toe/ door ontsag of dwang/ maar door sagte leyding van goede gedagten/ redenen en woorden/ behaagde de voorstel aan 't Volk/ so sag men dat datelijk aan haar blanke Swaarden die zy tegen een klonken/ als de Romeynse Soldaten hare Pieken deeden drillen/ op 't behagen van de aanspraak harer Overstens. In welke Raadslagen men ook in dese Landen de Vrouwen/ en Weduwen van hoog aansien of jaren niet en veragte. Ja self sommige voor Uyt-deelsters van Godspraken hield.

Gelijk men aan de meyning van Civilis, Velleda en anders kan sien; tot welke agting voor de Vrouwelijke/ kunnen hare Kuysheyd/ Sindlijkheyd Yver en Manmoedigheyd sekerlijk veel hebben geholpen: Zijnde al eenige Slagen gewonnen die in uytslag twijffelagtig stonden/ door het aanmoedigen der Vrouwen/ die men ook tot 't bestier der saken veelmaal heeft opgevoert en als Heeren gehoorsaamt. Die nu nog Neringen Land-bouw/ en meer waarnemen terwijl de Mans na Oost- en West-Indiën, de Levant de Oost-Zee Groenland en Muscovien varen/ of op de Visschery uyt zyn verdubbelende so hare winsten. Behalve hare Schoonheyd/ die in maaksel van Lijf/ Blankheyd van Lijf-verruw/ en blonde Hayrlokken uytsteekt.

De Keysers na de neep onder Vespasiaan, hielden haar tegen dese Volkeren vriendelijk / en waren in 't oog der selvere ook niet seer ontsaglijk / men vindse by den Keyser Hadrianus, gebruykt om de Zevenbergers of Dacen te dwingen/ daar zy den Ysel door geswommen / de Vyanden tot gehoorsaamheyd dwongen. Naderhant in de Twisten om 't Rijk van verscheyde Kaijsers siet men een Slag van Juliaan in Anmunianus Marcellinus by Straatsburg, daar de Romeynen de Slag als gewonnen hadden / wanneer vier benden Ruyters van Bataven (waar onder West-Friesen en Kermers verstaan werden) schielijk de saken doen van aangesigt veranderen / zy breken tegen de meester spelende Legioenen in / overlopen en te grond geworpen hebbende de hulp Ruyters / zy sprongen met ongewone behendigheyt en stoutheyt van en op de selve Paarden na de noot en Krijgskunde vereyscht / slaan dan met hare grote Swaarden / in stukken wat haar voorkomt of doden met haar kleyne Dolken / Man en Paart / tussen de Roomse ryen en gelederen ingedrongen / en doen de Overwinnaars ter noot veld houden.

Sulke getuygenisse zyner oneyndig van hare wel verdiende / Oorlogs eer / gebleven op de naam van Bataven, tot dat de naam van Vriesen meer 't Hooft opstak / dese die haar Geschietboeken van 300. Jaar voor Christus opvijselen / met Vorsten Hertogen en Koningen, de dromen verby stappende van Frison in Indiën by Alexander de Grootens tijd / so komt men tot een Soon van Grunnius Friso de Jonge, zyn Vader stigten Grunnigen, en hy nam ten egt een Dogter van Ubbo derde Vorst der Vrisen, Frouw genaamt

sette

ſette ſig in 't Nieuw of Weſt-Vriſland neer / bouwde Frouwgaſt, by Alkmaar, Vrouwlegeyſt na der hand bekent / by de naam van Veronen, door de Roomſe Schrijvers / ſo gehakkelt en veranderd / hier volgen Aſcon, Segon, Dibbald, Tabbo, die de Weſt-Vrieſen hulp tegen de Catten of Bataven, Aſcon de twede Hertog der Vrieſen Adelbold Tito Bocayal, die met hulp der Weſt-Vrieſen ſloeg de Gotthen en Wandalen, Anno 240. Richold zyn Broeder / Ubbo, wederſtont. De Bataven in hare togten op Weſt-Vrieſland, Haron, in wiens tijd eenige Edelen met Radbod haar Hooft / tot Medenblik het Hof-ſlot van Weſt-Vrieſland bouwden / Odibald, wiens Stadhouder Iglon Laſcon tegen de Sicambren en Bataven oorloogde.

Udol Haron, de laaſte Hertog / Richold Offo de eerſte Koning der Vrieſen, ſloeg de Bataven uyt Weſt-Vrieſland waar zy ingevallen waren / Odibald, Richold, Beroald, Adelgil tot de Chriſtene Godsdienſt bekeert / Radbod de onbekeerde Anno 718. begraven te Medenblik, Adelgil, Radbod, de twede die met Wittekint, tegen Carel de Groote veel Strijden verloor / en ſtorf in Denemarken, Gombout zyn Broeder / onder wien het Rijk tot een Republijk veranderde na de maniere der Weſt-Vrieſen, uytgeſondert onder Thiery de Soon van Radbod, die Waterland eerſt deed bewonen / Haron deed met zyn oude Vrieſen, want men noemde deſe nieuwe / naderhand Weſter-Vrieſen, hem veel aanſtoot lijden / onder Beroald de Mannelijke linie van Elin ontbrekende / ſmolten de oude en nieuwe Vrieſen in een / tot dat Karel de Groote, haar Vorſt geweken zynde / en zy Chriſtenen zynde geworden

haar alle tot haar eerste Vrijheyd deed keeren / die egter maar met de naam was verloren / want het volk en de Edelen / hielden genoeg hun Vorsten / of Koningen maar voor Capiteyns Generaals en Hoofden van 't Gerigt / blijvende voorts stip by haar eygene Vryheden.

Na eenige tijdt agter dese tegenspoeden vind men dat Vortigrines een Christen Koning in Engeland, seer gequelt werdende van de Picten en Schotten, drie Oorlog-Schepen te hulp kreeg van Hengist en Horsus bestiert / met Saxen, Vriesen, Frisiabonen en Bataven, door welker behendigheyd in Zee en Krijgs-handel hy zyne Vyanden uyt zyn Rijk dreef / en haar Landen verdelgde.

Na welke Ronixe de Dochter van Hengist, trouwde aan de Koning / die van Hengist over kreeg drie nieuwe Oorlog-Schepen / uyt West-Vriesland, doenmaals (als voren nieuw Vriesland) waar in sig ook vele Saxise en Vriese Ridders vonden / die so sterk wierden / van gestadig-overkomende Landsluy / datter Vortigrines jaloers over wierd / en onder voorwentsel van geen Christenen te zyn haar geerne loosde / waer toe den Heyligen Lupus en Germanus, haar Prediking gebruykende / vele bekeerden / die van Vortimeer gestookt wierden / welke in twee slagen Horsus en Hengisti Neef Catiger deed sneuvelen / waar door gekrenkt / zy wederom na West-Vrisland overweken / van waar met Hengistus sterker weergekeert / na dat door loosheyt / op een maal 460. Heeren en Eedelen der Engelsen overvallen en gedood waren / zy in 't Rijk van Engeland Meesters bleven / en by accoort / gedeelt wierd het gantsche Rijk tussen

Brittannien

Brittannien en Saxise-Vriesen. Die daar op alle Christenen wierden / door bewerking van Bertha, des Fransen Konings Dogter en Edelhert, daar toe gebruykende / een Munnik Augustinus die van den Paus Gregorius, in 't leven van den Keyser Mauritius daar heen wierd gesonden / men heeft van de selve grote Mannen gesien als Beda, Wildftied, Vigbert, Willebrood en Plegthelmus, die naderhand over quamen in West-Vriesland, de Zeetel van hare Voor-vaderen.

De getuygenis van Beda, hout in / uyt Marcellus schrijven sprekende van Suydbert, Bisschop van Uytrecht,

Suydbertus quærebat Salutem omnium præcipue Frisiorum et Saxonum, eo quod Angli ex eis propagati sunt.

Suydbert sogt de Saligheyd voor allen maar bysonder der Vriesen en Saxen, uyt welke de Engelsen herkomstig zyn.

Sy waren dese Talen kundig als hare Moeder-taal / en daarom bequaam en met vrugt hier te werken / so zeyd Procopius, in de Gotthise Oorlogen / dat Willebrord op Walcheren uytstapte / 't Euangeli in de Vriesse taal leerde / en als een Vries tot de Vriesen het woord verkondigde.

Nu heeft men van Willebrord in Kermer en West-Vriesland de meeste Heug-teken; als Heyloo St. Willebrords Put en diergelijk / so dat de West-Vriesen, de voornaamste onder de Vriesen blijken geweest te zyn.

Van welke nog een heerlijk overblijfsel is / de ordre van de goude Kroon / van Carel de Groot, en zyn Nasaten verheerlijkt / voor de Vriesen en Bataven, welker Manschap vele grote Daden

uytvoerden tegen de Ongelovigen; en met dese Ridderschap beloont wierden. Men vind daar na twee van de Koningen der Vriese Saxen die beyde na Romen gingen en Monnikken wierden / onder de Paus Constantin, Anno 711. Daar na vindmen Horald een West-Fries Oorlogs Man / die Gerlachs Luytenant was / welke in 't beleg van Uytrecht genuest / de wijk nam na zyn Hofslot tot Medenblik, dese hield so lang door zyn dapperheyd / als Cocles, de Bataven, tot dat de rest in 't slot behouden was wanneer hy / door zyne wonden verswakt / en door zyne swaare Wapen-rusting verdronk / tot groote droefheyd en beklag der zynen; Gordian syn soon / viel tot weerwraak in Holland, van waar hy met veel buyt te rug na Vriesland quam op 't versoek van de Vrankise Konings Gesant. In die tyd begonden de West en andere Vriesen na 't voorbeeld der Zeeuwen, veele Hoogtens te maken by haar Terpen genoemd / om by overstroming der Zee veylig met hare Beesten op te wyken / en huys te houden. Tendelyn, Radbods, laaste Dochter / gedoopt zynde troude met Grimoald soon van / Carel Martel, Vrankise Koning;

Daar na droomt men van Carel de Kale, Koning der Vranken, dat die West-Friesland aan Holland der Bataven sou gehegt / en so als een Graafschap weg geschonken hebben / maar de blyken zyn seer flauw / en men soud nog konnen seggen dat die Vorst der Vranken, uyt dese Volkeren was gesprooten en die Heerschappy uyt Vriesland, Gelderland en Over-Ysel beginnende / met syne buyren / de oude Gallen, had onder gebragt / en dat yemant van ons eygen volk maar was een deel lands toegelegt / om er als hooft van 't

regt

regt en den Oorlog in te beschikken na de wetten des volks / en so mogelyk 't woord Graaf van swarigheden Gravia, oorspronkelyk syn. Het land der West-Friessen heeft niet willen hoger dien Graaf kennen / so hebben Velsen, Amstel, Woerden, en andere getoont aan Graaf Floris, en de West-Friesen in 30 veel slagen het self de / dit begon in die tyd van die Vrankise Graaf Thierry; Dese Thierry of Dirk de eerste Graaf van Holland / kreeg dan van Carel de Kale, wiens naam klaar toont de Vrankise afkomst zynde / duyts en een Krygsman eygen / op 't versoek van zyn oom Hagene, de landen van Egmond, van de suyd-herders hage / tot de voortrappen of Dremmpels en Kumen, alwaar de Landen van Egmond tot geestelyken overgegaan / even als of zy daar van de eygendom hadden / over de rest / uytgelegt schynen / gelyk doenmaals en te mets noch meerder / de geestelyken over al sig meester maekten en de besittingen in sleepten / dit land was niet groot van uytstrekking / want de suyd-herders hage of bosschen / waren over eenige zeeuwse Eylanden / en een deel van Zuyd-Holland te verstaan / tot aan de Kumen of Kenneme, tussen Alkmaar, en 't oud klooster der Karmelyten / als een vliet of beek lopende. Hoe verre geevens yemand hier aan hadde / laten wy aan die 't willen betwisten / ten minsten blykt niet dat er yemand sig heeft regt aangematigt op de West-Vriesen, die ook lang met de Vriesen een gemeyne taal / onder de Landsaten hebben gehouden; welke nu nog op 't platte land in eenige streeken plaats houd; als in Vriesland. Om een denkbeeld van dese West-Vriesen-land / te hebben in 't leesen der oudheyd / kanmen Plinius, op vol-

 gen /

gen/ die de landen tusschen de armen van den Rhijn, bevolkt noemt/ met Catten, Bataven, Caninefaten of Kennemers, Phresen of West-Friesen, Frisiabonen of Waterlanders, Cauchen, die van de Eylanden tot den Eems toe/ Marsen of Marsalen, Tubantinen, Glutions, meerendeels in de Zuyder-Zee verswolgen/ als Grebbers en andere; de Rhijn die by de Alpen zyn begin neemt/ vloeyt door de Palts Ceulsland, en Gelder, scheyd sig in eenige armen die andere namen dragen als de Waal en andere/ of griften als den Yssel, hy loopt in Zee door veele gaten/ ter eener zyde by den Briel, den Breeden Heel, ter andere by Tessel en 't Vlie, Flevius Lacus, houdende een flauwe loopt regt toe door Uytrecht, en Leyden tot zyn gestopte gat by Catwijk, waar van/ en vroeger afgestroomt heeft langs Haarlem, by 't Huys te Cleef Breederode en meerder tot buyten Alkmaar, tegenwoordig daar niet te kennen en nauwelijks te heugen als in twee trekken; hebbende te vooren sterk by Albertsberg heen/ waar 't Hof van die Grave/ gelyk te Haarlem, wel gehouden is/ gelopen/ en Egmond, en Vrone door gestroomt/ waar van te Bergen, buyten Alkmaar op de Geest wel steene overblijffels inde grond gebleven zyn; door dit opstoppen/ en versanden/ is 't water gevallen in de lage beemden van Rhijn en Kermerland, heeft het Meer van Haarlem en Leyden, tot sulken groote gebragt/ en door de Vecht en Amstel, het Ty doen swellen/ door den Yssel, het Vlie Meer, samen gewassen tot de Zuyder-Zee, onse gevreesde/ hoewel schipryke buyrman in en tusschen dese armen van de Rhijn, heeft sig de Graaf van Holland magtig gemaakt/ en gestadig op de Vryheyd der

der buyren happig/ allengs op Gooyland, Amstelland, Kermerland, en met verloop van tijt op Waterland West-Friesland en 't Noorder-Quartier, heeft toegeleyd/ en sig bedienende/ van de ongelegentheden door swaare Winters onse Meyren bevloerende/ of door de Zee de een van den ander by inbreuk scheydende/ tot in Vriesland, meester geworden: Dese Dirk de eerste Graaf is in 't Jaar 800. na Christi geboorte hier in de Landen so aangenomen van eenige maar van de West-Friesen en haar naaste buyren/ hardnekkig tegen gegaan. Syn Soon Dirk de tweede beoorloogde de selve Vriesen, dog dese drongen syn magt niet alleen te rug/ maar kregen Alkmaar, doorliepen Kennemerland, tot sy onder de Burgt van Leyden gestuyt en te rug gedreven wierden/ sy voegden daar na alle hare magten te samen en dreeven de Deenen uyt Uytregt, onder 't Bisdom van Balduc de 15. Bisschop van dat quartier en de Stad; die Stad/ was van de eerste Plaatsen diemen regt Steden kon noemen/ so om hare groote als sterkte van Muyren en inwoonders/ en was van de selve natuyr/ als de meeste Steden van Duytsland, die ook niet seer oud en syn/ uytgesondert de sulke in welke de Romeynen haar volkplantingen bragten/ en hare guarnisoenen hielden/ om uyt die besettelingen/ in voorvallen de inbreuk der vreemde volkeren/ die haar dikmaals quamen bestoken/ hunne Legers in 't Veld te brengen. Want/ alle de Schryvers stemmen eenparig over een daar in/ dat de Duytsen geen Steden en bouden maar dat een ygelyk woonde/ en huysboude/ na dat hem nut of nood aanried; tot dat hy het voorpredikken van het Christen geloof/ de Bisschoppen/

Cloosters en Kerken deeden bouwen / en de selve / door hare deugden en goed leven / of konstenarye / deden overvloeyen van Toehoorders / en menschen die om geestelyk bediend te konnen zyn geerne digt by haar sig neersetten; dese maakten pragt in hare Kerken / en Rijkdommen van hare renten om welke te beschermen sy die goede Vorsten en ingesetens tot het sterk maken van hare Plaatsen aansetten / deselve met Muyren Toorens als andersints verseekerende / en van die tyden af / vermenigvuldigden en in hoog en in Neder-duydsland / de Steden seer verbeterde. Anno 1024. Storf Dirk de derde, die de Vriesen en West-Friesen mede beoorloogde / maar in West-Friesland, meer slagen als voordeelen bevogt.

Enige Graven / elders tegen de Duytsen en Gelderse beesig lieten adem scheppen / aan West-Friesland, Dirk de derde bleef van een Pijlschoot te Dort, Floris syn Broeder by Heusden in 't verfrissen na syne overwinneng op den Grave van Cuijk en de zynen. Onder de banieren van Robert de Vries, vogten sy niet min dapper als gelukkig tegen Philip Koning van Vrankrijk / by Montrenil.

Graaf Dirk de vyfde van die naam 1075. sloeg met nadeel der West-Friesen, twee slagen met haar / en drong door tot Staveren, 't geen hy innam / en moesten alsoo dese rustige voorvegters van hare vrijheyd voor een tijt ploopen / onder Floris de Vette lieten haar enige Friese en West-Friese Edelen met veel roem onderscheyden in Jerusalem en daar rondom / onder Koning Baudonijn, gelyk mede in Syrien, men vind in 't Jaar 1119. een proef van de stoutheyd der West-Friesen van dit Quartier van HOORN

en

en Enkhuysen, en de hooge agting die men voor haar Edelen had / in 't voorval van Galog van Galama, die van het Enkelhelsuysen of Enkhuysen te jagt gegaan onder Medenblik, door Graaf Floris berooft wierd van twee a drie Jagt-honden; waar op na enige dreygementen de Graaf op een andere tyd / Galama tegen quam wel verseld / die den Graaf aanviel / hem self quetste in den arm en doode twee van zyne lijfschutten; hoe hoog nu sulks den Grave verongelykte en liet hy egter niet na / lieber aan de Graaf Godefroy van Braband, de onmin weg te doen nemen / als die te wreken. Die aan Galama toewees den halven eygendom van 't Bosch van Creyl, voor hem en syne nakomelingen erflyk. Hoewel dit nog uytbrak naderhand tot een Oorlog in welke de West-Friesen, eerst seer veel Hollandse Ridders dooden / maar naderhand onder raakten / dog tot Hooft nemende / Floris de Swarte, des Graven van Hollands Broeder / die by haar toevlugt genomen hebbende / haar Capiteyn en aanleyder wierd / vallende in Holland / alwaar sy Alkmaar plunderden / en tot Haarlem toe / alles verwoesten en souden verder gegaan hebben / was Lotharius de Keyser niet tussen beyde gekomen / en had haar vyandschap geslist. Anno 1163.

By na hondert Jaren hadden doenmaals dese Landen rust / tot Willem naderhand Rooms Koning / om haar te dwingen / het Slot van Heemskerk timmerde / waar van hy Gerard van Heemskerk, Casteleyn maakte / en met een Hoog Baljouw van Kermer-land, die nevens syne besettelingen de magt had / om de Kermer-landsaten tegen de West-Friesen te doen opsitten.

Thierry

Thierry by Haarlem, Alkmaar, Medenblik, Spaerland, Kennemerland, Waterland, Amſterland, Gooyland, en 't Noord-deel en Weſterdeel van Vrieſland waar van Hoorn de Hooft Stad is/ wiens begin en voortgang hier word beſchreven.

Na eenige tijd agter deſe tegenſpoeden/ vind men dat Graaf Willem tot Rooms Koning gekooren/ en daar na door den Paus Innocentius tot Lions uyt geroepen voor Keyſer/ in de plaats van Fredrik, was te grooten Heer geworden/ om de Vrieſe en Weſt-Vrieſe vryheyt te blyven houden in de ſelve ſtand/ waar in ſy by eenige Graven te vooren nu geleeft hadden/ waarom ſy te ſamen gedwongen waren tegen hem op te ſtaan/ Anno 1243. Sy vergaderden/ hare Manſchap/ en vielen in de palen van Holland/ alwaar ſy groote buyten maakten; hebbende haar tijd wel waar genomen/ terwijl den Graaf Willem, nu gekroonde Rooms Koning en uyt geroepen Keyſer/ naar Romen meynde te gaan/ om ſig de Keyſerlijke Kroon van de Paus te laten opſetten; dog de ſelve keerde daar op haaſtig te rugge/ om ſijne aangebooren goederen en Patrimoni niet te verlieſen kennende de dapperheyd en ſtoutheyd/ der Weſt-Vrieſen; waar van te rug zijnde gekomen/ ſoo deed hy alle ſijne magten aanſtonds na Alckmaar trecken/ van waar hy in Weſt-Vrieſland inviel/ en vele ſchaden/ het Noorder Quartier aanbragt. Latende bouwen/ tot geheug-teeken van ſijn grimmigheyt een Toorn, het Kaſteel van Toornenburg buyten Alkmaar, in den Jare van 1255. En daar hebbende hy een vergaderd alle ſijne magten; ſtrekte hy ſig uyt tot verby Vroonen, om waar te neemen het winter weer/ in de hoop van by ſterk vrieſen/ te konnen trekken over alle de Meeren en Poelen der

Weſt-

West-Vriesen, maar ten gelukte na sijn meening niet/ want den Heer van Brederode, de voorste Benden aanvoerende/ had wel wat voordeel op de Drechters, en sloeg de selve met hare banieren uyt de verhouwe sterkte. Dog den Koning Willem, van sijn zijde de middel-trop aanvoerende / lukte het soo wel niet. Want de Vorst geseeten zijnde / op een sterk en moedig Paard aan't hoofd van sijn Volk; soekende door te dringen by een korter weg aan de Heyrbaan van Hoogtwoude, welke plaats hy meynde in kolen te setten; stiet al te stout/ verre voor de sijnen/ voor uyt / op het ys/ even als of hy op een vaste grond van land reed / waar op het ys te swak zijnde/ brak/ en plotselijk den Vorst te gelijk in 't wrak deed tuymelen; schier ten eersten te grond gaande door de swaarte van sijn Wapenrusting; en met sijn Paard belemmerd/ aldus in 't ys martelende/ sonder hulp van de sijnen/ te ver van sijn hitte voor uyt gevoerd/ werden hem de West-Vriesen gewaar sonder te weten/ dat het den Graaf was/ waar op sy/ uyt het riet/ en ruygte waar in de voorwagten haar verschoolen/ met pijlen quetsten/ en toe loopende met knodsen doodsloeg en ziende te laat aan de schoonheyd van sijn schild en gehenk/ of bandelier/ dat het eenig groot Heer was. Maar in dit selfde quartier hielden zig op eenige Hollanders, die als ballingen uyt haar Vaderland/ daar haar toevlugt hadden genomen/ dese ontdeckten wel haast dat het de Graaf was/ die een Rijks Arent/ doorsneden met de Hollandse Leeuw op sijn Beukelaar voerde als Rooms Koning; Keyser en Graaf; van Holland; waar op onder de West-Vriesen selfs geen kleyn gejammer ontstond.

Die

Die over dit geval raad pleegende/ het Lijck in alle stilte in een huys in Hoogtwoude begroeven; den Grave/ soo verongelukt zijnde/ soo bragt dese dood/ het Leeger der Hollanders in groote verleegentheyd. Maar van de Banieren eick sijns weegs gingen. De Vorst gewoon zijnde in het bosch van Creyl in West-Vriesland te jagen van waar hy/ de Hasen en 't Wild/ die van sijn volk gevangen waren was gewoon te senden/ aan de Abten ten platten Lande/ by de welke hy sijn selven dikmaals ging verbrooliiken/ en haar door die gemeynsaamheyd veele goederen schonk/ en weldaden deed genieten. Soo schonk hy onder anderen het Eyland van Tessel, aan de Abdye van Lunkerken, gelijk sijn Voorsaat het Eyland van Wieringen geschonken had aan de Abdye van St. Odulf, of Olof. Maar sijn Suster Margareta, ontnam na dit ongeluk den Vorst haar Broeder over gekomen/ Tessel en Wieringen, en gaf die Eylanden en andere goederen; aan Mariengaarde en Merkhoven. Anno 1260. was'er een swaar onweer/ in welk het zee water tegen de wateren van den Yssel Vecht en Eem opsettende/ deed verdrinken seer veel land/ tussen Staveren en Enchuysen, insgelijks veel lant 't selve Enchuysen of t' Enkelhuysen en 't Slot van Medenblik/ welk naderhand niet meer wierd ingewonnen/ en met verloop van tijd tot de Zuyder Zee is uytgewassen.

Kort na die tijd/ verhaalt men van seeker Edelman Hartman Galama genoemt / het navolgende.

Dat hy gaande sijne goederen van t'Enkelhuysen en de sluys van Horn na ziende/ in een vliet een Haring vond/ binnen dijks (dog is wel aan te merken/ dat de dijken doenmaals om 't onver-

mo-

mogen der Landsaten en om den oorlog / geenzins bestand en waren / als men de selve sedert heeft moeten en konnen maken / dese een Haring siende swemmen; was den Edelman / daar van seer verwondert / en synde van wakkere doordringende geest / twyfelde aanstonts of de grond niet mogt ondermynd syn van 't Zeewater / en daar op al dieper denkende / verkogt hy alle zyne Landen; van de welke hy te vooren geen voet en soude willen vermindert hebben / vast stellende / dat de Groote Zee / dat land wel haast soude inslokken; vertrok zig in Vriesland op 't Hooge van Coudom, en de Geestlanden van hem Keys genaamd / om dat hy daar was vreemd komen neersetten / nu aan den Edele Heer de Wild, Secretaris ter Admiraliteyt van Amsterdam, behoorende gelyk Condoms Grietteny aan den Heer van der Waeyen: Daar heeft hy zig dan neder geset en zyn Geslagt is daar rondom in groote luyster en aanzien gebleven.

Anno 1268. Stonden de West-Friesen op voor hare vryheyd en om buyt te maken / maar trokken eerst aan haar de Waterlanders Kennemers en Amstellanders, kiesende tot haar Hooft Gijsbregt van Amstel, sy verjoegen alom de Ridderschap aan den Grave van Hollands Hof behoorende / en verdelgden hare Sloten en Burgten; so dat sy den Adel dwongen de wijk te nemen in Haarlem en Leyden, sy belegerde 't Huys te Vreeland vergeefs maar beklommen Uytregt by nagt / waar in gevallen synde / maakten sy de Wapenkreeyts van de Vryheyd / en trokken veele der Borgery / in de wapenen geraakt aan haar zyde joegen den Adel uyt / en kosen nieuwe Heeren en Gildemeesters na hare zin / kregen ook Amesvoort en Emme-

meland, met Gooyland, in haar bondgenoot-schap / smeeten af de Sloten van Rysenburg Abcoude en Vianen. Sy wierden aangetast van Otto Grave van Gelderen / maar dwongen hem te rug te wijken / van Zeyst na de Veluw, daar na vol glorie schepdende / belegerden Haarlem vergeefs / en trocken so vol buyt na huys. Anno 1280. trock Floris den Soone van Graaf Willem den Rooms Koning en Keyser op / tegen de West en andere Vriesen, alwaar de West-Friesen van hem geslagen wierden by Schellinkhout, hy sloeg de tweede slag uyt wraakgierigheyt om sijns Vaders dood / en de edelmoedige lust om sijn gebeente met roem op te delven en ter eeren te doen begraven; in dese tweede Slag bleeven ses honderd meest West-Friese Landsaten. Onder de gevangenen / was er een oud man / die aan den Graaf Floris aan wees de Plaats daar zyn Vader Koning Willem was gedompeld; van waar hy het Lijk vervoerde / en liet het te Middelborg in Zeeland, in een pragtige Graf-stede leggen.

1288. is de vereeniging van dese Landen van West-Friesland, het Noorder-deel, Waterland, en eenige buyten nu verdronke Landen geschiet met den Hollanders, sodanig dat sy den Grave / met seer vrye manieren erkenden als haren Heer / in krijgs-togten en gerigts-bedienigen / so dat sy aldus konnen genoemt werden te zyn gebragt onder de gehoorsaamheyd van de Grave Floris de vijfde, onder wiens regeringe het land eerst bedijkt wierd / en veel wegen daar door gemaakt om het selve ligter te door reysen / ter selver tijd kregen zy ook wetten / en regulen na welken sy haar souden gedragen. En gelijk dese dag een eynde van haar Vryheyd was / verschaften die

ook

ook te gelijk een beginsel van Ruste / en Welvaart.

Daar waren nog geen sonderlinge Markten en plaatsen / om de koopmanschappen / en goederen te veylen / en te verkopen / welke alleen maar wierden gehouden daar de meeste toeloop van Vremdelingen of koopers en verkoopers was / (gelijk 't nu nog blykt aan de Wilde-markt, buyten Stavoren, op het land-goed van den Heer Secretaris de Wild, alwaar uyt vele Plaatsen nog alle Jaren heel veel Volkeren by den andere komen / om hare goederen te verkoopen; dese Wilde-markt duert drie dagen / en is so oud dat niemand weet wanneer / en van wien die is ingesteld) en dese confluentie / en toevloet nam van tijd tot tijd aan / so dat de Inwoonderen allenskens rijker / grooter / en magtiger wierden als haar geburen; en aan dese oorspronk zyn de meeste Steden van West-Vriesland haar opkomste verschuld.

De Stad HOORN was eertijds maar een groote Sluyse met een Overtoom aan de Oostzyde van de Roode-steen / dienende tot ontlastinge van het binnen-water / en tot de uyt en invaart in de Zee: aan de binnen-zyde liep de Togt in die tijd de Gouw genaamd / welke nog heden buyten de Koepoort is: aan de buyten kant lag wat voorland meest riet / door welk in Zee een zekere kil liep / die bequamelyk diep en schier gekromt was op de manier van een Hoorn, en dienvolgens seer bequaam voor de Schepen om daar te havenen. Dese kille is nu de Haven van de Nieuwendam, het land waar nu de Stad is was laag / en moerassig bekwamer om riet / en biesen voort te brengen als iets anders: maar

dat verder inwaarts lag was seer goed / en vrugtbaar / beset met schoone Dorpen / welke met haar omkring dese Sluyse besettende / geen bekwamer toegang tot de Zee hadden / dan dese Sluyse. Door dese gevoegelijke situatie / en gelegentheyd / kwamen veel Vremdelingen om van de Inwoonderen haar Kasen ander suyvel / en waren te koopen / en wederom met haar van buyten ingebragte goederen te verkoopen / en aan de Ingesetenen uyt te slyten / dryvende op die wyse hare koopmanschap.

En kwamen op die wijse ook drie Hamburger Broeders, Brouwers van haar Neringe, welke veel met haar Bieren quamen handelen / en merkende de goede gelegentheyd van de Plaatse / als ook de aftrek van hare Bieren / goedvonden aldaar yder een huys te bouwen / en daar Herberg in te houden / dit geschieden in het Jaar 1316. zynde de eerste Huysen die gestigt zyn / welkers eene nog gestaan heeft 1560. waar van nog een oude muer staat agter het huys van den Heer Burgermeester Jacob Wybo.

Dese Huysen veroorsaakte groote neringe / en toevloed van alderhande Natien en Volkeren / en wel voornamentlijk de Eyderse, en Deenen, welke van die tijd af haar Ossen-Markt hier vast stelden / zo dat uyt sulken kleynen beginsel alleen in 6. a 7. Jaren een wel betimmerd Dorp aangroeyde.

Anno 1323. of daar ontrent wierd de eerste Kerk gestigt in den naam van Sant Cyriacus: dese Kerk was slegt / van hout en riet / en stond een weynig buyten Dijk daar nu 't eynde van de Vijsel-Straat aan de Zee komt.

In 't Jaar 1328. branden dezelve weder af / en

en als doen waren de Ingesetenen wel ontrent 40. Jaren lang zonder Kerk.

In 't Jaar 1341. was de neringe en koopmanschap so sterk aangewassen dat sy genootsaakt waren een kleyn Dijkje afteleyden van de Zeedijk tot aan de mondt van de voorgemelde haar Haven dienende om de groote Schepen beter te kunnen lossen wijl de haven in zig zelvs te droog was om zulke swaare geladen Schepen in te laten komen; dit dijkje is naderhandt betimmert/ en is nu den Nieuwendam.

In 't. Jaar 1369. ondernamen zy weder een Kerk te timmeren/ dog om dat de See so sterk aannam van jaar tot jaar besloten sy deselve binnen dijks te setten/ op die selve plaatse daar tegenwoordig de Groote-Kerk staat/ en voltooyde deselve nog binnen het jaar/ maar was maar ligt opgetimmert als de eerste/ van hout/ en ried/ en wierd gewijt aan Sant Cyriacus, en Sant Jan Baptista.

In 't Jaar 1375. op Marcellus-dag was er een vreeselyke storm uyt den Noord-westen waar door veel dijken door braken/ en men anders niet verwagte als het land verlooren te sien gaan: maar daar kwam tegens den Avondt een groote donderslag/ waar na de wind schielijk afnam/ en als by mirakel het water voorts begon te dalen/ en afteloopen.

In 't Jaar 1381 wierde het Schipper-Gilde opgeregt onder de naam/ en toeeygeninge van Sant Geertruyd. Waar by haar verscheydenen Keuren/ en voor-regten wierden vergundt.

In 't Jaar 1385. werden de eerste Kloosters gestigt het eene in de Gouw onder de order der Jeronymiters anders Broeders van de goede wille,

het ander agter de Kerk Sant Agneta Klooster voor de Vrouwen onder de derde regel der Franciscanen.

In 't Jaar 1388. werd het Reguliers Klooster in de banmen van Wester-blokker gestigt / welke seer in pragt en rijkdom uytmunte.

In 't selve Jaar werd ook de Zijp bedijkt maar liep binnen korte jaren weder onder.

In 't Jaar 1400. werd gestigt het Klooster van Sante Catrynen in de Gouw. En daar na in het Jaar 1402. het Klooster van Sante Cicilie aan de over zyde van de Gouw.

Het Jaar 1404. het Klooster van Sante Geertruyd mede in de Gouw.

In 't Jaar 1405. op Sant Paulus-dag in January stierf Hertog Albregt, die de Stad veel goeds gedaan / en veel voor-regten gegeven hadde.

In 't selve Jaar werd onder de regeringe van Hertog Willem de sesde het eerste steenen werk met het Kruys-werk boven het Choor gemaakt / welk alleen gemaakt werd ter eere van Sant Jan Baptist.

Anno 1407. wierd de eerste houten Kerk van de Jeronymiters gestigt in de Nieuwe-steegh ter eere van Sante Maria.

Anno 1408. wierd het Sante Maria Klooster in de Gouw gestigt / in die tijd wierd de Veenhop van het Baljouschap van Medenblik ontlast / en gebragt onder de Jurisdictie of regts-geding van HOORN; dese waren Berkhout, de Gooren, Avenhorn, Mysen, den Oudendijk, de Beets, Grosthuysen, Scharwoude, een gedeelte van Schardam, en diergelyke. Waar van haar een voor-regt door Hertog Willem werd vergunt.

In

In 't Jaar 1414. wierd al der eerst ontdekt het souten van de Pekel Haring om die in tonnen op te slaan/ door een Willem Beukelsz. van Bier-Vliet. Als ook Anno 1416. het breyen van het groote Haring Net, so dat dit selve jaar/ nog de eerste Buyssen van HOORN in Zee staken op de Haring vangst / daar men te voren niet als met kleyne voere die men Slabberts noemde/ en de Haring niet en gebruykte dan vers / of in den rook gehangen.

De E: Heer Constantyn Huygens Heere van Suylichem en Secretaris van drie Prince van Orangie, seydt onder anderen in seker vers tot lof van onse Stad HOORN gemaakt.

* Ik heb van allen eerst 't groot Haring Net gebreydt,
Van allen eerst gespreydt, van allen eerst verbreydt.

Anno 1419. groeyde/ en bloeyde de Stad niet alleen in aanwas van seer veel huysen en gestigten maar ook in de Politie/ burgerlyke regeringe en aansienlykheyd der Inwoonderen / als mede in Groote / en uytbreydinge van haar Negotie / en Koopmanschap so wel ter zee / als te lande indiervoegen deselve in het korte haar nabuurige Steden (schoon ouder) overtrof / en de eere verkreeg van der zelver Hooft-Stad te wesen.

In 't Jaar 1420. wierd door de Magistraat groote vlyd aangewend om de wijken/ en straaten van de Stad in order en bequaamheyd te brengen/ zo dat de Roode-Steen, de Kerk-straat,

* *Het welk voor dit werk breeder te zien is.*

het Ooſt, het Weſt, het Venidſen, en de Nieuwendam met ſteenen beleyd wierden.

Anno 1421. onſtond een groote ſware ſtorm / waar door de dijken tuſſen Dordregt en Geertruydenberg door braken; in 't Noorder-Quartier brak den dijk by Petten deur / waar door het gantſe Dorp / en des zelvs Inwoonderen vernield wierden / niet tegenſtaande wel 400. hum getragt hadden te behouden in de Kerk / maar de kragt des waters ſtorte de Kerk om verre door wiens inſtortinge de meeſten wierden verplet en de overige ſpoelden met de ſtroom weg / en verdronken: by HOORN brak ook een gat of twee in de Weſter-dijk, dog zonder aanmerkelyke ſchade.

In 't Jaar 1422. kregen die van HOORN nieuwe Privilegie en voor-regt van Hartog Jan van Beyeren, om zelvs haar Burgermeeſteren, en Schepenen te kieſen.

In 't Jaar 1426. Wierd HOORN eerſt van alle de Weſt Vrieſe Steden (uytgeſondert Alkmaar) met Wallen voorſien / en dat wegens de ſware Oorlogen / en onluſten die ontſtaan waren tuſſen de Hartog Jan van Brabandt, en zyn Huysvrouw Vrouw Jacoba, terwijl de Inwoonderen van HOORN nu beſig waren haar Stad te verſterken geſchieden tuſſen het Leger van de Hartog, en zyn Vrouw Jacoba de ſlag tot Alphen alwaar Vrouw Jacobaas Leger zegenpraalde en de reſt van 't Leger tot voor de Poorten van Leyden agtervolgde. Hier door wierden de Inwoonders van Kermerland als Vrinden van Vrouw Jacoba zeer trots en hoogmoedig / nemende tot haren Overſten Bevel-hebber Willem Nagel een krijgskundig / en geoeffent Edelman.

Wer-

Werpende eerst Heems-kerk, en eenige andere Heeren Huysen om verre rukken doen in Waterlandt, overwonnen Edam, Monnikendam, en 't Huys te Purmerendt, trokken verder in West-Frieslandt en wonnen Medenblik en Enkhuysen, en marcheerden eyndelijk op HOORN aan/ wiens Burgeren haar tegen gingen/ en slag leverden tussen Swaagdijk en Ooster-blokker, maar met verlies mosten wijken. Deze tydinge snellyk in de Stad gekomen zynde/ wierd by den Raad goedt gekeurd/ dat de overige Gemeente even buyten de Ooster-poort haar in slag-ordre zouden vertonen/ om den Vyand hier door schrik aan te jagen/ of gedagten doen maken/ dat hy aldaar nog met een nieuw Leger zoude moeten vegten/ en in der daat zulks geschiede ook/ want de Kermers een weynig aan naderende/ sagen de Vrouwen en Dogteren met haar hulsels en witte schorteldoeken voor gewapende Mannen aan/ zo dat zy weder aftrokken en haar in de naaste Dorpen nedersloegen: des anderen daags belegerde zy de Stad/ en ontboden al het overgebleven Volk dat nog in het overwonnen West-Friesland gebleven was. Zo dit Leger dan zig gereet maakten om de Stad te bestormen/ kwam in de Stad van s' Hartogs zyde Jan de Villers Heere van Lileadam met ontrent 500. gewapende mannen/ daar onder 300. Piccarden kloeke handboogschutters dese kwamen regt op de middag aan/ en wierden door bevel van de Heeren Burgermeesteren over de geheele Roode-steen lange Tafelen gedekt/ waar toe yder Burger by bragt/ het geen dat hy hadde/ en beste konde om haar vont genoten wel te onthalen. Zo haast de Maaltijt geeyndigt was trok de Heer Lileadam met zyn Volk

en Burgers de Noorder-poort uyt tegen de Kermers aan / als doen geschiede een week na de slag by Swaagdijk een bloedig gevegt op Keeren / ('t welk men seyt daar van de naam gekregen te hebben / van het wyken of keeren der Kermers) in welk gevegt de Kermers geheel verslagen en op de vlugt gedreven wierden.

In 't selfde jaar werd nog in de herfst gestigt de Vrouwen Kerk ter eeren van de Maget Maria.

In 't Jaar 1429. werden de twee agter Kerken van de Groote Kerk gaande van 't kruyswerk na het Oosten / d' een aan de Noord syde van 't Choor en d' ander aan de Zuyd syde volkomen opgemaakt / en nog des selven jaars den 9. Maart gewijdt. Dit is te verstaan tot aan het uyterste van het Choor toe / want het agterste deel van de Kerk met den omgang om 't Choor werden eerst langen tijdt daar na opgebouwt.

Aan dit agter werk werd gesegd dat zeker Truydeman de noorder-muur geheel alleen tot zyn kosten liet opmaken / welke Truydeman hier met zyn Huys-vrouw aan kwam zonder dat men oyt heeft kunnen weten van waar / en om wat reden sy hier kwamen: sy eyndigden haar leef-tijdt sonder kinderen / en waren seer rijk / en seer mildadig jegens de Gods-huysen / en armen menschen / en so veere / dat sy de eerste geweest syn / die in de Winter de behoeftigen / en nootdruftigen van brood versagen. Het Huys daar de selven in hebben gewoont / staat op het Oost, by de oude Ooster, ofte gevangen Poort alwaar deselve in Steen uytgehouden nog in de gevel staan / tot een eeuwige memorie.

In

GROOTE KERCK

In 't Jaar 1435. vier a vijf dagen na Vrouw Ligtnisse was de Zuyder Zee so vol / en sterk met Ys beset dat Pieter Haring een der Burgeren door seker wed-spel 12. Ossen over Ys dreef van Stavoren op Enkhuysen.

Anno 1436. overleedt Vrouw Jacoba, in die selve Jaar was er een groote af wateringe / waar door het gesaayde koorn omtrent Uytregt in de Betuwe en voort den Rhijn langs merendeel vernield wierd waar uyt een seer groote dieren tijdt ontstond / en eenige dagen geen Brood in de Stad te koop was.

Anno 1437. Was het gewas nog even wepnig / waar door de honger van tijd tot tijd aannam / so dat voor een schepel Tarwe een Engelse Nobel gegeven wierd. Dese dieren en beklagelyke tijd wierd in het jaar daar aan volgende nog veel swaarder vermids den Oostersen Oorlog : Een roggen broodt wierd op sommige plaatsen verkogt voor een Postulaatse Gulden ; op de Beets werd een heel stuk lands gegeven voor een Tuyl Broodt, en diergelijke meer.

Anno 1440. Begon de dieren tijd wat aftenemen / eensdeels wegens een overvloedig inlandts gewas / en ten anderen om dat de onse een groote Oosterse Vloot overmeesterden / waar onder wel 23. Pruysische Schepen waren.

Anno 1441. Wierd de Vrouwe Kerk in de midden met Steenen opgehaalt / en de andere Kerken seer verbetert / en verciert met Autaars / na dat doenmaals het gebruyk was.

Anno 1445. Werd op Keeren gestigt het eerste Huys voor de Melaatsen met de Kerk van Sant Lazarius nu nog genaamt het Siek-huys.

Anno 1446. Den 18. April was 't alhier so

grooten storm van windt hagel / en snee / dat niet alleen de vrugten veel schade leden / maar ook veel boomen uyt de aarde gerukt wierden / veel Toorens schoorsteenen en huyzen omstorten ; kort om daar was nauwelijks een huys / dat niet door het onweer geschendt was.

Anno 1446. Kregen die van HOORN, Privilegie om behalven haar Palm , en Pinxter-Jaar-Markt nog een derde vrye Jaar-Markt te hebben drie dagen voor en drie dagen na Sant Laurentius dag welke nu de voornaamste is wegens het Zaysoen van het Jaar.

Anno 1447. Oposeerde en kanten de Water-Landers sig tegen de opgeleyde schattinge / waar over veel van de voornaamste van haar bed geligt wierden / voort na den Haag gevoert / en niet ontslagen / voor dat zulks voldaan was / en nog zo veel daar boven / dat de groote nieuwe Zaal die voor 't Hof is / daar van uyt de grond opgetimmert wierde.

Anno 1450. Werd de Ooster of Sant Anthoni Kerk ondernomen gestigt te werden. In die selve tijd wierd ook het Kruys-werk / en het steenen Choor aan de Vrouwen Kerk gemaakt.

Anno 1452. Kregen die van HOORN een Voor-regt om by haar drie Burgermeesteren een vierde te verkiesen / sullende uyt die een verkozen werden die het Jaar daar aan volgende President is met de naam van oud Burgermeester.

Anno 1457. Werd het Dals Klooster of het Hof van Sant Pieter gestigt van eenige Tertianen van Sant Pauwels Convent van Amsterdam.

In 't Jaar 1464. In de Voortijd kwam de jonge Prince de Grave van Charloys gesegt tot Hoorn,

HOORN, en wierd zeer deftig ontfangen/ men bragt hem in een Oorlog-schip/ alwaar een tonne biers gedronken wierdt wyl hy daar in was/ zy vereerden hem op zyn vertrek met twee vette Ossen.

De Burgermeesteren verteerden op die tijd drie stuyvers op het Stadt-huys/ en naderhandt nog eens dat deselve Grave daar was twee stuyvers en een halve. In dit selve jaar verteerden deselve Burgermeesteren op Paasche dingsdag aan de Maaltijd en Bier 16. Braspenningen/ en 10. stuyvers aan Franse Wyn/ en 30 in andere diergelyke.

In 't selfde Jaar wierd ook gemaakt het houten Hooft aan de mondt van de Haven.

In 't selfde Jaar brak een groot gat in de dijk by Wydenes.

In 't Jaar 1469. Wierd tussen Swaag, en Wester-blokker de Bangert beplant door Jan Heesjes burger van HOORN.

Anno 1470. den 21. May ontstond tot Hoorn een tumult of oproer onder het gemene Volk/ om de schattinge en verhoginge van de accysen/ door Hertog Karel op gesteldt/ plunderde het huys van den Secretaris/ en al des zelvs boeken papieren en registers aan stucken scheurende/ en vernielende Ec: Hier over wierden eenige van de voornaamste gevangen na den Haag gevoerd/ 6. van de selve geregt/ en de andere met groote kosten uyt geraakt. En egter wierden de Excysen den 29. July ingevoerd/ en voor een tijd lang opgebragt.

Anno 1475. Werd het Klooster Bethlehem in de Bangerdt gestigt door een Mr. Gerrit Regtsgeleerde, en 2. Priesteren. Waar van nog overblijfselen syn te sien.

Anno

Anno 1477. Sneuwelde Hertog Karel in de slag by Nancy tegen de Switsers.

Na de dood van Hartog Karel succedeerde of kwam in de plaatse zijn Dogter Maria van Bourgondien, onder wiens regeringe Hoorns onheylen op nieuws aangroeyde. Welke / (kortelyk) aldus ontstonde / de aanleyder daar van was eenen Dirk Jansz. Banjaardt, die onder verscheyden redenen en heymelyke Vergaderingen / van sijn Cabalen de saak so wist te drayen / dat men 8 Capiteynen verkoor als hoofden van de t' samenrotters. Het eerste dat sy uytregten was / de Regters van de twaalf onder HOORN hoorige Dorpen wijs te maken / dat de Schout van HOORN Maarten Velaar door de Stads-penningen het Schout-ampt had verkregen.

Ten tweeden / dat 2100. Rinsch-guldens / van de Dorpen afgeparst / gebruykt waren om het Octroy van de Accysen te verwerven / en sulks stroopden sy uyt om de Dorpen mede aan haar Partye en beweging te doen gehoorsaamen / en daar hulpe door te krygen. De Gedeputeerde der Dorpen begeven haar hier op na het Raadthuys / eyssen de Penningen weder op; dog werden van de Burgermeesteren anders onderregt die haar tragten te stillen; en door verder ongeval vreesende bestemmen dier-halven dat de Schout Maarten Velaar het getal zijner Dienaars tot 14. soude vermeerderen / het welk hy doet / en met die twee dagen agter een 30 na de Kerk als na het Stadt-huys met groote trotsheyt gaat / dog dit was Oly in het Vuur / en verbitterde de gemoederen der inwoonderen / die aan een andere partye waren / sodanig dat de voornoemde agt Capiteynen rond uyt tegen hem seyden / dat sy niet

niet gedoogen wilde dat hy met so veel Dienaars ging; kortom het Grauw raakt op de been / terwyl Schout Burgermeesteren, en Schepenen boven vergadert sijn; sy roepen en schreeuwen met geweld dat de Accysen zouden afgeschaft werden / of dat sy allen op het Raadt-huys zouden daarom moeten sterven. 't Welk most agtervolgt en na gekomen werden 't sy wat redenen de Raad mogt gebruyken haar te stillen.

Dit dan so geschied synde wierd te Gent een algemene dag-vaard gehouden op welke de Schout Velaar met eenige syner Gunst-genooten ook gesonden wierd / en verwurf aldaar van de Princesse verder Octroy van syn Schouts-Ampt / het welk hy hier aan syn Vrienden bekent maakte haar vermanende een vrolyke Pasche te houden. En dewyl dese tydinge so stil niet gehouden scheen te werden en op witte donderdag over kwam / rotten de gemeente weder by een met haar voornaamste Banjaart en Capiteynen, seggende dat sy de verkiesinge van Burgermeesteren en Schepenen daags daar aan synde goede Vrijdag na haar sin wilden hebben; of sy souden sulk een kattendans aanrigten / dat men het bloed met Emmers uyt de Kerk soude dragen. Waar op Burgermeesteren haar uyt vreese buyten de Stad begaven / egter ging s' anderendaags den 15. April de verkiesinge voort met dat regt als na gewoonte / behalven dat Schout Burgermeesteren niet tegenwoordig waren. In welke verkiesinge Banjaarts partye boven raakt en tot Burgermeesteren verkoren wierden Euft Allertsz. als oud / Jan Pietersz. Jaaps, Jan Egbertsz. en Dirk Jacobsz. Roelofs, dog van dese leste is geen volkomen seker heydt. Ondertussen kwam Velaars onder-schout

na

na de middag om den Eed af te neemen / maar Burgermeesters wilden hem daar in niet erkennen / gelijk ook niet in de uytkiesinge van 7. Schepenen uyt de 21. en namen die ook sel den Eed af. fs

In dese tijd wierd de Regeeringe t'eenemaal omgeset / Velaars huys wierd geplondert Banjaart wierd tot Schout aangesteld / om dat de gemeente sulks begeerde / zoo dat men met regt mogt twijffelen / of den Raadt / of het Grauw op het kussen sat.

In middels wierd afgelesen dat Schout Velaar, en alle andere die gevlugt waren uyt de Stad daar weder vry mogten inkomen maar Velaars aanslagen en insigten niet na zyn verwagtinge uytvallende / verkoopt zyn regt aan de Grave van Egmondt, welke beloofde hem en de sijne te sullen herstellen als voren.

Hier op ondernam de Grave van Egmond Anno 1479. den 11. February een aanslag op de Stad / gelijk ook agt dagen daar na weder ondernomen wierdt en misliukte. In dit selve Jaar begon den dieren tijd die weder / die lange jaren aanhield. Want door den Geldersen Oorlog van buyten / en door de verdeeltheyt tussen Hoekse, en Kabeljauwse, van binnen kond de Stad groeijen nog bloeijen.

Anno 1480. kwam de Prince Maximiliaan selfs in Holland om te sien / dat hy de beroerten wat mogte stillen. Stelde derhalven een nieuwen Raadt in den Hage, en tot Stadthouder den Heere van Lalayn.

Den 10. January Anno 1481. werd Leyden door Heer Reyer van Broekhuysen in de nagt beklommen / en aan de sijde van de Hoekse bemagtigt. In

In 't selfde Jaar den 6. April wierd Dordregt by ligt dag ingenomen / door Heer Jan van Egmond voor de partye van de Kabeljauwse.

In 't selfde jaar op Goeden Vrydag / als men op de middag besig was / met de verkiesing van de nieuwe Magistraat; ontstont tot Hoorn een vervaarlijke en seer ellendige Brandt / in Sinte Clara Klooster op het Noordt, van waar hy door de kragtige Ooste Windt oversloeg aan de over zijde in een huys vol klap-hout / en brande seer heftig / met groote verbaastheyt der Burgeren / menende dat Heer Jan van Egmond weder verraad op de Stad hadde / en dat dese brandt daar van het teken was: uyt dese overweginge liepen Volkard Melisz. Oud-Burgermeester / met veel van de Heeren / uyt de Kerk na het Raadhuys / lieten aanstonds de Poorten sluyten / en op lijf straffe af kondigen / dat niemand der Burgeren zig na de brandt zoude begeven / anders als de Geestelijke en de Vrouwen; maar dat yder sig gewapent op sijn post soude vertoonen. By dese occasie nam de brandt als niet gesteuyt werdende / seer kragtig en hevig aan / in zoo verre dat hy naderhand niet te keeren was / voor dat door de selve een groot gedeelte van de Stad was weg genomen. De gantsche West-zijde van 't Noord branden af / van de Noorder Poort tot aan de Gelderse Steeg de Verken-merkt, Burgwal, 't Smeríghorn aan Wedersijde tot aan de Wester-Poort: die streek van 't Noord, daar de brandt eerst begonnen was / die eertijdts uyt Vermeyen pleeg genaamd te werden / wierd langen tijd nog genaamt de roode Hel.

Anno 1482. Overleed de Princesse Vrouw Maria van Burgondien, latende agter een Sone Philips

lips als Erfgenaam van den Lande / maar alsoo hy maar vier jaren oudt was / bleef zijn Vader Maximiliaan in de regeeringe.

In 't selve jaar kwam de Stadhouder Lalayn tot Hoorn, en lokte onder schijn van Vrindschap de nieuw verkorene Burgermeesters of voornaamste Regenten in den Haag, en laat die gevangen setten / bestierde de saken tot Hoorn middelwijl soodanig / dat de voornoemde Schout Velaar, weder in sijn dienst en Ampt hersteld / en drie Regeerende Burgermeesters en alle de Schepenen afgeset wierden. Velaar nu in sijn dienst hersteld / en Burgermeesteren en Schepenen / na sijn genoegen bekomen hebbende / sette veel braave Mannen af / en bande de selve nevens veele anderen uyt de Stad / welke als Ballingen naderhand de Stad weder in neemen / met seer groote behendigheyt / en alleen met ontrent 60. mannen / sonder dat'er meer als drie of 4. menschen in den beginne gedood werden. Maar door Velaar wederom met de sijne uyt de Stadt vlugt / en kort daar na de selve wederom aan de Noorder-Poort bestormt / al waar hy af geslagen / en in de storm gewondt wierd / dat 'er de doodt op volgde.

Daar na op den 20. July drie dagen na Velaars dood / kwam de Stadhouder, met de Grave van Schoorle, Heer Jan van Egmond, Petit Salisaart, en veel anderen Oversten / Bevelhebberen / met ontrent 6000. Mannen / en namen de Stad stormender hand in: bedrijvende de Soldaten grote moedwil / dood slaande soo schuldigen als onschuldigen / ja al dat maar voor kwam / ontsiende selfs geen Geestelijke plaatsen.

Na dese veroveringe wierd op gemeene Lands kosten

DE NOORDERPOORT
Sterkte.
Pag. 49.

't Schuytjen van Koe
huyden.

kosten een nieuw Fort gemaakt by de Noorder-Poort met twee swaare Steenen Torens / en de Poort selve / die voor heen van hout was van steen gemaakt / en een weynig bewesten geplaast.

Anno 1484. Wierd Heer Jan van Egmond Stad-houder over Holland, Zeeland, en West-Vriesland.

Anno 1490. Daags na Sant Jeroen ontrent 6. uren in den Avond-stond / regende het so kragtig en overvloedig / dat het Binne-water binnen ses uren tijds boven de ander half voet was geresen / en opgehoogt. So dat de Koeyen datelyk wierden opgeset.

Waar door het volgende Jaar / als ook door andere oorsaken den dieren tijd seer vermeerderde / en groote hongers-nood ontstond.

In 't selve Jaar ontstont ook een groot tumult / of oproer om de groote accysen / en schattingen; welke door die van Haarlem wel eenigsins gestild / maar egter naderhand weder volkomen aangestoken wierd. Ook wierd het Blokhuys weder afgebroken / synde het Fort aan de Noorder-Poort, daar wy hier voorzen een weynig van aangeroert hebben.

Anno 1492. Wierden de schattingen veel swaarder ingevoerd als voor desen met verscheydene nieuwe uytvindingen als honderste-penningen huys-geld &c. So dat de Steden en wel voornamentlijk HOORN onmagtig waren om haar Los of Lijf-renten te betalen / waar uyt geen kleyne onheylen ontstonden.

Hier op volgde het volgende jaar een groote swaare Pest / die binnen HOORN ontrent 1500. Menschen in een Somer weg nam / en met dese Pestilentie scheen de bedroefden tijd syn afscheyd te nemen.

Anno 1494. Wierd de Prince Philips den gantse Landen door gehuld / en regeerde deselve voort alleen als syn eygen voogt en meerder Jarig synde.

Als doen begonnen de binnenlandse twisten / en oneenigheden allenskens uyt te slyten / en onse Stad begon na 24. Jaren sukkelen / en in droefheyd omswerven de Vrugten van een geruster en gelukkiger Staat te smaken.

In 't Jaar 1500. Wierd de ommegang van Choor van de Groote Kerk voltoyd / welke al twintig Jaren herwaarts begonnen / en ondernomen was maar door gebrek van geld / en dieren tijd was steken gebleven.

In 't Jaar 1502. Wierd de Wester-Poort met steenen nieuw opgehaald / en de Noorder-Poort vernieuwt en sterker gemaakt / en wierd aan de Wester-Poort gesteld een groot steenen beeld van Sant Cyriacus, en aan de Noorder-Poort een groot Lieve Vrouwen Beeld. In de Herfst braken de dijken wederom door / so dat ontrent HOORN het Land met water sodanig bedekt was of het een volkomen See hadde geweest.

Anno 1503. Wierder seer sterk gearbeyd aan de Stads-Wallen die niet weynig verhoogt / en verswaard wierden.

Anno 1505. Meenden die van Swaag uyt kragte van haar Privilegie of voor-regt / dat sy alle jaren een Burgermeester en Schepen in de Raad van de Stad mogten hebben / waar uyt verschil ontstaande de saak in den Haag voor het Hof geventileert wierd / waar by die van Swaag van haar onbillyke eys wierden versteeken / en veroordeeld in de betalinge der kosten. Sy appelleerden voor het Hooge Hof te Mechelen; maar wierden aldaar op deselve wijse gehandeld.

Anno

Anno 1508. Wierd de Stad seer vergroot / de Wallen en Gragten verbeterd en verdiept / waar aan veel Huys-lieden uyt de naast-gelegene Dorpen uyt liefde quamen arbeyden; egter wierd yder man van des Stads wegen daags een halve stuyver tot een vereeringe gegeven. Als nu de Wallen van aarde wel voorsien en opgetoyt waren / wierden daar nog eenige Steenen Torens so tot cieraat als afweringe van den Vyand opgesteld.

In de Herfst op Sant Gallen-dag kwam weder sodanigen hoogen vloed / waar door veel dijken doorbraken.

En in 't Jaar 1509. Op Palm-dag swederen een hooge vloed / waar door de nieuwe gemaakte dijk by Schardam weder inbrak / en door de groote persinge des waters / negen kloeke Huys-lieden met een stuk van de Dijk weg spoelden en verdronken / van welken men eenige lighamen nooyt heeft vernomen.

In dit selfde voor-jaar wierden Legaten gesonden aan de Koning van Denemarken, wegens de Tollen van de Sond, onder welke ook was Mr. Pieter de Jonge, Vader van den hooggeleerden Doctor / of Genees-meester Adriaan Junius, welke geboren wierd Anno 1541. den 1. July in de Kerk-straat, alwaar desselfs Beeltenis nog is te sien / in de gevel van dat huys alwaar hy in geboren is; alwaar ondergesteld is door den geleerden Hendrik Bruno.

Hier lag eerst Junius nog taal-loos als een Kint,
Wiens wedergae men niet in seven Talen vint.

Anno 1510. Wierden de Dijken weder ge-

maakt / als mede de Stads-wallen verbeterd / en uytgelegt.

In 't Jaar 1511. Wierd aan de oude Ooster-Poort eerst begonnen / en de boven aarde gebragt / na dat eerst de grond wel besayt was.

Ontrent dese tijd geschiede door de Bedelaars veel moedwil ten platten lande onder prætext van bedelen veel stroperyen / stelen / en diergelyke bedryvende / waar tegens in Hoorn een streng Placaat wierd afgekondigt / dat de sodanigen betrapt werdende souden geset werden aan de Kaak met een spijker door het eene oor / en so lang daar aan staan tot dat sy selfs de spijker los haalden / en voordt ten eeuwigen dagen gebannen uyt den Landen.

Anno 1513. Wierden de gronden gelegt van die twee platte steenen Toorens tussen de Noorder en Koe-poort

In 't Jaar 1514. Op Sant Jeroens-Dag / ontstont hier weder een seer hoogen Watervloed / waar door tot Enkhuysen een stuk van de Vesten met een gedeelte huysen weg spoelden. Tot Hoorn liep een gat in de dijk en maakte daar de Meeren die nu de groote en kleyne Waal syn.

Anno 1515. Verhefte de Pest in dier voegen tot Hoorn, dat ontrent 600. Menschen binnen korten tijd daar door wierden weggerukt / en duurde deselve bykans 12. Jaren / eer dat die / so wel in de Stad / als door gants Holland, een eynde van haar treur-roe maakte.

Anno 1516. Wierden de lasten / en schattingen seer verhoogt / ontstaande uyt den Oorlog / die Holland tegen de Gelderse moest voeren. Waar uyt verscheyden onlusten / verdeeltheden / en aanslagen ontstonden.

In dit selfde Jaar wierden egter des Stads straten op verscheydene plaatsen gemaakt / als mede de Roode-steen verhoogt / het Noord en andere plaatsen met steenen straten verciert / en de muur om de Stad van de Ooster-poort tot aan de Bisschops Toren , synde ontrent half weeg de Koe-poort opgehaalt.

In 't Jaar 1517. Trokken de Gelderse Vriesen op dit Kwartier aan / namen Medenblik in / en verbranden deselve tot de grond / overblyvende alleen het Slot / dat door de Casteleyn Joost van Buuren kloekmoedig beschermd wierd. Rovende / stroopende gants West-Friesland en platten Lande door / kwamen voor Alkmaar , namen de selve Stad ook in / die sy ook plunderden. De Burgeren / en Inwoonderen van Hoorn, het gevaar / dat haar dreygde merkende / staken door raad / en beleyd van de Heer Floris van Yselsteyn , de Huygen-dijk door tussen de Waard en Schermer , en versterkten haar met andere nabygelegene / en van de vierde Man op ontbodene Manschap uyt de Dorpen op de hoek van het gat van de Dijk Maar hoewel dit een saak van een goed / gevolg scheen wierd egter niet aamerkens waardig uytgevoerd / want de Gelderse agt dagen lang de Stad Alkmaar geplonderd hebbende / trokken de negende daar uyt / na dat sy de Stad op verscheydene plaatsen in de brand gestoken hadde / welke door trouwe hulpe van onse Burgers geblust wierd.

Terwyl onse Burgeren hier mede van buyten den Vyand tegen gingen / was den Raad steeds van binnen besig om haar Stad te versterken en voor den aanval haarder Vyanden weerbaar en ontsaggelyk te maken / tot dien eynde wierden alle

Ambagts-lieden die de byl oeffende bevolen / om de Stad rondsomme met een dubbelde staketting te voorsien / dese arbeyd ging so schielyk voort / dat sy al dit werk in drie dagen opmaakten / middelwyl hadden sy de kost van de Stad / en vergasten somtijds in het een of ander Clooster.

Anno 1518. den 28. September / Trok Groote Pier met 25. Schepen in Zee / met ontrent 500. andere seggen 1200. Mannen / en kwam in de na nagt met een aanslag op de Stad op de Dijk aan de Jan Oomkens steeg, maar also de Burgers goede wagt hielden / moest hy weder vertrekken alleenlyk eenige Huysen in de voornoemde steeg plunderde. Uyt dese onderneminge der Gelderse heeft die steeg daar na altijd de benaming van de Gelderse-steeg gehouden / maar soude ook kunnen vermoeden / dat die al lang die naam gehoert heeft van Anno 1436. synde als doen een seer dieren tijd / in welke veele Geldersen wegens hongers-noot na onse Stad kwamen / en haar in de Jan Oomkens steeg ter neder setten.

Daar na kwam de voornoemde Groote Pier tot Medenblik aan den Dijk onder de bedieninge van de hooge Misse / en stak aldaar drie a vier Huysen in de brandt en vertrok weder.

In dit selve Jaar wierd van den Koning van Denemarken aangehouden een Vloot Nederlantse Schepen ten getale van twee hondert / dog hy liet deselve wederom na eenige dagen vry varen.

In 't selve Jaar Wierden de fundamenten gelegt van de Stads-muur / en nog in de herfst opgemaakt / strekkende tussen de Pomp-steeg en het Hooft.

Anno 1519. den 27. February / wierd tot

Hoorn

Hoorn door de Vrouw van een Cornelis Ketelboeter een wonderlyk misdragt ter wereld gebragt / synde twee kinderen / wiens buyken en lighamen van de navel / tot midden de dijen aan malkander verknogt waren / sonder dat men manlyk / of vroulijk lit aan haar konde bekennen.

In 't selve Jaar in de voortijd wierd het bestand met de Geldersen voor twee jaren vernieut / en verlangt.

In dit selve Jaar wierd seer naarstig gearbeyd aan de Kerken / om die hoe langer / hoe aansienlyker te maken; want in dat jaar boven dat het Suyder Kruyswerk van de Groote-kerk gemaakt wierd / werden ook de helft van de koperen Tralien voor het Choor gemaakt / en koperen Kandelaars gesteld rondsom het Choor door een vrywillig geschenk van een onser Burger Claas Pietersz. Sloos.

In dit selve Jaar wierd tot Hoorn in de Somer op St. Pieter / en St. Paulus dag groote vreugde bedreven over den Prince Karel, welker 19. Jaren oud synde tot Rooms Keyser verkoren was. Van welke electie of verkiesinge men een groote verwagtinge voor de Nederlanden had.

In 't Jaar 1520. Was een seer gesonde tijd / so dat in de geheele maand February maar vier doden begraven wierden. Synde verwonderens waardig als men aanmerkt het getal der Menschen / want daar waren op dese tijd wel 4000 Communicanten / uytgesonderd de Geestelyke die wel 400. waren. en dan kinderen wiens getal (na gissinge) wel eens so veel waren als Ouden.

In dit selve jaar wierd aan de Dals-kerk door de Kruyce broeders sterk gearbeyd; ook wierd ter selver tijd / een gedeelte van de Stads-muur ge-

bouwt beginnende van de Noord-syde van de Ooster-poort tot aan de Bisschops Toren toe.

Anno 1521. Den 6. Juny op de middag ontrent 12. uuren viel seer schielyk over de Stad een groote Plas-regen/ gevolgt van een seer swaare blixem/ en afgryselyken donder-slag waar door brandt ontstond in de Groote-kerk, welke door dapperheyd/ en groote moeyte weder uytgeblust wierd. Door dese blixem wierd een Barbier Aris so geraakt/ dat hy lange tijd van syn selve lag/ en als hy bedaarde niet konde gaan/ gevende veel bloed tot de keel op.

Over het blussen van dese brand wierd een seer stätelyke Processie gehouden sodanige als binnen Hoorn noojt gesien was.

Anno 1522. Is het Oordeel agter het Choor als mede de schilderyen boven het Choor geschildert door Jacob Cornelisz. van Ooftsanen, wonagtig tot Amsterdam, een man in die eeuw seer voortreffelyk in syn konst. En in 't jaar daar aan volgende wierd de groote Orgel aan de suydsyde gemaakt en geschilderd.

In 't selve jaar ontstond een groote brand in de Scheepen/ leggende in de Nieuwe Haven, dog wierd sonder seer groote schade nog gebluft.

In 't Jaar 1525. Wierd een resolutie van den Raad afgekondigt/ dat/ indien eenig Burger een Brouwery wilde opregten de Stad hem 100. Guldens soude leenen so lang hy de Brouwery aanhield.

In dit selve Jaar wierd een Vonnis by het Hof uytgewesen/ wegens het verschil dat de Stad Hoorn had met eenige omleggende Dorpen tot elf in 't getal. spruytende voornamentlyk uyt de Sluys die 't sedert de laatste vloed nieuw opgehaald

was/

was/ tot welke onkosten de Dorpen niet wilden betalen/ of immer so veel niet als de Stad van haar eyste / maar sy wierden by 't Hof gecondemneerd / en moesten dien halven een considerabile somme aan de Stad uytkeeren.

In 't Jaar 1527. Wierd van twee timmerluyden met consent van Burgermeesteren / de eerste Helling op het Baad-land gemaakt / om de Schepen op land te halen en te vertimmeren.

In 't Jaar 1529. Wierd de Vrede met Vrankrijk gesloten / en dewyl het land nu van den Oorlog onlast was / besloten de Regente en Kerkmeesteren een Tooren op de Groote-kerk te maken / daar voor desen als dikwils van gesproken was.

Anno 1530. Wierd na dat men lang ondersogt had na een bequaam fondament om de Tooren op te setten / alles verbaardigt als kalk steenen het houtwerk gereet gemaakt / alles onder opsigt van een Meester Jacob van Edam.

Anno 1531. In de na Winter wierd de Tooren eerst gevoegt / en daar na boven de Kerk op syn fundamenten gebragt. Den 1. May wierd de groote Klok gewijd / werdende deselve gebruykt om het heele uur te slaan / en in tijden van Brand / en diergelyke.

In 't selfde Jaar wierd tot Hoorn gestigt het het eerste Weeshuys tussen de Jeroen , en Bostelsteege.

In 't selve Jaar wierd ook opgeregt het nieuwe Gasthuys in de Kerk-steeg , en het oude dat voor de Kerk uyt kwam in die tijd de Bayerd genaamt / gebruykt om vremdelinge in te plaatsen.

Anno 1532. Den 10. Febryary begon het

nieuwe Uurwerke voor de eerste reysen te slaan/ en spelen seer konstig / bearbeyd door den voornoemden Meester Jacob van Edam.

Den 12. October wierd by Burgermeesteren/ en Raden een resolutie genomen / dat van nu voortaan geen Schepen in de Vroedschap / of Stads Raade soude toegelaten werden / ten sy de selve een Lit van den Raad was / of eenige keure te maken was.

In 't selfde jaar werde ook gebouwt de Groote Tooren aan het Hooft, en den eersten steen gelegt op den 6. Augusty.

In 't selve jaar wierd de Sond gesloten waar door wel 400. Schepen ledig lagen / en wel 10000. Matroosen groote armoede met wijf en kinderen kwamen te lijden. Hier door ontstond ook een seer dieren tijd / so dat midden in de Somer een last Rogge al gelde 46. Gout-guldens. Dog daar wierd in 't korte een verdrag gemaakt/ waar van de tijdinge kwam op den 21. July; dit aangenaam gerugt alomme verspreyd synde / gaf aanleyding dat de Rogge in 't kort afliep op 22. Gout-guldens.

In 't begin van November op aller Sielendag / ontstond uyt den Noord-westen een seer sware storm / en het water swol so hoog op / dat het een voet over de Dijken heen stroomde / 't welk in geen hondert Jaren gebeurd was. De Wester-poorts dijk brak op verscheydene plaatsen door / in de Stad stroomde het water over de Roode-steen. Ook bleven veel Schepen / en verdronken veel Menschen en Beesten. Kort hier op volgde een seer strenge Vorst / so dat het ys in 't kort twee voeten dik was / synde St. Maarten, hier door bleven de dijken onge maakt /

maakt / en het water stroomde de gaten in en uyt.

Anno 1533. Werden de gaten wederom gemaakt / en wierd besloten om de Dijk henen merkelyk deel te verhoogen / gelyk ook die selfde Somer nog de Dijk tussen Hoorn, en Enkhuysen een ton hoogte opgehoogt wierd. Insgelyks wierd het Oost van de Ooster-poort af tot aan de Roode-steen opgehoogt. In dit selve jaar wierd ook de Librari, Bibliotheek, of Boeksaal agter de Kerk op gerigt.

In 't selve jaar ontstond weder een nieuwen Oorlog tussen Denemarken en Lubek syn Bontgenoten / en tussen Holland waar door de Sondt weder gesloten wierd / en wederom een benauwde dieren tijd veroorsaakte.

Anno 1536. Stond den Oorlog met Denemarken nog al in den selve staat / den oorlog tegen Vrankrijk die een weynig was gestilt / raakte weder heftig aan het woeden. De Hartog van Gelder (niet tegenstaande de Vrede nog nieu was) begon ook wederom bewegingе te maken / en hadde een aanslag in den sin op Enchuysen. Den 25. of 26. Juny kwam een generaal beslag wegens de Kayserlyke Majesteyt op alle Ooster, en Wester-Vaarders.

Anno 1537. In January wierd een Vreede handelinge tussen den Keyser en Koning van Vrankrijk ondernomen.

In 't begin van May wierd een bestand van drie jaren gesloten tussen Denemarken, Lubek en de Onse, waar door de Sondt weder geopent wierd / en het koren so affloeg dat Rogge van 36. goutgl. in April gekost / in May weder voor 16. goutgl. verkogt wierd / en so met alle andere Oosterse waren na proportie.

Anno

Anno 1538. overleed den Hertog van Gelder in den Ouderdom van 71. Jaren / na dat hy 36. Jaren beyde syn eygen / en syn nabuurige Landen in groote onrust en gestadige kwellingen gehouden hadde.

Dit Jaar wierd ook de kap gemaakt van de Ooster-poort, daar voorheen alleen maar een Wagt-huys opgestaan had.

Anno 1539. In de Winter wierden de Koopvaardy Schepen / so Hier, als tot Amsterdam beslagen / om den Keyser in de Middelandse Zee te dienen.

In 't selve jaar was het Edel Geslagte der Aalbouten uytgestorven op een Dogter na / die / alhoewel bastaard / egter by gebrek van een ander wettig erfgenaam wettig gemaakt / en geadopteert wierd. En daar na ten huwelyk gegeven aan Adriaan Win, een man door syn overgroote Rijkdom / en daar na door syn Armoede genoegsaam kenbaar. De gedenk-schriften melden van deselve / dat hy behalven Huysen / Renten / en andere middelen in eygendom besat 125. Morgen van de beste Landen in Noord-Holland, in plaats van Tin of Aardwerk / hem altijd liet bedienen van Silver op tafel / en over de Maaltijd en alles verder na mate van een Princelyke toestel. Hy hadde een glas in seker Speel-huys laten schilderen / waar op afgebeeld stond / een Man sittende op een Paard / of Ros met een Valk op syn hand / waar onder stond.

Ik mag ryden, ik mag vliegen, ik mag gaan
Ik behoef niemand ten dienste te staan.

Maar God Almagtig wederstaat dikwils den

trotse der Grooten so wel / als hy genade bewijst aan den Nedrigen: gelijk men bespeuren kan uyt dese Adriaan Win, dat hy door onagtsaamheyd / verkeerde mildadigheyd / en kwade levens wijse als een deploraat man verlaten zijnde / nog stierf in een Hoy Schuur van een Boer / die eertijds sijn Pagter geweest was.

Anno 1540. Was het een seer heete en drooge Somer / soo dat selfs in de Rivieren weynig waters was. Men ging tot Pariis dwers door de Seyne, en men seyd dat seker Landman sijn ploeg dreef / dwers door den Rhijn.

In Julio kwam de Keyser in Holland, stelde met de Staten alles in order / en gaf haar Rhene de Chalons, Prince van Orangien tot Stadt-houder.

Anno 1551. Wierd de Muur tussen 't Hoofd, en de Baad-Lands Tooren, nieuw gemaakt. Als mede de Steenen Brugge op het Noordt.

In dese was ook een groote brand in de Vysselstaat, maar wierd door naarstigheyt van de Burgers nog weder uyt geblust.

Anno 1542. Vervielen dese Landen weder in een Oorlog / met de Geldersen, vermits het meeste deel den Keyser af gevallen / en den Hertog van Cleef aangenomen hadden. In dit selve jaar was het bestand met Denemarken geeyndigt / en alsoo men malkander niet wel kon verstaan / verviel met weder in een Oorlog / soo dat de Sond weder twee jaren gesloten bleef / en de Oosterse vaart stil stond.

Anno 1544. Wierden de verschillen neergeleyd / en de Vreede met Denemarken soo wel / als met Vrankrijk getroffen / en gesloten tot groote blijdschap van het gemeene Volk.

In

In dit jaar wierd het Toorentje gemaakt op het Stadhuys, als ook de blauwe steenen Trappen voor het selve.

In 't jaar 1545. Wierd door bevelen van de Stad tot Uytregt van Mr. Jan van Tolhuys, eenige stukken Metalen Geschut gegoten.

Anno 1546. Wierd de Stads Muur / tussen de Wester en Noorder Poort op gehaalt / als insgelijks de Pijp of Sluys daar de Schuyten in en uyt en door varen.

Anno 1547. Wierden de Stads Gragten verdiept en op veel plaatsen verwijderd.

Anno 1551. Staande nog de Vrede met Vrankrijk, namen deselve egter veel van onse Schepen die na de West Kust, Spangien en diergelijke haar Reyse tragten tebevorderen. Waar uyt weder met deselve een swaren Oorlog ontstond. Hier op volgde een generaal beslag der Schepen om die Land-streke varende; als mede een verbod van den uytvoer van Koorn / Kaas en diergelijke.

In dese selfde Somer wierd ook het Schoorsteen-geld op gevragt.

Anno 1553. En drie a 4. volgende jaren volhardt den Oorlog tegen Vrankrijk, en wierd seer heftig gevoerd soo te Lande als te water.

Anno 1554. In den Oegst / geschiede een aanmerkens waardig gevegt in de Hoofden, tussen 19. Franse Oorlog Schepen en 6. Jagten, en 22. van onse Koopvaardy Schepen, of Straats-Vaarders. De onse meerder ervarentheyd hebbende / om met het Geschut om te gaan / sogten niet anders als haar verweeringe met het Geschut / daar in tegendeel de Fransen niet anders sogten; als de onse aan Boord te klampen / en te enteren / te meer om dat haar Schepen ongelijk sterker met Volk be-

beset/ en opgepropt waren. Dit gevegt duurde van s' morgens ten 9. uren/ tot na de middag te 3. als wanneer de Fransen de moet ontvallende/ bestand versogten/ maar wierden/ soo wel door't geraas van het Kanon/ als yver van de onse in het Vegten/ niet verstaan. Derhalven staken de Fransen als alle raad ten eynde zijnde/ de brand in haar eygen Zeylen/ om de onse alsoo een vrees aan te jagen/ en alsoo van malkander af te raken; 't welk met sommige gelukte/ en met sommige al te vast aan een-zijde misliukte. Het verlies van den Vyand wierd begroot op omtrent 1000. Mannen en 6. der selver Schepen verbranden/ en een in de grond geschoten wierd; in tegendeel bleven van de onse omtrent 300. Mannen/ en verbranden 6. Schepen/ en 5. wierden van de Fransen genomen.

Anno 1555. In October gaf de Keyser het Gouvernement van de Nederlanden over aan sijn Soon Prince Philips, en 't volgende jaar 1556. Resigneerde hy ook het Keyserdom by geschrifte aan sijn Broeder Ferdinand, Trok verder met sijn twee Susters na Spangien, daar hy hem als de last van de Regeeringe halende/ van alle die Wereldse heerschappye ontsloeg/ sonder hem meer met s' Lands saken te bemoeyen.

In 't selve jaar den 7. July gaf Koning Philips de Steden van West-Vriesland, als Hoorn, Alkmaar, Enchuysen, Edam, Monikedam, seker voorregt/ dat niemand, van wat staat of conditie soude mogen appelleren, van eenig Vonnisse by den Gerigte uyt gewesen, niet boven de 60. Gulden monterende. Weynig daar na/ den 20. Augusti wierd van wegen de Koning het straffe/ en bloedig Placcaat tegen de Ketsers vernieuwt.

In

In dit selve jaar / wierd aan de Rijkdom / of (Vroedschap,) het eerste Comparitie geld uyt gedeeld voor het Vaceren in Stads saken / en was niet meer als een blank of halve stuyver.

Anno 1557. Was het een seer dieren tijd / tot Hoorn gelde een last Rogge 116. Gout-guldens swaar geld; een Roggenbrood van elf pond / wierd verkogt eerst voor 5/ daar na voor 6/7/8/ en 9. stuyvers / en was ten laasten nergens nog niet te bekomen.

Den 3. Juny Wierd een Verbod af gelesen / dat het Brood niet hoger soude verkogt werden / als voor 8. stuyvers / maar dese Ordonnantie wierd niet agtervolgd / want men bevond dat het onder den duym verkogt wierd voor 10/ 15. ja selfs voor 20. stuyvers, Den 7 dito kwam de blijde tijding dat eenige Schepen met Koorn aan kwamen / dog sy waren meest op Amsterdam gedestineerd. Den Oogst viel in dit jaar seer over so vloedig dat de schaarsheyd door een grooter overvloed gevolgd wierd.

Anno 1558 Was'er een groote sterfte tot Hoorn, en 't gantse Land door / in de Stad stierven dagelijks 20 a 30 Menschen de gantse Somer door / de Slijk - Steeg stierf binnen het jaar twee maal ledig / uyt genomen een Vrouw Lubbe genaamt / die beyde de reyse overbleef.

In dit selfde jaar overleed Keyser Karel.

In dit selfde jaar wierd ook de Heykens Molen soo genaamd na des selfs eygenaar / verplaatst van de Verken Markt, op de Molen Werf, nu nog Heykens Molen Werf genaamt.

In dit selfde jaar viel een aanmerkens waardig wedspel voor tussen Ellert Vescarn, anders

De

de Graaf genaamd / en een Brouwer. Dese voornoemde Ellerd nam aan een Schuyt te maken alleen van vier Koe-huyden, met welke hy soude varen van Hoorn tot Dantsig, sullende niemand by hem hebben, als alleen een kleyn Hondje tot syn tijd verdrijf. Dese wedding voltrokken synde is hy van Hoorn afgestoken / en behouden tot Dantsig aangekomen; heeft syn Schuytje aan eenige Koopluyden aldaar uyt nieuwsgierigheyd verkogt / welke het selve aan den Koning van Polen vereerd hebben / welke het selve tot Cracou in de Hoofd-Kerk tot een eeuwige gedagtenisse heeft doen ophangen.

Anno 1559. Wierd de Waag vernieuwd / en tot dien eynde seker erf gekogt ter syde van deselve. Ook wierd de Vrede getroffen met Vrankrijk, en de saken gestild synde / trok den Koning Philips na Spangien, latende de Hertoginne van Parma syn Suster tot Gouvernante van de Nederlanden.

De Koning Philips nu uyt de Nederlanden vertrokken synde / en het Gouvernement of Regeringe aan syn Suster overlatende / bloeyde en groeyde Anno 1560. Deselve Landen seer uytmuntend in Rijkdommen Neringe / en alderhande wereldlyke Voorspoeden / so dat der selver Luyster bykans ten top-punt van haar volmaaktheyd scheen opgestegen te syn. Maar gelyk de voorspoed des Wereldts dikwils / ja meest altijd de vrolykheyd van de gemoederen der menschen in so verre uytbreyd / dat niet selde door deselve de Herts-togten van matigheyd werden over getreden / en te buyten gegaan.

So sagmen ook sulks hier te lande sterk in swang gaan / en dat wel voornamentlyk onder de Geestelyke / welke door haar kwaad / ergerlyk le-

ven een groote aanleydinge gaven; dat veele haar van de Roomse-kerke afsonderde/ en andere Secte, en Vergaderinge bywoonde / en aan namen. Uyt dese sake ontstond die groote/ en swaare Vervolginge / en verdeeltheden onder de Religie of Godsdienst/ so dat de Vervolginge sterk bevorderd/ en het Placaat tot uytroeyinge der Ketteren / en invoeren van de Inquisitie in trayn gevoerd wierd/ so sterk / en streng/ als immer mogelyk was/ en dat alles voornamentlyk door beleyd van de Cardinaal Granvelle.

Dese Invoeringe van de Inquisitie stoote den Adel en de gantse gemeente bysonder tegen den Borst/ tot welken eynde de Grave van Egmond na Spangien gesonden wierd / om den Koning te persuaderen en te vertonen/ dat de Inquisitie niet soude kunnen stand houden als met een groot Verderf / en mogelyk geheele omkeeringen der Gemeente. Geduurende dese tijd toonde de Magistraat van Hoorn haar seer gemakkelyk ontrent haar Burgerye/ die van de Roomse Kerk afgeweken waren / so dat sy somtijds de menschen die verdagt waren/ en gegrepen stonden te werden/ selfs lieten waarschouwen/ om haar te versteken/ of soek te maken.

In dit selfde jaar wierd de Vismarkt meer als de helft vergroot/ en uytgeleyd/ dewyl deselve te voren seer kleyn was / en de vis alleen op de Roode-steen ter markt gebragt wierd.

In dese tijd wierd de Roode-steen en de Kerkstraat merkelyk opgehoogt. 1561. Wierd de Gragt verwelfd van de Groote-kerk af dat nu de Niewe-straat genaamd werd. Ook wierd in de Somer het Leyen dak op het Stadhuys gebragt.

Anno 1562. Was de Pest seer heftig tot Hoorn, waar

waar door een nieuw Peſt-huys voor den Armen gemaakt wierd. In 't jaar daar aan volgende wierd het Wees-huys vernieuwd op deſelve plaatſe daar het voor heen geſtaan had / te weten op het Ooſt aan de Weſt-ſyde van de St. Anthoni Kerk. Ook wierd geſtigt het nieuwe St. Jans Gaſt-huys in de Kerk-ſtraat voor de Groote-kerk. Ter ſelver tijd wierd de Accijs van de Bieren verhoogd / ingaande den 23. Auguſtus / niet ſonder groot ongenoegen der Burgeren.

Anno 1564. Wierd de Paarden-ſteeg gemaakt.

Anno 1565. In Juny / wierd de Muur tuſſen de Togt, en de Koe-poort opgehaald. Ook wierd by ſecreten Raad tot Bruſſel verſogt / om eenige vrye Leer-markten te houden / waar van de Stad Hoorn een vergund / en gehouden wierd in 't laaſte van May met een matige toevloed / en confluentie van Vremdelingen die hier op de Markt verſchenen / en wierden van de Magiſtraat vereerd met des Stads Wijn Kannen.

Anno 1566. De vervolginge om de Religie het moorden / hangen / en branden ſteeds in ſwang gaande / begon ondertuſſen een yder te verdrieten / en wel voornamentlyk veele van den Adel / en Grootſte Perſonagie des Lands / welke daarom heymelyk een verbond maakten tegen het invoeren der Spaanſe Inquiſitie, en gaven geſamentlijk aan de Gouvernante de Hertoginne van Parma een Requeſt over tot afweringe van de ſelve. En ſchoon dat Requeſt of Hertogs ſchrift niet aangenomen wierd als 't wel behoorde / het verſchafte egter gelegentheyd van meerder ruſt / minder vervolginge / en meerder vryheyd in de Religie Welke van veele in dier voegen gebruykt wierd / dat ſy als verwoede en ongebonden Menſchen de

Beelden, Autaars, en andere Kerkelyke Ornamenten, of Vercierfels vernielden / en hier uyt kwam de naam / en daad van het Beelde ftormen door het gantfe Land. En of die van de Gereformeerde Religie haar veronfchuldigde aan het Hof / het wierd egter niet geloofd / maar op haar rekeninge gefteld.

Den 14. July / wierd buyten Hoorn daar nu de Balkweyd is de eerfte Predicatie gedaan door een Jan Arendfz. anders de Mandemaker genaamd / en was defe Predicatie mogelyk de eerfte / die oyt in Holland, of Weft-Vriesland gefchied was. Weynig dagen daar na verliet de Paftoor van St. Anthoni Kerk de Roomfe Godsdienft en begon op Keeren by het Siek-huys opentlyk te Prediken.

Ontrent defe tijd kwam ook kwans wijfe om de Landen eens te befigtigen de Heer van Brederode in de Stad dog het gefchiede nergens om / als om de voornaamfte Burgers mede het verbond der Edelen tegen de Spaanfe Inquifitie te helpen uytvoeren. Hy hadde by hem fijn Huys-Vrouw van den Huyfe Meurs twee Sufters van den Prince van Orangie onfe Stad-houder ; de Heere van Welp, en verfcheydene andere Edelen, en wierd treffelyk van onfe Heeren onthaald / die 't Noorder-land met hem omreden / veel playfier en vrolykheyd met hem hadde en het Vive Le Geux dikwils onder het drinken lieten rond gaan. Over de maaltijd hing hy den Burgermeefter Willem Pieterfz. Enchuyfen een goude Penning om den hals daar 't verbond der Edele opftond. Die door de drank aan gedaan en befchonken fynde des anderen daags feer verlegen was. En niet fonder groote reden, want de Hertog van Alva in de

de Nederlanden eenige tijd geweest hebbende en van dese saak verwittigd liste dit de voornoemde Burgermeester een groot deel van sijn Middelen.

In dese tijd / schoon het Beelden stormen en schenden der Autaren, seer heftig door het gantse Land in swang ging, so was het tot Hoorn seer stil / en wierd door voorsigtigheyd van onsen Raad sorg gedragen / dat niet het minste geschonden wierd.

Anno 1566. Wierd de Haven agter de St. Anthoni Kerk die seer verbuyld was by na een mans lengte verdiept en de aarde gebragt om de Vulders Waal van een groot deel te dempen / welke in die tijd heel van de Gouw af strekte.

Anno 1567. Wierd by Ordonnantie van Burgermeesteren en Raden, van de buyten Schepen eenig Haven geld ontvangen / die overwintert hadde / het bragt de eerste Reys op 215. Guldens en 6. stuyvers. Het volgende jaar ontrent een derde minder.

Ontrent dese tijd wierd het buyten Land van Scharwoude meest weg gedolven / en gebruykt tot verhooginge / en versterkinge van de Dijk.

De Hertoginne van Parma Gouvernante van de Nederlanden nu bemerkende dat het in Spangie aan het Hof kwalyk genomen wierd / dat er so veel beroertens om de veranderinge / en vryheyd van Religie ontstonden nam voor / om ook op een straffer manier haar Regeeringe te agtervolgen / en dat sodanig / dat binnen korten tijd de Vryheyd der Conscientie wederom gedooft / en het moorden / en agtervolgen een begin nam / te meer / wyl de gerugte sig al omme verspreyden; dat de Hertog van Alva (wiens wreeden inborst

genoegsaam in de ooren der Nederlanden klonk) met veel Troepen/ en Krijgs-behoeften dagelyks verwagt wierd.

Uyt dese Bron der onheylen ontstond/ dat veele al-voorsigtige en voor uyt-siende menschen/ van alderhande soorten haar buyten het Land begaven/ onder anderen ook de Prince van Orangie, en veel andere Grooten, en Edelen.

Ondertussen versamelde de geconfædereerde Edelen stilletjes so veel krijgsvolk als mogelijk was/ om haar in tegenweer te stellen van dese Inquisitie; gelijk ook op May-dag een gedeelte van Brederodes Volk tot Hoorn voor de Stad kwam, het welk al eenige tijd met haar overste de Heer van Brederode tot Amsterdam hadde vertoeft dog de Heer Brederode sig siende verlaten van al syn Bondgenoten en de Raad van Amsterdam ongenegen tot syn voorslagen/ nam eyndelyk een besluyt om syn Krijgs-volk af te danken/ en vertrok voort over Embden naar Duytsland, alwaar hy kort daar na overleed/ den 15. February 1568. Synde een man van een kloek beleyd/ schrandere geest/ en dappere uytvoeringe.

Syn Krijgs-volk ontrent 2400. sterk/ kwamen (gelyk gesegd is) voor de Stad/ alwaar de voornaamste Capiteynen en Edelen tot 28. toe al in gekomen waren en aten/ en dronken/ eer de Burgermeesteren kundschap daar van hadde/ welke den Adel en Capiteynen vroegen wat de oorsaak van haar komste was/ sy antwoorden dat haar versoek was om eenige Schepen, en ook kruyt het welk in de Vroedschap overwogen synde/ haar eyndelyk wierd vergund/ om kwader gevolgen voor te komen/ vermids de Soldaten ten platten Lande vry groote moedwil bedreven/

en

en de Kloosters spolieerde. Burgermeesteren ordonneerde verder de Sluysen te openen, om het Zee-water over het Land te brengen, om also *Brederodes* Volk voor haar Stad te doen af wijken gelijk ook geschiede / welke doen aftrokken na Medenblik, en na een wakkere tegenweer eyndelijk overwonnen / en verstropd wierden door de *Grave van Megen* / welke tot *Hoorn* was aangekomen / en haar agtervolgde / de Capiteynen en Edelen trokken een ander weg als de Soldaten, en wierden so gekregen / en gevangen na het Hof tot *Brussel* gesonden / alwaar sy eyndelijk jammerlijk zijn omgebragt.

Den 26. May wierden de Geuse Predicanten *Clemmet Maartsz.* en *Evert Gerter* aangesegd om de Stad te ruymen / en diergelijke meer / geschiedende nog alles onder de bestieringe van de Hertoginne van Parma.

Maar in den Oogst kwam de Hertog van Alva tot Brussel aan, verseld met een seer groot en magtig Heyr-leger om also met geweld de Spaanse inquisitie te doen stand houden / de Ketters te verdelgen / en uyt te roeyen / en de Roomse Kerke in de *Nederlanden* wederom in haar oude gesag te herstellen. Tot dien eynde versekerde hy zig van de voornaamste Steden, en Sterktens, liet de *Graven van Egmond, en van Hoorn nevens veele andere aansienlijke Burgeren en de voornaamste van het Land gevangen setten; benam de Ordinare Regters en Vierscharen haar Gesag*, en wierd door hem aangesteld een Raad die de *Bloed-raad* genaamd wierd by het gemeene Volk. Bestaande uyt 12. Raeds-Heeren, genaamd den *Raad der Trouble*, by dese *Bloed-raden* wierd verstaan dat de confæderatie der Edelen, een

conjuratie of 't samen sweering tegen de Ketters gestigt was.

In dit selve jaar regeerde boven alle dese swarigheden een seer swaare Pest, die een groot deel Menschen weg nam.

In 't selve jaar nam de Hertoginne afscheyd van de Staten der Nederlanden en vertrok.

In 't voorste van dit selve jaar wierden de Graven van Hoorn en Egmond, nevens veele Edelen en voornaemste ter dood verwesen, en omgebragt. Hy sloeg ook het Leger van Graef Lodewijk, en stuyten het voornemen en optogt van de Prince van Orangie, en stelde de ingevoerde Inquisitie so strengelyk in/ als maar met syn sin over een quam.

Anno 1569. Ontbood de Hertog van Alva de Staten van alle de Provincie, en belasten haar dat sy ten dienste/ nutte/ en profijte des Koninklyke Schatkamer moesten opbrengen een honderste Pening van alle roerende, en onroerende goederen, en dan in het toekomende den 10. Penning van alle Koopmanschappen, en de 20. van alle vaste goederen, en schoon sulks hem van eenige wierd afgeraden/ en van andere onmogelyk geagt/ het moest egter geschieden/ en na syn sin volvoerd werden.

In dit jaar kwamen de Geuse Vrybuyters van de Prince van Orangie op Zee/ en namen veele Schepen.

Den 25. September kwam de Grave van Bossu tot Hoorn, en vertrepsde daags daar aan na Enkhuysen, om op de voornoemde Geuse Vrybuyters order te stellen.

Den 23. October wierd de honderste-penning van het Raedhuys afgekondigt/ en ontrent een maand

maand daar na begon men de Huysen te pryseren beginnende van het eynde van het Oost af.

Anno 1570. Wierd de Trom geroerd om onder den Stad-houder de Grave van Bossu tegens de Water-geusen te dienen / en voeren den 18. Februarij uyt onse Stad na Enkhuysen twee Oorlog-schepen waar op Capiteynen waren Jan Vest, en Burgermeester Jan Symonsz. Rol. En / na dat sy met de andere Vloot geconjungeerd waren / agtervolgde de Water-geusen, namen twee van haar Schepen / en dreven de anderen op de vlugt / welke Actie meest door vlijt / en dapperheyd van Jan Symonsz. Rol uyt gevoerd wierd; en daarom seer van den Hertog van Alva gepresen wierd / en bevorderd tot Vice Admiraal van de gantse Vloot. Maar schoon de Water-geusen nu al eens verdreven schenen / sy kwamen egter wel ras wederom / en deden groote schaden / en schoon Duc d' Alva daar al in voorsien liet hy konde niet avanceren / wyl syn eygen Schepen tot de Geusen overliepen.

Den 1. November was er so een vreeselyke storm uyt den Noord-westen / dat het binnen Land een openbaar Zee geleek / door dien de Dijken doorbraken / of het water daar over stroomde / en dat wel voornamentlyk den hoogen Dijk by Medenblik, daar verdronken door dit onheyl na het gemeen gevoelen meer als 100000. Menschen.

Tot Edam dreven twee groote schepen door het gat in de dijk op het groene Land, het Water was twee voeten hooger als in de vloed twee jaren te voren, so dat het selve over de Roode-steen stroomde het Noord langs. In dit gevaar kwam de Priester met het Saçrament om het Water te

besweeren, dog het was van geen effect, so dat hy van veel Burgeren bespot wierd.

Anno 1571: In 't begin van Maart kwamen de *Water-geusen* Texel in, met 3. Oorlog-schepen en 23. Jagten, en namen een gantse Vloot van 31. Schepen. Den 12. Dito kwamen sy in de nagt tot *Monnikkendam*, plunderde eenige Huysen / en namen eenige rijke Burgers mede / die sy randsoeneerden om groot geld. Sy kwamen ook voor Medenblik / en aan de Noord-dijk, en bragten de Huysluyden over al ten platten Lande in sulken vrees / en benauwtheyd / dat verscheydene Dorpen haar alle maanden seker geld tot Brantschattinge opbragten.

Anno 1572. In February kwam *Willem van Trelong een van des Prince van Orangies Capiteynen* met syn Oorlog-schip in 't Vlie / en meende van daar na Texel te verseylen / dog wierd door het Ys gedwongen onder Wieringen te loopen; wierd aldaar door het Ys tot in Maart opgehouden / dagelijks met het volk aan Land gaande / en van den Huysman levende. Hier op wierd Jan Symonsz. Rol met 4. Vaandelen Soldaten / eenig getal Boots-volk / en eenige Burgers uyt ouse Stad uytgesonden om het Schip van Trelong te veroveren / tot dien eynde kreeg Jan Symonsz. Rol nog assistentie van kruyt / geschut / en andere Oorlogs-behoeften door de Burgermeester *Dirk Gerbrantsz.* Maar Trelong begroeten haar soodanig met syn geschut dat sy het Schip niet konde by komen / en maakte eyndelijk sodanigen ruymte door opbijten &c. Dat hy de Zeylen ophalende de Vyand het agterste deed sien / haar onnoselheyd / bloodheyd / en onervarentheyd daar en boven nog dapper bespottende.

Den

Den 11. Maart wierd het Placaat van den tiende-penning weder vernieuwt / waar toe tot Hoorn eenige Burgeren aangesteld waren / om deselve onder den Eed in te voeren / maar dese mannen wilden dese last niet aanvaarden / agtende sulks niet te kunnen geschieden / dan met een groote beroerte van het gemene volk / en geen kleyn gevaar van haar Eer / en Leven.

Terwyl dese beroerte van den tiende-penning so door de gantse Stad sweefde / kwam de Grave van der Markt den 1. April met 20. Oorlog Schepen / en nam den Briel in voor de Prince van Orangien, 't welk sulk een verandering baarde / dat ses dagen daar na / en den 3. May Vlissinge, en ter Veer sig omwierpen: Ja op dit gerugte begon de Gemeente van Hoorn, en Enkhuysen haar ook te bewegen; die van Enkhuysen van den 6. May afgewankeld hebbende verklaarde haar den 21. voor de Prince.

Den Admiraal François Boshuysen kwam met eenige Schepen van den Briel, daar onder ook waren vier groote Schepen tot Hoorn toegerust / om met die Vloot / waar op eenige Vendelen Soldaten waren / Enkhuysen wederom onder de Gehoorsaamheyd van den Konink te brengen. Maar wat listen en lagen dat van Boshuysen, ja selfs van de Regeeringe, die nog voor de Konink scheen / gelegd wierden 't was alles vergeefs / 't welk meest geschiede door een Cornelis Pietersz. Luts, die men meende dat een heymelyke last hadde om de Stad voor de Prince te verseekeren. Als nu de Burgermeesteren sagen / dat door geweld niet meer te winnen was / en dat het Grauw meester was / sloegen sy een andere weg in / met de Burgeren een verdrag ingaande / dat

sy

sy nog aan de syde van de Hertog van Alva, nog aan de syde des Prince van Orangie eenig volk souden innemen; en op dese wyse dan lieten sy Boshuysen, met de Oorlog Schepen/ die sy aangehouden hadden weder varen. Van dese Schepen raakten een aan de grond/ en wierd stuks van de Geuse Vrybuyters besprongen/ en verbrand; den Raad des Stads oordeelde/ dat men een ander Schip daar voor in de plaatse most geven/ en verkoren daar toe het Schip van een Burger N. N. dat als doen in de Haven lag/ maar dewyl die syn Schip niet wilde laten volgen/ en veele Burgeren hem in dit voornemen ondersteunde/ wierd de saak daar door weder erger/ en geheel in verorerte. Staande dan dese/ en de voorgemelde onheylen waren Gecommitteerden aan den Grave van Bossu gesonden/ welke met seer streng en trots antwoord te rug kwamen/ het welk der Burgeren gemoederen in dier voegen verbitterde/ dat sy den Eed van getrouwigheyd aan den Hertog van Alva voor den Konink, en de Grave Bossu als Stad-houder niet wilde af leggen/ nog ook niet de Stad ruymen/ gelyk het antwoord van de Gecommitteerde van Bossu was gegeven. Hier op versterkte sig yder om het best/ den Raad had een Vendel Soldaten met eenige Schutterye in de Wapenen; het Graauw als verwoed liet de Trom slaan/ die de Konink en Prince van Orangien lief had moest op sodanigen uur en plaatse verschynen. Het welk geschied synde/ so liepen sy met geweld na het Stad-huys/ siepende met haar eenig geschut/ verjaagde sonder eenige tegenstand de vergaderinge der Burgermeesteren en namen three daar van/ en eenige andere gevangen/ staken voord des

Prince Vendels tot de Poorten uyt / en verklaarde haar voor de Prince van Orangien, sonden ook in alderyl na de Geuse tot Embden, na de Grave van der Markt in de Briel om bystand / en aan de Prince selfs om een Gouverneur.

Dit wierd alles in alle gezwindheyd volvoerd; want de Water Geusen van Emden kwamen den 22. May met 26. Oorlog Schepen / en 500. Mannen en eenig Prijsen met geladen Koorn daar in de Stad groot gebrek aan was. Ook kwam van den Briel, eenig Krijgsvolk / onder Capiteyn Ruichaver, Cabeljau, Cornelis Loefs, en Roobol, De Prince van Orangien, sond ook Jonkheer Dederik Sonoi tot Gouverneur over de Steden van Noord-Holland, voor die hem als Stadhouder wilden erkennen. En op dese wijse ontsloeg de Stad Enchuysen haar eerst van de wreede Regeringe van den Hertog van Alva.

De Prince van Orangie wetende / dat hy veel Burgeren in de Stad Hoorn hadde / die hem minde / schreev aan den Raad en Gemeente Brief / op den 20 April daar in meldende hoe dat hy altijd getragt hadde de Vryheyd van Conscientie / haar Privilegie / en alles wat tot nutte / en diensten van den Konink / Staten / en Stad heylsaam mogt zijn / te bevorderen / biddende dat sy / (nu de wreede vervolginge des Hertogs siende) van andere gedagten mogten werden / en sijn Volk innemen; met belofte van haar nieuwe Previlegien boven anderen te sullen geven. Hier door wierden de Burgemeesteren seer verleegen: niet wetende wat sy zouden doen. Schreven derhalven aan de Grave van Boussu om hulpe van Soldaten / en tragten die in de Stad te brengen / maar wierd door de Burgers belet.

Den Raad nam ook het Advijs van Jan Symonsz Rol, haar Vice-Admirael, by welke goed gevonden wierd / dat sy haar tegen het aankomen van de Soldaten van Bossu souden verseekeren / van de Roode Steen en het Stad-huys. Ondertussen lieten sy het Geschut van de Wallen halen en met scherp laden / plantende het selve op de Markt / en voornaamste uyt-eynde der Straten. De Burgeren dit ziende / vraagden Jan Symonsz Rol, wat hy en den Raad daar mede voor hadde / maar hy gaf dwars en spijtig antwoord / dreygende den gene die hem vraagde te doorsteken. 't Welk van de Gemeente soo kwalijk genomen wierd / dat alles op de been geraakte; en Jan Symonsz Rol met de sijne genootsaakt was / sijn leven met de Vlugt te salveeren. Omtrent 8. uren s' avonds begon te Trompetter van de Tooren te blasen / zijnde dit (na vermoeden) het teken / dat het in de Stad kwalijk gestelt was / en dat de Soldaten die van Bossu's wegen tot assisstentie quamen / wel weder mogten af trekken.

Ondertussen bragten de Burgeren het Geschut weder seer spoedig op de Wallen / op haar vorige posten / des anderen daags kwam Jan Symonsz Rol uyt de Stad / en begaf zig na Amsterdam.

De Burgermeesteren maakten ook met de Burgerye een verdrag / dat sy wederzijds geen nieuwigheden souden ondernemen. Ook wierden van de Burgerye over de Schutterye agt Kapiteynen voor de eerste reyse gekosen: als

Pieter Hermansz.
Cornelis Dirksz Veen.
Jakob Jakobsz. Houtkoper.
Evert Iansz.
Doed Martense Swart.
Pieter Claasz. Olyslag.
Barent Symst.
Jacob Jansz. Spranger.

Den

Den 26. May hebben Burgermeesteren en Capiteynen de plaatsen verdeeld/ daar yder wesen most in tijden van nood/ en dewijl het de Schutterye te swaar viel soo gestadig wagt te houden/ wierd gesamentlijk besloten/ om uyt de arme Gemeente nog drie Vaendelen Soldaten te ligten: flux wierd de Trom daar toe geroerd/ en de 13. Juny wierden de Vaendels gemunsterd sterk zijnde ontrent 350 Mannen/ onder de Capiteynen Ian Otsz., Dirk Hermansz. Hertog, en Ian Taamsz Schaft, in meninge en voornemen/ om de Stad/ soo wel voor de Troupen van de Prince als die der Spaanjaerden te bevrijden en te bevyligen.

Ondertussen wierden uyt Enchuysen op verscheyden reysen/ verscheyden Gedeputeerden gesonden/ om Hoorn te bewegen/ haar voorbeeld na te volgen/ tot dat eyndelijk den Raad vergaderd zijnde de Communicatie van de Capiteynen/ en ook de Voogden van de Gildens nootsaakelijk oordeelde. De ombrage wierd gedaan/ of men Volk soude innemen van den Hartog van Alva of van de Prince van Orangien, dit debatteerde 's morgens van 9. tot 12. uren/ maar de Vroedschap kon niet eens werden; tot dat eyndelijk de Capiteynen/ en Gilde Voogden/ haar gestijft ziende met eenige uyt de Vroedschap/ haar voor den Prince verklaarden. En alsoo ging onse Stad aan die zijde over/ sonder merkelijke ontroeringe: de Burgermeesteren sogten hier op van haar Eed te mogen werden ontslagen/ dog te vergeefs; dies sy uyt de Stad vlugten; van welke twee namentlijk Ian Berkhout, en Mr. Ian Binnenblijf, op den dijk gevolgt wierden/ en van de Burgeren met smeeken/ en bidden versogt/ dat sy souden

den weder keeren/ gelijk geschiede; dog Mr. Ian Binnenblijf trok naderhand weg/ dog latende Ian Berkhout eenige dagen alleen werdende Pieter Florisz na overlijden van Sijvert Luitsz. aangesteld/ zijnde de agste Burgermeester die in dat eene Jaar aangesteld was.

Den 28. Juny ging Alkmaer aan de zijde van den Prince. Gelijk ook Edam, Monikkedam, Haarlem, Gouda, Leiden, en gants Zuid-Holland, uytgenomen Amsterdem en Schoonhoven, en die sonder eenig geweld. Zoogroot was den haat tegen de Tyrannie des Hertogs van Alva in de gemoederen der Hollanderen ingedrongen.

Den 3. July wierden des Stads Schutters ontboden om den Eed van getrouwigheyd aan de *Prince van Orangien* af te leggen/ en die sulks niet wilde doen/ verlieten de Stad/ en trokken na *Amsterdam.*

Op die self de dag leverden de Gereformeerde een Request in/ om in de Groote Kerk te mogen Prediken. Dog haar wierd geantwoord/ dat wijl haar getal kleyn was/ Sy haar met de Vrouwen Kerk wel konden behelpen. Dog sy Antwoorden daar op/ dat sy souden tonen/ dat haar getal groot was/ en wierd door bevreestheyd van den Raad haar de Groote Kerk toegestaan/ onder voorwaarde van de *Autaren en Beelden met alle ordentelijkheyd af te nemen, en ongeschonden te laten.*

Den 4. en 5. July wierden de *Eerste Predicatien in de Groote Kerk opentlijk gedaan, door een Leonardus anders Roogans genaamd.* Kort daar na kwam *Clemmet Maartens* en wierd op St. Jacobs dag tot Predicant aangesteld/ met een Tractement van 250. Guldens.

Den

Den 26. Dato wierd de eerste vergaderinge na de veranderinge der Staten van Holland gehouden tot Dordregt; alwaar de Prince van Orangie wederom verklaard wierd Stad-houder van Holland, Zeeland, en West-Friesland. Daar wierden ook bedagt op middelen om den Oorlog te voeren / en hoe men de gemeene saak best soude maintineren/ en voor staan.

Den 7. Augustus wierd het silver uyt de Kerken wegende 159. Ponden in een Haring ton gepakt/ en na Dordregt gevoerd om ten dienste van het gemene Land gemunt te werden.

Ontrent den Herfst wierden verscheyden Schansen in Waterland, en elders gemaakt. Ondertussen voeren onse Schepen van Edam, Monikendam, Hoorn, het Y op, en gingen voor Nieuwendam leggen om de Schansen te bevryden/ waar door de Onse met die van Amsterdam somtijds in gevegt geraakte/ en den Vyand dapper havende twee dagen aan malkander. Zo dat de Onsen/ door dese Overwinninge aangemoedigt werdende/ de magt van den Vyand so veel niet vreesden als voor desen.

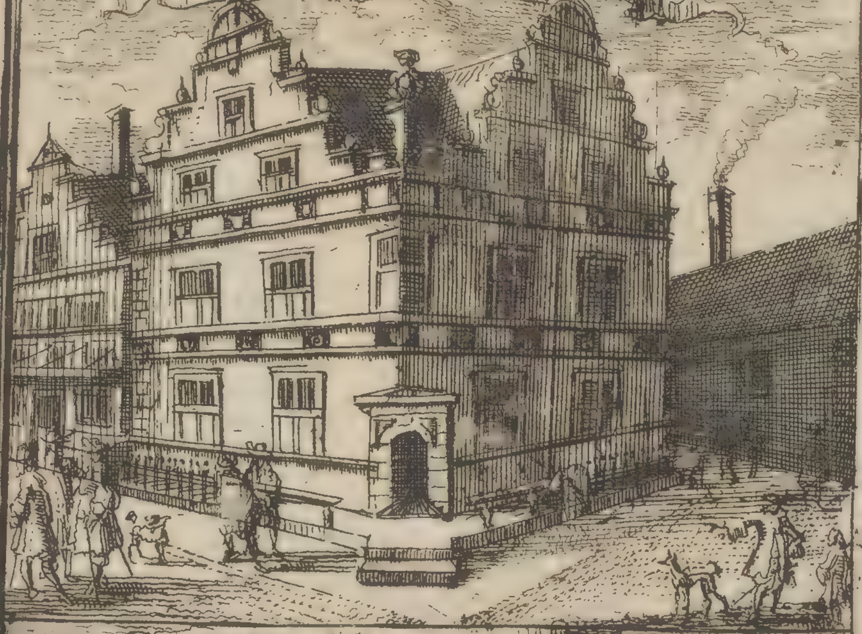
Ontrent dees tijd kwam de Prince van Orangien, selfs met de Grave van Barby, Mander-Sloo, en eenige andere Edelen en Hof-stoet in Holland, hy kwam eerst tot Kampen, en daar na over Enchuysen tot Hoorn. alwaar hy met groote tekenen van Eer en Vreugd ontvangen wierd/ hy brogt het ongeregelde Krijgs-volk wederom tot bedwang/ regte de bykans vervallende Justitie weder op/ en maakte den Staat des Lands in een vaster en geschikter ordre.

Anno 1573. Regt na nieuwe jaar/ wierd het Reguliers Klooster in de banne van Wester-blok-

ker afgebroken. Den 12. Maart voer de Stadhouder Sonoy met eenig volk en Schepen om de Diemerdijk in te nemen / tot dien eynde verschanste hy hem in alle spoet / maar was van geen Krijgs-behoeften nog voedsel genoeg voorsien / so dat die van Amsterdam, so als Sonoy uyt was om het selve te besorgen / het volk overvielen en haar nootsaakte te ruymen met agterlatinge van eenige Schepen. Daar wierd tot twee maal al een Vloot uytgerust om de Vloot die gevlugt was te redden / en de Schans te ontsetten / maar hy was in 't uytseylen van de laaste Vloot al verlaten.

Den 7. April hielden de 6. Steden vertonende de Staten van den Lande een Dagvaart met Sonoy, waar op men bedagt was op middelen / die tot welstand van de gemeene Saak / toerustinge van een Oorlogs-vloot en Land-militie / noodig waren tot dese toerustinge toonde onse Stad / dat sy de Welstand van haar Vaderland seer ter herte nam / want sy voorsag het Leger en Vloot niet alleen met Vivres / en Ammunitie / maar ontblooten haar so van het geschut dat sy niet van binnen overhield. Ja de Magistraat kogt op die Somer nog 14. Metalen Stukken te gelyk / sy ontbloten haar ook van al het koper bykans dat sy hadden / so dat de Klokken van de Kloosters de koperen Tralien van het Choor selfs tot de Kandelaars incluys tot geschut gegoten wierden / door een Mr. Hendrik van Trier, die de St. Anthony Kerk daar toe tot syn Werk-huys vergunt wierd. Ja de Burgeren selfs gaven daar toe haar koper / so dat er Trogen de Stad door reden / waar in het selve gegooyt wierd. Ja; so het de moeyte waard is sulke Kleynigheden optehalen / de Schoppen / en Spaden die men gebruykte in den togt na den

Die-

T STATEN LOGEMENT

OOSTER of Gevangenpoo

Diemerdijk wierden van de Burgeren/ en Boeren daar toe gegeven/ in onse Stad bevond men meer als 1800.

In 't begin van May/ tragte die van West-Frieiland het Y te oversinken/ waar toe veel Schepen gebruykt wierden/ maar te vergeefs.

In 't laatste May/ kwam een Brief van den Prince van Orangie aan de Staten van de 6. Steden so als sy haar daagvaart hielden/ met faveur om die van Purmerend mede in de vergaderinge te admitteren/ maar de Staten antwoorden de Prince seer beleefdelyk/ vertonende dat die van Purmerend maar 300. Guldens opbragten/ daar in tegendeel andere Steden wel meer duysenden opbragten/ so dat voor die tijd nog buyten de vergadering bleef.

Den 23. Juny wierd de vergaderinge der Gecommitteerde Raden vast gesteld/ dat tot Hoorn soude gehouden werden/ als leggende midden en aldergelegenst van alle de ander West-Friesse Steden.

Den 13. July wierd Haarlem aan den Vyand opgegeven.

In 't begin van Augustus wierd by stemminge der Gecommitteerde Raden tot Hoorn een Ammunitie en Artillery Huys geordineerd.

Den 12. Augustus kwam het Leger van de Spanjaarden ontrent 16000. Mannen sterk en belegerde Alkmaar, waar op onse Gouverneur Sonoy aanstonds met al het Volk dat hy krijgen konde sig meester maakte van de Huygen-dijk stak die door/ en beschanste sig aan de mond van het gat/ een daad die een seer groote voorsigtigheyd/ en krijg-kunde in hem vertoonde/ bragt ook twee Oorlog-schepen op de Schermer, een Galey, en

een Carviel, en belette alſo dat de Vyand niet kon overkomen.

So ras nu het beleg van Alkmaar ondernomen was / ſpanden de Magiſtraat al haar kragten in om haar Stad te verſterken. En wierd doen het Blokhuys of Rondeel aan de Weſter-poort gemaakt binnen ſeer korten tijd.

Ondertuſſen deede Outonis van Tambergen Luytenant van de Grave van Boſſu een inval in Waterland / daar Sonoy met een Burgermeeſter Jan Maartſz. Viſſer en Syvert Crommedijk na toe trok/ en met alle vlijt deſelve kragten te ſtuyten.

Den 18 September ſchoten ſy voor Alkmaar met 20. Cartouwen 2036. Schoten op de Stad/ en ſtormde daar op aan twee ſyde / maar wierden dapper afgeſlagen / en door de regen ſo afgemat dat ſy genootſaakt waren den 8. October af te trekken / na dat het beleg een dag minder als 7. weken geduurd hadde.

Den Hertog van Alva was nu ſelve binnen Amſterdam gekomen / en bemerkte ſelfs dat Weſt-Frieſland anders niet wel te winnen ſoude ſyn of men moſt ſig meeſter maken van de Zuyder-Zee. Ruſte dierhalven een ſeer aanſienlyke Vloot uyt van ontrent 30. Schepen alle wel voorſien van krijgs-behoeften / en Soldaten. Maar wel voornamentlyk het Schip van den Admiraal daar de Grave van Boſſu op was genaamd de Inquiſitie, ſynde een deftig groot nieuw Schip met twee dekken / voerende alleen 32. Metalen Stukken / en behalven 150. Matroſen / nog 2. Vendelen Soldaten / het was ook gemaakt met een dubbelde Kiel / en twee bodems om niet ligt in de grond geſchoten te werden. Met deſe Vloot gingen den 12. September 't ſeyl de Grave van Boſſu Stad-
kou-

houder van Holland, Maximilianus Heere van Kruyningen, Iooſt van der Werve, en verſcheydene andere Edelen / als ook François van Boshuyſen, Ian Symonſz. Rol die uyt de Stad gevlugt was/ gelyk hier voor verhaald is en meer andere / onſe Vloot leggende aan de mond van het Y om haar Schanſen in Waterland te dekken / meende / dat sy ſonder eenige ſorg waren / om dat sy het Y met Schepen hadden doen beſinken / en dienvolgens de deur-togt van Schepen belet hadden / maar of door de ſtroom of anders deſelve verdreven waren / de Vloot geraakte den tweden dag daar door / waar op de onſe reſolveerde om na het Pampus te ſeylen / en aldaar de Vloot des Vyands aftewagten; de Vyand hier door aangemoedigt/ wenden alle vlijt aan ſo te water als te lan om de Schanſe van Schelling-woude in te nemen gelyk ook geſchiede / en ook al de Schanſen in Waterland, overmids die de Schanſen in beſettinge hadden niet wiſten wat het beduyde dat onſe Vloot af week agtende / dat sy niet konden ontſet werden. Deſe tijdinge tot Hoorn komende baarde een algemeene droefheyd in de gemoederen der Burgeren / eensdeels om het verlies van haar verſterkingen / maar wel voornamentlyk om dat des Vyands Vloot was door de wrakken heen gekomen / daar sy ſulken koſten en moeyten gedaan hadden om het Y te laten beſinken.

Dog egter overdenkende dat het voornaamſte namentlyk haar Vloot nog overig was ſchepten weder moed / maakten in alle ſpoed nog eenige Schepen tot Hoorn en Enkhuyſen gereet en ſonden die by de Vloot / nu t' ſamen uytmakende 24. Schepen. Dog het geen het voornaamſte was / het ontbrak meeſt aan Volk om de Schepen te be-

bemannen. Hier over wierden verscheydene besluiten genomen / eyndelijk hier op uyt komende / dat men de helft van de twee Vendelen Soldaten op de Schepen souden verdeelen / onder Capiteyn Ruychaver.

Onse Stad / als ook de Vloot was niet heel wel voorzien van Metale stukken of geschut / en nog minder van kruyt / daar de Vyand seer op schimpte / seggende / dat sy niet als Houten Pompen in de plaatse van Geschut voerden / niet twijfelende / of hy had de saak so goed als in sijn handen / so dat sy door dese kleynagtinge van onse Vloot en Volk haar tijd versuymden / en aan de onse gelegentheyd verschaften / om haar verslagene gemoederen weder op te beuren / en haar aanslagen wel rijpelijk te kunnen overleggen.

Want na dat den Dijk ingenomen was / vertrok eenen Ver-Dugo aan den Hertog / om hem van alles kondschap te geven. En den 24. trok de Grave van Bossu selfs nog na Amsterdam.

Den eersten October ging hy weder 't Scheep; en ter selver tijd zeylden onse Vloot van Pampus na het Oost-eynde van Marken, in het gesigt van Hoorn.

Den 5de ontrent elf uren ligten de Vloot van Bossu haar Anker / en kwam op de Onsen aan / die hem manlijk verwagten en slag leverden tot laat in den avond.

Des anderen daags wierd het gevegt herdat lopende de Schepen in en door malkander / sonder aan boord klampen. Het welk den Vyand / als zijnde veel beter van Geschut en hooger Schepen voorsien / geensins sogt. De onse in tegendeel wenden alle haar vlijt aan om aan boord der vyanden te komen / vertrouwende daar by het meeste voordeel te sullen doen.

Op

Op dese wyse dan tragte den Admiraal van Monnikkedam Cornelis Dirksz, den Admiraal van den Vyand aan boord te klampen, maar de sterke wind/ en het beter zeylen van den Vyand verhinderden sulks. Op dese wijse deeden ook meeste alle onse Capiteynen maar te vergeefs/ als alleen twee/ namentlyk Thamis Frederiks van Medenblik, en Jacob Til van Enchuysen. Dog Thamis Frederiks moest weder af houden/ dewijl den Admiraal Bossu. met nog twee a 3. anderen tot ontset kwamen/ so dat in een seer korten tijd Thamis in de 40. Doo= verloor. Til van Enchuysen veroverde het Schip van Schuylenburg de swager van Boshuisen in den derden aanval/ nam de Capiteyn/ en eenige anderen gevangen/ en sond die naar Hoorn, de rest van 't Volk wierd verslagen of buyten boord geworpen. Maar so den Vyand op hem aan kwam/ wierd hy genootsaakt het Schip weder te verlaten/ na dat hy het Geschut daar van genomen hadde.

Op desen dag bleef wederzijds veel volks/ den Admiraal Cornelis Dirksz. wierd gekweest aan sijn Arm/ den voornoemden Capiteyn Til van Enchuisen en Capiteyn Jan Dirksz. Lip van Hoorn, die haar dapper gekweten hadden/ sneuvelden. De Vyand had gedagten gemaakt/ om op disen dag meester van de Westfriesse Vloot te zijn/ dog het haperde aan sijn misrekenen/ en hy kreeg alleen dit voordeel/ dat hy de onsen de wind af kreeg. Sakkende de onse naar de Nek, en de Vyand blyvende daar wop van te vooren gelegen hadden.

De Grave van Bossu sig verlatende op sijn groot en sterk Schip/ en menigte van Volkeren die op het selve waren; spotte maar met onse Vloot/ seggende dat sy niet als met houten Pompen schooten/ en dat het meestendeel slegte Burgers en Boeren

zijnde / gants geen kennis / of krijgs-kunde geoeffend of geleerd hadden. Maar over dit geval met Ian Symonsz. Rol spreekende / wierd van hem anders onderregt. Antwoordende / dat men sekerlijk wel mogt staat maken / dat den Vyand die men voor hadde geen Veen-bossen of Turf-treders waren / gelijk sy op de Haarlemmer Meer gevonden hadden; maar Krijgs-luyden / die haar dapper verweeren souden. Dewijl hy de selve wel konde / en van jonks aan met haar was op gevoed. Waar op Bossu geantwoord hadde / Hy wist raad om haar manieren te leeren. Dog den uytkomst van het gevegt heeft wel getoond / dat hy haar manieren al te wel heeft geleerd.

De waarheyd van Ian Symonsz Rols seggen / is ook wel gebleeken; want na dat sy den 6. October malkander so scherp hadden aangetast / bleef Bossu wel 5. dagen stil leggen / niet tegenstaande de wind / of onweer sulks niet verhinderde.

Ondertussen hielden de onsen Krijgsraad / en stelden ordre wat Schepen den Grave Bossu, en wat Schepen den Vice-Admiraal, &c. souden aantasten. Den Admiraal Cornelis Dirksz gekwetst zijnde / wilde egter niet na Land gevoerd / agtende de betragtinge om sijn Vaderland te verlossen hoger / en dierbaarder als sijn leven. Maar daar wierden 2 Commissarisen ouden en ervaren Schippers by hem gevoegd / daar en boven de Capitein Ruighaver, sijn Vendrik Renoy, en den Geweldigen Ioghem Nierint altemaal uyt gelesene Krijgs Oversten / en met haar ontrent 200. Mannen.

Het Kruyt was by de onse so schaars / dat sy voor namen geen meer Schutgevaar te vegten / maar aanstonds aan boord te klampen. Gelijk ook van de Staten van West-Vriesland aan den Admi-

BOSSU GESLAGEN. A° 1573.

miraal den 9. October een Missive van den selven inhoud gesonden wierd.

Den 11. October s' morgens zijnde Sondag/ kreeg onsen Admiraal een Brief van Sonoy, om nog een dag a 3. te wagten/ eer hy den Vyand soude aantaste maar den Admiraal de selve gelesen hebbende verbrande die aanstonds/ liet de Ankers ligten/ en zeylde met een Zuyd Oosten Wind regt op den Vyand aan.

Den Vyand sulks gewaar werdende/ ligten insgelijks sijn Ankers/ soo dat op de middag ontrent 12. uren de Zee-slag aangevangen wierd/ zeylende onsen Admiraal met een voor wind regt op den Admirael der Vyanden, gebood aanstonds op de selve aan te leggen; de Stuurman deed soo/ dog na by komende beving hem een schrik en vreese/ en begon weder af te houden/ de Commissaris Ian Floor dit siende/ voerde den Stuurman van het Roer/ en bragt het Schip selfs regt voor de boeg van den Admirael. De Stuurman was nauwlijks van het Roer/ of wierd geschoten. Bossu meende sijn Anker te laten vallen/ om niet na lager wal te drijven/ maar onsen Admirael kwam hem so kort voor de boeg/ dat het Anker onder weeg opgeschort wierd/ 't welk ook als een van de voornaamste oorsaak van sijn ondergang is aan te merken/ gevoegd by twee voordeelen die de onse hadden. Het eene dat onse Admiraels Schip merkelijk hoger was/ het tweede/ dat sy rondsom haar Schip seker borstwering gemaakt hadden van oude netten/ so digt in een gepakt; dat de plaats daar de meeste aanval was/ voor een Gootelings schoot bedrijd waar door het volk veel vrymoediger was.

Het gevegt sijn aanvang nemende/ kwam aanstonds Capitein Back van Hoorn, en leyd den Admirael

aan de eene zijde aan boord/ als ook Capiteyn Trijntgens van Enchuysen, en Capitein Boer van Schellinkhoud van agteren/ welke laatste genootsaakt wierd af te houden/ om dat sijn Schip te kleyn was/ en den Vyand hem door kragt van vuur sonde in brand gestoken hebben. De andere 3. bleven vast/ en dreven al vegtende met malkander agter de Nek ontrent Wydenes daar sy aan de grond raakte.

De Vyand was in het begin van het gevegt al berooft van de Eere/ om sijn Inquisiti Vlag ten trots van sijn Vyanden te laten swajen/ dewijl een Ian Haring een stout en kloekmoedig Held/ flux het wand op klauterende/ en de voorstanders met alle furie uyt de Mars jagende met dese Vlagge na beneden kwam/ maar beneden komende/ wierd uyt een luyk in de borst geschoten/ dat hy aanstonds dood bleef.

Terwijl de onse met den Grave van Bossu soo doende waren/ blonk de dapperheyd der West-Friesen niet minder uyt in het bevegten/ en kloekmoedig aanvallen op de andere Schepen/ in soo verre/ dat de Vyanden ziende haar Admirael ontwimpeld/ en sonder Vlag haar eygen Schepen vol dooden en gekwetsten/ en die nog overig waren/ sonder eenige Moed of Couragie om een goed heen komen sagen/ en de voor stevens van de onse haar agterste met de Vlugt vertoonden/ en dat met sulken verbaastheyd/ en vreese/ dat sommige haar Geschut over boord worpen om des te ligter over 't Pampus te zeylen. Andere haar aan Land lieten setten/ om niet van de onsen agterhaald te werden. Soo dat de onsen/ indien sy haar overwinninge maar hadden agtervolgt/ ontwijfelbaar het meeste gedeelte der Vyandlijke Schepen souden bemagtigt hebben.

On-

Ondertussen duurden het gevegt met den Grave van Boussu, wiens Schip door sterkte/ en dappere tegenstand nog soo ligt niet te overwinnen was/ en wierd aan onse zijde veel volks daarom verspild/ en onse Vice-Admiraal daar Capiteyn op was Pieter Bak, was so door het Vyandlijke Geschut doorboord/ dat het begon te zinken/ en grote moeyte met pompen als anderen gedaan wierd/ om het nog binnen de Haven der Stadt te krijgen. Onse Vloot wierd gestadig met alderhande verversingen/ en fris Volk voorzien/ zijnde veele van de Burgers/ die uyt liefde van haar Stadt, en Vaderland, haar na het gevegt begaven. Ja dat meer is/ de overige die in de Stad bleven waren nog yverig doende om haar Stad te versterken/ of het gebeurde/ dat sy de Zee-slag verlooren hadden; voorsiende den Dyk met borstweeringe van het Hoofd af/ tot aan de Wester-Poort toe/ voor nemende om haar Stad/ Staat/ en Vryheyd tot het uyterste toe voor te staan/ en (gelijk men segd) Goed en Bloed daar by op te setten.

Den Grave van Bossu verweerde hem tot des anderen dag s' morgens. En wierd het accoord gesloten/ dat sy souden gehandeld worden na Krijgs gebruyk/ en dat de Grave nevens sijn by hebbende Edelen souden behandeld worden. Gelijk te geschieden gebruykelijk was. En aldus wierd de Grave van Bossu met sijn Edelen den 12. October tot Hoorn ingebragt/ en van de Magistraat seer statelijk en beleeft ontvangen. Dog de Gemeene man gaf so nu/ en dan eens een schimpwoord. Wanneer hy op Haven nevens het Rood Hart kwam/ liep een Amsterdammer Vroutje hebbende een kanne biers in de hand/ na de Grave toe/ en verwelkomde den selven. Seggende/ Mijn Heer, het is be-

beter dat gy ons toekomt, als dat wy tot u kwamen. De Grave het niet durvende weygeren/nam de kan aan/ en dronk: Diergelijke ontmoetingen gebeurden hem meer/ terwijl hy in de Gevangenisse was. Welkers gevankenis is geweest in de Agterstraat/ naast het Weeshuys/ waar voor nog boven den Ingang dit navolgende Vers tot een eeuwige gedagtenis staat:

Anno 1573. Men sag,
In October den elfden dag,
Graaf Bossu hier verovert tot Hoorn;
Gevangen in dit Huys hy lag,
Even drie dagen na de slag,
Dien Hy op Zuyder Zee had verlooren.

Het getal der Metalen Stukken/ die bemagtigt wierden/ waren seven of 38. werdende hier tot Hoorn gebragt/ en naderhand onder de Steden verdeeld. Daar wierd ook een Kist met geld en des Grave Bossu sijn silveren Servies gevonden.

Dese overwinninge veroorsaakte een algemeene blijdschap aan die van West-Vriesland, dewijl die de behoudenisse was van haar en het gantse Land/ was en oorsaak dat de benauwde Burgeren van Haarlem het leven behielden/ die anders haar Vonnis al weg hadden van te sterven.

Men hield een Algemeene Dank en Bede dag over dese overwinninge/ en de Vlagge van den Admiraal wierden tot een eeuwige gedagtenisse in de Groote Kerk boven het Choor op gehangen, waar van nog lappen en blarden/ tegenwoordig zijn te zien/ en waar op Cornelis Thaamsz. dit Jaar Gedigt gemaakt heeft.

Door 't

door't LoVter geWeLt,
Van MenICh heLt,
der VrIIe WestVrIesChe natIe,
Wert BossV geVeLt,
dIt hIer gesteLt,
Tot Lof-teken Van Gods gratIe.

Men beraadslaagde nog of men den Vyand soud vervolgen. Maar haar meeste Schepen waren al tot Amsterdam aangekomen / soo dat eenige Boots maar bewant wierden om een onderneminge te doen op 3. a 4. vyandlijke groote Schepen / die door gebrek van water het Pampus niet konden passeren / maar sy syn sonder merkelijk voordeel wederom gekomen.

Men sond hier van Hoorn aanstonds dese tijdinge van de overwinninge van de Grave van Bossu over aan de Prince van Orangie, met bysvoeginge van eenige subsidie gelden / wijl haar niet mogelijk was / het langer uyt te voeren: de Soldaten begonden ook oproerig te werden door gebrek van betalinge / so dat de Staten van ons kwartier raad moesten nemen / om geld te fourneren / het kwam dan van daan daar het best konde / gelijk sulks ook geschiede. Hier op komt niet onaardig te pas de redeneeringe die Chiaspin Vitelli Luytenant van den Hertog van Alva pleeg te voeren: seggende / Dat hy van geen Natie, niet meer verwonderinge wierd aangedaan, als van die van West-Friesland, want daar sy van te voren, als sy maar een enkele Boot souden uytrusten ten dienste van sijn Majesteyt, soo klaagden sy seer over haar onvermogentheyd en Armoede; maar nu sy Rebel, of wederspannig geworden waren, toonden sy haar in staat om een Koninklijke Vloot, niet alleen in Zee te bren-

brengen. Maar ook jaar op jaar te onderhouden. En waarlyk men bevond dat sulks met regt mogt gesegd werden / want nu moestmen door nood het geweld afkeeren en de magt ten uytersten toonen.

De Hertog van Alva dese tydinge tot Amsterdam aangekondigt synde / sag nu dat de saken een andere koers stelden / en vreesende voor groote beroerte nam voor om aanstonds te vertrekken / gelyk hy sig ook des anderen dags al vroeg met het vertrek haaste / om also syn Crediteuren onbetaald te laten / want hy had met den Trommel laten omslaan so ymand eenig geld van de Koninglyke Majesteyt pretendeerde hem des anderen dags tegen de middag voor syn Logiement moest opdoen. Kort na het vertrek uyt Amsterdam vertrok hy uyt het Land / latende als een vrugt van syn verbasterde Aart / en onmenselyke wreedheyd de saken in veel grooter onheylen / als hy die gevonden hadde.

Den Vyand nu bemerkende dat het ter Zee met haar gedaan was tragten te Lande West-Friesland te benauwen / en te verwoestigen. En tot dien einde kwamen van Amsterdam na Waterland verscheydene nieuwe Vendels Soldaten; welke met groote furie ontrent Assendelft invielen verbranden een gedeelde van Crommenie, deed een aanval op Wormer, en aldaar gestuyt werden trok voort na Oost- en Westsanen, en pleegde veel wreedheden. Dog aanmerkelyk is het voorval van die Jongeling welke niets van syn goederen bergende alleen tragte syn Oude Moeder van het geweld der Spanjaarden te verlossen / slepende haar voort op een Berrye / en als de Spanjaarden hem vervolgde verborg hy sig in het riet;

dese

Vligt van West- zand
Pag 95

Pag: 112
Eerste West Vriese Mun
1586 DEUS FORTITUDO ET SPES NOSTRA
FRISIÆ MONETA NOVA ARGENTEA DOMINI WEST
Kruys. Münt.

dese vrome daad trof het herte der bloed dorstige Spanjaarden egter sodanig / dat sy de oude vrouw bindende sonder de minste moeyte aan te doen / met vreden lieten. de Soon kwam na haar vertrek weder uyt syn schuyl-hoek / en worstelde so lange / tot dat hy syn oude arme Moeder tot Hoorn voor de Wester-poort gesleept hadde ; een daad waardig om van de geschigt Schrijveren verhaald te werden / gelijk die ook ter eeuwiger gedagtenis van dese Jongeling met een vers aan de Wester-poort verciert is / welk aldus luyt.

Doen Dwingelandy den Staat, en West-
Zaan dede Zugten
Bevrijd dees Brave Soon syn Moeder van
de Doot
En quam op dit vatsoen, van daar tot
hier toe vlughten
Soo blijft een Edel Kind, syn Ouders
trouw in Noot.

R. Langewagen.

Den 27. November schreef Jan Symonsz. Rol tot faveur van den Grave van Bossu dat men hem een goed onthaal wilde doen. Dog om sekere suspicie / wierd hy nauwer bewaard als voor desen. de overige Spanjaarden lagen hier en daar gevangen / en dewyl dat sy seer kladdig / vuyl en stinkende waren / veroorsaakte sulks een siekte onder onse Burgers en wagten die daar op pasten. En wel voornamentlyk daar de gevangens onder het Stadhuys synde die plaatse meest opgepropt en benauder / so dat / al die maar van dese lugt aangedaan wierd aanstonds een besmettelyke koortse / rasende hooft pijn / en haastige dood

dood onderhavig wierd. Negt so als dese smette begon hadden die van Hoorn aan de Staten versogt om van de gevangens verligt te werden / gelyk sulks kort daar na ook volgde / en eenigen tegens anderen van onse gevangenen verwisseld wierde.

Wy hebben hier voor aangehaald het begin van het Collegie van de Gecommitteerde Raden, dit was nu ontrent ses maanden agtervolgd / en werd nu by de Steden overwogen dat dit Collegie behoorde steeds aan te houden / en wierd dit also door aanradinge van den Prince van Orangie vast gesteld den 22. December / en de Stad Purmerend geadmitteerd / om by de ses andere Steden als het sevende Lit sessie te nemen.

Anno 1574. De Hertog van Alva nu vertrokken / en de Nederlanden verlaten hebbende / kwam in des selfs plaatse Louys de Requesens groot Commandeur in Castilien. Hopende de Nederlanders, dat sy onder syn regeringe een beter gelukkiger; en sagter maniere van leven souden mogen leyden.

Dog het eerste bewys / dat hy daar van toontoonde was een detachement van ontrent 3000. nieuwe Soldaten so Walen als Hoogduytsen, die hy na Waterland send tot versterkinge van het oude Leger / geschiedende sulks meest door aanradinge van Amsterdam, die alle vlyt aanwenden / om dit Noorder-Kwartier ondergebragt te sien.

Tot dien eynde wagten de Soldaten / die regt na nieuwe Jaar Anno 1574. In Waterland by het andere Leger waren aangekomen / na bekwame gelegentheyd / maar also de Winter seer sagt was / en byhans geen Ys maakte / immer

so

so niet/ dat 'er Paarden over konde/ waren hare desseynen en voornemens 't enemaal verydeld. Een 4. a 5. Dagen vroos het so sterk/ dat men te voet daar over raakte / welke gelegentheyd sy aanstonds waarnamen/ en de Dorpen van Wormer, Jisp, Wormer-veer, en Crommenie overvielen en altemaal afbranden uytgenomen Wormer.

De Saken in Waterland so staande ontstond ondertussen tot Hoorn groote beroerte ; sig opdoende wegens de Grave van Bossu verscheydene berigten / dat zy eenig verraad smede om hem los te krijgen / of de Stad in des Vyands handen te leveren. Schrijvende daar op aan den Gouverneur Sonoy en andere / dat 'er reeds 200. Roers onder verscheydene personen waren berustende / welke daar haar aanslag mede soude maken als de Schepen van Amsterdam op de Zuyder-Zee wederom een See-batalje met onse Schepen souden ondernemen. Versoekende daar by dat sy middelen mogten aanwenden om daar in by tijds te voorsien. Hier op wierd Bossu door den Raad selfs ondervraagt welke met hooge woorden sulks ontkende ; hier na wierd ondersoek gedaan in alle Burgers Huysen of ook eenig geweer mogt vinden / dog men bevond de saak anders gesteld te syn. Den Gouverneur tragten den Grave van Bossu na Zuyd-Holland te vervoeren / maar wierd in syn voornemens gestupt / wel voornamentlyk door Claas Wijbrands die als Commissaris op den Admiraal van de onsen gediend hadde.

In 't begin van April / wierd weder een Legertje opgeregt buyten Alkmaar, om de Invasie der Vyanden uyt Haarlem en langs de duyn-kant te stuyten.

In het laaste van May / wierd door 12. Amsterdamse Water-schepen, voerende Vlaggen met Bourgondise Kruyssen / een Schip geladen met Tarwe en Garst genomen van onse Reede / dog de onse sulks gewaar werdende agtervolgde den Vyand / welke tragtende hem met de vlugt te salveren / het genomen Schip in de brand stak / en aan de onse overliet welke de brand aanstonds uyt kregen / en het selve weder behouden binnen bragten.

De Groot Commandeur hadde veel volk uyt Waterland geligt en na de Moker-heyde gesonden/ om aldaar Grave Lodewijk van Nassau tegen te gaan; en wanneer hy aldaar het Leger van Grave Lodewijk verslagen hadde/ sond hy die Troupen weder na Waterland, om die plaatsen weder aan te tasten; tot dien eynde namen sy twee aanslagen te gelijk de eene op Wormer-veer, de ander op Purmerend, welke beyden haar seer misluktten / werdende ontrent 900. van de haaren omgebragt in den aanslag op Wormer-veer. In den aanslag op Purmerend verloren sy 100. Mannen / en retireerden na Ylpendam, alwaar sy kort daar na ook van af trokken / en dapper klop kregen so dat men agte / dat daar ontrent 1000. Man gesneuveld was / daar wierd gegist dat van die 3000. Soldaten van de Groot Commandeur gesonden / weynig of geen volk weder tot Amsterdam kwam.

Den 4. Juny wierden de gevangens van Wormer-veer tot Hoorn op de Dals-Kerk gebragt / en drie dagen daar na wierden 150. Hoogduytsen met Schepen op de Reede gebragt en aldaar buyten boord in See geworpen / dese daad schoon deselve seer wreed scheen gaf oorsaak dat

dat onse gevangens wat beter gehandeld wierden.

Den 7. Juny heeft Hertog Erik van Bruynswijk een Brief gesonden met een Trompetter aan de Stad Hoorn, en Enchuysen haar vermanende / om haar wederom te begeven onder de gehoorsaamheyd van den Koning / en dat sy weder op gewenste conditie / en voorwaarden genade van syn Majesteyt koude verwerven; dog de Onse en die van Enchuysen verseekerden den Trompetter / en sonden den Brief aan den Gouverneur Sonoy, welke daar over aan de Prince schrijvende antwoord ontving / dat sy den Trompetter sonder eenige moeyten aan te doen / wederom sonder andwoord souden laten vertrekken. Egter wierd den Trompetter over het jaar in onse Stad gevangen gehouden / en eerst in 't laaste van Juny 1575. Door expres bevel van de Prince ontstagen.

Omtrent dees tijd wierd in de Vroedschap besloten dat men de Arme Wees-kinderen een plaatse soude geven in de Gouw in St. Catharina Klooster; dog wyl dit Klooster seer rijk was / wilden de Staten sulks niet laten volgen / so dat haar eenige tijd daar na St. Marie Convent in de plaatse gegeven wierd.

Anno 1575. Den 13. May sond de Prince aan den Staat eenige Missive behelsende dat hy verstaan hadde / dat den Vyand met 15. a 16000. Mannen voorgenomen hadde een inval in West-Vriesland te doen / haar vermanende over al goede wagt te houden. En de Steden / voor wiens belegeringe men te vreesen hadde / met alle noodwendigheden te voorsien: tot dien eynde van wierden so wel binnen als buyten Wagt-huysen, en Vier-bakens gesteld / en de Huys-luyden

die onder de Wapenen gesteld waren / gemonsterd.

De geruchten / dat den Vyand een aanslag op dit Noorder-Quartier voor hadde verspreyden sig alomme meer en meer door West Vriesland, ja de meesten waren van gevoelen dat 'er van binnen selfs een heymelijk verstand met den Vyand was/ so dat den Gouverneur Sonoy op alles naukeuriger agt deed geven.

Den 27. May kwam den Vyand met 6000. Mannen Voet-volk en 700. Ruyteren aannaderen op de Schansen van Schoreldam en Krabbedam en meende die onversiens in te nemen. Stak/ dewyl gesegt wierd / dat hy heymelyk verstand van binnen had / ten getal van 400. Persoonen/ de Schoorelder Molen in de brand / synde dat het teken / dat die van binnen de Dorpen souden in de brand steken om daar door de Boeren die in het Leger waren te nootsaken dat sy souden verlopen / om haar Huysen / en Goederen te salveren. Maar door de goede voorsorge van Sonoy durfde niemand sig openbaren / so dat desen aanslag der Vyanden gants verydeld was / en hy genootsaakt af te trekken.

Den 15. July kwam de Heere van Haulsy tot Hoorn, met een Addres van de Prince om de Grave van Bossu syn Broeder te besoeken, en het een en ander te overwegen aangaande syn ontslaginge uyt de gevangenisse.

Den 27. September wierd Jan Jeroensz. en Piet El op de beschuldiginge / dat sy de voornaamste waren / die het verraad gesmeed hadden van den aanslag van Schoreldam, in haar huys vast geset / en eenige dagen met Soldaten bewaard. Dog wierden na veel moeytens / wyl sy eerst na

Scha-

Schagen, en daar na in den Hage vervoerd wierden/ na een twee Jarige gevangenisse ontslagen tot groote blijtschap der Hoornse Borgeren.

Ondertussen wierd Zierik-zee door den Groot Commandeur belegerd/ en wyl hy syn meeste magt daar toe gebruykte/ en de belegeringe lange duerde wierd ons Kwartier grotelyks verligt/ en schepte een weynig adem van de droevige Oorlogs-vonken.

Anno 1576. Den 22. January in de na nagt ontstond een afgrijsselyke storm-wind uyt den Zuyd-Westen/ so dat weynig Huysen in de Stad onbeschadigt bleven.

Den 5. Maart overleed tot Brussel seer haastig den Groot Commandeur in Castilien, en verviel doen het Gouvernement van de Nederlanden op den Raad van Staten, hy den Koning van Spanje self daar toe geautoriseerd/ en bevestigt.

Dewyl onse Stad van Vyand nu een weynig adem schepte/ tragte men de Stad Hoorn met meerder Havens te voorsien/ dewyl de menigte van Schepen te groot was/ om in haar Haven veylig te leggen/ tot dien eynde ontwierp een Mr. Adriaan seker nieuwe haven aan het Oost-eynde van de Stad/ met een nieuwe Wal en behoorlyke Fortificatien daar om; dit ontwerp de Magistraat behagende wierd suiks kort daar na in 't werk gesteld/ en eerst begonnen met een nieuwe Diik door de See heen van Baadlands Tooren af tot aan de Uyterdiik. Welke nieuwen Diik de naam van Luyendijk kreeg/ om dat het werk langsaam voortging/ als ook dat de See het selve dikwils verhinderde/ en beschadigde. Ook wierd in die tijd de nieuwe Wal in de Uyterdiik opgemaakt van de oude Zeedijk tot aan des nieu-

 we

wen Dijks eynde, en wederſijds voorſien met een Bolwerk. aan dit werk wierd de eerſte Somer ontent 9000. Guldens aan onkoſten gedaan / en wierd betaald uyt de Verpondinge der Huy-ſen.

Den 9. May trok Sonoy met eenige Schepen en ontrent 2500. Mannen uyt / hebbende een voornemen op Muyden, om alſo een diverſie te maken voor Zierik-zee. Hy overwon de plaatſe kort / maar het Slot wilde ſo wel niet gelukken / dewyl de Vyanden met ſecoers van 500. Mannen kwamen / waar door Sonoy bevreesd werdende ſeer ſchielijk aftrok latende nog eenige Manſchap agter / en een Schip aan de grond / ſo dat nog verſcheydene Menſchen verdronken / en omkwamen. Daar wierd geſegt / dat den Admiraal hem voorſtelde / dat hy niet ſoude aftrekken / dat hy kans genoeg ſag en couragie hadde om de Vyand af te wagten / en het Slot te overwinnen. Dog Sonoy ſloeg ſulks in de wind; in deſe actie verloor Sonoy veel van ſijn Eer en Fatſoen / dies ſyn benijders hem Dirk van Muyden noemde.

Ontrent den Oegſt wierd de Convoyer van Amſterdam die tuſſen Amſterdam en Sparendam op het Meer voer / en ſeer wel van Volk en Geſchut voorſien was / door vier Vrijbuyters Schepen veroverd / en genomen. Maar als ſy die nu deſe Prijs door het gat in den dijk by Sardam na Wormer-veer meenden te brengen vonden ſy het ſelve beſet met twee Vendelen Walen / die op haar wederkomſte wagten: de Vrybuyters haar in het gevaar ſiende koſen van twee kwaden het minſte ſprongen met haar Roers en Verjagers aan land / en trokken regel regt op den Vyand aan / niet te-

gen-

gen staande die wel 6. tegen haar een waren/ dreven die eerst met geweld van het gat/ en bragten doen haar buyt behouden daar door. En diergelyke dappere ondernemingen voerden sy dikwils uyt die so groot waren/ dat die bykans voor de Nakomelingen ongeloovelyk waren.

Na de dood van den Groot Commandeur hadden de Spanjaarden egter met veel moeyten Zierikzee eyndelyk gelukkiglyk overwonnen/ en dewijl de Spanjaerden nu eenige tijd niet al te wel betaald waren begonden die haar te verheffen/ en te muytineren verlieten haar Schansen/ en Sterktens hier in 't Land/ en trokken na Vlaenderen, en Braband.

In het eerste sogten de Staten haar te bevredigen dog te vergeefs. Als men dan anders geen raad sag wierden sy voor Vyanden verklaard/ en men nam Volk aan die haar uyt het Land dreven.

Den 2. November kwam Don Joan van Oostenrijk om de Landen voor den Koning te regeren.

Den 5. Dito wierden een generaal beslag gedaan om geen Granen te mogen uyt het Land voeren/ dewijl den Oorlog in Polen sterk in swang ging.

Den 8. Dito wierd de Gentse Pacificatie getroffen/ waar over een algemeene Vreugde van Klok-gelupd en andere Vreugde-tekenen/ in onse Stad/ en over al getoond wierden.

Uyt kragte van dese Vrede-handel wierd de Grave van Bossu fluks los gelaten/ en den 27. November met den Admiraal Cornelis Dirksz. en Philips Cornelis Burgermeester van Alkmaer geconvoceerd in Zeeland by de Prince van Orangie,

gie, daar hy beleefdelijk ontvangen wierd/ en terstond in dienste van het gemene Land gebruykt werd. Ook kwamen de ballingen/ en uytgewekene Burgeren weder in de Stad/ en wierden hersteld in haar Huysen/ en Goederen/ mits dat sy eerst aan Schout Burgermeesteren, en Schepenen den Eed van Getrouwigheyd mosten af leggen na seker formilier tot dien eynde van het Hof afgesonden.

De Pacificatie van Gent nu voltrokken synde/ stelde die van Amsterdam haar aan/ even of sy deselve mede wilden accepteren/ en aan nemen; sonden tot dien eynde de Burgermeester Iacob Theeus Gerritsz, met Sybrant Occo, en Blokland haer Pensionaris na Brussel om haar meninge aan de Staten te verklaren/ en te versoeken dat de Prince van Orangie, en de Staten van Holland haar ook de Vryheyd wilden vergunnen/ die haar na uytwijsen van de Pacificatie so in haar Koophandel/ als anders toe kwam. Hier in wierd weynig swarigheyd gemaakt om toe te staan/ en hielden daar mede de wedersydse Vyandelykheden aanstonds op/ de Vrybuyterevie afgeschaft/ en alles gedaan dat Vrinden/ en Bontgenoten gewoon te syn. Sy mogten egter geen vrye vaart hebben naar Oost of West voor en al eer dat sy volkomen verdragen souden wesen. Men verwagte vast dat sy volgens beloften met de andere Steden van Holland, en West-Friesland soude verénigen/ en dienvolgens de Prince voor Stadhouder aan te nemen/ en te erkennen/ haar uytgeweeken Burgers weder in te laten/ en deselve vryheyd van Religie te geven/ maar het kwam so verre met haar niet als houdende de saak maar trainerende/ en dan dese dan gene exceptien/ en uyt-

uytwegen soekende / begerende van den Prince in eenige Poincten Satisfactie of voldoeninge ; houdende ondertussen heymelyk verstand met Don Jan, deselve om hulp versoekende eer sy gedrongen werden met de Prince te verdragen.

De Grave van Bossu trok in 't begin van 't Jaar 1577. selver na Amsterdam, en Haerlem om haar in der minne te bewegen / dat sy haar wilden voegen by de generale Unie / maar regte tot Amsterdam weynig / of niet uyt.

Den 27. January hadden die van Amsterdam een groote Vloot toegerust ten getale van 25. Oorlog Schepen / en scheenen het een of het ander voor te hebben. Hier door bragten sy te weeg dat sy weder nauwer beset wierden so te water als te lande / so dat sy weynig toevoer van victualie konden bekomen.

Dit selve Jaar in de Winter wierd tot Hoorn het groote ledige Erf van de Hooge Brugge af / tot aan de Toren van het Hoofd verkogt aan de Burgeren en met Huysen beset. Daar ontstond nog verschil tussen Burgermeesteren en de Capiteynen der Schutters wie dese penningen toe kwamen / maar de saak wierd in dier voegen bygelegt / dat yder de helfte daar van soude profiteren. Ook wierden de Wallen om de Stad en Havens verbeterd / en uytgeleyd.

Den 2. Augusti wierd de eerste steen van de Nieuwe Ooster-poort gelegd / en was boven eerst gants plat / want de Kap wierd lange Jaren daar na eerst getimmert.

In de Somer kwam de Prince van Orangie tot Alkmaer, en trok van daar op Medenblik, van waar hy hier tot Hoorn kwam / en wierd seer pragtiglyk ingehaald / synde al de Schutters

in het geweer / en een goed gedeelte daar van te paard. Want nog tot Alkmaer zynde / wierd Doctor Claes Boelisz. en Jan Teding uytgesonden om de Prince te versoeken dat hy sy Intrede te paard tot Hoorn wilde doen. Hy trok van Hoorn na Enchuysen, werdende geconvoyeerd door onse Ruyterye. Van Enchuysen kwam hy weder tot Hoorn, en voer met een Water-schip na Edam vergeselschapt met een groot gedeelte van onse Schutterye.

Ontrent dese tijd tragten onse Magistraat een Verlaat te maken by Rustenburg, hebbende daar toe het hout gereet gemaakt en als het daar gebragt was / kwamen die van Alkmaer seer schielijk met vliegende Vendelen den 14. September / en verbranden al het hout / waar over tussen dese twee Steden groote twist ontstond.

Den 11. November scheen aan den Hemel een schrikkelyke Comeet / vijf weeken / en twee dagen.

Amsterdam bleef in middels nog al beset / en het meeste daar sy tegen aan sagen was om haar Burgeren vrijheyd van Religie te geven. Dog als men nu verscheydene reysen met haar in gesprek waren geweest en niet en vorderen. Resolveerden de Colonel Hellink, en den Hopman Ruychaver den 13. November om de Stad met een Cordate resolutie te bestormen / en in te nemen. 't Welk haar in so verre gelukte / dat sy met haar Volk al aan den Dam getrokken waren / en de Haerlemmer-poort innamen. Dog de Colonel Hellink wierd dood geschoten / waar door syn Volk de moed ontsonk / so dat sy weder te rug gedreven wierden / werdende de Hopman Ruychaver met koelen gemoede dood geslagen / als hy reeds al lang gevangen was. Syn dood

wierd

wierd van vele beklaagt / om dat hy een uytmuntend Krijgsman van een onversaagde hardigheyd / en stoutmoedigheyd was.

Desen aanslag nu mislukt synde / wierd niet meer ondernomen wijl die van Amsterdam, haar so seer benauwt siende / den 8. February 1578. eyndelyk een Verdrag aangingen. Volgens dit accord wierden den 12. Maart de ses Vendelen afgedankt / en 500. Mannen onder den Eed van de Prince aangenomen tot bewaringe van de Stad/ die van de Religie predikten buyten de Stad / en de oude Schutterije wierd sonder onderscheyd van Personen weder opgeregt / dog dese Vergaderinge duurde niet lange. Want die van de Religie beschuldigde strak de andere / dat sy so in het verkiesen van de Schutterye / als in andere dingen / het accord niet na kwamen / en dat sy nog heymelyk verstand hielden met Don Jan; onder dit pretext of voorgeven namen sy het geweld van de Stad in handen / setten de Roomse Overheyd, de Minnebroeders, en al de andere Geestelyke de Poort uyt, en lieten geen andere Predicatien toe / als die van haar Religie / en aldus wierd Amsterdam Geus.

Dese veranderinge was de saken van Don Jan geensins voordeelig maar in tegendeel voor de Prince en Staten. Daar en tegen verloor onse Stad daar veel by om dat vele gevlugte Koopliede nu weder na haar Stad vertrokken met haar trekkende onse meeste Negotie en Koophandel. Want daar wierd gesegd dat onse Stad in alles maar 6. a 7. Buyten Schepen behield / so dat de nieuwe Haven / die gemaakt was om de overvloed van Schepen te bergen / spots wijse genaamd wierd de Korper-kuyl, so als die tegenwoordig nog de naam draagt. Dese

Dese Somer wierd ook de Nieuwe Wal tussen de St. Catharina Tooren, en de Nieuwe Oosterpoort, voord op gemaakt.

Den 1. October overleed Don Jan seer haastig/ en de Prince van Parma wierd gesteld tot Gouverneur van de Nederlanden.

Anno 1579. Wierd den 9. Juny aan de Sluys begonnen buyten de Oude Ooster-poort, en den 16. Juny wierd de eerste drempel gelegd/ daar na wierd de Haven de Vullers-wael genaamd gemaakt om dat de Vullers daar oertijds plegen te woonen.

Het Gerritsland wierd voort met dese Haven gemeen gemaakt/ als ook de Hooge Bergen, de Wortel-Vesten, en de Rame sloot, die eerst altemaal verwijdert en verdiept wierden/ en de voornoemde Hooge Bergen kregen de naam van de Nieuwe Turf-haven, om dat de turf en hout Schepen geordineerd wierden daar te leggen.

Anno 1580. Wierd de Burg-wal agter het Noord ook gediept en wijder gemaakt en met het Zee Water gemeen. En daar sy aan de eene sy de maar een Kay of aanleg wal hadden/ wierd die wedersijds gemaakt; dit werk gedaan synde komen de gantse Stad door het See-water omvaren te weten tot het Hooid in, en tot de Kuyl weder uyt.

Den 6. April des avonds ontrent ses uren was hier tot Hoorn een Aard-bevinge by schoon stil weder/ duurde seer weynig/ en veroorsaakte ook geen schade. In dese Somer was ook de Pest in de Stad so hevig/ dat die een groot getal Menschen uyt het Leven rukte.

Anno 1581. Wierd de Cingel tussen de Ooster en Koe-poort gemaakt/ en tot vermaak der Wan-

delaars met Willigen beplant. Ook wierd de Meel-molen die op de oude Doelen stond / staande werks verplaatst op de Nieuwe Vesten by de Ooster-poort, en wierd met twee Ligters over de Korper-kuyl gevoerd.

Den 26. July wierd de Koning van Spangien door de Staten Generael verklaard versteken te syn van de Princelyke Hoogheyd, Jurisdictien, en Domeynen van de Nederlanden; en dat sy dien volgens van nu af aan geensins syn naam als Opper Heer soude gebruyken / ontslaande alle Officieren / Vassalen / en Ingesetenen van den Eed / verbrekende alle Cachetten en Koninglyke Segelen / de Munt veranderende / en alle Officieren en Magistraten een nieuwen Eed tot getrouwigheyd van de Staten afnemende / welke by vele niet sonder swarigheyd gedaan wierd.

Anno 1582. In de Herfst wierd de Stijl van 't Jaar 10. Dagen vervroegd / en tot Hoorn 14. Dagen voor Kersmis afgelesen.

Anno 1583. Wierden de eerste Huysen geset tussen de Oude en Nieuwe Ooster-poort.

Anno 1584. Wierd de Straat de Oude-Doelen geheten eerst betimmert / en de Gouw verwelft, die so lang een Water-Graft was geweest / in welke de Boeren tot aan de Nieuwe steeg konden varen.

Den 30. July wierd Willem de 1. Prince van Orangie door een Balthazar Gerards verradelyk doorschoten. Men vierden des selfs smertelyk dood op een plegtige wijse met geluyd der Klokken / en diergelyke. Vier a vijf dagen voor syn dood gebeurden het, dat een Vogel Sperwer door de glasen in de Vrouwen-kerk, in welke des Prinse Wapenen eerst nieuw geschilderd waren, heen

vloog,

vloog, hy kwam van voren in / en vloog agter weder uyt / en brak beyde dese Wapen-glasen aen stukken, dit geschieden na de middag / als veele Menschen in de Kerk synde oog-getuygen daar van waren: Een yder die door waan van eygen wijsheyd / of bygeloovige voor betekenisse syn hersen-vat beswangerd vind / voorspelde hier uyt / dat sulks een gewis voor-teken van des Prince ontijdige dood geweest sy. Dog / die sijn gedagten steeds in het spoor van de gesonde reden soekt te leyden / sal sulks alleen voor een domme drift der Dieren aanmerken.

Anno 1585. Wierden onse Schepen door last van den Koning van Spangie beslagen / en aangehouden / dog 14. Daar van resolveerde / en besloten met een manlijke dapperheyd uyt haar arrest weg te seylen. Dit aanhouden veroorsaakte / dat de onse (het Sout nu seer in prijs opsteygerende) eenige Schepen sonden na de Eylanden van Capo Verde, of Soute Eylanden, die haar ladinge aan het Eyland Mayo innamen / en vier van de Schepen tot Hoorn 't huys horende / behouden nevens de anderen repatrieerden.

In 't selve Jaar wierd het Nieuwe Doelen Huys van de Oude Schutters anders genaamd St. Joris Doelen getimmert / en de Gouw die nog maar bewelft was eerst bestraat. Het is ook aanmerkens waardig / dat in dese tijd het Mostard Saat so dier was / dat het Last tot Hoorn, en elders voor 900. Guldens verkogt wierd.

Anno 1586. Wanneer den Vyand met Antwerpen handelde / wierd het Contract gemaakt met de Koninginne van Engeland, in welke sy beloofde de Vereenigde Provincien met eenige Troepen te assisteren / sendende met deselven over

de Grave van Lycester tot Opper-Bevelhebber, en Gouverneur Generael van dese Landen, welke binnen Zeeland arriveerde den 19. December / en voort na den Hage vertreysde / alwaar hy nauwlijks was aangekomen / of liet aanstonds de Licenten sluyten / en wilde niet toelaten dat eenig Suyvel uyt het Land gevoerd wierd; verbood alle Handelingen met den Vyand / alle Vaart op Spangien en Portugaal. En niet tegenstaande de Heeren Gecommitteerde Raden eenige Paspoortshadden uytgegeven / om Boter en Kaes uyt te voeren / schreef Lycester den 18. February aan Sonoy, hem wel expresselijk verbiedende / dat hy geen Schepen met eenig Suyvel soude laten uytvaren / maar deselve allen aanhouden / en ontladen.

Hier door wierd veroorsaakt / dat het Suyvel tot een seer lage prijs gebragt wierd / so dat veel Koopluyden van Woonplaatse veranderde / en onse Stad verlieten: Daar en boven kwamen veel Engelse Vrijbuyters in See / die alles roofden / wat haar voor kwam / waar door onse Kooplieden ook groote schade leden; en om dat te vermijden / begon onse Volk agter Schotland, en Engeland om te varen waar door dese Vaart meer / en meer bekent wierd.

Des Grave van Lycesters Proceduren kwamen geensins met de gewoone Regeringe der Staten Generael over een. Ontstaande steeds seer groote oneenigheden tussen beyden / welke so hoog aanwossen / dat de Koninginne van Engeland sulks verstaan / hebbende Lycester wederom in Engeland ontbood / en sijn Gouvernement en Regeringe deede resigneren / en afleggen.

Den 8. Augustus wierd by de Steden beslo-

ten /

ten / dat men so haast als doenlijk was een Munte soude opregten / en dat deselve voor de eerste drie Jaren tot Hoorn soude blijven aangaande de beste gelegentheyd van de Stad / dog egter dat de profiten souden in het gemeen komen. Op de gemunte Penningen soude men laten slaan.

Op de eene sijde.

Monéta nova Argentra Domini West-Fristiæ.
dat is
Nieuwe Silvere Munte van West-Friesland.
aan de andere syde.
Deus Fortitudo, et Spes nostra.
dat is
God is onse Serkte, en Hoop.

Des anderen dags ontving Balthazar Wijntgis tot Munt-meester verkoren sijnde / syne Instructie / en kort daar op volgde dat de Munte gangbaar was / en het eerste West-Friesse Geld geslagen wierd.

In September wierd het Collegie ter Admirateyt opgeregt door behulp van Lycester, en gehouden in St. Agniete Klooster, daer het Prince Logiment is, en daer het Collegie nog heden gehouden werd.

In dit selve Jaar wierd de Oude Doelen straet, en tussen de Ooster-poorten met Huysen betimmert: Ook wierd het Monicke-veld, dat nog maar een groote Wayde was afgedeeld aan Erven de grond verkogt / en Huysen opgeset.

Anno 1588. Was men in Holland seer bekommerd om dat de Koning van Spangien een magtige Armade herwaards aan sond om daar mede de Engelse so wel als de Hollanders te over-

win-

T Admiraliteyts Huys van agteren

winnen / met welke groote magt de Prince van Parma sig met veel kleynder Schepen soude vereenigen wanneer de voornoemde Vloot en Armade / maar digt genoeg soude genaderd zijn. Maar wanneer sy in de Hoofden kwamen stelden de Engelsen haar dapper daar tegen / en matte de Spaanse in dier voegen af / met haar nagt en dag te bevegten / dat sy / verscheydene van haar beste Schepen verloren hebbende / haar met het overige van de Vloot Noordwaarts op / agter Schotland, en Engeland om / begaven; de onse lagen ondertussen met 35. Schepen aan de andere sijde / op de Kust van Vlaanderen, om op de Prince van Parma te passen / en te beletten / dat hy met de Spaanse Armade niet konde verenigen. Middellerwijl ontstond agter Schotland om / daar de Spaanse Vloot was / een verbaarlijke storm / so dat ontrent twee derde part daar van verwoest wierd / het overige weder in Spangie te rug kwam / waar door dit voornemen der Vyanden t'eenemaal verydeld was. De Koning van Spangien, veel van sijn Ingesetenen verloren hebbende / gebood egter dat niemandt in sijn Rijk rouw over de selve souden dragen / om dat het te veel verslagentheyt soude hebben veroorsaakt.

In dit selve en het volgende Jaar van 89 begon men hier de Scheeps bouwing, seer sterk voort te setten / en de konst uyt gevonden / om deselve te verlangen en merkelijk te vergrooten; het geen seer wel te pas kwam / dewijl men kort daar na de Straatse Vaart ondernam.

Anno 1590. den 12. April. ontstond hier een seer sterke wind / dat de Molen aan de Ooster Vesten om waijde / zijnde de Molenaar daar op / die hem weynig of niet beseerde. Daar na den 9. Sep-

 tem-

tember / laat in den Avond kwam een seer afgrijselijke Blixem / gevolgt van een diergelijke swaren Donderslag / en geraakte daar door de selve Molen weder in brand / en wierd gantsch tot Assche verteerd / sonder dat iets anders beschadigd wierd: daar word by gevoegd / dat dese Molenaar (mogelijk / door tegenspoeden in sijn werk) eenige dagen te voren het Helse Vuur in sijn Molen soude gewenst hebben.

In dit selve Jaar voeren van Hoorn de 4. of 5. eerste Schepen na Italien.

Anno 1591. Voeren 15. a 16. af en wonnen veel geld door de hooge vragten. Het volgende Jaar continueerde dese vaard / en was de Stad Hoorn in dese tijd seer Florisant / en welvarende so dat de Rijkdom der Burgeren seer toenam / en de Landeryen / Huysen / en vaste goederen seer hoog in prijs opsteygerde.

Anno 1593. Was 'er een seer groote storm in 't laatste van December / waar door ontrent 40. Schepen en veel Volk in Texel bleven / veroorsakende een onwaardeerlijke schade.

In dit selve Jaar wierd hier ook een Scheepje toegetakeld om op Guinea te handelen / onder den vermaarden Capiteyn Dirk Veldemuis; dog hy wierd door de Fransen genomen / waar door onse Burgers groote schade leden.

Dit Jaar wierd de Trommel-straat verwelft / en een nieuwe straat gelegt van de Peper-straat tot aan de nieuwe Turf-haven: dese straat wierd het volgende Jaar met Huysen beset / en de Grave-straat genaamd. Dagelijks wierd ook de Munt-straat met Huysen vercierd / en de Peper-straat met steenen belegt. In dese tijd wierd ook de Cingel gemaakt tussen de Wester en Noorder-Poort.

Anno

Anno 1595. Wierd het Schotland betimmerd/ dat voor desen een groen veld was/ daar de Schapen op gingen wayden.

In 't selve Jaar wierd het Nieuwe Noord verwulft/ en men begon Thuynen en Lust-hoven te maken/ buyten de Stad aan de Weese Laan en aan de Stads Cingel, tussen de Ooster en Koe-Poort.

Ook wierden de Schepen die men Hoornse Gaings of Fluyten noemden/ eerst in onse Stad gebouwd/ van seer groote lengte/ tot verwonderinge van onse Naburen/ die schoon sy daar eerst mede spotten/ wel haast deselve na volgde/ of souden anders haar gantse vaart verlooren hebben.

Anno 1595. In de Herfst was het Koorn hier seer duur/ en schaars. 't Volgende Jaar voeren weder eenige Schepen na de Soute Eylanden, daar onder wel 10. of 11. uyt onse Stad/ en dat om die reden/ dat men het Sout niet als met groot gevaar konde krijgen.

Anno 1597. Besloeg de Koning van Spangie weder een groot gedeelte van onse Schepen/ wijl sy de *Koning* haar Vyand te veel vertrouden/ om dat Hy somtijds het beslag een weynig relaxeerde/ en door de vingeren sag. Dog wanneer nu weder tot Cadix Sint Lucas, en elders eenige Schepen ten getale van 25. alleen van *Hoorn* lagen/ om haar Ladinge in te nemen/ wierden haar de Roers en Seylen af genomen/ het Volk in de Gevangenis geworpen/ en die aldaar van honger en ongemak niet vergingen/ wierden op de Galey gebannen. Dit verlies baarden sodanigen schrik in ons volk/ dat sy voornamen met de Spanjaarden voortaan geen de minste handel te drijven:

en dewijl dit voornemen agtervolgd wierd / was dit de totale Ruine / en verswakkinge van den staat van Spangien. Want dit selve Jaar nog tragten sy naar Oost en West-Indien te varen na Guinea en andere gewesten / latende Spangien leggen.

In 't selve Jaar wierd de Asch hoop betimmerd / so genaamd om dat de Seepsieders daar haar Asch plegen uyt te brengen / die daar dikwils aan een grooten hoop lag.

In dit Jaar kregen de Schutters tot *Hoorn* de eerstemaal Ordonantie om op het Stad huys te waken.

Anno 1598. Wierd het water van de Ramen gedempt / en deselve plaatse 1599. tot een Heerlijke straat gemaakt.

Ook wierd de Cingel tussen de Noorder, en Koepoort en de Nieuwe Weg, benevens veel Tuynen gemaakt / de Steenen Pijp by de Koepoort nieuw gemaakt / en de straat agter de Vrouwen Kerk en 't Monikkeveld met steenen belegd.

De Noord-sijde van de Nieuwe Haven wierd in dese tijd ook bestraat.

Den 25. Maart wierd de Hagendoorn om het groote Kerkhof geplant. Dit Voorjaar was seer schoon en droog / Sonne schijn weder / sonder eenige regen. Hier op volgde in 't begin van May een seer sware Pestilentie / nemende dagelijks ontrent 30 of 40 Menschen weg / en dat meest onder het slegter soort van menschen / in dese tijd wierd een nieuw Pesthuys gestigt in den Dal; en dewijl het groote Kerkhof nu meest met Doden beset was / wierd het Vrouwen Kerkhof daar toe bekwaam gemaakt.

In dese tijd den 12. September overleed den seer

Ge-

Geleerden Genees-Heer *Pieter Hogerbeets*, wiens ontsterfelijke naam van de Heeren Burgermeesteren met een Graf-Schrift op Stads kosten vercierd wierd om syn trouwe diensten/ so in de laatste Pest tijd/ als anders gedaan.

Het Collegie der Gecommitteerde Raden, vertrok ter oorsaak van de Pest voor 6 of 7. Maanden na Alkmaar/ en wierd daar na weder op de gewoone plaatse gehouden.

Den 28. May wierd door de Heeren Staten Generaal, een Magtige Vloot van 75. Zeylen uytgesonden na de Spaanse Kusten, onder het beleyd van den Generaal Jonker Pieter Verdoes, om te sien of men de Spanjaarden eenig voordeel op dese of gene wijse konde af winnen; maar eensdeels door kwaad beleyd/ anderdeels door groote sterfte wierd niet uytgeregt/ en kwamen wederom t' huys/ agterlatende veele Schepen en Menschen/ selfs den Generaal/ en mede brengende weynig of geen buyt.

In 't selve Jaar/ voeren van hier de eerste Schepen naar West-indien om Sout/ by een plaatse genaamd Punta d'Aria, 't welk haar by geval/ door eenige/ die by de Spanjaarts, en Indianen aldaar gehandeld hadden was opgedaan.

Anno 1600. Wierd de plaats onter het Stadhuys bestraat/ men voorsag de Dijken ook met Krab-hoofden/ en de vervallen Wallen en Kapen wierden vernieuwt/ en opgemaakt. Ook wierd dit Voorjaar een regel Lindeboomen in de Ramen geplant.

(Terwijl den handel op Spangien nog al verboden bleef/ nam de Vaart op West-Indien nog al aan/ so dat in dit Jaar vijf en twintig Schepen alleen van Hoorn om Sout derwaarts voeren/

 van

van de welke drie op de Reyse verongelukten.

Men vond ook tot meerder gerief van den Koopman / dat alle dagen twee Veer-Schepen van Hoorn op Amsterdam souden varen; dat nu heden nog de buyten Veerman is.

Den 21. Augusti begon men te werken aan 't nieuwe Speelwerk in de groote Toorn, welk door Wigger Albertsz. een onser Burgeren / seer aardig uytgevonden en gemaakt was. Dese Man hadde sodanig vast vertrouwen op sijn gemaakte werk / dat hy het van de Magistraat aannam / goed te maken / of geen geld te hebben. Tot dien wierden twee / van Haarlem een / en van Alkmaar uytmuntende kenders van sodanig werk: welken het selve om sijn nettigheyd seer presen / en de Burgermeesteren ten hoogsten aanbevolen.

In de Herfst wierden verscheydene Gevangenen uyt de Slag van Vlaanderen tot Hoorn gebragt / en naderhand verwisseld tegen onse Gevangenen / die in Spangien op de Galeyen, en in de Stok saten, tot groote blijdschap van het gemene Volk / siende dat onse Heeren soo groote sorgvuldigheyd voor haar arme / en bedroefden Ingesetenen droegen.

Anno 1601. In de Voortijd wierd de Kap op de Nieuwe Ooster-Poort gemaakt, als ook het Gedenk-en Graf-Schrift van *Dr. Pieter Hoogerbeets*, in de Kerk opgehangen.

De Pest nu in het merendeel van Holland behalven tot Alkmaar, seer sterk in swang gaande / sogten sy haar van dese gelegentheyd te bedienen / en trachten het Collegie der Gecommitteerde Raden aldaar te houden / maar de Stad Hoorn kante sig daar soo kragtig tegen / haar Caracter van den Prince vertoonende / dat die van Alkmaar haar onderneminge moesten staken.

Die

Die van Enchuysen maakten nu Pretensie om de Munt te hebben/ dewijl die 15. agter een volgende Jaren tot Hoorn geweest was/ en wierd haar suiks sonder veel tegenstand overgegeven/ egter onder dat beding/ dat van doen af aan om de drie jaren van Hoorn na Enchuysen/ en vice versa de selve soude verhuysen/ dit is naderhand gesteld op seven jaren/ naderhand op thien/ Medenblik daar mede ingesloten.

Daar wierd ook ordere gesteld op de Sluysen/ op dat het See water also meer in/ en uyt door de Stad lopende meerder schuuringe soude veroorsaaken.

Dese Somer was soo boven gemeen droog/ dat men het Zee water by gebrek van Regen water in het Land most laten lopen/ verscheydene Beesten sturven bykans van Honger/ dewijl 'er geen gras groeijde/ so dat het Suyvel ook seer duur was/ geldende de Kaas op de Markt 12. Guldens het 100. Pont/ en de Tonne Boter voor 90. Gulden.

In dit Jaar voeren onse Schepen seer vlijtig na West-Indien om Sout te laden/ so dat op een tijd 50 te gelijk by de sout Pan lagen/ om te laden. Dese Vaart was voor de Reders wel seer profijtelijk/ dewijl sy het Sout voor niet laden; maar de verre Reys/ verspilde somtijds al eenige Schepen/ want in dit selve Jaar was men 20 Schepen kwijt geraakt/ die so daar na toe gingen/ als die van de Spanjaarden genomen wierden/ egter wierd de Scheeps-Bouw met alle yver voort geset en dis Somer/ en Herfst nog veel Brave Schepen gemaakt sommige van drie en 400. Lasten.

In November was hier een groote Storm uyt den Noord-Westen/ so dat het water soo kragtig

op liep/ als het zederd de hooge vloed 1570 niet geweest was; dies veel dijken door braken/ dog by ons geene.

Tegen de Winter wierd de St. Jans Steeg gemaakt; en dit selve eerst het Schoorsteen geld ingevorderd.

Anno 1602. den 3. January ontrent half enen op de middag/ was hier tot Hoorn een kleyne Aardbevinge/ doende weynig of geen schade. In dit Voorjaar wierd de Waag, die lang aan de Graveliikheyd geweest was/ wederom aan de Stad getransporteert/ en wierd den 1 April/ een halve Stuyver van 't honderd pond genomen, daar te voren maar 2. duyten was.

In dese tijd kwamen onse Burgeren over een/ dat sy met malkander ook een Schip/ of twee naar Oostindien souden uyt-rusten/ gelijk die van Amsterdam, Zeeland, en Suyd-Holland; maar als men nu daar mede besig was/ kwam een generaale Resolutie van het Hof/ dat alle de Schepen naar Oostindien varende/ souden in 't gemeen varen/ een Beurs hebben/ en winst en verlies deelen. Wierd verder aangewesen wat deel de Steden souden hebben/ en kregen die van Hoorn en Enchuysen yder een 16de Part/ wierden voort Biljetten aangeslagen/ dat yder so veel Capitaal konde inleggen/ soo veel hy wilde/ en dat na dese niemand een separate handel op Oost-Indien soude hebben. Daar wierden ook in alle Steden Bewinthebberen van dese Compagnie gemaakt/ van welke tot Hoorn gekoren wierden meest de voornaamste van de Stad/ als:

Claas Jacobsz Syms.
Willem Pietersz Crap.

Fre-

Frederik Gerritsz Schilder.
Pieter Jansz Schok.
Cornelis Cornelisz Veen.
Pieter Jansz. Liooren.
Outger Jacobsz.

Daar wierd ook tot dienste van dese Bewindhebberen, hier tot Hoorn een frave Kamer gemaakt op de Nieuwe-straat aan het voor-end van St. Geerten Klooster; en daar na ook een Pakhuys op de Turf-haven tegen over de Munt-straat.

In dese tijd kwamen eenige Ambassaden van Sumatra uyt Oost-Indien van den Koning van Achin tot Hoorn.

In Junio was in de voornagt een seer swaare brand in de Kerk van St. Geerten Klooster, dan wierd door vlyt van onse Burgers nog gesteupt en geblust.

Dit ganse Jaar door voeren wel 70 van onse Schepen na Westindien om Sout/ dog eenige voeren in Vrankrijk eerst aan/ en wyl sy daar het selve niet goed koop genoeg konden krijgen/ voeren voort/ en kwamen op twee na behouden binnen/ daar wierden 4 Straats-vaarders en nog eenige andere genomen/ maar de aanbouwinge was so groot/ dat men deselve niet eens misten.

Anno 1603. Op een middag in April/ ontstond hier een afgrijselijke Storm wind/ waar door Hoorn/ aan de Schepen so in Texel als elders/ geen kleyne schade leed. De gevel van St. Anthonis Kerk storte van boven/ en beviel twee Huysen daar tegen over/ sonder dat egter eenig mensch beschadigd was.

Onlang daar na voor de middag/ sloeg de brand in een groot Schip, leggende tussen Baadland/ en

de oude Doelen, en dewijl onder in het ruym eenige Vaten kruyt stonden/ was yder verbaast/ en durfde niemand het Schip naderen; dit duurde wel 3 uren/ ten laasten nog een nieuw Schip aangestoken zijnde/ en merkende/ dat het Kruyt niet aanging/ klommen de Menschen met gelijke Man in het Schip/ kregen de brand gebluft; en haalden de tonnen kruyt daar uyt/ die van buyten soo heet waren/ dat men de bloote hand daar nauliijks op gedogen kond.

Den 11. July s'morgens ontrent 5 uren viel een Leydekkers Jonge/ uyt een dak venster van de Groote Kerk, aan de Oost-sijde van't Kruyswerk, tot het venster uyt, beneden op een deel doods beenen, en was niet beschadigt, als alleen het aangesigt een weynig geschrampt van de beenen. Hy haalde van de Heelmeester daar een pleyster on/ en kwam fluks weder op sijn werk.

In dese Somer voeren de 2. eerste Schepen na Oost-Indien, behalven haar goederen/ kregen sy mede 100000. Guldens aan Realen van agten/ tot haar Negotie/ sy voeren in den Herfst uyt/ en kwamen na twee Jaren behouden wederom in het Vaderland.

In de Herfst weerde een *Hoorns Oorlogs-Schip* 8. *Duynkerker* Schepen af.

Anno 1604. Wierd een nieuwe muur gemaakt om St. Anthonis Kerk, in plaats van de af gevallene Gevel/ diergelijke muur wierd ook aan het Kerkhof van de Noorder Kerk gemaakt/ om het selve van't Noord af te scheyden.

1605. In de Voor-tijd verloor onse Stad haar Ossen-Markt, werdende die door de Enchuysers haar onderloopen/ daar sy de selve van't begin van haar Stad al hadden aangehouden.

In

In dese tijd begon de vrye Roverye op de Spanjaerden / en was Willem Melknap de eerste die uytvoer / en met een schoone buyt binnen kwam. De Spanjaerden leefde met de onsen seer wreedelyk / hangende en aan stukken kappende wie sy kregen / waar door onse Ingesetenen seer op haar verbitterd raakte / dog de Heeren wierden genootsaakt dese Vrijbuyterye eyndelyk af te schaffen / door de groote moedwil / die het gemene Volk pleegde / somtijds selfs haar eygen nabueren plunderde. So dat dit ten laasten gedaan raakte.

In dese Somer wierd voor de tweedemaal een Schip naar Oost-Indien uytgerust / groot 350. Lasten.

De Koepoort wierd in dit jaar deftig vermaakt en de doorgang / die voor desen t' enemaal donker was / wierd veel lugtiger / en ruymer gemaakt.

Anno 1606. In July kwam het eerste Oost-Indise Schip weder 't huys met een kostelyke Ladinge van Note Moschaat, Folie, Nagelen, Peper. Bedragende dese Cargo ontrent twaalf maal honderd duysend Guldens. Daar was seer veel van het Volk gestorven / en voornamentlyk van de Officieren / als haar Commis Henrik Compostel, en de Schipper Jan Cornelisz. Avenhorn.

De Vrijbuyters bragten ook tot Hoorn in / 6. Spaanse Barken geladen met Suyker, en andere kostelyke Waren geschat met malkanderen op drie Tonnen Gouds.

In dese Winter en voornamentlyk in de voortijd van het Jaar 1607. Wierd seer kragtig gearbeyd om een West-Indise Compagnie op te regten / gelyk de Oost-Indise.

Onse

Onse Straatse Vaart was nu ook ten Top-punt van haar hoogste Luyster opgestegen / want men rekende dat alleen uyt onse Stad ontrent 80. Schepen derwaarts voeren. waar door de Koopman / die 4 vier voorgaande Jaren groote schade geleden hebbende / nu wederom begon te bloeyen.

In dese tijd wierd ook weder een Schip van 400. Lasten na Oost-Indien gesonden / daar Schipper op was Maerten Jansz. Kloot.

Op goede-vrijdag gebeurden het dat men na ouder gewoonte te Boon gaande / om een Nieuwe Magistraat te eligeren / bevond dat na het trekken nog eenige Swarte Boonen in de Sack bleven / dierhalven kond men tot de Verkiesinge niet treden om dat'er nog geen negen Swarte Boonen uyt getrokken waren. De Sack ondersogt synde bevond men / dat'er veel meer Boonen in waren / als 'er Boon-gangers omgingen : Hier op wierd na de middag het werk hervat ; men vermoede / dat'er nog Boonen van het Jaar te voren ingebleven waren.

In dit Jaar wierd de Koe-poorts Weg tot gerief van de reysende man en ook voor de Hoveniers met steenen belegd.

Het Raadhuys wierd ook opgepronkt en de Schutters / die 's nagts de wagt op het Stadhuys in Schepenen Kamer hielden / wierden verplaast onder het Stadhuys / daar in den eersten opslag eenige moeyte / en onlusten tussen Burgermeesteren, en de Capiteynen uyt ontstond. Ook wierd het Prince Logiment of de Vergader Plaats van de Heeren ter Admiraliteyt cierlijk opgepronkt.

Dese Winter vroos het so sterk / als by Menschen geheugen gedaan hadde / onder andere exem-

pe-

pelen spleet een Esschenboom die 200. Jaren gestaan hadde/ door de koude van onderen tot boven toe/ waar van den Autheur selfs oog getuygen geweest is/ hier volgende Anno 1600. Een Somer/ die seer koud/ en vogtig was/ so dat het gewas gants schaars was/ de Kaas wierd op de Markt verkogt boven de 13. Gulden 't 100. pont/ een Tonne Boter 112. Gulden/ en daar en boven/ dit regenagtig Saysoen was seer nadeelig voor de Beemster die men begon droog te malen/ en om welke te bedijken/ den 21. May des Jaars te voren Octroy vergund was.

Dewyl de See-vaart nog gelukkig voortging wierden hier in de twee laatste Jaren omtrent 100. Schepen uytgerust/ en wierd daar op de Nieuwe Luyen-dijk, en Nieuwe-haven gemaakt.

In de Herfst wierden de Wegen rondom de Stad met Schulp-sand bestroijd. In 't begin van December wierd by de Heeren gekeurd/ om voortaan alle Jaren 25. of 30. Rieden Daken aftebreken/ en was also oorsaak van een grote verbeteringe in de Stad/ want veel Menschen/ die haar Rieden Daken moesten afbreken timmerde met een nieuwe Huysen.

Anno 1609. In May wierd de Oude Waag afgebroken/ en een Nieuwe Waag getimmert synde een heerlyk en aansienlyk Gebouw altemaal van blauwe Arduyn steen.

Den 5. May wierd tot Hoorn een 12. Jarig Vrede bestand afgekondigt tot een algemene blijdschap der Ingesetenen.

Anno 1610. Den 23. January was 'er een seer sware storm uyt den Noord-westen. Men leerden doen het Water keeren met scheeps Seylen binnen met stroo gevuld &c. Men was ook

van

van gevoelen / dat als het Koe-gras met een Dijk voorsien was / van groot nut soud wesen / gelyk sulks ook aanstonds werk stellig gemaakt wierd.

In April meenden die van Amsterdam de helft van onse Veer te hebben / dog de Burgermeester Willem Pietersz. Crap als gedeputeerde derwaarts gesonden / bragt so veel te weeg dat sy voortaan niet weder kwamen.

Insgelyks meenden die van Enchuysen door het overlyden van onse Dijk-graaf Pieter Gerritsz. Twisck, het Dijk graaf-ampt aan haar te trekken / maar het wierd door de onse geweerd / en by het Hof van Holland ook bevestigt / so dat in des overledens plaatse kwam Mr. Jan van Nek.

Dit verschil was nauwelyks neergelegd / of daar ontstond een ander om het betonnen van het Nieuwe Diep, 't welk by Enchuysen tussen het eerste en tweede Sand door eenige van onse Schippers gevonden was.

Den 25. October overleed de Burgermeester Willem Pietersz. Crap, synde in dienst van oud Burgermeester. Wiens dood van veele Burgeren beklaagd wierd.

Anno 1611. Wierd de Wester Burg-wal bestraat / de Weg op Keeren wel drie voeten opgehoogt / de Overtoom die aan het Smerighorn stond aan de kleyne Waal gebragt / en in des selfs plaatse een Steenen-pijp met een Sluys gemaakt.

Anno 1612. In de Winter wierd het Baadland aan Erven gedeeld / en door den Raad verkogt by opveylinge / om daar Huysen op te setten. Ter selver tijd begon men de Nieuwe Luyen-dijk te verbreeden / daar de Timmer-werven van de Oost-Indise Compagnie, en Admiraliteyt geordineerd wierden.

In

In dese tijd wierd de Koe-poorts Brug vernieuwt/ en Nieuwe Wagt-huysen gesteld voor de Koe-poort, en Ooster-poort.

Dese Somer was de Beemster de eerste reys droog/ en wierd de grond onder de Participanten uytgedeeld/ en terstond van sommige besaayd van sommige tot Weydland gemaakt. Daar waren ontrent 900. Morgen Lands behalven het gene de Dijken/ en Ringslooten daar van weg namen.

Dit en de twee volgende Jaren waren onse Burgeren seer met brandende koortsen gekweld/ waar door/ onder veel anderen ook overleed Dr. Jan Binneblijf Burgermeester/ een deftig voornaam Regent. In 't laaste van December 1613. Twee Burgermeesteren Jacob Gerrtsz. Zeylemaker, en Symon Meynardsz. een uytmuntend Regent/ hebbende in de Troubel-tijd uytmuntende diensten aan Stad/ en Staat gedaan. Hy stierf seer schickijk/ so hy des middags uyt de Kerk na syn huys ging.

Anno 1614. Wierd de Compagnie van Spitsbergen opgerigt om Walvissen te vangen/ en kwam dit Jaar een Schip hier tot Hoorn uytgerust/ wel geladen weder 't huys.

Ook wierd de Nieuwe Doelen van de Jonge Schutters genaamt St. Sebastiaans Doelen gestigt.

Anno 1615. Wierd het Noord-eynde van de Ooster-kerk die 't sedert den Troubel merkelyk vervallen was weder vernieuwt/ en heerlyk verbeterd. Wierd ook gemaakt het Stads Timmer-huys of Fabrijk-huys.

Anno 1616. Wierden de Weisten van de Gouw, Nieuwe-straat, en by de Kerk tot aan de

Ger-

Gerrits-land toe met het Binnen-water gemeen gemaakt.

In de na Herfst wierd de Nieuwendam vernieuwt/ wyl die nauwelijks door ongelegentheyd te gaan was.

Anno 1618. In de voor Somer werden de eerste Huysen aan de Vesten geset tussen de Wester, en Noorder-poort. Ook wierd het Smerighorn verwijderd/ en de Wallen met Aarduyn steen opgehaald.

Insgelijks wierd de Nieuwe-steeg verbreed/ en de Kruys-straat verwijd/ en met Huysen betimmert. De Brugge by 't Hooft, wyl die door lankheyd van tijd nedergesakt/ en versleten was vernieuwd/ en wijder gemaakt.

Dit waren de voornaamste Werken/ die de oude Magistraat ten dienste/ en cieraad van de Stad had laten verstellen 't welk merendeel ten halve was voltoyd/ eer de veranderinge en omsettinge der Regeringe volgde.

Anno 1619. Niet tegenstaande alle de onlusten en onheylen die den Staat over kwam/ en daar gevoegelyk yder Stad syn deel van kreeg/ wierd de Gerrits-land, te voren een vuyl en stinkend water synde/ tot een brave Wyde-straat gemaakt.

Anno 1620. In de Somer wierden agter de Vrouwen kerk eenige Huysen geset agter op het Land van Pieter Reyndersz. tegen de Stads-vesten aan/ en dat op kosten van de Stad voor sekere Wol-wevers, die van Alkmaar hier souden wonen/ op belofte van eenige beneficien/ haar van de Stad sullende vergund werden. dit geschiede/ om de Draperye hier weder te doen aanwassen.

In

In dese tijd wierd ook opgerigt seker Wees-huys daar de Arme Jongens / en Meysjens souden leeren Spinnen / en met wolle Lakenen omgaan. Daar wierden 4 Voogden over gesteld / en wierd het verbod van Bedelen afgekondigt. Maar dese ophef / schoon daar eenige duysenden aan verspild / ging schielijk te gronde / en de Kinderen moesten yder na de sijne keeren.

In de Herfst / en Winter wierden seer veel Schepen / van die van Algiers, en Tunis genomen werdende / het getal der Hoornse alleen begroot op 40.

Den 11. October arriveerde alhier een Ambassadeur van Venetien, het Land maar door reysende uyt eygen insigt / en vermaak.

Anno 1623. Wierd nog al seer gearbeyd om de West-Indische Compagnie op te regten / wijl die van Hoorn, en Enchuysen, daar tegen waren om dat sy van de Sout pannen veel Sout haalden; soo dat men geen accoord konde treffen. Ten laatsten wierd verstaan / dat yder vry soude staan / derwaarts om Sout te varen / maar dat het de Compagnie vry soude staan / het selve voor seker prijs te mogen overnemen.

De eerste Bewinthebberen hier tot Hoorn / waren

Olphert Barentsz.
Jan van Foreest,
Frederik Broeker,
Claas Willemsz. Crap.

In de May wierd hier het Hoofd-geld betaald / te weten van yeder Hoofd een gulden.

Dese Somer wierd de Sluys by de Ooster-poort vernieuwt die seer vervallen was.

Anno 1624. In de Somer wierden de twee water Molens buyten de Noorder-poort geset.

Anno 1625. den 23. April is in den Hage Overleeden Mauritius Prince van Orangie, hebbende lang siekelijk geweest / wierd den 16. September daar aan volgende met groote statie tot Delft by sijn Vader begraven.

Anno 1626. Viel een seker Jongen ontrent negen jaren oud / by de Steenen-brug in 't water / en dewijl de Molens maalde / was 'er een groote stroom / en doortogt van water / waar door dese Jongen onder het verwelft raakte / en dreef met stroom voort ontrent 450 treden tot buyten de Noorder-poort, alwaar hy weder fris en gesond wierd uyt gehaald.

Anno 1627. Wierd de Vesten tussen de Ooster-poort, en de Zee voort opgemaakt tegens de Uyterdijk aan; wierd ook nieuwe Borstweringe gemaakt tussen de Ooster en Koe-poort. Ook wierd het Noord verhoogt / en wedersiids de Huysen een Padt van geele Klinkers gemaakt.

Anno 1628. Wierd de Koe-poorts weg verbreed; en de Westerdijk tussen 't Hoofd en de Wester-poort, die seer vervallen was / weder op gemaakt.

Anno 1629. In de na Somer wierd het Oost seer verhoogt / so dat de Huysen beneden de straat stonden / streckende tot groote Kosten der Burgeren.

In dese Somer wierd 's Hertogenbosch door de Prince belegerd en gewonnen / en Wesel met verrassinge veroverd.

Daar wierd ook sterk toegerust om op de West-Indien te varen / waar toe veel van de Keyserse overgelopene haar lieten gebruyken.

Den

Den 19. November kwam de Heer van Schagen, en Reynier Pauw van Amsterdam, met nog twee andere (so den Schrijver meende) als Commissarisen over het Consent wegens de Verpondinge/ moetende de Huysen geven/ het agtste deel van hare huuren/ en de Landen een vijfde; dese Last was seer swaar/ en bekwaam om de selve Capitalen seer te doen dalen/ en af nemen/ want het gebeurde nog daar en boven/ dat die gene/ welke te weynig gegeven hadden/ seer verhoogt en beswaard/ en die kennelijk te veel gegeven hadden/ in het alderminste niet verlaagt/ of verligt wierden.

'T kan den Vaderlanderen niet onsmakelijk voorkomen/ het lesen der berugte Dapperheden/ door onse Lands-lieden/ die nog by Menschen gedenken zijn uyt gevoert; sullen dieshalven 't veroveren van de Stad Phernambuco, in Brasil gelegen; hier in lassen. 't Geen sig dus toedroeg.

De Nederlandsche West-Indische Maatschappy, rusteden in 't Jaar 1629. een aansienlijke Vloot uyt/ onder 't Bestier van den Dapperen Generaal Henderik Lonq, ende den Manhaften Colonel Dirk van Waardenberg. Loncq geraakte den 27. Juny het Goereesche Gat uyt en in Zee/ verviel den 23. Augusti ontrent Teneriffe, (niet sterker zijnde dan agt Schepen) onder de Vloot van Don Frederik de Tolledo, bestaande in ontrent Veertig Zeylen/ in dit ongelijk gevegt/ bejegende hy sommige der Vyanden so ruw/ dat sy hem sijn Kours lieten houden/ en gerust weg vorderen; niet meer dan twee Man had hy in dit treffen verloren.

Den 4. September kwam hy met sijn byhebbende Kielen/ gelukkig in de Baay van St. Vin-

cent, al waar de andere Schepen die met hem in Juny / uyt Texel, de Maze, en Zeeland waren geseylt / en dese Baay tot een Rendevous was beschooren / by hem kwamen.

Den 29. November belande daar Colonel Waardenberg, met sijn byhebbende geselschap / die eerst den 20 October uyt Texel geseylt was.

Nu warense sterk 54. Ra-seyls / twee genomen Schepen / en dartien groote Chaloupen / die alle bemant waren met 3780. Matroosen en 3500. Soldaten.

Den 26. December van St. Vincent seyl gegaan zijn / kregen op den 2. Februarij 1630. 't Land van Brasil in 't gesigt / op de hoogte van seven gr. 4. min. Z. Breete. Den 13. der selver Maant kwamen by Cabo St. Augustin, waar besloten wierd / dat Waardenberg met 16. Schepen na Pao Amorello, 2. Mijl benoorden Phernambuco sou sien te Landen / met 2100. Soldaten en 700. Matroosen; ende dat de Generaal Loncq met de resteerende Zee-magt sou seylen na 't Recif; 't welk den 5. so is uyt gevoert.

Waardenberg Lande gelukkig / in 't gesigt des Vyands met twee kleyne Veld-stukjes / yder drie pond yser schietende. Den 16. 's morgens met dag / 't Volk in drie deelen geschaart hebbende / wierd de Voorhoede betrout aan den Oversten Luytenand Eltz, de Middel benden / aan den Oversten Luytenad Steyncalenfelds, en de Agtertogt aan den Majoor Honx, voort trekkende langs een kreupel Bos / kwamen sy sonder hinder te lijden tot aan Rio Dolçe, daar de Vyand ontrent 1800 Man sterk zig verschanst had. Die te voorschijn komende / ontstond hier een dapper treffen / alwaar de onse zig so braaf kweeten / dat de Vy-

anden

anden genootsaakt waren hun heyl in de Vlugt te soeken / en 't hasepad kosen; met weynig verlies der Onse wierd dese sege bevogten. 't Geen wel een uytlandig / maar waaragtig geen gering teken is der oude Hollandsche dapperheyd, also veel van ons volk genoodsaakt waren / om tot de middel toe in 't water / en soo de Vyand te keer te gaan.

Met wakkere voorsigtigheyd verbolgde Colonel Waardenberg de overwinninge. Rukte met sijn Magt voor Phernambuco: deed het Klooster der Jesuyten beklimmen; en de Poort met geweld vermeesterende / was de Vyand genoodsaakt met groot verlies die sterkte te verlaten / 't welk soo grooten vertsaagtheyd te wege bragt / dat de Besettelingen / die onder de Stad in Retrenchementen geposteert waren / sulks siende / als ook dat de Agterhoede op hun aan kwam / hun voeten met haze vet smeerde / en de vlugt namen. Maar na de Generaal Loncq hier van verstendigt / twee Compagnien Soldaten en eenige Matroosen / by de Stad aan Land deed stappen; die so dapper aandrongen / dat de Onse namiddag ontrent vier uren / volkomen meester van de selve zijn geworden; hebbende dese geheele expeditie ons geen meer als tusschen de 50 en 60 Soldaten doen verliesen.

Na hier eenige nodige bevelens gegeven waren / hebben de Overwinnaars hunne bekomen sege vervolgt / en de 2. Maart de Stad Olinda, ende de daar om her leggende Sterktens verovert. Welke Vastigheden met genoegsame besetting latende / gingen kours setten na de Provintie St. Martin, welke Stad sy sonder veel tegenstand in de maand April veroverde / plunderende en verwoestende al 't

omleggende Landschap. Van daar Kours gestelt zijnde na de Golf van Honduras, en't Eyland Cuba, om de Silver Vloot nog eens te sien by 't Linker been te krygen; dog het gerugt der aankomst van Don Antonio de Oquendo, die van Cadix was in Zee geloopen / met een aanmerkelijke Vloot / die met 5000. Soldaten en 3000. Matroosen bemant was / om dese Silver Vloot te begeleyden / deden onse Overwinnaars van voornemen en streek veranderen.

Onderwijlen dagt den Admiraal van Spangien Don Frederik van Tolledo van spijt te bersten / mits hy 't veroveren van Phernambuco, Olinde, en andere Vastigheden, nog 't verwoesten van St. Marten, niet had kunnen voorkomen of beletten. Dies wort hy te rade / om de Vloot der Hollanders in 't midden van de Antillos op te soeken. 't Was op 5. Graden dat hy de selve ontmoete / en tot een gevegt nootsaakte / 't aan wederzijden met een onvertsaagde moed / en bloedige dapperheyd wierd voortgeset / dog voor hem seer ongelukkig is uyt gevallen / niet tegenstaande 't getal sijner Schepen en Volk / dat van onse Vloot seer veel was overtreffende.

Thans wierd door Spanjen een voorstel van schorsing der Wapenen gedaan / 't geen door de Algemeene Staten niet is aangenomen; maar in tegendeel haar Verbond met de France Kroon vernieuwt / te weten / van met niemand stilstand van Wapenen of Vrede te sluyten / dan met kennisse des Konings van Vrankrijk.

Behalven dat het vuur des Oorlogs ons Vaderland ten gebeente uytmergelde / so was dit Jaar hier te Lande een swaare dierte in Granen en Koorn. In 't begin doen men de schaarsheyd begon

gon te bespeuren/ wierd het Last Rogge tot 300 Gout-guldens en daar boven tot Amsterdam verkogt. De reden was/ om dat vermits de swarte Pest die in Polen gegraseert had/ van daar niets overkwam/ wyl het Koorn in 't stroo bleef leggen rotten/ en dat al gesuyvert was en gedorst/ kon wegens de droogte de Wyssel niet af komen. Daar by kwam nog/ dat eenige Bloed-suygers/ de sloten voor hun geproppte koorn Magasijn en hielden/ om so al hoger merkt te verwagten/ en de Gemeente al meerder 't bloed ten nagelen uyt te perssen/ om de Rogge te strekken/ wierd by veele 't Brood half Rog/ en half Gerst of half Boonen gebakken. De Afgesanten der Heeren Staten Generaal verkregen by de Chaar van Moscovien vryheyd van eenige Hondert Lasten Rogge te mogen opkopen en uytvoeren/ sonder welke verligting het in dese Landen bedroeft gestelt sou geweest zijn/ want het Graan steeg hoger/ hand over hand: ja soo verre/ dat in de maand November tot Amsterdam, de sak Rogge tot 12. Gulden 17. Stuyvers 8. Pen. en de sak Tarve tot 17. Gulden verkogt wierd/ volgens welke Reekeninge het Last Rogge beliep 463. Gulden 10. Suyvers/ en 't Last Tarwe 612. Gulden.

In 't Jaar 1631. was hier in Holland een verbaast Onweer/ voorvallende op den 7. Julius/ wanneer in de Stad Hoorn sulke overmatige Hagelsteenen vielen/ als by menschen gedenken niet gesien waren/ sommige als een hoender Ey/ andere grooter/ ook kleynder/ eenige gewogen zijnde/ wierden 1 en een vierendeel pont swaar bevonden; 't welk den Nakomeling Misschien vreemt sal voorkoomen/ dog egter de waarheyd is.

Ik bevind in het Boekje genaamt Nederlands

Vloek en Zegen, door den Beroemden Do. Florentius Costerus Predikant deser Stede Hoorn gepredikt/ en door sijn E. naderhand met den druk gemeen gemaakt in 12. Pag. 119. dese woorden/ op dit selve Jaar 1631. aldus aangetekent welke wy/ als geheel Nederland/ en gevolgelijk onse Stad mede/ betreffende; de necepte nemen om uyt hem aldus van woord tot woord gevolgt den Nakomelingen mede te deelen.

„Was het niet een groot werk/ dat de Heere „wrogt/ in het Jaar 1631? Den Vyand had „(verstaa den Spanjaard) tot Antwerpen, een „groot getal Schepen toegerust/ vol Volk/ vol „Geschut/ vol Vuur-werken/ vol Stroppen: „Wat haar oogmerk was/ kan men uyt sulken „toestel ligt afmeten; den Afgesant van den Paus „tot Antwerpen zijnde/ gaf haar in het afvaren „de Benedictie/ seggende/ *Gaat gy Geseegende, „verslaat de Vervloekte.* Hier was nu wederom „Holland in Last/ maar de Heere heeft midden in onse Benauthenyd sijn hand uytgestrekt „tegen den toorn van onse Vyanden. Sommige van hare Schepen raakten vast aan de grond/ „andere namen haar tijd niet wel waar/ de Heere gaf een dikke Mist/ waar door se van malkanderen verstrooyden; de onse vielen op haar „aan/ en dat met sulken voorspoed/ dat die geheele Vloot wierde geruineert/ en het meeste „Volk gevangen genomen.

Montanus tekent aan/ in 't leven en bedrijf van Willem Henderik, dat van dese Antwerpse Vloot, bestiert door Jan Nassauw, en Prins Barbanson, met vallend water/ aan de grond geraakt; door de Zeeuwen/ beleyd by Hollart, en Maison-neuf, geslagen/ en door schrik en wanordre verwert zijnde/

de/ geen meer als tien Sloepen geborgen zijn geworden.

Waarlijk een onwedersprekelijk bewijs van des Heeren segen over ons lief Vaderland/ een blijk dat de Heere self de Schepselen voor ons heeft laten strijden/ en dat van sulke/ en andere getuigenissen van Gods Genade te onswaards/ het spreekwoord in de wereld is gekomen/ so gemelde Costerus in't genoemde werkje pag. 121. bybrengt. *God is een Lutheraan geworden : God is Geus : Wind en Weder zijn der Geusen Soldaten.*

Deser dagen geraakten de Remonstrantsche Leeraars van hunne detentie op Loevesteyn ontslagen/ men meent met oogluikinge/ op die selve wijse wierd hun het Predikèn toegestaan/ behalven in de Stad Leyden, dog gingen tot Warmond, niet ver van daar gelegen/ hunne Godsdienst oeffenen.

In de Provintie van Vriesland ontstond in den Jare 1632 veele oneenigheden ter sake van de Verpagtinge/ de Heeren Staten Generaal, tot voorkominge aller onheylen/ hebben eenige Heeren uyt hunne Vergaderinge derwaarts gesonden/ onder welke mede gecommitteert wierd/ den Heer Olpherd Barendsz. oud Burgermeester des Stads Hoorn, welke alles met Reputatie in goeden ploi hebben gebragt.

Orangien, door de sege in't voorgaande Jaar op de Spanjaart, wegens 't vernielen der Antwerpse Vloot bevogten/ gemoedigt/ vermeestert Venlo en Roermond, niet sonder verlies van den Friesshen Steevoogt Ernst Casimier; 't Leger in Rou over so Doorlugtig een Lijk/ rukt voor Mastrigt, 't welk Papenheim vergeefs tragte te ontsetten/ 't geen hem op anderhalf duysend Man te staan

 kwam.

kwam. De Baron van Lede gaf de Stad over/ den 23. Augusti en wierd na 't Leger van Sante Croce geleyd. Sitten, Limburg, en nog ses andere Sterktens, mosten mede voor de kling des Overwinnaars bukken/ als mede Stralen, en Roermonde.

De Scher-meer, 't hans een Playsante Plaats/ beplant met Lust-hoven/ waardig om Princen op te nodigen/ wierd dit Jaar bedijkt/ en van Moeras tot weeldrig Land gemaakt.

Het Last-geld wierd deser dagen mede ingevoert.

De Spaanse Mogentheyd, had het bewaren van Rijnberk betrout aan Albregt Diesdorp, een Man van beproefde dapperheyd. Dog hy van den 12. May 1633. tot den 2 July benart zijnde/ en bevogten door de Manhafte Krijgs-benden van Frederik Henderik ruimt de Vesten aan Oranje in/ by bedongen verdrag.

Den Marquis van Sante Croçe, niet veel voor Spanjen uytregtende/ kwam geheel in Haat/ dit volgende schimp en laster Dod/ wierd tot Brussel in forme van een Pater Noster by de straten gestropt. Dus was sijn Inhout.

ONsen Vader die te Brussel zijt,
Uwen Name is hier vermaledijt.
Uwen wille is nergens van waarden,
Nog in den Hemel, nog op der Aarden.
Gy beneemt ons dagelijks broot,
Onse Vrouwen en Kinderen hebbent noot.
Gy vergeeft niemant sijn schult:
Want gy zijt met haat en nijt vervult.
Onsen Vader die in den Hemel zijt,
Maakt ons desen Helschen Hond quiyt,

Dat

Dat hy in Spangien mag geraken
Om aldaar Vygen-Korven te maken.

't Verbond dat Holland en Vrankrijk in't Jaar 1630 vernieuwt hadden / wierd in dit Jaar 1634. den 15 April weder hervat en bekragtigt.

De sterktens Philippyne, en de Sterre Schans, wierden by verrassing den Vyand deser dagen ontweldigt. Spanjen ondernam iets op de Maze, 't geen op een wind-ey uyt kwam / voor Limburg was het Joannes in eodem, dies Belegerdense de Stad Maestrigt.

Frederik Henderik Breda belegerende / was genootsaakt van daar op te breken / wijl Aytona hem te kort na sette / en hy geen tijd had om sig te kunnen begraven / dit verhovaardigde den Spanjaard geweldig / dies hy aldaar in de groote Kerk ter gedagtenisse / dit groots Gedenk-schrift deed plaatsen: *De dapperheyd van Spinola heeft deese Stad gewonnen, maar de wakkerheyd van Aytona deselve van Vyanden verlost.*

Graaf Jan van Nassou de Stad Rijnberk, op St. Jakobs nagt willende verrassen wierd afgewesen / en sijn toeleg verydelt.

Zoo ook den Cardinaal Infant, welke op de sterke Schans Philippyne, in de maand May / Anno 1635 geweldigen toeleg maakte / dog door dappere tegenweer genootsaakt was / onverrigter sake te vertrekken. Maar na 't verbond tusschen de Koning van Vrankrijk en de Heeren Staten Generaal vernieuwt / en nader bekragtigt is geworden.

Ik weet niet wat naam / den sotten handel die dees tijds in de Tulp-bloemen gepleegt wierd / verdient gegeven te worden; Koopmanschap sou 'k het

het niet durven doopen / en of het voor geen Gekke-drift / of koortsje uyt 'swaar bloed gesprooten / te agten is geweest / laten wy andere schiften: om van de Buytenspoorigheden in andere Steden van ons Vaderland gepleegt / jegens 't in / en uytsoetelen / of Schachcheren / van dese Reuk-loosen / en weynig duursamen Bloem / niet te spreeken; soo sullen wy eenige staaltjes in onse Stad Hoorn voor gevallen te berde brengen.

Een Tulp bol / wierd Anno 1636 alhier verkogt voor 2500. Guldens / waarlijk een doemenswaardige Raseeny / een blyk dat het geld toen seer goed koop moet geweest zijn.

Een Huys / staande op het Noord / thans by de Rooms-gesinden tot een Kerk gebruykt / wierd mede in dese dagen verkogt voor drie Tulpbollen; waarom 't selve Huys nog tot een gedenkteken / drie Tulpen in de gevel voert.

Ook wierd het Huys / dat tegenwoordig door de Heer Willem Jager bewoont wort / staande buyten de Koepoort / met een stuk Land daar by; 't welk beyde in die dagen van geen geringe waarde was / mede toen verkogt en gelevert voor eenige weynige diergelijke Bloem-bollen. Wanneer my voorbeelden ter hand komen van dusdanige natuur / en tijd / soo moet ik my verwonderen / wegens so buytensporige vertelheden / welke hier nog plaats vond / terwijl dat Bus en Trom het Land in vrese hield / en 's Vyands Veld-Standaarden voor onse Frontieren geplant wierden. Want Venlo en Roermonde mosten 1637 weder plooijen voor de magt der Spaanse Krijgs-benden.

De grootse tietel van Sijn Hoogheyd, wierd dit Jaar uyt last van den Fransen Koning Lodewijk

de XIII. voor de vergadering der Staten aan den Prince van Oranjen Fredrik Henarik op gedragen/ dus verheerlijkt/ laat hy de Stad Breda Berennen/ door den Stadhouder van Vrieiland, op den 21. Juny/ twee dagen daar na verschijnt hy self met het gros van 't Leger voor de Stad; dewelke hy met so Manmoedige dapperheyd/ en voorsigtige Krijgs-kunde benart/ en 't pad so eng maakte/ dat den Gouverneur Gommer Fourdin, de selve na een beleg van seven weken / met accoord/ gedwongen was over te geven. En den wettigen Erf-heer het Sijne te hand te stellen. Dese voorspoed was kort van duur/ want in 't volgende Jaar gebiel de Slag voor Calloo, waar den Cardinaal Ferdinand een groote/ dog bloedige sege bevogt. Hy twee duysend/ en ons Leger eens soo veel Lijken bekomende. Dese ramp wierd van verscheyden andere gevolgt. Zijn Hoogheyd Frederik Henderik, sijn magt om het Gelder neergeslagen hebbende/ most op breken; Kerpen ging aan den Spanjaard over; Orsoy ten grootsten deele verbrand; Behalven dit alles/ „ Soo was er dees „ tijd een geweldig opwater in den Rijn, spruytende „ uyt een Ysdrift, die/ de vrye gang des strooms „ belettende/ de Dijken niet min dan de aanpa„ lende Landen beschadigden. *Hetexen*, de *Ly*„ *mers*, de *Neder-Betuwe*, 't Land tusschen *Maas* „ en *Waal*, een groot gedeelte van 't *Stigt Uytregt*. „ (by welke Stad de Dijken door braken.) *Hol*„ *land*, en *Overyssel* geraakten onder water. Genoegsaam stond Holland twee derden deelen van dit Jaar geheel blank/ om 't welk droog te krijgen/ geen andere middelen/ dan Molens dienstig konden zijn; 't geen veel tijd veroorsaakte / en de Landen so langen wijl dee dras leggen.

Dog

Dog den Hemel moede zijnde / ons aan alle zijde soo seer met Ziel-treffende smerten gelоutert te hebben / liet ons een kragtige blijk harer Genade smaken / in 't Jaar 1639. Hier door verstaan ik die merk waardige Overwinning / door den Admiraal ter Zee Maarten Tromp, (2 Jaren geleden tot die waardigheyd aangesteld) en syn by hebbende mag / tegen den Spaanschen Admiraal Don Antonio d' Oquendo, in Duins, bevogten; een overwinning die van vele / dog op seer verscheyden manier beschreven wort; daar zijn menschen / die meenen het een groote konst te zijn / opstoffeerende spreekwijsen te gebruyken; een sake groot of kleyn makende / na sy iemant veel / of weynig genegen zijn. 'k sal my van dese drift niet vervoeren laten / maar dese Victorie hier soo suyver en kort ter neer stellen als doenlijk is / 't geen ik na waarheyd niet beter meen te kunnen doen / als uyt de Schriften van James Howel, die in een Brief aan Sir Sakvill Krow, Engelsch Afgesant aan Porte te Constantinopolen, het selve aldus verhaalt.

„De Koning van Spangien had een magtige
„ Vloot Galjoenen doen uytrusten / onder welke
„ mede waren de Vice-Admiraals Schepen van
„ *Portugaal* en *Napels*, welk laast genoemde Ko-
„ ningrijk van sulks voor lang verstendigt was;
„ den toeleg was om den Zee-magt van *Frank-*
„ *rijk* te ontmoeten / en dat niet gelukkende / ee-
„ nig geld in *Duynkerken* te brengen / als oolt een
„ party Spaanse Soldaten / tot Recruiten van 't
„ Krijgs-volk dat in *Vlaanderen* seer gemindert
„ was / &c. Maar het schijnt dat de *Francen Ad-*
„ *miraal* ergens met sijn Vloot ingeloopen was /
„ de *Spanjaards* voortseylende / ontmoeten in 't *Ca-*
„ *naal*

„ *naal* sestien *Hollanders*, waar van sy 'er twee in
„ de grond schoten / de andere namen de vlugt na
„ *Holland*, om de Staten wakker te maken / de-
„ welke in minder dan een maant tijds / een Vloot
„ van ontrent hondert Schepen by een bragten /
„ dese Vloot / also de wind lang Oostelijk was /
„ kwam in *Duyns*, waar dat den *Admiraal der*
„ *Spanjaarden Don Anthonio d'Oquendo*, so lang na
„ hun gewagt had / &c. Hy was verscheydemaal
„ gewaarschout / en geraden sig met sijn Vloot na
„ de *Vlaamsche Kusten* te begeven / om dat 'er soo
„ grooten Zee-magt in *Holland* en *Zeeland* wierd
„ toegemaakt; maar hy gaf met een verwaande
„ dappermoedigheyd ten antwoord: *Tengo de que-*
„ *darme a qui Para Castiger estos Rebeldes. Ik wil*
„ *hier blijven om die wederspannige te straffen, &c.*
„ De *Spaanse Vloot* had Water / Mond-kost / en
„ andere noodsaakelijkheden van onse Kust / vol-
„ gens 't Vredens verdrag / en voor hun geld aan
„ Boord gekregen / dog wierden door een aandrij-
„ vende wolke van *Hollanders*, wiens Vloot Hon-
„ dert en veertien Schepen sterk was / by na
„ half overrompelt. De Spaansche uyt onse Ha-
„ ven lopende / begonden een verwoedt Gevegt /
„ *den Vice-Admiraal van Portugaal, Don Lope de*
„ *Hozes*, een vermaart Zee-held / kreeg den *Hol-*
„ *landsche Vice-Admiraal* aan Boord / en na mal-
„ kander verscheyden reysen in de huyd gekoch-
„ chelt te hebben met geheele Lagen / so spron-
„ gen sy beyde in de Lugt. Het op komen van
„ de nagt dee de rest scheyden / zijnde ses Sche-
„ pen der *Spaanschen* genomen / en ontrent twin-
„ tig van de *Hollanders* in 't gevegt gebleven. *O-*
„ *quendo* setten het doen over na *Nardijk*. en soo
„ te rug na *Spanjen*. Dog stierf alvoorens aan't
„ Hof

„ Hof kwam / en men meent had hy in 't Leven „ gebleven / moeyten sou hebben gehad / in 't ver„ antwoorden eeniger mistagen / want men gelooft „ dat / so hy de *Duynkerkers*, als bekwamer en „ gereder tot vegten zijnde / had toegestaan op de „ *Hollanders* aan te vallen / dat het so slegt met „ hem niet sou hebben af geloopen ; maar sijn „ grootsheyd had hem verboert / en hy meende „ dat de groote Spaansche Galjoenen de Victorie „ souden bevogten hebben. Dus verre Howel. 'k weet wel dat andere dit anders verhalen / als dat 'er 17. Spaansche Schepen aan strand gejaagt / 10. in brand gestoken / en nog 12. andere genomen souden zijn. Dit schijnt een weynigje Hiperboliquement. Dog yeder gelooft 't geen de waarheyd naast is ; dog het is ontwijfelbaar / of dit heeft een seer groote Overwinning voor ons Vaderland geweest / en geen kleyne knak gegeven aan 't trots der Spaansche opgeblasentheyd.

'T gemeen belang vereyschte een aansienlijke besending / na het Deense Hof te doen / in 't Jaar 1641. Waar toe Gecommitteert wierd (benevens de Heeren *Boreel*, en *Wede*.) De Heer *Albert Sonk*. *Ridder* ; *Raad*, *Oud Burgermeester en Hoofd-Officier* onser Stad *Hoorn*. Een Man van deftige Geleertheyd / voorsigtige Staatkunde / en verzien met alle nodige Hoedanigheden / als in yemand / tot sodanig Hoogstatelijke Charge geschikt / vereyscht ofte gewenscht konnen werden.

Den Slotvoogd van 't sterke / en voor onwinnelijk Huys te Gennip, genaamt Thomas Preston, was ook gedwongen om dit Jaar te ploopen / voor de Vuyst van Sijn Hoogheyd Frederik Henderik, en die Sterkte aan hem over te leveren.

De

De vreugde over dese zege was nog niet uyt onse Gemoederen gesleten / wanneer sijn meer-gemelte Hoogheyds eenigste Zoon Willem, met de Oudste Dogter des Konings van Engeland Maria, in den Egt verbonden wierd.

In dit selfde Jaar / te weten 1642. Stierf dien Beroemde aankweeker der Geleertheyd / den Cardinaal de Richelieu; stigter van het Konstgenootschap / 't geen thans de wereld bekent is / onder de naam van L'Academie Françoise, aan welker arbeyd de Geleerde wereld / een eeuwige verpligting heeft / 't sterven van deser Staatkundigen baas / scheen 't Voorspook te zijn / van 't overlijden sijner Meester den Koning van Vrankrijk Lodewijk de XIII. welke den 14. May 1643. deser wereld overleed / en sijn Zoon Lodewijk de XIV. wierd in sijn plaats voor Koning uyt geroepen.

De Stern-Meer, wierd dit Jaar met een Dijk omheynt.

'T sterke Zas van Gent, hebbende een geruime tijd onder 't bestier van Andris Parado, forse wederstand geboden / wierd eyndelijk Anno 1644. genootsaakt / Oranjens Kling te kussen / en aan hem over te gaan / niet tegenstaande Francois Melo met een tamelijke magt / 't selve getragt had te ontsetten / dog vergeefs.

't Verdrag 't geen dees tijds met de Koningen van Sweden, en Denemarken, de Staten Generaal, de Steden Hamborg, Bremen, en Lubek wierd gesloten / was mede geen geringe verkwikking voor 't Vereenigd Nederland.

De tijd om Vrede te maken tussen Spangien en desen Staat, was nog niet tot volkomen rijpheyd gekomen / want het voorstel dieshalven ge-

daan vond geen in / veel minder voortgang. Weshalven sijn Hoogheyd 1645. de Stad Hulst, in Vlaanderen gelegen / met magt aantast. Den Stee-voogd Hermyn die 't voor Spangien verdedigde / schoon alles deed wat van een goed verweerder kon verwagt worden / was egter genootsaakt / na een Maand belegs die Stad aan Oranjen, by verdrag in te ruymen.

't Volgende Jaar / te weten 1646. was niet minder gesegent met Overwinningen / en segekransen. Mardijk en Duynkerken mosten voor de Zee en Land-magten der Fransen en Hollanders, swigten / en aan de selve over gaan. Den Hertog van Anguien, namaals Prins van Conde, gebood de Leger-magt der France / voor de laast genoemde Stad. 't Was yets Held dadigs deselve te overmeesteren. Wy zijn schuldig yeder Landaart hun verdiende Lof te geven / dat de Fransen Geestige verstanden onder hun hebben / is niet aan te twijffelen; dat Monsieur de Voiture een der selver is geweest / getuygen sijn nagelatene en uyt gegevene Brieven / onder welke die / die hy over 't innemen van Duynkerken, aan den Hertog van Anguien schreef wel een der aardigste is / 'k sal hem ten playsiere mijner Lands-genoten vertalen / en om sijn geestigheyds wille hier laten volgen.

Brief

Brief van *Monsr. de Voiture*, aan den Hertog van *Anguien*, over 't innemen van *Duynkerken*.

MYN HEER,

„ Ik geloove U. E. soud de Maan met de
„ Tanden grijpen / soo sy het onder-
„ nam. Dies verwonder ik my niet / dat sy
„ Duynkerken in genoomen heeft ; niets is
„ U onmogelijk / Ik vind alleenlijk swaarig-
„ heyd / wegens 't gene ik U Hoogheyd daar
„ over seggen sal ; en door wat buyten gewoone
„ spreekwijsen ik U. E. sal doen begrijpen / 't
„ geen ik my van haar verbeelde. Het is son-
„ der twijfel Myn Heer, een seer voordeelige sake
„ van U E. geliest te wesen in de Heerlijke staat
„ waar in gy U thans bevind. Maar aan onse
„ beschaafde Geesten / die verpligt zijn te schrij-
„ ven / op de geluckige uytslagen die U. E. ge-
„ beuren / is het seer moeyelijk / woorden te vin-
„ den / die met uwe Daden over een komen / en
„ om van tijd tot tijd / U. E. met nieuwe Lof-
„ spraken te prijsen. Soo het U. E. behaaglijk
„ was / sig somtijds te laten Overwinnen / of
„ slegts maar een Belegering / van door eenige
„ Plaats op te breken / so souden wy door de ver-
„ scheydentheyd der sake rijke stoffe bekomen. En
„ wy souden schoone dingen vinden / om aan U.
„ E. te vertoonen / wegens de ongestadigheyd
„ van de Fortuyn, en wat Eer het is / hare on-
„ genaden Dappermoediglijk te dulden / en te
„ verdragen. Maar uwe eerste uytvoeringen heb-
„ ben U. E. met Alexander gelijk gestelt / en sien-
„ de dat Gy van dag tot dag hooger stijgt / soo

„ weten wy in waarheyd niet Myn Heer, waar
„ wy U. E. nog ons selven sullen plaatsen /
„ mits wy niets te seggen vinden / of 't is bene-
„ den uwe Waarde. De Welsprekentheyd / de-
„ welke van de Kleynste / de Grootste weet te
„ maken / kan met alle haar verhoogingen / dat
„ Top-punt van hoogte niet bereyken / waar toe
„ Gy gekomen zijt; en dat gene 't welk in andere on-
„ derwerpen gereyt een Op-stoffering / of vergro-
„ tende spreekwijse te zijn / is / van U. E. sprekende /
„ Flaau / en Laff / om dat geen uyt te drukken /
„ 't welk men van U. E. denkt. En het is seker
„ onbevattelijk / dat U Hoogheyd, alle Somers
„ het middel weet te vinden / om u Glorie / aan
„ de welke alle voorgaande Winters niet scheen
„ bygevoegt te konnen werden / Grooter en Gro-
„ doer groepen; en dat / hebbende soo groote be-
„ ginselen gemaakt / de Gevolgen grooter zijn ge-
„ weest / de laatste uytvoeringen nog grooter / en
„ de Heerlijkste zijn geweest Ik verheug my in
„ Uwe Voorspoeden soo sulks behoort; maar ik
„ voorsien / dat het geen U. E. Agtbaarheyd voor
„ tegenwoordig vermeedert / U. E. goede name
„ sal krenken / in de Tijden die te komen staan.
„ En dat in soo weynige tijd / soo veel groote en
„ Gewigtige Daden / den eenen op den anderen
„ uytgevoert / U Levens Beschriiving, voor On-
„ geloovelijk sal werden aangesien / en de Ge-
„ schigt-Schriften uwer Bedrijven / sullen gevaar
„ loopen / om voor een Roman, of Verdigtsel
„ werden aangesien by de Nakomelingschap. Der-
„ halven Myn Heer, stel dog eenige Palen aan
„ uwe Overwinningen / al sou 't niet wesen dan
„ om sig na de Geest der menschen te voegen /
„ en om niet verder dan den Gesigt-eynder van

„ hun

" hun geloof bereyken kan. Ten minsten hou u
" eenige tijd in Ruste/ en in sekerheyd; en lijd
" dat Vrankrijk, 't welk midden in hare Triom-
" phen/ ongerust is over U. E. leven/ eenige wey-
" nige Maanden gerustelijk dat Top-punt van
" Heerlijkheyd mag besitten/ 't welk gy haar ver-
" kregen hebt. Ondertusschen smeek ik U. E. ten
" Onderdanigsten van te gelooven/ dat onder so
" oneyndigen meenigte van Menschen/ die sig o-
" ver U verwonderen/ en verwonderende/ Zee-
" genen; Niemand is die het doet met soo veel
" Vreugde, soo veel Yver, en soo veel Eerbiedig
" ontsag, als IK, die ben U Hoogheyds. &c.

Zeker een my verwonderens waarde Brief/ welkers Glans my al lang in de oogen geschittert heeft. 'k Weet niet of yder die Aardigheyd bevat/ die'er in begrepen is; wel is waarheyd/ dat sy in de Vertaling veel van haar eygen aardige Scerp-soete Lekkerheyd verlooren heeft. Egter is aan de geringste Pluym te speuren/ dat hy veel eer met een Arends/ als Duyve-schagt geschreven is. Dese afweyding/ niet veel met ons bestek over een komende/ sal den bescheyden Leser/ of Lief hebber van lekk're geuren/ gaarne verschoonen/ te meer/ wijl wy sonder om weg te soeken/ ten vaardigsten onse Baan weder tragten op te soeken.

Beginnende met het Jaar 1647. Wanneer Sijn Hoogheyd Fredrik Hendrik Prince van Oranje op den 14. Maart/ tot droefheyd van gantsch Nederland deser Wereld kwam te overlijden.

Van dese Vorst kan geseyt worden/ en met regt/ dat hem geen Hoedanigheden ontbraken/ die in een Groot Man vereyscht wierden. Sijn

 om-

ommegang was besadigt en wijs / niet beset met Gierigheyd / schoon hy Rijk was / en veel geld besat. Hy was Getrou en Medadogend voor sijn Vrienden en Vaderland; voorts verpligtend / gemeensaam / en beleeft.

Hy besat die Staatsugt niet om tot Opperheerschappy te geraken / als Maurits sijn Broeder wel onderhebig was. Hy beminde de Deugd en de Wetenschappen / was betragter van Eendragt / Standvastig / Sagt / Lijdsaam en Neerstig / een goed Staatkundige en groot Kapiteyn; gaau in de konst van sterkte Bouwing-Plaatsen aan te tasten / en te verdedigen; Slag te leveren / of te vermijden / en 't leven sijner Soldaten te sparen / gevaren af te wenden / en swarigheden te boven te komen / Hy was sijn Vader en Broeder in Kloekmoedigheyd en geluk gelijk / Hy volbragt het werk der Vryheyd en Opperheerschappy der Vereenigde Provintien / en hy had de voldoeninvan voor sijn dood de voor bereydselen te sien / van de Eeuwige Vrede met Spanjen, de welke sijn Voorsaten soo veel moeyte gekost hadde; niet min gelukkig was hy binnen dan buytens Huys. Sijn eenigste Soon was uyt gehuwt / met de Dogter des Konings van Engeland, sijn oudste Dogter / kortelinks met de Keurvorst van Brandenburg, en de drie daar aan volgende met andere Duyse Prinsen.

Den Weergalose Drost / en eerste in de Rang der Nederlandsche Puyk Schrijvers vereerde sijne gedagtenis / onder andere met dit Graf en tijd Digt.

Waar

Waar noCh baarD' HoLLant HeLt, soo VVeIrt, soo VVIIs soo groot,
ALs DeLft onef Ing, eerst op, Lest In, (aCh Wee!) zIIn sChoot?

Hoe den geleerden Barlæus, met deftige Latijnsche Poetie den Vorst vereeuwigt heeft/ 't geen door den Ridder Westerbaan gelukkig is vertaalt/ is Wereldkundig/ verscheyden andere Pennen hebben gesweet/ om den Lof van desen Doorlugten Prince ten hoogsten top te vyselen.

Des overledens Soon Willem de tweede, bekwam na sijn Vaders dood het Stadhouderschap/ in welke Bediening hy sig buyten Oorlogs onrusten bevond/ maar niet sonder inlandsche beweging/ want na dat 1648. den 5. Juny de Eeuwige Vreede/ tusschen de Koning van Spanjen, en de Staten Generaal tot Munster gesloten was/ sa is kort daar na/ te weten in October/ de selve ook tusschen de Keyser, Vrankrijk, Sweden, en de Duytse Vorsten geteekent.

Dit Jaar viel'er soo geweldigen Regen/ dat in veele Polders/ Landeryen tot over mids Somer onder 't water bedoven lagen/ 't geen oorsaak was/ dat het gras t' eenemaal bedorf/ en het Vee gebrek van voetsel had; self waren de gemeene wegen soo diep/ dat men niet als met veel moeyte van de eene na de andere Plaats kon geraken/ en 't Jaar daar aan volgende/ was het in tegendeel/ soo heete en dorre Somer/ dat het Veld-gewas/ alsoo schraal om kwam door de gedurige droogte/ als 't verleden Jaar door de Regen. 't Verdrag wegens de Koophandel/ tusschen Spanjen en Holland, wierd ook voor 't uyt gaan van dit Jaar getroffen.

't Jaar 1650. Viel de geheele Zomer wederom soo veel water, dat het onmogelijk was de Beesten in 't Veld te houden, dies waren vele Eygenaars genoodsaakt haar Vee uyt de Weyden te halen, met veel schade te verkoopen, of elders voetsel te doen vinden. 't Is bedenkelijk, of dese wrevelige Saisoenen geen Voorboden zijn geweest, van de onlusten die ons Dierbaar en Dyrgevogten Vaderland, na soo veel Oorlogs-rampen van buyten uytgestaan, en door gestreden te hebben, van binnen in 't Herte nog te gevoelen stond, want de Binnenlandsche twisten resen seer hoog, en kwamen tot een dadelijkheyd uyt bersten. De Schat-Kisten des Lands, waren door een Tachtig Jarigen Kryg genoegsaam uyt geput. De Spaanse magt genoegsaam gebreydelt, en Holland, hebbende alleen swaarder Rampart gedragen in de Wapen onkosten, als de Ses overige Landschappen des Vereenigden Nederlands, was ook de hordst aandringenste op 't verminderen van de Soldaten, om soo haar inkomsten door sparen te vermeerderen. In dusdanigen voorslag vond de Prince van Orangje geen behagen, en gaf voor dat men niet sorgeloos most zijn, jegens het onlanks bevredigt Spanjen. Ook dat men de Sterktens, die met soo veel Bloed vermeesterd waren, niet sonder behoorlijke besetting moesten bloot laten leggen, seer sterk wierd dit van Oranje aangedreven, dies verkreeg hy by de Algemeene Staten; besending aan de Hollandsche Steden, alwaar hy op verscheyde wijsen ontfangen wierd, na dat yders drift heerschte. De spijt kon hy niet minder onkroppen, als binnen Amsterdam, alwaar hem toegang in den Raad geweygerd wierd, dies neemt hy voor daar andere ordre te stellen. Ook

leed

leed het niet lang of een onverwagte Wapenkreet maakte Amsterdam wakker. 't Guarnisoen uyt verscheyden Plaatsen schielijk by een gerukt/ versamelen ontrent Hilversum, rukken voort drie drommen/ dog de donkere nagt/ en Regenbuy/ dee hun 't pad missen/ te meer alsoo de Hamburger Post-bode de tijding in de Stad bragt/ dat hy 's nagts onder een party Ruytery was vervallen geweest/ die 't op Amsterdam gemunt hadden. Dit gerugt bragt elk in ongerustheyd/ niet wetentende wat magt haar muur dreygde; minst vermoedende/ dat het hun eygene Besoldelingen souden zijn. Met den dag sag yeder de geschapenheyd des saaks en den toeleg der Stadhouder. Dies den Heer Cornelis Bikker, alleen van de vier Burgermeesteren in de Stad zijnde/ de Poorten deed sluyten/ Krijgs-volk op 10. Stuyvers 's daags/ met veel toeloop aannam; twintig Burger-Vanen in 't geweer/ 't Geschut op de Wallen/ als ook agt Oorlog-Schepen op 't Y, benevens seven Jagten/ en eenige ander wel Bemand Vaartuyg in den Amstel deed brengen.

Zijn Hoogheyd dus het hoofd stootende/ en siende sijn verrassing op een stoeting uyt vallen; ylde na Amsterveen, alwaar hy met de Heeren Cornelis de Graaf, Nicolaes Tulp, van der Does, en Cloek drie dagen doorbragt/ eer 't verdrag getroffen wierd/ op voorwaarden: Dat in toekomende, den Stadhouder vrye toe gang tot de Amsterdamsche Raad sou hebben; en dat Andries en Cornelis Bikker, sig voort aan geen Lands-bestier hebben aan te trekken. Hier mede verstoof alle swarigheyd/ en 't Leger wierd van de Stad af gevoert/ en weder na hun besetting gesonden. Terwijl dit Beleg duurde/ dat seer veel opschudding

ding verwekte/ gebeurde iets in 's Gravenhage, dat geen minder nadruk bragt in de Gemoederen/ der regt Vaderland en Vryheyd lievende Ingesetenen.

De Heeren Jacob de Witt van Dordregt, Joan Duist van Voorhout, van Delft, Joan de Waal, en Albert Ruil, van Haarlem, Nanning Keyser van Hoorn, en Frederik Stellingwerf van Medenblik, ter Vergaderinge na den Hage gedeputeert/ wierden aldaar vast gehouden en in versekering genomen; Sondag 's avonds zijnde den 31. July in twee Karossen (in yeder drie) geset/ elk met drie Soldaten by haar/ (op dat sy niet met malkander in 't heymelijk souden spreken/ Latijn of Frans/ was haar verboden/) 25. Ruyters voor yeder Koets/ soo veel in 't midden/ en soo veel agter/ met nog 50. Musquettiers/ door de Venen, Woerden en Yffelsteyn gevoert, (om alle Steden voorby te gaan/) en soo op 't Huys te Loevesteyn. Dit verwekte bystere gedagten/ dog het oplopende bloed geset zijnde/ zijn de ses opgemelte Heeren wederom ontslagen/ ook op beding/ van nimmer in 's Lands Bewind gebruykt te sullen worden. Een niet min scherpe dan nette schagt/ heeft 'er dies tijds dese Verssen op gepast.

Wat treurde *Holland*, doe den *Amstel* most ontbeeren,
Twee *Catoos* uyt haar Raad; twee Vryheyds-lievend' Heeren;
Dordregt haar *Heer de Witt*; *Haarlem de Waal* en *Ruil*,
En *Delft*, *Duist van Voorhout*, die sterke Vryheyds Zuil;

Hoe

Hoe droevig klaagde *Hoorn*, de Hoofstad der
Westvriesen,
Doe sy de trouwe Raad van *Keyser* most verliesen?
En riep niet *Medenblik*, zieltoogend ach ik
sterf?
Soo ik nog langer mis myn braave *Stellingwerf*.
En soo voort.

Op dusdanigen draf schokten hier dies tijds de saken/ in Gelderland was ook onmin/ tusschen den Adel en de Steden/ dog wierd door wijsen raad bevredigt / al eer tot eenige moeyelijkheyd kwam uyt te slaan.

Soo dese vereeniging vreugde baarde/ is seer ligt te bevatten/ dog was voor Holland van weynig duur/ want Syn Hoogheyd leefde niet langer als drie Maanden/ na dese onsmakelijke bejegeningen.

't Was op den 6. November 1650. Dat een schielijke Koorts de draad sijns levens knotte/ al eer hy nog de Ouderdom van vijf en twintig Jaren kon bereyken. Een beroemt Schrijver dit verhalende/ segt/ het Vereenigde Nederland heeft sijn dood met herhaalde snikken meermalen beschreyt.

Men kan niet ontkennen/ of dese Jonge Vorst heeft veele deugden beseten/ dog egter sijne gebreeken mede onderhevig geweest. Hem gaat na al te Staatsugtig geweest te zijn/ en de gebreken al te seer toegedaan/ die gemeenlijk een aan sig selfs over gegeven Jeugd vergeselschappen. Hy besat veel uytnemende hoedanigheden/ door welke hy bemind en geagt wierd.

De

De schoonheyd sijns Persoons was onvergelijkelijk / de gestalte des Lighaams weergadeloos / en in sijn Wesen / sweefde een aangeboren grootsheyd en ontsag. De trekken sijns Aangesigts waren bevallig / aanminnig / dog gemengt met een soort van Majesteyt: beter te bevatten / dan te schetsen. Hy had een besondere drift en neyging tot de Geleertheyd / en Edelaardige wetenschappen. Hy was een groot Mathematicus / afgerigt in de Philosophie / en bedreeven in Geschigtkunde / de Digtkunst was hy besonder toegedaan / en wist de waarde der selve; soo veel een Vorst van sijn Geboorte betaamde / na behooren te wegen. Hy was Taalkundig / en sprak met een verwonderens waardige bevalligheyd / vijf onderscheydene Talen / yeder soo eygen als hem aangebooren. En al schoon dese voordeelen van Verstand / Geest / en Geboorte / bekwaam waren om hem met waan en opgeblaasentheyd te bezielen / so was hy egter soo Gemeensaam / en Handelbaar / als men van geen Vorst uyt soo Gestrengen bloede afgesprooten / sou vermoeden konnen / ofte mogen wenschen; waarlijk seer trekkende zeelen / om sig gelieft te maken / in een Republijk die door Koopluyden / en Borgeren bestiert word. Uyt sig selve / en van Natuur was hy begaaft / met een onwrikbare Dappermoedigheyd; en dat veel is. Hy scheen niet minder bekwaam en Volgeestig / om in den Raad te zitten / als Klockhartig / en onverschrokken ten uytvoer der vereyschte saken / sijn Lighaams kragten evenaarde die der Ziele / en sijn behendigheyd te Paard deed yeder verwonderen / schoon Jong / egter ervoren in Oorlogsbedrijven / en was Hy niet weg gerukt in den bloey sijner Jaren / 't stond te wagten / dat Hy in 't

in 't Park der Helden / de Voorrang soude betwist hebben met sijn Vader en Groot-Vader / beyde Mannen / die / so sy ten tijde van Plutarchus hadden geleeft / den Roem souden hebben weg gedragen / van soo veele Doorlugte Zielen / als door sijn Schagt der onsterflijkheyd zijn ingelijft.

Dese soo Doorlugtigen Prince wierd ter Aarde gestelt binnen Delft, op den 8. Maart 1651.

Groote zielen zijn het Doelwit der uytmuntende verstanden. Hoe seer eenige gepoogt hebben / sijn alom Glory-rijken Name met schimpen te verduysteren / is blijkelyk aan dese twee staaltjes / welke dies tijds in Handen van een yeder te vinden waren / en nog niet uyt de Wareld zijn.

Op de dood van Prins WILLEM de Tweede.

De Faam komt *Willems* dood door alle Steên
 ontvouwen.
Soo raakt de Vryheyd los eer 't yemand had
 vertrouwt.
Is *Willem* roept men Dood ? Soo is hy voor
 Nassouwen
Te Jong gestorven ; maar voor *Holland* veel te
 Oudt.
Neen, op zijn regte Tijd, wy hebben Gunst genooten ;
Want hy ontsloot ons 't oog, eer 't Sijne was
 geslooten.

GRAF-SCHRIFT op de Selven

Bedelf, ô Delft, dien Delf'naars Soon,
Die, opgehitst, of door sig selven,
's Lands Vryheyds vry gevogten Kroon
Los moedig poogde t'onder delven.
Dit 's veyl'ger Praal, dan of hy kwam
Zeeg'pralen over Amsterdam.

Samazarius een seer bekent Digter / heeft oulinx ses Latijnse Vaarssen op de Stad Venetien gemaakt / waar voor hy / indien de Historyen niet liegen / ontrent drie Duysent Guldens tot belooning kreeg. Maar ik denk niet dat yeder maker / deser boven gemelte Vaarssen / diergelijke beloonìng erlangt sal hebben.

De droefheyd prangde nog met geweldige schroeven de herten van vele / over 't swaar verlies van dese Beroemden Vorst / wanneer des selfs bedroefde Weduwe / tusschen den 13. en 14. November / zijnde 8. dagen na haar Ega's dood / in de kraam beviel / van haren eersten Zone / welke den 15. January 1651. Aldus ter Doopstatie gelevert wierde.

De oudste Dogter van Brederode, droeg den Doopeling / sy voor uyt stappende wierd gevolgt van Grootmoeder Amelia, die door Graaf Maurits, en een Engels Heer begeleyd wierd. Daar na volgde de Koninginne van Bohemen, waar agter de algemeene / Hollandsche / en Zeeuwsche Staten / benevens de Gedeputeerdens der Steden / Delft, Leyden, en Amsterdam, als Doopheffers. Brederode, eenige Gesanten / en Adel / gingen in de laatste rang. Grootmoeder Amelia,

was

was de gene welke 't Kind ten Doop hief/ en den Predikant Hermanus van der Linden Doopten het/ met de Benaming van Willem Hendrik, na sijn Braven Vader en Dapperen Groot-Vader.

De blijdschap sweefde nu in 't gesigte van veele. Vrienden waren vrolijk/ Vyanden vraten hun herten/ elk was gemoet na insigt/ of belang de teugel mende. Dog niemand was 'er/ die niet yets groots verhoopte van een Telg / gesprooten uyt het Dappermoedigste/ en Doorlugtigste bloed/ dat oyt door Zon beschenen wierd. En welkers uytvoeringen/ daar na met verloop van tijd de Verwagtinge en Hoope ten overmate vervult heeft.

De Begravenisse van den overleden Prince van Oranjen, was geregelt en bestemt den 7. Maart 1651. Maar een selden swaerder gesien Onweder/ was oorsaak dat de Lijk-Statie tot den 8. uytgestelt en als doen voltrokken wierd.

Dit onweder was weergadeloos/ den Noordweste Wind/ die met kragt woey/ dreef het Zeewater schrikkelijk op/ hier by was het volle Maan gevolgelijk Spring-ty. Dese Storm en Watervloed wort seer omstandig/ gemelt by de Heer Lieuwe van Aytzema in het een en dertigste boek van sijn Historie/ of verhaal van Staat en Oorlog/ waar hene wy den Nieusgierigen sijn wijsende: also hier te veel plaats sou beslaan/ so wy 't selve uytschreven; maar sullen alleen seggen/ dat de Vloed tot Schevelingen verscheyden Huysen verbrijselde/ aan de Noordzijde van de Helder, spoelden eenige woningen weg/ en in onse Stad Hoorn, liep de Zee tot over de Roo-Steen, een plaats gelijk yeder bekent is/ in 't hoogste van

de

de Stadt gelegen. Rondom Haarlem geleekt niet anders dan een barre Zee te zijn. Tot Amsterdam vloepde het water over den Nieuwendijk, en Warmoes-straat, waar door veel Koopmans goed bedorven wierd / 't scheen of het Noorder quartier door de Water-golven / van Zuid-Holland afgesneden / en met de Ingeseetenen weg gespoelt / of ingeswolgen soude worden. Veele pakten hun beste goederen / en sagen uyt na een goed heen komen / om met de selve / ook hun Leven in versekering te bergen / dog den Hemel heeft 'er in voorsien / de Storm doende stillen / den Springvloed af nemen / en soo zijn de Ingeseetenen behouden en van vrese verlost geworden. Niet alleen de Geschigt-schrijvers / maar ook de Digters / hebben dese Vloed door hare klagten vereeuwigt. Den Geleerden Hendrik Bruno schreef een Aanmaning tot Gebed, aan de Inwoonders van Hoorn over dese watervloed. Ik vind het in sijn Mengel-rijmen / Pag. 323. en is een Vers vol Ziel-roerende uytdrukkingen / en de naam des makers geensins onwaardig. Jan de Groot Jacobz. Inboorling en Burger deses Stads / heeft onder andere van de schade in dese onverwagte Spring vloed geleden / aldus opgesongen.

. . . . Elk schrikt en siet een Vloed,
Geparst door Wind, van woeste Water-beeken,
  Die op een nieu de Ziel bekeeren doet;
Dees Sonden-straf, op Sondag is geresen,
  Men siet de Wind doen bulderen de Zee,
Men siet terstond op Aard een ander wésen,
  Veel Land dat wort een openbare Ree.
Hier scheurt een Dijk, daar, storten Huysen neder;

Hier

Hier ſiet men Land dat eertyds water was,
Veranderen door 't ſchrikkelijk weder,
In een Moeras, en nieuwe Water-plas.
Hier drijft een ſtuk van eenig Vrugtbaar Eyland,
Daar, Huys en Hof, en menig dierbaar Beeſt,
Hier ſinkt in 't Diep het Klaver-dragend Weyland.
En wort ten proy het bulderend Tempeeſt.
Hier ſpoelt een Strand van d' afgerukte Duynen,
Dit dreygt ons Land met 't uyterſte gevaar,
De Wind die waſt, de Zee raakt meer aan 't bruynen,
Daar ſchynt geen Hoop, de handt raakt in het Haar.
Van alle kant de nare Klokken kleppen,
In 't naarſte van de droev' en nare nagt.
De Wind en Zee gaan ſig op 't ſpoedigſt reppen,
Om al het Land te brengen in haar magt.
Nu ſchynt voor ons die droeven tyd herbooren,
Die tyd, waar om de Dortſe Maagt nog ſchreyt,
Doe ſulk een hoop van Zielen moſten ſmooren,
Die lagen hier en daar in Zee verſpreyt.
Doe Rijn en Maas ſig in malkander worpen,
En met de Waal beyd traden in verbond,
Haar Vloed beſprong ſchier tweemaal veertig Dorpen,
En ſleepten 't al door kragt van ſtroom te grond.

Den Digter heeft hier het oog / op die weergaloose Waters-nood van 't Jaar 1421. Wanneer op St. Eliſabets nagt / de Stad Dordregt van 't vaste land wierd afgerukt / geheel Holland by na

onderbloeyde / en 72. Dorpen / met ontelbare Menschen en Beesten / kwamen te verdrinken.

De Toorn van het Hoofd wierd in dit Jaar nog gemaakt / ook ontstond'er oneenigheyd tusschen Holland en Engeland, 't voorstel van slissing en verbond vond geen ingang / deshalven het in 't volgende Jaar tot een bloedigen Oorlog kwam uyt te barsten.

Hoe seer ons dien Oorlog gesmert heeft staat te oordeelen / uyt dat'er nu nog Menschen zijn / die'er na soo veel tijd de na wee van gevoelen. De eerste Vyandlijkheden / tusschen de Engelsche en Hollandsche Republijken, vielen voor op den 29. Maart deses Jaars 1652. na dat al voorens door Olivier Cromwel openbare Commissiebrieven / op alle Hollandsche zeylen waren verleent en uytgegeven / in 't kort maakten de Engelsche een grooten buyt. Selve beroemden sy hun van in seven Maanden tijds / meer dan Hondert en Vijftig maal Hondert Duysend Guldens, van ons gevrybuyt te hebben. De Staten Generaal bekommerde hun besonder met de beveyliging der Zeevaart. En lieten ten spoedigsten een kloeke Oorlogs Vloot toetakelen / als ook al de Havenen en stranden lanx den Oceaan met Manschap / en Krijgs-behoeften voorsien. Een Vloot Engelsche Oorlog Schepen / onder 't bestier van den Admiraal Robbert Blaak, ontmoete op den 30. May / in 't Canaal ontrent Doveren den Hollandschen Zeevoogt Maarten Tromp, met zijn by hebbende Zeylen. Hier ontstond een vinnig treffen / waar in de Hollanders blijk gaven van Manhaftigheyd. Cromwel dit verstaande / deed alle mogelijke pogingen om te weten / welke van de twee Natien / de eerste aanrander in dese Zeeslag

was

was geweest. William Brandley, en Dionisius Bont, twee Engelse Capiteynen op 't Slot van Doveren in Guarnisoen leggende/ als hebbende buyten schoots en oog Getuygen van dit treffen geweest/ verklaarden dat den Engelschen Admiraal, drie Koegels na 't Schip van Tromp had geschoten/ al voorens door dese met scherp geantwoord wierd / dese Getuygenis der waarheyd wierd egter by de meeste Leden van 't Parlement in twijfel getrokken. De Hollandsche Ambassadeurs/ Jacob Cats, Gerard Schaap, en van den Perre leverden over in Geschrift. Dat de Staten Generaal niet dan onderlinge Vriendschap met Engeland beoogde. En dat het Zee-gevegt tegen hare mening was voor gevallen. Dog dese betuyging geschiede te vergeefs/ en of schoon den Heer Adriaan Paauw sedert uyt den Haag na Londen trok/ en op het ernstigste de opregte genegentheyd der Vereenigde Nederlanden, tot het Engelsche Gemeene best/ voorstelde/ soo liep alles op niet uyt/ in verscheyden onderhandelingen wierd het minste niet uyt geregt. Want de Engelschen waren enkelijk tot den Oorlog genegen/ dies de Gesanten onverrigter sake t' huys kwamen. En de Engelsche Oorlog Schepen uyt Duyns in Zee geloopen waren/ voornemens de Nederlandsche Haring-schepen, en komende Oostindisch-vaarders, of te nemen/ of te vernielen. 't Was op den 22. July dat Blaak onder de Buyssen kwam/ elf der selver Convoyers wierden door hem genomen/ en geen geringe schade onder Buys-man gedaan/ waar van' er vele geruineert wierden/ 't welk ook dese Stad/ maar besonder 't naburig Enchuysen, een droevige dood neep was. Hier na liep hy onder Hitland, en door een swaren storm/ de Oost-In-

 dische

dische Vloot mis. Den 4. Augustus/ geraakte Witte Cornelisſz de Wit, en Michiel de Ruyter ſlaags tegen Aſcue, en Blaak, dog hier wierd niet meer als Schut gevaart gehouden.

Eer nog dit Jaar ten eynde was/ 't is meen den 14. December geraakte Tromp en Blaak tegens elkander aan/ waar in den Engelsman het te kwaad hebbende/ nam de wijk de Teems op/ Zeeghaftig wierd hy van Tromp gevolgt/ en deſe had den Vyand hier aangetaſt/ ſoo gebrek van noodwendige Loots-Luyden hem niet ontbroken hadden. Dies hy Blaak met vreed liet vlugten; en ſijn Kours veranderende een groote Vloot Koopvaardy-Schepen/ onder St. Maarten geankert/ af haalde/ en behouden in Texel bragt. Dog by Portland komende/ wierd hy aangerand van een Eſquader Engelſchen, hier ging het hevig aan: alles wierd werkſtellig gemaakt/ wat Moed en Voorſigtigheyd in ſig had. Aan weder-zijden wierd niet vergeten/ en deſe drie daagſe ſlag/ te weten van den 1. 2. en 3. Maart 1653. ſtond den Vyand op verſcheyden Oorlog-ſchepen/ en dat verwonderens waardig is / op meerder dooden/ als den Hollandſchen Zeeheld Tromp onder ſijn Vlagge telde.

Den Heer Joan de Witt, wierd in 't begin van 't Jaar 1653. tot Raad Penſionaris van Holland en Weſt-Vrieſland, aangeſteld / zijnde de ſwaarſte/ moeyelijkſte/ en gewigtigſte Bediening/ welke in deſe Staat te vinden is. Des ſelfs Commiſſie beſtaande in XXXIV. Articulen/ ſou te wijdloopig vallen om hier plaats te geven. Dog voor deſe Penibele en laſtigen dienſt/ wierd hem geen meer dan drie duyſend Guldens in 't Jaar toegelevdt.

't Scheen of Engeland haar bekomst begon te krijgen van eenen tot nu toe Moedwilligen Oorlog / te meer / om dat de Switzerse Cantons, als ook haar Sweedsche Majesteyt Christine, seer aandrongen tot slissing der bloedige oneenigheden. Had Engeland lust tot Vreede / Holland neygde mede hare ooren derwaards. Na eenige wederzijdse Brief-wisseling / wierden de Heeren Beverning, Nieuwpoort, van der Perre, en Jongstal, als Gesanten / na 't Engelsche Gemene best ingescheept en heen geschikt. Niet tegenstaande dese bewegingen / staken de Engelsche t' Zee / met Hondert vijf en twintig Schepen / onder 't geleyde der Zee-Voogden / Monk, en Deane, eerlang op de Hollandsche Kust belant, setten sy het aan op de Vloot door Tromp bestiert; Heet en Dapper was dit Gevegt. De Kusten voor en ontrent Nieuwpoort dreunden van 't balderen des Canons / en had de nagt het Gevegt niet gescheyden / God weet wat uytslag 't selve gehad sou hebben / yeder Matroos / yeder Soldaat / soo wel der Engelschen als der Hollanders, betoonde de Dapperheyd / welke in een Capiteyn / ja Admiraal vereyscht wort. Met den aankomenden Dag wierd Monk versterkt met 18. Schepen / uyt het Esquader onder Blaak, dus op nieuw gemoedigt hervat hy een tweede Scheeps-strijd. Dog de Schelmagtige laf hertigheyd eeniger naam enwaardige Zielen / lieten Tromp in de pekel steken / dies hy hem redde soo als best mogelijk was. Dog eerlang gestijft door Witte Corneliszoon, de Witt, en Michiel de Ruyter, wierd de strijd met soo veel yver en moed hervat / dat beyde Engelschen Admiralen genoodsaakt waren hun met vlugten te salveren.

Dees tijds den 25. Juny wierd Oranje onder een algemeyn toejuichen binnen Breda gehult. Den Jongen Prins ontrent den 17. of 18. Juny voor by Dordregt varende / en sijn gevolg / ziende eenige Menschen aldaar aan de Hoofden of Havens staan / geboden de Minne-moeder met de Prins boven op het Jagt te komen / om het Kind aan 't Volk te vertoonen / de Minne gehoorsaamde / en hield hem met alle magt om hoog op dat van yeder kon gesien worden ; in 't kort kwamen veel Menschen na buyten loopen roepende / Lang leve de Jonge Prins. Welk geval dien avond geen geringe opschudding binnen Dordregt te wege bragt.

De twee hondertste Penning op de Collaterale Successie wierd dees tijd / nopende alle vaste en roerende Goederen / om eenige agterstallen af te doen ingevoert. Dese belasting veroorsaakte eenige wanlusten in West-Friesland , voornamentlijk in de Steden Hoorn , Enchuysen en Medenblik. Welke wonderlijk tegen dese nieuwe Lasten te onvreden waren.

Wargeesten / die voor een Set-regel houden / dat in troubel water goed visschen is / nemen alle gelegentheden waar / om onthitte Gemoederen / al meer en meer op te stuwen en aan te setten / het bleek deser dagen Son-blijkelijk / wanneer men de stoutheyd hadde / van een blaau Boekje te stropen / ja aan den Raad in te leveren / dat genaamt was Ontdekking van den tegenwoordigen stand der Regeering in de Vereenigde Provintien. Hier in tragte den Schrijver te toonen / dat de Regeering in Holland niet alleen schadelijk , maar ook ontrou , ja verraderlijk, tegens de vorige gebruyken van Holland , en tegen het huys van Oranjen , en de Gemeente

was.

was. Desen Grollist / wie den Schrijver geweest zy / had niet anders dan een party onnosele en op geraapte Pijlen op sijn koker / en 't gantsche werkje bestond in Laster en Scheldwoorden / tegens de welmenende Heeren Staten van Holland en West-Vriesland.

'T Is vreemd dat in so wrange tijden als het toen waren / de dertele twist sugt / niet in rust kan blijven / dog daar 't alles woelde / soo most dese Schend-pen niet yets te wereld brengen / dog laat ons voortgaan.

Seer duur stond ons dese Somer / en wel voornamentlijk door die bloedige Zeeslag / van den 9. 10. en 11. Augusti / waar in den Dapperhertigen Admiraal Maarten Herperts Tromp te sneuvelen kwam / welkers gedagtenisse / al was hy door geen Phenix schagten vereeuwigt / nooyt uyt het Geheugen der Hollanderen gewischt kan worden.

Dit Jaar ging den Oorlog verwoed aan / al hoe wel door Gesanten wederzijds gearbeyd wierd tot een Vreede. Welke op 't sluyten stond / wanneer Cromwel seer onverwagt een nieuwe swarigheyd te berde bragt. Dit was het Poinct van Seclusie, waar van naderhand soo veel gesprooken is.

Het Poinct / en de Acte van Seclusie hier in te voegen sou te wijd loopen / sullen alleen seggen dat Cromwel begeerde geen Vrede aan te gaan, alvorens de Nederlandsche Staat, door een onverbrekelijke Wet, den jongen Prince buyten alle waardigheden sloot, die ooyt by sijne Voor-ouders bedient waren geweest.

Dit beding Poinct wierd van de hand gewesen. Dog toegestaan / dat, soo wie in toekomen-

de het Stadhouderschap in Holland bekleede, alvorens het verbond met Engeland aangegaan, besweeren zoude.

Wenig smaaks vond den Protector in dit gematigd ontwerp. Hy bleef onwrikbaar op de Seclusie staan. Ja soo vast / dat hy aan sijne Raden beloofde / nimmer dan op die voorwaarde de Vrede in te sullen gaan. 't Schijnt vreemd dat hy / aan wien niet dan de Kroon ontbrak om Koning te zijn / die Spanjen een veer uyt de Wiek dorst trekken / namelijk Jamaica, die de Schepen van Vrankrijk durfde roven / die Denemarken dreygde op 't dak te vallen / die voor Sweden geen agting had / en de Beroemste Zee-Helden / de Nederlanders op den Occeaan kwam uyt te tarten / Ja die korts drie Kroonen van een Koninglijke kop door Beuls handen had durven afligten. Dese seg ik / scheen nu bevreest te zijn / voor een ruim twee jarig Wigt. Dog die dit te regt insiet / sal ligt bespeuren dat Cromwel veel belang had / in de vermindering van de magt des Princen van Oranjen, wiens Moeder de Dogter was van den ongelukkigen Carel Stuart. Die anders magtig zijnde / sekerlijk het Bloed van zijn Groot-Vader niet ongewroken sou gelaten hebben. Na so veel haperings / en wederzijdse striebelingen wierd egter de Vredehandel tot Partyen genoegen te Londen getekent / den 15. April 1654. en den 27. May alomme afgekundigt / tot vreugde niet min van de Engelsche dan de Nederlanders. Ik heb my de moeyte getroost / desen Cromwelschen Oorlog / en daar op getroffen Vrede hier beknopt in te voegen / als een saak / welke nog in 't Geheugen van vele menschen zijnde / de gedagtenisse derselve doet verfrissen.

Dog

Dog 't was niet alleen het alvernielend vuur des Oorlogs dat ons pijnde. Het Jaar 1652. deed een oneyndige menigte Menschen sugten door sicktens. Verschrikkelijke Koortsen / en de Roode-loop maayden soo veel menschen weg / dat by gebrek van Arbeyders / op veele Plaatsen den Oogst niet kon ingesamelt werden / onse geheele Stad Hoorn was in Rou gedompelt / alsoo 'er niet een Geslagt by na te vinden was / of het treurde over 't verlies eener Bloedverwand.

't Volgende Jaar te weten 1653. bragt mede een buyten gewone ramp met sig / want de Gras-Landen waren alom soo vol Muysen / en Ongediert die al 't Gras af knaagden / soo dat de Velden beter na omgeploegde Akkers / dan na Beemden geleken / waar door 't Vee groote schaarsheyd aan voetsel had.

Het Jaar 1654. Sette sig bedroeft in voor het Noorder-Quartier. Het bekende Dorp Rijp, dat in Aansien en Rijkdom voor weynige te wijken had / wierd byna geheel in assche geleydt. De Wind woey tusschen den 6. en 7. January soo geweldig als weynig menschen beleeft hadden / een Molen / die aan 't eynde van 't Dorp stond / sonder seylen / en wel vervangen / geraakte door de vang; hier was geen stutten aan / in 't korte maalde zig self in de ligte vlam / de Wind blies de vonken op de Daken / welke meest van ried waren / eenige Pakhuysen met Hennig / Scheepstuygen / als anders gevult / raakten mede in de Brand / de brandende Hennip vlokken vlogen overal / soo dat de Kerk / met ontrent 430. Bewoonde Huysen / sonder de Pak-magasijnen te tellen / tot kolen geraakten / tot groote schade van alle / en geheel bederf van vele der Ingesetenen.

Dog dese ramp was niet te vergelijken / by het bedroefde ongeluk / 't geen de Stad Delft op den 12. October besuren moest. Het Magasijn aldaar / gevult met een aanmerkelijke menigte ponden Bus-poeder / sprong 's Morgens ten half elf uren in de lugt. De oorsaak is gissing / als de hoe grootheyd der schade hier door veroorsaakt. Meer dan 500 Huysen wierden ter neder geslagen. Grooter getal beschadigt. Vele menschen onder 't Puyn der nederstortende Gebouwen begraven / andere met de slag in de lugt geblogen / in een moment waren verscheydene begoede Familien / uyt een genoegsame sorgeloosen staat / tot Gebrek lijdende armoed verballen. De rampen soo wel de Stad als des selfs Inwoonders door dese slag overgekomen / zijn eerder te verbeelden dan te beschrijven.

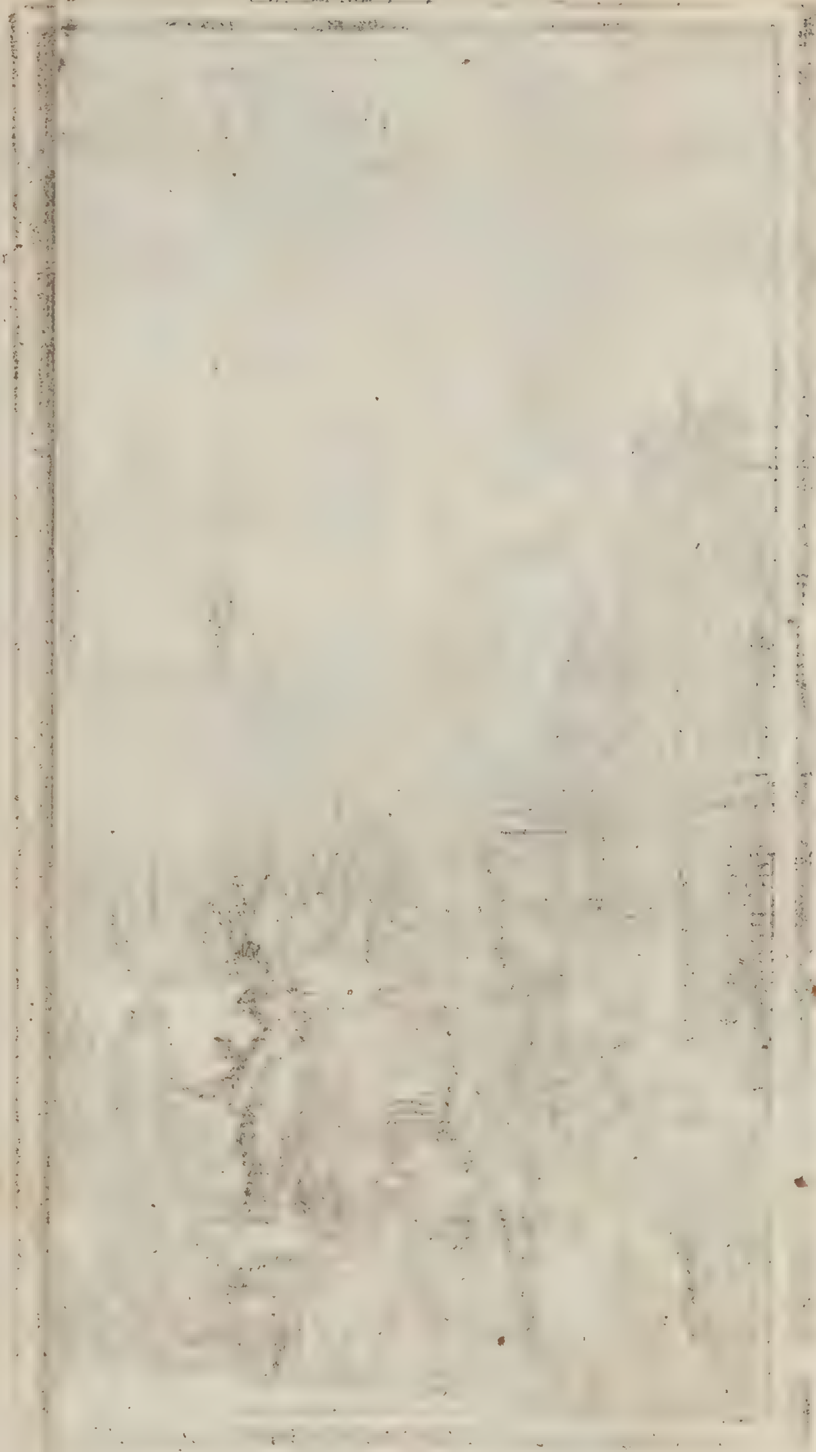
Het Agterom, wierd dese Somer overwelft en bestraat.

Ook trok onse Burger-Schuttery in de St. Laurens Markt, seer Pragtig op / versien met Pronk-cieraden / en Wapenen als tot soodanige Plegtelijkheyd vereyscht wierden. Op Stads kosten wierd hun veel Bus-kruyd / soo veel nodig geoordeelt wierd uytgedeelt. Dese Praal-Swier duurde verscheyden dagen / en na gedane Parade wierden de Schutters een Plaats aangewesen / en aldaar met eenige Vaten goed Bier / statiglijk onthaalt.

Het was in dit Jaar 1654. dat den Beroemden Nederduytschen Digt-Phenix dese volgende Vaarsen ten Pen uytvloeyde.

Op

B. STATEN H.
A. STADHUYS.
WAEGH.
D. DE ROOSTEEN
A
C
D

Op de Wijd-Vermaarde

ZEE-STAD HOORN.

Alias inter Caput extulit Urbes.

Aan de E. E. Heeren, Burgermeesters en Wethouders der selver Stede.

E Zuyder Triton heeft tot sijn Trompet gekooren
De *Hoofd-Stad* van sijn Zee, den uytgelesen *Hooren*,
Gesegent en gepropt, in een bedaude lugt,
Met Ooft, en Koorenair en weelige Akkervrugt,
Dees boesem Helden teelt, en magt van Oorlog-Schepen
En Vlooten, die den Oegst des Aardboôms binnen slepen;
Of wijder voeren dan de onendige Oçeaan
Om alle Stranden wort beschenen van de Maan.
Hier is de *Zuyvel-Waag*, de *Munt*, en 't *Hof der Staten*,
En Zeevaard; op wiens trouw d' Inwoonders sig verlaten.

Zy

Zy vond het *Haringnet*. Geen Letterwijs vernuft
Nog Geeſt van and're Stêen haar telgen heeft verbluft.
Een ſtille Burgery, opregt van Eygenſchappen.
't Geloof, Regtvaardigheyd liet hier haar leſte ſtappen,
Een *Raadhuys*, ſonder ſmet, de Vryburg van 't gemeen,
Soo draagt *Weſt-Vrieſland* moed op d' Eere van ſijn Steên.

J. v. VONDEL.

De Toren die voor weynige Jaren aan 't Hooft gemaakt was / wierd mede dees tijd verciert met een yſeren Lening / wegende de ſelve 1505. pond.

De Peſt begon dees tijds in Holland veel Lijken ten Grave te rukken. Dit / en nog twee volgende Jaren beſogt den Hemel ons met deſe Tugtroede. Deſe Stad Hoorn, had geen gering aandeel in deſe ſtraf / alle Neeringen en Handteringen stonden genoegſaam in ſtil. Den Koophandel kwijnde / en de Scheepvaard was de Lendenen gebroken / 't dagelijks werk was Sieken te trooſten / en te helpen de overledene ter aarde te brengen / en zig ſelve mede tot ſterven te bereyden. Door deſe felle tugtiging is deſe Stad merkelijk van Inwoonders geminderd en af genomen; niet tegenſtaande ſoo ſware ramp wierden de Havenen der Stad met ſeer groote koſten verdiept en verbetert / tot gerijf der Borgeren en gemak der Vreemden. De Nieuwe Paarde Stal wierd anno 1656. gemaakt / als de Sluys op de Goorn. De nieuwe Veermans Kay welke ſeer luylig en oneffen leyd / wierd mede

de opgenomen /en op nieuws bestraat /'t geen deselve seer aansienlijk maakte. De Medenblikker vaart wierd ook in dit Jaar Gegraven / wat nut en gemak soodanige dienstige werken aan brengen is ligtelijk te bewroeden. De Heeren Wet-houderen die sulks aangingen / dit beseffende als ook de noodsakelijkheyd van 't werk / vonden goed / om in 't volgende Jaar 1657. een straat weg op Keeren te doen leggen / beginnende van de Noorderpoort, en loopende aan de Swager-weg. Ook wierd het Wester Eyland met een ketting Paalwerk of geheyt en gesloten. De steenen in de Grave-straat, door de tijd in een slegten stand gebragt/ wierden deser dagen mede verleyd. Ook wierd de Munt-straat-Sluys, en Brug gemaakt / 't welk de Stad geen geringen Cier / en de Inwoonders veel Gemak by sette.

De Brug en Overtoom tot Grost-huysen wierd nu ook / niet sonder groote kosten gemaakt / en ten gebruyke gebragt.

Mede wier in dese dagen ten dienst van 't algemeen de Oostindische Steeg verstraat. Waarlijk voor de bewoonders der selve een groot / en voor alle Ingesetene / cierlijk werk.

De Oester-poort Sluys, wierde mee op gegraven / en met een considerable sware muur versterkt.

Ook is dees tijd Mijl-paal op Schardam vernieuwt.

De Koepoorts weg, een wandeling / aan / en effen buyten de Stad gelegen / daar by soo vermakelijk / als weynig Wandel-wegen bekent zijn / vermits sy van een behoorlijke breete / aan de eene zijde / met playsierige Lusthuysen / en Woningen / aan de andere / met aangename wel beplan-

te

te Tuynen / en Gras-rijke Beemden / besoomt is; wierd ook in dit Jaar 1657. tot nut en gemak der Stedelingen van Hoorn, met op sijn kant gesette Klinkers bestraat / en 't gebruyk ten nutte gebragt / een uytvoering / welke geen minder Lof verdient heeft / voor de gene welke sulks te werde gebragt / en voort geset hebben / als de Heer Constantin Huygens verdient heeft / met het ontwerpen / en doen maken van die brave straat-weg / die 's Gravenhage na Schevelingen leydt en het verwondert my / dat onse Stad Hoorn, welke 't noyt aan deftige Geesten / en uytmuntende Verstanden ontbroken heeft / niemand vond welke dese korte / doch volmaakte Playsierige Wandel-dreef / met vloeyende Digt-maat de Nakomelingen heeft voor gesongen. Waarlijk was mijns bedunkens dese rijke stof te schoon / om soo stilswijgende de vergeetenheyd / en tijd aan te bevelen.

Heeft den Geestigen Tengnagel sijn Lindebladen; den onvergelijkelijken Huygens, welke de eerste rang toekomt / sijn Batava Tempe, of 't Voorhout van 's Gravenhage, Vader Vondel, den Rijnstroom, Soon Antonides het Y gesongen / andere hunne Geboorte Steden / of der selver doorlopende Stromen / of omheynende Wandel-dreven / vermakelijke Gaarden / of Lommer-rijke Wouden / ter eeuwigheyd ingewijd. 'k Seg nog maal dat het my ten hoogsten vreemd voorkomt / dat niemand dese uytnemende gelegentheyd by 't hayr gevat / en sijn geboorte Plaats daar mede een oogschijnelijke / en in daad brave dienst / gedaan heeft. Mogelijk sal een later tijd / yemand / belust tot Helden-trant / of vernibbelt op Liersang / doen te voorschijn komen / welke 't verwaarloosde met dubbelen woeker sal in halen.

Dit staat te Hoopen.

Maar laten wy van dese stof tot een andere overgaan/ en sien wat het Jaar 1658. voor Holland, en voornamentlijk de Stad Hoorn, (doelwit onser Penne) te voorschijn bragt.

Denemarken, in Verbond met ons/ en in Oorlog tegens Sweden, benoodsaakten dat wy een swaare Vloot tot onderstand van die Noortse Kroon/ (haast had ik Nortse geseyd) ter hulpe schikte/ door tegenwind wierd deselve meer als vier Maanden in onse Zee-gaten opgehouden/ eyndelijk in ruym sop/ en ter gebevoegde Plaatse gekomen/ bejegende den Vyand. 't Was in de Sondt, dat het swaar en seer bloedig Gevegt voorviel/ waar in de Hollanders regtschapen preuven gaven der Aaloude beroemde Dapperheyd. De Overwinning alhier bevogten was niet gering/ de meeste Sweedse Oorlog Schepen wierden verbrand/ of andersints vernield/ weynige konden 't gevaar met vlugten ontkomen/ andere met de kling in de Vuyst verovert/ hadden 't bitter vermaak van hun tot Koppenhagen op gebragt te zien.

Pieter Floriszoon, een Man van beproefde dapperheyd/ Heldadigen inborst/ en noyt beswekken trouwe/ langs welke trappen hy was opgestegen/ tot de Hoofstatelijke bediening van Viçe-Admiraal van Holland en West-Vriesland, in West-Vriesland en't Noorder-Quartier, sneuvelde in dese Slag/ 't Lijk wierd tot in onse Stad Hoorn, en sijn Ed. alhier in de Groote Kerk ter Aarde gebragt/ in welke Kerk hem een Pragtige Praal Tombe is opgeregt/ op welke dese Vaarsen te lesen zijn.

PIETER FLORISZOON.

Die als een Held den Brit, den Portugees, den Sweedt,
Voor Britlandt, Portugal, en in de Sondt bestreedt,
Die Koppen-haven hielp ontſetten, door ſijn kiel;
Ruſt hier; de Hemel 's de Haven van ſijn Ziel.

Geſchooten, en Geſtorven den 8. November 1658.

Den Geleerden en meer gemelten Henrik Bruno, is den Maker van deſe Vaarſen/ zijn vloeyenden/ en agtingwaardigen Digt-pen/ heeft deſe drie volgende Gedigten/ op den Dapperen Held Floriſzoon, aan den Wereld een beſten gegeven/ om den Inwoonelingen 't Geheugen deſes braven Mans op nieuw te doen verfriſſchen/ ſullen wy die hier nevens voegen.

Dus luyden dan de Vaarſen/ des beweetenſchapten Mans/ en Conrector der Triviale Scholen deſer Stede.

LIJK-DIGT

Op den Uytvaart van den Manhaften Zee-Held

PIETER FLORISZOON

Vice-Admiraal van Holland en West-Vrieſland, in West-Vrieſland en't Noorder-Quartier.

Iens Naam al-omme ſal door d' Aard en Hemel draven,
Wert op den dag, doe hy geſchoten wierd, begraven.
Na een Jaar tijds verloop. Hy wert begraven ach!

Dien

Dien men 't voor't Land soo braaf sijn Leven wagen sagh,
Wert hy begraven? Ja. Wert hy begraven? Neen.
De waarheyd scheyde Ziel met 't Lijf en Ziel aan tweên,
Het Lijf most eenmaal in den grave zijn besloo-ten.
Maar eeuwig levens Heyl wert van de Ziel genoten.
Gy, Leser, die dan hier op desen Graf-steen siet,
Zoekt *Pieter Florisz̄oon* ten halven; meerder niet,
Maar wilde gy hem na sijn dood besien ten heelen,
Soo most gy d'oogen na de Laagt en Hoogt ver-deelen;
Soo most gy breken door de Wolken en de Zerk;
Een, waar onaangenaam, en een onmoog'lijk werk.
Het Lijf soud zijn vol stanks, de Ziel onsienlijk wesen,
Hou 't Lijf dan voor gesien, de Ziel voor noyt vol-presen,

Schoon ik over de geestige Gedagten van Bru-dikmaal op getogen heb gestaan / en nevens my / vele Liefhebberen / ja Kenders der Poësie / soo schijnen dese sestien Regelen geensins eenige der minst verwonderens waardige te wesen. De volgende sullen mede om geen Hoop blaten / maar hun gewigt kunnen ophalen. Dit is van het tweede.

M KLINK-

KLINK-DIGT.

Die met een ſtalen moed, om eere te behalen;
In dienſt van 't *Vaderland* trok na de *Sondt*, en 't *Noordt*.
Als *Onder-Admiraal*, en kweet ſig ſo 't behoort
Die heeft d' Heer *Tromp* ontſet, het Puyk der Admiralen.
(Wiens nagelaten Lof kan Aard nog Zee bepalen.)
Die heeft d' Heer *Tromp* ontſet, toen hy van alle kant,
Van twintig tegen een, door *Britten* wierd vermant,
Die liever in de Grond met 't Opper-hoofd woud dalen.
Dan dat hy het verliet: Dien Trom wierd een Trompet,
Van Eer; waar door hy wierd tot Onderhoofd geſet.
Die door 't Rampſalig lood der *Sweden* wierd geſchooten;
Wert met gemene Rouw hier in het Graf geleydt.
Sijn ingeleyde Roem (die blijft in Eeuwigheydt)
Kan nergens dan met *Tromp* in d' Hemel zijn beſlooten.

Dat Bruno een goed Digter is geweeſt / daar aan twijffelt niemand. Dat hy alzins den onnavolgbre Hof-ſwaan Huygens in 't ſog heeft geſeten/

ten / en getragt by te blijven / sijn geen geringe blijken van dit bovenstaande Gedigt is 'er een van onder vele / en alschoon het vol geest / en deftig / den maker / en nog veel minder het onderwerp niet onwaardig is / soo zijn 'er egter Menschen welke meer smaak in 't volgende gevonden hebben / wy laten yeder sijn oordeel / en voegen het tot Lof des Zee-Helds hier nevens.

Oo doet *Hoorns Burgery* met 't slepende Geweer,
D'Heer *Pieter Floriszoon*, geleyd door d' Heer *van Sander*,
Ten Gravewaards vol Rouws, helaas! die laatste Eer.
Soo volgen wy dien Held vol Rouws, ag! met malkander.
Die, doen hy 't Lijf verloor, won Scheeps, en Hemel-kroon,
Dit is voor menschen oog, die over zijn gebleven;
Op dat men sulk een liefd' aan 't doode Lijk betoon,
Als aan een levend' Lijf sou konnen zijn gegeven.
Hoog loffelijkste Stad, Gy wilt, 't geen menschlijk is,
Die voor 's Lands welvaard storf, met d' uytvaart soo betalen.
Gy kunt aan 't Lijf niet meer, maar voor de Ziel waar 't mis,
Gods Borgery ging die al over 't Jaar inhalen.

Den Gunstigen Leser moet berigt zijn / dat de Heer *Floriszoon*, al over 't Jaar dood was ge-

weest/ alvoorens 't Lijk in onse Stad ter Aarde wierd bestelt.

Om de Lief hebbers der Latijnse Poësie niet te misdeelen/ soo plaaten wy hier een Graf-schrift op den gemelden Heer onder Zeevoogt/ mede den Schranderen Bruno uyt het breyn gepuurt/ dit zijn syne woorden.

Epitaphium ejusdem, Herois Fortissimi.

Pro Patriâ pugnans, causâ meliore Batavum,
In Suëonum classes, inimica glande necatus,
Qui sic occubuit, quem gloria tota secuta est,
Omni florebit Petrus Florentius ævo.

Wy sullen de Assche deser waerden Man hier mede laten rusten/ en onse opgesette taak tragten af te doen.

Al vorens dit Jaar 1658. ten eynde liep/ wierd de Muur tusschen de Koe-poort, en het Wagthuys, welke door den al verslinbaren tijd by na geheel verballen was/ geheel vernieuwt/ en als uyt de grond weder opgehaalt.

Het Visschers Haventje, wierd ook in dit Jaar gemaakt/ en met Paalwerk gehept/ tot schutting der onstuyme Zee-golven.

De Nieustraat, gelegen agter de Otto Reyndersz.-steeg, (nu genaamt het Baadland) wierd nu mede voor de eerste maal bestraat. Boven soo vele Stads onkosten ten gerijve der Inwoonderen nuttelijk besteet/ wierd ook goed gevonden/ om de Havens/ door het inbloeden der Sanden/ als anders/ eenigermaten droog geworden/ op nieuw te verdiepen/ en te verbeteren/ gelijk sulks ook mede dies tijds gedaan wierd. De Modder daar uyt gebaggert/ en de andere spetie welke daar uyt gear=

gearbeyd wierd / is meest na / en op het Schuytes Eyland gebragt.

Ook wierd de Nieuwe Vyselstraat nu met steenen geplaveyt.

De Zee-dijk, de Westerdijk, en het Sand, wierden dit Jaar alle aan Erven afgedeelt; en soo verkogt / een onfeylbaar teeken van Burger en Nerigrijkheyd deser Stede. 't Volgende Jaar stonden dese Erven ten grootsten gedeelte met cierlijke en aansienlijke Gebouwen beset / welke Erven altemaal door Kooplieden en Reeders / die op de Levant handelden / ook Schippers / die om de West voeren / gekogt en Bebout wierden. Welke Negotianten dies tijds / seer veel in dese Stad waren / waarom ook de Zee-dijk, doen sijn regte naam de Italiaanse Zee-dijk gegeven wierd / dog om de kortheyd wort het woord / Italiaansche, agter gelaten / en slegts de Zee-dijk nu genoemt.

Deser dagen was de Stad Hoorn op het alderwelvarenste. De Scheepsvaart / nam hand over hand toe; door dien de Schippers gelukkige Togten deden / kregen de Reders seer aanmerkelijke uytgiften. De Koopman kon sijn waren willig verhandelen; door de grooten aftrek / en Volkrijkheyd der Stad hadden de Winkeliers gesegende Nering / en daar het dese wel ging / hoe kon het den Ambags-man dan kwalijk gaan? Dese had mede druk werk; kort om / yder Burger en Ingeseten / van de minste tot de meeste / ging het by uytnementheyd voorspoedig / en niemand had reden van klagen / dan die met een ondankbaar Herte / sig selve / die Gesegende dagen onwaardig maakte.

Tot cier en nut der Stede / wierd in 't Jaar 1659. goed gevonden om de Hoolweg, van de

Venen-laan af/ tot aan de Geldeloose Weg, altemaal met Ypen Boomen te beplanten/ 't geen seer vroeg in 't Voorjaar ook gedaan is.

Het Straatwegje wierd nu ook op het Dijkje op Keeren geleyd, beginnende van de Noorder-poort af/ en loopt tot aan het Siek-huys toe. Die op Palen wierd nu mede tusschen de Otto Reyndersz. steeg, en de Kraan, benevens de Duk-dalven by de Timmerwerven geslagen. Ook wierd de Raagjes Brug dees tijd vernieuwt.

In 't Jaar 1660. wierd de Hooge Vesting by de Wester-poort, bestraat/ 't welk de wandeling niet onvermakelijker maakt/ ook wierd tot nut der Zee varende het Kopere Schip op de Toorn van het Hoofd geset.

In Vrankrijk viel dit Jaar yets aanmerkelijks voor/ 't geen de moeyte wel waardig is/ hier aan te teekenen. Om het Stee-Voogdschap binnen Oranjen was groot geschil durende de Minderjarigheyd van den Prince, de Graaf van Dona, die daar 't bestier en gesag in handen had/ ondernam die Vesting geweldig te versterken/ de Koning van Vrankrijk hier van verstendigt/ schreef een Brief aan Maria, Moeder der Prince, dat hy sulks met geen goede oogen kon aansien, dat dit nergens toe strekte, als om Vrankrijk te zarren, en uyt te dagen, en so voort. Den Cardinaal Mazarin, schreef desgelijks een Brief aan Amelia van Solms, welke al mede op diergelijke sin ter neder kwam. Eyndelijk kwam het daar op uyt/ dat den Franschen Koning/ onder 't beleyd van Plessis Praslain drie Duysend Krijgs-knegten na Oranjen heen schikte/ die 't selve met ernst Belegerde. Den Markgraaf Montbron, setten 't werk soo wel voort dat Oranjen overging op billijke beding-punten. waar onder

der ook dese vloeyden / *Oranjen* sou weder aan Prins Willem Hendrik werden ingeruymt, soo haast hy meerderjarig was, of by des selfs aflijvigheyd, aan de Keurvorstinne van *Brandenburg*.

Lodewijk hier van kennis hebbende / begaf 'er sig self in Persoon na toe / en wierd'er seer pragtig ingehaalt onder 't gewoonlijk gejuich / *Vive le Roy*, Lang Leve de Koning. Maar die Majesteyt vond als doen geen smaak in diergelijke Taal / en deed wel uytdrukkelijk gebieden / dat niemand sulks sou roepen / maar wel Lang Leve de Prins van Oranjen.

Op welk geval 't sedert verscheyden versiende oogen / hun aanmerk hebben genomen.

Den 18. December deses selven Jaars ontstond hier soo swaren en verschrikkelijken Stormwind / dat de oudsten der bevarene Zee-lieden een-stemmig verklaarden / nog noyt op Zee / of vergelegen Wereld-oorden / geweldiger of kragtiger bulderende Wind / gehoort of ervaren te hebben. Geen geringe schade wierd hier door in dese Stad soo aan Huysen / Schepen / en Koopmanschappen geleden / ook hadden eenige Ingesetene het ongeluk van door van de Huysen gewaeyde Pannen / en Steenen / op een erbarmelijke wijse beseert te worden.

Dit Jaar 1660. Was seer aanmerkelijk ter oorsake der verscheydene wonderlijke Wisselbeurten / en Staats-wentelingen in Europa voor gevallen.

Carel Gustaav Koning van Sweden, was den 25. January van een sware Verkoutherd overvallen / hier by kwamen hevige Bluts-koortsen / ook een Sinking op de Borst; dus sukkelde syn Majesteyt tot den 23. February / als wanneer

hy s' morgens ontrent 2 uren uyt dese Wereld schende / om sijn Aardsche / met Hemelsche kroone te verwisselen. Den Afgesant dier Kroon / den Heer Cojet maakten sulks haar Hoog Mog. bekent op den 14. April / als mede ten Troon verhessing van den nieuwen Kroon-Prins.

So ooyt de dood van een Gekroonde Kop / verandering / en ontsteltenis / heeft by gebragt / 't was dese. Want de Koninginne Weduwe / sig sn in groote beslommernis vindende / daar by twee magtige Kroonen / als Polen en Denemarken ten Vyand / verhaaste sig / om met beyde Vrede te treffen. Met Polen wierd een begin gemaakt en na verscheydene wederstrevingen / de selve getroffen / en ten Olyven, gesloten / op den 3 May.

Denemarken overwegende dat Polen met Sweden af sonderlijk gehandelt had / en vereenigt / verhaaste hem mede om tot Vrede te geraken / de Gevolmagtigden van Haar Hoog. Mog. waren tot het voortsetten der selve geen geringe hulpmiddelen / volgens de 't Gravenhaagse op stellen / en den inhoud van 't Bood-Schildse Verbond / wierd de selve den 27. May tot Kopenhaven gesloten. Haar Hoog. Mog. dese twee Vredens Verbonden in een Maand ten grootsten gedeelte hebbende uytgewerkt / oordeelden 't ook nodig voor sig selven te sorgen / weshalven ten selven dage tot Landskroon een nieuw Verdrag met Sweden wierd op gestelt / ten eynde de overdragt der Deense Mogentheyd, niet te nadelig sou worden voor de Ingesetene van hunne Staten,

Meer / en verwondelijker Beurtwisselingen / wierden in dit Jaar in Europa op 't groot Tonneel vertoont. Na dat Karel de eerste, Koning van Engeland, Vrankrijk Schotland en Yrland, sijn

door-

doorlugtig Hoofd aan de Haat had moeten overgeven / en syn overedel Bloed voor Withal door de Bijl / was geplengt / swierven sijne Soonen een geruymen tijd herom / met wat agting en bewijs van uyterste Eerbied / deselve in de Nederlanden zijn onthaalt geworden / is nodeloos hier op nieuw te vermelden. 't Was op den 15. May deses Jaars 1660. dat Haar *Hoog. Mog.* kennisse kregen / dat het Parlement van Engeland besloten hadde / om *Karel de II.* tot hunnen wettigen Koning te willen verkiesen / en daar voor uyt te roepen.

Die Majesteyt sig een geruyme tijd tot Breda onthouden hebbende / wierd aanstonds met een aanzienlijke Besending vereert / de Heeren Schreevelshoek *van Dordregt*, Vlooswijk *van Amsterdam*, en Teylingen *van Alkmaar*, wegens Haare *Ed. Groot Mog. de Heeren Staten van Holland* af gesonden / versogten sijn Majesteyt dat hy geliefde sijn Reys over hunne Provintie te nemen / en in *'s Gravenhage* eenige tijd uyt te rusten / 't geen geschiede / dog met soo veel Pragt en Heerlijkheyd als *Holland* nog oyt vertoont had. Den 25. May wierd sijn Majesteyt gevolgt van 500. Engelschen / meest Edellieden / door de *Staten van Holland*, met meer dan 150. Koetsen seer Pragtdadig ingehaalt; en op een seer kostelijke Maaltijd geregaleert. Den Zeevoogt Montagu verwaardigt om den Koning over te voeren / leyd voor Scheveningen met 17 Oorlog-Schepen / donderende uyt sijn Metalen vuurblasers / dat de gantsche strand dreunde / van den Vyverberg wierd hy met gelijke klank betaalt en niet schuldig gebleven.

Na seer vele van wedersijdse Hoflijkheden / en Dienst-betuygingen / verscheen den 2. Juny dag /

beschooren tot het vertrek sijner Majesteyt / 't uytgeleyde geschiede met geen minder Pragt / als de Inhaling was geweest. Tot Scheveningen aan strand gekomen zynde / nam sijn Majesteyt nog maal afscheyd van al de Leden van Staat / die hem gesamentlijk begeleyd hadden / toen voer sijn Majesteyt na Boord / en geraakte in 't korte onder Zeyl / geraakte met genoegsame spoed op den Teems, en soo in sijn Koningrijk / alwaar hy met toejuyching des Volks / op een Majesteuse wijse seer Pragtig wierd Ingehaalt op den Troon sijner Voor-vaderen te prijk raakte / na dat hy niet minder dan twaalf Jaren in bittere Ballingschap gesworven / veel wederwaardigheden uytgestaan / en in Holland duysende van tederhertige Bejegeningen genoten hadde. Dat dit laatste / en soo veel verscheydene onthalingen Haar Ed. Groot Mog. de Staten van Holland, behalven de andere Provintien, groot geld gekost heeft / is seer gemakkelijk te begrijpen. En dat het kort daar na door sijn Majesteyt seer slegt beloont wierd / niet tegenstaande Hy een nauw Verbond in dese tijd met Haar Ed. Groot Mog. gemaakt had / is ietwes dat niet dan al te Wereldkundig is.

Dit hebben wy hier mede niet ondienstig geoordeelt in te voegen / denkende dat by Eeuwen / het geheele Christenrijk / veel min onse soo nagelegene Buren / Bondt-genoten so vele stand veranderingen in een Jaars tijds als in 1660 is overgekomen.

Laten wy na dese afwijking / ons weder op het onderwerp onse Pen voegen / en zien wat de Stad Hoorn in 't volgende Jaar 1661. is over gekomen / het welk van seer geringe waardy is / want ik bevind niet dat 'er yets anders van belang gebout is in dit Jaar / als het Commissa-

ris-Huysje buyten de Wester-poort. egter liep dit Jaar niet ten eynde / sonder dat yets aanmerkelijks voor den Staat van Holland wierd uytgeregt / wijl de Vrede tusschen de Koning van Portugaal, en Haar Hoog. Mog. getroffen / en den 9. Augustt ondertekent wierd / den Gesant van Portugaal, de Graaf van Miranda, had langer dan anderhalf Jaar besig geweest om een Vrede te bearbeyden / maar het kwam op de wedergeving van Brasil aan / 't was niet in de magt des Konings van Portugaal, 't selve te kunnen doen / maar een Equivalent in vergoeding wierd aangeboden. Met wat blijt en onvermoeyden yver den Raad Pensionaris Joan de Wit, welke in desen handel wel het meeste gebruykt is geweest / het belang der Nederlandsche Ingesetenen aan waargenoomen / is by na ongeloofliik. Het opstel van't Verdrag is te omstandig hier by te voegen; dog de gene / welke die groote ziel eenige agting toedragen en nieusgierig zijn / sullen hun gaarne de moeyte troosten met sijn Ed. Leven in Quarto gedrukt na te slaan / al waar het van Pag. 166. tot 178. van woord tot woord te vinden is.

Het Jaar 1662. Was mede niet seer merkwaardig voor onse Stad / als alleenig dat de Lantaarn-dijk behayt en gemaakt wierd / als mede het Visschers Vlot, en de Overtoom, in de Bangert. Tot vermaak der Burgery wierd hun toegestaan in de St. Laurens-markt met hun Geweer te mogen optrekken / 't welk seer cierlijk te sien was / en by menigte Vremdelingen herwaarts lokte / om Oog Getuygen deser vreugde te wesen. Na gedane saken wierden de Schutters / uyt last der Burgermeesteren met vry beste Bier beschonken /

en

en ten aangewesene Plaatse staatiglijk geregaleert.

Het Kerk-Hof om de Groote Kerk / dat tot 'dus lang / vele in de weg had geweest / wierd in het volgende Jaar 1663 weg gebroken / en gevolgelijk bestraat / het welk een deftig cieraat en groote ruymte kwam by te brengen / besonder geeft dit de Kerk een groot aansien / want die te vooren met een vuylnis nest omheynt was / als een aanlok plaats om alle stank / en ontijdigheyd op te brengen / en in tegendeel nu / met een wel geplaveyde straat omringt is / de welke voor geene in de geheele Stad te wijken heeft. Den Overtoom tot Wognum wierd mede nu gemaakt / beneffens de ketting Palen, strekkende van de hoek van 't Wester Eyland af / tot aan de Wester-poort, zijnde een lengte van 233 en een vierde Roede. Ook wierd dit Jaar de Beer gemaakt / tusschen de Noorder en Koe-poort, soo ook de muur aan 'de Vesting / van de Noorder-poort af / tot aan de genoemde Beer, 't welk een considerable Kosten most veroorsaaken. Dit alles niet tegenstaande / soo wierd nog de selfde Somer / die gerijffelijke Trek-weg tusschen *Hoorn*, *Edam* en *Purmerende*, en soo geheel tot aan *Buykſloot* toe vervaardigt / en tot het gebruyk geschikt.

Holland, munt uyt in alles wat tot vermaak / gerijf / en nut der selver Ingesetene kan vereyscht worden (dog het vermaak / gerijf / en nut deser Trek-wegen, is ietwes 't welk by uytnementheyd uytsteekt. Heeft Spangien en Italien, Rosbaren / Duytsland Karren / Vrankrijk, en Engeland, Koetsen en Post-chaises / nog 't een nog 't ander / nog alles is niet te vergelijken / by dese Trek-wegen, nog Sneeu / nog Regen / nog Storm / brengt hier een

een Reysiger koude Nattigheyd / nog bange Vrees aan ; 't Gemak is hier allesins te vinden / en yeder is verseker ter sekere ure te wesen werwaarts hy sijn weg gnomen heeft.

Niet tegenstaande soo veele swaare / dog nut gedane kosten / wierd in 't volgende Jaar de Koornmarkt aan de wal met Klinkers bestraat / 't welk een ongemeene nettigheyd by bragt.

Over al de 17. Provintien / wierd op den 29. April deses Jaars een Ligt aan den Hemel gezien / zig vertoonende gelijk een Vuur-pijl / het welk den Volke vreemd voorkwam / en seer veel gissingen veroorsaakte.

In de Somer takelde Engeland een seer magtige Zee-magt toe / en stond vaardig om 't Vereenigd Nederland sonder Oorlog aan te seggen / onvoorziens op 't Lijf te vallen. De toeleg was eerst gemunt op de Guineesvaarders, en na 't veroveren van die Vloot / op Guinea self / om de West-Indische Compagnie in Nederland die Veer uyt de Wiek te rukken. 't Mislukte / dog soo gantsch niet of Hondert en dertien Schepen / soo Fransch, als Straatsvaarders kwamen ligtelijk in sijn handen / onse Stad *Hoorn* gevoelde in dese eerste uytspatting der Engelsche dartelheyd / geen geringe schade / vermits van de genomene Schepen / verscheydene hier t' Huys behoorde / of voor 't geheel / of ten deele / 't zy Schip / Lading / ofte Manschap. Dog laat ons eens zien het vervolg van dese baldadigheyd / dewelke niet missen kon / of most eerlang tot een bitteren Oorlog komen uyt te barsten Carel Stuart, die ontrent vier Jaar jonger zijnde / voor Balling agter land most swerven / twaalf Jaren lang / dat bedroefde leven voortsukkeld hebbende / nu hier / dan daar / en meest

op

op de beurs van sijn Vrinden / nevens sijn twee Gebroederen / Jork, en Glochester, de Mond opgehouden. Die Carel, die van Hollands-Oever, op sijn Troon gestapt was / daar hy 1660. met soo veel tedere onthalinge / en regt Koninglijke Pragt was ingehaalt / gedurende sijn verblijf opgewagt / en vertrekken / was uytgeleyd / na bevorens met de Heeren Staten soo kragtige wederzijdse Verbintenis te hebben aangegaan; die Carel seg ik / vergeet soo dra sijn Eer / en pligt / door 't onophoudelijk plegen van Zee-Roveryen / en onlijdelijke Vyandlijkheden / 't aanhalen der Schepen / toebehoorende de Ingesetene van desen Staat / 't plunderen / uytschudden / en gevangen nemen hunner Matroosen / waren de dagelijkse klagten die sijn Excellentie Goch, Gesant van Hare Hoog. Mog. tot Londen, door de Kooplieden wierd gedaan. Hy goed vindende sijn Majesteyt dese Gruwel-daden te voren te leggen / kreeg van den Koning tot Antwoord / dat hy daar geen oorsaak van was, maar dat men sulke ongevallen de Hollanders selfs moften toe schrijven. Waarlijk slegten troost / en nog veel slegter erkentenis van soo veel korts ontfangene beleefde verpligtingen. De Koning van Vrankrijk, bespeurende de trots der Engelanderen, bood sijn dienst aan tot bemiddeling der swevende Geschillen / dog vrugteloos en vergeefs. Den moedeligen inborst der Oorlog-soekende Vorst / luysterde nergens na / ja de overdadige Fierheyd der Britten liep so hoog / dat sy niet ontsagen de Hollandsche Brieven, welke de Staat aan haren Afgesant Goch in Engeland sonden / aan het Posthuys op wagten / aannamen / en durfden open breken. Alle dese / en verdere euveldaden sogten / Hare Hoog. Mog. met
vrien-

vriendelijkheyd aan een kant te krijgen/ maar 't was om soo te seggen/ Boter aan de Galg gesmeert/ en hoe de Heeren Staten meer toe gaven/ hoe Engeland de staard meer opstak. Weshalven goed gevonden wierd/ om geweld met geweld te keer te gaan. Voorraad/ om in tijd van nood sig van te kunnen bedienen wierd vervaardigt/ en bevel gegeven om s' Lands Oorlogs-Vloot met twee en seventig Oorlog-Schepen te versterken. Dus rolden de belangens van wedersijden/ 't begin 't Jaar 1665. in weerwil van alle devoiren tot hinder/ van meerder verwijdering was omuut/ en sonder eenig voordeel.

Want op den 4. Maart deses Jaars/ wierd door Engeland den Oorlog aan Holland afgekondigt. Waarlijk seer laat/ voor een Vorst welke in sijn Oorlogs verklaring de Wereld diets wou maken/ dat de Heeren Staten de eerste Agresseurs waren geweest; onmogelijk was suiks te bewijsen/ in tegendeel is kennelijk/ en het gantsche Christenrijk te over bewust dat in half February deses selven Jaars 1665. en getal van agt en twintig Nederlandsche Schepen bereeds in Engeland verbeurt verklaart waren.

In 't begin van May was de Engelsche Vloot/ uytmakende byna Hondert seylen/ onder 't beleyd van den Hertog van Jork, en Prins Robbert/ in ruyme Zee.

Vrankrijk tragte als nog dese verschillen waar het doenlijk te stremmen/ weshalven/ dien Koning sijn Envoye extraordinair/ of buyten gewoonen Afgesant/ de Heer Courtin, na Londen sond/ om een bemiddeling te beramen/ dog vrugteloos. Een meer als Son klaar bewijs dat het herte der Engelschen jeukte na een Oorlog welke naderhand/

en haar en ons op soo veel schade / en dat het meeste is / op soo veel bloed kwam te staan / behalven dat in Holland alles verbaardigt wierd / by 't Collegie ter Admiraliteyt, wat tot tegenstand kond dienen / soo wierd ook / aldaar de Maatschappy der Oostindien, welkers Octroy thans verlopen was / belast / om de Vloot der Heeren Staten met twintig Schepen van Oorloge en Fregatten by te springen / onder dese mosten ses groote zijn / welke dies tijds by de Compagnie / en in dese Landen bevonden wierden / namentlijk / Orange, Marzeveen, 't Huys te Swieten, de Beurs, Dordregt, en de Nagelboom. Dan nog tien andere Schepen / welker minste 40. Stukken Canon / en twee Hondert koppen / souden voeren. De vier andere mosten mede yeder twee Hondert Man op nemen / en op yeder Schip vijftig Soldaten; de Victualie soude door de Compagnie / en de Maand gelden by 't Land betaalt worden; hier voor souden Haar H. Mog. aan de voorsz. Oostindische Maatschappy, verlanging van Octroy toestaan, tot het uytgaan deser eeuw toe, zijnde 't Jaar 1700, daar mede onder begrepen.

De Zee-magt / welke door Holland in dit Jaar t' Zee gebragt wierd / was de ontsaggelijkste / die oyt door ons gemene best was uyt gerust. Men kan 'er van oordeelen als men de selve beseft / bestaande in 103. Schepen van Oorlog / 7. Jagten / 11. Branders / en 12. Galjoots. Bemant met 21631. Koppen / en versien met 4869. Stukken Geschut. Den Baron van Wassenaar Heere van Obdam, had het Opper-beleyd / onder de titel van Luitenand Admiraal van Holland en West-Vriesland, de verdere Hoofd-bevelhebbers waren Jan Evertzoon, Kortenaar, Tromp, Stellingwert, Cor-

Cornelis Evertſz. en Volkert Schram. In ſeven Esquadres dus verdeelt ſynde / geraakte deſe weergalooſe Vloot in Zee / en in de Maand van Juny by / en aan de Vyand; 't was voor Leſtof dat beyde de Vlooten aan elkander kwamen / 't gevegt was hevig aan wederſyden / en 't ongeluk wilde dat de brand in 't Kruyt van den Hollandſchen opper Zeevoogd den Heere van Obdam geraakte / dies deſelve in de Lugt vloog. Eerlang geraakten de Vlooten van een / wanneer de Nederlandſche Zeylen na Texel affakten. De ſchade was aan wederſyde ſeer groot / 't geen vorders omtrent deſe Slag geſchiet is kan by Aitsma en andere wijdlopig geſien worden. Seker Schryver ſegt dat / indien alle betragt hadden Eer en Eed, nevens Tromp, Sebaſtiaan Centen, Koenders, Kortenaar, en Cornelis Evertzoon, die dag had de Engelſche Vloot vernield geſien.

't Is onwederſprekelyk / of den braven Obdam, heeft ſyn beſt genoeg gedaan / niet tegenſtaande hy vinnig van 't Voet-euvel gefoltert wierd.

So haaſt hy ſyn Laſt-brief geopent had / liet hy Seynen om Krijgraad te vergaderen / alwaar hy ſyn Bevel toonende / ſig / ſonder veel te ſnorken / dus deed hooren. Ik ben'er nu in, en moet'er meê deur, ende ik ſal niet in Holland gevoert werden als dood, of ſeegepralend.

Het eerſte meer gelovende / dan het laaſte / bleek / alſo hy daags voor de ſlag / ſyn Silverwerk en koſtelykſte ſaken / van boord geſonden had.

Den Francen Schrijver in ſyn Boek genaamt / *Hiſtoire de La Hollande*, op de 140. bladſyde van het derde deel / geeft van deſen dapperen Held /

dese loffelyke getuygenis. Hy verdiende geen minder Eer en erkentenis voor het opofferen van syn leven ten diensten van Hare Hoog Mog: als Piet Hein, en Maarten Tromp. &c.

Dese woorden gebloeit uyt de Pen eener vreemde Landaard/ syn van meer gewigt/ als alle Lofttuytingen met welke de Sang-berg gewoon is/ 's lands Ingeboorne/ en roemrugtige Sielen/ ten Helden Hemel in te voeren.

Wy verlooren niet alleen dese grooten Held/ o neen/ behalven andere brave Mannen/ most ook den Admiraal van Vriesland/ Auke Stellingwerf, die een der slag-ordens was aanbevolen/ het sterflot smaken. Ter gedenkenisse van desen onvertsaagden Zee-held / heeft H. Galama, een deftig vers opgezongen/ 't is wat te wijd uytgestrekt / om hier geheel in te voegen/ egter sullen wy 'er eenige regels den keurlyken Digt-kundminnaar van sien laten. Dus begint hy.

Godt hoe swijmt mijn breyn! hoe schudden myne leden!
Hoe is mijn hert beklemt om 's Lands rampzaligheden!
Terwijl ik *Stellingwerf*, dien dapp'ren Admiraal
Gesneuveld zie, helaas! en zyne zeeg' bewelmen,
Door schandelyke vlugt van eervergeten Schelmen,
Die loopen, zonder punt te bien van Schut of Staal.

Na dat den Digter de dapperheyd eeniger Capiteynen geroemt heeft / en de laf hartigheyd van andere ten swarsten afgemaalt/ so heft hy dus weer aan/

Keer, riep vast *Stellengwerf*: za Schelmen, wilt doch keeren, Ver-

Verraders, volg u Eed; en wild u Manlijk weren.
Maar 't schreeuwen was vergeefs, men laat hun in de Noot.
Hy scheurt zijn hair van 't Hooft, hy Stampt met zyne Voeten.
Foey, roept hy, dat wy ons vermoorden laten moeten,
Zo schandelijk voor 't Land. 'K wou my een Kogel dood.
Een Ys'ren komt 'er die wel ses pond heeft gewogen,
Geen uur daar na; en is zijn Borst heel doorgevlogen;
Daar valt de Zee-voogd neer; en ziet hy sterft, o wee!
O wee! o bitt're Val! o val van zo een leven!
Vervloekte Kogel, die de Moord hem hebt gegeven;
Te kleyn is voor mijn klagt de gantsche Aardt, en Zee.
Beminnaars van 's Lands best, wilt nu geen tranen sparen;
Hy spaarde nooyt zijn Bloed voor u, en 's Lands welvaren,
Dat blijkt. Vergeefs de Nijd op zyne Deugden blaft.

En zo voort/ tot dat/ na een korte afwyking gedaan te hebben/ hy den Admiraal aldus ter Sterren voert.

Nu, ga, regtzaal'ge Ziel, ter Helden-hemel varen,
De Wolken oop'nen zig, Ik zie de Heldescharen;
Als *Heemskerk*, *Tromp*, *Obdam*, *van Galen*, *Heyn*, en *Haan*;
Ter Lugt uytbarsten, om met zegepralend' reyen
U Lijk-karos t' ontfaân: en u voorts te geleyen,
Na 't eeuwig rust vertrek daar vroome Helden gaan.

De rest van 't Gedigt/ als bestaande uyt een

aanspraak aan de Stad Harlingen, aan de Vader des Zee-voogds/ en aan de Heeren Zee-Raden; zullen wy overslaan.

Dat'er de deser dagen / Lafhartige / en vertsaagde Capiteyns op 's Lands vloot gezag gevoert hebben / is gebleken; want na dat de Heeren, Gevolmagtigden van haar Hoog Mogende, nau onderzoek hadden gedaan / wie sig na behooren gequeten hadde / of niet zo wierden deze drie / als / Onkelaar, de Marre, en Bruynvis, op Texel geharquebuseert. Willem Codde van der Burg, Jan van der Marsche, en Appolony Pool, voor eerloos en onbequaam verklaart om den Lande oit dienst te doen / en 't zijd-geweer door Beuls handen voor de Voeten gebroken / Jacob van der Cramme en Samuël Huysman wierden ook onbequaam verklaart om het Land te konnen dienen. Ook wierd de Stuurman Ate Intes Stinstra met de strop om de hals te pronk gestelt / om de uytvoeringe der andere Vonnissen aan te zien / en voorts den Landen uytgebannen.

So de dapperhartigheyd der brave Zee-voogden en onvertzaagde Capiteyns, 't zy die 'er 't leven afbragten / of by in schoten / door Heldendigt vereeuwigt wierd / om andere ten eerspoor te dienen. 't Is ook zeker dat de Bloodhartige Guylen / die in hun pligt gefaalt hadden / door wel-versnede schagten op een vinnige wyse wierden door gehaalt. Om den Liefhebberen niets te onthouden / zo zal ik hier twee Versen by voegen / ten dezer dagen in de Wereld gekomen. De Ader waar uyt dezelve zijn gevloeyt / behoeft voor weynige te wyken. Maar ter zake / Dus begint het eene.

Laf-

Afherte Guilen die niet waardig zijt
de Naam
Van Capiteyns te dragen:
Nadien g' uw eygen selfs, en Hollands oude Faam,
Die eertijds heerlijk blonk, so deerlijk hebt verslagen.

Verslagen seg ik, neen, so gy geslagen had,
Gy had uw wel gequeten;
Gy waard meê Burgeren van d' oude Helden-stadt,
Waar uit gy ('t is te slegt) nu eeuwig zijt versméten.

Met wat voor oogmerk naamt gy uwe Degens aan?
Om voor de pronk te dragen?
Of om met dien, de Staat van Hollandt voor te staan,
En wie haar Vyand is, manmoedig te belagen?

Hoe was het mogelyk toen gy uw Admiraals
De Britten aan saag tranden,
Dat gy so schandig weekt, Bron-aders van veel quaals,
En droefheyds, spreek eens op: waar waren toen uw handen?

Maar 'k vraag hier 't geen ik weet, gy hieltse in uw sak,
Om niet van 't Lijf te spatten:
Waar mede zout gy aêrs als gy op uw gemak
In Bachus Tempels sit, de Kan en Roemers vatten.

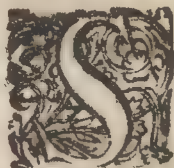
Toen gy in Texël laagt, so was 't, *men sal den Staart*
Een andre sprong doen springen.
Maar, toen g' hem naderde, so wierd gy so vervaart,
Dat gy met hem niet eens het Helden-sang dorst zingen.

Denkt eens, hoe dat hy ſal bravéren op dees daadt.
't Geen gy had konnen ſchutten,
Indien gy uw Geſchut gebruykt had in die ſtaat,
Daar 't toe gegeven was om Hollands Val te ſtutten.

Uw Eerelóſe daân vermeerderen de Eer
Van haar, die hunne Eede
Door haar Manhafte moed voltrokken meer en meer:
Godt gun uw ſtraf na eyſch, en ons een goede Vrede.

Wanneer my ſo gladde toon te voozen komt/ ſo word ik 'er ſo op vernibbelt/ dat dikmaal wenſche die Lekkerny van langer duurſaamheyt mogt weſen.

Het tweede Vers is van heen minder kragt/ noch cierlyke bevalligheyd. Ik meen zeer wel te weten dat het maar in handen van weynigen is; het is dreunende Helden-trant. Luyſter.

SO kan det Schelmen ſchrik, een Staat met ſchrik vervullen.
Trouloze Capiteyns, geen Capiteyns, maar eer
Verraders, Moordenaars, en Pronkers, die 't geweer
Maar tot een middel dient, om lekkerlijk te ſmullen

Wat docht, wat ſogt gy doch, toen u de Britten ſochten?
Docht gy om Eer, noch Eed, noch om u Broeders niet?
Zaacht gy in 't vlugten ook geen Gallich in 't verſchied?
Daar op geſchreven ſtond, ik wacht na dees gedrochten.

Gy waart u Eer niet quijt had gy uw wel gequeten,
Had gy gelyk als *TROMP* u Trompen schrap geset:
En trompende 't getromp der *Engelsche* belet;
Men sou na duysend Jaar nog van u Trompen weten.

Het bloed der Helden moet u bloóheyd övertuygen:
't Is wonder, dat door schaamt u Hert, en Ingewandt
Niet uyt u boezem vlugt. O wee ô foei ô schand,
Dat nu een Batavier, moet voor een Staartman buygen.

Geen Batavier, ô neen! haar Hert en hand gereet leyt
Om nog voor d' oude Eer te vegten, en de wond,
(Die gy Laf hertige zo makkelyk keeren kond.)
Te heelen, en met een te straffen uwe Wreetheyd.

De oude Agtbaarheyd, die *Holland* door syn Leeuwen
(Ten koste van haar Lijf.) Verkregen heeft, die moet
Door uw meinedigheyd vervallen. 'T dierbaar bloedt
Dat gy so schelms verraat, zal wraak ten Hemel schreeuwen.

't Ontschoot het gantsche Land dat gy so weynig schooten
(Hoe wel in Texël veel) in Zee hebt uytgedeelt.
't Is of gy met de Staat, en Neerlands Welvaart speelt.
Gy hebt, misschien, meer Wijn als Vyands bloed vergooten.

Vernedert dan de Heer door u de *Nederlanden*;
Wy bidden dat Hy dan vermeerder ons gedult.

En dat hy u, en ons vergeef der sonden schuldt.
Een regt vernedert Hert, brengt regte Offerhanden.

Niemand sal myn kwalyk afnemen dat dese Puyk-bloempjes der Poësie heb ingevoegt. Nu sal ik voortgaan/ en alvoorens iets besonders van onse Stadt Hoorn aantekenene/ desen Engelschen Oorlog ten eynde af handelen.

Dese ongelukkige See-slag knelde ons Land besonder/ doch so niet/ of door den yver der noyt-vermoeyde Roer-houders van 't gemene best/ wierden de handen aan 't werk geslagen om dese Ramp so veel doenlyk was te herstellen. En middelen aangewent/ om ten spoedigsten/ de Vyand met een talrijke Vloot het hoofd te kunnen bieden.

De Heeren Gevolmagtigden van Haar Hoog Mog: waren in Texël onophoudelijk besich tot het veervaardigen der selve. Terwyl hier op het yverigste wierd voortgevaren/ quam de Heer de Ruyter met zyn onderhoorige Vloot/ op de Wester-Eems, gelukkig binnen. In overweeginge van de bequamheden deses Helds/ wierd hy door Haar Hoog Mog: aangestelt tot Luytenant Admiraal van Holland en West-Vriesland, om ondert gesag en beleyd van de drie/ wegens Haar Hoog Mog: Gevolmagtigde, op 's lands Vloot te gaan. Namentlyk de Heeren Rutger Huygens, Gedeputeerde in de Vergadering der Staten Generaal wegens Gelderland, een Man die reets 78. Jaren oud/ doch vol moed en groot beleyd was. Joan de Witt, Raad Pensionaris van Holland, die in Staat/ en Krijgskunde niemand had te wijken/ en Joan Boreel, Burgermeester der Stadt Middelburg, een ervaren Man/ en van een louter en doordringend verstand.

In dese Heeren herleefde den Ouden Aard der Ba-

Batavieren, alſo zy deze zware laſt gewillig op hunne Schouderen namen/ niet aarſelende om ten nutte van hun Vaderland en 't gemene beſte hun Levens zo wel als de geringſte Matroos/ ten doel van Oorlog- en Zee-gevaren/ bloot te ſtellen.

Eerlang was de Vloot gereet en volkomen klaar om in Zee te lopen/ doch wierd belet door de gedurige tegenwinden/ en ondiepters. Hoe ſeer de Heer Raad Penſionaris de Witt ſich bevlytigde om tegens het gevoelen der Loots-luyden de Vloot in Zee te brengen/ is wereld kundig/ hoe gelukkig hy 't volbragt op den 14. Auguſti deſes Jaars/ wanneer de Wind Zuyd Zuyd-weſt was/ behoeft hier niet aangeroert te worden. Als mede hoe zyn Ed: door naarſtig onderſoek bevonden heeft/ dat men uyt Texël, met agtentwintig ſtreken van 't Compas/ in Zee kan komen/ dit alles is breder te ſien by de Miſſive, en bylagen, van de Zee-togt des Jaars 1665. die in 't Jaar 1666. tot Delft gedrukt is/ en te wijdlopig om hier van woord tot woord by te voegen/ 'k zal alleen die woorden volgen van de la Neuville die in zyn meer aangeroert Boek genaamt *Hiſtoire de la Hollande*, in 't derde Deel Pagina 269. ſich dus laat hooren.

Hoe zeer men het uytzeylen verhaaſte, was de Wind altijd zo tegen, dat zonder een ſtout beſtaan der Penſionaris van Holland, een der drie Gevolmagtigden der Staten, zy (verſta de Vloot) zo haaſt uyt Texël niet zoude geraakt hebben. Het was na 't gevoelen der Lootzen, en andere in de Zeevaart ervaarne, niet mogelyk daar uyt te komen. Maar de Penſionaris, die een groot Wiskonſtenaar was, had de zaak onderzogt, en bevond dat 'er van de twee en dertig Streeken der Win-

 den,

den, agten twintig waren, daar men zig van konde bedienen, en dat 'er maar vier Streeken, vlak in de Wind waren. Hy ging daar na zelfs, met het Schiet-lood in de hand, de gevarelykste Plaatzen peylen, en bespeurde dat 'er op het ondiepste twee, of drie en twintig voeten water was.

Dus verre den Fransman, welke geloofwaardig is.

De Vloot geraakte dan op den 14. Augusti door de Slenk, het Spanjaards-gat genaamt / in Zee; den 16. kwam den Heer Luytenant Admiraal de Ruiter, met sijn Schepen in de Vloot. Na eenige geringe gevallen / kregen sy op den 10. en 11. September een seer swaren Storm / waar in twee Branders sonken / en de Scheepsmagt van elkander verstroopt raakte. Van dag tot dag geraakten de Schepen weder by elkander eerst kwam de Luytenant Admiraal Tjerk Hiddes de Vries, met drie / daar na Tromp en Bankert met agt Oorlog-Schepen / en twee Fregatten by't gros; alles wat doenlijk om den Vyand op te soeken en 't hoofd te bieden / wierd werkstellig gemaakt / dog deselve niet gevonden / 't was den 21. September dat den Vice Admiraal van Nes met elf Schepen mede by de de Vloot kwam / welke nu tusschen de sestig en seventig Schepen sterk zijnde / door stilte genoodsaakt waren om den 24. voor de Maas het Anker te werpen / alsoo anders gevaar liepen om door de sterk gaande Vloed / te rug gedreven te worden / eerlang begon de wind geweldig op te steeken / waar door de Vloot nu tusschen de Maze en Goeree gekomen zijnde / geen kleyne raamp overkwam door 't verliesen van Ankers / en Touwen / drie dagen duurde dese geweldige storm; verscheydene Schepen waren soo entramponeert dat na de Zee-Havens op gesonden wierden/

den/ om gecalefatert en bekwaam gemaakt te worden/ ten eynde bekwaam waren om Zee te kunnen houden. De Storm gestilt zijnde/ wierd de Vloot van Bier/ Water en andere nootwendigheden ten spoedigsten voorsien. Dagelijks groepde 't getal der Schepen aan/ als wanneer den 11. October geresolveert wierd om met de Vloot nu sterk t' negentig Oorlog-Schepen/na Engeland te seylen/ om den Vyand op sijn eygen gronden tebestoken.

Voort seylenden/ bevonden hun den 15. op de Engelsche Kust ontrent Jaarmuyden, en den 17. by Soulsbay ten anker/ terwijl sy hier leyden/ wierden sy berigt dat 16 Konings Schepen van voor Harwits na de Rivier van Londen gevlugt waren. De Vloot seylde die selven dag buyten de Sanden om na gedagte Revier/ daar sy 13. Schepen het Konings diep in sag laveren/ dewelke/ drie mijl in de Wind voor uyt zijnde/ niet geknipt konden worden.

De Vloot sukkelde een geruymen tijd/ dan voor de Rivier van Londen dan in Duyns, dog vernamen geen Engelschen, alles wat aangewent wierd om de selve uyt te lokken/ en tot een treffen te noodsaken/ was ydel en vergeefs. Daar waren ses Schepen na Noorwegen/ drie na Bergen, en drie na 't Soenwater af geschikt/ waar by nog ses Schepen uyt Texel hun souden voegen/ om de aldaar leggende Oostindische en Koopvaardy-Schepen af te halen en na Holland te begeleyden. Ook wierden desen selven dag zijnde den 26. October 10 Schepen na 's Lands Havens op gesonden/ op welke eenige Sieken en beschadigde waren. Nu bestond de Vloot nog in seventig Schepen en Fregatten/ alleen de uytkomst der Vyanden met verlangen te gemoet siende.

Den

Den 27. October verstonden de Heeren Gevolmagtigden en de Ruyter uyt een Brief/ dat de Engelsche nagt en dag besig waren om een Magtige Vloot toe te takelen/ met welke zy de Onse van hare Kusten wilden verdrijven. Dit gerugt baarde onder yder uytnemende blijdschap/ en de geringste Matroos jeukten de handen om aan den dans te komen/ dog de Engelschen hadden geen haast om hun Vloot te doen uyt seylen; want de Pest graseerde dees tijd geweldig binnen Londen, alwaar sy s' weeks meer/ dan 6/ a 7. Duysend Menschen vernielde/ en nu ook op hunne Scheeps-Vloot was over gesprooten.

Onse Vloot was ook geweldig met Sieken beladen/ reeds waren 'er drie Hondert vijf en seventig op gesonden/ en in de Vloot bevond men nog een getal van over de negen Hondert/ waar onder Tromp alleen dertig opgestuurt/ en nog drie en dertig binnen Scheeps-boord had/ waar op/ na beraatslaging van alle Zee-Voogden en Bevelhebbers/ goed gevonden wierd/ om met de Vloot weder na 't Vaderland te seylen/ wijl de Vyand dog niet te voorschijn kwam/ 't saysoen verlopen/ en dagelijks veel storm en onweder te verwagten was. Gelijk ook gedaan wierd/ alleen wierd de Schout by Nagt Isaac Sweers, bevolen om met 18. Schepen nog drie weken Zee te houden/ en ontrent het Doggersand te kruissen. De andere setten het na Goeree de Maas, Texel en Vlie alwaar sy den 3. November gelukkig binnen kwamen.

Dus liep de Zeetogt/ sonder tweede treffen af/ en dit Jaar ten eynde.

Om den draad der gevallen niet t'elkens af te bre-

breken/ en aan te hegten/ soo sullen wy dese Engelschen Oorlog, soo die sig toegedragen heeft/ gevolgelijk af schrijven/ en tot de Vrede brengen/ niet onbewust zijnde/ dit door andere wijdlopig gedaan is. Egter sullen wy 't ons getroosten/ en soo veel bekorten als 't mogelijk sal zijn/ nemende de waarheyd tot ons doelwit.

Met het begin van 1666. namentlijk op den 26. January declareerde Vrankrijk, (als het ongelijk dat Engeland den Staat aan deed niet langer kunnende dulden/ en bespeurende dat met de aanbiedingen der bemiddeling door haren Koning gedaan genoegsaam gespot wierd/) den Oorlog tegens Engeland. De Vloot hier te lande wierd ook met alle bedenkelijke vlijt toegetakelt/ en in 't begin van Juny in Zee hebbende den Heer Luytenant Admiraal de Ruyter 't hoogste gesag over 91. Schepen bemant met 20462. Koppen/ en voorsien met 4716. Stukken Geschut.

Engeland mede niet stil sittende bragt mede een magt ter Zee onder de Admiralen Prins Robbert en Monk, sterk 81. Schepen/ 21085. Man/ en 4460. Stukken Canon/ Ten leed niet lang/ of dese twee geweldige Vlooten kwamen eikander te ontmoeten. 't Was op den 11. Juny dat het slaan kort na de Middag zijn begin nam/ 't welk eerst den 14. dito met groote overwinnig voor de Nederlanders kwam te eyndigen. Hoedanig de Engelschen in dese slag gehavent wierden/ wat Schepen genomen/ in de brand geschoten/ of in de grond geboord wierden/ is voorlang wereldkundig geweest/ en 't is onwijfselbaar dat de Nederlandsche Helden, deser dagen een onsterffelijke Roem/ en Manhaftige zege bevogten/

De

De Engelschen genoegsaam uyt de Zee geslagen/ kwamen als druypstaartende by stukken en brokken/ in hunne Havens; hunne Onder-Admiralen Christoffel Mings, en William Barlay waren gesneuvelt/ als ook hun Schout by nagt Joan Harman. Haar Admiraal van de Witte Vlag Georg Aiscu in 't vlugten aan de grond geraakt/ en van syn Lands-genoten in de Pekel gelaten/ was genootsaakt de Vlag te strijken en syn Schip de Royale Princes genaamt/ gemonteert met 90. metalen stukken/ over te geven. Hy selve/ als een krijgsgevangene wierd na 't Huys te Loevesteyn geschikt; van waar hy den 20. Juny een brief na den Koning van Engeland afvaardigde. Deselve hier in te lassen sou vergeefse moeyte sijn wijl die by verscheyden is te sien/ en genoegsaam in yders handen.

De Nederlandsche Zeemagt sig ververst en van alle noodwendigheden versien hebbende/ was den 2. Juny weder gantsch klaar om uyt te seylen. Kwam den 4. in Zee/ en den 6. op Schooneveld, sterk synde vijf en seventig groote Schepen en Fregatten/ welke dagelyks in 't getal noch aangroeyden. Engeland wenden ook alle vermogens aan/ om ten spoedigsten met een buyten gemeene groote magt in Zee te komen/ gelijk geschiede

't Was den 4. Augusti dat dese twee Magten elkander aantroffen/ dapper wierd van wedersyde gevogten/ doch met gering voordeel voor een van beyde. Tromp joeg de blaeuwe Vlag onder 't bestier van hun vice Admiraal Jeremias Smith, voor de Wind af na de Engelsche Wal. Onderwijl was de Ruyter by vele schandelyk verlaten/ in een hevig gevegt met den Admiraal Monk;

dog

doch in order affakkende na de Wielingen, kwam in Zeeland binnen. De Engelschen hier van verwittigt / begeven hun na de Hollandsche Wal / en kwamen door contrarie wind / voor 't Vlie / onderregt synde door een Hollands gewesen Capitien die tot de Engelsche was overgelopen / dat 'er een kostelyke Vloot Coopvaardy-Schepen in 't Vlie lag / wierd den Ridder Robert Holmes met 9. Oorlog-schepen 5. Branders en 7. Kitsen / gelast de selve te vernielen / die 't selve op den 18. deser Maand werkstellig maakte / en uytvoerde. Verbrandende ontrent 150. Coopvaardy-schepen. Het welk voor onse Stad Hoorn een seer swaare wond was / want daar was niet een Stad in gantsch Holland, welke meer Schepen by dese Vloot had leggen als wel de Stadt Hoorn.

Dit was de woede der Engelanderen noch niet genoeg / en belust op meer brand te stigten / voeren des daags daar aan na 't Eyland der Schelling, het welk sy / boven wind beginnende / in 't kort in vlam settenden. Schrikkelijk was het te sien hoe dese weereloose / en arme Menschen door de brand van al het hare wierden berooft. 450. Huysen wierden dus in de assche gelegt. Maar hoe de Vonken daar van / na Londen syn overgewaeit / en die magtige Stad als in een Zee van gloed stond te branden / eer noch een Maand na dit brandstigten verloopen was / is meen ik / de Christen Wereld genoegsaam kenbaar. Die verschrikkelijke brand begon den 12. September / en 't was den 16. alvorens de selve geblust kon worden. En om de Leser de verschrikkelijkheyd der selver te verbeelden / so weet dat hier 93. so groote als kleyne straten geheel afgebrand syn / begrypende ontrent 35000. Huysen / 85. Kerken /

(de

(de Duytse was midden in de brand blyven staan) en 30. Gilde-huysen. De schade deser brand is onnoemelijk groot geweest / en het is de Smert deser schade alleen niet die deselve eeuwig in de gedagten der Engelsche Natie sal doen blyven. Verscheyden gespitste Verstanden hebben de gruwsaamheyd deser brand voor altoos in hunne Schriften duursaam gemaakt. Den Heer Joannes Vollenhove doet sig in een Zielroerend Gedigt op dese brand door syn E. gemaakt aldus hooren.

Teems-Stadt, nu de selve Stadt
Niet meer, ô Londen, nu geen Londen,
Te deerlijk van uw Vier verslonden,
Nu, woeste Puynhoop, nu noch nat
Van tranen en van regen-vlagen
(Doch minst tot lessing van die gloed.)
Ook van uytheemsch en inheemsch bloed,
Dat voor Gods-troon te droef kwam klagen;
Is 't nu niet wel geviert, gestookt?

En wat verder gaat syn E. dus voort.

Och *Londen*, al te mild beschonken
Met weelde, ai sie eens beter in.
Nu zie eens met een nuchteren zin,
Wat gy bedreeft te dol en dronken.
Indien u reden en verstand
Niet zyn bestoven van die Nevels,
Gelyk u swart berookte Gevels
En Hard-steen, heel of half verbrant.
Gy ziet geen Vyand dus verbolgen.
Geen *Fransch* noch *Neerlandsch* Sinon stak
Uw

Uw Huyzen aan, van dak tot dak.
Maar *Schelling* en het *Vlie*, vervolgen,
Beſchreit, beſtroit met gruyzig aſch,
Den moedwil, al te wijd verwildert.
Gy ſietze in 't groot hier afgeſchildert.
Zy volgen uwe branders ras,
Met duyzend vloeken op de hielen.
Tot op den wreeden Teems-ſtroom toe;
Gods wraak verteert haar eygen roe.
Te heet in 't blaken en vernielen.
Dat heet de *Britſche* Zee-banier,
Met helſche gruwelen beſmetten;
Een Viſſchers Dorp in vlamme ſetten,
Zich vrolijk warmen by dat vier.
Dat heet met vier en ſtaal, ontſeggen
Eylanders, die men overmag,
En zonder Zee-gevegt of Slag,
Met Moord en Huysbrand, eer in leggen.

Dus verre de Vaarſen van den geleerden Vollenhove.

Wy ſouden hier nu het verwonderlyke en ſielstreffende gedigt / van den grooten Vondel op deſe brand en verwoeſtinge van Londen kunnen laten volgen / beginnende.

E Helſche Stookebrand der *Britten*
Stak juychende den *Vlie-ſtroom* aan,
En *Schelling*, daar de Viſſchers ſitten
In Armoed om de koſt belaan.
Zy zaten bang, de moord ontvloden,
Met Vrouwe, en Kinderen, en Vee,
In Duyn, half levenden, half dooden,
En klaagden droef dit hartewee
Aan Godt met hun bekreten Oogen.

 Maar

Maar alsó bereets vergenoeg van ons bestek gedwaalt syn / sullen het hier by laten rusten; en alleen seggen dat 's daags voor dese brand / sijnde den 11. September den Admiraal de Ruyter met de Engelsche Vloot begon schut-gevaart te houden; 's Lands Vloot leed by na niets / of seer weynig. Engeland verloor een der kloekste Oorlog schepen. Maar een stijve koelte en verbolgen Zee dee de Vlooten separeren / weshalven niet meer van belang voorviel / tot Novem: toe / wanneer beyde Vlooten de Zee verlieten / en in hunne Havenen binnen kwamen. De verschillen tusschen de Ruyter en Tromp, sullen wy hier voor by gaan.

't Geval van den Heere Buat mede deser dagen voorgevallen roeren wy niet aan / als weynig tot onse schrijf-stoffe dienende.

Maar volgende den Oorlogs swier van 't Jaar 1667. sullen wy aantekenen dat volgens resolutie der Hoog Mog. Heeren Staten Generaal, als ook der Ed. Groot Mog. Heeren Staten van Holland ende West-Friesland, genomen op den 12. 20. en 27. May / den Heer Cornelis de Witt regerend Burgermeester der Stede Dordregt &c. wierd aangestelt tot Gevolmagtigde, en Chef van de Nederlandsche Zeemagt. Welke dienst ook door syn Ed: Edelmoedig is aangenomen / alschoon deselve in so gevaarlijke dagen / met geen geringe swarigheden beslommert / en met groote gevaren gemengt was.

De gedagten van de Heer Aarnoud van Overbeke, wegens de aanneming van dese swaarwigtige dienst / sijn al te edel om / (schoon in yeders handen synde) ook hier geen plaats te vinden. Dus laat hy sig hooren onder de afbeelding van dien dapperen Man.

Dit

It is de Witt, *die voor 's Lands Vrijheyd was geschapen,*
Die zich vrywillig van het Kussen *heeft berooft,*
Dat Hy *zyn* Vaderland *geleyd heeft onder 't Hoofdt,*
Op dat het, afgeslooft, eens mogt gerust gaan slapen.

Waarlyk een seer cierlyke sin-upting.

'T Was op den 2. Juny 1667. dat syn Ed: uyt 's Gravenhage over Amsterdam na Texel vertrok/ alwaar de vierden aanquam/ en den 6. Dito met de Vloot in Zee. Deselve in drie Smaldeelen verdeelt/ seylde na de Maze, om aldaar de Lands-besoldelingen/ nevens de nodige behoeftens te verwagten. Na eenige verrigtingen/ door en tegen winden/ kwam de Vloot den 14. Juny voor de Rivier van Londen ten anker. Hoedanig het sich sedert in dese Zee-togt heeft toegedragen/ namentlyk het opseylen in de Rivier van Rochester, 't verbranden der Schepen aldaar/ 't veroveren van 't Eyland Schapeye, met het Fort Schirnesse, endelyk de uytmuntende groote Overwinninge/ op de Engelsche Natie, door de Heer Cornelis de Witt, en syn onderhorige Magt/ dies tijds behaald/ is een afgeschreven stoffe/ en door vele in verscheyde Talen/ de Wereld ten besten gegeven.

Weshalven wy ook niet sullen aanroeren die hoogstatelyke erkentenisse/ (synde een goude Kop waar op de gantsche expeditie uytgebeeld stond) met welke haar Ed: Groot Mog: syn Ed: op desselfs aankomste in de Maand September geliefde te vereeren.

't Sal ons genoeg sijn te weten dat gedurende dese Bloed-dorstenden Oorlog / de Vrede / met alle kragt tot Breda wierd voort geset / niet sonder veel hulpe der Heeren Sweedsche Admediateurs, welke eyndelijk getroffen / de vereyschte onderteekeninge bevestigt / in Plenissima Forma beedigt / en op den 31. July 1667. gezegelt wierde. Welke Vrede geen minder vreugde in Nederland, als in 't afgestreden Engeland, den Onderdanen het Hert en Ziel verkwikte.

Dus hebben wy soo kort en klaar als doenlijk was / dese Engelsche Oorlog verhandelt / en tot verversing des geheugs / 't papier bevolen / laat ons nu weder tot ons oogwit / namentlijk de Stad Hoorn keeren / en sien wat daar sedert desen Oorlog is voor gevallen / het welk / wanneer men den swaren last des alvernielenden Krijgs aan wil merken / seer ligt te bevroeden is / dat niet veel tot vercieringe der Stad heeft kunnen strekken / evenwel wierd nog in 't Jaar 1665. de Lantaarn-dijk (nu de Hay genaamt) besaayt. Ook wierd in selve Jaar het Breet, met een verwulft voorsien / en bestraat / 't welk dese plaats geen gering aansien by sette.

Al eer nog dit Jaar eyndigde / namentlijk op den 5. December ontstond hier soo verschrikkelijken Storm / dat de Noorder-dijk in het uyterste gevaar was van door te breken / waar door wy gevaar souden geloopen hebben / van door de Zee baren in de uyterste nood gebragt te zijn. „ De
„ Dijk tegens 't Y, is tusschen Schellingwou en
„ Durgerdam op twee plaatsen door gebrooken /
„ en is een groot deel van Waterland en bysonder
„ Buykslooter-meer, Broeker-meer, en nog een
„ Meertje onder water geloopen. De Slaper by

„ Spa-

„ Sparendam, is soo hoog overgeloopen / dat het
„ geheele Land in het water geraakte / tot Sche-
„ velingen stond de Kerk rondsomme in het wa-
„ ter / en liep de Zee tot verscheyden plaatsen
„ over de Duynen.

Ik heb hier de woorden van den Geleerden Tobias Gutberleth, soo hy de selve in sijn Nederlandsche Water-vloeden uyt de Oudheden der Cimbren van de Heer Oudenhoven op het 107de Blad / aangehaalt; van woord tot woord willen navolgen.

Onaangezien dese ramp / en dat ook dese Stad Hoorn in dit Jaar 1666. een seer swaare neep kreeg / wanneer de Engelschen die schone Vloot Koopvaardy-Schepen in 't Vlie verbrande / als wy hier vooren in 't verhaal der Engelsche Oorlog gemelt hebben / soo wierd nog egter tot verbetering der Stad / en Cieraad der selve de Brug by de Wester-Poort geheel vernieut / en de Muur op het Nieuwe-land ten grootsten deele herstelt / en verbetert.

In 't volgende Jaar wierd 1667 het Smerighorn verstraat / als mede ontrent de Wester-Poort, alwaar de straat merkelijk op gehoogt wierd. Ook wierd het Kakkedam met een Steenen wal opgehaalt / en de weg welke groote Steenen beleyd was / wierd op genomen / en met Klinkers bestraat.

De Vrede welke dit Jaar getroffen wierd tusschen de Koning van Engeland, en de Staten Generaal, vervulde dese geheele staat met vreugde / onse Stad Hoorn, welke daar in geen gering aanpart had / liet mede door 't bedrijven van ongemeene Vreugde tekenen de hoe grootheyd harer wel gegronde blijdschap blijken.

't Scheen nu dat de Zeevaard / welke nu door den Oorlog / tot dus lang de Keel beklemt had gehad / wederom op nieu sou beginnen te adem halen. Weshalven de Heeren Wethouderen deser Stede goed vonden om de Havens in de Stad te verbeteren 't Welk ook dit Jaar met kragt aangeleyd / en ook na wensch en volgens verwagting ten eynde is gebragt. De specie daar uyt gehaalt wierd meest op het Ooster-Eyland gebragt.

De St. Anthonis Steeg, en 't Warmoes-Straatje, wierden beyde in dese Somer mede verstraat.

Ook wierden dit Jaar de ronde Banken ten dienste van de Ed. Heeren van de Regeering deser Stede, in de Groote Kerk, gemaakt / en de selve door Haar Ed. in besitting genomen.

Mede heeft de Burger Schuttery, nu in Vrede / en vry van Oorlogs-sorgen zijnde / hun selve dese Somer 't vermaak aan gedaan / van in de St. Laurens Markt, als voor desen meer maal geschiet is / seer pragtig in 't Geweer op te trekken / betonende alsoo met der daad / dat / alschoon sonder Vyand zijnde / egter hun lust tot de oeffeninge der Wapenen / om 'er sig in nood van te kunnen bedienen / niet ganschelijk was uyt gestorven.

De Negotie nu eenigsins beginnende te wakkeren; soo wierd in 't Jaar 1669. het Nieuwe-land en de Gouw geweldig aangehoogt / en de reden was / om dat de Gouws-brugge verandert soude worden. 't Voornemen segt men geweest te zijn / om daar een Steenen Brug te maken / welke soo hoog sou wesen / dat 'er een kloek Vaartuyg met staande mast / onder door sou konnen varen. Maar de

de volgende Jaren/ als 't werk nu al verre gebragt was/ sagen andere Burgermeesteren, dat desen Arbeyd van seer geringen/ ofte wel van geen nut soude wese/ weshalven 't gedane aan de Stenen brug af gebroken wierd/ en de straten wederom verlagen. Als toen wierd daar een Val-brug gemaakt/ in maniere als de selve nu noch te sien is.

Daar was al eenige tijd een ontwerp onderhanden geweest/ om tusschen de Steden Hoorn en Enchuysen een gereguleert Veer op te regten; verscheyde gevoelens hadden sig geuyt/ eenige waren geporteert voor een Trek-vaart/ so als tussen Hoorn en Purmerende, andere voor een Rij-weg/ om eenige gewigtige redenen wierd het laatste goed gevonden/ waar over in dit selve Jaar de Sraatweg tusschen Hoorn en Enchuysen ter lengte van ruym 45 hondert Roeden/ met klinkers op sijn kant geleyd wierd.

Dese weg/ ten grootsten gedeelte aan weder zijden met hoogstijgende Boomen/ deftige Hof-steden/ vermakelijke Tuynen/ en brave Boere Woningen geboort/ is thans soo vermakelijken/ onvermoeyden/ en lustigen Wandeldreef/ wel verstaande voor een goed Voet-ganger/ als ergens in de Seven Provintien te vinden is. 't Gerijf van geriefelijke Pleyster plaatsen/ en frape Herbergen/ komt den Wandelaar in ruymte te voren Seven Dorpen/ welke alle wel bewoont en bebouwt zijn/ gaat men tusschen beyde genoemde Steden door/ welker inwoonders van een seer beleefden/ en ten meesten dele/ gantsch zinnelijken aart zijn. By Somerdag is dese vermakelijken Weg/ als besaayt met Koetsen/ Wagens/ Chaisen/ en ander Rijtuyg/ soo voor 't gebruyk/ als tot ver-

maak der om hens / en af gelegene Heeren / Burgeren / en Huysluyden / welke na hun Land-goederen / Hof-steden / en vermaak Plaatsen / als na hunne Hoy-landen / Velden / of Akkeren / rijden / en alsoo 't vermaak / of 't gewin tragten te bejagen.

By Winterdag / wanneer 't wel gesneeuwt heeft / siet men hier menigte van soo genaamd Narre of Ys-Sleden / welke cierlijk uytgedost / de aanschouweren het gesigt verlustigen / en met vermaak den dag doen korten / en met vermaak ten avond brengen.

Het was op den 20. October deses selven Jaars des avonds tusschen 6 a 7 uren dat in dese Stad Hoorn. een seer verbaast geroep zig kwam op te doen. De Klokken klenten alarm / en nood. De Ingesetenen en Buyten-luyden waren alle in rep en roer en in de uyterste verbazing. Dog geen zins buyten reedenen / want een seker Wagenaar / de Suyder-dijk langs komende rijden / bevond dat de selve geheel aan 't wijken was / en in gevaar van door te breken; waar van hy ten spoedigsten de vereyschte waarschouwing / daar 't behoorde / deed; en sonder dit geval / en een spoedige hulp tot versterking der Dijk; 't is seker en buyten kijf / of de selve had door gespoelt / en het geheele Land onderstroomt / al eer yemand het had geweten / of de minste kennis van gehad.

De Koe-Poort, een cierlijk gebouw / wierd in het Jaar 1670 aan de binnen-kant in de Stad / geheelijk met Hard-steen op gehaalt. Het welk die Poort een der aanzienlijkste van de gehele Stad maakte.

In 't volgende Jaar 1671 wierd het nieuwe Speelwerk in de Groote Kerks Toorn gehangen /

dit is een werk soo deftig en helklinkende / als ligt wel soo goed / maar geen beter in gantsch Holland gevonden wort. De Togt wierd dees tijds mede verdiept / en de muur aan de wal met Klinkers nieuw opgehaalt; behalven al dese buyten gewone kosten soo wierden de Nieuwe-Dam, ende de Nieuwe-Steeg in dit selve Jaar verstraat.

Het lust ons niet / en ook is het buyten ons oogmerk en bestek / om de grond des Oorlogs / welke door Engeland, en Vrankrijk, tegens de Heeren Staten Generaal der Vereenigde Nederlanden, op den 7. April 1672. wierd gedeclareert / en af gekondigt / 't selve is alomme wijdloopig te vinden.

Keur-Keulen, en den Bisschop van Munster deden gelijk bekent is mede het selve. Dat dit geen geringe ontsteltenis in de Landen baarde / is ligtelijk te bevatten. Ten leed niet lang / of Engeland was in Zee met een Vloot van 116 Schepen / bemant met drie en twintig Duysend vijf Hondert dertig Koppen / en vier Duysend twee en tnegentig Stukken Kanon / behalven nog 24. Kitsen: Frankrijks Zee magt bestont uyt ses en dertig Oorlog-Schepen / agt Branders / en vier Fluyten / bemant met tien Duysend negen Hondert ses en sestig Man / en op hebbende negentien Hondert ses en twintig Stukken Geschut.

De Nederlandsche Vloot bestond mede uyt ontrent 100. Schepen / onder 't bestier van de Heer Luytenant Admiraal Michiel A. de Ruyter, dog alsoo / dat de Heer Cornelis de Witt / Oud-Burgermeester van Dordregt, &c. en welke in den Jare 1667 soo Helddadige overwinninge op de Engelsche had behaalt / staande dese Zee-togt /

de Souverainiteyt van den Landen / alleen in 's Lands Vloote soude verbeelden; en dat het Opper-bevel / boven al de Luytenant Admiraals / sijn Ed. was aan betrout.

De 7. Juny geraakten de Vlooten tegens elkanders slaags / waar in meer gemelde Heer de Witt; nevens alle Hooge Bevelhebberen, Capiteynen en Matroosen, een meer als Helde dapperheyd betoonde; een voornaam Engels Officier, gevangen zijnde / most bekennen dat in dit gevegt dat drie / en nog geen vier uren geduurt had / hevigerwas gevogten / als in den Jare 1666. in al die vier dagen. De Engelsche en France kregen hier een seer gevoelige neep / en de Hollanders een onsterffelijke Eer door dese heerlijke overwinning. Dusdanig was het Oorlogs lot de Nederlanders ter Zee seer gunstig. Dog te Lande was 't verschil seer groot. Dog sulks is meer de Lafhertigheyd eeniger bloode Schelmen / als ook de straffende hand Gods over onse hoog gaande sonden; als wel 't bestier der Stuur-houderen van 't gemeene best toe te schrijven. Alles ploopde voor de France-magt, en in korten waren sy Meester van Gelderland, Uytregt, en Overyssel, drie van de seven Geunieerde Provintien. Behalven dese waren hun ook al eenige Steden en Plaatsen in Holland, als Naarden, Woerden, Oudewater, nevens verscheyden deftige Dorpen / in de vernielziekte klauwen gevallen.

Vijftien hondert Boeren wierden uyt dese Landstreek na den Yssel gesonden / om tusschen Aarnhem en Zutphen een af-snijding te maken.

De Burgers en Ingesetene / van Amsterdam, Hoorn, en Alkmaar, gingen als vrijwillige op hun eygen kosten / om tot Geertruydenberg, en daar

daar na tot Muyden in besetting te leggen. Die van Enchuysen wierden tot Weesp, die van Haarlem tot Heusden, en die van Rotterdam, in den Briel geplaatst. Ook wierden verscheydene Compagnien Waard-gelders na de Helder gesonden/ te meer de verlegentheyd hier toe nam/ te hoger steeg de trots des Konings van Vrankrijk. Op den 24. Juny liet hy in sijn Leger ontrent Aarnhem staande/ by Placcaat af kundigen; dat alle Steden in Holland, die sig gewillig aan hem souden onderwerpen/ de de besetting van hem innemen/ gunstelijk gehandelt/ en in alle hunne Vrijheden bescherimt souden werden. Maar sulke/ welke souden willen beproeven de Magt van sijn Majesteyt te wederstaan/ met door breken van Dijken/ en overvloeijinge van water/ of andersints/ die souden men de uyterste strafheyd gehandelt werden.

Woorden welke bekwaam waren om de stoutste 't hert in de boesem te doen sidderen. Vrankrijk, hovaardig en vermetel op de voorspoedigen draf harer Wapenen/ had geen ooren om na een voorslag van Vrede te deser dagen gedaan te luysteren.

Waar over hier te Lande in kort geresolveert en besloten wierd/ de Dijken door te doen steken en 't Land onder water te setten/ 't geen geschiede; waar door den aanslag der Francen op de Provintie van Holland, gestuyt wierd/ en sy genoodsaakt om wel haast na Vlaanderen te vertrekken.

Ter deser tijd wierd den Prins van Orangie Stadhouder gemaakt/ en 't Eeuwig Edict te niete gedaan en verbrooken.

Dewijl de saken van buyten in sulken gevaarlijken

ken staat waren / knelde ons de ongerustigheden veler Ingesetene der noch onoverheerde Steden / het alderdinnigste. In Dordregt woede en woelde Burgerye op een baldadige wijse / op veel andere plaatsen wierd de Overigheyd van Valsheyd, en van verstand met de Francen te hebben, beschuldigt.

Haarlem geraakte in rep en roeren / so ook Delft. Leyden was meer als eens de Burgerwoede onderhevig / waar in de Heer Symon van Leeuwen met een dappere manhaftigheyd stilstand te wege bragt. Rotterdam, en Gouda gingen niet vry. In Zeeland was Middelburg en Vlissingen van sodanige stormen mede het doelpunt. In andere Steden der onverheerde Provintie blaakte dese twee-spalts gloed geweldig / welke hier te stellen geen plaats vind. Ook sullen wy den onrust in de groote wereld Stadt Amsterdam gevoelt / hier mede met een diep stilswijgen / als in dese dagen yder bekent / en wereld-kundig / geheel voor by gaan.

Maar wie sou de woede van 's Gravenhage vergeten kunnen? so lang 'er Pennen syn / en handen om deselve te voeren / moet yder vryheyds minnaar / de domme driften der selver inwoonderen / (sonder onschuldige te raken) op 't gruwelijkste verfoeyen. Hoe ongegrond en vals den Heer Cornelis de Witt beschuldigt / en gepijnigt wierd is yder bekent ; egter wierd dese Vader des Vaderlands, benevens sijn Heer Broeder Ioan de Witt, die den tijd van 19 Jaren het Ampt van Raad-Pensionaris van Holland ende West-Friesland, met onvermoeyde yver / en onbesmetten trou / ten nutte van 't gemeen / bekleet had. Aldaar op den 20. Augusti 1672. ten blame

der

der gantsche Natie op een verschrikkelijke wijse vermoort/ en mishandelt/ slimmer als oyt met de alder-eer-vergeetenste Schelmen/ by Onchristenen en Barbaren/ geleeft is.

Wy/ om geen vergeefsche tranen onder onse inct te mengen met het herhalen deser Monsterdaad; als ook om dat deselve in dit loopende Jaar 1705. door den Heer Emanuel van der Hoeve in 't leven der doorlugtige Heeren gebroederen de Witt, na waarheyd door den Druk gemeen gemaakt is/ sullen hier geen breder verhaal van laten volgen. Maar alleen van seggen dat het ontwijffelbaar is/ dat dese Heeren/ niet anders/ als voor de so dierbevogte Vryheyd/ geporteert waren/ en sorge voor droege.

De Dapperheyd der Oudsten/ te weten Heer Cornelis de Witt was meermalen gebleken/ namentlijk in den Oorlog van 't Jaar 1667. toen hy Engeland in roere stelde/ der selver Scheepsmagt op de Rivier van Rochester vernielde/ en hunne Sterktens bemagtigde. Nu/ noch in het Jaar 1672. was hy Overwinnaar uyt Zee gekeert/ en de Vyanden der vrye Staat/ de proeve van syn moed/ en de kragt syner Dapperheyd doen smaken/ en bekennen. Ons/ in te laten om syn Lofreden te maken is geenzins de meming.

Van den Heer Joan de Witt, welke door Brand het Staat Orakel van Holland genaamt word/ sal ik mede geen eer Schrift tragten op te stellen/ maar alleen de getuygenis van twee gekroonde Koppen te berde brengen.

Den Koning van Engeland, wanneer hem de vernieling deser Heer ter ooren kwam/ liet zich met groote verbleektheyd dus hooren. Te zien in

in de *Vojage* van *Seved:* Pag: 113. „ Het is my
„ leed van dien grooten Staats-bediende / doch
„ hy heeft een der gevaarlijkste Ampten in sijn
„ Land bekleed; daar *Barneveld* het gevoelen /
„ *Paauw* de Laster / maar *Cats* noch de Blijd-
„ schap had afgenooten; welke laatste in de vol-
„ le Vergadering / op sijn twee Knien vallende /
„ dese gevaarlijke Bediening af leggende / hem de
„ tranen van vreugde over de Wangen gerolt
„ hadden / dankende Godt dat hy sonder onge-
„ mak daar af gekomen was.

So dra de Koning van Vrankrijk de tijding van 't vermoorden deser grooten Mans vernam / liet hy sich / na sijn hoed in de Oogen getrokken hebbende / in dese Galmen hooren. „ Nu syn de „ Vereenigde Provintien de Hard-ader afgesneden / „ hoe kunnen de Hollanders, dat altijd suls een „ weerdsaam volk is geweest / sulk een Godtloose „ daad begaan / aan het Doorzigtigste Ver- „ standt / dat in geen Eeuwen te voorschijn is „ gekomen?

Dese twee sijn waarlijk seer kragtdadige getuyg-redenen der deftigheyd deses onvergelykelyken Mans.

So iemand belust is om meerder bewysen der ongekreukte deftigheyd deser beter lot waardigen Heers te sien / hy sla na den on-eenzydigen Italiaan Raparini, welke na zyne Ed. zedigheydt / gemeensaamheyd / en aangenaamheyd / na waarde geschreft te hebben / eyndelijk segt dat gy Absit invidia, is geweest / het agste wonder van de Wereldt. De getuygenisse van Monsr. *de La Neuville* in zijn Hist: de Holl: vol. 3. pag. 128. is mede van geen geringe woorde.

Den Engelschen William Temple, welke met

de

de Heer Raad-Pensionaris seer gemeen geleeft had. verstrekt mede geen gering getuyg des Mans onbeteuterde/ en erentfeste deftigheyd/ so als sulks te sien is in syn Ed: aanmerkinge op Fol. 176. waar toe wy den Vrijheyd/ en waarheyd lievenden Leser heen wysen/ also ons de moeyte niet lust/ om de aangehaalde Plaatsen te vertalen en na te schrijven.

Dat nu den bitsen A. Montanus, en onkundigen L. van den Bosch de glory deser Helden/ en weergadeloose Mannen besoedelen met laster/ en schand Schriften/ is meer hun drieste drift te wijten/ dan met eenige waarschynelijkheyd te bekragtigen. Want de tijd heeft de waarheyd sonneklaar aan den dag gebragt/ en getoont dat sy onschuldige slagt Offerhanden geweest syn/ en onwrikbare steun-stijlen van de so dierbevogten Vrijheyd.

Menigte van deftige Digten kwamen dies tijds in de Wereld/ de Heeren Bidlo, de Bye, Schelte, Oudaan, Sonius, en veel andre brave verstanden/ scherpten humme Puyk-schagten/ tot lof der Gebroederen/ en verfoeying van 't bedreven Gruwel stuk.

De vier regelen in seker Vaars/ op dese stof door den Fenix Digter J. v. Vondel gemaakt/ syn merkwaardig/ dus luydense.

VErloore Soonen, och, vergeldtge dit u Vaders
En Voetster-heeren, die u redden met hun bloed!
Verdient hun trou en deugt den naam van Land-verraders!
Noyt word met naberouw dit swaar verlies geboet.

Den

Den Leser belust synde meer puyk stalen/ die dese stoffe betreffen/ te lesen/ kan sich bedienen van 't Boek genaamt 't Swart Toneel Gordijn, waar in een menigte zin-rijke gedagten over dese twee doorlugtige Helden/ door de beroemste der Nederlandsche Digters/ ter neder syn gestelt.

Dit Boek is thans alom te vinden/ waarom-me daar den nieuwsgierigen heen wysen. Even-wel kan ik niet agterlaten om hier een Vers in te voegen het welk ons gelukt is te mogen zien. Den Maker weet ik niet dat bekent is/ hoe wel met veel moeyten hebbe nagevolgt/ wyl ik niet kan denken dat so deftigen Digt-pen/ geen meer sou geschreven hebben/ dus luyt het.

Op de Afbeelding van de Heeren Gebroederen

CORNELIS en JAN de WITT.

DEes hebben door hun Goed, en Bloed, en Doen, en Raân,
Oranjens List, 't geweld van *Carel* wederstaan.
Op dat het *Neerlands Volk*, door hulp van Vaart, en Schepen,
Des Werelds rijken Oegst in *Neerlands Schuur* sou slepen.
Tot dat de Heersch-sugt op haar witte Halsen smeet,
De rampen van de Krijg, uyt Heer-sugt self gesmeet,
Doen schond het *Haagsche Graauw* hun Lyven en Gebeente;
Met vloog de Vrijheyd weg en Rijkdom der Gemeente.
Leer van hun gy die Stadt en Saat bestieren moet,

Hoe

Hoe ſchadelijk het is te nau zijn van gemoet;
De Vryheyd had het Land, de Burger 't Geld;
Sy 't leven,
In dien men had Geloof aan *Cajaphas* gegeven.

't Is wel te gelooven dat dusdanige uytdrukkingen, niet al te ſmakelijk geklonken hebben in de Ooren van ſulke welke, of van 't beſtier der ſaken onbewuſt. By gevolge de Helden dapperheden der Heeren Broederen onbekent waren; ofte van ſulke, welke met een drieſte Domheyd, en onverwinnelijk vooroordeel, met andere driften ingeſcheept, en zig voor de ſelve geheelijk verklaart hadden.

Zoo nu yemand beluſt mogt zijn wat agtingwaarde dienſten door deſe twee Heeren, de Wereld gebleken zyn. Wy ſouden des nood zijnde, deſelve op een ſeer gemakkelijk wijſe, klaar blijkelijk kunnen vertoonen, maar om dat ſulks ons oogwit niet is, ook te verre van onſe ſchrijf-wijſe ſou af dwalen, ſullen wy alleen eenige weynige Puyk-ſtalen te berde brengen; en van de Oudſte beginnende, de Leſer aan toonen ſijn ſo ſeer merkwaardige Overwinninge, op de Engelſche in 't Jaar 1667. waar van de Rivier Rocheſter getuyge was, daar Quinenberg voor beefde, en geheel Engeland over in Rep en Roer was.

Dit Sijn Ed. moord jaar 1672. was nog niet ten halven verloopen, wanneer ſijn Ed. de Souverainiteyt van den Lande alleen verbeeldende, met ſijn onder zig hebbende Bevelhebberen, Officieren, en Soldaten, ſoo merk waardige overwinning bevogt, als Holland oyt bekomen had. De genotene Eer-bewijſen, als de bewuſte Goude Kop voor de Poſteriteyt, deſſelfs pragtig op-

schrift / de Schildery tot sijn Ed. onsterffelijke gedagtenis op 't Raad-Huys tot Dordregt gestelt / met desselfs deftige inschriptie / mitsgaders de Eernamen sijn Ed. door andere Vorsten op gedragen / gaan wy wetens / en met wil al swijgende Voorby. Ook lust ons niet te spreken van Deputatien te Velde / welke met eer en ongemeene agting / door sijn Ed. ten eynde sijn gebragt. Ook sullen wy van de Heer Joan de Witt, Niet alles seggen wat ons daar van gebleken is / en yeder Vaderlandsch Liefhebber der dier gekogte Vryheid in hem moet bekennen gehouden te wesen. Dit was te beswaarlijken last voor onse Schouderen / en niet alleen sulks / maar wy souden te verre uytwijken / en ter zijde springen / want / wat sou in de beschrijvinge onser Stad Hoorn te pas komen dat wy verhaalden van sijn Ed. onvermoeyden Arbeyd / ten nutte van 't gemeene beste ; als daar zijn / de menigte der Bemiddelingen / Beslissingen en Gesandschappen door sijn Ed. of alleen / of nevens andere Heeren tot genoegen / ja tot verwondering uytgevoert / en ten eynde gebragt. Wy laten aan andere over / 't selve in netter rang te voegen / om soo de naam die nyt genoeg geroemde Mannen aan de Eeuwigheyd over te leveren. 't Sal ons genoeg zijn om de woorden van seker Digter tot slot deser Treur-stoffe hier by te voegen.

. . . . . ZO 't Mee-ly mogt verwekken
Dat beyd dees Helden tot geen beter tijd gespaart,
Elendig zijn vermoort, verscheurt, vernielt, verslonden;

Ver-

Verſet die ſmert: elk praalt nu met een Martel-
kroon
Daar boven. Hier om laag vertellen duyſend mon-
den,
Hun onbeloonde Dienſt, hun onverdiende Loon.
Hun Graf-plaats is omheynt met Lijk-cipreſſe Boo-
men,
Wiens ſtam noit ſterft: So hout hun deugd ook
eeuwig ſtand,
Soo leeft de groote naam van die Doorlugte vroe-
me
Getrouwe Vaders van het dierbaar Vaderland.

Om niet te ver te verwijderen / ſullen wy van ſtreek veranderen / en de Aſſche deſer Salige Zielen laten beruſten. Dog de draad der Hiſtorie leyt ons op een ongevoelige wijſe na het oogwit onſer ſchagt / namentlijk de Stad Hoorn. Want de dood der twee Gebroederen de Witt veroorſaakte geen geringe opſchudding. De Prins van Oranje, nu Stadhouder zijnde deed al om / en in de meeſte Steden / de Magiſtraat veranderen / waar in onſe Stad mede haar deel genoegſaam was hebbende / als breder te zien is / agter deſe Hiſtorie der Stede / alwaar de Regeering / en der ſelver verandering van Jaar tot Jaar wijdluſtig te zien is.

Onder andere Heeren wierd alhier gedeporteert de Heer Reynier Langewagen, dewelke langs verſcheyden trappen / die hy met moeyte en ſweet beklommen had / ten top van Eere was geſtegen; als zijnde / Raad, Oud Burgermeeſter, Ontfanger des gemene Lands middelen. en Bewinthebber der Geoctroyeerde Ooſt-Indiſche maatſchappy ter kamere Hoorn.

Desen Heer, stond bekent van in 't Jaar 1667. het berugte Eeuwig Edict mede besworen en getekent te hebben. Dit was genoeg om hem by kwaadaardige Menschen / die op sijne grootheyd nijdig waren / in ommin / en in haat te brengen. Ongeluk kig zijn de sulke / op welke 't verbitterde Graauw gebeten raken / en ten doel van der selver woede moeten staan / en soo stond het hier nu mede geschapen.

Dewijl dit geval / welk by ons geheug in dese Stad voor viel / seer merk waardig was / so sal het den Leser niet onsmakelijk voor komen / om het selve met alle besonderheden daar ontrent voor gevallen / wat wijdloopig hier gevlaatst te vinden / waar toe wy ons sullen ontleedigen / met de waarheyd de sake soo na te koomen / als doenlijk is; dus heeft het zig toe gedragen.

Een Vrouwenschj / zijnde van 't snoodste uytvaagsel en schuym dat in Hoorn te vinden was / en nu nog met haar gewoone Bent-naam van Roo-Griet by yeder bekent is; was een der Roer-Vinken / welke in dees tijd een groote opschudding / onder haar Soort-gelijke te weeg bragt. Zy / als zinneloos / bond een Bier Vat op haar zijde / Trommels gewijs / hier op met twee talhouten slaande; riep op de hoeken van verscheyden straten; Te hoop, te hoop, Langewagen wil op de loop. Dit geroep was bekwaam om een menigee kwaadgunnende Menschen op de Been te helpen / en te doen glooven dat het met sijn Ontfangers Comptoir niet wel gestelt most wesen. Het leed niet lang / of het Huys van de Heer Langewagen was aan alle zijden omringt / van een toomeloosen Hoop / die niet wisten met wat voornemen sy na 't Huys liepen; en doens'er ge-

Huys van het Hr. Burgermeester
Langewagen geplundert

gekomen waren geen teugel konden/ dan hunne driftige baldadigheyd.

Een Compagnie Borgers kwam mede in de Wapenen tot weering der Moedwil/ dog vrugteloos. 't Graauw ylde voort/ en komende ontrent het Huys van den Burgermeester vonden hem/ met eenige sijner Familie in de stoepen staan/ onbewust van waar dese storm kwam/ en niet wetende wat hy 'er van denken sou. Dog de ware geschapentheyd der sake horende/ vond raadsaamst in Huys te wijken; en [illegible]om/ (vreesende de temmeloose woede van dit Honderthoofdig Gepeupel), over een schutting: soo dat Hy/ op het Erf van sijn Broeder Dirk Langewagen, dies tijds Majoor van dese Stad/ sig salveerende. De Vrou en Kinderen der Burgermeester wierden alle over 't selve schutting geholpen/ waar door sy gesamentlijk de wreede klaauwen deser Roofharppen/ gelukkiglijk ontkwamen. Dog het woeste Graauw nu gaande/ spatte voort/ en maken met geweld de Voor-deur open/ en dringen 't Huys in/ van sins alles te vernielen/ en aan hunne wrewel moed/ op te offeren. Den Heer en Mr. Adriaan van Bredenhof, Hoog Schout deses Stads/ vond tegenstand genoeg/ niet tegenstaande sijn Ed. groot gesag/ om in het Huys te komen. Egter drong hy door/ en sig in het Gemene Lands Comptoir ter neder geset hebbende/ soo had sijn Ed. de meeste moeyte van de wereld/ om het selve Comptoir te bewaren/ en van Plundering te bevrijden.

Nu sloeg het woeste Schuym hun diefze pooten in alles wat hun te vooren kwam. Roogriet mede in huys gekomen zijnde/ nam een Raagstok/ en vaagde al het Porselcyn dat voor de Schoorsteen stond van boven neer/ op die manier

wierd dit kostelijk goet / dat by na geen wederga had / op de Stenen verbrijselt. Wat draagbaar was en behendig gestoolen kon worden / wierd in 't kort onsigtbaar / en ten huyse uytgebragt / 't geen te groot of te swaar was / en dat niet bedekt genoeg gestolen kon worden / wierd tegen de grond gegooit / en tot gruys getrapt.

Dus wierd met breekbare Meubelen / als Spiegels / Porcelein / Ec. geleeft. Bedden / Kussens en diergelijken Inboedel / wierd aan flarden gesneden / en alsoo op een doemenswaardige wijse vernietigt / en vernielt. Eyndelijk kwam / op gegeven ordre / den Capiteyn Gerrit Schagen, met sijn Compagnie / 't welk seer swak was / in 't Geweer / om verder moedwil te verhoeden. Hy aankomende trekken / belaste sijn eerste gelid / haar Musquetten met Scherp te laden / 't welk geschiede. Op de Veermans Kap; de hoek om komende / vond men op de deur / boven de Pup-balk van 't Huys een Onverlaat sitten / zijnde een Stoutertigen Schoft / welke om sijn Soortgelijke Plunder Fielen / tot opstand tegen de Burgerschuttery / aan te hitsen / luyds keels sijn Makkers toe riep. Gooy, Gooy, datje de Duyvel haal, Gooy. Maar op den Capiteyn Schagen ordre gaf / om op dien Muyt-maker te schieten / en hem van boven af te ligten. Dog 't Geweer weygerde / kwam den oproerigen Schoft snaphandig om laag / en verstak zig onder de menigte.

'Thans trok het Rot Schutterwagten tot voor het Huys / als wanneer den Capiteyn Schagen, sijn Lieutenant Joan Raat / nevens nog twee mannen Gerard van Holewerf en Jan Beukelman uyt het Compagnie commandeerde om daar binnen te treden / ten eynde sy sorg souden dragen / dat 'er

geen

geen meer Meubelen nogte inboel gestolen / of uyt het Huys wierden gebragt / schoon hier nu voor gesorgt wierd / soo kon evenwel de Heer Lieutenant Raat, met sijn by hebbende Vrinden / niet beletten / dat het Roof-ziek gespuys / alles voor hunne voeten aan stukken smeeten. De temmelooze Ruygte verliet op Plunderen en vernielen / vonden nu weynig weer-werk meer / om hunne woede aan te koelen / alsoo niet meer te steelen vonden / en vermoeyt waren door 't bedrijven van vele Schelmagtige Baldadigheden / dies droopen eenige als Kieken dieven sluyks wijs weg / te meer alsoo de Heer Sonk met nog een Compagnie Burgers in de Waapenen was gekoomen / en na de plaatse des Tumults kwam aan trekken / dit was de reden / dat alles in stilstand kwam / en de rest der woedende Bende na een goed heen komen sag en sijns weegs ging. Sonder dese laatste Compagnie Burgers / stond het geschooren / dat van het Huys van de Heer Langewagen, geen een steen op den ander sou gebleven hebben / maar geheelijk tot de Fondamenten geraseert / en in een Puynhoop verandert zijn geweest. En schoon 't Gespuys nu verstooven was / soo wierd evenwel het gedagte Huys meer als drie dagen en so veel nagten / van voor en agteren bewaakt / uyt vreese of 't veel hoofdige Gedrogt / de woeste menigte / uyt over maat van woede de Ooren weder mogt op steken / dog daar is na die dag niet meer van gevallen / maar alles bleef in rust / sonder yets meer te dorven onder nemen.

Indien wy hadden voorgenomen / om / in plaats van een korte beschrijvinge van Hoorn, het leven van de Heer *Reynier Langewagen* ter neer te stellen / soo was hier de plaats om te verhalen; hoe Hy /

dit gevaar in Persoon ontkomen zijnde / sig eerst tot tot Amsterdam, daar na in Braband, eenige tijd onthiel. Daar zijnde / kennis kreeg / dat 'er 300. Guldens op sijn Lijf geset waren / voor de geene die hem wist aan te brengen. Hoe hy zig selve / steunende op de wel gegrondtheyd sijner sake / en bewust zijnde van de goede staat sijns Comptoirs / hem kwam aan te geven / aan 't Logiment van de Heeren Gecommitteerde Raden, in deese Stad. Hoe hy aanbood in Gijseling te gaan / tot tijd en wijle / hy Rekeninge sijns bedrijfs gedaan had / daar toe niets versoekende als sijn Boeken / Papieren / en gewesene Klerk. 't Geen hem belooft / dog noyt beschikt wierd. Hoe hy daar na / menende alles in rust te zijn / by nagt gewelddiger hand van sijn Bedt geligt / en na den Hage gevoert / op de Castelenie in Gyseling gebragt wierd; aldaar sijn Schriften / en Boeken / om sijn ontfang en uytgaave op te maken vrugteloos verwagte. Van hertseer en moeyelijkheyd ziek wordende / en hoe Hy eyndelijk in de Maand April 1675 aan een kwijnende Siekte / in tegenwoordigheyd van sijn oudste Dogter Elisabeth Langewagen, en eenige andere Vrinden ontslapen is. Dit alles seg ik sou hier nu seer wel voegen / indien wy de besonderheden van dien Heer sijn Leven voor hadden aan den dag te geven. Dog nu sullen wy het als overtollig zijnde voor by slaan; en alleenig seggen dat het Lijk deses Mans / mitsgaders dat van sijn Huysvrouwe welke nu mede overleden was / op den 1 May 1674 beyde agter malkanderen / onder confluentie van vele menschen ter aarde gedragen / en alhier in de Groote Kerk begraven zijn.

Een zinnelijken Digter heeft de gedagtenisse de-

ses braven Mans met dit volgende Vers gedagtig geweest.

GRAF-SCHRIFT

Ter gedagtenisse van de Heer

REYNIER LANGEWAGEN.

In Sijn Leven

Raad, Oud Burgermeester, Ontfanger van 's Gemeene Lands Middelen, over 't Quartier, tot Hoorn. *Mitsgaders Bewindhebber van de Geoctroyeerde Oost-Indische Compagnie der Selver Stede.*

Ier leyt het Lijk des Grooten Mans,
Die, even als hy was geresen,
Soo schielijk ook verloor sijn glans,
Vraagt gy wat mag de reden wesen?
Om dat zijn Zon most onder gaan,
Doen 't Graauw 's Lands Vaders dood dorst slaan.

Hier in dit Vaars wort gezin-speelt op het doodslaan van de twee noypt genoeg gepresen Heeren Gebroederen *de Witten*, welkers Moord een maant voort 't plunderen van Heer Langewagens Huys so reets gemelt heb / was voor gevallen.

Wy sullen nu van dese besonderheden af stapen ons wederom na algemene saken keeren / en wel na sulke / die onse Stad Hoorn 't meeste be-

treffen. Want dewijl nu het Krijgs Volk van den Conink van Vrankrijk tot in 't Hert van ons Land kwam door dringen. Soo wierd door de Agtbare Heeren Burgermeesteren geordonneert / dat de Wallen en Buyten-werken deser Sadt / door de Burgeren en Inwoonders versterkt / en verbetert souden worden / gelijk het selve ook met groote lust begonnen / en met goede ordre volbragt wierde / nademaal niemand van desen arbeyd bevrijd was; kleyn en groot / alles stak de handen uyt de Mou / en door dien het selve by de Wijken gedaan wierd / soo had niemand redenen / om sig met dese moeyte beswaart te vinden / te swaarder en langwijliger was dit werk / om dat de Aarde daar toe nodig / seer verre moest gehaalt werden / als uyt de Uyterdijk, de Buyten Luyen-dijk, en andere nog verder af gelegen plaatsen meer. Dog niet tegenstaande dese moeyelijkheyd wierd het gehele werk seer net / en deftig volbragt / tot verwondering en genoegen van alle die 't selve kwamen te sien.

Ook most de Burgery / yeder voor sig selfs / sonder yemand in sijn plaats te mogen senden / om het vierde etmaal waken. Maar voor hun van Stads wegen / vry Bier beschaft wierde.

Deser dagen geviel hier iets seltsaams voor / het welke de moeyte waardig sal wesen om aan te tekenen. 't Geval is wereld kundig / maar om de wonderlijke misselijkheyd waar mede het verselt is / sullen wy 't hier by voegen..

Wanneer nu het Huys van den Heer Burgermeester Reynier Langewagen op den 20 September deses Jaars 1672 door 't Gepeupel geplundert was / gelijk reeds heb gemelt / so vonden de Heeren Burgermeesteren en Regeerders der Stad Hoorn,

Hoorn, geraden / tot bewaringe der gemene ruste/ en voorkominge van verdre buyten spatting des Graauws / om eenige Compagnien Koerlandsche Ruytery, zijnde in dienst van de Staten van Holland en Westvrieiland, in de Stad te doen komen/ gelijk geschiede. Het gebiel dat in het laatst van de Maand Maart des Jaars 1673 alhier in dese Stad aan het Ed. Mog. Collegie der Heeren Raden ter Admiraliteyt, het Volk van drie Schepen van Oorlog / die dit voor-jaar wegens 't Noorder Quartier in Zee stonden te gaan / souden gemonstert worden; dese Manschap hier nu by een zijnde / soo kwamen eenige moedwillige Ruyters / waar van sommige beschonken waren / hier na toe streven / seggende tegen malkander / wel aan / laat ons eens sien / of wy met ons kleyn getal Land-militie / al desen grooten hoop Zee-hunden niet kunnen van hier jagen / en op de vlugt drijven; daar by voegende / indien wy het niet kunnen doen / en te sterken wederstand vinden / soo sullen wy wel gesecoureert worden door onse mede makkers. Dit wierd van 't gantsche Bend goed gekeurt / en sonder sig verder te beraden / vielen sy gelijkerhand / als verwoede Menschen / met de bloote Sabel in de Vuyst / losmoedig op het Zee-volk in. De Matroosen op sulks niet verdagt / en ongewapent / sagen om een goed heen komen / die sijn leven lief had / of gaarn met een gave huyd wou slapen gaan / was gedwongen sijn behoud in de vlugt te soeken. Dit gerugt vloog in min als niet door de geheele Stad. De andere Ruyters kwamen fluks toe schieten / niet wetende waar uyt dit tumult ontstond / als ook om hare Spitsbroeders by stand te doen. Wijl de Matroosen geen Geweer tot defensie hebbende nog al aan 't

wijken waren / drongen eenige met geweld in het Huys van de Swaard-veger / staande op het Groote Kerk-Hof. Waar uyt sy alles haalden wat maar tot tegenweer kon dienen / als Degens / Pieken / Houwers / Morgen-sterren / en wat dies meer tot bescherming kon dienen. Die gene welke hun van dit Geweer niet konden / of wilden bedienen / maakten van de Nood een Deugd / namen de steenen uyt de straat / en wierpen met de selve soo digt op de Ruytery of het hagelde / tot eyndelijk de Ruytery genoodsaakt wierd eerst stand te houden / daar na al aarselende te wijken / 't geen in seer goede order tot nog toe geschiede. De Matroosen / al voort dringende / wonnen soo veel Veld / tot dat sy kwamen ter plaatse waar de Ruytert hadden gestaan / hier wierd by geval uyt het boven huys / daar doen den Predicant Costerus in woonde / en andere daar by staande Huysen / eenig swaar Talhoud op de straat geworpen / misschien om het selve te verstooken / alsoo het na de tijd van 't Jaar / nog seer koud was. Matroosje dit ziende / bediende sig van het selve / en nu verhit zijnde / wierpen met sulken onweerstaanbare hevigheyd op de Ruytery / dat de selve soo hier door als door den Raad eenige hunner besadigste Mede Makkers de retraite voor 't beste oordeelde / en al meer en meer af-sakkende / hun voorts met wijken salveerde. Waar mede deese gevaarlijke opschudding een eynde nam en gestilt wierd.

Wanneer alles nu in genoegsame stilstand was / wierd met alle vlijt den oorsprong van dit oproer na nagevorscht / ten leed niet lang / of de selve wierd gevonden / en de belhamels en aanleyders der selve by de kop gevat / in de boeyen geset / en

Tumult der Ruÿters en Matrossen.

en na verdienste gestraft / doch op hoedanige wijse is my niet te vooren gekomen; als alleen van een der selve moeyte-soekende Gasten. Dese knaap dan wierd gevonnist / om een sekere tijd aan de Schand-paal, te pronk te staan; welke Schand-Paal geplaast was digt by het Stadhuys, aan de sijde van de Kaak, of so genaamde Pot-boeff. Wanneer nu den gevonnisden de Sententie wierd voor gelesen / betuygde hy van veel liever te willen sterven / als aan een Schand-paal, die naast de Kaak stond / in 't gesigt van syn Spies-broeders / en de gantsche Burgery te willen pronken / en als hy nu na de Paal sou geleyd werden / stelde 'er sich met geweld tegen / seggen onder andere force redenen tegens de Heeren van de Justitie welke over syn vonnis geseten hadden; dat hy nimmer wederom in sym Land soude derven komen / so hy aan de Schand-paal had gestaan / dat hy derhalven geresolveert was om noyt aan die Paal te willen naderen / veel liever een Koegel door de Kop wou hebben / en so eerlijk sterven / als hem selve / en syn gantsche Familie met die blaam te smetten / van so schandig / als een eerloose en lafhertige aan een Schand-paal die so na aan de Kaak stond / als dese / in 't oog van al de Wereld / ten spot van yder te willen pronken / en voor een guychel-spel verstrekken.

Dat een regtschapen Karel voor schand bedugt is / is niet vreemd / dat dese door Edelmoedigheyd aangeport synde / dusdanige galmen heeft geslagen / is niet ongelooffelijk; maar 't komt my ten hoogsten verwonderlijk voor / dat aanstonds daar op by de Heeren van de Krijgs-raad / ('t is waarschynelijk de Courlandsche Officieren) syn Sententie van te pronk te staan / veranderd wierd.

wierd; in een vonnis om gearquebiseert te werden. Het welk den Patient hoorende/ daar seer wel mede te vreden geweest is/ liet hem gewillig de trappen van 't Stadhuys afleyden/ en plaatste zich manmoedig voor de deur van 't Kaas-dragers huysje/ alwaar syn Broeder/ mede met hem onder een Compagnie dienende/ by hem kwam/ en op een ganesch tedeechertige wijse/ afscheyd kuste.

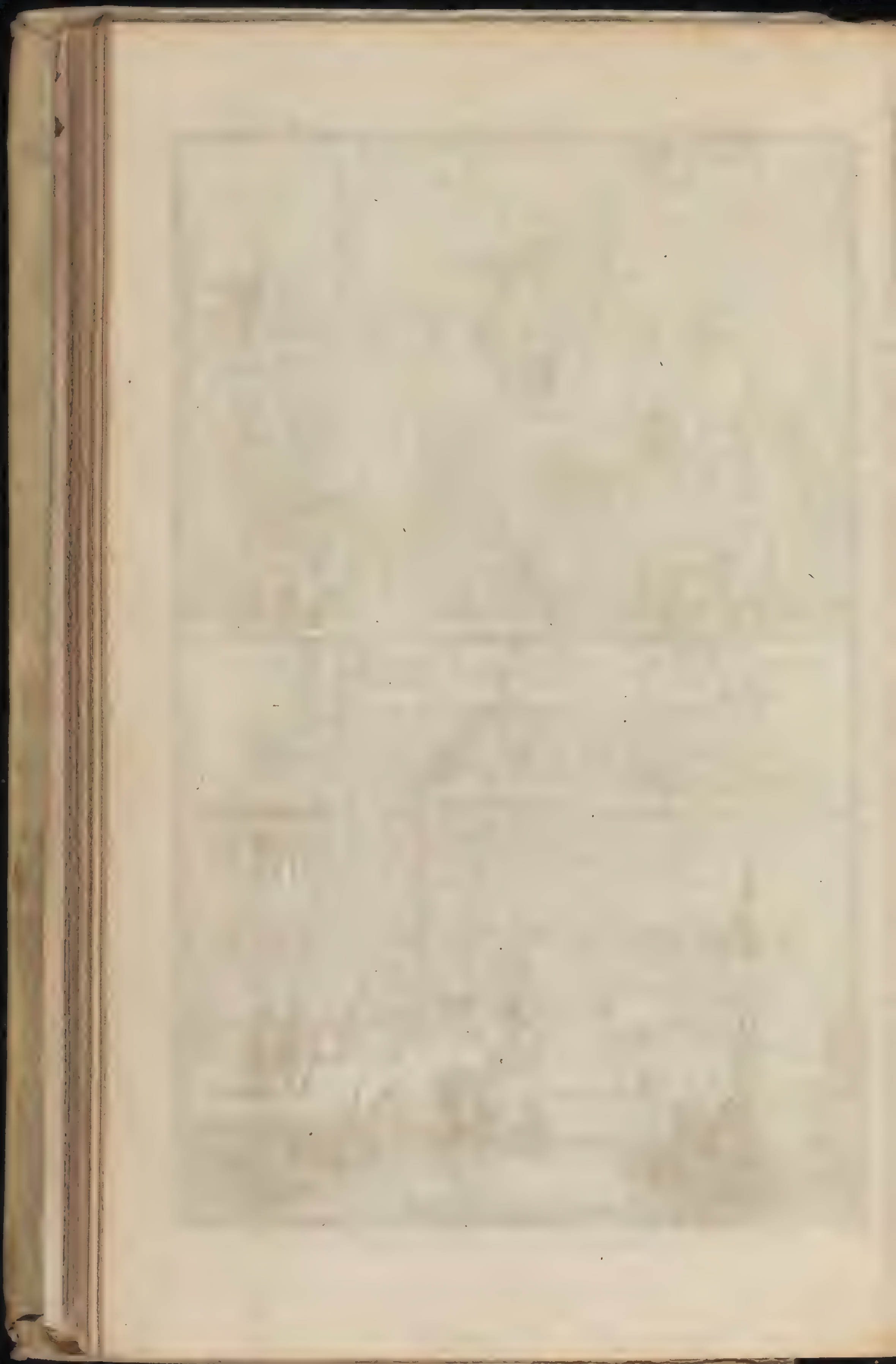
Alvoorens waren drie van syn beste Spits-broeders geordonneert om hun Schiet-geweer met dubbeld scherp te laden/ en als het tijd was op hem te schieten/ met last om wel te raken. Wanneer hy van syn Broeder vaar wel geseyd had/ stond hy ongeboeyd/ en rukte geswind syne Kleederen los/ dus met onverschrokken moed de handen in de syd settende/ toonde hy de naakte Boesem aan syn Spitsen/ hun toeroepende met een onbetemeerde stem dat sy maar souden toe schieten/ 't welk ook aanstonds gedaan wierd/ en hy so wel getroffen/ dat sonder 't minste geluyd te slaan/ de geest gaf.

Ik heb my verscheyden malen verwondert over dit veranderen van Sententie/ 't welk alleen daarom geschiet sou zijn/ op dat den Soldaat niet wilde aan de Paal te pronk staan. Ik soud ook van Gedachten zijn/ dat het Dood Vonnis om eenig ander bedrevene misslag aan den Lijder is uyt gevoert. Wat 'er van sy/ ons is 'er na alle aangewende vlijt/ geen meer van gebleken als hier ter neder gestelt is.

Dewijl de Heeren Burgermeesteren en Regeerders der Stad Hoorn bespeurden/ dat/ mits de renigheyd van 't Graau/ 't welk niets meer ondernam te plonderen/ de Ruytery geen meer in de

T Herkebiuseeren van een
Ruyter voort Stadhuys.

St. Pieters Hof

de Stad van noden was / als mede daar dage-lijks veel ongemak tusschen de Burgeren en de dertele Soldaten kwam te spruyten. So resolveerden sy deselve te doen vertrekken / na een plaats daar sy meer dienst konden doen / 't welk ook so gebeurde / en de Ruytery wierd uyt dese Stad / en na Muyden gesonden.

In de Maant van May mosten ook twee Compagnien Burgers uyt dese Stad na Muyden trekken / om het selve des nood synde so veel doenlijk was / tegen 't geweld der Francen, die toen tot Muyder-berg lagen / te helpen beschermen. Doch de Francen verlieten Muyder-berg, wijl onse Burgery daar noch was.

Het Hek dat buyten de Wester-poort staat wierd in dese Somer gemaakt.

De Fransche en Engelsche Zee-magten samen geconjungeert synde / geraakte den 7. Juny slaags tegens de Hollandsche Scheeps-vloot / alwaar dapper gevogten wierd / in welk gevegt / den Hemel de Hollandsche Helden een kloekmoedig herte onder de riem stak / en onse Wapenen met een seer merkwaardige overwinning geliefde te segenen.

Doch de Vyanden trots op hun samen gevoegde Magten / hernamen de Zee-bataille op den 14. der selver Maand / waar in se weder seer vinnig gehandelt wierden / en genootsaakt na hunne Havenen te loopen / latende de onse de Victorie; over welke twee Overwinningen ter Zee / alhier een Dank-dag gehouden / en in de Groote Kerk een Dank-predicatie gedaan wierd.

Noch waren dese twee gedugte Magten niet moede / maar getroosten sich om noch eens het geval des Oorlogs te beproeven. Eerlang ver-
toonde

toonde 's Vyands Vlooten zich eerst voor de Maas, daar na voor Scheveningen, de mijnen makende/ als of sy van gedagten waren om te willen landen. Doch die vrese verdween haast/ wijl'er alom in 't korte op de Kusten goede ordre gesteld wierd/ en onse Vloot gelast de Vijand op te soeken/ en aan te tasten; 't welk op den 21. Augusti geschiede.

Dies tijds was het dat wy hier in de Stadt Hoorn, het donderen en dreunen der weder-sijdse Vlooten gemakkelyk kond hooren. Den uytslag van dit gevegt was mede ten onsen voordeelen.;

Do. Florentius Kosterus tekent ergens aan/ dat in de drie Zeeslagen, dese Somer voorgevallen, de Hollandsche Zee-magt niet een eenig Schip van Oorlog in de Slag verlooren hebben, 't welk nooyt in de voorgaande Oorloogen was gehoort.

Syn Hoogheyd den Prince van Orangie had Naarden nu so benaut dat het den 12. September by accoord aan hem overging/ dit deed den Oorlogs-setel verplaatsen/ wijl hy met syn Troepen verder na den Rijn trok. Kort daar na wierd Bon verovert/ waar op den Koning van Vranrijk alle syn Overwinningen in Holland geheel verliet.

De Provintien van Uytrecht, Gelderland, en Over-Yssel, die van de Generaliteyt waren afgeraakt/ wierden wederom met deselve vereenigt; en het Ampt des Prinçe van Orangie, als Stadhouder der Vereenigde Nederlandsche Provintien, wierd deser dagen erflyk gemaakt.

De Vrede met Engeland en Holland/ uytsluytende de Koning van Vrankrijk was nu eyndelijk getroffen/ en wierd den 14. Maart 1674. gepubliceert. So wy dien Oorlog moede waren/ wel

waar-

waaragtig had Engeland reden om na vrede met Holland te wenschen. want de Scheep-vaart van de Engelschen had ontrent vier hondert Tonnen Gouds schade geleden door de Kapers die uyt Holland, Zeeland, &c. op hun gevrybuyt hadden.

Met Munster wierd den 21. April / en met Keulen den 10. May / een Vrede gesloten.

Vrankrijk verliet nu alles wat hy op ons gewonnen had / behalven de Steden Maastricht, en de Grave.

Op den 1. Augusti / synde een ordinaire vast en bede-dag geweest / was het hier tot Hoorn so verschrikkelyken onweder / als noyt Menschen beleeft hadden. 't Was ontrent des avonds half agt uren / wanneer het selve als in een oogenblik kwam op te steken / met sulken ysselijken Donder / gedurige Blixem / verscheurende Wind / stortende Plas-regen / en Hagel-steenen / dat het was als of Lugt en Vuur en Water en Aarde onder elkander mengde. Waar by sulken verbaarlyken gedruys was / dat vele niet anders dagten / of dit was den Jongsten-dag. Veele Toorens / Kerken / en Huysen wierden ter neder geslagen; de kloeksste Boomen uyt de Aarde geligt / of midden door gewrongen / verscheyde schoone Boom-gaarden omgekeert / en vele Dorpen so geraseert / de Huysen geheel / of half verplettert synde dat het erbarmlijk om te sien was. En in dit kwartier seer veele / en groote schaden by bragt.

In dit Jaar wierd alhier de Battery, die in Jaar 1672. by Jan Weels Molen gemaakt was / wederom afgebroken en geslegt.

Ook wierd door Orangie de Stadt Grave op den 15. October by verdrag / ingenomen.

1675. Wierden de Trappen van het Stadhuys vernieuwt.

Op den 4. en 5. November was hier een seer verschrikkelijke Water-vloed / waar door in Noord-Holland, en wel besonder ontrent Hoorn, een ongelooffelijke schade veroorsaakte. Om deselve net af te beelden kan ik niet beter doen / als voegen hier een Brief in welke op die tijd geschreven is. Sy luyd van woord tot woord in deser voegen.

Goede Vriend N. N.

„ HEb niet konnen nalaten U E. dese
„ droevige tijdinge bekent te maken; te
„ weten als dat ons schoone en vrugt-
„ bare Noorder Lands-douwe (uytge-
„ sept dat van Keeren, en Swaagdijk, en dat ver-
„ der beoosten Hoorn tot aan Enchuysen toe.)
„ soo jammelijk tot een Poel is geset / het welk
„ op dese wijse is toegegaan. Nadien het uyt
„ den Noord-westen van een Saturdag af soo ge-
„ waayt heeft / en de Wind hand voor hand aan
„ nemende / so syn de Wateren door sulke vehe-
„ menten Storm aangedreven / hier so hoog ge-
„ vloeyt / als by Menschen leven niet geschiet is /
„ want synde het Water tusschen Maandag en
„ Dingsdag nagt so hoog gekomen / dat het on-
„ trent een duym hoog op onse benedenste drempel
„ van ons hoog huys stond / stromende so door
„ onse gehele beneden huys. In den Avond
„ was'er groot spul met de Ooster-poorts Sluys,
„ als mede met de Dijk aan de Ooster-poort,
„ daar de Spaansche Ruyter staat / welke daar
„ door wilde / waar door het Water al begon

door

„ door te komen / dog wierd met magt van
„ Menschen / door Seylen en Wigten gestut / en
„ daags daar aan wierden twee groote schuyten
„ vol Waters / om de Swaarte daar op geset ;
„ doch 's nagts ontrent twee uren begon de brand-
„ en Stadhuys Klok te luyen / waar door een
„ groot alarm in de Stad kwam / also daar tij-
„ ding was gekomen als dat den Dijk bewesten
„ Hoorn tusschen Schardam en 't Swart Kerkje,
„ door wilde. Welke ook ontrent ten half drie
„ uren (voor Carbasius Weeltje) is door gebro-
„ ken / so dat de Borgers te laat kwamen / dog
„ omme alle verderen inval te beletten / en het
„ Water te keeren so veel mogelijk was / heeft
„ de Trommel des Dingsdags morgens gesla-
„ gen / of 'er yemand was / die om een daghuur
„ werken wilde / dat sy moesten op Keeren ko-
„ men / alwaar sy hebben beginnen te schoepen
„ van voren af aan / en daar aarde tegen aan-
„ gebragt tot aan den Kromme Elleboog toe / in
„ meninge om het vorder by de Somerdijk langs te
„ keeren / op dat het niet het Noorderland soude
„ in loopen / maar dit misllukten ook / want het
„ is des avonds op twee a drie plaatsen op de
„ Somer-dijk mede doorgebroken / en heeft also
„ dat schoone Land tot aan Medenblik toe over-
„ gestroomt ; maar het schoepen langs het Kee-
„ ren is niet vergeefs geweest / want hebben 't
„ doen van den Krommen Elleboog dwars over
„ de Weg geschoept tot aan Swaag-dijk toe / en
„ met aarde gevolt / en een Dijk gemaakt om so
„ meerder het aldaar te konnen schutten / op dat
„ het niet verder in die Polder souden inbreken /
„ het welk tot noch toe wel is gesuccedeert ;
„ verhope dat het met Godes Segen / als mede

„ door de vigilantie van den Schout, Hovius,
„ Merens, en andere / die haar in dese gelegent-
„ heyd wel hebben gequeten / nog wel sal behou-
„ den blijven. Ik heb van daag synde Woens-
„ dag met Vader de eerstemaal sedert Maandag
„ uytgeweest / door dien het Water so hoog heeft
„ gestaan / en sijn met malkander in de Groote-
„ kerk gegaan / alwaar Nieuwstadt een schoone
„ Predicatie dede / sijnde geen 25. Mannen in de
„ Kerk / maar alle na Keeren toe om te arbey-
„ den / want de brand Klok / en Trommels on-
„ der 't preken al gingen.

„ De Predicatie gedaan sijnde / zijn wy wy te
„ samen mede daar heen gegaan / en hebben al-
„ daar gevonden de droevigste saken / die men
„ met Pennen konde beschrijven: Want hier sag
„ men een deel arme Boeren aankomen met schuyt-
„ jes met goed / daar weder andere die de verdron-
„ ken Beesten gevilt hadden met huyden om die te
„ verkopen; daar sag men eenige Landlopers / die
„ de Verkens en Schapen de keel afgesneden
„ hebbende in Sakken 't huys brengen / daar ee-
„ nige andere met stukken van doode Koeyen
„ aangekomen / hier en ginder daar de Luyden
„ gevlugt waren / daar andere met Wagens vol
„ Huysraad / Schuyten met opgevischte Kaas /
„ en andere goederen; ook sag men veel Huyslu-
„ den loopen die alle hare Beesten / Vrouw / en
„ Kinderen verlooren hadden / in somma de
„ droefheyd is met geen Penne uyt te drukken.

„ Den 7. Dito 's morgens / de geheele nagt
„ hebben al de Klokken geluyd en de Trommels ge-
„ slagen tot nu aan de morgen / so dat alle
„ Mans-persoonen op *Keeren* moeten komen om
„ te helpen 't Water stutten / en nu werd gebo-
den

„ den dat alle Vrouwen ook moeten komen hel-
„ pen / als ook om steen in Binne-schepen te la-
„ den / en die na het gat te voeren / om aldaar
„ te laten sinken ; waar door nu veel Vroulup /
„ ja by duysende op de been syn / en met Man-
„ den hier voorby gaan na de Luyendijk, om
„ steen te dragen / so dat het is of men in een
„ belegerde Stad was / het welk droevig is om
„ te sien / wenschte wel dat U E. in dese tijd hier
„ geweest was / soud wel duysend maal meer ge-
„ sien hebben als ik U E. kan schrijven. Per
„ naasten sal U E. wat breder van de verdronken
„ Menschen en Beesten kunnen addviseren / want
„ die nog by honderden op de Solders / en in de
„ Huysen syn / sonder vuur of ligt / ja van hon-
„ ger sullen moeten sterven / als 't so blijft / want
„ daar geen Schuyten om de selve af te halen /
„ syn te bekomen ; hier mede afbrekende met een
„ wensch / dat Godt ons voor verdre inbreuk wil
„ bewaren. Blijve &c.

Het is wel te beseffen dat dese Dijk-breuken en Overstroominge geweldige schaden hebben te wege gebragt / de onsteltenis was algemeen / en by uytnementheyd groot / dog sulks is niet vreemd dewijl het hier dies tijd op een bijstere wijse geschapen stond / dog den Hemel heeft de Stormwinden doen stillen / de breuken geheelt / en de verder te vresen onheylen van uyt onse bevende Land-streek / en sidderende herten geweert / en afgewent.

In dit selve Jaar in December was hier te Lande / en in dit Kwartier nog een andere opvloeying van Water / waar door eenige Dijken door braken / en verscheydene nieuw aan gemaakte Dijkwerken vernielt en weg gespoelt / gelijk

 sulks

sulks breder in de Annales Batavici 1675. op het 252. blad den nieusgierigen getoont wort.

In het Jaar 1676. Is de Nieuwe-haven met walkkeren ,yver / en geen geringe kosten / seer veel verdiept / wijl nu door de tijd besonder verdroogt was. De spetie welke hier uyt gearbeyd wierd / is altemaal op de Luyer-diik gebragt ; van waar voor desen / gelijk wy op 't Jaar 1673. hebben aangetekent / de nodige spetie voor een gedeelte gehaalt was / die tot het verhoogen en verbeteren van des Stads Wallen is gebruykt geweest.

Na dat den Heer Luytenant Admiraal Michiel de Ruyter op den 8. January deses Jaars / de France Zee-magt ontrent Messina vinnig gehavend had / ontstond daar op den 22. April daar aanvolgende in welke wy ook de Overwinninge bevogten / dog al te duur / vermits onsen dapperen en nooyt volpresen Zee-voogt in dit gevegt selve gekwetst wierd / aan welke wond hy op den 29. der selver Maand godsaliglijk kwam te overlijden.

't Lijk gebalsemt synde / is in Holland gevoert / en op den 18. Maart 1677. tot Amsterdam begraven / met so ongemene Pragt en Heerlijkheyd / als de gedagtenisse van dien onvergelijkelijken Held wel waardig was. Naderhand is de beschrijving van syn leven en dappere Daden door den beroemden Heer Gerard Brand, in de Wereld gekomen. Waar op selker weergaloos Digter sig dus liet hooren.

E *Ruyter*, die nu geen Achil behoeft te wijken,
Verheerlykt door de Pen van *Brand*, als door Homeer.
De Tessalier, de Held, waar voor de Vlag moet stryken

Al wat oyt zyn geluk te ſcheep zogt, of zyn
Eer.
De Groote *Ruyter*, 's Lands weergadelóſe *Ruyter*,
Blaaſt met zyn Zee-geſchut, de Water-helden, vier
En vlam ten Boezem in, waar Zee-plaag, of Vrij-
buyter
Hem ſmeekt om Lijfs genâ, of vlugt in *Brands*
Papier.

Dog aan dien ſelven Puyk-ſchagt die deſe Vaarſen geſchreven heeft / ik meen dien onnavolgbaren Arnold Monen, waardig Kerk Leeraar tot Deventer, ſyn wy dat heerlyke Lykdigt ſchuldig 't geen ſijn Ed. op de dood van den Lieutenant Admiraal de Ruyter, ſo Ziel beroerende heeft uytgeſongen / ja ſo dat de geleerde Wereld niet minder verwondert moet ſijn over ſijn ſuyvere en hoogklinkende Helden-trant. Als over de zeeghaftige bedryven van deſen dappermoedigen / en noyt volroemden Zee-held, welkers gedagtenis verdient heeft om eeuwig in 't geheugen der Vaderlanderen geprent te blyven.

De Heer Cornelis Tromp wierd Anno 1677. in des overledens plaatſe tot Lieutenant Admiraal aangeſtelt.

Ook wierd in dit Jaar de ſoo genaamde Drieboomde-Laan, met twee ryen Boomen beplant / en heel cierlijk opgemaakt. So dat deſelve nu een der gereguleerſte en vermakelijkſte Zingels is die men ſig ſou kunnen verbeelden. Althans dit is ontwijfelbaar dat in geheel Nederland geen fraajer noch aangenamer te vinden is. Weshalven de Inwoonderen onſer Stad Hoorn in de koele lommer van der ſelver Boomen / een ſeer luſtige Wandeling kunnen genieten.

Het Vissers Eyland wierd in het Jaar 1678. beschoept.

Eyndelijk geraakte onse langdurige Oorlog met Vrankrijk dit Jaar ten eynde/ en wierd de Vrede op den 10. Augusti/ tot Nimwegen getekent.

Dese Somer waren hier rondom Hoorn, en door geheel het Noorder-Quartier, een onuytspre- kelijke menigte Muysen op de Landerijen/ dewel- ke het Gras op veele Plaatsen so schoon af- knaagden dat 'er niets over bleef/ en vele Landen geheel kaal raakten. Het welke een groote schaars- heyd in het Hoy te wege bragt.

De voorvallen van den Jare 1679. syn ons de moeyte niet waardig aan te tekenen/ ten ware de Vrede die op den 5. Februarij tusschen den Keyser, Vrankrijk, en Sweden gesloten wierd. En niet lang daar na met Lunenburg, en met Munster.

De Vaart tusschen de Wog-meer, en het Spier- dijker Verlaat wierd in het Jaar 1680. seer verdiept / 't welk seer veel gemak en gerijf by- bragt.

In 't laatst van November wierd alhier een Comeet, of Staart-Sterre gesien/ staande in het Oosten/ boven de *Koorn-air*. Doch den 3. De- cember verdween deselve/ uyt oorsake dat hy de Son te seer was genadert. Maar op den 26. December wesende den twede Kars-dag/ hebben wy hem hier/ des avonds wederom gesien. Staan- de als toen in het Westen/ met een seer groote Roede ofte Staart/ welkers groote selden weer- ga toe gesien was; die sig ook seer vierig en brandig heeft vertoont/ waar door alle Men- schen die deselve aanschouden van vreese en schrik verbaast storden. Dese Comeet bragt verscheyden Sterre-en Hemel-loop-kundige Verstanden aan den ar-

erheyd. De Roede of Staart deser Comeet was so verbaarlyk groot dat deselve altijd des Nagt by ons kon gesien worden/ alschoon de Ster selve onder den Horisont ofte den gesigt eynder was. Dit duurde tot in de Maant February 1681. wanneer hy geheel verdwenen is. Naderhand is 'er op den 9. Maart en ook op den 21. April wederom een Comeet gesien/ 't geen eenige meenden deselve/ en sommige een andere te wesen.

De Sonne wyser wierd in dit Jaar 1681. aan het Stadhuys vernieut en opgeheldert.

Ook wierd de Rommel-haven wel verbetert en benessens eenige andere Havens merkelijk dieper gemaakt. De Sluys aan de Goorn wierd nu ook geleyd.

In het volgende Jaar 1682. Wierd de Ottoos-Brug vernieut/ ende eenige Havens wederom verdiept dat groot gerijf bybragt. Ook wierd in de Ooster-Haven een Ry Palen geslagen en geheyt ter lengte van 62. Roeden.

De Nieuwe-weg wierd nu ook seer cierlijk met Boomen beplant/ en de Alkmaarder Trek-weg met veel Schelp-sand vry wat opgehoogt.

In het begin van dit Jaar syn hier seer swa-re Stormen geweest/ waar na op den 26. January een groote overvloeping van Water geschiet is; sig uytstrekkende/ over geheel Holland Zeeland en de Vlaanderen. Selve rees het Water so hoog dat het tot Dordregt 3. a 4. duym hooger stond als het in 't Jaar 1421. gestaan had/ waar van wy in dese beschrijving op Pag: 161. gewag hebben gemaakt.

Op het voorbeeld van Amsterdam, Haarlem, en verscheyden andere Steden/ wierden hier tot Hoorn in het Jaar 1683. de Lantaarnen in alle

Straten en Wijken der Stad geordonneert / en gesteld ; het welk een seer loffelyk werk was / en een groot gemak / gerijf en vermaak / so wel de Vreemdelingen / als de geheele Burgery doet genieten / door het Ligt dat daar by donker maan gedurig in ontstoken word / sonder welke / voornamentlijk den doorreysende vreemden man / by duyster weder / gevaar soud loopen van in ongelegentheyd / 't sy door vallen in een Burg-wal of anderzins te geraken.

Behalven dit nut en ten hoogsten dienstig werk / so wierden dit Jaar twee Regels Palen gemaakt / beginnende aan het Ooster-gat , en eyndigende aan de Traan-huysen synde een lengte van 23. Roeden.

Ter selver tijd wierd ook de Draay-brug gemaakt. Het wierd nu ook so strengen en over fellen Winter als van wiens gelyke seer weynig gehoort is ; het vroos so geweldig dat men op *Kamper-duyn* staande / Zeewaard inziende / geen water kond bekennen. En dit was so de geheele Hollandsche Zeekust langs.

En dat te verwonderen is / een Visschers Galjoot dat op de Helder thuys behoorde / vroor in de Noord-Zee op de Bree-veertien so vast / en geraakte so in het Ys benart / dat de Maats daar op varende / sonder gevaar rondom het selve op 't Ys liepen / als of het in een Binnewater was geweest. Negenentwintig Yssleden voor yder een / en een Koets-wagen daar twee Paarden voor waren / reden dese Winter over Ys van Harlingen op Vlieland. Een nautelbare menigte diergelijke Yssleden kwamen gedurende dese Winter van Stavoren op Enchuysen, somtijds meer dan 120. op een dag / vele reden van Enchuysen op Stavo-

ren, van Stavoren over Wieringen op het Nieuwe-diep by de Helder. Dit maakte dat de Zuyder-Zee als in een ordinare Ryd-weg verandert scheen. In Duyn waren de Konynen alom meest dood gevroren. Rondom dese Stadt en geheel het Noorder-Quartier door / was een ongemene schade aen vrugtdragende Boomen en Wijngaarden / welke voor het groot gedeelte door de overgroote koude uyt vrosen / en nooyt weder enige wasdom bekwamen. Ook duurde dese overwrede kou een seer lange tijd / en voor vele behoeftige Menschen / al te lang; want op den 9. February des Jaars 1684. wist het weder noch van geen ontlaten / en vroor het doen noch so sterk als oyt gedaen had. Op welke dag een Parsoon om zijn saken te verrigten / des morgens van Alkmaar met Paard en Slee ging afryden / tot Enchuysen komende zijn weg over de Zuyder Zee op Stavoren nam / daar zijn saken verrigt hebbende / die selve weg weder te rugge reed / en noch dien selven avond tot Alkmaer wederom behouden aengekomen is. Doch den 15. en 16. February begon de koude aftenemen / waer over duysende van arme herten so hier als elders verheugt waren want de meeste winter voorraed was by vele al voor lange geconsumeert. Ook waren in dit Quartier verschenden Menschen op de weg dood gevrosen / 't geen nogtans in dese Landstreek seer selden gesien is.

In de May Maent deses Jaars wierd de Overtoom buyten de Noorder-Poort, by de Sads Water-molens vernieut.

Ook wierd inde Maend July de Kuyl verwelft; dewelke kort daar na bestraet is / en nu met Boomen cierlijk beplant staet.

Sijn Hoogheyd de Prince van Orangien kwam dees

dees tijds hier tot Hoorn alwaer hy als Stadthouder deser Provintie / door eenige uyt geweer staande Compagnien Burgers seer treffelijk wierd ontfangen / en met verscheyden Salvo's begroet. Van hier reysde sijn Hoogheyd voort op Enchuysen, en Medenblik, van waar hy wederom sijn Reyse over dese Stadt kwam nemen / en op gelijke wijse als te vooren deftig met alle tekenen van Vreugde en Eerbewijsen is ontfangen.

In het Jaar 1685. en 1686. Zyn verscheyden devoiren aan gewent ten beste van de Stadt en der selver Ingesetenen als voor eerst het verdiepen van verscheyde Havens, daar by de ketting Palen agter Admiraliteyts Magesijn geslagen / daar by twee Stoelen voor de Draay-brug aangestelt. Ook sijn er dese Somer ses Ducdalven, en beyde de Hoofden van het Ooster-gat geslagen.

Doch dit was het niet al / maar het Huys-sittende Arme Wees-huys wierd in dit Jaar weder opgeregt / het welke van geen geringe dienst en nut is voor de arme en Ouderloose Weesen. Want die Kinderen wierden behoorens door de Huys-sittende / by dese of gene / meest al slegt soort van Menschen in de kost besteet / waar dat dan dese Wormen met slegt en weynig Voetsel de mond wierd opgehouden / so dat sommige te veel om te sterven / en te weynig / om het Leven by te behouden ; voor de Neus kregen. Hier by kwam / dat ook de opvoeding nergens na so zedig of geregulcert van vele deser knapen was / so dat er verscheyden tot buytensporigheden kwamen uyt te spatten / ofte tot den Bedelsak te vervallen. Waer in nu / door het weder oprigten van dit Wees-huys, seer deftig versien wierd / want alle de Swervers die so hier als daar door de Stad by geringe luyden door Voogden bestelt wa-

waren/ wierden altemaal by malkanderen in dit Huys gebragt/ alwaar sy van gesonde spijs en behoorlijke kledinge rijkelijk voorsien worden/ als mede in de Vreese Gods en goede Tugt/ onder 't bestier van Binnen-vader/ Binnen-moeder/ Meesters &c. werden opgebragt. Als mede in een eerlijk Ambagt werden onderwesen/ om tot Jaren van onderscheyd synde gekomen/ hun selve op een eerlyke wijse te kunnen erneren. Waarlijk een ten hoogsten prijsbare sake; en ten hoogsten dienstig voor 't gemene best. De Lof van dit heylsaam werk is voor geen gering gedeelte toe te schrijven aan de Godtvrugtige Vrou van Ellemeet Waarde Gemalinne van de Heer Mr. François van Bredehoff, Heere van Oost-huysen. &c. &c. &c. Welke Mevrouw met een ongemene vlijd tot het weder op regten van dit Gods-huys niets gespaart heeft wat daar ietwes toe kond dienen/ waarom ook haar Ed. gedagtenis by de vrome Nakomelingen in eeuwige seegening moet blijven.

In 't volgende Jaar 1686. Synde Palen geset op de Koepoorts-weg/ tusschen de Wandel en Rijd-weg. Ook wierd de Venen Laan nu met Boomen beplant/ als mede het Kerk-hof aan de Groote Kerk/ 't geen ter deser dagen een seer goed aansien geeft. Behalven dat ook de Deuren van de Ooster-poorts Sluys dees tijds vernieuwt wierden/ so syn nu ook in dese Somer de Brug op de Varken-Markt, de Engeltjes-brug, en de Brug aan het eynde van Schuytes-Eyland, vernieuwt/ en wederom vast en sterk gemaakt.

Dus liep hier de Somer ten eynde/ dog Groningerland ontfing op den 22. November een seer gevoelige neep/ door die verschrikkelijke Watervloed/ welkers weerga sy nog nimmer bespeurt had.

had. De groothepd der selve is nauwlijks met de Pen upt te drukken. De aanmerkens waardige gevallen in dese gadeloose Waternood gebeurt sullen wy hier niet op halen/ wijl de selve tot ons oogwit niet dienen/ en ook volstrecktelijk kunnen gesien werden in een verhaal en beschrijvinge van dese Vloed by een gebragt door D. Henrikus Schenkel Predikant tot Mithusen, en tot Groningen gedrukt.

Ook sullen wy hier niet in voegen het deftige Nederduptsche Gedigt/ dat den Heer Ludolf Smits, op dese Waters-nood gesongen heeft/ vermits het het selve in peders handen is.

Maar alleen sullen wy aan tekenen de opstelling van de geledene schaden/ in de Provintie van Stad en Landen deser dagen door de Storm-vloed veroorsaakt/ bedragende in 't geheel soo als het door de Eerwaarde Predicanten, peder wegens sijn Plaats/ op de ordre der Ed. Mog. H. Heeren Gedeputeerde Staten van Hoog gemelde Provintie, is overgesonden en ingelevert/ welke schade alle by elkander gerekent zijnde/ is bevonden/ dat 'er in 't geheel 1558. Menschen/ soo kleyn als groot verdronken zijn. 631. Huysen geheel vernielt en weg gespoelt. 616. Hupsen nog swaar beschadigt/ en ten grootsten gedeelte geruineert/ daar by 1387. Paarden en 7861. Koepen/ Ossen en andere jon-Beesten verdronken en verongelukt zijn. Waarlijk is dit een slag geweest welke die Provintie swaar getroffen heeft. En wie is het die 'er aan kan denken/ sonder dat hem de Hairen te berge rijsen? Den Hemel wil ons/ die soo veel nader aan dat onverbiddelijk Element/ de Zee/ gelegen zijn/ bewaren/ van diergelijken Roede aan ons Lief Vaderland te besigen.

Dog

Dog daar het Water zijn kragt in Groningerland getoont had. Het Vuur kwam ons in Holland het volgende Jaar 1687. niet weynig ontstellen/ want Durgerdam, een der schoonste Dorpen in Waterland, wierd dese Somer voor het grootste gedeelte in de assche geleyd/ wegens de oorsaak van dit ongeluk wierd verscheyden gesproken. Het is seker dat veel Menschen hier door van hun Armoedje berooft wierden/ en gelijk als naakt op den Dijk geset wierden. Dog tegenwoordig is het wederom cierlijker en aansienlijker bebout als het te vooren geweest was.

In dit Jaar zijn hier buyten Hoorn de Boomen op de Hoolweg geset.

In het Jaar 1688. is de Ramens Brug vernieuwt/ en de Vestend, welkers Muur by de Westerpoort geheel uytgekalft en vervallen was/ wederom op gemetselt/ en in staat gestelt. Ook wierd 'er een Ketting Palen van 57. Rijnlandse Roeden/ in de Ooster, of Nieuwe Haven gemaakt.

Ook wierd nu tot dienste van 't Gemeen/ de Vaart op Enchuysen, welke door de tijd geweldig verdroogt was/ op verscheyden plaatsen verdiept.

De Wognummer weg, wierd nu ook verhoogt/ en de Ketting Palen vernieut/ die voor het Baadland staat. Als mede de Overtoom by het St. Pieters Hoff.

Ook wierd in dit en in het volgende Jaar de Havens wederom kragtig verbetert. Het welk seer veel geld kwam te bedragen/ soo dat/ om dese kosten te vinden/ by de Heeren Raden en Vroedschappen besloten wierd om een halve Verponding extra op de Huysen te stellen; en wierd nog vastgestelt tot

tot onderhoud van de selve / nu gediepte en verbeterde Havenen / dat alle de gene / die eenige bediening ofte Ampt van Stads wegen kwam te verkrijgen / soo dat het Ampt ofte bediening / op sijn naam gestelt worde / een afleg / ofte Recognitie-geld van het selve moest betalen / yder na dat selve bediening kwam op te brengen. Maar my is gebleken by een met de Hand geschrevene Memorie / als dat dit Recognitie geld al in den Jare 1681. is op gekoomen. De Memorie waar van hier spreke / luyde van woord tot woord aldus.

„ Anno 1681. Alsoo de Stad Hoorn eenige Lijf-
„ renten soude Negotieren, omme de Pennigen te
„ employeren tot Betalinge van het verdiepen en
„ repareren van de Havenen, als anders, sijn tot
„ verval van de Interesten, op yder Officie by de
„ Stad te vergeven gestelt, als volgt......

Hier agter volgden nu vier en negentig Bedieningen / welke na proportie der selver waarde gestelt waren / dog ons dunkt onnodig om die hier by te voegen. Die 't geluk hebben van een Officie of Bediening dat van hun speculatie is / te bekomen / sullen het by de ondervinding leeren en gewaar worden / en de gene welke mis dobbelen / ofte niets te pretenderen hebben / is het soo seer nodig niet om te weten.

In dit selve Jaar 1688. wierd tot Enchuysen het nieuw Stadhuys gemaakt / het welk met goed regt by de fraayste Gebouwen van geheel Holland mag gestelt worden.

Al hoe wel de gevallen dees tijds in Engeland voor gevallen / een yder bekende / en genoegsame af geschreven stoffe is / soo sullen wy evenwel om het Geheugen te verversschen hier aan tekenen / dat

sijn

Sijn Hoogheyd den Heere Prince van Orangie, gebeden en versogt synde door de Engelsche Protestanten om tot hunlieden over te komen/ en haar van het onverdragelijke Roomsche Juk te helpen ontlasten/ op den 10. November deses Jaars seyl ging/ om met een groot getal Oorlog-Schepen/ en vele Land-militie na Engeland over te steken/ en stapte nog seer gelukkiglijk op den 14. der selver Maand te Torbay, met sijn by hebbende magt te Lande. Sijn Hoogheyd met veel toeloop van Edelen en Grooten; en met ongemene vreugde verwelkomt zijnde/ neemt sijn weg na Londen. Den 20. December nam de gewesene Koningin met de soo genaamde Prins van Walles, de vlugt/ hun na Vrankrijk begevende. Haar Man *King Jems* siende dat sijn Penningen niet langer gangbaar waren/ volgde haar op den 27 December en den 28 wierd Sijn Hoogheyd, met alle bedenkelijke blijken van Blydschap tot Londen ingehaalt en ontfangen/ alwaar hy 1689 den 21 April nevens de Princesse Maria, tot Koning, en Koningin van Engeland Gekroont/ en den 22. dito daar voor in Schotland beyde Geproclameert zijn.

De gevallen en ommewentelingen van Staat/ waar mede Engeland, Schotland, en Yrland, aan verscheyden Oorden ontrust wierd/ alvoorens den nieuws Gekroonden Vorst sijn Troon in rust besat sullen wy/ als nog versch in 't geheugen zijnde/ voorby stappen/ en soo veel doenlijk is onse opgesette taak ten eynde brengen/ sonder wijd van ons voorwerp af te wijken.

In 't Jaar 1690 wierden in Ooster en Wester-Blokker de Boomen aan de Rijd weg geset welke Weg nu een der vermakelijkste wandelin-

gen is die men in Holland zou weten te vinden.

Wy sullen als seer merkwaardig zijnde/ hier kan tekenen/ dat in dit Jaar/ de Hoornse, Enchuyser, en Medenblikker Cogge-Zeedijk, van repareren en verbeteren/ so aan Arbeyds-loon/ als der selver Materie als Steen/ Sparren/ Wier/ Palen/ Gordingen/ Bouts/ &c. gekost heeft ter Somme van Hondert ses en dertig Duysend, seven Hondert, en twee en seftig Guldens, het welke waarlijk een Considerable en groote kosten was/ dog evenwel ten uytersten noodsakelijk tot beschermingе van de Landeryen welke in dese Polders leggen/ en door dese Dijk voor 't geweld der onstuyme Zee/ bevrijd worden.

1691. Is hier om heus en op onse Kusten een seer groote menigte Vis gevangen/ en wel voornamentlijk Schelvis, by Menschen gedenken waren die Visschen hier niet overvloediger geweest.

(Tot Amsterdam 190 van die soort in den Afslag voor 10 Stuyvers verkogt/ en tot Enchuysen mogten 40 gemene Schelvissen maar 2 Blanken gelden/ hier tot Hoorn wierden 'er Vijftig verkogt voor 4 Stuyvers/ waar uyt de menigvuldigheyd van dat soort van Schepselen genoegsaam te bespeuren is.

Den Koning William, over twee Jaar tot Londen gekroont/ kwam den 5. February voor de Eerstemaal zedert sijn Verheffing tot de Troon/ binnen 's Gravenhage, alwaar Hy met groote eer en vreugd bewijsen ontfangen en verwelkomt wierd. Daar waren in den Hage hem ter Eere drie Zége-Bogen op gerigt/ soo pragtig/ en onvergelijkelijk uytstekende in deftigheyd van schikking/ en Heerlijkheyd als die immer in ons Land gesien wa-

waren; doch het selve sal niemand verwonderen/ wijl dese Bogen gestelt wierden voor den Grootsten der Haagsche Inboorlingen, en dat de Inventie en 't bestier daar van/ de Vrugten waren van den Heer en Mr. Romeyn de Hooge. Die/ wanneer 't hem lust/ niet anders/ dan verwonderens waarde werken/ gewoon is voort te brengen.

De cierlijke Opschriften/ waar mede dese Eere Poorten rijkelijk verzien waren/ waren uyt het Breyn gepuurt van den Heer Godevart Bidlo, Professor in de Anatomie, tot Leyden.

Deser dagen waren in 's Gravenhage meer dan Dertig Princen, geen minder Getal Veld-Oversten en Zee-Voogden, Vijftien Engelsche Hartogen, en Graven, benessens vier en Veertig Ambassadeurs van verscheyden Vorsten/ alle geschikt om den Koning te Verwelkomen en te Feliciteren. soo dat mogelijk noyt aan 't Hof van eenig Vorst meerder uytmuntende Heerlijkheyd gezien wierd als in dese tijd/ binnen 't Vorstelijke 's Gravenhage. De Raagjes Brug wierd in dit Jaar hier vernieut.

Ook kwamen te deser dagen de nieu geinventeerde Slang Brandspuyten tot Hoorn, en wel ter goeder tijd/ want kort hier na in 't Jaar 1692. Geraakte hier het gemene Lands Magazijn in de brand/ 't welk geheel tot Asch verteert wierd/ benevens de Huysen van den Koopman Nopper, dat daar aan de zijd stond/ en dat van den Heer Secretaris Hinlópen, dat 'er meer als 6 a 7 Huysen van af was gelegen/ de Huysen tusschen beyden bleven onbeschadigt staan; welk geluk voor dese Huysen wel meest de trouhertige vlijd der Borgeren/ en de goede bestieringe der nieu uyt gevondene Slang Brand spuyten, want sonder de selve/ stond het

geschapen dat dese Brand hier by niet sou gebleven hebben / maar ontwijffelijk in meer daken zijn voortgeslagen / tot groote schade der Stad / en der selver Ingesetene.

Kort hier na geraakte de Groote Lantaarn, aan 't Gat staande / ook in de brand / maar wierd aanstonds een andere in de plaats gestelt / want die een seer groot gerijf voor de Zee-varende Man is / die by nagt de Haven wil aan doen.

Het Hoofd by dese Lantaarn wierd nu ook vernieut.

En in 't selve Jaar wierd de Haven binnen de Draay-brug ter lengte van vier en een half Roeden; tien voeten beneden 't dagelijks water gediept.

En vermits de weg na Wognum besonder laag / en by vogtich weeder / seer Moerassig was / soo wierd in dese tijd / de selve kragtig verbetert / en verhoogt. Waar toe het Puyn van 't korts af gebrande Lands Magazijn wel te pas kwam / en al te maal daar ook op gebragt wierd.

Op den 18. September na de middag ontrent een kwartier na twee uren / is hier tot Hoorn, als mede door gantsch Holland, West-Vriesland, en in veel omleggende Landen en Plaatsen, een Aarbevinge gevoelt.

Tusschen den 19. en 20. February des Jaars 1693 was hier tot Hoorn soo geweldigen swaren Sneeu jagt / verselt met een seer kragtige Wind / als in vele Jaren / op lang na / geen weerga toe was gesien. Op verscheyden Plaatsen buyten dese Stad / was de Sneeu met sulke banken gewaayt / dat eenige der laag getopte Wooningen met de selve gelijk stonden.

In dese Somer is het Molen Gat by de Timmer-

merwerven, tot groot gerijf van 't gemeen/ braaf diep gemaakt. Ook wierd de Voor-Gevel van het St. Pieters Hof geheel nieu uyt de grond op gehaalt. Zijnde het selve tegenwoordig een der fraayste en cierlijkste Gebouwen die in de geheele Stad te vinden zijn.

Ook wierd in dit Jaar de Hooge Brug vernieut.

In het volgende Jaar wierd de Nieuwendam wederom verstraat / en de Vrouwen Steeg met klinkers geplavept.

Dese Somer was by uytnementheyd Koud en Nat / ja soo / dat het Hoy op verscheyden laage Landen / langs het Veld leyd te drijven / door de gedurige Regen / niet tegenstaande de Water-molens alom hun best deden tot droog malen.

In 't Jaar 1695. wierd de Ramen verstraat / en met Boomen beplant. Ook wierd een Ketting Palen, beoosten het Ooster Gat, ter lengte van 28 en een halve Roeden gemaakt. En het Ketting Palen staande tusschen het Ooster en Wester Gat, zijnde nu by na geheel vervallen / wierd nu mede vermaakt / en in goede staat gebragt.

Den 7 January deses Jaars is Maria Stuart, Koningin van Engeland, &c. overleden / tot groote en onuytsprekelijke droefheyd / soo wel der Engelsche, als onse Lands genooten. Dewijl deese Vorstin met soo veel Godvrugtige Deugden verciert was / als immer sterveling mee praalen kon. Hare Gedagtenis is door de schaften der Beroemste Digters deser Eeuwe de geheugenisse der Nakomelingen voor altoos ingegrifft. Onder welke Beroemde Phenix veders geensins de meer genoemde Heer Aarnold Monen, een der geringste is geweest. Sijn E. Lijk-digt op dese Groote Koningin

ningin is een Ziel Geregje/ en Banketje 't welk niet anders dan in gesuyverde handen behoorde te vervallen/ en met reyne oogen beschout te worden. Een getuygenisse voor duysend verstrekt ons den Heer Lucas Rotgans, daar Hy ergens aldus Singt.

O Zalige Vorstin, *Maria!* die hier boven
By de Engelen gaat ten Rey, bekleed met Heerlijkheyd,
Als Bruyt verwelkomt in Koning Jesus Hoven,
Daar ge ewig zegepraalt, terwijl de Waereld schreyt;
Hoe wierde uw rust ontrust, uw dierbaar Lijk geschonden
Door dwaase Rijmers, dat Apolloos Soonen smert!
Hun onbesnede Pen gaf U ontelbre wonden,
Den dood-steek andermaal in Uw Doorlugtig Hert.
Maar *Monens* Lijkschagt heeft U uytvaart wel beschreven.
Hy klaagt gelijk 't betaamt, en volgt *Melpomené*,
Door Treur-stoffe op den berg van *Helikon* verheven;
Gy vaart vol vreugde om hoog maar voert sijn tranen mee.

Loffelijke Getuygenisse / en Doorlugtige bloeymaat! wat dwaase Rijmers Sijn E. hier in't oog heeft / is den Digtkund Minnaars niet onbekent/ wijl op de dood van dese berugte Koninginne / verscheydene kreupele-brecke-beenen hun hinkende manke-

manke-poots draf kwamen toonen / welke hier te noemen geen plaats vint.

Veel liever willen wy dat deftig Digt van soo even genoemde Heer Rorgans, stuks gewijs hier by voegen / 't welk Sijn E. op soo dreunende Helden trant gesongen heeft / wanneer de Stad Namen op den 4. Augusti deses Jaars en het Kasteel op den 2. September daar aan volgende door de Wapenen van de Geallieerde / onder 't beleyd van den Grooten Wilhem, mosten ploppen / en overgaan.

Dus doet die wakkere Degt-swaan sig luyd-rugtig onder anderen hooren

O Zegen-rijke Vorst die Cæsars Marm're boogen
En Eere tekens door U Heldendeugd verdoofd,
O *Brit*, ô *Batavier!* bekrans nu 't Strijdbaar Hoofd
Na sulk een Oorlogs-togt met eeuwige Laurieren,
't Onwinbaar *Namen* legt vermant door Sijn banieren.
Sijn Oorlogs-donder trof het hooge Rots gevaart,
Door sterkte van Natuur en konst gelijk vermaart,
Verdedigt door 't cieraat van *Vrankrijks* Legerknegten.
De *Fransche Maarschalk* self, om moediger te vegten,
Verweert de Vesten door sijn schrander Krijgs beleyd,
En strekt een Voorbeeld aan sijn Volk door dapperheyd.

Soo Fris doet dese Puyk-stem sig hooren over dese groote overwinning / van welke een Frans Leger van Hondert Duysend Koppen / ten oog-getuyge strekte / sonder dat het hun mogelijk was / de Stad te ontsetten / of door eenige hulp onderstand te doen.

Wy hadden dese Somer wederom soo natten kouden Saysoen / dat het de Huys-luyden hier om heen onmogelijk was om het koorn en gewas / droog van 't Veld te krijgen. Het welk aan vele een geweldige schade veroorsaakte.

In 't begin van het Jaar 1696 was tot Amsterdam een seer verbaast oploop / 't geen verscheydene het leven kwam te kosten / en geschapen stond om verder uyt te svatten / dog door de voorsichtigheyd der Magistraat / en getrouwe dapperheyd der Burgeren / geraakte alles wederom in stilte / waar voor hun yder een Silveren Medailje tot een Gedenk-penning / vereert wierd. Het sal de moeyte niet onwaardig zijn om desen Oproer / daar dies dagen elk de mond vol van had / en in onse naby gelegen Buur Stad voorgevallen is / een weynigje uyt de grond op te halen / en wat klaarder als hy by vele geweten word hier ter neer te stellen.

Uyt alles wat daar van verhaalt en de Wereld gebleken is / soo heeft dese Amsterdamsche Muyterye geen andere oorsprong gehad / als een sekere Keure de welke by de Schout, Burgermeesteren en Schepenen, op het dragen en begraven der Dooden gemaakt / en op den 10. January 1696. aldaar afgekondigt wierd.

Nu dient geweeten / dat het bedienen der Begravenisse tot Amsterdam nimmer een Ampt geweest is. Maar van sulke Mannen bedient word die

die hun selven daar toe schikken / om by Vrienden en Bekenden / na yders eygen wille / gebruykt te worden / die hun dienst mogten van noden hebben. Men noemt hen gemeenlijk Aansprekers, hun getal is groot; dog de een wint engelijk meer geld dan de ander / na dat elk by brave Borgers en aansienlijke Geslagten in kennisse is. Sommige deser Aansprekers verschillen ook seer veel in bekwaamheyd en rekkelijkheyd / welker eenige so nu en dan seer onbescheyden geweest waren / of in hun gedrag in de Sterf-huysen; of met meer loon af te vorderen als sy vermogten te eyschen / soo wegens 't loon der Aansprekers, als van de Rouflof-Winkeliers, en Kannen en Glasen Verhuurders; tot so verre dat over hunne slordige manier en bejegeningen / meer als eene klagte voor Haar Ed. Groot Agtbare waren geweest.

Hier by staan na twee Saken aan te merken / Eerstelijk / dat de Heeren van de Geregte der Stad Amsterdam, hun selven genegen wilde toonen / om hunne Gemeente / soo veel doenlijk was te ontheffen van alle pragt en overdaad in het begraven der Dooden / van tijd tot tijd toenemende: Ten anderen / om dat een groot deel van de Aansprekers, die niet genoeg na hun sin te doen hadden / by Request aan de Heeren Burgermeesteren hadden te kennen gegeven / dat het getal der Aansprekers merkelijk aan groeyde / en versogt / dat Haar Ed. Groot Agtbare daar in wilden voorsien / met hen Aansprekers op een bepaalt getal te stellen / en dan een plaats / uyt dat juyste getal open vallende / met een ander bekwaam Persoon te vervullen / op dat alsoo dese Aansprekers bediening / in een gewilt Beneficie mocht hervormt worden.

Zie daar een geheel andere verrekening van de grond oorsaaken/ uyt welke de goede voorsorge der Amsterdamsche Magistraat kan gesprooten zijn/ en een geheel ander insigt als dessels enkele wille keur/ en lust van bedieningen te vergeven/ gelijk by velen is uyt gestrooyt.

Haar Ed, Groot Agtbare dese saak ingezien hebbende/ namen met en benevens de Heeren Schepenen, een Resulutie van niet alleen het Aanspreken, maar ook het dragen van Lijken, en Lantaarnen by avond-tijden/ tot een Ampt te maken. Aanstellende ten dien eynde een getal van 36. Aansprekers, 72. Dragers van Lijken en Lantaarnen, en over de selve vier Commissarissen die 't werk souden bestieren/ met twaalf Hoofd-luyden/ om te besorgen dat de nieuwe Ordonnatie wel en na behooren achter volgt wierd.

De Aansprekers soo wel die het voor gemelde Request hadden in gegeven/ als ook die het van de hand geweesen hadden/ ziende dat de Heeren Burgermeesteren de sake anders dirigeerden dan hunne verwagting was geweest/ en hoorende dat 'er sulk een kleyn getal van Aansprekers en Dragers was aan gestelt/ daar sy tot noch toe gesamentlijk over de 300. waren/ konden nu wel gissing maken/ dat vele van hen stonden voorby gegaan te worden.

Ook hadden sy gemeent/ dat sy alle souden aan gebleven hebben/ eerst uyt sterven tot een seker getal/ en dat als dan/ en eerder niet/ het Aansprekerschap als een Officie / of Beneficie/ van de Heeren Burgermeesteren soude worden vergeven. Doch dit ontschoot hun merkelijk. Evenwel bragt hun talmend klagen soo veel te weeg/ dat Haar Ed. Groot Agtbare de genomene Resolutie eniger ma=

maten veranderde/ kiesende/ in plaats van 36 Aanſprekers, een getal van 72 en het getal der geſeyde Lijk en Lantaarn Dragers ook vermeerderende/ alle welke Bedieningen nu vast gestelt/ en met den eersten vergeven wierden.

Middelerwijl/ wierd de keure en Ordonnantie mitsgaders het Regiement op de Loonen/ der Aanſprekers en Dragere (te lang om hier in te voegen) ter Puye van 't Stadhuys af geleſen; na welke Publicatie een groot Gemompel onder de Gemeente rees. Voornamentlijk wanneer de 4 Commiſſariſſen de 12 Hoofd-luyden, als ook de Aanſprekers en Dragers met behoorlijke Actens in hun dienst bevestigt waren/ en hen een Kamer in 't Aalmoeſſeniers Huys was aan gewesen/ om hun Comptoir in te houden/ waar van sy ook dadelijk bezit namen.

Hoe die Dag waar mede de Keure sijn aanvang sou nemen meer naderde/ 'k wil seggen den 31. January/ hoe het Volk meer en meer by Troppen zig vertoonende en wel besonderlijk op den Dam by het Stadhuys, alwaar yeder sijn taal song/ smalende sonder op houden op de Ordonnantie.

Verscheyden Wyven van Aanſprekers, roerden humne teumeloose tongen op een snordige wijse tegen de Regeering gevende soo de Gemeente eenen kwaden indruk.

De Aanſprekers die voor by gegaan waren/ morden ook op een klagelijke wijse om meelijden te verwekken. Ook hadden sy eenige Heeren in der selver Huysen/ daar na op de Straten/ met meer dan betamende vrijheyd aangesprooken/ en versogt/ dat de Keure mogt worden ingetrokken/ met welk talmen en moeylijk vallen/ sy 't egter

soo

ſoo ver bragten/ dat Haar Ed. Groot Agtbare om alle bedenkelijke vergenoegen te geven/ de Keure noch eenmaal veranderde. Doch ſchoon dit de Goethepd der Heeren al reeds te lang geſart was/ vond men noch een kink in de kabel/ want daar men knoopen in de bieſen kan vinden/ is noopt gedaan werk.

Het 26 Artijkel van de Ordonnantie/ gaf geen genoegen/ dit hield in. Dat alle Aanſprekers in 't gemeen in een Beurs ſouden werken, ſoo wel als de Lijk- en Lantaarn Dragers, &c. Dit oordeelden ſommige was/ de Paarden die 't meeſte werk deden/ de minſte Haver gegeven/ en een kruk ſo veel als een braaf Man toegelept.

Hier by kwam nog / dat eenige Muytziekе Gaſten uyt geſtroopt hadden; dat de Keur alleen op de Kaaliſſen aankwam/ dat de Armen in een Slegte witte Kiſt met het Wapen van Amſterdam beſchildert, en ſonder Kap daar op, na de Kerkhoven ſouden getorſt worden. Welke grove Leugen veel geſnap en kwaad onder de Gemeente te weeg bragt/ even als of de Armen ook na hun dood ſouden geſmaat worden.

Eenige meenden/ de Keur ſou niet in treyn komen/ ligtelijk af geſchaft/ of met ſtilſwijgende toelating in ongebruyk raken.

Andere ſeyden/ datſe der Borgeren vryheyd te ſwaar benadeelde/ liever vrywilleg eens ſoo veel te willen geven aan menſchen door hun vrye keur in de ſterf-huyſen geroepen/ en van wiens bekwaamheyd verſekert waren / als gedwongen te zijn/ Aanſprekers en Dragers te nemen/ als hun van Commiſſariſſen en Hoofd-luyden geſonden wierden.

Kwaadaardige layten 'er by: Het was de Heeren

ren maar te doen om Bedieningen te begeven / en tot schade der gemeente hun Vrienden te helpen.

Die soo heet niet gebakkert waren / oordeelden dat dese Keure ten besten kon geduyt worden / om welk te beweeren geen reden ontbraken.

Dese hadde dese / gene wederom andere gedagten / 't was of 't meeste gedeelte in de Raads Vergadering had geseten; elk schermde soo wat heen / en meende 't best te weten. Dus smeulde dit vuur van Oproer eenige dagen / met min of meer uytspoorigheden na dat de Gemoederen gestelt waren / en de tijd tot ingang der Keure naderde.

Den 30 January Maandag / wanneer de Heeren Burgermeesteren na gewoonte op 't Raadhuys vergaderden vloeyde een groote menigte van allerley Volk / op den Dam by een: De stoutste vlogen de afgaande Heeren om 't Lijf / sagen hen met ongenoegen aan / Scholden en Morden / en (soo men sommige mag geloven) wierpen hen met vuyligheyd na 't Hoofd. De Hoofd-luyden of Opsienders die boven waren geweest om ordre te halen / en de Dragers, aan 't Aalmoessseniers huys gekomen / om te hooren wat Lijken sy den volgenden dag souden hebben te bedienen / wierden van 't omstaande Canailje by de mantels gerukt / uyt gejout / en met vuylnis geworpen / soo datse groote moeytens hadden om 't Lijf te bergen. Een wisse voorbode dat het des anderen daags niet beter stond af te lopen.

Nu was den laatsten dag van January / die doodelijke Dingsdag gekomen / en uyt bevel van Haar Ed. Groot Agtbare stond ontrent seven uren / een Bende Krijgs-volk gewapent / op den Dam, en

en voor de Waag, een voorsorge die veele wel/ andere kwalijk uyt leyden. De Eerste oordeelden het noodsakelijk te zijn/ Soldaten by de hand te hebben om 't gesag van Ed. Groot Agtbare staande te houden en alle gevreesde onheylen voor te komen. Andere seyden/ dat Soldaten in 't Geweer te brengen/ grooter gewoel onder de Burgerey sou brengen/ mits de nieusgierigen daar heen vloeyden alwaar Soldaten geposteert stonden. Het welk ook waar bevonden is/ want het Volk stoof aldaar heen daar Soldaten stonden/ alwaar ook van veele/ seer vinnige / en onbeschofte taal voerden: waar onder de snater-bekken van ongeregelt Vrou-volk al mede niet weynig gehoort wierd. S' morgens ontrent 9 uren was den Dam al gepropt van Menschen. Een party ruygt van vreemde Bootsgesellen en Loskoppen/ die in dit winter-saysoen meest aan Land waren/ maakten hier 't grootste getal uyt/ en hebben ook de eerste baldadigheden aangeregt.

De overige Soldaten waren nu ook ten bestemden tijd op hun aan gewesene Posten geplaatst.

Nu was de Stad vol Krioel/ en de ongebonden menigte groeyde nog gedurig aan; Mannen/ Wijven/ Jongen of Ouden/ elk wilde mee / dragende tot geweer Luywagens/ Besems / ook Puthaken; eenige hadden Schorteldoeken aan stokken gebonden/ voor Vaandels/ biervaten of botertonnetjes tot Trommels/ waar op met telhouten de Marsch sloegen/ en soo Volk wierven.

Andere droege een Schaaf-bank op hun schouderen en een Kerel die sig geliet dood te wesen daar in leggende/ de dragers wierden als by form eener

eener Begraffenis / van diergelijke gasten gevolgt. Sulke en diergelijke bespottelijke Vertooningen wierden aan verscheyden oorden van de Stad gesien / self op den Dam. Andere hadden de stoutheyd van tegen 't Stadhuys eenige klad brieven te Plakken van inhoud dat het selve te huur was / terstond in te varen. Nu was de raserny gaande.

Voor 't Aalmoessseniers huys ging de Tragedie eerst aan; het Gepeupel viel met een groot gewelt op de hier staande Soldaten / dese mosten hier een hagelbuy van straat steenen ten doel staan / welke by na een half uur geduurt / als 'er bevel gegeven wierd van aan te leggen / 't welk gedaan wierd / vermoedelijk met los kruyd / om dat door dese eerste schoten geen gekwetsten bevonden wierden.

Jan Hagel was op 't vuur geven wat ter zijde geweken / maar worde stouter nu niemand gewond was / valt met dolle Furie wederom aan / en dringen tegen 't Geweer in / soo dat de Soldaten en hunne Officieren genoodsaakt waren na een goed heen komen te sien. Tot dus verre was de woede voort gevlogen / wanneer de Rebellen goedvonden om na het Huys van den Heer Burgermeester Boreel te trekken. De reden waarom desen Heer 't most ontgelden / was / om dat sy hem voor de opsteller van de Ordonnatie hielden / en seyden / dat sijn naam daar onderstond / niet eens agt nemende / dat sijn Soon / sonder deel aan 't besluyt te hebben / de selve als Secretaris had ondertekent. Den Capiteyn Spaaroog met sijn Compagnie op den Dam staande / wierd bevolen na des Heeren Boreels Huys te Marcheren. Hier komende vind een menigte tomeloose Menschen / welke hy ernsthaftelijk bestaat aan te spreeken / hen vertoonende Hoe het haar pligt was elk zijns weegs te gaan, be-

besonderlijk nu Haar Ed. Groot Agtbare de goetheyd hadden gehad van de Ordonnantie te vernietigen.

Doch dit was vergeefs / en 't Gespuys wilde na geen redenen luysteren / maar schreeude dat men haar bedroog / waar na sy op een verbaarlijke wijse met steenen begonden te werpen / Spaaroog, ziende dat met kon winnen met al sijn by gebragte redenen / beval sijn Volk hun Geweer vaardig te maken / waar na hy andermaal tot de rasende menigte keert / welke hy voorhield / Sig wel te beraden, en vreedsamelijk van daar te pakken, sonder verdere woedentheyd te bedrijven; of anders dat hy genood-drukt was, sijn pligt voor de behoudenisse en rust van de Stad te kwijten, en haar geweldiger hand weerstand te bieden.

Dese taal had geen meer ingang als sijn voorig Gesprek / dies de voorste Gelederen sijner Compagnie last gaf om met los kruyd onder den hoop te branden.

De Behamels noch verwoeder wordende / drongen met meer heftigheyd aan / en maakten het den Soldaten soo bang / dat sy vuur gaven / en met scherp schoten.

Three Persoonen / geen Muyters / maar die als nieusgierige omstanders hun hier vinden lieten / wierden getroffen / dat se 't met de dood bekosten.

Twee of drie Oproerigen wierden ook gewond en mosten hun baldadigheyd met een reukeloose dood bekopen / egter mosten de Soldaten / wordende nau geknelt / de vlugt nemen / en na gesmeekt lijfs gena om een veylige schuyl-plaats soeken.

Nu wierd het Huys van de Heer Boreel met een

een Lantaarn-Paal / op gerammept / waar na den hoop der toomeloose Ruygte / ten Huyse in drongen / en alles aan hunne verbloekte woede ten besten gaven. Alles wierd hier de rasernye overgegeven / en om alles in weynich woorden te seggen / soo gelieft de Nakomeling te weten / dat al den kostelijken Inboedel ten Roof der woeste menigte was.

't Porceleyn wierd tot Pulver gebroken / Spiegels / en Schilderyen ten vensteren uyt geworpen. De Keurigste Schilderyen / en Portraits / waardige Gedenk-tekenen der befaamde Familie / wierden op de Straat verplettert / vertreden / en de stukken en brokken / ten spot omgedragen / en verkogt.

Dusdanig was hier de woede van 't Gemeen / terwijl de Heer Burgermeester Boreel ter bede sijner Vrienden / hoewel ongaarne / sig over de Heyning / by eene sijner Geburen gesalveert hadde.

Dog schoon hier een gruwelijke baldadigheyd gepleegt was / egter was het niet genoeg voor de Booswigten / den Capiteyn Spaarog had hun te rustig onder de oogen gesien / dit lag hun te dwars voor 't hert / en sijn deftig smeeken / most met verduyvelde buytenspoorigheden betaalt geset worden.

Hier op stuyvense met gelijke Man na dien Heer sijn Huys / en 't selve op gemaakt hebbende / dringen met geweldige hand na binnen.

Alles stond hier ten roof van de vernielzieke klaauwen / de Heer Spaaroog een voornaam Liefhebber zynde van Rare stukken der beste Meesters / soo wel wegens Schilder-kunst / als 't gene het Geweer betreft / sag in een korten omslaap van tijd / alles Vernielt / Gebroken / op Gesneden / en in de Burgwal geworpen. Alle bedenke-

lijke voorsorge / waar by twee Compagnien van Borgeren gevoegt wierden / konden niet op haalen by 't geweld der weergadeloose Plonder-Fielen.

Na de middag kwam de geheele Borgery in Wapenen / dit was de behoudenis van 't Huys der Burgermeester de Haze, waar op 't gemunt was / onder des soo wierd de Notificatie der vernietinge van Keure / den 10. January gepubliceert en vernietigt ; 't welk ook alomme door de geheele Stad wierd aangeplakt / en bekent gemaakt.

Dit alles niet tegenstaande / soo kwam het Graauw op den 1. February weder by een rotten / alvoorens de Borgery belast was om in de Wapenen te verschijnen. Dog nu bleek Son-klaar dat het woest gepeupel niet anders dan moedwil en roof in 't sin had. Want dit Kuygt was 's morgens vroeg vergadert voor het Huys van den Heer Kerby wonende op de Keysers Gragt, hier was het algemeen geschreeuw ; dat gemelde Consul een uytvinder van nieuwe Lasten was / die het maken van dese / en gene Ordonnantie (misschien ook dese /) de Regering in 't Hoofd had gesteken. Nu ging de woede hier haar onbetemde gang. Alles wat in 't Huys van den Heer Kerby was / wierd aanstonds verwoest / vernielt / en aan Piesjes geholpen. Italiaansche Vloeren wierden tot mortel gebeukt. 't Geschildert Paneelwerk uyt de Solderingen gerukt / ja alles tot het Secreet inclu ys tot de grond toe af gebroken / tilbare Goederen wierden op straat vertrapt en vertreden / 't swaarste in 't Water geworpen / 't geen niet souder kwetsen van Menschen te werk ging.

Desen dag zijnde den 1. van Februarý/ wierd ten Raadhuyse af gelesen/ dat wegens 't begraven alles de op ouden voet sou blijven: de Vroedschap van Amsterdam gebood yder Borger, behalven die in Wapenen onder hun Officieren zijn, t' Huyswaard te gaan; wijl goed was gevonden tot heyl der Ruste, Geweld met Geweld te keer te gaan.

Dat dit wel gemeenden ernst was/ bleek in 't kort. En dese Notificatie was van klem en nadruk. Het Huys van den Heer Burgermeester de Vries was nu het doelwit der Roof-vogels. Dog eenige Benden vrywillige Heeren gingen te Paarde op sitten/ en met bloote Sabels in de Vuysten/ reden over al door de straten/ om ontsag te maken. Welke Ridderen/ bestaande uyt de voornaamste der Stad/ begeleydt en bestiert wierden door den Heere Hinlopen Schepen/ en Soone des Burgermeesters/ den Heere Postmeester Sicx. Den Heere Burg, en den Heer Huydekoper, Soon van den Burgermeester en Heer van Maarsseveen, die ook hun onder Officiren hadden. Dit was oorsaak dat het huys van den Burgermeester de Vries voor onheyl bewaart/ en met goede woorden/ daar veel ligt kwaade daden op souden gevolgt hebben/ van 't Plonderen bevrijd wierd.

Mede wierd het woedende Gespuys/ voor de deur van den Heer Hoofd-Officier de Vicq met sagte woorden/ en diere beloften wegens 't stuk van Begraffenis te vreden gestelt.

Het oproerig Gepeupel in veel Benden verdeelt/ was meer dan op een plaats te vinden. Sommige die hun wel by 't Roven behouden hadden/ sloegen voor/ om de Huysen van de Heer Maarsseveen, van den onder Schout Engelbregt, het Ralphuys. Ja self om de Bank van Barmhertigheyd,

heyd, *Civilites mode*, Lombert, genaamt/ te gaan plunderen: dog alle dese ondernemingen vervielen/ en het meeste Vee wierd te rade/ van na de St. Antoni Breestraat te gaan/ om het Huys van den Joodschen Heer Pinto, gemeenelijk de Rijke Jood genaamt/ met een woedende rasernye aan te vallen/ en met hun roof-zieke Pooten te vernielen of te bestelen. Dit wierd werkstellig gemaakt/ en klauterende by 't Yserwerk op/ als wilde Katten/ soo was het geringe moeyte/ om door de glasen in het Huys te breken. De Heer Pinto was met sijn Vrou desen dag in den Hage: 't Grauw sulks bekent/ toonde nu dat het hen om Plonderen en Stelen te doen was. 't Welk door de Burgery gemerkt zijnde; het van hun pligt oordeelden/ om dese roof-vogels op 't slag te binden/ en in hun Duyvelse woede op de daad te knippen.

In min als niet wierd het Huys van de Heer Pinto, van alle zijden door de Burgeren beset/ eerst den Droessem en Schuym daar buyten af staande met de Degen in de Vuyst weg gedreven hebbende/ wierd 'er wakker onder 't schendende Gepeupel gehakt en geslagen/ verscheyden wierden 'er gedood/ nog meer gekwetst/ en vele gingen met bebloede Koppen heen druppen; sommige uyt vrese/ sprongen in de Gragt/ en ontkwamen de Kling of Strop/ met swemmen. Andere welke kleynodien of Kostelijkheden gestolen hadden/ wierden meest alle ten getale van Dertig/ gewont/ gevangen/ en soo op den Dam na de Waag gebragt.

De Joden kweten sig ook als oude Abrahamiten, en de Borgers hadden nu 't geweld overmeestert/ de Val-bruggen wierden over al op gehaalt/ en

en de kwaden uytslag by Pintoos Huys/ dee de Vagebonden 't hert in de schoenen sinken.

Dus kwam den Avond/ als wanneer twee der Gevangene Moed-willigers gevomist / en ter Waag uyt, in een Venster wierden op gehangen.

Het waken der Borgery / en 't Patrouilleren der vrywillige Kavalliers/ welker getal merkelijk was aangegroeyt/ hadden nu 't werk meest in stilstand gebragt. Den 2 February stond den Dam met Borgers en Soldaten beset/ alsoo 'er meer van het Gespuys den verdienden Loon stonden te ontfangen/ 't welk geschiede/ want den Beul knoopten 'er nog drie, by de twee, die 's avonds te voren Gevangen waren, vast.

Te met kwam de schrik in de Muytelingen; en allensken de hoe meerder rust en stilte. Waarom de Regeerders niet geraden vonden om het Regiment Blaauwe Guarde, dat uyt den Hage ontboden was / en al op twee uren na aan de Stad stond/ binnen te laten trekken / nademaal den Oproer nu genoegsaam door de getrouheyd der Borgeren/ en vlijt der gemelde Vrywillige Ruyters/ genoegsaam gestilt en in Vrede gebragt was.

Met alle Vlijt wierd in eenige verdagte Huysen na de geroofde goederen gesogt/ ook wierd ter Puye van 't Stadshuys af gekondigt/ dat/ wie een of meer der Belhamels of Voorgangers van de gewesen Oploop, wist aan te brengen, soo dat in handen der Justitie kwam, ses Hondert Guldens ten Præmie sou genieten, en den naam gesecreteert werden.

Maandag den 6. February wierden 'er nog seven deser Oproermakers / op de wijse als de

voorige ter selver Plaatse met de Koorde gestraft.

Welke alle na de Volewijk gebragt / en te drogen gehangen wierden / benevens nog vier der Booswigten / die in de hitte der Oproer dood geschooten waren. Dusdanig eyndigde desen berugten Oploop / en Amsterdam, geraakte van de Geweld-plegers verlost / wederom in volle rust en vrede.

Dat wy dit geval hier wijdloopig verhaalt hebben / gelieft niemand te verwonderen / als mede dat wy de woorden des Auteurs van de Historie des Amsterdamschen Oproer, by na en op veele plaatsen de onse hebben gemaakt. Dien Braven Schrijver / soud ons / soo hy nog in leven was / die vryheyd gaarne toestaan / te meer wijl hy vele Particulariteyten in die Historie vermelt; van ons als ooggetuyge der selver heeft gelieven daar in te plaatsen.

Nu sullen wy van dese groote ter zijde wijking wederom den draad onses verhaals aan hegten.

Ter deser dagen / ja op den selven tijd dat het Tumult tot Amsterdam begon / wierd hier tot Hoorn, een Propositie gedaan van de Voogden van het Gasthuys, (om dat het selve kwalijk konde bestaan aan de Ed. Agtbare Heeren Burgermeesteren deses Stads) om de Leverantie van de Dood-kisten te hebben in dese Stad / en het selve alsoo te ontrekken de Gilde Broeders van St. Josephs Gilde, sy begonnen te bemerken / dat 'er wat gaans was / door dien d' eene Timmerman van de eene / de andere Timmerman van een andere Voogt van het Gasthuys wierde versogt / om eens een Lystje op te maken / hoe veel sy ordinaar van de Dood-kisten kregen. Dat dit wat ingang

vond

vond by haar Ed. Agtbaarheden bleek / alsoo de Voogden van het Gildt door haar Ed. Agtbare selfs wierde geordonneert / om een Lyst der selver op te maken.

Nu lieten de Gilde Voogden de groote Raad van alle de Gilde Broeders by den andere roepen / gekomen zijnde / namense een besluyt / om nog 4. Commissarissen by de Voogden te stellen; (alsoo de selve daar geen gat in sagen / seggende: Wy kunnen niet tegen het Hoog aan,) om was het doenlijk de Heeren Burgermeesteren daar een ander indruk van te geven / en dat het selve meerder schade voor de Stad soude aanbrengen / als het Gasthuys daar oyt profijten van soude kunnen hebben / door dien veele arme Weduwen van Kistemakers en Timmerlieden / het Gildt onderhouwende / daar nog voor een groot gedeelte van bestaande / welke dat missende / anders soude moeten onderhouden werden / 't zy door de Diakony als anders; dit besluyt nu werkstellig gemaakt werdende / ging men met een Request aan alle de Huysen van de Vroedschap / alsoo 't in de Vergadering der selver nog niet hadde geweest / van daar na het Stadshuys / in de Kamer van Burgermeesteren, alwaar sy het soo verre kregen / (by brengende haar oude Keure) dat de Ed. Agtbare Heeren Burgemeesteren, haar ordonneerden na Huys te gaan / en haar wederom te sullen Bood sturen / als sy over die saken souden handelen / het welk tot nog toe niet is geschiet.

In dese Somer van 1696. wierd hier tot Hoorn de Westerpoorts Brug vernieuwt.

1697. wierd het Smerig horn gedievt / en een nieuwe Dril-kamer geordonneert / in de Turf-Kerk,

dese Kamer was hevoorens op de Dals Kerk geweest / maar dese was nu aan het St. Pieters Hof getrokken. Ook wierd hier tot groot genoegen der Burgery een Dril-meester aangestelt / om deselve in de oeffening van 't Geweer te onderwijsen / en bekwaam te maken.

Wy sullen voor yets vreemts aan tekenen de overvloedige menigte van Walvisschen, die in dese Somer door de Groenlands-vaarders gevangen zijn. By Menschen geheugen was sulks niet meer geschiet; een dier Schepen welk Admiraal van de Vloot geweest was / bragt agt en twintig Visschen t' huys. En ander Schip dat hier behoorde / en Schagen was genaamt / had vier en twintig van die onbesuysde Schepselen gevangen / de andere Schepen van dese Stad / hadden mede goede vangst / maar altemaal soo veel niet.

De Vrede tusschen desen Staat, Spangien, Vrankrijk, en Engeland wierd in dit Jaar op den 21. September op 't Huys te Rijswijk gesloten / tot groote vreugde der Ingesetene.

Het groot Gesantschap uyt Moscovien aan den Staat, was te deser tijd in Holland. Den Scaar van Moscovien, *Pieter Alexowitz*, den Onder-Koning van Siberien, en veele Grooten en Eedelen waren van het getal / welke sig eenige tijd in Holland onthielden om de voornaamste Steden te besigtigen / waar na het Gesantschap na Engeland overstakt.

Op den 3. September 1698. zijn in dese Stad / en op verscheyde Plaatsen in Holland, seer groote Hagel-steenen gevallen / sommige der selve hadden twee en twee en een half lood swaarte.

In dese Somer wierd de Wal voor Schuytes Huys met Klinkers geplaveyt / ten dienste

ste der Schippers welke van hier op Rouaan voeren.

De schaarsheyd van Koorn door verscheyden ongemakken/ natte en koude Somers/ en andere toevallen meer veroorsaakt/ deed dat het nu een besondere diere tijd was/ yeder Stad/ Ja Dorp/ byna dee beslag op de Granen/ een brood van 12. Pond/ most hier een Gulden gelden. In dese Stad wierd by Burgermeesteren geresolveert/ dat men Brood sou laten bakken half Rogge/ en half Garst/ voor die gene welke het van Rogge alleen/ niet konden betalen; het selve wierd gedaan in het Huysfittende Arme Weeshuys, van waar het alle dagen door vele Menschen wierd gehaalt/ gevende geen meer dan elf Stuyvers voor een Brood van 12. Pond / het welk de swaare Huyshoudinge en niet veel hebbende Menschen/ seer veel kwam te verligten. Want

De schaarsheyd van Granen bleef een geruymen tijd duren/ en op den 16. Maart 1699. wierd het Rogge Brood van 12. Pond/ verkogt tot een Gulden 2. stuyvers.

Anno 1700. in de Maanden May en Juny/ waren hier ontrent Hoorn, de Beemster, Waterland, &c. soo veel Muysen in 't Land/ dat op verscheyden Landen door dat ontuyg al het Gras wierd af geknaagt. 't Welk de Gemeente bysonder desoleerde/ en een slegt Gewas verhopen deed.

Wy hebben op 't Jaar 1691 aangetekent den grooten overvloed van Schelvis-vangst welke doen voorviel/ maar in dit Jaar/ was de vangst van die Visschen langs onse Kusten nog veel grooter/ en menigvuldiger; het welk by de niet veel hebbende/ en swaare Huyshoudingen/ een wakkere ruymte by bragt.

In de Ooster-poorts Sluys, wierd Anno 1701. een nieuwe Vloer geleyt / en behalven deselve seer veel verbetert; ook wierd in dit Jaar de Vaart die van Hoorn na Medenblik strekt / merkelijk verdiept ten beste van 't gemeen.

De Muur tusschen de Noorder-poort en de Beer, welke van onderen geheel verballen en uytgekalft was / is in het Jaar 1702 wederom gerepareert / en ten cier der Stede in volkomen staat gebragt.

Het was in dit Jaar / op den 19. Maart dat den Held Willem, Koning van Engeland, Vrankrijk en Yrland, mitsgaders Erf-Stadhouder van Holland, &c. &c. &c. Ter Sielen reysde / die Grooten Vorst / welke soo veel dood gevaren was door geworstelt / en daar soo veel wederwaardigheden ten top-punt van Eere was gestegen / most sijn onverwrikbre Heldenmoed / ten prope geven aan den grooten Dwing-al der onsigtbre Mogentheden / alvoorens het ontruste Europa, voor welkers Vrijheyd hy soo veel gedaan had / de vrugt kon smaken van sijne wedergadeloosen arbeydt.

Veel te seggen is tot Lof deser Vorst is nodeloos / en 't scheelt weynig / of ik sou met den Hof Swan Huygens, dus uytboesemen / dog met een woord verdraying.

Wie schriklijkst van Hem swijgt, heeft alderbest geseyt.

Maar soo het ons niet verdrooten heeft / eenige Puykstalen der Digt-kund Minnaars by te brengen / op de dood van verscheyden andere beroemde Persoonagien in dit Werk vermelt / hoe souden wy den beroemsten Hollander voorby kunnen gaan?

't Was

't Was ons geringe moeyte om ietswes te ontleenen uyt dese of geene / welke sijn dood beweent/ en 't selve aan de Wereld kenbaar gemaakt hebben. Dog dat was die Doorlugte ziel te gering een offer onser Hoog verpligte Dankbaarheyd. Liever willen wy hier twee Vaarsen ter neder plaatsen / welke wy meer dan wel bewust zijn / dat nog onder geene oogen hebben verschenen / en die wy uyt het Cabinet onser goede Vrinden getrokken hebben / om hier ter snee te brengen. Dus luydt het eerste / 't welk uyt een Nederduytsche Digt-ader gevloeyt is.

Op de Dood

VAN

WILLEM de III.

Koning van Engeland, Vrankrijk en Yrland. &c. &c. &c.

DEn dapp'ren Telg wiens Boom deed zidd'ren 't magtig *Spanjen*,
Dien Oorlogs-blixem, het Gekroond Hoofd van *Brittanjen*,
Dien *Mars*, maar noyt verlokt tot *Cipris* dert'le *Min*;
Die *Hollands Tuin*, doen s' half gerabraakt was, wêer *in*
Sijn vorm herstelde; als Haat vergeefs heur kragten *Spilde*.

Dien

Dien *Eng'lands* woeste Orkaan van ramp en tweespalt *Silde.*
Die voor geen Donder-bus, nog Krijgs-list stont *Verset:*
Maar scnatte d' Harnas deun het Lekkerst Hof *Banket.*
Den Staf der *Britte* en Steun van *Hollands* Hoofd-*Pilaaren*,
Op Sijn Triomph-Koets is ter Sterren in *Gevaren*,
Daar Hy verheerlijkt in 't getal der Helden *Blinkt*,
En blinken sal, soo lang de Zon verrijst of *Sinkt.*

Digt kenners hebben dit volmondig Lof-vaars na waarde geschat; en den Grooten Willem waardig gekent.

Adder tongen/ en sulke welke hun Schagt in Gal durven doopen/ wisten egter dit deftig Digt op een vinnige wijse te verdraijen. Wy durven 't hier by voegen/ eensdeels om dat die groote Zon/ door alle dampen van Lasteren heen straalt/ anderfins/ om dat die meer gemelde/ en noyt Volroemde Digter Moonen ons de weg gebaant heeft/ in 't vertalen eener Hekel-schrift, door een Parijsche Jesuyt gemaaakt; beginnende

Een Godloos Schoon-Soon, tast met Krijg sijn Schoon-vaar aan.

Dus was het / dat een vinnige Pen/ de soo eeven gemelde twaalf regelen te verdraijen wist / die geen kenner van duytsche Digerry is / mag de moeyte nemen om de Vaarsen over te slaan/ die het kunsje kan/ mag van de konst oordeelen/ dit 's den aanhef.

Den

En Held, die *Holland* door ſijn Krijgs-luſt, meer dan *Spanjen*
Onſe Ouders heeft gekoſt. Hy, die met liſt, *Brittanjen*
Bemagtigde; die ſo als *Abſalom*, door *Min*
Tot heerſchen, uyt het Rijk ſijn Vaâr joeg, ſelf drong *In*
Die dertel, goed en bloed van van Weeſe en Weduw *Spilde*
Door Oorlog ſonder nood; die, als de Krijg-ſtorm *Stilde*
Aan 't kwijnen ſloeg, wijl Hy ſijn kans dan ſag *Verſet*.
Die Vorſt wort lang te laat een ſlegt en ſchraal *Banket*
Der Wormen. Als wat veel ſoo rottige *Pylaaren*
Ter zijde ſpatten, ſoo wort *Holland* van *Gevaren*
Nog eens verloſt; gun tijd. 'K ſie Vryheyds glans *Herblinkt*
Soo ſchoon als ooyt, God geef dat noyt haar Praal-zon *Sinkt*.

Waarlijk ſeer ſteekende Hekel-taal / yeder mag oordeelen wegens de verhandelde ſtoffe / wy hebben ſtrak belooft / om twee nooyt geſiene nog door druk gemeen gemaakte Digten hier by te voegen / derhalven / 't eerſte gelevert hebbende / ſoo volgt het tweede / 't welk ook volgens 't oordeel ſommiger duytſe Digters / mede ſijn ſwaarte heeft / en uyt geen leedige Koker ſchijnt voortgekomen te zijn. Dus vind ik het onder mijn Papieren.

TER

TER GEDAGTENISSE

Der Doorlugtigſte, Grootmagtigſte Majeſteyt.

WILLEM de III.

Koning Engeland, Vrankrijk, Schotland, en Yrland. Overleden den 19. Maart. 1702.

DE grooſte Vorſt, het Oog, de Vreugd de Schrik, de Hoop,
Van *Holland* niet alleen, maar van geheel *Euroop*,
Wort onverwagt, in dees ſoo ſorgelijke tijdt
Ten Hemel op gevoert, van s' Warelds laſt bevrjdt.
Waar nu die groote Ziel op ſchoonder Rijks-troon zit,
In 't midden van de twee Gebroederen, de *Witt*.
Die Vryheyds Vaderen, die Martelaars van Staat,
Zlaan met Held *Willem* nu een eens geſinde Maat

Dit hebben wy gelooft den Leſer niet onſmakelijk te kunnen voorkoomen, te meer alſoo Holland door de dood van deſen Doorlugtigen Vorſt, in plaats van een Stadhouderlijke, de ſoetheyd van een Staatſche Regeering kwam te ſmaken,

waar

waar op het doelwit van soo veel welmeenende Patriotten al voor lange gesprietoogt had.

Dog 't lang verwagte komt eyndelijk van den Hemel in onsen schoot nederdalen. Maar wijl het ons deel niet is / om veel van dese Staatkundige stoffe te spreeken / soo sullen wy de Assche deser Grootmagtigste Vorst, de Zalige ruste aanbevelen / en onse op gesette taak voort af arbeyden.

Hegten dies halven weder aan met den 6. April deses selven Jaars / als wanneer het in dese Landstreek van Holland, een soo swaren Noordwesten Wind heeft gewaayt / als selden by Menschen gedenken geweest was / hier door wierd het water soo geweldig aangeparst / en opgeset / dat verscheyden Dijken in dit kwartier kwamen door te breken / selve rees het water soo hoog byna als 't in den Jare 1675 was geweest.

Het Huys van den Boek-drukker Feyken Rijp, staande aan de Roo-steen op de hoek van de Havensteeg, dat genoegsaam het hoogste gedeelte der Stad Hoorn is / stond blank van water / 't welk agter in / en weder voor uytstroomde. Dese Watervloed deed hier om heen seer groote schade / en sette verscheyden wel gegoede Huyslupden / naakt en beroopt op den dijk.

Op den 1. Februarp 1703. des Morgens een weynig over half tien uren / is de Kruyd-Molen, staande eeven buyten dese Staad (in de Lugt gesprongen / met verscheyden Menschen / soo Arbeyders daar toe behoorende / als ook eenige Timmerluyden / die daar aan besig waren met ietwes te vermaken. Dese slag veroorsaakte / dat een groot gedeelte van de Stad 't onderst boven geworpen wierd; nauwlijks was 'er een Huys te vinden /

den dat niet door de selve beschadigt was; geen geringe ramp kwamen de publijke Gebouwen/ en wel voornamentlijk de Groote Kerk hier door te lijden. De schade welke het springen van dese Kruyd Molen te wege bragt/ soo in als buyten dese Stad/ wierd naderhand uytgerekent/ en gegist niet minder dan vijf maal Hondert Duysend Guldens te bedragen/ besonder trefte dese schade onse goede Borgers en Ingesetene.

De oorsaak van dit ongeluk is nooyt regt geweten/ yder heeft er 't sijne van gegist. Eenige meenen het sou door onvoorsigtigheyd der Timmerlieden zijn by gekomen/ die besig waren om een houten Vloer voor de muer van de Kruyd toorn te leggen/ en dewijl het dies tijds beslooten water was/ soo waren andere van gedagten/ of het wel door verraad zou mogen geschiet zijn/ vermits het in dese Oorlogs-dagen aan geen kwaadaardige Menschen ontbrak/ die booshevd genoeg hadden om proeven hunner overgegevene baldadiheyd/ en Schelmsche bedrijven te doen blijken. Wat 'er van zy/ de regte kennis waar van dit ongeluk sou her gekomen zijn/ is nimmer aan den dag gekomen. Met alle blijt wierd over al agt opgeslagen/ en na gevorscht/ om/ waar het mogelijk yemand te vinden/ die handdadig aan soo heyloosen Schelmstuk mogt geweest hebben/ dog vrugteloos alles wat men kon op speuren; was/ dat 'er aan de Kruyd-toorn, die op de Stads Vestend staat/ eenige gaten kwam te vinden/ dewelke geleeken als of sy met voornemen daar in geboort waren/ en of wel schoon hier geen sekerheyd van bleek/ soo wierd egter by de Heeren Burgermeeren goed gevonden dat de Burger-schuitery, by halve Compagnien souden waken. Ook wierden hier

alle

alle Kruyd-toorns met Pallissaden, en Hekwerken omheynt/ en de Wagten by deselve Toorns al te maal verdubbelt. Ook wierd scherpelijk verboo- den/ dat niemand ontrent dese Kruyd-toorns by dag nog by nagt mogt naderen/ dan alleen de Burger-Schuttery, die onophoudelijk yverden/ om die wagten te visiteren; en op hen agt te geven/ soo dat het doen genoegsaam onmogelijk was/ voor 't Geboefte/ om by deselve te komen/ en hunne boosheyd werkstellig te maken/ soo sy sulx in den sin mogten hebben gehadt.

Nog by dese droeve ramp is het in dit Jaar voor onse Stad niet gebleven/ want op den 8. December ontstond hier soo verbaasden Storm-wind/ dat het herdenken der selve/ de Onver- tsaagste Gemoederen nog doet sidderen. Diep geworteldde Boomen/ wierden als in een oogenblik uyt de grond gerukt/ of aan enden gewrongen. Menigte van daken wierden gestroopt/ en een groot getal Schoorsteenen en Gevels/ die in 't Voor-jaar door 't springen der Kruyd-Molen, een krak hadden gekregen/ wierden door dese weergade- loose Storm-wind ter neer gebonst/ en onder de Voet geslagen. Soo dat de schade welke de Stad/ en der selver Burgeren door dese bulderende storm te lijden had/ niet minder geschat wierd/ dan de- welke sy in 't Voor-jaar door 't springen der Kruyd- molen had moeten besuren. En het was dese Stad Hoorn, nog de Provintie van Holland niet alleen/ waar in dese verwoede Orkaan gevoelt wierd/ Engeland, Vrankrijk, en verder af gele- gene Oorden; stonden ter selver tijd 't geweld deser storm-wind ten doel/ waar door alom een on- waardeerbare schade wierd geleden/ en veele Menschen en Vaartuygen op Zee zijnde/

door de Golven wierden vernielt en in gestokt.

Het nabuurig Enchuysen leed dese Somer ook een aanmerkens en betreurens waarde schaade. Want de Franse Zeemagt, gewoon om weereloose te Verduyvelen / verbranden op den 27. en 28. Juny in / en ontrent Hitland, 't geheele gros der Noord-Hollandsche Haring-Buyssen, eenige weynige ontsnapten dese Moord-branders. Enchuysen alleen verloor hier meer dan Hondert hunner Haringschepen, waar door die Stad een seer groote schade kwam te lijden / gelijk yemand die bekent is / wat Rederijen aan Schepen is / gemaklijk kan beseffen.

De Sonnewijser aan het Stads Raadhuys alhier / wierd dese Somer vernieut / en daar hy te vooren boven de deur van't Kaas-dragers huysje gestaan had / soo wierd hy nu in de voor-gevel boven den ingang van het Raadhuys geplaatst.

Alsoo in't Jaar 1704. weynig of niets van bebelang in dese Stad / ofte omheyns is voor gevallen / soo souden wy gemakkelijk de Beroemde Overwinningen der Hollandsche en Engelsche Leger-magten, op de France, soo op den Schellenberg, als by Hogsted behaalt kunnen invoegen / maar alsoo dese stoffe door vlugger Schagt dan de mijne / de eeuwigheyd is aanbevolen. En ook wijl dese Roemrugte Zegens in de Gemoederen der geheele Christenheyd gegrifft staat / soo sullen wy de selve al swijgende voorby treden Ook valt ons weynig meer te seggen / om dese Kronijk te sluyten. Alleenig sullen wy aantekenen / dat in dit loopende Jaar 1705. Het Spitsje dat op de Oude Doelen gestaan heeft / mits der selver onder-

derdom is af gebroken. Mede zijn de Wagenhuysen by de Westerpoort mede weg gedaan / en nu met een nieuw schutting aansienlijk weder opgehaalt.

Ook is een groot gedeelte van het Dak van het Raadhuys in dese Somer af genomen / en met groote kosten wederom vernieuwt / en sterk gemaakt.

Dus verre heeft het ons goed gedagt om de Beurtwisselingen onser Stede Hoorn / mitsgaders verscheydene ommewentelinge in Europa als elders voorgevallen / in een korte schets aan te tekenen / en 't Gemeen ten nutte voor te stellen.

Wy sullen als een toegif je nog een weynigje tot Lof der Stede hier agter voegen / en daar mede dit geringe werkje / ten eynde brengen.

Beginnende dan eerst van de Ouderdom en Grondlegging deser Stede / so blijkt dat de selve 389 Jaren tot nu toe telt. Vermits de eerste drie Huysen Anno 1316. Hier toen eerst geset wierden.

Anno 1426. Is de Stad met een Wal omtrokken. 't Geen uyt dese reden kwam. Hertog Jan van Braband, en Jakoba van Beyeren sijn Huys-vrouwe in Oorlog zijnde / om het besit en Bestier van dese Landen / in welken tweespalt die van de Stede Hoorn hun nog voor dese / nog voor gene party niet verklaarden. Vrou Jakoba tot Gent in bewaarnisse zijnde / vlugt na Holland en wierd by eenige Steden voor Landsvrouwe gekent. Dog alsoo haar saken in geen volkomen gerustheyd stonden / soo is wel te denken / dat haar Hof-houdinge niet seer uyterlijk nog swierig

was / te meer alsoo Sy den 14. January deses Jaars 1426. by Brouwers-haven van harent wegen een gevegt te water was voor gevallen / waar in haar Wapenen de neerlaag kregen ; en meest al de Engelschen die den Hertog van Glochester haar te hulp had gesonden / als ook veel Zeeuschen Adel die 't met haar hielden / kwamen te sneuvelen.

Soo gebeurde het dat een Rijk Borgers Soon / genaamt Jan Lambertsz. Cruyf, om sijn eygen saken te verrigten tot Gouda zijnde / aldaar by geval de Landsvrouw te sien kwam / en ten aansien van de moeyte waar in sy was / en 't gering Gevolg dat sy hadde / seyde hy onbedagtelijk / 't was schade / dat men met soo schoonen Edelen Vrouwe soo handelde / dat sy met soo armen sleep verselt wierd / als of het een gemeene Vrou was. Dit seggen wierd van eenige aangehoort / verkeert geduyt / ten argsten aangebragt / en nog arger aangenomen. Den Jongman wierd in hegtenisse gestelt / en in 't korte hy verwesen om onthoofd te worden. De Vader Lambert Cruyf kreeg wel haast de tijding van sijn Soons onheyl / terstond trok hy heenen. Beloofde alles uyt wat hem mogelijk was / om het leven sijns Soons te koopen. Nog vrugteloos: men maakte hem dietz dat sijn Soon slegts op het Schavot sou verschijnen / en wanneer den Scherpregter het Swaard sou onderhalen om toe te slaan / dan sou Vrouw Jakoba een teken geven / ten eynde de Beul ophield / en den verwesene genade ontfing.

De goede oude Man gelooft dit / maar wat gebeurde / den Patient wierd sonder genade het Hoofd van den Lighame gescheiden. Dit speet en ontstelde den Vader geweldig / en Hy kon hem niet

niet in binden / om in tegenwoordigheyd van verscheyden Persoonen dus uyt te galmen. Nu sul dy nimmer Vrouwe van dese Landen worden. (Menende hier mede Vrou Jakoba van Beyeren.) Ende alsoo hy wel wist dat na sulk seggen / sijn verblijf voor hem sou doodelijk geweest zijn / soo vertrekt hy in aller yl na Huys / gevende sijne mede Borgeren te kennen / het ongelijk / en weergadeloose wreetheyd / welke hem geschiet / en aan sijn Soon gepleegt was. Hier op gingen de Hoofden te samen / en de Heeren besloten om Jakoba nooyt voor Landsvrouw te willen erkennen. En vermits de Stad Hoorn nu nog open lag / soo wierd besloten de selve met Wallen te omringen / om des te beter bestand te zijn / tegen 't Geweld des naderenden Vyands / in gevalle het nood dede en op dese Stede kwam aan trekken. Met meerder vaardigheyd wierd dit werk voort geset / om dat de Vader van den onthoofden Jan Lambertsz Cruyf, al de Penningen tot het maken der Wallen goedwillig leende / dewelke hy aan Vrou Jakoba voor sijn Soons Leven had uyt geloofd.

Dit geval was oorsaak dat onse Stad met Wallen voor de eerste maal versien wierd.

Haar eerste vergrootinge geviel in het Jaar 1508. wanneer de Stad merkelijk verbetert wierd / en in seer goeden staat gestelt.

In welke staat sy gebleven is / tot na den tijd der Reformatie, namentlijk in 't Jaar 1576 wanneer aan de Oost-zijde / een Nieuwe Haven met een braaf stuk Land wierd aangehaalt.

In de Jaren 1608. en 1616. is dese Stad weder op een ongewoone wijse vergroot en uytgeleyd / als wanneer een goed deel van de kley-

ne Uyterdijk aan de Stad gehegt is / en met de selvige ingeslooten.

Den Heer Theod. Velius welke de Kronijk van Hoorn tot aan den Jare 1629 geschreeven heeft / segt dat de Stad als doen voorheen gemeten zijnde / na sijn Ed. gissinge groot was 1050 Roeden, dat is 14700. Hout-voeten in den omtrek. Maar ons is gebleken het volgende / welke begrooting eenigsins naukeuriger / en veel netter is.

Anno 1673. Gemeten door Jakob Reyersz Brasser, Landmeter tot Hoorn, de groote der selver Stad. Gereekent buyten de Dijken om in Zee 40 Roeden / buyten de Gording / en aan de Land kant / het midden van de Gragt.

Begonnen van de Wester Poort.

	Roeden.
Van de Wester-Poort tot de Gortsteeg.	55.
Van de Gortsteeg tot het Wester-gat.	99.
Van daar tot de Lantaarn.	300.
Van daar tot het Ooster-gat.	121.
Van daar tot den Uyterdijk,	150.
Van den Uyterdijk tot den Ooster-Poort.	104.
Van daar tot St. Jakobs Kerkhof.	122.
Van daar tot de Koe-Poort.	85.
Van daar tot de Noorder-Poort.	133.
En van de Noorder tot de Wester-Poort.	91.
Komt in den gantschen omkring t' samen Roeden	ʃ1260.

Volgens welke Meting de Stad 215. Roeden grooter in den omtrek soude wesen / als den Heer Velius heeft aangetekent / 't welk te scheyden / wy den nieusgierigen overlaten.

Soo

Soo wy de sterkheyt der Stad aanmerken na de tijden waar in deselve gebout is / soo moeten wy bekennen / en soo moeten ook alle die de Vesting-bouwkunde verstaan / dat de selve redelijk wel voorsien is.

De Stad wort met een Aarden Wal omsloten / dog tusschen de Wester en Noorder-Poort, is behalven dese Wal / ook een steenen Muur / en buyten de Wal een seer goede Gragt.

Seven Bolwerken sterken en cieren de Stad / behalven dat verscheyden Steenen Toornen na ouder wijse alomme op de Muren te Pronk staan.

De voorname sterkte bestaat in 't Zee-water / waar mede in tijd van nood / de Stad onder water kan geset worden.

Indien men den ingang van 't Hoofd voor een rekent / soo heeft de Stad vijf Poorten / van welke eenige 't besien niet onwaardig zijn / wordende de Nieuwe Oofter-Poort, en de Toorn aan 't Hoofd voor de heerlijkste gerekent.

Haar Schikking is niet onregelmatig / alhoewel by stukken en brokken te samen gevoegt / en het schijnt als of de Stad voor bedagtsaam gebout was / in die stand waar in de selve nu gesien wort.

De straaten zijn seer breed / en wederzijds wel bebout. Vier der voornaamste komen op de Roosteen, of Groote Markt te eyndigen / behalven nog twee andere / welke van minder aansien zijn. Drie / van dese Principale straten komen op drie Stads Poorten uyt / en de vierde loopt tot aan de Zee.

Van binnen is de Stad zeer Water-rijk / want behalven 4. groote Havens / in welke seer veele groote Schepen kunnen geherbergt worden ; vind

men hier seer veele Wateringen en binnen Gragten waar in de Schuyten en binnen Vaartuygen / met veel gemak konnen geplaatst worden.

Men vind ook in dese Stad verscheydene straten welke overwulft zijn / en seer nodig om in tijd van nood gebruykt te konnen worden.

Niet alleen is het een voordeel voor de Stad / dat het Zee-water daar dagelijks met Ebbe en Vloed door heen stroomt / 't strekt mede tot geen gering gerijf der Stad / en Land-luyden / dat op drie verscheyden Plaatsen het versche Water in de Stad stroomt. Het welk een groot gerijf is om allerlye soort van Vrugten in de Stad / en tot aan de markt te brengen.

Dat de Stad ten grootsten gedeelte seer digtbetimmert is / is een baarblijkelijke waarheydt. Wat nu de gemene en publique Gebouwen betreft / daar van sullen wy hier geen woord reppen; also menen dat in de Kronijk deselve genoegsaam hebben beschreven en aangehaalt.

De Wandelingen buyten / en rondom de Stad zijn verwonderlijk. Vrugtbaarheyd en Overvloed schijnen hier hun zetel geplaatst te hebben. Alle Vrugten / soo aan Geboomtens / op / en in der Aarde wassende / willen by uytnementheyd hier seer wel voort spruyten. Egter moet ik het Gemeen gevoelen een saak ontwimpelen / 't welk mijns wetens nog van niemand niet is aangemerkt. Dit is het.

De Peen, gemeenlijk Hoornse of Geele Wortelen genaamt / welke Velius uyt Junius neemt / geweest te zijn het Siser der Romeynen, worden hier en daar in eenige Moes-tuynen gevonden. Edog de naam van Hoornse Wortelen, is oneygen / want tusschen onse Stad Hoorn en 't by gelegen Enchuysen, is een by Vlek gelegen / 't welk

de

de Horn genaamt wort/ alhier en omtrent deese Plaats/ worden wel voornamentlijk die Aardvrugten gevonden/ welke door de Wereld met de naam van Hoornse Wortelen, of Hoornse Peenen bekent staan. De Schrijver van den Atlas (by Blaauw gedrukt) heeft zig ook misgrepen/ om aan de Stad Hoorn die Vrugten toe te eygenen. Want het genoemde by Vlek of Dorp spruyt Horn, daar aan is het/ dat de Wereld die heylsaame Aardvrugten verschuldigt is.

Niemand meene dat wy dit ter Blaame der stad by brengen/ 't geschiet alleen om aan yder sijn behoorlijke waardigheyd toe te schrijven.

De Kaas-merkt, als een der Hoofd-neeringen deser Stad zijnde/ sullende wy swijgende voorby gaan/ zijnde kennelijk dat Dyndags en Saturdags van ouds en nu op Donderdag hier een seer groote Zuyvel-merkt te vinden is.

De Scheepvaart doet dese Stad by uytnementheyd welvarende zijn. Wat sullen wy van dese bedroefde dagen seggen? Het is seker dat geheel Holland aan een verteerende ziekte als in swijm ligt; maar soo wy verleden tijden ophalen/ dan sal blijken dat onse Stad een der voornaamste is geweest/ welke op den blaauwen Plas geenzins een der geringste is geweest/ soo in 't wagen/ als in 't winnen. De groote Rijkdom/ en bedrevenheyd der Ingesetene/ strekt van sulks geen geringe blijk. Uyt oude aantekeningen is ons gebleken de menigvuldigheyd der Schepen welke van hier/ na alle Wereldts Oorden wierden heen geschikt. Wy souden met geringe moeyten kunnen op stellen/ uyt meer genoemde Heer Theod. Velius, wat Kusten door onse Inwoonders bevaren zijn/ en hoe veel schepen alleen van dese Stad in

de Jaren 1601. 1602. 1607. en 1608. alomme door dee bekende Wereld heeft uyt gesonden.

Dog alsoo onse Stad Hoorn te wel bekent / en de Scheepsvaart soo gemeen is / soo willen wy ons niet in laten om dat geen aan tetekenen/ 't welk aan de Oudheyd ongemeen is / en aan later dagen belaggelijk sou schijnen.

Het sal genoeg zijn met alleen te seggen / dat onse Stad Hoorn met regt den titul draagt van /

..... De Zuyvel-mouw van voor en agter Stav'ren,
..... So ver ik zie de Vrouwe van de Klav'ren ;
En vraagt men hoe ik HOORN van ouds her heten moet?
En heet ik anders regt als * HOORN van overvloet?

Dese Pluymen sijn den meer gedagten Hof-swaan Huygens uyt de wiek getrokken. Welke groote Ziel het zig niet sal belgen / dat sijn Ed. Puykgeuren onder onse laffe talmerijen werden ingelast/ soo anders de Assche der overleedene 't geringste geheugen bewaren / der gener / welke hunne Ziel-banketten met een Dank-erkentenissen tragten te eerbieden.

Het was onvergeffelijk aan de Nakomelingen / indien wy ook niet beiverden / om te toonen dat onse Stad Hoorn van deftige Verstanden niet misdeelt is geweest. Van alle gedenken her / is de kennisse der goede Letteren / hier altijd in seer hooge agtinge geweest: en ik vind / dat doen de Stad nog als in de Wiege leyd / roemrugtige Baasen / en dappere Letterhelden uyt deselve zijn voort gesproten.

De

* *Cornu copiæ.*

De menigvuldige uyt gegevene Schriften / welke in yders handen zijn / zijn ontwijffelbare blijken / dat de Geleerde Inboorlingen deser Stad / tot heldre ligten van hun Vaderland hebben verstrekt.

Jakobus Ceratinus, sullen wy de voorrang geven / om de Heer Velius na te volgen. Dese heeft seer geleert / en tot Leuven Professor in de Griekse Taal geweest Het Geslagte ofte de Ouders waar uyt hy gesprooten is / is seer duyster. Dog Mr. Jakob Byman, welke in den Jare 1541. hier Borgermeester was / is sijn Oom of Namaag geweest. Dit soo zijnde / soo waar het niet onmogelijk om van sijn stam de telgen na te speuren / wijl tot Alkmaar en tot Enchuysen elk een besonder Geslagt is / waar van sig het eene Byman, en het laatste Biman schrijft. Welke na speuren / om het regte Stamhuys van onsen Geleerden Ceratinus op te baggeren / de moeyte niet onwaardig was.

Petrus Junius, beslaat de tweede Plaats / dese is hier gesprooten uyt een oud Eerlijk Geslagt / Hy was na dien tijd een seer Geleert Man / ervaren in de kennisse der Geschiedenissen / en welbedreven in Staat saken die hy seer voorzigtig wist te behandelen. Hy was begaaft met een deftige Welsprekentheyd / en Geheugenisse. Verscheyden Jaren heeft hy het Ampt van Geheym-Schrijver deser Stede bekleet / waar na het Burgermeesterschap met veel Eer en agting tot vijf malen heeft bedient. Hy stierf tot Hoorn, den 13. November 1537. na dat tot redelijken ouderdom gekomen was.

Zoo braven Vader sullen wy van nog Grooter Soon laten volgen. Namentlijk Adrianus Junius,

nius, dewelke (volgens 't oordeel van Lipsius,) den Geleerdsten der Hollanderen, naast Erasmus, te houden is geweest. Hy wierd Gebooren in 't Jaar 1511. den 1. July / in de Kerk-straat, in de voorgevel van welk Huys sijn Beeltenis noch te zien is. De eerste gronden sijner Letteren / wierden tot Haarlem geleyt / daar doen ter tijd een goede Schoole was / en gaf in sijn teederste Jaren wakkere blijken van verstand. Van daar trok hy na de Hooge Schoole tot Leuven, waar hy twee Jaren vertoefde. De Accademie tot Parijs was in dese dagen seer vermaart / te meer alsoo den voortreffelijken Jakobus Hollerius, daar Hoog-Leeraar in de Medecijnen was. Onsen Junius ruste niet voor dat hy van de Wetenschappen deses beroemden Mans gevoordeelt hadde. Dies trekt hy derwaarts / en heeft de Lessen van die grooten Professor / meer dan een Jaar / niet sonder merkelijk toe te nemen / aangehoort; wederom t' huys gekomen zijnde / reysde hy met eenige sijner Leer-genooten naar Italien, tot Bononien ontfing hy den titul van Doctor in de Medecijnen; keerende na Huys / voer hy over na Engeland, waar hy sig nedersloeg / offenende de Konst met seer veel Lof en Eer / so by Edel als Onedel. Eyndelijk alsoo de saaken daar in 't war begonden te loopen / vond hy geraden / t' huys te keeren / 't geen hy deed / en onthield sig als toen een wijl in sijn Vaderlijke Stad Hoorn. Maar alsoo den Koning van Denemarken hem onder minnelijke aanbiedingen / versogt om over te komen / en sijn Soon ten Leermeester en Bestierder te verstrecken / soo vond hy geraden / om sig derwaarts te begeven. Dog het bleek / dat sijn gesteltheden met die der Deenen, seer weynig over een komst had-

hadden. Want hy geraakte in onmin by den Koning / waar over / en andere bejegeningen te onvreden zijnde / Hy sonder af-scheyt te nemen / ofte vaar wel te seggen / het Deensche Hof verliet / en wederom tot Hoorn kwam. Alwaar nauwlijks gekomen / hy aanstonds beroepen wierde tot Opper-Leermeester in de Schoole tot Haarlem. Dit beroep / als op seer eerlijke Voorwaarden / en in de Stad daar Hy sijn eerste Leer-oeffeningen geleyd hadde / wierd door hem aangenomen. Hy bediende dit Ampt met voorname Lof en volkomen genoegen / tot de tijd dat de Spanjaarden die Stad belegerden / in welk swaar Beleg hy ontrent twee Maanden bleef / als wanneer den Prince van Orangie, van een sware siekte overvallen zijnde / hem ontbood. Geluckiglijk genas hy die Vorst van sijn kwaal. En alsoo de saaken der Stede Haarlem, van dage tot dage in erger staat vervielen / soo vond hy met sijn belang best over een te komen om in het geselschap van desen Vorst te blijven / gelijk hy ook dede. Eenige tijd met die tot Delft gebleven zijnde / vertrok hy naderhand met de selve na Zeeland. Het schijnt dat de moeyelijkheyd der Reyse / en de ongewoone Zeeusche Lugt / waar toe ook sijn Hart-seer geholpen heeft / hem veel kwaad hebben by gebragt / want hy verviel tot Middelburg zijnde / in een seer swaare Krankheyd. Verscheyde kwalen randen hem gelijklijk aan. Hier by kwam een trage slijtende Koortse / welke hem soodanig folterde en afmatte / dat Hy op den 16. Juny 1574 den Geest gaf / wanneer den ouderdom van drie en sestig Jaren en 14 dagen hadde bereykt.

Gedurende Hy in dienste der Prince van Orangie was / ging Haarlem aan de Spanjaarden over /

te weten 1573. waar mede hy byna alle sijn tijdelijke middelen kwam te verliesen.

Het is hoog-jammer dat de latere Eeuwen moeten ontbeeren/ die onwaardeerlijke Letter-schatten door desen Phenix-schagt by een vergadert. Hy besat een schoone Boekery van by ouds met de Pen geschrevene af schriften/ welke om de jonkheyd der Druk-konst nog niet onder de Pars waren geweest/ en door hem met veel vlijt in alle Landen by een gesamelt/ en nu ten roof vielen van die onguure en genoegsaam van redelijkheyd ontbloote Spanjaarden.

Ook had hy een aanmerkenswaardig getal deftige Schriften soo verre gebragt/ datse in staat waren om uyt gegeven te worden. Dog door dit droevig Oorlog-lot is alles vernielt en verstroont/ soo dat 'er byna niets van aan den regten Meester is gekomen. Het geen waarlijk een swaar verlies is voor de Liefhebbers der Geleerheyd/ en sekerlijk desen grooten Man een nagel aan sijn dood-kist heeft verstrekt.

Verscheyden schriften door hem uyt gegeven/ zijn Getuygen van sijn groote bekwaamheden/ en hoe groot het getal ook is der bekende Letter-lekkernyen door hem op gedist/ nog grooter is't getal van die Puyk-banketten/ welke door de woede der Soldaten/ en't vuur des alvernielenden Oorlogs ons ontduystert zyn.

Wy kunnen om des Mans uyt nemende waardigheden nauwlijks eyndigen/ met van hem te spreken. Dog om den Leser niet al te lastig te vallen; sullen wy maar alleen dit weynigje hier by voegen.

Hy besat de Geleertheyd in volle mate/ maar toe wy geen andere Getuygen nemen dan sijne werken.

ken. Zijn Geheugen was verwonderlijk / 't spitsvinnig oordeel in duystere saken / was ietwes waar over yder verbaast most staan. En sijn weergaloose neerstigheyd deed de Wereld verstommen. De Aaloutheden / en schriften der Geschiedenissen waren hem besonder eygen; als hebbende alles met aandagtige blijt door gekropen. Hy sprak agt verscheyden Talen / waar onder ook de Grieksche en Latijnsche was / met soo veel bloeyende rijkheyd / dat yeder die de selve of eenige daar van kundig was / met verwondering was aan gedaan.

Dusdanig waren de begaaftheden van desen befaamden Ingebooren / door welke onse Stad een grooten Naam verkregen heeft / welke nier eer kan verswinden / voor dat alles 't onderst boven gekeert; en de lust tot Wetenschappen uyt de wereld gebannen is.

Ook heeft onse Stad byna ter selver tijd voortgebragt Jakobus Duin, ofte Verduin. Dese is geweest een seer gelukkig Digter / als blijkt by verscheydene Klagten / Gesangen / en Punt-digten / welke nog heden ten dage onder verscheydene onser Inwoorlingen en Borgers te vinden zijn. Dese Geest had dat met den Roomschen Nazo gemeen / dat hy sonder veel nagel-knabbelen / ofte blokken / seer aardig sijn gedagte wist ter neer te stellen / in bloeyende digt geestigheyd / behoefden hy voor den soo genoemden baas niet te wijken / En het is te beklagen / dat soo uytnemenden Digt-ader soo vroeg was uytgedroogt.

Na hy de beginselen sijner studien hier te lande eerst geleyd had / vervolgde hy de selve met een seer gelukkige voortgang tot Leuven. Van waar hy na Nantes trok / alwaar doen een bloeyende hoo-

hooge Schoole was / seer veel hoope scheen het dat van hem te wagten stond / en dat hy eenmaal tot eere van sijn Vaderland en geboorte Stad soude verstrekken. Maar hy verliet de Academie wat te vroeg / en kwam in 't Voorjaar van 1566. wederom t' huys / hier gebiel het dat hy sig mistroude. Want / met een oncuyste Ziel van een Wijf geplaagt zijnde / als God betert meer malen gebeurt / soo sloeg hy sijne saken nogte studien geen agt / dies aan een ongeregelt leven / en den dronk gerakende / leefde hy weinig Jaren hier na / en kwam in den Jare 1572 of 1573 te overlijden / wanneer hy nog in den frissen bloey / en de kragt sijner jeugt was.

Volgt nu Petrus Hogerbetius / welke een groot ligt van onse Stad was / en den Geleerden Junius weinig hadde toe te geven. Dese heeft geen naam na sijn groote Geleerdheyd na gelaten / vermits de Nakomelingen weynig van sijn schriften zijn over gebleven. Hy is den 2 Maart 1542 van seer goeden Huyse gebooren / zijnde sijn Vader / Groot-Vader / en Oom dikwils Burgermeesteren deser Stad geweest. Hebbende alle door hunne deftige Minsaamheyd een groot aansien onder de Borgerye. Na hy de beginselen sijner studien hier tot Hoorn geleyd hadde / is hy al vroeg na Leuven, en van daar na Italien tot voortsettinge der selve gereyst. Tot Padua is Hy Doctor in de Medecijnen Gepromoveert / t' huys gekeert zijnde / heeft hy in sijn Vader Stad de Practijk met seer groote Lof geoeffent Hy was besonder Taalkundig / en in de goede Letteren / ten hoogsten ervaren. En boven suiks met een verwonderlijk welsprekentheyd begaaft. 't Gebiel dat den grooten Josephus Scaliger, tot Hoorn zijnde / met hem

in

in gesprek geraakte/ waar na Hy betuygde noyt yemand soo goed Latijn te hebben hooren spreeken/ en dat in de Geleerdste eeuw de Romeynen selve geen suyverder Tale hadden konnen gebruyken. De Italiaansche, France, Spaansche en Engelsche Talen/ sprak hy soo vlug en natuurlijk/ dat die Landaarden hem nauliiks van hunne Inboorlingen konden onderschepden.

Hy was seer gelukkig in sijne Gedagten op Papier te stellen/ alles vloeyde hem vlug en aardig ter Pen uyt/ en met soo veel bevalligheyd en soo net/ dat yemand anders seer selden met veel blokken en nagel knabbelens tot die uytstekende deftigheyd komt te geraken.

Digt of ondigt/ in beyde was hy een grooten Baas/ en 't was onverschillig hoe 't hem voorkwaam/ 't geen yets seldsaams is/ en in weynige woort gevonden. Ook had hy self weynig agting voor sijn werk/ want yetwes ten gevalle van Vrinden geschreven hebbende/ hield hy self geen af-schrift/ 't welk oorsaak is/ dat sijn meeste werken verlooren/ en niet als eenige weynige Schriften voor handen zijn.

De Pest/ welke in den Jare 1599. hier vinnig graseerde/ heeft ons die braven Man op den 12. September te vroeg ontrukt/ tot algemeene droefheyd der Burgerye/ en besonder verlies voor de Stad/ weshalven de Magistraat in erkentenis van sijne gedane diensten en getrouwigheyd/ hem een Begraafplaats op Stads kosten liet op-regten. De fraayste verstanden hebben sijne gedagtenis met Latijnse en Nederduytsche Vaarsen de eeuwigheyd aan bevolen.

Cornelis Vigius, welke geen geringe rang onder de Geleerden hout/ is mede in dese Stad gebo-

booren. Dese/ na hy sijne studien tot Leyden voltrokken had/ reysde na Italien, en wierd tot Padua Doctor in de Medecijnen Gepromoveert. Op sijn te rug komst/ wierd hy tot Dolen in Bourgondien voor hoog Leer-meester in de Genees-konst aangestelt. Welke Bediening hy met groote Lof verscheyden Jaren heeft aan waar genomen.

Na verloop van tijd/ sijn af-scheyt van 't Hof en de Voornaamste Adel/ by welke hy seer gesien en bemint was/ nemende/ wierd hy met veel eerlijke Geschenken/ als ook den Pronknaam van Ridder, begunstigt. Nemende sijn weg over Emden, wierd hy versogt den Grave van Oost-Vriesland, als Lijf-Medicus te willen by blijven/ welke plaats hy eenige tijd met veel luyster bekleede. Dog zig selven met een kwaal behebt voelende/ versogt te mogen vertrekken/ van gedagten zijnde om in sijn Geboorte Stad wat uyt te rusten. Dog hebbende nog geen twee Maanden tot Hoorn geweest of stierf op den 27 December 1602 hebbende nog naulijks den ouderdom van 34. Jaren. Het welk te jammer is/ dat soo jongen Puykgeleerde/ soo vroeg ten Grabe most dalen. Behalven sijn groote wetenschap/ was hy begaaft met een snel vernuft/ doorzigtig oordeel/ en weergaloose welsprekentheyd. Hy was een goed Hoveling/ en wist zig besonder te schikken na de tijd en gelegentheden/ als ook na de Humeuren der Grooten/ by welke hy alzins gezien en seer aangenaam is geweest.

Nu volgt Albertus Verlaan, een Jongman van uytnemende Geleertheyd/ verzien met de grootste Puyk-gaven als yemand van den Hemel konde wenschen. Hy wierd gebooren den 7 November

1577.

1577. Zijn Vader was Meinard Verlaan, welke het Burgermeester Ampt deser Stede met Eer en Agting bekleet heeft. Zijn Moeder genaamt Clara, was de Dogter van onsen Vermaarden Hadrianus Junius, van welke hier vooren vermelt hebben. Hy selve begon sijn Leer-oeffeningen/ eerst in dese Stad/ dog door verval der Schoole/ trok na Alkmaar, hier na besogt hy de Leydsche Accademie, alwaar hy hem met ongemeene vlijt oeffende/ soo wel in de Vrije Konsten, als in de Medecijnen. Tot meerder rijpheyd gekomen zijnde begaf hy zig na Italien, en ontfing de waardigheyd van Doctor in de Medecijnen binnen Padua, dat dies tijds het kweek-hof der Geleerden met regt mogt genaamt worden. 't Huys komende/ bevlijtigde hy zig ten hoogsten in de Boek-oeffening en Studien/ sonder zig met ietwes anders te bemoeyen/ wijl dit sijn eenigste vermaak was. Dog een uytteerende Koortse hem overvallende/ wierd hy na een wijl tijds gekwijnt te hebben/ uyt het getal der Levenden gerukt/ op den 14 January 1606 wanneer naulijks tot een ouderdom van 28. Jaren gekomen was; sekerlijk een groot verlies voor alle Lief hebbers der Geleertheyd. Hy had onder zig verscheyden Papieren door sijn Groot-Vader Hadrianus Junius ingestelt/ welke verscheyden met weynig moeyten soo verre konden gebragt worden om in het ligt te komen/ waar toe hy seer groote genegentheyd en met eene de vereyschte bekwaamheden had. En staat nu te vreesen dat die Letter-schatten nimmer op gemaakt/ veel minder 't Gemeen ten besten gegeven werden.

Hy was een uytnemend welsprekend Borst/ besonder tot de Digtkunde genegen/ waar van ver-

scheyden deftige Punt-digten onwraakbare Getuygen zijn. Zijn inborst was onbeschryflijk / als ook sijn gedrag / en 't is beklagens waardig dat soo een doorlugtigen Verstand / soo vroeg het Vaderland ontrokken is.

Wy sullen den Graven Nicolaas Bulius, anders Boelisz. hier sijn vereyschte rang / en welverdiende Lof geenzins onthouden. Als zijnde een Man geweest van over groote waarde / en uytstekende Geleertheyd. Hy is hier gebooren den 17. January 1550 van onbesprooken Ouderen / Vader en Moeder beyde Aansienlijk / soo door Afkomst; als Rijkdommen. De sorg en liefde van de een en andere / most Hy vroeg ontbeeren / zijnde in sijn 9. Jaren Ouderloos. Door de trouwe vlijt sijner Voogden leyd hy de gronden sijner Letter-oeffeningen eerst hier tot Hoorn, van daar tot Haarlem. Dog de Triviale Schoolen gepasseert zijnde / wierd hy na de Accademie tot Leyden geschikt / alwaar hy zig met onvermoeyden yver sijne studien voortsette; vond eyndelijk geraden zig tot de Genees kunde te begeven. Dees na Leuven trok / en met gewenscht voordeel / de Lessen der vermaardste Professoren aan waar nam. Hy smaak in de Fransche Taal krijgende / begeeft sig met eenige Spits-broeders na Doornik, en van daar / om de Taal suyverder te leeren na Parijs. Genoegsaam tot volkomentheyd gevordert zijnde / reysde hy op Tours, waar dat hy zig een geruyme tijd ophield. Eyndelijk na geheel Vrankrijk besigtigt te hebben / kwam hy wederom te rug in sijn geboorte Stad.

Dog sijn reys-lust nog niet voldaan zijnde / nam hy voor om Italien te besigtigen / en sijn Reys over Duytsland nemende / liet zig tot

tot Padua, tot Doctor in de Medecijnen inhulden.

't Scheen of de lieffelijke Italiaansche Tale hem bekoorde/ derhalven begeeft hy zig na Venetien, waar dat hy hem een geruymen tijd ophield. Dog berigt zijnde dat die sprake binnen Roomen veel suyverder gesproken wierd/ als ook om de Antiquiteyten en besonderheden van die Stad te besigtigen.

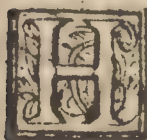
Soo begaf hy sig na die groote Wereld-Stad/ in welke hy ook soo lang vertoefde/ dat in de Toskaansche Tale met regt voor een Meester geagt wierd/ en van geen inboorlingen was te onderkennen. Drie Jaren was hy met op dese Italiaansche Reyse/ t' huys komende/ is Hy by den Raad van onse Stad Hoorn, tot Geneesheer der Stede aangenomen. Den Grave van Bossu, hier doen gevangen sittende/ dede hem ook versoeken om sijn Medecijn-meester/ gedurende de Gevangenisse te willen wesen/ 't geen hy aannam. Weynig Jaren had hy de Practijcq geoeffent/ wanneer hy 1577 by de Magistraat wierd aangestelt/ om als Gecommitteerde in den Raad van Staate van Holland en West-Vriesland voor den tijd van drie Jaren/ in 's Gravenhage te Residceren. Na verloop van welke tijd het Hoog-Schout Ampt alhier Vacant zijnde/ hem het selve op versoek van de Heeren Burgermeesteren, by de Heeren Staten is toegelept/ op den 17 Augusti 1580 in het Jaar 1598 wierd hy door de Heeren Staaten Generaal aangestelt/ tot Raadt en Advocaat Fiscaal van 't Collegie ter Admiraliteyt van dit Quartier, dese Bediening was door hem al eenige tijd by provisie aan waargenomen. Eyndelijk is Hy in een ouderdom van ruym 65. Jaren overleden/

op den 28. Februarij 1615. Na dat hy het Hoog-Schout Ampt 34 Jaren en 6. Maanden/ en het Advocaat Fiscaalschap so ordinaris als by provisie 27 Jaren/ met veel Lof en Reputatie/ ten genoegen van alle die met hem te schiften hebben g had bedient hadde. Het is by na ongelooffelijk hoe seer sijne deugden en bekwaamheden by de Borgers en Ingesetenen geroemt/ en sijn af-sterven beklaagt wierd. Wy sullen hier geen Lofreden van de selve maken/ met het roemen van sijne Sedigheyd/ Opregtigheyd/ Liefstaligheyd/ en Borgerlijke Gemeensaamheden; alleen sullen wy sijne Geleerheyd is 't niet na verdienste/ ten minsten na vermogen roemen. Hy was een Man/ dewelke/ behalven een weergaloos Genees-heer/ ook voorsigtige Staatkundigen Baas was/ in de brave Letteren was hy ongemeen ervaren. Homeer, en Theocrijt, had hy genoegsaam van buyten geleert/ en wist in geselschappen/ met sijn zin over een stemmende/ geheele Spreuken/ en wel toegepaste plaatsen ter snee te brengen/ 't welk dies tijds yets raars was.

Tacitus, en Plutarchus, waren sijne Troetel-poppen/ beyde had hy se genoegsaam op sijn duim om soo te seggen/ en 't was tot geen geringe verwondering der tegenwoordige/ wanneer hy gehele reden-voeringen uyt den eene ofte den anderen/ op een welspreekende wijse/ voor de vuyst weg te berde wist te brengen. Wy souden de deftige konst Plaat sijner Ed. Beeltenis hier by voegen/ welke door den Befaamden Matham gesneeden is/ indien de beknoptheyd van dit werkje het konde toelaten. Dog nu sullen wy ons te vreden houden/ met het deftig Latijns By-schrift dat door den Geleerden Heer Joan van Foreest, in dier tijd

Se-

Secretaris van de Heeren Staten van West-Vriesland, op de selve Afbeelding gemaakt heeft / dus klinkt sijn Roomsche Lier.

Eu quantum artifici fuit haud imitabile Buli?
Quantula pars istac Spirat in arte tui?
Hippocrates celandus erat; magnusque Pericles,
Et tua Latiâ, Graecia docta, Venus:
Denique cum Musis Helicon & Apollinis artes,
Bulius *ut parvo totus in aere foret,*
Sic quoque non vivat; pro tanto detur inanis
Umbra viro, quantum mors simul una rapis?

Nu volgt den Heer en Mr. Rombout Hogerbeets, wiens Vader de Broeder is geweest van Petrus Hoogerbeets sijn Vader / op Fol. 304 van ons gemelt / soo dat dese twee groote Inboorlingen Cousins Germains, ofte regte en volkomen Neven van Vaders zijde zijn geweest. Rombout van welke wy hier gewagen / is gebooren binnen onse Stad Anno 1561. den 24. Juny. Hy is geweest Doctor in beyde regten, eerste Raadt in den Hogen Raade van Holland, Raadt ende Pensionaris der Stede Leyden, mitsgaders Secretaris van de Heeren Curateurs der Hooge Schoole aldaar. Ook is hy mede in Ambassade geweest nevens Obdam, en Bas in den Jare 1611. aan de Koning van Denemerken, Christiern of Christiaan den 4de en aan den Koning van Sweden Carel den 9de, alwaar sijn vlijt trou / en yver ten hoogsten uyt geblonken heeft / ook met Eere opgehoopt / en met dierbare geschenken begunstigd is geweest.

Niemand verwagte van ons dat wy een seer

omstandige Beschrijving van desen Grooten Man sullen maken / gelijk als 't begin sijner Studien / Opvoeding / Huwelijk / trappen van verheffing / en soo voort. Veel min ook sijn Dis-gratie / Beschuldiging / Sententie / en Gevangenis op Loevesteyn, of 't Huys ter Weer by Wassenaar, daar hy den 7. September 1625. ontslapen is / hier ter neder stellen. O neen / dit is geenzins ons wit. Want om sijn onbevlekte Deugden en weergadeloose Geleertheyd te willen schetsen / was de Sonne met Houtkool getekent / en is niemand bekwaam om sulks na eysch van verdiensten te doen / dan die soo veel bekwaamheden besit als in onsen Grooten Hogerbeets te samen gebloeyt waren. Betreffende sijne Ongevallen / daar is soo veel Papier over vuyl gemaakt; en sijn vromer inborst is soo wereldkundig / dat wy daar by niet weten te voegen. Derhalven gelooven wy niet te misdoen / schoon wy dit point met een denkende stilswijgentheyd voorby gaan. Egter moeten wy den Leser iets aanmerkelijks en de moeyte waardig om geweeten te worden / meede gaan deelen.

Wanneer de Heer Rombout Hogerbeets sijn Sententie was voor gelesen / klopte Hy met de Hand op de Borst en sloeg dese galmen:

.... Hic murus Aheneus esto:
Nil conscire sibi, nullâ pallescere Culpâ.

Wanneer nu in den Jare 1672 den Heer Cornelis de Witt, in den Hage gepijnigt was / en andermaal aan de Pley sou / door den Advocaat Fiscaal onder 't pijnigen dus aangesproken. (die alleen by dat folteren tegenwoordig was) Mijn Heer,

Heer, ik ben u Vrind, bekend liever de Misdaad, dan U selven soo te laten rekken, wat baat u dit, wy moeten, en kunnen maar eens sterven, &c. Dog sijn Ed. antwoorde: Neen, rek en scheur my van Lid tot Lid, daar kan niet uyt komen dat 'er niet in is. Voegende daar by:

Nil conscire sibi, nullâ pallescere Culpâ.

't Welk dus vertolkt kan worden.

Het vry Geweten van geen Schelmery bewust,
Aantigting niet verbleekt, nog vrese niet ontrust,

In de By-digten van Horatius, door Otto Vœnius in Plaat/ en door 't Konstgenootschap dat onder de naam van Nil Volentibus Arduum, bekent/ is in 't Nederduyts onse Lands-genoten gemeen gemaakt is/ wort het op N. 26. aldus ter neder gestelt/ en vertaalt.

Y, die een vry Geweten heeft,
Gerust, en onbekommert leeft.
De boosheyd mag haar tanden wetten,
Op Sijne onnoselheyd, de Faam
Mag alles, wat sy wil, trompetten
Tot schande en laster van sijn naam;
Gerustheyd van een goed geweten
Wort regt een staale muur geheten.

Waaragtige waarheyd! en welwaardige woorden om/ door sulke Puykstalen van beproefde Trouwe/ en Liefde/ jegens hun dierbaar Vaderland/ in 't hevigste knellen der uyterste knevelarye

larve / te werden uyt geboesemt / om hunne Vyanden / welke met een / die der allwaarde Vryheyd waren / in de onbeschaamde tronijen te werpen: en om blijk te geven van onbesmette deugd / in proeve van opregte Hollandsche Ernst-Haftigheyd.

Andere hebben voor my dese aanmerkelijke besonderheyd aangetekent / namentlijk / dat beyde deese twee Groote Zielen / byna met gelijke Prangen geknelt / ten teken hunner onwrikbare standvastigheyd / en blijk van opregte Liefde tot de Vryheyd / dese self de plaats uyt Flaccus Lib. I. Epist. I. met onvergelijkelijke kragt en moed / edelmoedig hebben kunnen her-voor-brengen.

Weynig moeytens sou het ons kosten / om meer Particulariteyten van onsen beroemden Inboorling by te brengen / maar soo geseyt hebbe sal die alle voor by stappen / alleen aanroerende dat hy den 12. September 1625 met uytnemende Rouwe en Pragtige Statie in den Hage in de Groote Kerk op 't Choor begraven is. En om een korte schets des Mans te geven; Hy was Geleerd / Welsprekend / Neerstig / Vroom / Opregt / Vreedsaam / groot van Oordeel. Sijn met vlijt beschrevene Boeken / zijn by yeder bekent. Sijn Persoon belangende / Hy was seer wel gemaakt / hebbende een helder opgesigt / de Oogen vol vuur / en daar by een seer Manhaftig wesen. Op sijn Beeltenis hebben wy dese volgende twee By-schriften gesien / welke wy hier plaatsen om verscheyden andere voorby te gaan. Het eerste was van desen inhoudt.

Op

Op de Af-beelding van

ROMBOUT HOGERBEETS.

EEn Vrome opregte Ziel, en vry van vuyle
Smetten
Stak in dees waarde Man, de kenner
van 's Lands Wetten.
Een Kerker was de Loon van sijn Getrouwig-
heyd;
Gods segen dauw op 't Graf, daar hy begraven
leyd.

't Moet geen groot Digt-kund-minnaar zijn/ die niet zien kan uyt welke koker dese Vondeliaansche Flits getrokken is. Het tweede By-schrift volden op dese toon.

AFkomeling dit is de opregte *Hooger-
beets*,
Nog door geworstelt na veel toegedre-
ven leets;
En uyt het eerste Graf van *Loevestein*
geresen,
Dat *Holland* sugt nog klaag waar sijn Gebeente
leyt;
Maar seg tot voorstand der betuygde Onnosel-
heydt;
Hy is verweesen, van die *Barnevelt* verwee-
sen.

G. BRANDT.

Cornelis Taamsz. een seer fraay en beschaaft
Ver-

Verstand sullen wy hier by voegen/ dese was wel in de Latijnsche Taal niet veel bedreven/ maar sprak Italiaansch/ Frans/ Spaans/ Portugees/ en Hoogduyts met besondere aardigheyd. Hy is een der eer Nederduytsche Digters in dese Stadt geweest/ hy hadde verscheyden sijner Digten in voorraad by elkander in order geschikt/ van gedagten om de de selve in 't ligt te geven. Dog komende in den Jare 1600 in 't laast van November met het Veerschip van Amsterdam, viel by duystere nagt buyten Boord; sneuvelde op die wijse ongelukkiglijk/ in den bloey van sijn Leven/ zijnde nauwlijks 33. Jaren oudt. Sijn Digtkunige werken sijn naderhand in vreemde handen geraakt/ en allenskens weg geslingert/ soo dat 'er weynig van sijn maaksel meer voor handen is/ 't geen den Digtkunst-minnaars ten schade strekt/ wijl hy in aardige uytvinding/ en uytmuntende gedagten/ voor weynige te wijken had.

Wy souden schuldig aan snoode ondankbaarheyd zijn/ wanneer wy den Beroemden Theodorus Velius, sijn behoorlijke Lof onthielden. Dese deftige Man is geboren den 10 January 1572 uyt onbesprokene Ouders/ sijn groote Geest en wakker vernuft schitterde vroeg uyt/ en tot verwondering sijner Meesters leerde hy de Latijnsche en Griekische Talen. Daar na op de Hooge Schole tot Leyden zig neerstelijk geoeffent hebbende/ reysde hy 1593. na Italien alwaar hy na een Jaar verblijvens tot Padua tot Doctor in de Medecijnen wierd gepromoveert/ wederom in sijn Vader Stad gekomen zijnde/ vervolgde hy sijn Leer-oeffeningen met groote neerstigheyd/ werdende door de Heeren Burgermeesteren tot Stads Doctor

ctor aangestelt. In den Jare 1601. wierd hy tot Vroedschap verkoozen / welke met eer vergulde dienst / hy Loffelijk heeft aan waargenomen tot aan den Jare 1618. als wanneer Sijn Excellentie Graaf Maurits van Nassou dies tijds onsen Stadhouder, de Regeering in verscheyden Steden als ook tot Hoorn, mits sekere geschillen / kwam te veranderen. Doch sijn dienst van Wees-meester heeft hy tot den eynde sijns Levens met reputatie bekleet. Hy was een groot Lief hebber der Geleertheyd / en uytnemend Lief-hebber en Kender van allerley Kruyden en Gewassen. Behalven de Griekse en Latijnsche Talen / had hy hem de Fransche en Italiaansche eygen gemaakt. De Digt-kunste was sijn uytspanning / en hoe deftigen Baas hy daar in geweest is / blijkt niet alleen by sijn West-Frisia, 't welk hy met Helden-digt heeft gesongen / maar ook by veele uytgelesene Vaarsen die by eenige lief-hebbers nog gevonden worden. Sijn geboorte Stad heeft hem een eeuwige verpligting / wijl hy desselfs begin / op / en voortgang tot den Jare 1630. met een suyvere en bloeijende stijl beschreven heeft / en welk deftig werk ten grootsten deele in dese Kronijk is gevolgt / als in de Voorreden breder geseyt wort / desen vermaarden Man is overleden den 23. April 1630 hebbende sijn eygen Graf schrift bevorens gemaakt / 't geen naderhand op sijn Graf-stede gehouwen / en dus luyd.

VELIUS hic recubat, cui forsan fata dedissent
Nonnullum a Studiis nomen habere suis:
Pæonis ars vetuit; dum multis millibus illum
Ægrorum medica cogit adesse manu.

Be-

Den Phenix der Hollandsche Digters I. v. Vondel heeft dit Vaars op de Afbeelding des deftigen Mans gemaakt.

HOREN, Gy verheft u kostelijken Horen
Op uwen *VELIUS*, en grooten Ingeren,
Den trouwen *Cicero* in uwen kloekken Raadt,
Den Schrand'ren *Klaudiaan*, den Wijsen *Hippokraat*,
Wiens Artzeny de Doodt ontweldigde van haar Lijken,
Gy kent Hem door dit Beeld, maar best uyt sijn Kronijken.

Behalven Mannen van Letteren soo heeft onse Stad ook deftige Konstenaars voortgebragt / den Beroemden Schilder Jan Lis, is een der selver / dese uyt brave Borgeren gesprooten / wierd tot Haarlem bestelt om de beginselen der Konst by een vermaarde Meester te leeren / hier kweet hy sig soo braaf / dat doe hy in Italien komende / van die Landaard met verbaastheyd is aangesien geweest. De Cardinalen Axetino, en Pamphilio hadden voor hem een uytnemende agting / ook heeft hy gedurende sijn verblijf aldaar / meest in dienst deser Heeren geweest en verscheyden brave stukken / met ongemeene pragt en Penceel-streeken voor hun gemaakt / meest heeft hy uyt gemunt in snelle Tekeningen en vasten omtrek; jammer is het dat sijn meeste kunst over de Alphen gebleven is / egter kan Holland zig beroemen van eenige blijken sijner weergadeloose Penceel-swieren te bewaren / en ik meen wel bewust te zijn / dat de Heer Schepers

pers tot Rotterdam een groot stuk werks bezit/ verbeeldende eenige vrolijke Courtisanen levens groote. In de Kunst-vertrekken der Heeren Deflines, de Vries, Six, de Wolf, en andere zijn ook nog eenige kleynder stukken te sien. By de Heer Fiscaal Hooft is een Phaëton, ses Voet groot/ dat ook in 't Paleys der Pamphiliën door hem nog grooter geschildert is.

De verschijning van allerley dieren in de Lugt aan den Apostel / om de Vrijheyd van alles te eeten / is uyt het Cabinet van de Heer Renst, aan Koning Karel de II. door de Heeren Staten geschonken. Dese en weynige andere voor handen zijnde Puyk-werken / zijn blijken wat weergadeloos Penceel onsen Ingeboozen gevoert heeft.

Cornelis Cort, heeft mede een ongemeen Konstenaar en deftig Plaat-snijder geweest / hy had in uytvindingen voor niemant te wijken / en heeft veel ligt in kloekheyd van snede sijns gelijke tot heden toe weynig gehadt / van sijn Sedigheyd en Deugden sullen wy weynig roemen/ maar alleen seggen dat hy seer armelijk Anno 1578 tot Romen gestorven is / wanneer hy nauwlijks den ouderdom van 42. Jaren bereykte.

Jan Pieterſz. Koen, welke tot twee malen toe het Ampt van Gouverneur Generaal over gantsch Nederlandts India, met veel Eer en Lof bekleet heeft / verdient mede wel om met regt onder de Vermaarde Mannen/ die dese Stad voortgebragt heeft gestelt te worden/ dese groote Voortsetter der Oost-Indische Maatschappy, is hier gebooren 1587 den 8. January/ vroege blijken van sijn snelle Geest gevende/ geraakten hy op Reyse na Italien, tot Romen in dienst van den vermaarden Koopman Piscatori, hier op sijn Comptoir eenige Jaren

ren geschreven hebbende / kwam wederom in Holland, en vertrok Anno 1607 met 't Schip Nieuhoorn, als Onder Koopman na Indien, voor die selve dienst 1611 repatriserende / vertrok ten tweeden male voor de Kamer Amsterdam als Opper Koopman, aangeland zijnde / en sig door sijn deftig gedrag bemint gemaakt hebbende / wierd hy gevordert tot het Ampt van Directeur Generaal, waar toe sijn Verstand en goed vernuft niet weynig hielp. Hy de eerste wesende die dese Charge in India bedient heeft.

Soo wel wist dat groot Verstand de saken der Compagnie te behandelen / en sijn Heeren Principalen soo veel genoegen te geven / dat in den Jare 1617 de Kamer van 17 toen tot Middelburg vergadert / Sijn Ed. tot Gouverneur Generaal hebben aangestelt. Onnodig is het hier een verhaalte doen van den onuytsprekelijke dienst / door welke hy gedurende sijn gesag / den Koop-handel voortgeset heeft / en aangekweekt in 't Jaar 1623 resolveerde sijn Ed. een Keer na 't Vaderlandt te doen / alwaar gelukkiglijk gekomen / ter Vergaderinge van de 17 verschenen / en mondeling rapport gedaan heeft wegens saken van gewigt / eerlijken voor sijn groote Diensten bedankt en beschonken zijnde / bediende hy het Ampt van Bewindhebber der Compagnie wegens de Kamer Hoorn, door Gedeputeerdens der Vergadering van de 17 versogt zijnde / op eerlijke Voorwaardens wederom na Indien te gaan / heeft 'er eyndelijk in bewilligt / en is in 't Jaar 1627. in Maart vertrokken / den 27 September des selven Jaars gelukkig gearriveert zijnde / is hem 't Gouverneer Generaalschap wederom in handen gestelt / welk Ampt hy met onvermoeyde Vlijt / en

en beproef de Trouwe tot groot voordeel der Compagnie bedient heeft / tot den 20 September 1629 als wanneer onverwagt overleden is. In den ouderdom van 43 Jaren. Hy was een wakker Man / van meer dan gemene lengte / hebbende een streng wesen / weynig woorden / onvermoeyt in arbeyd / nooit om raad verlegen / en vaardig in 't uytvoeren der Gewigtigste saken / welke niet rijpen raade ontworpen waren. Hy wierd den 22. September met ongemeene Pragt / en Grote Droefheyd binnen Batavia in 't Stad-huis begraven.

Wy sullen noch kunnen niet beter hier eyndigen dan met de woorden van onsen soo veel maal genoemden Velius. Dus sluyt hy sijn Boek.

En dit zy van de vermaarde Mannen / die onse Stad voort gebragt heeft / dus veel geseyt / Sy heeft nog tegenwoordelijk eenige / die niet alleen haar Eere / maar ook die van dese onse Eeuwe seer grootelijks verligten. Maar 't is eerlijkst voor ons / van de Levende te swijgen. De Nakomelingen sullen ongetwijffelt hare groote Gaven niet ontkennen / maar eerende de selve na haar waarde / met een aangenaame Gedagtenisse / der onsterffelijkheyd overleveren.

Den Leser zy berigt / dat doen wy Pag. 175. de dood van den Manhaften Vice-Admiraal Pieter Floriszoon aantekende / noch geen kennis hadden der volgende besonderheden / die wy hier by voegen / om te toonen wat agting een der Magtigste der Gekroonde Koppen voor onsen dapperen Held gehad heeft.

't Gebalsemt Lijk wierd van Coppenhagen na Holland gevoert in een Kiste / welke den Deen-

schen Koning had doen besorgen/ het deksel deser Kist was met swart Fluweel overtogen, de Kanten, waren met Silvere en Swarte Franje, de Hoeken met Engelen, van silver gewrogt, verciert. Des overledens Naam stond boven, in 't midden sijn'er Wapenschild, daar onder de volgende ses Vaarsen / en nog lager de Datum dat hy gesneuvelt was / alles met Silver-Gebordüurt.

Dus luydt het Opschrift.

Helden wie du hebt gewesen/
Wirden fur und fur gelesen
Aug im Grabe/ wert ir Naem/
Uyt gebreydet durg die Faem/
O' ghy Flor und Roem der Helden/
Musse keine Taden melden.

De Begravenis van dese onvertsaagden Zee-Held is op volgende wijse gereguleert geweest en ook alsoo uytgevoert.

Or-

Ord're geobserveert, op de

Begraffenis van 't Lijk van wijl:
Den E. E. Manhaften

ZEE-HELD

PIETER FLORISZOON

Vice-Admiraal van Holland, en West-Vriesland, onder 't Resort van 't Collegie ter Admiraliteyt, in West-Vriesland, en 't Noorder-Quartier, gehouden binnen Hoorn *op Vrydag, den sevenden November Anno* 1659.

VOor af is onder 't Geleyde van de Heer Capiteyn Willem van Sander, met sijn Officieren in goede ordre / gemarcheert een Compagnie / van Vol ontaire Burgeren, ten Getale van ontrent drie Hondert; 't Geweer slepende / met swarte Linten verciert / de Trommels bekleet / en yder Officier / met een swart breet Lint tot Rouw teken.

Daar op sijn gevolgt twee Trompetters, met Wapenen van den Overledene / en de swarte Vlaggen aan hare Trompetten.

Het Wapen-schild wierd gedragen / door den Sarjant Willem Jansz Beukelman.

De Handt-schoenen gedragen by den Sarjant Simon Daniels Hasepoot.

Den Helm, met Pluymen gedragen by den Sarjant Gerrit Schagen.

De Sporen gedragen by den Sarjant Jan Wormbouts van Högen.

De Ponjaart, gedragen by den Sarjant Jan Pietersz. Avenhorn.

Het Rapier, of den Degen gedragen by den Sarjant Dirk Pot.

De Wapen-rok gedragen by den Sarjant Joost Cornelissz. Boog.

De Vice-Admiraals Vlagge, gedragen by den Sarjant Jelmer Hinlöpen

Het Paardt, tot aan de Aarde in de Rouw bekleedt / wierd geleyd door de Sarjants Evert Blaauw-Laken, en Pouwels Lambertsz.

Daar na volgde het Lijk / Gedragen van sestien Arbeyders / onder het Kleedt / werdende de vier Hoekken / van 't selve geheven by de Heeren Burger Capiteynen / Jakob Syms, Cornelis Waarden, Reynier Langewagen, ende Mr. Willem van Neck. Opgewacht van beyde der Doelen Knechts / gaande nevens het selve.

Aan de Rechter zijnde.

De Luytenants.

Claas Fredriksz. Schouten

Jan van Högen Wormb.

Nikolaas Minnes.

Aan de Slinker zijde

De Luytenants.

Fredrik Jansz. Minnes.

Adriaan Klok.

Mr. Lukas van Nek.

Dirk Lagewagen Major.

De Vendrigs

Evert Klomp.

Jakob Konink.

De Vendrigs.

Pieter de Groot.

Joan Berkhout.

Ger-

Gerrit Herksz.	Mr. Joan Wyntjes.
En den Serjant.	En den Sarjant.
Doed Maartsz. Swart.	Klaas Lastdrager.

Alle de voorsz. soo Capiteynen, Luytenants, Vendrigs, en Sarjanten, waren aagedaan met haar zijd Geweer/ en bekleet in den Rouw tot aan de Aarde.

Naar het Lijk/ volgde de Curasse, met den Stok van Commando. Gedragen by den Persoon van Matthijs Hinlópen.

Daar na volgden/ de Naaste Vrinden van den Overleden.

Voorts de Heeren Gecommitteerde Raden, ter Admiraliteyt, en ter weder-zijden van de selve/ haar Ed. Mog. Boden, en Dienaars.

Verder de Heeren Schout, Burgermeesteren, Raden, en Schepenen der Stad Hoorn, als mede die aan het Collegie, dependeeren.

Doen De Bedienaars des Goddelijken Woords.

Voorts een goed Getal Burgeren en Bekenden van den Overledene/ in den Rouwe/ om de Statie te vermeerderen en Nominatum gelesen/ en voorts alle andere Ingesetenen en Burgers/ om het Lijk te Geleyden.

Wy hebben Geloost het Gemeen geen ondienst te doen met dit hier in te plaatsen/ dewijl die Naam van die Held in eeuwige Gedagtenisse waardig is te blijven/ waar mede wy hier onse Pen nederleggen/ makende van dit Werk een

EYNDE.

Hier hebt gy Leser tot een Toegift *Hoorns Lof*, van de E. Israël Iakobsz. van der Meersch, 't geen hy gemaakt heeft in den Jare 1605 En ons onder 't Drukken van dit Werk is ter handt gekoomen, met versoek om het hier in een plaats te geven. Dus begint het

HOORN wil ik nu gaan looven,
Een Dal seer schoon vol Hoven,
Midden in 't West-Vriesse Eilant!
Een Stadt ser wel gelegen,
Daar aan dat komt geslegen,
De Zuyder-zee plaisant.

2.

Van Oosten en van Westen
Wort tot't gemeene besten
Gebragt van alles wat,
En uyt veel and're Landen
Gevoert meniger handen
Tot Hoorn in de Stadt.

3.

Door al de Werelt heenen
Is hun Zee-vaart verschenen,
Waar wat te winnen is
Het Bootsvolk seer bequame
Sijn wakker al te same
En op de Zee seer fris.

4.

Aan d'ander sijd' zijn Weyden
De Beesten haar vermeyden,
De Boomgaarts heel plantεyt,
Soo dat in het besluyten
De Stad vertoont van buyten
Of 's al in Boomen leyt.

5.

De Burgers t' hun vermaken
Gaan wand'len (uyt hun daken)
Meest buyten de Koepoort,
Daar zijn verscheyden paden
Soo dat Elk gaat te raden
Met sijn Gesin als 't hoort.

6.

Seer Cierlijke wegen
Aan d'Oost-Cingel gelegen
En ook op 't Koepoorts-padt.
Een Straat om langs te gane
En een Drieboomde Lane
Plaisierig by de Stad.

7.

Nog een Tweeboomde schone.
Wat verder staat ten toone
Met Hoven aangenaam,
Die cierlijk staan en groeyen
En ook seer vrugtbaar bloeijen,
Gelijk als d'andere t'saam.

8.

De Stad is ook genugtig
Het Noord en 't Oost wijdtlugtig
Sijn Straten wel bebout:
Waar dat men heen gaat kijken
Men siet aan alle wijken
De schoonheyt menigfout.

9.

De Hooft Kerk hier te Hooren
Heeft een seer hooge Toren
Daar men seer veel van hout:
De Damptenaars vermeeren
Die hebben tot Gods eeren
* Dees Tempel eerst gebout.

* 1369.

t' Is

10.
't Is 't grootste Cieraat der
Stede,
s'Is lang en breedt ook me-
de
Seer Cierlijk van opstel:
Het Oordeel daar geschildert
Is nu soo wat verwildert
Dog 't is bysonder wel.

11.
Hier by zijn nog twee Ker-
ken,
Seer schoon en fraaye wer-
ken
a Ten Godsdienst opge-
stelt:
Ons Voor-ouders te samen
Die hebben aangenamen
Seer breet hier van ge-
melt.

12.
De Dienaren der Kerken
Die in Gods Akker werken
En ook de Kerken-raat,
Die sijn door Godes Zee-
gen
Gering, neder geslegen
Godsdienstig in der daat.

13.
De Burgers in 't gemene
Van State groot en kleene
Sijn ned'rig in 't ge-
waat:
Vroom en Deugtsaam van le-
ven
Seer Vredig hier beneven,
Vernoegt in hunnen Staat.

14.
Dees Stad heeft ook te baten
b Collegi van de Staten
Van het Noorder-quar-
tier:
Men gaat het Regt uyt spreken
Tot Horen alle weken,
De Regters zijn dan hier.

a 1450
b Opgeregt 1573.

15.
God wil al hun Raadslagen
In dese onsen dagen
Zegenen Ver en Wijdt:
Op dat ons Land en Steden
Mogen in Rust en Vreden
Welvaren t' aller tijdt.

16.
c D' Admiraliteyt mede
Vergaart hier na 's Lands ze-
den
Hoewel ten halve maar:
God wil door sijn wijsheden
Hun Saken ook beleden
Tot s Lands nut en oorbaar.

17.
De Overheyt met namen
Die zijn hier al te samen
Van aardt seer goedertier:
De Weduw, Wees, en Ar-
men
Sy elk in 't Regt beschermen,
En 't Onregt straffen fier.

18.
Men maakt hier ook geen men-
tie
Te dwingen de Conscientie,
De Godsdienst is hier vry:
Elk kan en mag by desen
Gerust en seker wesen
Van alle Tyranny.

9.
Dies wy na Gods begeren
Zijn schuldig Haar te eeren
In onderdanigheyt:
En Godt ook daar beneven
Bidden voor hun lang leven
Welvaren en Zaligheydt.

20
Nog zijn s'Weeks twee Markt-
dagen
Dan komt met Schuyt en Wa-
gen
eer veel Huys luyden voort:
Veel schoone Dorp-Vlekken
In dit Gebiet naar strekken

c Opgeregt 1586.

'tWelk

't Welk onder Hoorn behoort.

21.

Huyslien uyt alle hoekken
Komen dees Markt besoeken
De Stapel hier van Kaas:
Ontallik Wagens Rinnen
Uyt 't Noordland hier binnen
De Stadt met groot geraas.

22.

a) De Munt (hier wel gelegen)
Daar wort veel Geldt geslegen
Van Silver en van Goudt
De Muntstraat ook met name
Daar van sy seer bequame
De Naam draagt en behout

23.

Hier by ik nog vervate
De oude Vrouwe-straate
En haar Nieu Logement:
Seer schoon onder en boven
Daar sy hebben haar Proven,
Tot aan haar Levens-ent.

24.

Veel Previlegie mede
Gegunt aan dese Stede
Die ik bysonder Ken:
Zijn nu by my verswegen
Tot ander tijd gelegen
Blijven nog in mijn Pen.

a) Opgeregt 1586.

Bur-

Burger-meesteren en Schepenen tot *Hoorn*, die ik uyt de Stads oude Memorien heb kunnen opsoeken.

Anno 1453.

DIt Jaar wert de eerste oude Burgemeester gekoren; en St. Antony Kerk werd begonnen.

Burgermeesteren.

.

.

Symon Claessz. 1.
Zeger Meynersz. 2.

Schepenen.

.

.

. .

Dirk Frederiksz.
Boudewijn Iacobsz. 1.

.

* Hendrick Iansz. 1.
Eest Allertsz. 1.

** Is onseecker dit Iaar of 's Iaars te voren.*

Anno 1454.

Schoud Florus Jansz Cranenbroek wert vermoert van Symon Willemsz. kinderen.

Burgermeesteren.

Zeger Meynertsz. oud 3.
Egbert Dirksz. 3.
Mr. Pieter Claesz. 1.
Ian Iansz. Baarts. 2.

Schepenen.

Dirk Claesz. ℭ.
Pieter Ian Ellert. ℭ.
Sybrant Gerritsz. 1. ℭ.
Jan Hermansz.
Fermer Iansz.
Vechter Iansz. 1.
Egbert Pietersz. 1.

Anno 1455.

Burgermeesteren.

.

.

.

.

Schepenen.

Mr. Pieter Claessz.

.

Eest Allertsz. 2.
Claas Claessz. ℭ.
Symon Symonsz.
Claes Heynsz.

.

Anno 1456.

Burgermeesteren.

.
.
.
.

Schepenen.

Reynder Ripperſz. 1.
Ian Ianſz. Baarts. ℭ.
Mr. Symon Ianſz. 1.
Gaal Claeſſz.
Henrik Ianſz.
.
Iacob Maertenſz. 1.

Anno 1457.

Het Klooſter Sint Pieters Dal wert geſtigt.

.
.
.
.

Schepenen.

.
.
Ian Dirkſz. Iong. 1. ℭ.
Iacob Gerritſz. 2. ℭ.
Dirk Iacobſz. 1.
Ian Floris. 1.
Symon Iacobſz. 1.

Anno 1458.

Burgermeeſteren.

.
.
.
.

Schepenen.

Reynder Rippertſz. 2.
Ian Dirkſz. Iong. 2.
Zeger Meynaerts. 1.
Claes Hollander.
Pieter Symonſz. 1.
Pieter Lammertſz. 1.
Maerten Maertenſz. 1.

Anno 1459.

De ſaaken gingen in deſe tijd heel woeſt tot Hoorn.

Schout.

Ian Stenen.

Stedehouder.

Ian Vries.

Burgermeeſteren.

Sybrant Gerritſz. oud 2.
Mr. Pieter Claeſſz. 2.
Dirk Pieter Olbrants 1.
Heyn Hermanſz. 1.

Schepenen.

Symon Claeſſz.
Mr. Symon Ianſz. 2.
Iacob Maertenſz. 2. ℭ.
Ian Ian Heynens. 1.
Volkert Iacobſz. 1.
Ian Claes Louwens. 2.
Gerbrant Maertenſz. 1. ℭ.

Anno 1460.

Schout.

Ian Stenen.

Stedehouder.

jan Vries.

Burgermeesteren.

Symon Claessz. 2.

Gerrit jansz.

Schepenen.

Zeger Meynaertsz. 2.
Ian Dirksz. Iong. 3.
Dirk Remmetsz. 1.

Anno 1461.

Schout.

Jonge Ian Vries.

Burgermeesteren.

Symon Claessz. oud 3.
Heyn Hermansz. 2.
Dirk Egbertsz. 1.
Volkert Iacobsz. 1.

Schepenen.

Sybrant Gerritsz.
jacob Maertensz. 3.
Ian jan Heynens. 2.
Pieter Symonsz. 2.
Dirk Pietersz. 1.
Claes Iansz.
Jan Claessz

anno 1462.

Schout.

Henrik Iacobsz.

Burgermeesteren.

Dirk Egbertsz. oud 2.
Mr. Pieter Claessz. 3.
Ian Dirksz. Iong. 1.

Schepenen.

Zeger Meynaertsz. 3.
Volkert Iacobsz. 2.
Pieter Symonsz. 3.
Gerbrant Maertensz. 2.
Claes Heynens. 2.
Vechter jansz. 2.
Gerrit Gerritsz. 1.

Anno 1463.

De Grave van Charloys na H. Karel de Stoute komt tot Hoorn.

Schout.

Henrik Iacobsz.

Burgermeesteren.

Jan Dirksz. Jong oud 2.
Dirk Pieter Olbrants. 2.
Mr. Symon Iansz. 2.
Iacob Maertensz. 1.

Schepenen.

Egbert Pietersz. 2. sterft
Ian Florissz. 2.
Dirk Remmetsz. 2.
Pieter Lambertsz. 2.
Dirk Pietersz. 2.
Symon Iacobsz. 2.
Ian Pietersz. 1.

Claas Iacobsz. de Wael in Egberts plaets.

Anno 1464.

Schout.

Henrik Iacobsz.

Burgermeesteren.

Iacob Maertensz. oud 2.
Dirk Egbertsz. 3.
Hillebrant Lambertsz. 1.
Volkert Iacobsz. 2.

Schepenen.

Zeger Meynertsz. 4.
Ian Claes Louwes. 2.
Vechter Iansz. 3.
Jacob Symonsz. 1.
Jacob Ellertsz.
Gerrit Iansz. 1.
Maerten Velaer. 1.

Anno 1465.

Schout.

Henrik Iacobsz.

Burgermeesteren.

Dirk Egbertsz. oud 4.
Mr. Pieter Claessz. 4.
Gerrit Iansz. 2.
Ian Hermansz. 1.

Schepenen.

Boudewiin Iacobsz. 2.
Claes Maertensz.

Jan Iansz.

Albert Dirksz.

Anno 1466.

Meester Pieter Jansz. is in dese tijd tot Hoorn, Doctor in de Medecynen.

Schout.

Henrik Iakobsz.

Burgermeesteren.

Ian Hermansz. oud 2.
Volker Iacobsz. 3.
Iacob Ian Fuyen. 1.
Mathijs Ments.

Schepenen.

Iakob Maartensz. 4.
Pieter Lambertsz. 3.
Maarten Maartensz.
Ian Pieter Iaaps.
Pieter Iansz.
Ian Pieter Claessz.
Claes Iaep Sijms.

Anno 1467.

Hertog Philips sterft.

Schout.

Henrik Iacobsz.

Burgermeesteren.

Volkert Iacobsz. oud 4.
Ian Dirksz. Iong. 3.
Ian Pieter Iaaps. 1.
Pieter Symonsz.

Schepenen.

Gerbrant Maertensz. 3.

Eest

Eeft Allertſz. 3.
Dirk Pieterſz.
jan janſz. 2.
Maarten Velaar. 2.
Jakob Menſz.
Jan Gerritſz.

Anno 1468.

Hartoogh Karel komt tot Hoorn en wert daar ingehuld.

Schout.

Henrik Iacobſz.

Burgermeeſteren.

jan Pieter Iaeps. oud 2.
Heyn Hermanſz. 3.
Dirk Egbertſz. 5.
Hillebrant Lambertſz. 2.

Schepenen.

jacob Maertenſz. 5.
jan Dirkſz. Jong. 4.
Dirk Pieterſz.
Claas Jakobſz. de Waal 2.
jacob Ianſz.
Symon Iacobſz. 3.
Claes Pieterſz.

Anno 1469.

De Bangert buyten Hoorn wert dit Jaar beplant.

Schout.

Henrik Iacobſz.

Burgermeeſteren.

Dirk Egbertſz. oud 6.
Mr. Pieter Claeſſz. 5.
Volkert Iacobſz. 5.
Jacob Ian Fuyen. 2.

Schepenen.

Hillebrant Lambertſz.
.
Claes Heynens. 3.
Gerrit Claeſſz.
Tymon Symonſz. 1.
Jan Pieterſz. 2.
.

Anno 1470.

Dit Jaar quam een Oploop van de Vullers en Wevers daer veel ſwarigheyt door ontſting.

Schout.

Henrik Iacobſz.

Burgermeeſteren.

.
.
.
.

Schepenen.

.
.
.
.
.
.
.

Anno 1471.

't Plakkaat van Hert. Karel komt tot Hoorn, waar door de Axcijſen werden ingevoert.

Schout.

 Hen-

Hendrik Iakobsz.

Burgermeesteren.

•
•
•
•

Schepenen.

•
•
Jan Pietersz. 3
Tymon Symonsz. 2.
Jan Gerbrantsz. 2
•
•

Anno 1472.

Schout.

Hendrik Iakobsz

Burgermeesteren.

•
•
•
•

Schepenen.

Jan Iansz. Heynes 3.
Jakob Mentsz. 2.
Volkart Claessz.
Claas Maartsz.
Allert Dirksz. 2.
Dirk Iakobsz. 2.
Jan Ysbrantsz.

Anno 1473.

Schout.

Willeboort Pouwelsz.

Stedehouder.

Volkert Melissz.

Burgermeesteren.

Jan Pieter Iaaps. 3. Hoek
Jan Florissz.
Gerrit Iansz. 3. Cab.
Iacob Mentsz. 1.

Schepenen.

Eest Allertsz. 4.
Ian Pietersz. 4.
Gerrit Gerritsz. 2.
Ian Egbertsz. H.
Ian Herkxsz. C.
Claas Heertsz.
Ian Ian Maerts. 1.

Anno 1474.

Schout.

Willeboort Pouwelssz.

Stedehouder.

Volkert Melissz.

Burgermeesteren.

Iacob Mentsz. oud 2. C.
Volkert Iacobsz. 6. C.
Hillebr: Lambertsz. 3. C.
Claas Iaap Symons. C.

Schepenen.

Gerrit Iansz. 3. C.
Dirk Pietersz.
Dirk Iacobsz. 3.
Nanning Arentsz.
Ian Gerbrantsz. 3. C.

Dirk Iansz. Banjaart. H.
Wouter Herkxsz. 1. H.

Anno 1475.

Schout.

Maerten Velaar.

Burgermeesteren.

Volck: Iacobsz. oud 7. C.
Iacob Ian Fuyens. 3. C.
Ian Pieter Iaaps. 4. H.
Claes Symonsz.

Schepenen.

Ian Florissz. 3.
Ian Iansz. 3.
Heyn Pietersz. (ik meen) Rol.
Iacob Symonsz. 2. C.
.
.
Ian Pieter Maertens.

Anno 1476.

Schout Velaar gaat met 14. Dienaars, waar uyt commotie ontstaat van de Burgerry, en werden de Axcijsen weder afgeschaft.

Burgermeesteren.

Iacob Ian Fuyen. oud 4. C.
Hillebr: Lambertsz. 4. C.
Eeft Allertsz. 1. H.
Iacob Symontsz. C.

Schepenen.

Iacob Iansz.
Ian Claes Willemsz. Bramer 1. H.
Symon Iacobsz. 4. C.
Ian Foppen. C.
.
Mathijs Claessz. Sinder.
Claes Iansz.

Anno 1477.

Schout Maarten Velaar wert gedeporteert: Dirck Iansz. Banjaart daar voor, sterft van 't selve Iaar, of in 't begin van 't volgende Iaar.

Burgermeesteren.

Eeft Allertsz. oud 2. H.
Ian Pieter Iaeps. 5. H.
.
Ian Egbertsz. H.

Schepenen.

.
.
.
.
.
.
.

Anno 1478.

Schout.

Gerbrant Iansz. Roobaart.

Burgermeesteren.

Ian Pieter Iaeps. oud 6. H.
Dirk Egbertsz. 7. H.
Dirk Iacob Roelofs. 1. H.
.

Schepenen.

.
.
.
.
.
.
.

Anno 1479.

Schout.

Gerbrant Iansz. Roobaert.

Burgermeesteren.

.
.
.

Volkert Melisſ. 1. ℌ.

ſchepenen.

Dirk Egbersz. ℌ.
Claes de wael Iacobſz. 2. ℌ
Ian Claes Willemſz. Bramer. 2. ℌ.
Iem Segerſz. ℌ.
Pieter Tamiſſz.
Gerbrant Dirkſz. ℌ.
Pieter Ian Hermans. ℌ.

Anno 1480.

De Ballingen werde van de Stadhouder weder ingebragt en doen een Eed, dat ſy na geen Offiçien ſullen ſtaan.

ſchout.

Willem Claeſſz.

Burgermeeſteren.

Volkert Meliſſz. oud 2. ℌ.
Albert Dirkſz. ℌ.
Pieter Willemſz. 1.
Pieter Ian Hermans. ℌ.

ſchepenen.

Ian Ianſz. 4.
Ian Dirkſz.
Tymon Nanningſz. ℌ.
Aris Dirkſz. Sus. ℌ.
Coman Dirk Claeſſz.
Meynert Claeſſz.
Jooſt Ianſz.

Anno 1481.

Schout Willem Claaſſz. den 28. Maarty. Maarten Ianſz. Velaar werd wederom Schout, en de Magiſtraet buyten ordre by de Stadthouder verandert.

Burgermeeſteren.

Pieter Willemſz. oud 2.
Dirk Iacob Roelofs. 2. ℌ.
Ian Herkxſz. ℌ.
Iem Zegerſz.

Deſe drie Hoekxſche werden by de Stathouder gedeporteert. En deſe weder in daar plaatſe geſtelt.

Iacob Mentſz. 3.
Ian Foppen.
Ian Smit.

Schepenen gedeporteert als Hoekxſche.

Volkert Meliſſz.
Claes Pieterſz. Block. ℌ.

Lam-

Lambert Willemſz.
Namman Pieterſz.
Gerrit Iacobſz.

.

.

Deſe komen daar voor.
* Dirck Pieterſz. Bruyn, in plaets van Ruygh.
Gerrit Janſz.4
Jan Ianſz. Verwer 2.
Heyn Pieterſz. Rol 2.
Wouter Herkxſz. 2.
Claes Ianſz. 1.
Mr. Barthout Frederikſz.
Ian Pieterſz. Ruygen,

** Deſe was Schepen den 1. October 1481. als blyckt by een ſeeker geſegelde Brief, ſo moet een van d' andere overleden zijn geweeſt.*

Anno 1482.

Hoorn werdt den 3. July van de Ballingen ingenomen, s' morgens in de Dageraaat. Schout Maarten Velaar werd den 17. July verſlagen. Willem Ianſz. Schout werdt onthooft. Claas Pieter Jans Schout naa Velaar. Jan Symonſz. Bruyn, eertijts Stedboot, werdt Schout in 't leſt van Iulio.

Burgermeeſteren.

Jacob Mentſz. oud 4.
Claes Pieter Ians. 1.
Herman Symons.
Mr. Barthout Frederikſz.

ſchepenen.

Ian Floriſſz. 4.
Jan van Neck de oude.
Willem Matthijſſz. ℌ.

.

Cornelis Claeſſz. 1.
Jan Ian Fuvens. ℌ.
Lambert Claeſſz.

Den 3. July werdt de Stad van de Hoekxſche gewonnen, terwyl deſe voorgaande Regenten waren in regeringe.

Daar naa den 20. wert zy weder gewonnen van de Stadhouder en de Cabeljauſche, met grote Moord van de Burgers, en generale plonderinge van de Stadt.

Anno 1483.

ſchont.

Jan Symonſz. Bruyn,

Burgermeeſteren.

Claes Pieter Ians oud 2.
Volkert Iacobſz. 8.
Gerrit Ianſz. 4.
Pieter Taamſſz. 1.

ſchepenen.

Pieter Symonſz. 1.
Jan Ianſz. Verwer, 3.
Wouter Herkxſz. 3.
Heyn Pieterſz. Rol 3.

Dirk Iacobsz. 3.
Gerbrant Dirksz. 2.
Ellijn Symonsz.

Anno 1484.

Schout.

Ian Bruyn.

Burgermeesteren.

.
Iacob Mentsz. 5.
.
.

Schepenen.

Gerrit Jansz. 5.
Willem Matthijssz.
Cornelis Claassz. 2.
Gijsbert Pietersz. R.
Jan Iacobsz. van Mervé. R.
Pieter Ian Vriesen. 1.
Maerten Iansz. 1.

Anno 1485.

Schout.

Jacob van Egmont begint den 24. April.

Burgermeesteren,

.
.
.
.

schepenen.

Jacob Mentsz. 3.
Jan Foppen. 2.
Pieter Symonsz. 2.

Dirk Jacobsz. 4.
Gerbrant Dirksz 3.
Dirk Heynsz. Bol of Volles.
Jan Dirksz.

Anno 1486.

Schout.

Jacob van Egmont.

Burgermeesteren.

.
.
.
.

schepenen.

Mr. Barthont Frederiksz. 2.
Pieter Taemsz. 2.
Claes Jaap Sijms. 2. R.
Ian Ian Maerts, 2.
Lambert Claessz. 2. R.
Jan Ellertsz. Keyser 1.
Ysbrant Iacobsz. 1.

Anno 1487.

schout.

Iacob van Egmont.

burgermeesteren.

.
.
Pieter Taamsz.
.

schepenen.

Gerrit Iansz. 6.
Maerten Iansz. 2.
Symon Pietersz. Verhorn 1.

sy-

Symon Claeſſz. Kuyſer 1.
Claes Ian Hermans 1.
Ian Gerbrantſz. 4.
Wouter Wiggerſz.

Anno 1488.

Eenige nieuwe Commotie tot Hoorn; dies de Stad-houder, de Grave van Egmond, in de Stad komt, en beſet de ſelve met eenige Knegten. Dit geſchiede op de Goede Vrijdag, als men de Magiſtraat verkieſt, 1489.

ſchout.

Iacob van Egmont.

burgermeeſteren.

Pieter Taemſz. oud 3.
Willem Matthijſz.
Aris Dirkſz. Sus. 1.
Claes Pieterſz. Ruyg 1.

ſchepenen.

Ian Verweer Ianſz. 3.
Pieter Symonſz.
Dirk Iacobſz. 5.
Cornelis Claeſſz. 3.
Dirk Heynſz. Volles 2.
Ian Ian Maerts 3.
Claes Ianſz. Moller 2.

Anno 1489.

ſchout.

Iacob van Egmont.

burgermeeſteren.

.
.

Ian Verweer alias Iã Oly 1.
.
.

ſchepenen.

Ian Ianſz. van Leek 1.
Gerbrant Dirkſz. 4.
Mr. Elbert Ianſz. 1.
Claes Symonſz.
Gijsbert Claeſſz. 1.
Iacob Ianſz.
Coppert Iacobſz.

Anno 1490.

Schout.

Iacob van Egmont.

Burgermeeſteren.

jan Verweer oud 2.
Heyn Pieterſz. Rol
Cornelis Claeſſz. 1.
jan janſz. Lyſing, de Swager van jan van Leek, ook ſelfs daarom jan van Leek genoemt. 1.

ſchepenen.

Ysbrant jacobſz. 2.
jan jacobſz. van Merven 2.
jan janſz. van Neck de jonge 1.
Symon Claeſſz. Kuyſer 2.
Claes janſz. Hermans 2.
jacob Claeſſz.
Pouwels Symonſz.

Anno 1491.

Die van Sluys nemen het Mars-

Mars-diep in, dies hier een groten dieren tijd in 't Landt komt. Dies de Gemeente, en namentlijck de Kermers, haar tegens de schattingen versetten.

schout.

jacob van Egmont.

burgermeesteren.

Cornelis Claessz. oud 2.
Gerrit Alboud.
Willem Mathijssz.
Aris Dirksz. 3.

schepenen.

Heyn Pietersz. Rol 4.
Jan jansz. Lysing, alias van Leek 2.
Jan jansz. van Neck de oude 3.
Aris jansz.
Jan Dirksz. Goutsmit 1.
Mr. jacob Evertsz.
Mouris Luytgens 1.

Anno 1492.

Het Volck komt eyndelijck op de been, en is de Tumulte het Kasen-broodts spel genaamt. Hert. Albregt komt tot Hoorn en laat een Fort maken aan Zee, aan 't eynde van de Westerstraat.

schout.

Jan van Schagen,

burgermeesteren.

Aris Dirksz. Sus oud 4.
Pieter Taamsz. 3.
Aris jansz.
Claes jan Hermans 1.

schepenen.

Jan jan Maers 4.
jan Pietersz. Ruyg 3.
Symon Claessz. Kuyser 3.
Sym: Pietersz. Verhorn 3.
Lambert Willemsz. 2.
Pieter jansz. Vries 2.
Maerten Burgs alias Maertensz.

Anno 1493.

schout.

jan van Schagen.

burgermeesteren.

Pieter Taemsz. oud 4.
jan van Leek 2.
Claes Pietersz. Ruyg 2.
Gerbrant Dirksz.

schepenen.

Heyn Pietersz. Rol 5.
Aris Dirksz. Sus 2.
Claes jan Hermans 3.
Dirk jacobsz. 6.
jan Ellertsz. Keyser 2.
Claes jansz. Moller 2.
Dirk Frederiksz. 1.

Anno 1494.

schout.

Wal-

Walraven jacobsz. alias Schout Wal.

burgermeesteren.

Claes Pietersz. Ruygh, oud 3.
Cornelis Claessz. 3.
jan Symonsz. 1.

schepenen.

jan van Leek 3.
Gerbrant Dirksz. 5.
jan jansz. van Neck 4.
jan jan Maerts 3.
Sym: Pietersz. Verhorn 3.
Mr. Elbert jansz. 2.
jan Dirksz. Goutsmit sterft
Symon Kuyser in jan Dirksz plaetse. 4.

Anno 1495.

schout.

Walraven jacobsz.

burgermeesteren.

jan Symonsz. oud 2.
jan jansz. van Leek 3.
Claes jan Hermans 2.
jan Ellertsz. Keyser 1.

schepenen.

jan jansz. Verweer 4.
Ysbrant jacobsz. 3.
Gijsbert Claessz. 2.
Claes jansz. Moller 3.
jacob van Noortwijk 1.
Dirk Arissz. 1.
Mieus Symonsz. Verweer 1

Anno 1496.

schout.

Walraven jacobsz.

burgermeesteren.

jan van Leek oud 4.
jan Verweer 3.
Claes Pietersz. Ruyg 4.
Sr. jacob van Noortwijk 1.

schepenen.

Aris Dirksz. Sus 3.
jan jansz. van Neck 5.
jaep Sym 1.
Gerbrant Heynsz. Rol 1.
jacob jansz. Kuyper 1.
Pieter jacobsz.
jan Claessz. Soop 1.

Anno 1497.

schout.

Walraven jacobsz.

burgermeesteren.

Sr. jacob van Noortwijck oud 2.
Pieter Taemsz. 5.
Aris Dirksz. Sus 5.
Mr. Elbert jansz. 1.

schepenen.

jan Verweer 5.
Cornelis Claessz. 4.
jan Ellertsz. Keyser 3.
Ysbrant jacobsz. 4.
Claes jansz. Moller 4.

Gijs-

Gijsbert Claessz. 3.
jacob Dirksz. 1.

Anno 1498.

Schout.

Walraven jacobsz.

burgermeesteren.

Pieter Taemsz. oud 6.
Claes Pietersz. Ruyg 5.
Claes jan Hermans 3.
jan Ellertsz. Keyser 2.

schepenen.

jan van Leek 4.
jacob van Noortwijk 2.
Mr. Elbert jansz. 3.
jaep Sijm 2.
Dirk Arissz. 2.
jacob jansz. Kuyper 2.
jan Claessz. Soop 2.

Anno 1499.

schout.

Walraven jacobsz.

Casteleyn.

jacob van Noortwijk.

burgermeesteren.

Claes Pietersz. Ruyg 6.
jan Verweer 4.
jan van Leek 5.
Mr. Elbert jansz. 2.

schepenen.

Cornelis Claessz. 5.
jan Ellertsz. Keyser 4.
jan jansz. van Neck 6.
Claes jansz. Moller 5.
Gijsbert Claessz. 4
jacob Dirksz. 2.
Claes Elbertsz.

Anno 1500.

schout.

Walraven jacobsz.

Casteleyn.

jacob van Noortwijk.

burgermeesteren.

Claes jan Hermans 4.
jan Ellertsz. Keyser 3.

schepenen.

Nota. Alle seven Schepenen nieuw in dienst.

Comen Rombout Melissz.
Pieter Lambertsz. Soetewijn.
Gerrit Maertsz.
Hendrik Niegsen
jacob Claessz. de jonge
jonge jan van Merven
Pieter jansz. Nieudorp.

Anno 1501.

schout.

Walraven jacobsz.

Casteleyn.

jacob van Noortwijk.

burgermeesteren.

Claes

Claes jansz. Moller 1.

schepenen.

jan Verweer 6.
Cornelis Claessz. 6.
Claes jan Hermans 4.
jan Ellertsz. Keyser 5.
Ysbrant jacobsz. 5.
jacob jansz. Kuyper 3.
jan Claessz. Soop 3.

Anno 1502.

schout.

Walraven jacobsz.

Casteleyn.

jacob van Noortwijk.

burgermeesteren.

Claes jansz. Moller oud 2.
jan Ellertsz. Keyser 4.
Ysbrant jacobsz. 1.

schepenen.

jan van Leek. 5.
Aris jansz. 2.
Dirk jacobsz. Binneblijf.
Hendrik Pietersz. Haas
Dirk Arissz. 3.
Dirk Frederiksz. 2.
Symon Timans.

Anno 1503.

schout.

Walraven jacobsz.

burgermeesteren.

Ysbrant jacobsz. oud 2.
jan van Leek 6.
Claes jan Hermans. 5.
Mr. Elbert jansz. 3.

schepenen.

Claes Pietersz. Ruyg 1.
jan Ellertsz. Keyser 6.
Claes jansz. Moller 6.
jaep Sijm. 3.
jacob jansz. Kuyper 4.
Wouter Pietersz. 1.
jacob Walraven. 1.

Anno 1504.

Begin van het Geldersche Oorlog.

schout.

Walraven jacobsz.

burgermeesteren.

Claes jan Hermans oud 6.
Aris Dirksz Sus 6.
Claes Ruyg 7.
Gerbrant Heynsz. Rol 1.

schepenen.

Cornelis Claessz. 7.
Mr. Elbert janssz. 4.
Sym: Pietersz. Verhorn 4.
Maerten Burgsen 2.
Dirk Fredriksz. 3.
Willem jacobsz.
Dirk Hermansz. 1.

Anno

Anno 1505.

Schout.

Walraven jacobsz.

Burgermeesteren.

Gerbr: Heynsz. Rol oud 2
jen Verweer jansz. alias jan Oly 5.
jan van Leek 7.
jan Ellertsz. Keyser 5.

schepenen.

Claes Piersz Ruyg 2.
Gijsbert Claessz. 4.
Mouris Luytgens 2.
jaep Sijm 4.
jacob jansz. Kuyper 5.
Mieus Symonsz. Verwer sterft 2.
jaco Taemssz.
jonge jacob Claessz. in plaets van Mieus de Verwer 2.

Anno 1506.

schout.

Walraven jacobsz.

burgermeesteren.

jan van Leek oud 8
Claes Pietersz. Ruyg 8.
Hendrik Pietersz. Haes 1.
Dirk Arissen 1.

schepenen.

jan Verweer 7.
jan Ellertsz. Keyser 7.
Gerbrant Heynssz. Rol 1.
Symt Pietersz. Verhorn 5.
Dirk Vrederiksz. 4.
Dirk Hermansz. 2.
jan Taemsz. 1.

Anno 1507.

schout.

Walraven jacobsz.

burgermeesteren.

Hendrik Pietersz. Haes oud 2.
Gerrit Aelbout Albertsz. 2
jan Ellertsz. Keyser 6.
jacob Walraven 1.

schepenen

Claes Pietersz. Ruyg 3.
jan van Leek 6.
Dirk Arisz. 4.
jan jan Maerts 4.
jaep Sijm 5.
jacob jansz. Kuyper 6.
Pieter jan Fermes. 1

Anno 1508.

schout.

jan van Leek de jonge.

burgermeesteren.

jacob Walraven oud 2.
jan van Leek. 9.
Claes jan Hermans 7.
Claes jansz. Moller 3.

schepenen.

jan Verweer 8.

Ge:

Gerrit Aelbout.
Ian Ellertſz. Keyſer 8.
Gerbrant Heynſen Rol. 2.
Mouris Luytgens. 3.
Sym: Pieterſen Verhorn. 6.
Dirk Pieterſz. Haes 2.

anno 1509. ſchout.
Ian van Leek.

burgermeeſteren.
Ian van Leek janſz. oud 10.
Claes Ruyg. 9.
Gerbrant Heynſſz. Rol. 3.
Hendrick Pieterſz. Haes 3.

ſchepenen.
Claes janſz. Möller. 7.
Iacob Walraven. 2.
Iaep Sijm. 6.
Iacob janſz. Kuyper. 7.
Pieter jan Fermers 2.
Claes Willemſz.
Ian jan Egberts.

anno 1510. ſchout.
Ian van Leek.

burgermeeſteren.
Gerbrant Heynſſz. Rol oud 4.
Claes jan Hermans. 8.
Dirk Ariſſz. 2.
Iacob Walraven. 3.

ſchepenen.
jan Verweer alias ſā Oly. 9.
Claes Pieterſz. Ruyg 4.
Hendrik Pieterſz. Haes 5.
Gijsbert Claeſſz. 5.
Mouris Luytgens 4.
Ionge jacob Claeſſz. 2.
Ian Taemſſz. 2.

anno 1511. ſchout.
Ian van Leek.

burgermeeſteren.
Dirk Ariſſz. oud 3.
Ian van Leek. 11.
Ian Ellertſz. Keyſer 7.
Dirk Hermanſz.

ſchepenen.
Cornelis Claeſſz.
Claes Ian Hermans 5.
Gerbrant Heynſz. Rol 3.
Iacob Walraven 3.
Symon Pieterſz. Verhorn. 7
Iacob janſz. Kuyper 8.
Cooman Claes Ysbrantſz. Puyſt 1.

anno 1512. ſchout.
Ian van Leek.

burgermeeſteren.
Ian van Leek oud 12.
Henrik Pieterſz. Haes 4.
Iacob *W*alraven 4.
Ian Claeſſz. Soop 1.

ſchepenen.
Claes Pieterſz. Ruyg. 5.
Ian Ellertſz. Keyſer 9.

Dirk Arissz. 5.
Dirk Hermans 3.
Iacob Symonsz. alias jaap Sijm. 7.
Ian jan Maerts. 5.
Dirk Gerritsz.

anno 1513.

schout.

Ian van Leek.

burgermeesteren.

Iacob Walraven oud 5.
Claes Pietersz. Ruyg 10.
Claes jan Hermans 9.
Ian Ellertsz. Keyser 8.

schepenen.

Hendrik Pietersz. Haes 4.
Ian Claessz. Soop 4.
Symon Pietersz. Verhorn 8.
Ian Taemsz. 3.
Coman Claes Ysbrantsz. Puyst 2.
Lambert Pietersz. 1.
Pieter Ian Fermers 3.

anno 1514.

schout.

Gerrit Aelbout.

burgermeesteren.

Claes jan Hermans oud 10.
Ian van Leek 13. sterft
Gerbrant Heynssz. Rol 5.
Hendrik Pietersz Haes 5.
Gerrit Aelbout 3. in plaets van Ian van Leek.

schepenen.

Ian Ellertsz. Keyser 10.
Gijsbert Claessz.
Mouris Luytgens. 5.
Iacob janssz. Kuyper 9.
Mr. Symon Claessz. 1.
Mr. Hillebrant Albertsz.
Ian jan Maerts de jonge 1.

anno 1515.

schout.

Gerrit Aelbout.

burgermeesteren.

Henderik Pietersz. Haes oud 6.
Dirk Arissz. 4.
Iacob Walraven 6.
Mr. Hillebrant Albersz.

schepenen.

Ian Claessz. Soop 5.
Iaep Sijm 8.
Dirk Iansz.
Pieter jan Fermers 4.
Heyn Dirksz. Hoogerbeets 1.
Claes Pietersz. Sloods 1.
Pieter Maertsz. 1.

anno 1516.

schout.

Gerrit Aelbout.

burgermeesteren.

Dirk Arissz. oud 5.
Gerrit Aelbout 4.

Claes jan Hermans 11.
Ian Ellertsz. Keyser 9.

schepenen.

Claes Iansz. Moller 8.
Hendrik Pietersz. Haes 5.
Mr. Hillebrant Albertsz.
Gerbrant Heynsz. Rol 4.
Iacob Walraven 4.
Maerten Pietersz. 1.
Gerrit jansz. Braller 1.

anno 1517.

schout.

Claes Gerritsz. Heemskerk

burgermeesteren.

Claes jan Hermans oud 12.
Gerbrant Heynsz. Rol 6. sterf.
Hendrik Pietersz. Haes 7.
Iacob Walraven 7.
Pieter Claessz. 1. in Rols plaetse.

schepenen.

Ian Ellertsz. Keyser 11.
Mouris Luytgens 6.
Dirk Frederiksz. 3.
Wouter Pietersz. 2.
Lambert Pietersz. 2.
Heyn Dirksz. Hoogerberts 2.
Pieter Maertsz. 2.

anno 1518.

schout.

Claes Gerritsz. Heemskerk.

burgermeesteren.

Pieter Claessz. oud 2.
Dirk Arissz. 6.
Maerten Pietersz. 1.
Heyn Dirksz. Hoogerbeets 1.

schepenen.

Hendrik Pietersz. Haes 6.
Pieter jan Fermers 5.
Mr. Symon Claessz. 2.
Gerrit Iansz. Braller 2.
Ioost Pieter Heynsz. 1.
Ian jacobsz. van Waerden.
Willem Dirksz. 1.

anno 1519.

schout.

Claes Gerritsz. Heemskerk.

burgermeesteren.

Dirk Arissz. oud 7.
Ian Ellertsz Keyser 10.
Claes jansz. Moller 4.
Iacob Walraven 8.

schepenen.

Ian Claessz. Soop. 6.
Heyn Dirksz. Hoogerbeets. 3.
Mouris Luytgens 7.
Iacob jansz. Kuyper 10.
Ian jan Maertens 2.
Pieter Maertsz. 3.
Albert Meynertsz. Verlaen 1.

anno 1520.

Schout Claas Gerritsz. Heemskerk, ende na van den 15. Juny Maarten Pietersz. die ik eertijds wel heb hooren seggen dat hy Burgermeester en Schout te gelijk was.

burgermeesteren.

Ian Ellertsz. Keyser oud 11.
Claes jan Hermans 13.
Pieter Claessz. 3.

schepenen.

Wouter Pietersz. 3.
Gerrit jansz. Braller 3.
Coman Claes Ysbrantsz. Puyst 3.
Willem Sybrantsz. alias Willem Buer.
Pieter Arissz. 1.
Dirk Claessz. Edam 1.
Mr. Iacob Gerbrantsz. 1.

anno 1521.

schout.

Maerten Pietersz.

burgermeesteren.

Claes Ian Hermans oud 14.
Dirk Arissz. 8.
Heyn Dirksz. Hoogerbeets 2.
Ioost Pietersz. Heyns 1.

schepenen.

Ian Ellertsz. Keyser. 12.
Claes Iansz. Moller 9.
Iacob jansz. Kuyper 11.
Mr. Symon Claessz. 3.
Pieter Maertsz. 4.
Albert Meynertsz. Verlaen 2.
Ian van Leek de jonge alias Abbas 1.

anno 1522.

schout.

Maerten Pietersz.

burgermeesteren.

Dirk Arissz. oud 9.
Ian Ellertsz. Keyser 12.
Pieter Claessz. 4.
Claes Willemsz.

schepenen.

Claes jan Hermans 6.
Ioost Pietersz. Heyns 2.
Mouris Luytgens 8.
Willem Dirksz. 2.
Pieter Arissz. 2.
Dirk Claessz. Edam 2.
Mr. Iacob Gerbrantsz. 2.

Dit Jaar is de Weeskamer tot Hoorn opgeregt, en den 21. Aprilis eerst daar in geseten, synde de eerste Weesmeesteren.

Ian jan Maerts.
Ian Pouwelsz.
Pieter Arissz.

anno 1523.

schout.

ſchout.

Maerten Pieterſz.

burgermeeſteren.

Ian Ellertſz. Keyſer oud 13
Claes jan Hermans 15.
Heyn Dirkſz. Hooger-beets. 3.
Ian jan Maerts. 1.

ſchepenen.

Dirk Ariſſz. 6.
Claes Willemſz. 2.
Iacob janſz. Kuyper 12.
Mr. Symon Claeſſz. 4.
Pieter janſz. Berkhout 2.
Heert Pouwelſz. Swanes 1.
Symon Pieterſz. Berk-hout. 1.

anno 1524.

Schout Maarten Pieterſz. Albert Aalbout quetſt Claas Willemſz. voorgaande Burgermeeſter daar veel moeyten om was Schout Antonis Sonk begint den 26. Auguſti.

burgermeeſteren.

Claes jan Hermans oud 16.
Dirk Ariſſz. 10.
Pieter Claeſſz. 5.
Mr. Pieter Dirkſz. de jonge 1.

ſchepenen.

Ian Ellertſz. Keyſer 13.
Heyn Dirkſz. Hogerbeets 4.
Ian jan Maerts 3.
Pieter Maertſz. 5.
Pieter Ariſſz. 3.
Dirk Claeſſz. Edam 3.
Roelof Maertenſz. 1.

anno 1525. ſchout.

Mr. Antonis Sonk.

burgermeeſteren.

Pieter Claeſſz. oud 6.
Heyn Dirkſz. Hogerbeets 4.
Maerten Pieterſz. 2.
Iooſt Pieter Heynſz. 2.

ſchepenen.

Claes jan Hermans 7.
Mr. Pieter de jonge 1.
Mr. Symon Claeſſz. 5.
Pieter janſz. Berkhout. 2.
Heert Pouwelſz. Swanes 2.
Iacob janſz. Wenckels. 1.
Henrik Claeſſz.

anno 1526. ſchout.

Antonis Sonk.

burgermeeſteren.

Iooſt Pieter Heynſz. oud 3.
Ian Ellertſz. Keyſer 14.
Iacob Walraven 9.
Mr. Pieter de Ionge 2.

ſchepenen.

Heyn Dirkſz. Hogerbeets 5
pieter Maertſz. 6.
Mr. Iacob Gerbrantſz 3.
Sym: Pieterſz. Berkhout 2.

Roelof Maertsz. 2.
Baert Iansz.
Ian Matthijssz. 1.

anno 1527.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Mr. Pieter de jonge oud 3.
Pieter Claessz. 6.
Heyn Dirksz. Hoogerbeets. 5.
Ian Matthijssz. Blokker. 1.

schepenen.

Ian Ellertsz. Keyser 14.
Iacob Walraven. 5.
Claes Pietersz. Sloods 2.
Ian van Leek. 2.
Pieter Iansz. Berkhout 3.
Matthijs Dirksz. Goorn.
Jan Pouwelsz. 1.

anno 1528.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Pieter Claassz. oud 7.
Iooft Pietersz. Heyns 4.
Sym: Pietersz. Berkhout 1.
Pieter Dirksz. Goutsmit 1.

schepenen.

Heyn Dirksz. Hogerbeets 6
Mr. Pieter de Ionge 2.
Ian Matthijsz. Blokker. 1.
Heert Pouwelsz. Swanes 3.
Roelof Maarrensz. 3.
Iakob Iansz. Wenkes 2.
Gerbrant Gerritsz. 1.

anno 1529.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Pieter Dirksz. Goutsmit oud 2.
Ian Ellertsz. Keyser 15.
Ian Matthijssz. Blokker 2.
Dirk Claessz. Edam. 1.

schepenen.

Symon Pietersz. Berkhout. 3.
Claes Pietersz. Sloods 3.
Gerrit Iansz. Braller 4.
Mr. Iacob Gerbrantsz. 4.
Pieter jansz. Berkout 4.
Cornelis jacobsz. Goudtsmit 1.
Maerten jansz. Hem 1.

anno 1530.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Ian Ellertsz. Keyser oud 16.
Pieter Claessz. 8.
Albert Aelbout Gerritsz. 1

Frans Pieter Matthijsſz. 1.

ſchepenen.

Iacob Walraven 6.
Dirk Claeſſz. Edam 4.
Roelof Maertſz. 4.
Iacob janſz. Wenkes 3.
Mr. Iac : jooſten Byman 1.
Ian janſz. Koſter 1.
Claes jaep Sijms. 1.

anno 1531.

ſchout.

Antonis Sonk.

burgermeeſteren.

Frans Pieter Matthijſſz. oud 2.
Heyn Dirkſz. Hoogerbeets. 6.
Pieter Dirkſz. Goudtſmit. 3.
Pieter janſz. Berkhout.

ſchepenen

Jan Ellertſz. Keyſer 15.
Iooſt Pieter Heyns. 3.
Mr. Pieter de jonge. 3.
Claes Pieterſz. Sloods 4.
Gerbrant Gerritſz. 2.
Maerten Ianſz. Hem 2.
Pieter Claeſſz. Warder ſterf
Fop Meynertſz. ſterf
Pieter Wouterſz.

anno 1532.

Dit Jaar is by Burgermeeſteren en Raden reſolutie genomen dat van deſe tyd af de Schepenen niet mede ſouden te rade komen in Stads ſaken, als die gene die Vroetſchappen waren. Ten ware dat men eenige Keuren ſouden leggen, gedaan den 12. October.

ſchout.

Antonis Sonk.

burgermeeſteren.

Heyn Dirkſz. Hoogerbeets oud 7.
Mr. Pieter de jonge. 4.
Symon Pieterſz. Berkhout. 2.
Dirk Claeſſz. Edam 2.

ſchepenen.

Iacob Walraven 7.
Mr. Iacob Gerbrantſz. 5.
Roelof Maertſz. 5.
Iacob janſz. Wenkens 4.
Mr. Iacob jooſtẽ Byman 2.
Ian Pouwelſz. 2.
Ian Pieterſz. van Neck Goudſmit 1.

anno 1533.

ſchout.

Antonis Sonk.

burgermeeſteren.

Mr. Piete de jonge oud 5.
Iooſt Pieter Heyns. 5.
Albert Aelbout. 2.

Pieter jansz. Berkhout 2.

schepenen.

Claes Iaep Sijms 2.
Mr. Ian Dirksz. Binneblijf. 1.
Claes Claessz. Verlaen.
Ian Claessz. Waerden.
Willem jansz. Kamerling.
Reyner Claessz. 1.
Ian Pietersz. Vries. 1.

Anno 1534.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Albert Aelbout. oud 3.
Hendrik Pietersz.
Symon Pietersz. Berkhout 3.
Reyner Claessz.

schepenen.

Ian Matthijssz. Blokker 5.
Claes Pietersz. Sloods 5.
Roelof Maertsz. sterf 6.
Maerten jansz. Hem 3.
Heyn Gerbrantsz. Rol 1.
Jan Claessz. Heerts.
Heyn jansz. Ham 1.
Ian Dirksz. Huycker in Roelof Maertsz. plaets.

Burgermeesteren en Schepenen tot Hoorn, soo die in 't Electie-Boeck van 't Jaar 1535. af gevonden worden, tot desen tegenwoordige tijdt toe: zynde (soo 't schynt) voorheen geen memorie daar van by de Stadt gehouden.

anno 1535.

De Sonde is gesloten, en daar uyt Dieren-tijdt.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Symon Pietersz. oud 4.
Heyn Dirksz. Hoogerbeets. 8.
Pieter jansz. Berkhout 3.
Gerbrant Dirksz. Goutsmit 1.

schepenen.

Jacob

Jacob Walraven ſterf 8.
Dirk Claeſſz. Edam 5.
Reyner Claeſſz. 2.
Mr. Ian Dirkſz. Binneblijf 2.
Jan Pieterſz. Vries 2.
Gerrit Willemſz. Comen 1.
Syvert Ianſz. Schoen-maker 1.
Heert Pouwelſz. Swanes in Iacob Walravens plaetſe 4.
Ian Pieterſz. Vries overmits ſeeckere miſuren is ontporteert, ende per conſequens gedeporteert van ſijn Schependom, en is in ſijn ſtede geſteld Cornelis Iacobſz. Goutſmit. 2.

anno 1536.

Cornelis Cort, een konſtig Plaatſnijder, werd tot Hoorn dit Jaar geboren.

ſchout.

Antonis Sonk.

burgermeeſteren.

Gerbrant Dirkſz. Goutſmit oud 2.
Jan Ellertſz. Keyſer 17.
Iooſt Pieter Heynſz. 6.
Reyner Claeſſz. 2.

ſchepenen.

Heyn Dirkſz. Hoozerbeets. 7.
Claes Pieterſz. Sloods 6.
Claes Iaep Sijms 3.
Pieter Wouterſz. alias Pieter Wouter Herkes.
Ian Dirkſz. Huyker 2.
Heyn Gerbrantſz. Rol 2.
Mr. Ian Iacobſz. Medicus 1.

anno 1537.

De Sonde werd weder geopent.

ſchout.

Antonis Sonk.

burgermeeſteren.

Iooſt Pieter Heynſz. oud 7.
Dirk Claeſſz. Edam 5.
Albert Aelbout 4.
Pieter Berkhout 4.

ſchepenen.

Reyner Claeſſz. 3
Mr. Ian Binneblijf 3.
Ian Pieterſz. Goutſmit 2.
Claes Claeſſz. Verlaen 2.
Wigger Ianſz. 1.
Iacob Outgerſz. 1.
Piter Wiggerſz. 1.

anno 1538.

ſchout.

Antonis Sonk.

burgermeeſteren.

Pieter Berhout oud 5.
Frans Pieter Matthiiſſz.

* Heyn Dirksz. Hooger-
beets 9.
Gerbrant Dirksz. Gout-
smit. 3.

* *Dese Hendrik was Vader van Dr. Dirk Hoogerbeets.*

schepenen.

Claes Iaep Sijms 4.
Ian Iansz. Koster 2.
Ian Dirksz. Huyker 3.
Heyn Gerbrantsz. Rol 3.
Herman Ellertsz. 1.
Pieter Claessz. *Broek* 1.
Maerten Arisz. Swart 1.

anno 1539.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Gerbrant Dirksz. Goutsmit oud 4.
Symon Pietersz. Berkhout 5.
Dirk Claessz. Edam 4.
Claes Iaep Sijms. 1.

schepenen.

Reyner Classz. 4.
Pieter Woutersz. 3.
Henrik Iansz. Ham 2.
Pieter Wiggertsz. 2.
Dirk Iansz. Schipper 1.
Ellert Pieter Maertsz. 1.
Willem Dirksz. vā Neck 1.

anno 1540.

* *Cornelis Jansz. was Doctor in de Medicynen.*

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Symon Pietersz. Berkhout oud 6. sterf
*H*eyn Dirksz. *H*oogerbeets 10.
Ioost *P*eeter *H*eynsz. 8 sterf.
* Doctor Cornelis Iansz. 1.
Claes Iaep Sijms wert oude Burgermeester in plaetse van Symon Pietersz. den 19. Febr: 1541. 2.
Pieter Berkhout komt in Ioostes plaetse den 19. Februario 1541. 6.

schepenen.

Claes Iaep Sijms wert oude Burgermeester 3.
Mr. Ian Binneblijf 4.
Iacob Iansz. Wenkens 5.
Ian Dirksz *H*uyker 4.
Wigger Iansz. 2.
Schipper *H*erman Ellertsz. 2.
Dirk Vrederiksz. 1.
Walraven Iansz. in plaets van Claes Iaep Sijms 1.

anno 1541.

schout.

Anto-

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Heyn Dirksz. Hoogerbeets oud 11.

Gerbrant Dirksz. Goutsmit 5.

Mr. Iacob Ioosten Byman 1.

Mr. an Dirksz Binneblijf 1

Dese Mr. Jacob Byman was Oom of Namaagh van Ceratinus, Professor tot Leuven.

schepenen.

Reyner Claessz. 5.

Dr. Cornelis Iansz. 1.

Ian jansz. Koster 2

Jacob Outgersz. 3.

Pieter Wiggertsz. Hem 3.

Floris Gerbrantsz. 1.

Elbert Iansz. Brouwer 1.

Cornelis Iacobsz. Goutsmit in plaetse van Ian Koster den 19. September 3.

anno 1542.

De Sond weder gesloten.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Gerbrant Dirksz. Goutsmit 6.

Pieter Berkhout. 7.

Claes Iaep Sijms 3.

Dr. Cornelis Iansz. 2.

schepenen.

Mr. Ian Binneblijf 5.

Pieter Woutersz. 4.

Ian Dirksz. Huyker 5.

Maerten Arissz. Swart 2.

Walraven Iansz. 2.

Jan jansz. Oosthuysen 1.

Antonis Dirksz. Verduyn 1.

anno 1543.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Claes jaep Sijms oud 4.

Hendrik Dirksz. Hoogerbeets 12. sterf

Mr. Joan Binneblijf 2.

Mr. Evert Purmer Claessz. 1

Cornelis Jacobsz. Goutsmit in plaetse van Hendrik Dirksz. den 11. May.

schepenen.

Pieter Berkhout 5.

Reynder Claessz. 6.

Cornelis Jacobsz. Goutsmit werd Burgermeester 4.

Pieter Wiggertsz. 4.

Herman Elbertsz. 4.

Floris Gerbrantsz. Kaeskooper 2.

Herman Dirksz. Verwer 1.

Ari-

Ariaen Willemsz. Win in plaetse van Cornelis Jacobsz. den 30. May 1.

anno 1544.

Vrede met Denemarcken, en de Sonde weder geopent.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren

Mr. Evert Purmer oud 2.
Pieter Jansz. Berkhout 8.
Dr. Cornelis Jansz 3.
Pieter Woutersz. 1.

schepenen.

Mr. Jan Binneblijf 6.
Cornelis Jacobsz. Goudsmit 5.
Maerten Arissz. Swart 3.
Jan jansz. Etersem 1.
Antonis Verdijn 2.
Pieter Dirksz. Lam 1.
Pieter Hendriksz. Hoogerbeets 1.

anno 1545.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Pieter Berkhout oud 9.
Gerbrant Dirksz. Goudsmit 7.
Claes Jaep Sijms. 5.
Mr. Jan Binneblijf 3.

schepenen.

Dr. Cornelis Jansz. 2.
Jan Dirksz. *Huyker* 6.
Herman Dirksz. Verwer 2.
Symon Gerbrantsz Rol 1.
Albert Claessz. Sloods 1.
Cornelis Pietersz. Broecker 1.
Cornelis Dirksz. Verduyn 1

anno 1546.

schout.

Antonis Sonk.

onderschout.

Lucas Stoeldraeyer.

burgermeesteren.

Gerbrant Dirksz. oud 8. sterf den 3. Augusti.
Reyner Claessz. 3.
Mr. Evert Purmer 3.
Pieter Woutersz. 2.
Claes Jaep Sijms 6. in plaetse van Gerbrant Dirksz. den 5. Aug:

schepenen.

Mr. Jan Binneblijf 7.
Cornelis Jacobsz. Goudsmit 6.
Jacob Outgersz. 3.
Pieter Wiggertsz. 5.
Walraven Jansz. 2.
Antonis Verduyn 3.
Gerrit Jansz. Monikendã 1

anno

anno 1547.

schout.

Antonis Sonk.

onderschout.

Lucas werd gequest.

burgermeesteren.

Mr. Evert Purmer oud 4. sterf.

Dr. Cornelis Jansz. 4.

Mr. Ian Binneblijf 4.

Pieter Wiggertsz. 1. vulgo Piet Wig.

Pieter Woutersz. oud in Purmers steed 3.

schepenen.

Reyner Claessz. 7.

Pieter Woutersz. 5.

Mr. Jacob joosten Byman 3.

Albert Claessz. Sloods 2.

Cornelis Pietersz. Broekker 2.

Evert Claessz. Twisck 1.

Claes Jacobsz. (ick meyne) Cort in byname 1.

anno 1548.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Mr. Jan Binneblijf oud 5.

Pieter Berkhout 10.

Claes Iaep Sijms 7.

Maerten Arissz. Swart 1.

schepenen.

Elbert jansz. Brouwer 2.

Pieter Hendriksz. Hoogerbeets 2.

* Symon Gerbrantsz. Rol 2

Cornelis Verduyn 2.

Gerrit jansz. Monickedã 2.

Heyn jansz. Groen-rok alias Groen 1.

Pieter jansz. Schok 1.

** Dit was de Vader van Jan Symonsz. Rol.*

anno 1549.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren.

Claes jaep Sijms oud 8,

Pieter Woutersz. 4.

Pieter Wiggertsz. 2.

Herman Dirksz. Verwer 1

schepenen.

Pieter Berkhout 6.

Mr. jan Binneblijf 8.

Maerten Arissz. Swart 4.

Evert Claessz. Twisch 2.

Symon Fransz. Brouwer 1.

Matthijs Jacobsz. Wenkes 1.

Frans Gelissz. 1.

anno 1550.

De groote Orgel in de Kerk gemaakt.

schout.

schout.

Antonis Sonk.

burgermeesteren,

Pieter Wiggertsz. oud 4.
Mr. Jan Binneblijf 6.
Cornelis Jacobsz. Goudsmit 2.
Willem *Pietersz.* Enchuysen alias Schijt-gelt 1.

schepenen.

Claes Jaep Sijms 4.
Mr. Jan Jacobsz. *Medicus* 2.
Teuis Verduyn 4. sterf den 24. December.
Albert Claessz. Sloods 3.
Cornelis Pietersz. Broecker 3.
Gerrit Jansz. *Monickenkam* 3.
Hendrik Jansz. Groen 2.
Jan Dirksz. Huycker in Verduyns plaetse 7.

anno 1551.

Fransche Oorlogh.

schout.

Cornelis Gerbrantsz. Onnosel.

burgermeesteren.

Mr. Jan Binneblijf oud 7.
Claes Jaep Sijms 9.
Pieter Woutersz. 5.
Jan *Maertsz.* 1. duars alias Snijder.

schepenen.

Pieter Berkhout 7.
Pieter Wiggertsz. 6.
Willem *Pietersz.* Enchuysen 1.
Pieter Dirksz. Lam 2.
Evert Claessz. Twisch 3.
Symon Fransz. Brouwer 2.
Jacob *Pietersz.* *Medenblik.*

anno 1552.

schout.

Cornelis Gerbrantsz. Onnosel.

burgermeesteren.

Pieter Woutersz. oud 6.
Pieter Wiggertsz. 5.
Herman Dirksz. Verwer 2.
Willem *Pietersz.* Enchuysen 2.

schepenen.

Mr. Jan Binneblijf 9.
Albert Claessz. Sloods 4.
Cornelis Pietersz. Broecker 4.
Ariaen Willemsz. Win 2.
Gerrit Jansz. *Monickedam* 4.
Pieter Jansz. Schok 2.
Syvert Vreriksz. 1.

anno 1553.

schout.

Cor-

Cornelis Gerbrantsz. Onnosel.

burgermeesteren.

Pieter Wiggersz. oud 6.
Claes jaep Sijms 10.
Mr. jan Binneblijf 8.
* Pieter Hendriksz. Hoogerbeets 1.

* *Dit was de Vader van Doctor Pieter Hoogerbeets.*

schepenen.

Cornelis jacobsz. Goudsmit 7.
Maerten Arissz. Swart 5.
Cornelis Verduyn 3.
Evert Claessz. Twisch 4.
Ewout Pietersz. 1.
Gerrit Claessz. Avenhorn 1.
Cornelis Cornelissz. Lakeman 1.

anno 1554.

schout.

Cornelis Gerbrantsz. Onnosel.

burgermeesteren.

Mr. jan Binneblijf oud 10.
Pieter Berkhout 11.
Gerrit jansz. Monikendam 1.
Pieter jansz. Schok 1.

schepenen.

Jacob Pietersz. Medenblik 2.
Jan Pieter Maertsz.
Quirijn Claessz. Verwer 1.
Jacob Bartholomeus Boekebinder.
jan Gerritsz. Lakenkooper alias jan Yfs. 1.
Gerrit Claessz. Avenhorn 2.
Cornelis Albertsz. Verlaen,

Nota Gerrit Avenhorn twee Jaar Schepen aan malkander.

anno 1555.

Schout Ariaen Win den 29. Martij. Keyser Karel resigneert de Nederlanden. Schout Cornelis Onnoosel weder den 8. November.

burgermeesteren.

Pieter Berkhout oud 12.
Klaes jaep Sijms 11.
Pieter Wiggertsz. 7.
Willem Pietersz. Enchuysen 3.

schepenen.

Cornelis jacobsz. Goudsmit 8.
Herman Dirksz. Verwer 3.
Gerrit jansz. Monikendam 5.
Pieter jansz. Schok 3.
Piter Dirksz. Lam 3.

Evert

Evert Claessz. Twisch 5.
Cornelis Cornelissz. Lakeman 2.

anno 1556.

schout.

Cornelis Onnosel.

burgermeesteren.

Pieter Wiggertsz. oud 8.
Gerrit jansz. Monikendam 2.
Pieter jansz. Schok 2.
* Ewout pietersz. 1.

** Dese Ewout was de Vader van Joost Ewoutsz. die daar na een Leeraar van de Mennoniten is geweest.*

schepenen.

Mr. Jan Binneblijf 10
pieter Hendriksz. Hoogerbeets 3.
Quirijn Claessz. Verwer 2.
Jan Gerritsz. Lakenkoper 2.
Gerrit Avenhorn 3.
Cornelis Verlaen 3.
Ariaen Reynersz. 1.

anno 1557.

Groote Dieren-tijd tot Hoorn.

schout.

Ariaen Win.

burgermeesteren.

pieter jansz. Schok oud 3.
pieter Berkhout 13.
Willem pietersz. Enchuysen 4.
pieter Hendriksz. Hoogerbeets 2. sterf,
Mr. Jan Binneblijf 10. in plaets van p. Hendriksz.

schepenen.

Cornelis Jacobsz. Goudsmit 9.
pieter Wiggertsz. 7.
Gerrit Jansz. Monikenkam 6. sterf,
pieter Dirksz. Lam 4.
Heyn Jansz. Groen 3. sterf
Coman Claes Symonsz.
Jan Cornelissz. Rustenburg.
Symon Rol 3. in plaets van Gerrit Jansz.
Dirk pietersz. Hem in plaetse van Heyn Groen.

anno 1558.

Groote sterfte tot Hoorn. Oorlog met Vrankrijk. Doot van K. Carel.

schout.

Ariaen Win.

burgermeesteren.

Mr. Jan Binneblijf oud 11.
Herman Dirksz. Verwer 4. sterf,
pieter Wiggertsz. 9.
Jan Maertsz. duars 2.

Claes

Claes jacobſz. Kort 1. in Hermans plaetſe

schepenen.

Claes jaep Sijms 5.
Pieter janſz. Schok 4.
Symon Franſz. Brouwer 3.
Gerrit Avenhorn 4.
Cornelis Corneliſſz. Lakeman 3.
Ian janſz. van Neck de oude 1.
Gerbrant Heynſſz. Nopper 1.

anno 1559.

Koning Philips trekt uyt Nederland.

ſchout.

Ariaen Win.

burgermeeſteren.

Pieter Wiggertſz. oud 10.
Claes jaep Sijms 12.
Cornelis Dirkſz. Verduyn 1
Cornelis Albertſz. Verlaen 1

ſchepenen.

Mr. Ian Binneblijf 11.
Cornelis Pieterſz. Broekker 5.
Claes jacobſz. Cort 2.
Quirijn Claeſſz. Verwer 3.
Jan Gerritſz. Lakenkooper of jan Yſs 3.
Jan Corneliſſz. Ruſtenburg 2
Symon Corneliſſz. 1.

anno 1560.

Nieuwe Biſſchoppen. Begin van de Beroerten.

ſchout.

Ariaen Win.

onderſchout.

Claes Iooſten.

burgermeeſteren.

Cornelis Verduyn oud 2. ſterf,
Mr. Ian Binneblijf 12.
Claes Iacobſz. Cort 2.
Ian Pieterſz. Minnes alias Organiſt 1.
Cornelis Verlaen oude in plaets van Verduyn.

ſchepenen.

Claes jaep Sijms 6.
Pieter Wiggertſz. 8.
Cornelis Verlaen werd oud de Burgermeeſter.
Symon Franſz. Brouwer 4.
Rippert Herkſz. 1.
Ysbrant Willemſz. 1.
Gerbrant Heynſz. Rol 1.
Dirk Gerbrantſz. in plaets van Verlaen.

anno 1561.

De Gouw verwelft,

ſchout.

Ariaen Win.

burgermeeſteren.

 Mr. Jan

Mr. Ian Binneblijf oud 13.
Pieter Wiggertsz. 11.
Ian Maertsz. Snyer alias duars 3.
Quirijn Claessz. Verwer 1.

schepenen.

Ian Pietersz. Minnes 1.
Ian Cornelissz. Rustenburg 3. sterf
Dr. Dirk Heynsz. Hogerbeets 1.
Ian Cornelissz. Baerts
Claes Cornelissz. Bakker
Matthijs Iansz. Schuytmaker 1.
Quirijn Allertsz. van Noordwijk.

anno 1562.

Schout Ariaen win.

Schout Mr. Joost Huygesloot den 18. *November.*

burgermeesteren.

Pieter Wiggertsz. oud 12.
Claes Iacobsz. Kort 3.
Cornelis Verlaen 3.
Iacob Claessz. Sijms 1.

schepenen.

Quirijn Claessz. Verwer 4.
Gerrit Avenhorn 5.
Jan Gerritsz. Lakenkooper 4.
Rippert Herksz. 2.
Dirk Gerbrantsz. 2. Gerbrant Goudsmits Soon alias Jesus.
Ian Coman Gerrits 1.
Ariaen Iansz. Biersteecker alias Deeckens.

anno 1563.

Het Gasthuys gebouwt.

schout.

Mr. Ioost Huygensloot.

burgermeesteren,

Iacob Claessz. Sijms oud 2.
Ian Pietersz. Minnes 2.
Rippert Herksz. 1.
Claes Henriksz. Woerdē 1.

schepenen.

Mr. Jan Binneblijf 12.
Symon Cornelissz. 2.
Ysbrant Willemsz. 2.
Matthijs jansz. Schuyt-maker alias rijke Tijs 2.
Ian Cornelissz. Buermans 2.
Pieter Reyndertsz. Lakenkooper 1.
Bouwen jansz. 1.

anno 1564.

Strenge Winter.

schout.

Mr. Iooft Huygesloot.

onderschout.

Claes Joosten.

burgermeesteren.

Rippert Herksz. oud 2.
Mr. Ian Binneblijf 14.

Sy-

Symon Fransz. Brouwer 1.
Matthijs Iansz. 1.

schepenen.

Pieter Wiggertsz. 9.
Jacob Claessz. Sijms 1.
Gerbr: Heynsz. Nopper 2.
Arien Iansz. Deeckens 2.
Ian Willem sz. Koster 1.
Mr. Volkert Pietersz. Biertreecker 1.
Gerbrant Gerbrantsz. Verduyn 1.

anno 1565.

schout.

Mr. Iooft Huygesloot.

burgermeesteren.

Symon Fransz. oud 2.
Ian Pieter Minnes 3.
Jacob Claessz. Sijms 3.
Pieter Reyndertsz. Lakenkooper.

schepenen.

Cornelis Verlaen 4.
Rippert Herksz. 3.
Matthijs jansz. 3.
Gerrit Avenhorn 6.
Ian Comen Gerrits 2.
Ian Cornelissz. Buermans 3.
Symon Meynertsz. Coningh 1.

anno 1566.

Eerste Predicatie van de Gereformeerde by de Reguliers buyten Hoorn. De Heere van Breedero komt tot Hoorn. Verbond van de Edelen.

schout.

Mr. Iooft Huygensloot.

burgermeesteren.

Jacob Claessz. Sijms oud 4.
Mr. Ian Binneblijf 15.
Rippert Herksz. 3.
Ysbrant Willemsz. 1.

schepenen.

Pieter Wiggertsz. 10.
Ian Pietersz. Minnes 2.
Symon Franssz. 5.
Gerbr: Heynsz. Nopper 3.
Mr. Volkert Pietersz. 2.
Gerbrant Verduyn 2.
Ian van Neck jansz. de jonge 1.

anno 1567.

Brederoos Krijgs-Volck komt voor Hoorn. De Hertog van Alva komt.

schout.

Mr. Iooft Huygesloot.

burgermeesteren.

Mr. Ian Binneblijf oud 16.
Willem Pietersz. Enchuyssen 5.
Ian Pietersz. Minnes 4.
Gerbrant Gerbrantsz. Verduyn 1.

schepenen.

Iacob Claesz. Sijms 2. sterf den 28. Augusti.
Matthijs Jansz. 4.
Pieter Reynertsz. 2.
Ysbrant Willemsz. 2.
Symon Cornelissz. 3.
Jan Coman Gerrits 3.
Vrerik Pietersz. Broecker 1
Cornelis Cornelissz. Lakeman in plaets van Jaep Sijms.

anno 1568.

Groote Peste. Dirk Maertensz. van Schagen cum socijs werd gevangen.

schout.

Mr. Ioost Huygesloot.

onderschout.

Hendrik Korver.

burgermeesteren.

Gerbrant Verduyn oud 2.
Claes Jacobsz. Kort 4.
Ysbrant Willemsz. 2.
Ian Symonsz. Rol 1.

schepenen.

Mr. Ian Binneblijf 13.
Pieter Wiggertsz. 11.
Claes Henriksz. Woerden 2
Ian Corn: Buermans 4.
Matthijs Claessz. Oy 1.
Dirk Matthijssz. Goorn 1.
Iacob Jansz. Hans 1.

anno 1569.

De thiende Penning werd ge-eyscht. Water-Geusen beginnen te rooven.

schout.

Mr. Ioost Huygesloot.

burgermeesteren.

Ysbrant Willemsz. oud 3.
Ian Pietersz. Minnes 5.
Mr. Ian Binneblijf 17.
Pieter Wiggertsz. 13.

schepenen.

Pieter Reynertsz. 3.
Gerrit Avenhorn 7.
Dirk Gerbrantsz. 3. alias Dirk Iesus.
Gerbrant Heynsz. Rol 2.
Ian Comen Gerrits 4.
Iacob Sijms Potgen 1.
* Pieter Willemsz. Enkhuysen.

* Nota. *Pieter Willemsz. Schijt-geld wilde het Schepen-Ampt niet aannemen, en trok naar Alkmaar met der woon. Maar de Stad nam Proces tegens hem aan, en dwong hem weder te komen.*

anno 1570.

De hooge Vloed op Alder-Heyligen dag.

schout.

M. Ioost

Mr. Iooſt Huygeſloot.

burgermeeſteren.

Mr. Ian Binneblijf. oud 18.
Willem Pieterſz. Enchuyſen 6.
Claes Iacobſz. Kort 5.
Gerbrant Verduyn 3.

ſchepenen.

Symon Franſſz. Brouwer 6.
Ian Corneliſſz. Buermans 5.
Mr. Volkert Pieterſz. 3.
Sym: Meynertſz. Coning 2.
Dirk Matthijſſz. Goorn 2.
Jacob janſz. Hans 2.
Gerbrant janſz. Nieng alias Buyk 1.

anno 1517.

Trelong bevrieſt by Wieringen.

ſchout.

Mr. Iooſt Huygeſloot.

burgermeeſteren.

Gerbrant Verduyn oud 4.
Cornelis Verlaen 4.
Ian Pieterſz. Minnes 6.
Dirk Gerbrantſz. alias Dirk Ieſus 1.

ſchepenen.

Pieter Wiggertſz. 12.
Pieter Reynertſz. 4.
Gerrit Avenhorn 8.
Symon Corneliſſz. 4.
Jacob Sijm Porgen 2.
Pilgrom Ianſz. Houtkooper 1.
Claes Evertſz. Twiſch 1.

anno 1572.

Begin van de Verandering. Hoorn word Geus. Beleg van Haarlem.

ſchout.

Mr. Iooſt Huygeſloot.

onderſchout.

Aert Hendrikſz.

burgermeeſteren.

Ian Pieterſz. Minnes 7. vertrok.
Mr. Ian Binneblijf 19. vertrok.
Willem Pieterſz. Enchuyſen 7. vertrok.
Ian Piterſz. Berkhout 1.
Allert janſz. Groot in jan Minnes plaetſe.
Rippert Herkſz. in Binneblijfs plaetſe 4.
Syvert Luytgens in Enkhuyſens plaetſe ſterf in de Herfſt.
Pieter Floriſſz. in Syvert Luytgens plaetſe.

ſchepenen

Cornelis Corneliſſz. Lakeman 5.
Symon Meynertſz. Coning 3.

Dirk Matthijssz. Goorn, verliep 3.
Jacob Jansz. Hans 3.
Henrik Quirijns 1.
Frans Jacobsz. onk 1.
Cornelis Jacobsz. Waerden verliep.
Symon Pietersy. in plaets van Goorn.
Jacob Bruynsz. in plaets van Waerden.

anno 1573.

Ongeluk op de Diemerdijk. Slag op de Zuyderzee.

schout.

Mr. Jooft Huygesloot.

onderschout.

Aert Hendriksz.

burgermeesteren.

Pieter Florissz. oud 2.
Jan Maertsz Visscher 1.
Jan Willemsz. Koster 1.
Dirk Elbertsz. Edam sterf
Henrik Quirijns in Edams plaetse.

schepenen.

Gerrit Avenhorn 9.
Gerbrant Heynsz. Nopper 4.
Jan van Neck 2.
Claes Evertsz. Twisck 2.
Jan Cornelissz. Spranger alias Bef 1.
Dr. Pieter Hoogerbeets verliep.
Doed Maertsz. Swart 1.
Jan Jansz. Molenwerf in plaetse van Dr. Hoogerbeets.

anno 1574.

Recontren in Waterland. De Dorpen aldaar verbrand. De Vyand verslagen en de gevangens tot Hoorn verdronken.

schout.

Mr. Jooft Huygesloot.

burgermeesteren.

Jan Koster oud 2.
Jan Berkhout 2.
Jan van Neck 1.
Jan Cornelissz. Spranger alias de Bef. 1.

schepenen.

Cornelis Cornelissz. Lakeman 6.
Jacob Bruynsz Apoteker 2
Cornelis Dirksz. Veen alias moy Pelsser 1.
Symon Pietersz. Kort 1.
Lucas Vreriksz. 1.
Dirk Pouwelsz. 1.
Jaques Walraven 1.

anno 1575.

Vrede-handel tot Breda.

Zie-

Zierk-Zee beleyd. Aanslag op Muyden den 9. *May. Pacificatie van Gent den* 8. *November.*

ſchout.

Mr. Iooſt Huygeſloot.

burgermeeſteren.

Ian Spranger oud 2.
Ian Maertſz. Viſſcher 2.
Symon Meynertſz. Koning 1.
Pieter Hermanſz. 1.

ſchepenen.

Hendrik Quirijns 2.
Gerbrant Ianſz. Nieng alias buyk 2.
Doed Maertſz. Swart 2.
Ian Ianſz. Molewerf 2.
Pieter Willemſz. Wit 1.
Ariaen Pieterſz. Baerts 1.
Mattheus Mattheuſſz. de Klerk 1.

anno 1576.

By 't Hooft betimmert. De nieuwe Haven of Kerper-Kuyl begonnen en voleynt 1577.

ſchout.

Mr. Iooſt Huygeſloot.

burgermeeſteren

Symon Meynertſz. oud 2.
Ian Berkhout 3.
Doed Maertſz. Swart 1.
Cornelis Corneliſſz. Lakeman 1.

ſchepenen.

Ian van Neck 3.
Symon Pieterſz. Kort 2.
Cornelis Veen alias moy Pelſer 2.
Lucas Vredrikſz. 2.
Dirk Theuniſz. Ruyg 1.
Cornelis Corneliſſz. Soop 1.
Ewout Meliſſz. 1.

anno 1577.

De nieuwe Stad gemaakt.

ſchout.

Mr. Iooſt Huygeſloot.

burgermeeſteren.

Ian Berkhout oud 4.
Ian Spranger 3.
Ian van Neck 2.
Symon Pieterſz. Kort 1.

ſchepenen.

Henrik Quirijns 3.
Pieter Floriſſz. 1.
Dirk Pouwelſz. 2.
Iaques Walraven 2.
Ariaen Pieterſz. Baerts 2.
Mattheus Mattheuſſz. de Klerk 2.
Maerten Iacobſz. Sonk, alias Maerten Net.

anno 1578.

De niewe Ooster-poort gestigt.

schout.

Gijsbert Duyk.

burgermeesteren.

Jan van Neck oud 3.
Symon Meynertsz. Koning 3.
Doed Maertsz. Swart 2.
Pieter Willemsz. Wit Snijder 1.

schepenen.

Cornelis Cornelissz. Lakeman 7.
Pieter Hermansz. 2.
Cornelis Dirksz. Veen 3.
Cornelis Cornelissz. Soop 2
Ewout Melissz. 2.
Gerbrant Gerbrantsz. Snijder 1.
Dirk Tijssz. van Nuys 1.

anno 1579.

Sluys voor de Ooster-poort. De Vullers-Waal gemaakt tot een Haven.

schout.

Gijsbert Duyk.

burgermeesteren.

Symon Meynertsz. Koning oud 4.
Jan Berkhout 5.
Symon Pietersz. Kort 2.
Jan jansz. Molewerf 1.

schepenen.

Pieter Florisz. 2.
Lucas Freriksz. 3.
Ariaen Pitersz. Baert 3.
Mattheus de Klerk 3.
Dirk Theunis Ruyg 2.
Meynert Cornelissz. Verlaen 1.
Dirk jorissz. 1.

anno 1580.

schout.

Gijsbert Duyk.

burgermeesteren.

Jan Berkhout oud 6.
Jan van Neck 4.
Pieter Hermansz. 2.
Cornelis Dirksz. Veen. 1.

schepenen.

Henrik Quirijnsz. 4.
Pieter Willemsz. Wit 2.
Dirk Pouwelsz. 3.
Gerbrant Snijder 2.
Jan Hermansz. Schuytmaker. 1.
Ewout Ariaensz. 1.
Jacob Arissz. Say. 1.

anno 1581.

De Cingel tussen de Koepoort en de Ooster-poort gemaakt.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Pieter Hermansz. oud 3.
Symon Pietersz. Kort 3.

Pie-

Pieter Wit 2.
Cornelis Cornelisſz. Soop 1

ſchepenen.

Cornelis Lakeman 8.
Ariaen Pieterſz. Baerts 4.
Mattheus de Klerk 4.
Ewout Meliſſz. 3.
Maerten jacobſz. Sonk 2.
Dirk Ioriſſz. 2.
Jan Dirkſz. Broekker alias Appelboom 1.

anno 1582.

De Nieuwe Stijl in Holland aangenomen, en tot Hoorn geplubliceert den 11. *December*.

ſchout.

Dr. Nicolaus Boeliſſz.

burgermeeſteren.

Symon Pieterſz. Kort oud 4
Symon Meynertſz. 5.
Dr. Dirk Heynſz. Hoogerbeets 1.
Cornelis Pieterſz. Berkhout 1.

ſchepenen.

Hendrik Quirijns 5.
Gerbrant Ianſz. Nieng alias Buyk 3.
Jacob Bruynſz. Apoteker 3.
Lucas Vrerikſz. 4.
Jacob Ariſſz. Say 2.
Cornelis Claeſſz. Groot 1.
Ian janſz. Engelſman 1.

anno 1583.

Nieuwe Stad werd betimmert. Prince van Orangiens Dood. De Gouw voort verwelft. Oude Doelen betimmert.

ſchout.

Dr. Nicolaes Boeliſſz.

burgermeeſteren.

Symon Meynertſz Koning oud 6.
Ian Berkhout 7.
Pieter Hermanſz. 4.
Pieter Wit 3.

ſchepenen

Gerbrant Heynſz. Nopper 5.
Dirk Pouwelſz. 4.
Ariaen Pieterſz. Baerts 5.
Gerbrant Gerbrantſz. Snijder 3.
Dirk janſz. Binneblijf 1.
Iaçob Claeſſz. Kort 1.
Vrerik Gerritſz. Schilder 1.

anno 1584.

ſchout.

Dr. Nicolaes Boeliſſz.

burgermeeſteren.

Pieter Hermanſz. oud 5.
Cornelis Corneliſſz. Soop 2
Meynert Corn: Verlaen 1.

Clemmet Remmetsz. Brouwer 1.

schepenen.

Hendrik Quirijns 6.
Gerbrant Iansz. Buyk 4.
Iacob Bruynsz. 4.
Iacob Arissz. Say 3.
Mr. Reyner Tymonsz. 1.
Lucas Claessz. alias rijcke Luytgen.
Ian Claessz. Seylmaker 1.

anno 1585.

Eerste beslag in Spangien. Eerste vaart na de Soute Eylanden. Contract met Engeland, en komste van Lycester in dese Landen, den 19. December.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Cornelis Cornelissz. Soop oud 3.
Symon Pietersz. Kort 5.
Pieter Wit 4.
Ariaen Pietersz. Baerts 1.

schepenen.

Dr. Dirk Hoogerbeets 2.
Jan Berkhout 1.
Gerbrant Gerbrantsz. Snyder 4.
Cornelis Claessz. Groot 2.
Vrerik Gerritsz. Schilder 2.
Iacob Matthijssz.
Iacob Rippertsz. 1.

anno 1586.

Het Munnikkeveld betimmert. Lycester sluyt de Licenten. Misverstand tussen hem en de H. M. Staten. Graaf Maurits komt tot Hoorn op Palm-dag 1587.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Symon Pietersz. Kort oud 6
Symon Meynertsz. 7.
Pieter Hermansz. 6.
Cornelis Berkhout 2.

schepenen.

Gerbrant jansz. Nieng. 5.
Iacob Bruynsz. 5.
Iacob Arissz. Say. 4.
Mr. Rayer Tymonsz. 2.
Lucas Claessz. 2.
Ian Claessz. Seyl-maker 2.
Claes jacobsz. Sijms 1.

anno 1587.

De Paasch-Geusery. Lycester komt tot Hoorn, en word tot Enchuysen om redenen niet ontfangen. Lycester resigneert syn Gouvernement en vertrekt.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.
Cornelis Berkhout oud 3.
Pieter Wit 5.
Cornelis Soop 4.
Ariaen Pietersz. Baerts Lerf 2.
Iacob Claessz. Kort in Baerts plaetse 1.

schepenen.
Henrik Quirijns 7.
Gerbrant Snyer 5.
Ian Dirksz. Broekker 2.
Cornelis Claessz. Groot 3.
Iacob Rippertsz. 2.
Ysbrant Cornelissz. Onnoozel 1.
Ian Claessz. Valck Sijdekramer 1.

anno 1588.

Komste van Graaf Maurits tot Hoorn, en oproer met de Soldaten van Dreunen in Februario. Beleg van Medenblik.

schout.
Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.
Pieter Wit oud 6.
Pieter Hermansz. 7.
Symon Pietersz. Kort 7.
Dr. Dirk Hoogerbeets 2.

schepenen.
Cornelis Cornelissz. Lakeman 9.
Gerbrant jansz. Nieng 6.
Iacob Bruynsz. 6.
Ian Claessz. Seylmaker 3.
Mr. Sixtus Cornelissz.
Wybrant Pillegromsz. 1.
Herman Allertsz. Groot 1.

anno 1589.

Timmeragie van de Schepen wakkert tot Hoorn.

schout.
Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.
Symon Pietersz. Kort oud 8
Cornelis Soop 5.
Clemmet Remmitsz. 2.
Dirk jansz. Binneblijf 1.

schepenen.
Doed Maertsz. Swart 3.
Ewout Melissz. 4.
Ian Dirksz. Broekker 3.
Ewout Ariaensz. 2.
Cornelis Claessz. Groot 4.
Pieter Jansz. Coman.
Willem Pietersz. Hases 1.

anno 1590.

Eerste vaart na de Straat.

schout.
Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.
Dirk jansz. Binneblijf oud 2
Doed Maertsz. Swart 4.
Pieter Willemsz. Wit 7.

Dr.

Dr. Dirksz. Hogerbeets 3.

schepenen.

Henrik Quirijnsz. 8.
Ian Claessz. Seylmaker 4.
Wybrant Pilgromsz. 2.
Herman Allertsz. Groot 2.
Bartholomeus Lanting.
Pieter Iansz. Minnes 1.
Cornelis Cornelissz. Veen 1

anno 1591.

Groote vaart na de Straat.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Pieter Wit oud 8.
Pieter Hermansz. 8.
Clemmit Remmitsz. 3.
Iacob Claessz. Kort 2.

schepenen.

Cornelis Soop 3.
Ian Dirksz. Broekker 4.
Ysbrant Cornelissz. Onnosel 2.
Willem Pietersz. Hases 2.
Wouter Iacobsz. 1.
Willem Pietersz. Krap 1.
Maerten Iacobsz. Hans 1.

anno 1592.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Pieter Hermansz. oud 9.
Doed Maertsz. Swart 4.
Symon Pietersz Kort 9.
Dr. Dirk Hogerbeets 4.

schepenen.

Cornelis Dornelissz. Lakeman 10.
Cornelis Claessz. Groot 5.
Wybrant Pilgromsz. 3.
Herman Alleitsz. Groot 3.
Pieter Iansz. Minnes 2.
Ian Maertsz. Walraven 1.
Iacob Teunissz. Doem 1.

Anno 1593.

De Grave-straat gemaakt. De Cingel tussen de Wester- en Noorder-poort.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Doed Maertsz. Swart oud 5
Pieter Wit 9.
Cornelis Soop 6.
Dirk Jansz. Binneblijf 3.

schepenen.

Ian Jansz. Molenwerf 3.
Claes Evertsz. Twisch 3.
Ewout Melissz. 5.
Maerten Jacobsz. Hans 2.
Iacob Jansz. Spranger 1.
Symon Cornelissz. Huyg 1.
Iacob Gersitsz. Bestevaer 1

anno 1594.

De Peper-straat en Grave-

ve-ſtraat met ſteenen beleyt en betimmert.

ſchout.

Dr. Nicolaes *B*oeliſſz.

burgermeeſteren.

Dirk janſz. *B*innebłijf oud 4
Pieter Hermanſz. 10.
Symon Cort 10.
Jacob Claesſz. Kort 3.

ſchepenen.

Ewout Ariaenſz 3.
Herman Allertſz. Groot 4.
Cornelis Corn: Veen 2.
Wouter jacobſz. 2.
Pieter Pieterſz. Haſes 1.
Evert Pieterſz. Wit 1.
Pieter Maertſz. Lakenkooper. 1.

anno 1595.

Eerſte Tuynen buyten de Stad. Schotland betimmert. 't Nieuwe Noort dit Jaar verwelft. Groote dieren tijd. De Rogge 200. de Terwe 250. gemeene guldens.

ſchout.

Dr. Nicolaes *B*oeliſſz.

burgermeeſteren.

Pieter Hermanſz. oud 11.
Pieter Wit 10.
Doed Maertſz. Swart 6.
Claes jaep Sijms 1.

ſchepenen.

Claes Evertſz. Twiſch 4.
Ewout Meliſſz. 6.
Wybrant Pilgromſz. 4.
Iacob Teuniſz. Doem 2.
Cornelis Pieterſz. Hoogerbeets 1.
Claes janſz. Moutmaker 1.
Iacob Cornelisiz. Waerden 1.

anno 1596.

Eerſte Fluyten werden tot Hoorn gemaakt.

ſchout.

Dr. Nicolaes *B*oeliſſz.

burgermeeſteren.

Doed Maertſz. Swart oud 7
Symon Meynertſz. Koning 8.
Symon Pieterſz. Kort 11.
Dirk janſz. *B*inneblijf 5.

ſchepenen.

Gerbrant Snijder 6.
Ysbrant Corneliſſz. Onnoſel 3.
Willem Pieterſz. Haſes 3.
Cornelis Corn: Veen 3.
Jacob Gerritſz. *B*eſtevaer 2.
Gerrit Herkſz. Apoteker 1.
Claes Pieterſz. *B*uys 1.

anno 1597.

Tweede en ſwaarſte Beſlag in Spangien.

Schout.

schout.

Dr. Nicolaes *Boelissz.*

burgermeesteren.

Symon Meynertsz. Koning oud 9.
Pieter Wit 11.
Claes jaep Sijms 2.
Cornelis Corn: Veen 1.

schepenen.

Cornelis Soop 4.
Ian Dirksz. *Broekker* 5.
Claes Iansz. Moutmaker 2.
Iacob Cornelisz. Waerden 2.
Pieter jansz. Lioren 1.
Ian Symonsz. Soutmaet 1.
Dr. Ian Woutersz. *Binneblijf* 1.

anno 1598.

De Drie-boomde Laan werd eerst beplant, met de Tuynen daar aan. De Ramen werd gedempt. De Ashoop betimmert.

schout.

Dr. Nicolaes *Boelissz.*

burgermeesteren.

Pieter Wit oud 12.
Pieter Hermansz. 12.
Dirk Iansz. binneblijf 6.
Willem Pietersz. Hases 1.

schepenen.

Ewout *Melissz.* 7.
Ysbrant Cornelissz Onnoiel 4.
Willem Pietersz. Crap 1.
Iacob Teunisz. Doem 3.
Claes Pietersz. buys 2.
Pieter jansz. Groi-hooft
Claes Cornelissz. Veen 1.

anno 1599.

Groote sterfte aan de Pest. Dr. Pieter Hoogerbeets sterft. Eerste vaart na West-Indiën om Sout.

schout.

Dr. Nicolaes boelissz.

burgermeesteren.

Dirk Iansz. binneblijf oud 7
Doed *Maertsz.* Swart 8.
Cornelis Corn: Soop 7.
Cornelis Corn: Veen 2.

schepenen.

Claes jaep Sijms 2.
Ian Dirksz. broekker 6.
Iacob Gerritsz. besievaer 3
Pieter Iansz. Lioren 2.
Ian Symonsz. Soutmaet 2.
Mr Ian binneblijf 2.
Maerten Symonsz. *Swart* 1

anno 1600.

Togt na Vlaanderen.

schout.

Dr. Nicolaes boelissz.

bur-

burgermeesteren.

Doed *Maertsz.* Swart oud9
Claes jaep *Sijms* 3.
Vrerik Gerritsz. Schilder1
Willem *Pietersz.* Crap 1.

schepenen.

Cornelis Claessz. Groot 6.
Ysbrant Cornelisz. Onnosel 5.
Herman Allertsz. Groot 5.
Wybrant Pilgromsz. 5.
Iacob Cornelisz. Waerden 3.
Gerrit Herksz. Apoteecker 2.
Albert Fransz. Sonk 1.

anno 1601.

Kap op de Nieuwe Oosterpoort Uyttermaten drooge Somer. In West-Indiën by de Sout-pan leggen dese Somer eens 50. Schepen van Hoorn t' effens om te laden. Claas Jaap Sijms werd Gecommitteerd in de Raad van Staten in den Haag.

schout.

Dr. Nicolaes boelissz.

burgermeesteren.

Claes jaep Sijms oud 4.
Cornelis Soop 8.
Dirk Iansz. binneblijf 8.
Cornelis Corn: Veen 3.

schepenen.

Mattheus de Klerk 5.
jan Dirksz. broekker 7.
Claes Iansz. *Moutmaker* 3.
Ian Symonsz. Soutmaet 3.
Dr. Ian binneblijf 3.
Herman Tymonsz. 1.
Claes Symonsz. Koning.

staat.

Pieter Wit.

admiraliteyt.

Willem Snyer.

anno 1602.

Eerste toereedinge na Oost-Indiën tot Hoorn, de begin van de Generale Compagnie. De Visch-straat gemaakt. Ambassaten van den Koning van Sumatra tot Hoorn.

schout.

Dr. Nicolaes boelissz.

burgermeesteren.

Dirk Iansz. binneblijf oud9
Symon *Meynertsz.* Koning. 10.
Doed *Maertsz.* Swart 10.
Wybrant Pilgromsz. 1.

schepenen.

Willem *Pietersz.* Krap 3.
Evert *Pietersz.* Wit 2.
Gerrit Herksz. 3.
Claes *Pietersz.* buys 3.

Pie-

Pieter Iansz. Lioren 3.
Albert jansz. lioren 3.
Gerbrant Jansz. Schaft 1.

staat.

Ian Iansz. Engelsman.

admiraliteyt.

Ian Symonsz. Soutmaat.

anno 1603.

Eerste Schepen van hier te Hoorn na Oost-Indiën.

schout.

Dr. Nicolaes boelissz.

burgermeesteren.

Wybrant Pilgromsz. oud 2.
Cornelis Soop 9.
Willem Pietersz. Krap 2.
Dr. Jan Woutersz. binneblijf 1.

schepenen.

Mattheus de Klerk 6.
Jacob Rippertsz. 3.
Herman Allertsz. Groot 6.
Pieter Maertsz. 2.
Claes Jansz. Moumaker 4.
Bruyn jacobsz. Apoteker 1
Cornelis Cornelissz. Keyser 1.

staat.

Jan jansz. Engelsman.

admiraliteyt.

Jan Symonsz. Soutmaat.

anno 1604. schout.

Dr. Nicolaes boelissz.

burgermeesteren.

Dr. Ian binneblijf oud 2.
Symon Meynertsz. Koning 11.
Doed Maertsz. Swart 11. sterf
Cornelis Veen 4.
Jan Jansz. Engelsman. in plaetse van Doed Maertsz.

schepenen.

Evert Pietersz. Wit 3.
Claes Pietersz. buys 4.
Pieter Jansz. Lioren 4.
Albert Fransz. Sonk 3.
Gerbrant Jansz. Schatt 2.
Dirk Jansz. Colen 1.
Ian Maertsz. Merents 1.

staat.

Cornelis Cornelissz: Soop

admiraliteyt.

Jan Jansz. Molewerf.

anno 1605.

Begin van de vrye Rooverye op de Vyand.

schout.

Dr. Nicolaes boelissz.

burgermeesteren.

Cornelis Corn: Veenoud 5.
Dirk Jansz. binneblijf 10.
Wybrant Pilgromsz. 3. sterf

Al-

Albert Fransz. Sonk 1.
Piet: Clemmitsz. Brouwer in plaetse van Wybrant Pilgromsz. 1.

schepenen.

Nota. Dat in 38. Jaren geen Schepen tot Hoorn gestorven was in sijn Dienst.

Willem Pietersz. Hases 4.
Ian Dirksz. Broekker 8. sterf.
Iacob Rippertsz. 4.
Pieter Maertsz.
Ian Symonsz. Soutmaet 4.
Maerten Doedsz. Swart 1.
Ian jansz. Brasser.
Symon Melissz. in Broekkers plaetsz. 1.

staat.

Cornelis Soop.

admiraliteyt.

Ian jansz. Molewerf.

anno 1606.

Begin van de Vrede-handel met de Vyand. Eerste Schip komt van Oost-Indiën tot Hoorn t' huys.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Dirk jansz. Binneblijf oud 11. sterf.
Cornelis Soop 10.
Willem Pietersz. Hases 2.
Ian jansz. Engelsman 2.
Pieter Clemmetsz. oud in plaets van Binneblijf 2.

schepenen.

Willem Pietersz. Crap 4.
Mr. Ian Binneblijf 4.
Claes Pitersz. Buys 5.
Cornelis Cornelissz. Keyser 2.
Dirk jansz. Colen 2.
Ian Maertsz. Merens. 2.
Pieter Iansz. Wijnkoop 1.

staat.

Ian jansz. Molewerf sterf.

admiraliteyt.

Ian Symonsz. Soutmaat.

anno 1607.

Tweemaal Paasschen te Boon gegaan. Swarigheyd tussen de Magistraat en Capiteynen van de Schuttery. Slag voor Gibralter van Heemskerk gewonnen. Begin van de onderhandeling van Vrede. Uytgenomen koude Winter.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Willem Pietersz. Hases oud 3.
Symon Meynertsz. 12.

Cornelis Veen 6.
Mr. Ian Binneblijf 3.

ſchepenen.

Albert Franſz. Sonk 4.
Pieter janſz. Minnes 3.
Pieter Ianſz. Lioren 5.
Iacob Gerritſz. Beſtevaer 4.
Herman Tymonſz. 2.
Symon Meliſſz. 2.
Mr. ian van Neck. 1.

ſtaat.

Willem Pieterſz. Crap.

admiraliteyt.

Ian Symonſz. Soutmaat.

anno 1608.

De nieuwe Haven in Zee aan de Ooſt-ſyde begonnen. Deſe Somer een geſlagen regen. De Keur van de Rieden Daken. Bedijkinge van de Beemſter begonnen.

ſchout.

Dr. Nicolaes Boeliſſz.

burgermeeſteren.

Cornelis Veen oud 7.
Cornelis Soop 11.
Albert Franſz. Sonk 2.
Evert Pieterſz. Wit 1.

ſchepenen.

Mattheus de Klerk 7.
Claes Pieterſz. Buys 6.
Dirk janſz. Colen 3.
Pieter Wijnkoop 2.
Cornelis Claeſſz. Hoogtwoude 1.
Olphert Barentſz. 1.
Willem van Someren 1.

ſtaat.

Willem Pieterſz. Crap.

admiraliteyt.

Mr. Ian Binneblijf.

anno 1609.

Het Beſtant gaat in met den Vyand voor twaalf Jaar. De nieuwe Wage gebout.

ſchout.

Dr. Nicolaes Boeliſſz.

burgermeeſteren.

Evert Pieterſz. Wit oud 2.
Symon Meynertſz. 13.
Willem Pieterſz. Crap 3.
Maerten Doedſz. Swart 1.

ſchepenen.

Willem Haſes 5.
iacob Rippertſz. 5.
Sym: Corneliſſz. Huyg 2.
Iacob Gerritſz. Beſtevaer 5.
Cornelis Corneliſſz. Keyſer 3.
Henrik Vrerikſz. Nierop 1.
Auguſtijn jacobſz. 1.

ſtaat.

Albert Franſz. Sonk.

admiraliteyt.

Mr.

Mr. Ian Binneblijf.

anno 1610.

De Burgwal verbreet. Hooge Vloet den 13. Januario. Het Koegras bedykt.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Willem Pietersz. Crap oud 4 sterf

Cornelis Soop 12.

Cornelis Veen 8.

Mr. Ian Binneblijf 4.

Sym: Meynertsz in plaets van Crap 14.

schepenen.

Vrerik Gerritsz. Schilder 3

Pieter Maertsz. 4.

Ian Symonsz. Soutmaat 5.

Dirk Colen 4.

Cornelis Claessz. Hoogtwoude 2.

Olphert Barentsz. 2.

Piet Gerritsz. Apoteker 1.

staat.

Albert Fransz. Sonk.

admiraliteyt.

Iacob Rippertsz.

anno 1611.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Cornelis Veen oud 9.

Albert Fransz. Sonk 3.

Evert Pietersz. Wit 3.

Olphert Barentsz. 1.

schepenen.

Pieter Iansz. Lieren 6.

Cornelis Cornelissz. Keyser 4.

Ian Maertsz. Merens 2.

Symon Melissz. 3.

Augustiin Iacobsz. 2.

Otto Reynertsz. 1.

Dr. Nicolaes Carbasius 1.

staat.

Mr. Ian Binneblijf.

admiraliteyt.

Iacob Rippertsz.

anno 1612.

Questie om 't Nieuwe Diep. De Bemster nu droog, en word dese Somer uytgedeeld. De eerste Huysen op 't Baadland geset. Twist in de Kerk begint, daar naderhand droevige vrugten uyt volgen. Sijn Excelentie komt tot Hoorn en word Feestelyk ingehaalt. M. Jan Binneblijf een treffig en geleerd Regent sterf den 18. September.

schout.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren

Albert Fransz. Sonk oud 4.
Symon Meynertsz. Koning 15.
Ian Maartsz. Merens 1.
Claes Cornelissz. Veen 1.

schepenen.

Iacob Rippertsz. 6.
Iacob Gerritsz. bestevaer 6.
Jan Symonsz Soutmaet 6.
Willem van Someren 2.
Dirk Dirksz. Kuyper 1.
Herman Ellertsz.
Albert Burritsz. Yserkramer 1.

staat.

Mr. Ian Binneblijf sterf.
Cornelis Veen in syn plaets.

admiraliteyt.

Pieter Iansz. Lioren.

anno 1613.

Het Staten Logement nieuws getimmert.

Plancius met de andere buyten Predicanten werden gebruykt om de verschillen van de Kerk alhier neer te leggen: maar maken die met haar ongerijmde Proceduren nog grooter.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Symon Meynertsz. Koning oud 16. sterf.
Cornelis Corn: Soop 13.
Olphert Barentsz. 2.
Iacob Gerritsz Bestevaer sterf.
Claes Veen in plaetse van Sym: Meynertsz. oud 2.
Symon Melissz. in plaetse van Bestevaer 1.

schepenen.

Evert Pietersz. Wit 4.
Cornelis Cornelissz. Keyser 5.
Dirk Colen 5.
Otto Reynertsz. 2.
Gijsbert Huybertsz. Brouwer 1.
Hans Sweers 1.
Iacob Jansz. Verschuer 1.

staat.

Cornelis Cornelissz. Veen.

admiraliteyt.

Pieter Iansz Lioren.

anno 1614.

Werd tot Hoorn een Oost-Indies-Vaarder gemaekt 180. voeten lang.

schout.

Dr. Nicolaes Boelissz.

burgermeesteren.

Sy-

Symon Melissz. oud 2.
Evert Pietersz. Wit 4.
Ian Maertsz. Merens 2.
Pieter Jansz. Lioren 1.

ſchepenen.

Iacob Rippertsz. 7.
Pieter Maertsz. Lakenkoper 5.
Claes Pietersz. Buys 7.
Willem van Someren 3.
Iacob Symonsz. Koning 1.
Ian Iansz. Molewerf de jonge 1.
Ariaen Ewoutsz. 1.

ſtaat.

Cornelis Corneliſſz. Veen.

admiraliteyt.

Ian janſz. Engelsman.

anno 1615.

De onnutte togt van Burgermeeſters na Groſthuyſen met Soldaten om aldaar in de Kerk te prediken. Sonk werd het volgende Jaar gecommitteert in de Raat van Staat in de Haag.

ſchout.

Allert Boeliſſz.

burgermeeſteren

Pieter Ianſz. Lioren oud 2.
Willem Pieterſz. Haſes 4.
Vrerik Gerritſz. Schilder 2.
Claes Corneliſſz. Veen 3.

ſchepenen.

Albert Franſz. Sonk 5.
Cornelis Corneliſſz. Keyſer 6.
Dirk Colen 6.
Dirk Dirkſz. Kuyper alias Ben 2.
Iacob janſz. Verſchuer 2.
Iacob Pieterſz. Cos 1.
Iacob Ianſz. Raad 1.

ſtaat.

Ian Maertſz. Merens.

admiraliteyt.

Ian Engelſman.

anno 1616.

De Stad werd aan de Ooſtſyde in de Uyterdijk aangehaald en geſloten.

ſchout.

Allert Boeliſſz.

burgermeeſteren.

Willem Pieterſz. Haſes oud 5.
Cornelis Corn: Veen 10.
Symon Meliſſz. 3.
Iacob Rippertſz. 1.

ſchepenen.

Evert Pieterſz. Wit 5.
Ian Symonſz. Soutmaet 7.
Iacob Symonſz. Koning 2.
Claes Pieterſz. Buys 8.
Ian janſz. Molewerf 2.

Ariaen Ewoutsz. 2.
Ian Tielmansz. Blok 1.

staat.

Ian Maertsz. Merens.

admiraliteyt.

Ian jansz. Engelsman.

anno 1617.

De Sluytinge van de Stad word voort voltrokken. De Luyendijk begonnen te verbreeden.

schout.

Allert Boelissz.

burgermeesteren.

Symon Melissz. oud 4.
Evert Pietersz. Wit 5.
Ian Maertsz. Merens 3.
Claes Cornelissz. Veen 4.

schepenen.

Vrerik Gerritsz. Schilder 3. sterf.
Dirk Iansz. Kolen. 7.
Pieter Gerritsz. Apoteker 2.
Dr. Nicolaes Carbasius 2.
Otto Reynertsz. 3.
Iacob Verschuer 3. sterf
Pieter Pietersz. Sloods 1.
Gerbrant Iacobsz. Nopper in Vreriks plaetse.
Hendrik Nierop in Verschuers plaetse.

staat.

Cornelis Veen.

admiraliteyt.

Willem Hases.

anno 1618.

Het Smeringhorn word verwijd.

schout.

Allert Boelissz.

burgermeesteren.

voor de verandering.

Evert Pietersz. Wit oud 6.
Cornelis Veen 11.
Pieter Iansz. Lioren 3.
Ian Symonsz. Soutmaet.

schepenen.

Iacob Rippertsz. 8.
Willem van Someren 4.
Iacob Symonsz. Koning 3.
Ian jansz. Molewerf 3.
Ariaen Ewoutsz. 3.
Iacob Pietersz. Kos 2.
Iacob jansz. Raed 2.

staat.

Cornelis Soop.

admiraliteyt.

Willem Hases.

Anno 1618. den 2. October, is de Prince van Orangien tot Hoorn gekomen, en na dat hy allenskens de Stad bekragtigt hadde met Soldaten, heeft hy, tegens 't regt van de Stad, ende met groot ongenoegen van de Gemeynte, op den 5. des selven de Burgermeesteren, mitsgaders de Raad verandert, dewelke syn dese,

De oude Raad.

1 EvertPietersz.Wit gedep.
2 Cornelis Corn: Veen ged.
3 Pieter Iansz. in Lio. ged.
4 Ian Sym. Soumaet gedep.
Cornelis Cor. Soop bleef
5 Willem Piet. Hases gede.
6 Ian jansz. Engelsman ged.
Albert Fransz. Sonk bl.
Olphert Barentsz. bl.
7 Ian Maertsz. Merens ged.
8 Symon Melissz. gedep.
9 Iacob Rippertsz. gedep.
10 Dr. Dirk Velius gedep.
Cornelis Cornelissz. in de Keyser bl.
Dirk Dirksz. Kuyper bl.
Pieter Ian:,Wijnkoop bl.
Iacob Symonsz. bl.
11 Willem van Somer.ged.
Ian Pietersz. Aris bl.
12 Willem P.van Nek ged.

En dese volgende gestelt als nieuwe Burgermeesteren.

Olphert Barentsz. oud 3.
1 Claes Corn: Veen 5. N.
Iacob Sym: Ontfanger 1.
2 Outger Iacobsz. 1. Nieu

En volgens tot Raden.

Cornelis Corn. Soop.
Albert Fransz. Sonk.
Cornelis C. in de Keyser.
Dirk Dirksz. Kuyper.
Pieter Iansz. Wijnkoop.
Ian Pietersz. Aris.
3 Symon Corn. Huyg N.
4 Cornelis Claessz.in Hoogwoud N.
5 Albert Burritsz N.
6 Zeger Symonsz. N.
7 Bastiaan Reyndertsz. N.
8 Adriaen Schoenmaker. N
9 Maerten Iansz. Groot N.
10 Mr. Ian van Foreest N.
11 Teunis Lakenkooper N.
12 Claes Willemsz. Crap N

Schepenen bleven: dan Albert Burritsz. quam in plaetse van Iacob Symonsz. Ontfanger, die Burgermeester geworden was. 2.

anno 1619.

Na de verandering

schout.

Allert Boelissz.

burgermeesteren.

Outger Jacobsz. oud 2.
Albert Fransz. Sonk 5.
Cornelis Keyser 1.
Dirk Dirksz. Ben.

schepenen.

Symon Huyg 3.
Pieter Wijnkoop 3.
Cornelis Claessz. Hoogtwond 3.
Zeger Symonsz. 1.
Teunis Pietersz. van Keeren.
Cornelis Nanningsz. Boxemaker 1.
Tymon Iacobsz. in't Glop1

staat.

Cornelis Soop.

admiraliteyt.

Olphert Barentsz

anno 1620.

schout.

Allert Boelissz.

burgermeesteren.

Cornelis Keyser oud 2.
Olphert Barentsz. 4.
Zeger Symonsz. 1.
Bastiaen Reynertsz. 1.

schepenen.

Claes Cornelissz. Veen 2.
Outger Jacobsz.
Albert Burritsz. 3.
Maerten jansz. Groot 1.
Ariaen Pietersz. Hoogkamer 1.
Boudewijn jacobsz. Apoteker 1.
Dirk jansz. Olyslager.

staat.

Albert Fransz. Sonk, en Legaet na Engeland.

admiraliteyt.

Olphert Barentsz. en Burgermeester te samen.

anno 1621.

Den 17. Februario de Capitale schattinge van een van de duysent ingevoert.

schout

Allert Boelissz.

burgermeesteren.

Basteaen Reynertsz. oud 2.
Outger Jacobsz. 3.
Albert Burritsz. 1.
Maerten jansz. Groot 1.

schepenen.

Olphert Barentsz. 3.
Dirk Dirksz. Kuyper alias Ben 3.
Pieter Pietersz. Sloods 2.
Cornelis Nanningsz. 2.

Claes

Claes Willemsz. Crap 1.
Vrerik Iacobsz. van de Beets.
Melis Lambertsz.

staat.

Albert Fransz. Sonk.

admiraliteyt.

Claes Cornelissz. Veen.

anno 1622.

In 't Voor-jaar de dubbelde Capitale schattinge gegeven. deselve dubbelde Capitale schattige of dubbelde duysentste Penning nog eens moeten geven in de Herfst. West-Indise Compagnie in December.

schout.

Allert Boelissz.

burgermeesteren.

Albert Burritsz. oud 2.
Olphert Barentsz. 5.
Iacob Symonsz. Koning 2.
Cornelis Keyser 3.

schepenen.

Pieter Wijnkoop 4.
Timon Iacobsz. Ens 2.
Boudewijn Iacobsz. Apoteker 2
Abram de Visscher.
Pieter Dirksz. Ben 1.
Cornelis Claesz. Veen 1.
Mr. Allert Hermansz. Groot 1.

staat.

Dirk Dirksz. sterf.

admiraliteyt.

Claes Cornelissz. Veen.

Anno 1623.

Het Hooft-geld werd gegeven in Mayus. De Nieuwe Sluys buyten de oude Oude Ooster-poort gemaakt. De twee-hondertste Penning ge-eyscht.

schout.

Allert Boelissz.

burgermeesteren.

Iacob Symonsz. Koning oud 3.
Claes Veen 6.
Pieter Jansz. Wijnkoop 1.
Mr. Ian van Neck Dijkgraef 1.

schepenen.

Zeger Symonsz. 2.
Pieter Pietersz. Sloods 3.
Cornelis Nanningsz. 3.
Melis Lambertsz. 2.
Ian Allertsz. 1.
Mr. Ian Rippertsz. 1.
Mr. Jan Olphertsz.

staat.

Albert Burritsz.

admiraliteyt.

Olphert Barentsz.

anno 1624.

Schout Allert Boelissz. sterf in November 1624. Albert Fransz. Sonk Schout den 13. February 1625.

burgermeesteren.

Mr. Jan van Neck oud 2.
Outger Iacobsz. 4.
Cornelis Cornelisz. Keyser 4.
Zeger Symonsz. 2.

schepenen

Maerten Iansz. Groot 2.
Ariaen Pietersz. Hoogkamer 2.
Claes Willemsz. Krap 2.
Pieter Dirksz. Ben 2.
Mr. Allart de Groot 2.
Vredrik Pietersz. Broekker 1.
Cornelis Claessz. Berkhout alias Veen 1.

staat.

Albert Bur: sterf in Iulio.
Claes Veen in Alb: plaetse.

admiraliteyt.

Olphert Barentsz.

anno 1625.

schout.

Albert Sonk.

burgermeesteren.

Outger jacobsz. oud 5.
Iacob Symonsz. Koning 4.
Maerten Iansz. Groot 2.
Pieter Wijnkoop 2.

schepenen.

Bastiaen Reynertsz. 1.
Tymon Iacobsz. Ens 3.
Cornelis Nanningsz. 4.
Boudewiin Iacobsz. 3.
Ian Allertsz. Lammertschagen 2.
Claes Nanningsz. Seylmaker 1.
Dr. Gerrit Hovius 1.

staat.

Claes Veen.

admiraliteyt.

Zeger Symonsz.

anno 1626.

schout.

Albert Sonk.

burgermeesteren.

Iacob Symonsz. Koning oud 5.
Cornelis Keyser 5.
Mr. Ian van Neck 3.
Zeger Symonsz. 3.

schepenen.

Pieter jansz. Wijnkoop 5.
Pieter Pietersz. Sloods 3.
Ariaen Pietersz Hoogkakamer 3.

Mr. Al-

Mr. Allart de Groot 3.
Cornelis Claeſſz. Veen 2.
Vredrik Broekker ſterf in Julio.
Mr. Pieter Willemſz. Crap 1
Claes Corneliſſz. Hoogtwoud in Broekkers plaetſe.

ſtaat.

Outger Iacobſz.

admiraliteyt.

Maerten Ianſz. Groot.

anno 1627.

ſchout.

Albert Sonk.

burgermeeſteren.

Cornelis Corneliſſz. Keyſer oud 6.
Pieter Wijnkoop 3.
Claes Willemſz. Krap 1.
Willem Claeſſz. Jager 1.

ſchepenen.

Cornelis Nanningſz. 5.
Pieter Dirkſz Ben 3.
Mr. Jan Rippertſz. 2.
Cornelis Claeſſz. Berkhout alias Veen 2.
Mr. Pieter Prooſt 1.
Gerrit Pieterſz. Twiſch 1.
Iacob Ioſias Wybo. 1.

ſtaat.

Outger Iacobſz.

admiraliteyt.

Maerten Janſz. Groot.

anno 1628.

ſchout.

Albert Sonk.

burgermeeſteren.

Willem Claeſſz. Jager oud 2
Outger Jacobſz. 6.
Zeger Symonſz. 3.
Symon Huyg.

ſchepenen.

Tymon Jacobſz. Ens 4.
Cornelis Claeſſz. Veen 3.
Mr. Allerd de Groot 4.
Dr. Gerrit Hovius 2.
Claes Nanningſz. Galeman Seylmaker 2.
Paulus Iacobſz. Purmerende 1.
Ian Janſz. Sus 1.

ſtaat.

Claes Willemſz Crap.

admiraliteyt.

Baſtiaen Reynderſz.

anno 1629.

ſchout.

Albert Sonk.

burgermeeſteren.

Zeger Symonſz. oud 4.
Iacob Symonſz. Koning 6.
Cornelis Keyſer 7.

Jan

Jan Allertsz. Lammer-Schagen 1.

schepenen.

Mr. Ian van Neck 2.
Mr. Ian Rippertsz. 3.
Cornelis Claessz. Berkhout 3.
Claes Cornelissz. Hoogtwout 2.
Gerrit Pietersz. Twisch 2.
Iacob Iosias Wybo 2.
Ian Vrieriksz. Abbekerk 1.

staat.

Claes Willemsz Crap.

admiraliteyt.

Bastiaen Reynertsz.

Dus verre Theodorus Velius.

anno 1630.

schout.

Albert Sonk.

burgermeesteren.

Iacob Symonsz. Koning oud 7.
Maerten Iansz. Groot 3.
Mr. Ian van Neck 4.
Pieter Dirksz. *Ben* 1.

schepenen.

Cornelis Nanningsz. 6.
Iacob Iansz. Raad 3.
Mr. Allerd de Groot 5.
Dr. Gerrit Hovius 3.
Mr. Pieter Prooft 2.
Ian jansz. Sus 2.
Claes jacobsz. Sijms. 1.

staat.

Claes Willemsz. Crap.

admiraliteyt.

Bastiaen Reynertsz. sterf
Zeger Symonsz. in syn plaets.

anno 1631.

schout.

Alber Sonk.

burgermeesteren.

Maerten jansz Groot oud 4.
Cornelis Cornelissz. Keyser 8.
Willem Claessz. Jager 3.
Claes Cornelissz. Hoogtwoud 1.

schepenen.

Pieter jansz. Wijnkoop 6.
Mr. Ian Rippertsz. 4.
Cornelis Claessz. *Berk*hout 4.
Gerrit Pietersz. Twisch 3.
Jacob Josias Wybo 3.
Ian Vrederiksz. Abbekerk 2
Iacob *Bruyn*sz. Seylmaker.

staat.

Ian Allertsz. Lammerschagen.

admiraliteyt.

Ze-

Zeger Symonſz.

anno 1632.

ſchout.

Albert Sonk.

burgermeeſteren.

Cornelis Corneliſſz. Keyſer oud 9.
Iacob Symonſz. Koning 8.
Jan Allertſz. Lammerſchagen 2.
Pieter Dirkſz. *Ben* 2.

ſchepenen.

Cornelis Nanningſz. 7.
Cornelis Veen de Ionge 4.
Dr. Gerrit Hovius 4.
Jan janſz. Sus 3.
Claes jacobſz. Sijms 2.
Albert jacobſz. Groes 1.
Vrederik Pouwelſz. Jongemaats 1.

ſtaat.

Willem Claeſſz. Jager.

admiraliteyt.

Zeger Symonſz. ſterf.
Pieter Ianſz. Wijnkoop in ſyn plaets.

anno 1633.

ſchout.

Albert Sonk.

ſtedehouder.

Mr. Nicolaes Sonk.

burgermeeſteren.

Iacob Symonſz. Coning oud 9.
Mr. Jan van Neck 5.
Claes Corneliſſz. Hoogtwoud 2.
Iacob Ioſias Wybo 1.

ſchepenen.

Mr. Allard de Groot 6.
Mr. Jan Rippertſz. 5.
Cornelis Claeſſz. *Berkhout* 5.
Ian Vrederikſz. Abbekerk 5
Dr. Ian Gerritſz. Schagen 1.
Claes jacobſz. Verſchuer 1.
Pieter Hermanſz. Augustijns 1.

ſtaat.

Willem Claeſſz. Jager

admiraliteyt.

Pieter Ianſz. Wijnkoop.

anno 1634.

ſchout.

Albert Sonk.

ſtedehouder

Mr. Nicolaes Sonk.

burgermeeſteren.

Mr. Ian van Neck oud 6.
Maerten janſz. Groot 5.
Ian Allertſz. Lammerſchagen 2.
Pieter Dirkſz. *Ben* 2.

ſchepenen.

Cor-

Cornelis Nanningsz. 8.
Ian jansz. Molewerf 4.
Cornelis Veen de jonge 5.
Dr. Gerrit Hovius 5.
Gerrit Pietersz. Twisch 4.
Mieus Jansz. Groot. 1.
Mr. Nanning Keyser 1.

staat.

Iacob Iosias Wybo.

admiraliteyt.

Pieter jansz. Wijnkoop.

anno 1635.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Mr. Nicolaes Sonk.

burgermeesteren.

Jan Allertsz. Lammerschagen oud 3.
Iacob Symonsz. Koning 10.
Cornelis Corn: Keyser 10.
Willem Claessz. Iager 4.

schepenen

Mr. Allard de Groot 6.
Willem van Someren 5.
Cornelis Claessz. berkhout 6.
Ian jansz. Sus 4.
Vrerik Pouwelsz. Jongemaets 2.
Claes Jacobsz. Verschuer 2.
Gerrit jansz. de Vry 1.

staat.

Jacob Josias Wybo.

admiraliteyt.

Claes Cornelissz. Hoogtwoud

anno 1636.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Mr. Nicolaes Sonk.

burgermeesteren.

Jacob Symonsz. Koning oud 11.
Maerten jansz. Groot 6.
Pieter Dirksz. ben 4.
Mr. Jan van Foreest 1.

schepenen.

Cornelis Nanningsz. 9.
Dr. Gerrit Hovius 6.
Gerrit Pietersz. Twisch 5.
Dr. Jan Gerritsz. Schagen 2.
Mieus Iansz. Groot 2.
Mr. Nanning Keyser 2.
Mr. Claes Raed 1.

staat.

Willem Claessz. Jager.

admiraliteyt.

Claes Cornelissz. Hoogtwoud

anno 1637.

schout.

ſchout.
Albert Sonk.
ſtedehouder.
Mr. Nicolaes Sonk.
burgermeeſteren.
Maerten janſz. Groot oud7
Mr. Jan van Neck 7.
Jacob Joſias Wybo 2.
Cornelis Nanningſz. 1.
ſchepenen.
Mr. Allard de Groot 7.
Cornelis Claeſſz. berkhout 7.
Ian Vredrikſz. Abbekerk4
Claes jacobſz. Sijms 3.
Gerrit janſz. de Vry 2.
Iacob jacobſz. Ens 1.
Mr. Cornelis Rippertſz. 1
ſtaat.
Willem Claeſſz. Jager.
admiraliteyt.
Symon Huyg.
anno 1638.
ſchout.
Albert Sonk.
ſtedehouder.
Mr. Nicolaes Sonk.
burgermeeſteren.
Iacob Ioſias Wybo oud 3.
Iacob Symonſz. Koning 12
Ian Allertſz. Lammerſchagen 4.
Pieter Dirkſz. ben 4.
ſchepenen.
Cornelis Veen de jonge 6.
Mr. Ian Rippertſz. 6.
Dr. Gerrit Hovius 7.
Dr. Jan Ger: Scha-gen 3.
Mieus janſz. Groot 3.
Mr. Claes Raed 2.
Cornelis Compoſtel 1.
ſtaat.
Willem Claeſſz. jager.
admiraliteyt.
Symon Huyg.
anno 1639.
ſchout.
Albert Sonk.
ſtedehouder.
Mr. Nicolaes Sonk.
burgermeeſteren.
Iacob Symonſz. Koning oud 13.
Cornelis Corneliſſz. Keyſer 11.
Maerten Ianſz. Groot 8.
Willem Claeſſz. Jager 5.
ſchepenen.
Mr. Allard de Groot 8.
Cornelis berkhout 8.
Gerrit Pieterſz. Twiſch 6.
Ian Fredrikſz Abbekerk 5.
Gerrit janſz. de Vry 3.

Mr.

Mr. Cornelis Rippertsz. 2.
Pieter Claesz. Groot 1.

staat.

Claes Cornelissz. Hoogtwoud.

admiraliteyt.

Jacac josias Wybo.

anno 1640.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Mr. Nicolaes Sonk.

burgermeesteren.

Willem Claessz. Jager oud 6
Klaes Cornelissz. Hoogtwoud 3.
Cornelis Nanningsz. 2.
Mr. Allard de Groot 1.

schepenen.

Cornelis Veen de jonge 7.
Willem van Someren 7.
Dr. Gerrit Hovius 8.
Ian jansz Sus 5.
Mieus jansz. Groot 4.
Cornelis Compostel 2.
Lambert Thomassz. 1.

staat.

Cornelis Cornelissz. Keyser.

admiraliteyt.

Iacob jasiias Wybo.

anno 1641.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Mr. Nicolaes Sonk.

burgermeesteren.

Corn: Nanningsz. oud 3.
Iacob Symonsz. Koning 14.
Iacob josias Wybo 4.
Mr. Claes Jansz. Raed 1.

schepenen.

Jan Allertsz. Lammerschagen 3.
Gerrit Pietersz Twisch 7.
Ian Fredriksz. Abbekerk 6.
Pieter Hermansz. Augustijns 2.
Mr. Cornelis Rippersz. 3.
Pieter Claessz. Groot 2.
Anselmus Gijsb: Goyer 1.

staat.

Cornelis Cornelissz. Key-

admiraliteyt.

Willem Claessz. Iager.

anno 1642.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder

Mr. Nicolaes Sonk.

burgermeesteren.

Jacob Iosias Wybo oud 5.
Marten jansz. Groot 9.
Ian All. Lammerschagen 5.

Mr. Al-

Mr. Allard de Groot 2.

ſchepenen.

Cornelis Veen 8.
Willem van Someren 7.
Jan janſz. Sus 6,
Iacob jacobſz. Ens 2.
Cornelis Hendrikſz. Compoſtel 3.
Cornelis van Neck 1,
Iacob Pieterſz. Bruyning 1.

ſtaat.

Claes Corneliſſz. Hoogtwoud.

admiraliteyt.

Willem Claeſſz. Jager.

anno 1643.

ſchout.

Albert Sonk.

ſtedehouder.

Mr. Nicolaes Sonk.

burgermeeſteren.

*M*aerten janſz. Groot oud 10
Iacob Symonſz. Koning 15.
Willem Claeſſz. Jager 7,
Pieter Dirkſz. Ben 5.

ſchepenen.

Cornelis Nanningſz. 9.
Cornelis Berkhout 9.
Gerrit Pieterſz. Twiſch 8.
Ian Fredrikſz. Abbekerk 7.
Mr. Cornelis Rippertſz. 4.
Pieter Claeſſz. Groot 3.
Anſelmus Gijsbertſz. Goyer 2.

ſtaat.

Claes Corneliſſz. Hoogtwoud.

admiraliteyt.

Ian Allertſz. Lammertſchagen.

anno 1644.

ſchout.

Albert Sonk.

ſtedehouder.

Mr. Nicolaes Sonk.

burgermeeſterer.

Willem Claeſſz. Jager oud 8
Iacob Ioſias Wybo 6.
Cornelis Nanningſz. 4.
Mr. Allard de Groot 3.

ſchepenen.

Cornelis Veen de Ionge 9.
Willem van Someren 8.
Vredrik Pouwelſz. Jongemaets 3.
Pieter Hermanſz. 3.
Cornelis Hendrikſz. Compoſtel 4.
Iacob Pieterſz. Bruyning 2.
Willem van Sanderen 1.
Den 5. November 1644. in plaetſe van Willem van Someren Jan janſz. Sus.

staat.

Pieter Dirksz. Ben.

admiraliteyt.

Ian Allertsz. Lammertschagen.

anno 1645.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Nicolaas Sonk sterf den 19. November.

Mr. Adriaan Bredenhoff, in sijn plaatse 1646.

burgermeesteren.

Jacob Iosias Wybo oud 7.

Iacob Symonsz. Koning 16.

Ian Allertsz. Lammertschagen 6.

Claes Cornelissz. Hoogtwoud 4.

schepenen.

Gerrit Pietersz. Twisch 9.

Ian Fredriksz. Abbekerk 8.

Mr. Cornelis Rippertsz. 5.

Lambert Tomassz. 2.

Anselmus Gijsbertsz. Goyer 3.

Claes jansz. Pot 1.

Ian Raed 1.

staat.

Pieter Dirksz. Ben.

admiraliteyt.

Willem Claessz. Jager.

anno 1646.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Mr. Adriaen Bredenhoff.

burgermeesteren.

Iacob Symonsz. Koning oud 17.

Pieter Dirksz. Ben 6.

Mr. Allard de Groot 4.

Mr. Cornelis Rippertsz. 1.

schepenen

Mr. Claes jansz. Raed 3.

Iacob jacobsz. Ens 3.

Cornelis Hendriksz. Compostel 5.

Willem van Sanderen 2.

Iacob jansz. Pot 1.

Fredrik Iansz. Minnes 1.

Claes Willemsz. Iager 1.

staat.

Iacob josias Wybo.

admiraliteyt.

Willem Claessz. Jager.

anno 1647.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Mr. Adriaen Bredenhoff.

burgermeesteren.

Pie-

Pieter Dirksz. Ben oud 7.
Willem Claessz. Jager 9.
Ian Allertsz. Lammertschagen 7.
Mr. Claes jansz. Raed 2.

schepenen.

Gerrit Pietersz. Twisch 10.
Jan Fredriksz Abbekerk 9.
Lambert Tomassz. 3.
Anselmus Gijsbertsz. Goyer 4.
Thijs Adriaensz. Fons 1.
Lambert Pouwelsz. Tresorier 1.
Iacob Pietersz. Roosekrans 1.

staat.

Iacob josias Wybo.

admiraliteyt.

Claes Cornelissz. Hoogtwoud.

anno 1648.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Mr. Adriaen Bredenhoff.

burgermeesteren.

Wil: Claessz. Jager oud 10.
Jacob josias Wybo 8.
Cornelis Nanningsz. 5.
Mr. Cornelis Rippertsz. 2.

schepenen.

Cornelis Veen 10.
Pieter Claessz. Groot 4.
Willem van Sanderen 3.
Claes jansz. Pot 2.
Fredrik jansz. Minnes 2.
Claes Willemsz. Jager 2.
Ian Symonsz. jongemaets 1.

staat.

Pieter Dirksz. Ben.

admiraliteyt.

Claes Cornelissz. Hoogtwoud

anno 1649.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Mr. Adriaen van Bredenhoff.

burgermeesteren.

Maerten jansz. Groot 12.
Claes Cornelissz. Hoogtwoud 5.
Claes Iansz. Pot 1.
Mr. Pieter Crap 1.

schepenen.

Ian Allertsz. Lammertschagen 4.
Cornelis Veen Berkhout 10
Jan Frederiksz. Abbekerk 10
Anselmus de Goyer 5.
Iacob jacobsz. Ens 4.
Iacob jansz. Pot 2.

Cornelis Westwoud 1.

staat.

Pieter Dirksz. Ben.

admiraliteyt.

Willem Claessz. Iager.

anno 1650.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Mr. Adriaen van Bredenhoff.

burgermeesteren.

Claes Cornelissz. Hoogtwoud 6.
Mr. Claes Raed 3.
Mr. Cornelis Rippertsz. 3.
Jan Frederiksz. Abbekerk 1

schepenen.

Gerard Twisk 10.
Pieter Claessz. Groot 5.
Frederik Iansz. *Minnes* 3.
Lambert Pouwelsz. 2.
Iacob Pietersz. Roosekrans 2.
Ian Symonsz. jongemaets 2.
Claes Boelissz. 1.

staat.

Maerten jansz. Groot.

admiraliteyt.

Willem Claessz. jager.

anno 1651.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Mr. Adriaen van Bredenhoff.

burgermeesteren.

Mr. Claes Raed 4.
Willem Claessz. iager 11.
Mr. Allard de Groot 5.
Claes jansz. Pot 2.

schepenen.

Cornelis Veen 2.
Dr. Gerard Hovius 9.
Anselmus de Goyer 6.
Willem van Sander 4.
Cornelis jansz. Westwoud 2
Mr. Pieter Overtwater 1.
Mr. Ian Groot jacobsz. 1.

staat.

Maerten jansz. Groot.

admiraliteyt.

Pieter Dirksz. Ben.

anno 1652.

schout.

Albert Sonk.

stedehouder.

Mr. Adriaen van Bredenhoff.

burgermeesteren.

Willem Claessz. Jager 12.
Maer: jansz. Groot 13. obi.

Cor-

Cornelis Veen 5. obiit.
Mr. Nanning Keyſer 1.
Pieter Dirkſz. Ben 8. in plaets van Maerten Ianſz. Groot.
Mr. Cornelis Olphertſz. 1. in plaets van Cornelis Veen.

ſchepenen.

Geraed Twisk 11.
Pieter Claeſſz. Groot 6.
Lambert Pouwelſz. 3.
Iacob janſz. Pot 3.
Iacob Pieterſz. Rooſekrans 3
Mr. Iacob van Schoonen 1
Mr. Herman de Groot 1.

ſtaat.

Claes Corneliſſz. Hoogtwoud obiit.
Ian Allertſz. Lammertſchagen in ſyn plaets.

admiraliteyt.

Pieter Dirkſz. Ben werd Convoy-meeſter.
Mr. Claes Raad in zyn plaetſe.

anno 1653.

ſchout.

Albert Sonk.

ſtedehouder.

Mr. Adriaen van Bredenhoff.

burgermeeſteren.

Mr. Nanning Keyſer 2.
Mr. Allard de Groot 6.
Mr. Cornelis Rippertſz. 4.
Claes janſz. Pot 3.

ſchepenen.

Dr. Gerard Hovius 10.
Anſelmus de Goyer 7.
Willem van Sander 5.
Claes Jager 3.
Cornelis janſz. Weſtwoude 3.
Mr. Pieter Overtwater 2.
Gerrit Schagen.

ſtaat.

Ian Allertſz. Lammertſchagen.

admiraliteyt.

Willem Claeſſz. Jager.

anno 1654.

ſchout.

Mr. Adriaen van Bredenhoff.

burgermeeſteren.

Mr. Cornelis Rippertſz. 5
Ian Allertſz. Lammertſchagen 8.
Dr. Gerard Hovius 1.
Anſelmus de Goyer 1.

ſchepenen.

Pieter Claeſſz. Groot 7.
Iacob janſz. Pot 4. obiit.
Iacob Pieterſz. Rooſekrans 4
Mr. Herman de Groot 2.

Dirk Claessz. Veen 1.
Josias Wybo 1.
Jacob Sijms 1.
Mr. Jacob van Schoonen in plaets van Rosekrans vice Præsident.

staat.

Gerard Twisk.

admiraliteyt.

Elbert Langewagen.

Anno 1655.

schout.

Mr. Adriaen van Bredenhoff.

burgermeesteren.

Anselmus de Goyer 2.
Albert Sonk 2.
Mr. Claes Raed 5.
Claes Iansz. Pot 4.

schepenen.

Gerrit jansz. de Vry 4.
Claes Iager 4.
Cornelis jansz. Westwoude 4.
Claes Boelissz. 2. sterf
Claes Fred: Schouten 1.
Melchior van Hoorn 1.
Albert Konink 1.
Ian Herksz. 1. in plaets van Claes Boelissz.

staat.

Gerard Twisk.

admiraliteyt.

Dr. Gerard Hovius.

anno 1656.

schout.

Mr. Adriaen van Bredenhoff.

burgermeesteren.

Albert Sonk 7.
Ian Allertsz. Lammerschagen 9.
Mr. Allard de Groot 7.
Claes jager 1.

schepenen.

Willem van Sander 6.
Frederik jansz. Minnes 4.
Lambert Pouwelsz. 4.
Mr. Iacob van Schonen 3.
Gerrit Schagen 2.
Josias Wybo 2.
Iacob Sijms 1.

staat.

Anselmus de Goyer.

admiraliteyt.

Dr. Gerard Hovius.

anno 1657.

schout.

Mr. Adriaen van Bredenhoff.

burgermeesteren.

Ian Allertsz. Lammerschagen 10.

Dr. Ge-

Dr. Gerard Hovius 2.
Elbert Langewagen 1.
Gerard Twisk 1.

ſchepenen.

Gerrit janſz. de Vry 5.
Cornelis Janſz. Weſtwoude 5.
Albert Konink 2.
Jan Herkſz. de Lange 11.
Jacob Sieuwſz. 1.
Nicolaes Molenwerf 1.
Cornelis Claeſſz. Hoogtwoud 1.

ſtaat.

Anſelmus de Goyer.

admiraliteyt.

Albert Sonk, Ridder.

anno 1658.

ſchout.

Mr. Adriaen van Bredenhoff.

burgermeeſteren.

Elbert Langewagen 2.
Anſelmus de Goyer 3.
Dirk Veen 1.
Cornelis Janſz. Weſtwoude 1.

ſchepenen.

Willem van Sander 7.
Lambert Pouwelſz. 5.
Mr. Iacob van Schonen 4.
Joſias Wybo 3.
Iacob Sijms.
Mr. Ian de Groot janſz. 1.
Pieter de Groot Allertſz. 1

ſtaat.

Ian Allertſz. Lammerſchagen.

admiraliteyt.

Dr. Gerard Hovius.

anno 1659.

ſchout.

Mr. Adriaen van Bredenhoff.

burgermeeſteren.

Anſelmus de Goyer 4.
Claes jager 2.
Mr. Herman de Groot 1.
Mr. Mayndert Sonk 1.

ſchepenen.

Fredrik janſz. Minnes 5.
Iacob Pieterſz. Roſekrans 5
Claes Fredrikſz. Schouten 2
Albert Konink. 3.
Nicolaes Molenwerf 2.
Cornelis Hoogtwoud 2.
Dirk van Suchtelen 1.

ſtaat.

Ian Allertſz. Lammerſchagen.

admiraliteyt.

Elbert Dirkſz. Langewagen

anno 1660.

ſchout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeesteren.

Claes jager 3.
Mr. Claes Raed 6.
Mr. Iacob van Schonen 1.
Iacob Sijms 1.

schepenen.

Willem van Sander 8.
Ian Symonsz. Iongemaets 3
Cornelis Dirksz. Waerden 1
Reynier Langewagen 1.
Mr. Dirksz. Pot 1.
Mr. Ioan Wijntgis 1.
Daniel Bent 1.

staat.

Anselmus de Goyer.

admiraliteyt.

Elbert Langewagen.

anno 1661.

schout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeesteren.

Mr. Claes Raed 7.
Pieter Dirksz. Ben 9
Mr. Herman de Groot 2.
Cornelis Dirksz. Waerden 1

schepenen.

Iacob Pietersz. Rosekrans 6
Melchior van Hoorn 2.
Albert Konink 4.
Iacob Sieuwsz. 2.
Mr. Ian Groot jansz. 2.
Willem jansz. Beukelman 1
Iacob Somer 2.
Mr. Meyndert Merens 1.

staat.

Anselmus de Goyer.

admiraliteyt.

Claes jager.

anno 1662.

schout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeesteren.

Mr. Herman de Groot 3.
Anselmus de Goyer 5.
Elbert Langewagen 3.
Dirk Claessz. Veen 2.

schepenen.

Willem van Sander 9.
Dirk van Suchtelen 2.
Reynier Langewagen 2.
Nicolaes Minnes 1.
Otto Reyniers Hinlopen 1.
Willem van Neck 1.
Mr. Ioan Hovius 1.

staat.

Dr. Gerard Hovius 1.

admiraliteyt.

Claes jager.

anno 1663.

schout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeesteren.

An-

Anſelmus de Goyer 6.
Claes Iager 4.
Iacob Sijms 2.
Nicolaes Minnes 1.

ſchepenen.

Iacob Rooſekrans 7.
Albert Konink 5.
Iacob Sieuwſz. 3.
Mr. Ioan Groot janſz. 2.
Willem janſz. Beukelman 2
Iacob Somer 2.
Mr. Meyndert Merens 1.

ſtaat.

Elbert Langewagen.

admiraliteyt.

Dirk Claes Veen.

anno 1664.

ſchout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeeſteren.

Nicolaes Minnes 2.
Elbert Langewagen 4. ſterf
Mr. Maynard Sonk 2.
Mr. Iacob von Schonen 2.
Mr. Herman de Groot 4. in plaets van Elbert Langewagen den 22. Auguſti.

ſchepenen.

Willem van Sander 10.
Mr. Ioan Wijntgis 2.
Otto Hinlopen 2.
Iacob Veen 1.
Claes van Schonen 1.
Ian Reyniertſz. Berkhout 1.
Mr. Claes Konink 1.

ſtaat.

Anſelmus de Goyer.

admiraliteyt.

Dirk Claeſſz. Veen.

anno 1665.

ſchout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeeſteren.

Mr. Maynard Sonk 3.
Dirk Claeſſz. Veen 3.
Iacob Sijms 3.
Mr. Willem van Neck. 1.

ſchepenen.

Claes Fredrikſz. Schouten 3
Albert Konink 6.
Iacob Sieuws. 4.
Dirk van Suchtelen 3.
Willem van Neck 2.
Ielmer Hinlopen 1.

ſtaat.

Anſelmus de Goyer.

admiraliteyt.

Mr. Iacob van Schonen.

anno 1666.

ſchout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeeſteren.

Iacob Sijms 4.

Mr. Herman de Groot 5.
Cornelis Claessz. Hoogtwoud 1.
Mr. *Meyndert* *Merens* 1.

schepenen.

Willem van Sander 11.
Ian Symonsz. jongemaets 4.
Mr. Dirk Pot 2.
Mr. Ian Wijntgis 1.
Mr. Claes Konink 2.
Mr. Wormer van Schonen 1.

staat.

Mr. *Maynard* Sonk.

admiraliteyt.

Mr. Iacob van Schonen.

anno 1667.

schout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeesteren.

Mr. Herman de Groot. 6.
Nicolaes *Minnes* 3.
Mr. Willem van Neck 2.
Reynier Langewagen 1.

schepenen.

De eerste reyse by Burgermeesteren gekooren.

Cornelis Westwoude 6.
Ian Herksz. de Lange 3.
Dirk van Suchtelen 4.
Ian Reynertsz. Berkhout 2. sterf.
Ielmer Hinlopen 2.
Ian Symonsz. Berkhout 1.
Mr. Iacob Kayser 1.
Mr. Willem Crap 1. in plaets van Berkhout.

staat.

Mr. *Maynard* Sonk.

admiraliteyt.

Iacob Sijms.

anno 1668.

schout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeesteren.

Reynier Langewagen 2.
Mr. Claes Raed 8.
Claes jager 5.
Mr. Lucas van Neck 1.

schepenen.

Gerard Schagen 3.
Nicolaes *Molenwerf* 3.
Mr. Ioan Wijntgis 4.
Mr. Ioan Hovius 2.
Mr. Olphert de Vry 1.
Cornelis Crap 1.
Mr. Cornelis Kayser 1.

staat.

Dirk Claes Veen

admiraliteyt.

Iacob Sijms.

anno 1669.

schout.

Mr. Adriaen van Bredehoff

Bur-

burgermeesteren.

Mr. Nicolaes Raed 9.
Mr. Iacob van Schonen 3. sterf.
Mr. Willem van Neck 3.
Iacob Sieuwsz. 1.
Mr. Bruno Bruynvis 1. in plaets van I. van Schonen.

schepenen.

Iacob Rosekrans 8.
Albert Konink 7. sterf.
Ian Symonsz. Berkhout 2.
Mr. Iacob Kayser 2.
Cornelis Abbekerk 1.
Mr. Bruno Bruynvis werd Burgermeester.
Mr. Ioan Hoogtwoud 1.
Pieter Pronk. in plaets van Albert Konink.
Mr. Ian Kock. in plaets van Bruynvis.

staat.

Dirk Claessz. Veen sterf.
Mr. Nicolaes Konink in syn plaets.

admiraliteyt.

Cornelis Westwoude.

anno 1670.

schout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeesteren.

Mr. Willem van Neck 4.
Iacob Sijms 5.
Reynier Langewagen 3.
Mr. Lucas van Neck 2.

schepenen.

Gerard Schagen 4.
Dirk van Suchtelen 5.
Iacob Sijms Pietersz. 1.
Mr. Outger Crap 1.
Ioan de Moor 1.
Gerard Herksz. 1.
Mr. Melchior van Hoorn 1

staat.

Mr. Nicolaes Konink.

admiraliteyt.

Cornelis Westwoude.

anno 1671.

schout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeesteren.

Reynier Langewagen 4.
Nicolaes *Minnes* 4.
Mr. Ioan Hovius 1.
Mr. Nicolaes Konink 1.

schepenen.

Pieter Claessz. Groot 8.
Mr. Iacob Kayser 3.
Mr. Willem Crap 2.
Cornelis Abbekerk 2.
Evert Klomp 1.
Ian Wijnkoop 1.
Mr. Iacob Rippertsz. 1.

staat.

Mr.

Mr. Lucas van Neck.

admiraliteyt.

Iacob Sijms.

anno 1672.

schout.

Mr. Adriaen van Bredehoff

burgermeesteren.

Nicolaes Minnes 5.
Mr. Lucas van Neek 3.
Mr. Cornelis de Groot 1.
Mr. Ioan Wijntgis 1.

schepenen.

Iacob Roosekrans 9.
Otto Hinlopen 4.
Cornelis Crap 2.
Ioan Blokker 1.
Adriaen Teding Berkhout 1
Mr. Iacob van Sander 1.
Mr. Iacob Rippertsz. 1.

staat.

Cornelis Westwoude.

admiraliteyt.

Mr. Cornelis Olphertsz. sterf den 24. May.

Den 21. September zynde Woensdagh, is de veranderinge in de Regeringe gedaan door zyn K. H. de Prince van Orangie op volgende wyse.

burgermeesteren.

Nicolaes Minnes bleef.
Mr. Meyndert Sonk. 4.
Mr. Willem van Neck. 5.
Iacob Roosekrans 1.

schepenen.

Continueerde allen en wierd in plaatse van Roosekrans verkoren.

staat.

wierd
Iacob Sieuws sterft.

admiraliteyt.

Mr. Ioan Hovius

anno 1673.

schout.

Mr. Adriaen van Bredehoff.

burgermeesteren.

Mr. Meyndert Sonk. 5.
Mr. Meyndert Merens 2
Ioan Blokker 1.
Mr. Francois v. Bredehoff 1

schepenen.

Mr. Wormer v. Schonen 2
Mr. Willem Crap 3.
Mr. Ioan Hoogtwoud 2.
Mr. Ioan Kock 2.
Ioan de Moor 2.
Dr. Bonchadus Bruynvis 1.
Dr. Georgius Goedhals 1.

staat.

Iacob Roosekrans.

admiraliteyt.

Mr.

Mr. Ioan Hovius.

anno 1674.

ſchout.

Mr. Adriaen van Bredehoff

burgermeeſteren.

Mr. Meyndert Merens 3.
Ian Symonſz. Berkhout 1.
Mr. Iacob van Sander 1.
Mr. Ioan Kock 1.

ſchepenen.

Gerard Schagen 5.
Mr. Olphert de Vry 3.
Cornelis Abbekerk 3.
Adriaen Bras 1.
Thymon Velius 1.
Pieter jacobſz. Opperdoes 1
Iacob joſias Wybo 1.

ſtaat.

Iacob Rooſekrans.

admiraliteyt.

Mr. Ioan Hovius.

anno 1675.

ſchout.

Mr. Francois van Bredehoff.

burgermeeſteren

Mr. Iacob van Sander 2.
Mr. Willem van Neck 6. ſterft.
Mr. Francois van Bredehoff.
Mr. Bruno Bruynvis 2.
Dirk van Suchtelen 1676. den 7. February in plaets van Willem van Neck.

ſchepenen.

Dirk van Suchtelen 6.
Cornelis Crap 3.
Dr. Bonchadus Bruynvis 2.
Dr. Georgius Goethals 2.
Ioan Romeyn 1.
Mr. Boetius van Elſland 1.
Abraham de Moor 1.
Willem Minnes 1. in plaets van D. van Suchtelen.

ſtaat.

Iacob Rooſekrans.

admiraliteyt.

Nicolaes van Schoonen.

Nota. Soo als op den 12. *April Mr. Francois van Bredehoff was Burgermeeſter geworden ſtierv ſyn Vader den* 13. *en wierd de Heer Francois van Bredehoff door Burgermeeſteren en Vroedſchappen aan zyn K. H. tot het ſelve Ampt voorgedragen en by acte van dato* 26. *door zyn Hoogheyd als Schout van Hoorn aangeſteld; egter ſoo dat hy alle andere Ampten mogt bekleden: in dier voegen hy inſgelyks bleef, en Schout, en Burgermeeſter.*

anno 1676.

Schout.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff.

burgermeesteren.

Dirk van Suchtelen 2.
Mr. Meyndert Merens 4.
Ian Symonsz. Berkhout 2.
Gerard Schagen.

schepenen.

Pieter Opperdoes 2.
Iacob josias Wybo 2.
Cornelis Ment 1.
Mr. Dirk Passer 1.
Ewout Beverwijk.
Dr. Herman Besem 1.
Dr. Dirk Velius

staat.

Mr. Ioan Hoogtwout.

admiraliteyt.

Nicolaas van Schoonen.

anno 1677.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff

burgermeesteren.

Mr. Mayndert Merens 5.
Mr. Francois van Bredehoff.
Nicolaes van Schoonen 1.
Otto Hinlopen 1.

schepenen.

Thymon Velius 2.
Abraham de Moor 2.
Joan Raed 2.
Willem Minnes 2.
Mr. Gerard Hinlopen 1.
Dr. Cornelis Westwoude 1
Jacob Sem 1.

staat.

Mr. Joan Hoogtwoud.

admiraliteyt.

Joan de Moor.

anno 1678.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff

burgermeesteren.

Mr. Francois van Bredehoff
Mr. jacob van Sander 3.
Mr. jan Cok 1.
Pieter jansz. Luyts 1.

schepenen.

Mr. Cornelis Kayser 2.
Cornelis Abbekerk 4.
Pieter Pronk. 2.
Mr. Dirk Passer 2.
Jan Roosterman 1.
Gerrit van Lingen 1.
Mr. Cornelis Groot Pietersz.

staat.

Mr. Meyndert Merens.

admiraliteyt.

Joan de Moor.

anno 1679.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff.

bur-

burgermeesteren.
Pieter jansz. Luyts 2.
Otto Hinlopen 2.
Joan de Moor sterft.
Thymon Velius 1.
Gerard Schagen in plaets van Joan de Moor.

schepenen.
Mr. jacob Rippertsz. 2.
Abraham de Moor 3. sterft.
Ewoud Beverwijk 1.
Dr. Dirk Velius 2. sterft.
Mr. Gerard Hinlopen 2.
Mr. Dirk Waerden 1.
Mr. Albert Koning 1.
Iacob Albertsz. Groes 1. in plaets van de Moor.
Dr. Thomas van Houten in plaets van Velius.

staat.
Mr. Meyndert Merens.

admiraliteyt.
Gerard Schagen.

anno 1680.

schout.
Mr. Francois van Bredehoff

burgermeesteren.
Thymon Velius 2.
Nicolaes van Schonen 2.
Mr. Nicolaes Konink. 2.
Mr. Cornelis de Groot 2.

schepenen.
Mr Willem Crap 4.
Dr. Bonchadus Bruynvis 3. sterft.
Willem Minnes 3.
Ian Binneblijf 1.
Mr. Iacob van Foreest 1.
Balthazar Wijntgis 1.
Cornelis Velius 1.
Daniel de jongh in plaets van Bruynvis.

staat.
Pieter jansz. Luyts.

admiraliteyt.
Mr. joan Hoogtwoud.

anno 1681.

schout.
Mr. Francois van Bredehoff.

stedehouder.
Mr. Iacob Kayser.

burgermeesteren.
Mr. Nicolaes Konink 3.
Joan Blokker 2.
Mr. Jacob van Sander 4.
Mr. Iacob Kayser 1.

schepenen.
Mr. Cornelis Kayser 3.
Evert Clomp 2.
Ewoud Beverwijk 5.
Mr. Iacob Zeeman 1.
Nicolaes Carbasius 1.
Anthony Verlaen 1.
Dr. Symon Jongemaets.

staat.

ſtaat.

Pieter janſz. Luyts.

admiraliteyt.

Otto Hinlopen ſterft.

anno 1682.

ſchout.

Mr.Francois van Bredehoff

ſtedehouder.

Mr. Iacob Kayſer.

burgermeeſteren.

Joan Blokker. 3.
Dirk van Sugtelen. 3.
Thymon Velius. 3.
Mr. Cornelis de Groot. 3.

ſchepenen

Cornelis Crap. 4.
Pieter Pronk. 3.
Willem Minnes. 4.
Mr. Dirk Paſſer. 3.
Gerard van Lingen. 2.
Dr. Herpert de Krijt. 1.
Mr. Nicolaas van Sugtelen.

ſtaat.

Mr. Nicolaas Koning.

admiraliteyt.

Mr. Jacob Keyſar.

anno 1683.

ſchout.

Mr.Francois van Bredehoff.

ſtedehouder.

Mr. Jacob Kayſar.

burgermeeſteren.

Mr. Cornelis de Groot 4.
Mr. Nicolaes Konink 4
Dr. Georgius Goethals 1.
Mr. Iacob van Foreeſt 1.

ſchepenen.

Mr. Cornelis Kayſer 4.
Ewoud Beverwijk 4.
Ian Binneblijf 2.
Nicolaes Carbaſius 2.
Mr. Ioan Abbekerk 1.
Mr. Nicolaes Crap 1.
Nicolaes Wijntgis 1.

ſtaat.

Pieter janſz. Luyts.

admiraliteyt.

Thymon Velius *Ontvanger*.

anno 1684.

ſchout.

Mr.Francois van Bredehoff

ſtedehouder.

Mr. Iacob Kayſer.

burgermeeſteren.

Mr. Nicolaes Konink 5.
Gerard Schagen 3.
Thymon Velius 4.
Mr. Iacob Kayſer 2.

ſchepenen.

Mr. Willem Crap 5.
Gerrit van Lingen 3.
Balthaſar Wijntgis 2.
Dr. Herpert de Krijt 2.

Jo-

Ioan Hoogtwoud 1.
Govert Minnes 1.
Mr. Nanning Hinlopen 1.

staat.

Dirk van Sugtelen.

admiraliteyt.

Pieter jansz. Luyts.

anno 1685.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff. Heere van Pijlswaert.

stedehouder.

Mr. Iacob Kayser.

burgermeesteren.

Thymon Velius 5.
Mr. Francois v. Bredehoff 5
Ian Symonsz. Berkhout 3. sterft.
Mr. Cornelis de Groot 5.
Mr. Pieter van der Graeff. in plaets van Berkhout.

schepenen.

Mr. Cornelis Kayser 5.
Willem Minnes 5. sterft.
Ewoud Beverwijk 5.
Mr. Nicolaes van Sugtelen 2
Ouger Groot 1.
Mr. Allard Merens 1.
Mr. Ioan Schagen 1.
Iacob Benningbroek 1. in plaets Willem Minnes.

staat.

Dirk van Sugtelen.

admiraliteyt.

Mr. Iacob Kayser.

anno 1686.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff

stedehouder.

Mr. Iacob Kayser.

burgermeesteren.

Mr. Cornelis de Groot 6.
Mr. Nicolaes Konink 6.
Mr. Iacob van Foreest 2.
Cornelis Ment 1.

schepenen.

Cornelis Crap 5.
Iacob Iosias Wybo 3.
Dr. Herpert de Krijt 3.
Iacob Groot Mieuwsz. 1.
Gerard van Hoolwerf 1.
Outger Molenwerf 1.
Pieter Etzen 1. sterft Paessche Dingsdag.
Govert Minnes 2. zat op de vierde plaetse.

staat.

Mr. Francois van Bredehoff Heere van Oosthuysen, Pijlswaerd &c.

admiraliteyt.

Mr. Iacob Keyser.

anno 1687.

ſchout.

Mr.Francois van Bredehoff

ſtedehouder.

Mr. Iacob Kayſer.

burgermeeſterer.

Mr. Iacob van Foreeſt 3.
Dirk van Sugtelen 4.
Pieter Ianſz. Luyts 3.
Thymon Velius 6.

ſchepenen.

Mr. Cornelis Kayſer 6.
Balthazar Wijntgis 3.
Anthony Verlaen 2.
Outger Groot 2.
Iacob Benningbroek 1.
Thomas van Hoogen 1.
Mr. Pieter van Gent 1.

ſtaat.

Mr.Francois van Bredehoff

admiraliteyt.

Mr. Willem Crap.

anno 1688.

ſchout.

Mr.Francois van Bredehoff

ſtedehouder.

Mr. Iacob Kayſer.

burgermeeſteren.

Thymon Velius 7.
Mr. Cornelis de Groot 7.
Mr. Iacob Kayſer 3.
Ewoud Beverwijk 1.

ſchepenen.

Iacob Iosias Wybo 4.
Mr. Ioan Abbekerk 2.
Mr. Nicolaes Crap 2.
Nicolaes Wijntgis 2.
Goverd Minnes 3.
Mr. Nanning Hinlopen 2.
Gerrit van Sugtelen 1.

ſtaat.

Pieter Ianſz. Luyts.

admiraliteyt.

Mr. Willem Crap.

anno 1689.

ſchout.

Mr.Francois van Bredehoff

ſtedehouder.

Mr. Iacob Kayſer.

burgermeeſteren.

Mr. Iacob Kayſer 4.
Mr. Nicolaes Konink 7.
Mr. Iacob van Foreeſt 4.
Mr. Pieter van der Graef 2

ſchepenen.

Mr. Cornelis Kayſer 7.
Balthazar Wijntgis 4.
Anthony Verlaen 3.
Dr. Herpert de Krijt 4.
Mr. Wormer Groot 1.
Mr. Aernoud Cagias 1.
Ioan Sonk 1.

ſtaat.

Pie-

Picter Jansz. Luyts.

admiraliteyt.

Ewoud Beverwijk sterft in zyn plaetse.

Iacob Iosias Wybo.

anno 1690.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff

stedehouder.

Mr. Iacob Kayser.

burgermeesteren.

Mr. Iacob van Foreest 5.

Mr. Cornelis de Groot 8.

Thymon Velius 8.

Mr. Allard Merens 1.

schepenen.

Mr. Ioan Abbekerk 3.

Govert Minnes 4. sterft.

Iacob Benningbroek 3.

Ioan van Leyen 1.

Ioan Boterpot 1.

Ioan Blauw 1.

Martinus Blokker 1.

Albert de Boer 1. in plaets van Minnes.

staat.

Mr. Pieter van der Graef.

admiraliteyt.

Iacob Iosias Wybo.

anno 1691.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff

stedehouder.

Mr. Iacob Kayser.

burgermeesteren.

Mr. Cornelis de Groot 9.

Mr. Iacob van Sander 5.

Dirk van Sugtelen 5. sterft.

Mr. Albert Sonk 1.

Mr. Pieter van Gent 1. in plaets van Dirk van Sugtelen.

schepenen.

Mr. Cornelis Kayser 9.

Anthony Verlaen 4.

Thomas van Hoogen 2.

Wouter de Bouwer 1.

Mr. Aernoud Verschuur 1.

Reynier Teding van Berkhoud 1.

Mr. Ioan van Akerlaken 1.

staat.

Mr. Pieter van der Graef.

admiraliteyt.

Mr. Willem Crap.

anno 1692.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff

stedehouder.

Mr. Ioan Verschuur.

burgermeesteren.

Mr. Albert Sonk 2.

Thymon Velius 9. sterft.

Mr. Iacob van Foreest 6.

Cornelis Ment. in plaets van Velius.
Mr. Allard Merens 2.

schepenen.

Mr. Ioan Abbekerk 4.
Ioan van Leyen 2.
Ioan Boterpot 2.
Iacob van der Gronde 1.
Sybrant Schagen 1.
Mr. Reynier van der Beeke 1.
Mr. Adriaen van Bredehoff. 1.

staat.

Mr. Nicolaes Konink.

admiraliteyt.

Mr. Willem Crap.

anno 1693.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff

stedehouder.

Mr. Ioan Verschuur.

burgermeesteren.

Cornelis Ment 3.
Dr. Georgius Goethals 2.
Dr. Symon Iongemaets 1.
Mr. Ioan Verschuur 1.

schepenen.

Anthony Verlaen 5.
Mr. Nanning Hinlopen 3.
Mr. Wormer Groot 2.
Mr. Aernoud Verschuur 2. sterft.
Iacob Groot Pietersz. 1.
Mr. Pieter Carbasius 1.
Frederik van der Burg 1.
Wouter Binneblijf 1. loco Verschuur.

staat.

Mr. Nicolaes Konink.

admiraliteyt.

Iacob Iosias Wybo.

anno 1694.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff.

stedehouder.

Mr. Ioan Verschuur.

burgermeesteren.

Dr. Georgius Goethals 3.
Mr. Iacob van Sander 6.
Mr. Cornelis de Groot 10.
Mr. Willem Crap 1.

schepenen.

Iacob Groot Mieuwsz. 2.
Ioan van Leyen 3.
Sybrant Schagen 2.
Dr. Ioan Ben 1.
Barent Groen 1.
Nicolaes Hinlopen 1.
Gerrit Liesselius 1.

staat.

Mr. Allard *Merens*.

admiraliteyt.

Iacob Iosias Wybo.

an-

anno 1695.

ſchout.

*Mr.*Francois van Bredehoff.

ſtedehouder.

Mr. Ioan Verſchuur.

burgermeeſteren

Mr. Cornelis de Groot 11.
Mr. Iacob van Foreeſt 7.
Iacob joſias Wybo 1.
Mr. Ioan Abbekerk.

ſchepenen.

Anthony Verlaen 6.
Wouter de Bouwer 2.
Mr. Reynier van der Beeke 2.
Mr. Pieter Carbaſius 2.
Iacob Groes 1.
Mr. Pieter Avenhorn 1.
Mr. Outger de Krijt 1.

ſtaat.

Mr. Allard Merens.

admiraliteyt.

Cornelis Ment.

anno 1696.

ſchout.

Mr.Francois van Bredehoff.

ſtedehouder.

Mr. Ioan Verſchuur.

burgermeeſteren.

Mr. Iacob van Foreeſt 8.
Mr. Iacob van Sander 7.
Iacob Benningbroek 1.
Mr. Ioan van Akerlaten 1.

ſchepenen

Ioan van Leyen 4.
Sybrant Schagen 3.
Mr. Adriaen van Bredehoff 2.
Fredrik vander Burg 2.
Cornelis de Iong 1.
Ian Schuerman 1
Cornelis Velius Dirkſz. 1.

ſtaat.

Jacob joſias Wybo.

admiraliteyt.

Cornelis *M*ent.

anno 1697.

ſchout.

Mr.Francois van Bredehoff

ſtedehouder.

Mr. Ioan Verſchuur.

burgermeeſteren.

Mr. Iacob van Sander 8.
Cornelis Ment 4.
Mr. Allard Merens 3.
Mr. Ioan Abbekerk 2.

ſchepenen.

Dr. Herman Beſem 2.
Mr. Pieter Carbaſius 3.
Dr. Ioan Ben 2.
Gerrit Lieſſelius 2.
Mr. Pieter Avenhorn 2.
Mr. Ioan Ockertſz. 1.

Pieter van Romonde 1.

staat.

Iacob josias Wybo.

admiraliteyt.

Mr. Willem Crap.

anno 1698.

schout.

Mr. Francois van Bredehoff.

stedehouder.

Mr. Ioan Verschuur.

burgermeesteren.

Mr. Ioan Abbekerk 3.
Iacob Benningbroek 2.
Mr. Herkules de Vries 1.
Cornelis Velius 1.

schepenen.

Anthony Verlaen 7.
Thomas van Hoogen 3.
Ioan Boterpot 3.
Wouter Binneblijf 2.
Nicolaes Hinlopen 2.
Mr. Wynand van Nieuwstad 1.
Mr. Nicolaes Minnes 1.

staat.

Mr. Allard Merens.

admiraliteyt.

Mr. Willem Crap.

anno 1699.

schout.

Mr. Adriaen van Bredehoff. Heere van Etershem &c.

In syn Heer Vaders plaetse aangesteld. Door een Brief van recommandatie, en aanbevelinge van de Konink van Engeland, als Stadhouder van Holland, en West-Friesland. Aan de Heeren Burgermeesteren en Vroedschappen.

stedehouder.

Mr. Ioan Verschuur.

burgermeesteren.

Mr. Hercules de Vries 2.
Mr. Iacob van Sander 9.
Dr. Symon jongemaets 2.
Mr. Willem Crap 2.

schepenen.

Iacob Groot Mieuwsz. 3.
Mr. Pieter Carbasius 4.
Dr. Ioan Ben 3.
Mr. Pompeus de Roovere 1
Mr. Ioan van Bredehoff. 1
Mr. Nanning Kayser 1.
Mr. Paulus Benninbroek 1.

staat.

Mr. Allard Merens.

admiraliteyt.

Mr. Ioan Abbekerk.

anno 1700.

schout.

Mr.

Mr. Adriaen v. Bredehoff

Burgermeesteren.

Mr. Willem Crap. 3.
Mr. Iakob van Foreest. 9.
Mr. Ioan van Akerlaken 2.
Ioan Hoogtwoud 1.

Schepenen.

Sybrant Schagen 4.
Nicolaes Hinlopen 3.
Mr. Pieter Avenhorn 3.
Nicolaes Laen. 1.
Dr. Pieter Opperdoes 1.
Mr. Dirk van Foreest. 1.
Mr. Iakob Iosias van Bredehoff. 1.

Staat.

Mr. Francois v. Bredehoff

Admiraliteyt.

Mr. Ioan Abbekerk.

Anno 1701.

Schout.

Mr. Adriaan v. Bredehoff

Burgermeesteren.

Mr. Ioan van Akerlaken 3.
Mr. Iakob van Sander. 10.
Iakob Benningb. 3. obiit
Mr. Nicolaes van Sugtelen. 1.
Iakob Iosias Wybo 2. loco Benningbroek.

Schepenen.

Mr. Nicolaes Minnes 2.
Mr. Ioan van Bredehoff 2.
Mr. Nanning Keyser 2.
Mr. Paul. Benningbroek 2.
Dr. Ioan. de Iong 1.
Dr. Iakob van Hoolwerf 1.
Mr. Cornelis Renst 1.

Staat.

Mr. Francois v. Bredehoff

Admiraliteyt.

Mr. Ioan Abbekerk.

Continuerende door acte van sijn Koninklijke Majesteyt van Groot-Brittanie, als Hollands, en West-Vrieslands Stadhouder.

Anno 1702.

Schout.

Mr Adriaen van Bredehoff

Burgermeesteren.

Mr. Nicolaes van Sugtelen 2.
Cornelis Ment 5.
Mr. Ioan Verschuur 2.
Allard de Groot 1.

Schepenen.

Anthony Verlaen 8.
Mr. Pieter Carbasius 5.
Fredrik van der Burg 3.
Nicolaes Hinlopen 4.
Gerard Liesselius 3.
Cornelis de Iong 2.
Mr Nicolaes Meppel 1.

Staat.

Iakob Wybo.

Admiraliteyt.

Mr. Ioan Abbekerk.

Anno 1703.

Schout.

Mr. Adriaen. v. Bredehoff

Burgermeesteren.

Cornelis Ment 6.
Mr. Iakob van Sander 12.
Dr. Georgius Goethals 4.
Mr. Iakob van Foreest 10.

Schepenen,

Sybrant Schagen 5.
Mr. Ioan van Bredehoff 3.
Mr. Nanning Keyser 3.
Mr Paul. Benningbroek 3.
Dr. Nikolaes Langewagen 1
Dirk van Egmont van der Nyenburg 1.
Mr. Nanning van Foreest 1.

Staat:

Iakob Wybo.

Admiraliteyt.

Dr. Symon Iongemaets.

Anno 1704.

Schout.

Mr. Adriaen v. Bredehoff.

Burgermeesteren.

Mr. Iakob van Sander 13.
Mr. Ioan van Akerlaken 4.
Mr. Herkules de Vries 3.
Mr. Gerbrant de Vicq 1.

Schepenen.

Anthony Verlaen 9.
Thomas van Hogen 4.
Fredrik van der Burg 4.
Dr. Ioan de Iong 2.
Mr. Gerard Berkhout 1.
Mr. Ioan Hoogtwout 1.
Nikolaes Ment 1.

Staat.

Cornelius Velius.

Admiraliteyt.

Dr. Symon Iongemaets.

Anno 1705.

Schout.

Mr. Adriaen v. Bredehoff

Burgermeesteren.

Mr. Ioan van Akerlaken 5.
Mr. Iakob van Foreest 11.
Dr. Symon Iongemaets 3. obiit.
Mr. Nikolaes Minnes 1.

in plaetse van Jongemaets.

Schepenen.

Iakob Groot Mieuwsz. 4.
Mr. Wynand van Nieustad 2
Dr. Nikolaes Langewagen 2
Dirk van Egmont van der Nyenburg 2.
Arnoud Laen. 1.

Ni-

Nikolaes de Vry. 1.
Mr. Iakob Klinkhamer 1.

Staat.

Cornelis Velius.

Admiraliteyt.

Mr. Herkules de Vries.

Namen der Vroetſchappen, Raden ofte Rijkdom (by ouds ſo genoemt) beginnende van den 28. September des Jaars 1529.

Anno 1529. 28. *Sept.*
Pieter Dirkſz. Goutſmit.
Ian Ellertſz. Kayſer.
Ian Matthijſſz.
Dirk Claeſſz. Edam.
Symon Pieterſz.
Gerrit Brallaert.
Claes Sloods.
Pieter janſz. Berkhout.
Mr. jacob Gerbrantſz.
Cornelis Goutſmit.
Pieter Claeſſz.
Iooſt Pieterſz.
Mr. Pieter de jonge.
Jan Pouwelſz.
Heert Pouwelſz.
Iacob janſz. Wenkes.
Doed Symonſz.
Frans Pieter Matthijſſz.
Ian jacobſz. Hans.
28. *December* 1529.
Maerten janſz.
Albert Aelbout.
1. *February* 1530.
Heyn Dirkſz.
Cornelis Kannemaker.
Laeſten January 1531.
Frans Pieterſz.
Iacob Walraven.
Roelof Maertſz.
Ian janſz. Koſter.
Claes jacob Symonſz.
21. *September* 1531.
Fop Meynertſz.
19. *April* 1533.
Mr. jacob jooſtenſz.
26. *February* 1536.
Reyner Claeſſz.
Gerbr. Dirkſz. Goutſmit.
13. *Juny* 1536.
Mr. Cornelis janſz. Doctor.
Ian Pieterſz. Goutſmit.
Evert Purmer.
Leſten January 1537.
Ian Pieterſz. van Neck.
30. *December* 1540.
Pieter Wouterſz.
4. *April* 1541.
Mr. jan Dirkſz. Licentiaet.
Ian Claeſſz. During.
Maerten Ariſſz.
Ian janſz. van Neck.
1. *February* 1542.
Schipper Herman Elbertſz.
10. *February* 1545.
Pieter Wiggertſz.

Pie-

Pieter Hendrikſz.
21. *Maert* 1545.
Wigger janſz.
4. *Maert* 1546.
Pieter Heyn Dirkſz.
4. *July* 1546.
Ian Maertſz. Snyder.
1. *Auguſtus* 1547.
Maerten Swart.
Ariaen Willemſz.
Willē Pieterſz. Enchuyſen.
13. *February* 1548.
Albert Claeſſz. Sloods.
3. *May* 1548.
Theunis Verduyn.
9. *September* 1550.
Gerrit janſz. Monikendam.
Paeſche-maendagh 1553.
Herman Dirkſz. Verwer.
29. *January* 1555.
Ewout Pieterſz.
In November 1555.
Pieter janſz. Schok.
Cornelis Duyn.
25. *Juny* 1557.
Symon Rol.
26. *October* 1557.
Cornelis jacobſz.
12. *July* 1558.
Krijn Claeſſz.
Pieter Pilles.
Cornelis Verlaen.
Leſten May 1560.
Claes jacobſz. Kort.
Jan Pieterſz. Organiſt.
Cornelis Verlaen.

Symon Gerbrantſz. Rol.
Symon Franſz.
Gerrit Avenhorn.
Ian Ruſtenburg.
Claes Bakker.
1561.
Claes Reynertſz.
1562.
Mr. Dirk Doctor.
Ian Corneliſſz. Baers.
Rippert Herkſz.
Claes Hendrikſz. Woerdē.
1563.
Matthijs janſz.
Symon Corneliſſz.
1565.
Iacob Sijm Claeſſz.
Pieter Reynerſz.
1566.
Ysbrant Willemſz.
1569.
Gerbrant Heynſz. Rol.
1570.
Gerbant Verduyn.
1571.
Ian Pieterſz. Berkhout.
1572.
Ian Willemſz. Koſter.
Dirk Edam.
Gerbrant Heynſz. Nopper.
Borrit Symontſz.
Symon Meynertſz.
In Auguſtus 1572.
Ian janſz. Spranger.
Iā Hermanſz. Schuytmaker
Iacob Bruynſz.

Mey-

Meyn: Corneliſſz. Verlaen.
Oom Thaems Heynſz.

1573.

Hendrik Krijnſz.
Pieter Claeſſz. Kort.
Mr. Pieter Doctor.
Doed Maertſz.
Pieter Floriſſz.
Allert janſz. Lakenkooper.

1574.

Ian Corneliſſz. Bef alias Spranger.
Symon Pieterſz. Kort.
Cornelis Lakeman.
Frans jacobſz. Sonk.
Claes Elemanſz.
Ian Ysbrantſz.
Mr. Dirk Doctor.

1575.

Pieter Willemſz. With.

1576.

Pieter Hermanſz.

1578.

Pieter Floriſſz.

1579.

Ian janſz. Molenwerff.

1580.

Cornelis Dirkſz. Veen.

1583.

Dirk janſz. Binneblijf.

1585.

Cornelis Corneliſſz. Soop.
Adriaen Pieterſz. Baerts.

1587.

Clement Remmitſz.
Iacob Claeſſz. Kort.

1588.

Vrerik Gerritſz. op 't West.
Claes jacobſz. Sijms.

1594.

Willem Pieterſz. Hafes.
Ian janſz. Engelſman.

1596.

Cornelis Corneliſſz. Veen.
Iacob Theuniſſz. Doem.

1599.

Pieter janſz. Vael in Lioren
Jan Symonſz. Soutmaet.

1600.

Dr. Dirk Velius.
Albert Franſz. Sonk.

1601.

Wybrant Pilgromſz.
Evert Pieterſz. With.

1605.

Jan Maertſz. Merens.
Dirk Thijſſz. van Nuys.

1605.

Jan Dirkſz. Appelboom.
Maerten Doedſz. Swart.

1606.

Symon Meliſſz.

1607.

Cornelis Corneliſſz. Keyſer
Mr. jan Wouterſz. Binneb:
Jacob Rippertſz.

1611.

Olphert Barentſz.

1613.

Jacob Gerritſz. Seylmaker

Dirk

Dirk Dirkſz. Kuyper.
Pieter janſz. Wijnkoop.
Willem van Someren.
Jacob Symonſz. Koning.
1615.
Jan Pieterſz. Schipper Aris
1617.
Willem Pieterſz. van Neck
1618. *By Prins Maurits verandering den* 5. *October*.
Outger jacobſz.
Claes Corneliſſz. Veen.
Symon Corneliſſz. Hugens.
Corn: Claeſſz. Hoogtwoud
Zeger Symonſz.
Albert Borritſz.
Baſtiaen Reynertſz.
Adriaen Thijſſz. Fons.
Maerten janſz. Groot.
Mr. jan van Foreeſt.
Th: Pieterſz. Lakenkooper
Claes Willemſz. Crap.
1621.
Fredrik Pieterſz. *B*roekker.
1622.
J. Allertſz. Lammertſchagẽ
1624.
Willem Claeſſz. jager.
1626.
Pieter Dirkſz. *B*en.
C. Corneliſſz. Hoogtwoud.
1630.
Mr. jan janſz. van Neck.
1631.
Jacob joſias Wybo.
1633.
Claes jacobſz. Sijms.
Cornelis Nanningſz.
1639.
Mr. Allard de Groot.
Dr. Gerard Hovius.
1641.
Mr. Claes janſz. Raed.
Lambert Pouwelſz.
Claes janſz. Pot.
1642.
Mr. Nanning Kayſer.
1643.
Mr. Adriaen van Foreeſt.
1745.
Mr. Cornelis Rippertſz.
1647.
Cornelis Claeſſz. Veen.
Thijs Adriaenſz. Fons.
1648.
Mr. Pieter Crap.
Elbert Dirkſz. Langewagẽ.
1649.
Mr. Cornelis Olphertſz.
Jan Frederikſz. Abbekerk.
Gerrit janſz. de Vry.
1650.
Gerard Twisk.
1652.
Anſelmus de Goyer.
Mr. jacob van Schonen.
1653.
Dirk Claeſſz. Veen.
1654.
Claes Willemſz. jager.

Ia-

jacob Claeſſz. Sijms.

1655.

Joſias Wybo.

1656

Cornelis janſz. Weſtwoude.
Cornelis Claeſſz. Hoogtw:

In April 1658.

Mr. Herman de Groot.
Mr. Meyndert Sonk.

1661.

Cornelis Waerden.
jacob Sieuws by Loting tegen N. Minnes.

1662.

Nicolaes Minnes.
Claes Fredrikſz. Schouten.
Mr. joan Hovius.

1664.

Mr. Willem van Neck.
Mr. Meyndert Merens.

1665.

Mr. Nicolaes Konink.

1666.

Reynier Langewagen.

1667.

Mr. Lucas van Neck.

1668. 5. *Maart.*

Jan Herkſz. de Lange. obiit 13. Juny 1668.

22. *May.*

Mr. Outger Crap.

7. *Juny.*

Nicolaes Molenwerf.

1670.

Leonard van der Hoek.
Mr. Cornelis de Groot.
Jacob Sijms Pieterſz.
Mr. joan Wijntgis.

1671.

Gerrit Herkſz. Clocq.

Anno 1672.

Wierd de Vroedſchap door zyn K. H. de Prince van Orangie op een andere voet geſchoeyt, ſommige der oude Vroedſchappen naderhand weder aangeſteld. Eenige volkomen afgeſet.

Nicolaes Minnes oud
Mr. Meyndert Sonk O.
Mr. Willem van Neck O.
Jacob Rooſekrans N.

En deſe als Burgermeeſteren.

Verdere aangeſtelde van zyn Hoogheyd.

Mr. Dirk van Foreeſt N.
Jacob Sieuwſz. O.
Mr. Maynderst Merens. O.
Mr. joan Hovius O.
Gerrit Clok O.
Jan janſz. Speld N.
Nicolaes van Schonen N.
jan Symonſz. *Berkhoud.*
Pieter janſz. Luyts.
Dirk van Sugtelen.
Joan Rooſterman.
Otto Hinlopen.
Mr. joan Hoogtwoud.
Dr. Georgius Goethals.

Mr.

Mr. Francois v. *Bredehoff.*

Deſe volgende wierden door zyn Hoogheyd geexcuſeert.

Mr. Nicolaes Raed.
Claes Jager.
Cornelis Janſz. Weſtwoude.
Mr. Nicolaes Konink.
Reynier Langewagen.
Mr. Lucas van Neck.
Mr. Outger Crap.
Nicolaes Molenwerf.
Iacob Claeſſz. Sijms.
Mr. Cornelis de Groot.
Jacob Pieterſz. Sijms.
Mr. Jan Wijntgis.

1673.

Op recommandatie van zyn H. op den 14. Maart geeligeert.

Mr. Bruno Bruynvis 14. ſtemmen.
Mr. Jacob v. Sander 15. ſt.

1674.

Mr. Jan Kock 17. ſtemmē. in plaetſe van
Gerrit Herkſz. Clock. (*als hebbende den Eed niet afgelegt*) *is op recommandatie van zyn Hoogheyd verkooren.*
Joan de Moor.

1676.

Gerrit Schagen 17. ſtemmē.
Thymon Velius 10. ſtem:

1679.

Mr. Nicolaes Konink. 18. ſtemmem weder eligibel verklaert.
Mr. Cornelis de Groot. 10. ſtemmen die præſent waren, ook eligibel.
Mr. Willen van der Beke Penſionaris 14. ſtem:

1680.

Mr. Joan Wijntgis, 16. ook eligibel.
Jacob Rippertſz. 18.
Mr. Albert Sonk.

1681.

Mr. Willem Crap 16. ſt.
Adriaen Berkhoud 13.
Mr. Jacob Kayſer 13.
Mr. Pieter van den Graef.
Cornelis Ment.

1682.

Mr. Albert Konink.

1683.

Mr. Jacob van Foreeſt 19.

1684.

Nicolaes Carbaſiius. 11.
Dr. Symon Jongemaets 18.

1686.

Ewoud Beverwijk.
Mr. Allard Merens.

1688.

Jacob Wybo 17.

1690.

Mr. Joan Verſchuur 17.

Mr. Ioan Abbekerk 16.

1691.

Mr. Pieter van Gent.

1692.

Mr. Nicolaes van Sugtelen 17.

Ioan Hoogtwoud 10. ſt.

Iacob Benningbroek.

Mr. Ioan van Akerlaken 16

1695.

Mr. Herkules de Vries.

1696.

Cornelis Velius.

1697.

Allard de Groot.

Gerard van Hoolwerff.

1702.

Outger Molenwerff.

Mr. Gerbrant de Vicq.

Dr. Pieter Opperdoes.

Mr. Nicolaes Minnes.

1705.

Mr. Pieter Avenhorn.

Namen der Tegenwoordige Vroedſchappen of Raden des Stads Hoorn.

Mr. Francois van Bredehoff, Heere van Ooſthuyſen, &c.

Dr. Georgius Goethals.

Mr. Jacob van Sander.

Mr. Pieter vander Graafi.

Cornelis Ment.

Mr. Jacob van Foreeſt.

Mr. Allard Merens.

Jacob Wybo.

Mr. Joan Verſchuer.

Mr. Nicolaes van Sugtelen.

Joan Hoogtwoud.

Mr. Joan van Akerlaken.

Mr. Hercules de Vries.

Cornelis Velius.

Allard de Groot.

Outger Molenwerf.

Mr. Gerbrand de Vicq.

Dr. Pieter Opperdoes.

Mr. Nicolaes Mimmes.

Mr. Pieter Avenhorn.

Namen der Wees-Meesteren, beginnende van de Jare 1529.

1529.
GErbrant Dirksz.
Ian Dirksz. Huycker.
Roelof Maertsz.
1530.
Gerbrant Goutsmit.
Ian Dirksz. Huyker.
Fop Meynertsz.
1531.
Gerbrant Goutsmit.
Roelof Maertsz.
Mr. Iacob joostensz,
1532.
Gerbrant Goutsmit.
Heertgen Pouwelsz.
Ian Huyker
1533.
Ian Huyker.
Roelof Maertsz.
Heyn Rol.
1534.
Gerbrant Goutsmit.
Claes jacob Symonsz.
Iacob Ysbrantsz.
1535.
Claes jacob Symonsz.
Roelof Maertsz.
Mr. jan jacobsz. Medicus.
1536.
Roelof Maertsz.
Dirk Claessz. Edam.
Iacob jansz. Wenkes.
1537.
Roelof Maertsz.
Iacob jansz. Wenkes.
Ian Dirksz. Huyker.
1538. en 39.
Roelof Maertsz.
Iacob jansz. Wenckes.
Ian Pietersz. Goudtsmit.
1540.
Gerbrant Dircksz.
Pieter jansz. Berkhout.
Willem Dircksz. van Neck
1541.
Pieter jansz. Berkhout
Willem Dirksz. van Neck
Ian jansz. van Neck
1542.
Willem Dirksz. van Neck
Dirck Frericksz.
Albert Claessz. Sloods
1543.
Albert Claessz. Sloods
Ian Dircksz. Huyker
Walraven jansz.
1544.
Ian Dircksz. Huyker.
Walraven jansz.
Pieter Wyertsz.
1545.
Walraven jansz.

Pieter Wouterſz.
Mr. Evert Purmer.
1546. *en* 47.
Ian Drickſz. Huyker
Ian janſz. Koſter.
Symon Gerbrantſz. Rol
1548.
Ian Dirckſz. Huyker
Walraven janſz.
Pieter Wouterſz
1549.
Ian Dirckſz. Huyker
Walraven janſz.
Pieter Heyneſſz.
1550.
Walraven janſz.
Pieter Ianſz. Berckhout
Pieter Dirckſz. Lam
1551.
Ian Dirckſz. Huyker
Walraven janſz.
Cornelis Pieterſz. Broeker.
1552.
Ian Dirckſz. Huyker.
Walraven janſz.
Iacob Sijm Claeſſz.
1553.
Ian Dirckſz. Huyker
Symon Rol.
Iacob Sijm Claeſſz.
1554.
Walraven janſz.
Cornelis Broeker.
Iacob Sijm Claeſſz.
1555.
Symon Franſz.
Iacob Sijm Claeſſz.
Ian Pieterſz. Organiſt
1556.
Willem Pieterſz.
Iacob Sijm Claeſſz.
Ian Pieterſz Organiſt
1557.
Claes jacob Symonſz.
Ian Pieterſz. Organiſt
Dirck Gerbrantſz.
1558.
Ian Pieterſz. Organiſt
Dirck Gerbrantſz.
Symon Rol.
1559.
Ian Pieterſz. Organiſt
Walraven janſz.
Ewout Pieterſz.
1560.
Ewout Pieterſz.
Walraven janſz.
Ian Corneliſſz. Ruſtenburg.
1561.
Iacob Sijm Claeſſz.
Rippert Herckſz.
Ysbrant Willemſz.
1562.
Ian Pieterſz. Organiſt
Ysbrant Willemſz.
Matthijs janſz.
1563.
Walraven janſz.
Mr. Volckert.
Cornelis Verlaen.

1564.
Ian Pietersz. Organist
Ysbrant Willemsz.
Mr. Dirck Doctor.

1565.
Claas jacobsz. Kort.
Ysbrant Willemsz.
Mr. Dirck Doctor.

1566.
Walraven jansz.
Claes jacobsz. Kort.
Cornelis Albertsz. Verlaen.

1567.
Walraven jansz.
Rippert Herksz.
Claes jacobsz. Kort.

1568.
Walraven jansz.
Ian Pietersz. Organist.
Pieter Reynertsz.

1569.
Walraven jansz.
Symon Gerbrantsz. Rol.
Claes jacobsz. Kort.

1570.
Ian Pietersz. Organist.
Ysbrant Willemsz.
Pieter Willemsz. Neck.

1571.
Symon Fransz.
Claes jacobsz. Kort.
Pieter Willemsz.

1572.
Symon Fransz.
Pieter Reynertsz.
Pieter Willemsz.
Daer na in plaets van Pieter Reynertsz. Dirk Edam.
Klement Remmitsz. in plaetse van Pieter Willemsz.

1573.
Symon Fransz.
Walraven jansz.
Klement Remmitsz.

1574. 75. 76. 77. en 78.
Symon Fransz.
Klement Remmitsz.
Melis Ewoutsz.

1579. 80. 81.
Klement Remmitsz.
Melis Ewoutsz.
Cornelis Pietersz. Berckhout.

1582.
Klement Remmitsz.
Ian Pietersz. Berkhout.
Cornelis Soop.

1583.
Klement Remmitsz.
Cornelis Cornelisz. Soop.
Cornelis Berkhout.

1584.
Cornelis Berkhout.
Symon Meynertsz.
Dirk jansz. Binneblijf.

1585.
Klement Remmitsz.
Cornelis Berkhout.

Dirk jansz. Binneblijf.

1586.

Klement Remmitsz.
Cornelis Cornelissz. Soop.
Fredrik Gerritsz.

1587.

Klement Remmitsz.
Dirk jansz. Binneblijf.
Vrerik Gerritsz.

1588.

Klement Remmitsz.
Cornelis Soop.
Vrerik Gerritsz.

1589.

Mr. Dirk Hoogerbeets.
Vrerik Gerritsz.
Wybrant Pilgroms.

1590.

Cornelis Pietersz. Berckhout.
Cornelis Soop.
Vrerik Gerritsz.

1591.

Cornelis Berkhout.
Dirk jansz. Binneblijf.
Vrerik Gerritsz.

1592.

Cornelis Cornelissz. Soop.
Vrerik Gerritsz.
Cornelis Pietersz. Hoogerbeets.

1593.

Klement Remmitsz.
Vrerik Gerritsz.
Cornelis Pietersz. Hoogerbeets.

1594.

Vrerik Gerritsz.
Cornelis Pietersz. Hoogerbeets.
Mieus jansz. Kaeskooper.

1595. en 96.

Vrerik Gerritsz.
Mieus jansz. Kaeskooper.
Ian jansz. Engelsman.

1597.

Cornelis Pietersz. Hoogerbeets.
Ian jansz. Engelsman.
Ewout Melissz.

1598.

Cornelis Pietersz. Hoogerbeets.
Ian jansz. Engelsman.
Cornelis Cornelissz. Veen.

1599.

Cornelis Pietersz. Hoogerbeets.
Ian jansz. Engelsman.
Willem Pietersz. Crap.

1600.

Cornelis Pietersz. Hoogerbeets.
Ian jansz. Engelsman.
Cornelis Cornelissz. Veen.

1601.

Cornelis Pietersz. Hoogerbeets.
Ian jansz. Engelsman.
Wybrand Pilgromsz.

Cor-

1602.
Cornelis Pieterſz. Hoogerbeets.
Ian janſz. Engelſman.
Mr. Ian Wouterſz. Binneblijf.

1603.
Cornelis Pieterſz. Hoogerbeets.
Albert Franſz. Sonk.
Evert Pieterſz. With.

1604.
Cornelis Pieterſz. Hoogerbeets.
Willem Pieterſz. Crap.
Iacob Rippertſz.

1605.
Cornelis Pieterſz. Hoogerbeets.
Willem Pieterſz. Crap.
Evert Pieterſz. With.

1606.
Cornelis Pieterſz. Hoogerbeets.
Evert Pieterſz. With.
Albert Franſz. Sonk.

1607.
Cornelis Pieterſz. Hoogerbeets.
Evert Pieterſz. With.
Willem Pieterſz. Crap.

1608.
Cornelis Pieterſz. Hoogerbeets.
Willem Pieterſz. Crap.
Mr. Ian Binneblijf.

1609.
Cornelis Pieterſz. Hoogerbeets.
Albert Sonk.
Mr. Ian Binneblijf.

1610.
Cornelis Pieterſz. Hoogerbeets.
Albert Franſz. Sonk.
Willem Pieterſz. Kaeskooper

1611.
Willem Pieterſz. Kaeskooper.
Cornelis Corneliſſz. Soop.
Mr. Ian Binneblijf.

1612.
Willem Pieterſz. Kaeskooper.
Cornelis Soop.
Mr. Ian Binneblijf.
In ſyn plaets gekooren Cornelis Veen 9. November 1612.

1613.
Willem Pieterſz. Haſes.
Claes Corneliſſz. Veen.
Symon Meliſſz.
Deſe twee laetſte zyn Burgermeeſters gekooren, ende in haer plaets geſtelt Albert Sonk, en Matheus de Klerck, 20. January 1614.

1614.
Willem Hases.
Albert Sonk.
Mattheus de Klerk.

1615.
Evert Pietersz. Wit.
Symon Melissz.
Ian Maertsz. Merens.

1616.
Jan Maertsz. Merens.
Claes Cornelissz. Veen.
Dr. Dirk Velius.

1617.
Dr. Dirk Velius.
Iacobsz Rippertsz.
Iacob Symonsz. Koning.

1618.
Dr. Dirk Velius.
Symon Melissz.
Mr. Claes Carbasius.

1619.
Dr. Dirk Velius.
Iacob Symonsz. Coning.
Mr. Ioan van Foreest.

1620. en 21.
Cornelis Cornelissz. Soop.
Albert Sonk.
Dr. Dirk Velius.

1622.
Dr. Dirk Velius.
Claes Veen.
Frederik Pietersz. Broecker.

1623.
Dr. Dirk Velius.
Frederik Broecker.
Olphert Barentsz.

1624.
Dr. Dirk Velius.
Olphert Barentsz.
Claes Veen.

1625.
Dr. Dirk Velius.
Mr. Ian jansz. van Neck.
Mr. Allard de Groot.

1626. en 27.
Dr. Dirk Velius.
Dr. Gerardus Hovius.
Seyne Koning.

1628.
Dr. Dirk Velius.
Seyne Koning.
Iacob Symonsz. Coning.

1629.
Dr. Dirk Velius.
Seyne Coning.
Mr. Allard de Groot.

1630.
Dr. Dirk Velius. sterft in syn plaetse
Cornelis Cornelissz. Kayser.
Ian Allertsz. Lammertschagen.
Seyne Koning.

1631.
Ian Allertsz. Lammertschagen.
Mr. Ian van Neck.
Seyne Coning.

1632.
Mr. Ian van Neck.
Seyne Coning.
Mr. Allard de Groot.
1633.
Ian Allartsz. Lammertschagen.
Seyne Coning.
Dr. Gerardus Hovius.
1634.
Cornelis Cornelissz. Keyser.
Seyne Koning.
Mr. Allard de Groot.
1635.
Maerten jansz. Groot.
Seyne Coning.
Mr. Nanning Keyser.
1636.
Pieter jansz. Wijnkoop.
Mr. Ian van Neck.
Seyne Koning.
1637.
Pieter jansz. Wijnkoop.
Mr. Ian van Foreest.
Seyne Koning.
1638.
Pieter jansz. Wijnkoop.
Mr. Ian van Foreest vertrokken, in syn plaets
Mr. Ian van Neck.
Seyne Koning.
1639.
Mr. Ian van Neck sterft, in syn plaets.
Gerardus Hovius.
Seyne Coning.
Mr. Claes jansz. Raed.
1640.
Iacob Symonsz. Koning.
Seyne Koning.
Mr. Claes jansz. Raed.
1641.
Mr. Allard de Groot.
Seyne Coning.
Dr. Gerardus Hovius.
1642.
Iacob Symonsz. Koning.
Seyne Coning.
Dr. Gerardus Hovius.
1643.
Mr. Allard de Groot.
Seyne Koning.
Dr. Gerardus Hovius.
1644.
Seyne Coning.
Dr. Gerardus Hovius.
Mr. Cornelis Rippertsz.
1645. 46. en 47.
Seyne Koning.
Dr. Gerardus Hovius.
Cornelis Veen de jonge.
1648. en 1649.
Mr. Nicolaes Raed.
Seyne Coring.
Dr. Gerardus Hovius.
1650.
Mr. Allard de Groot.
Seyne Koning.
Dr. Gerardus Hovius.

1651.
Claes Corneliszz. Hoogtwoud.
Mr. Cornelis Rippertsz.
Seyne Konink.
1652.
Mr. Nicolaes Raed.
Mr Cornelis Rippertsz.
Seyne Konink.
1653. en 54.
Mr. Nicolaes Raed.
Seyne Konink.
Gerard Twisk.
1655.
Seyne Konink.
Gerard Twisk.
Mr. Pieter Overtwater.
1656. siet 53. 54.
1657.
Mr. Nicolaes Raed.
Seyne Konink.
Willem van Sander.
1658. siet 53.
1659.
Mr. Nicolaes Raed.
Dr. Gerard Hovius.
Gerard Twisk.
Seyne Konink.
Willem van Sander.
1660.
Ian Allertsz. Lammertschagen.
Dr. Gerard Hovius.
Gerard Twisk.
Mr. Herman de Groot.
Seyne Konink.
1661.
Dr. Gerard Hovius.
Mr. Iacob van Schonen.
Iacob Sijms.
Seyne Konink.
Willem van Sander.
1662.
Mr. Nicolaes Raed.
Mr. Iacob van Schonen.
Iacob Sijms.
Seyne Conink.
Frederik jansz. Minnes sterf
1663.
Deselve met
Reynier Langewagen in plaets van Minnes.
1664.
Mr. Nicolaes Raed.
Iacob Sieuwsz.
Cornelis Hoogtwoud.
Albert Conink.
Mr. Meyndert Merens.
1665.
Mr. Nicolaes Raed.
Claes jager.
Mr. Ioan Hovius.
Mr. Meyndert Merens.
Willem van Sander.
1666.
Mr. Nicolaes Raad.
Claes jager.
Reynier Langewagen.
Mr. Ioan Hovius.
Iacob Somer.

1667.

1667.
Mr. Nicolaes Raed.
Willem van Sander.
Mr. Ioan Hovius.
Mr. Dirk Pot.
Willem van Neck.

1668.
Mr. Herman de Groot.
Mr. Willem van Neck.
Albert Konink.
Willem van Neck Cornelissz.
Mr. Outger Crap.
Pieter Claessz. Groot den 4. May in plaets van Willem van Neck die Fabrijk wierd.

1669.
Mr. Herman de Groot.
Reynier Langewagen.
Mr. Lucas van Neck.
Mr. Outger Crap.
Pieter Claessz. Groot.

1670.
Mr. Nicolaes Raed.
Leonard van der Hoek.
Pieter Claessz. Groot.
Iacob Pietersz. Rosekrans.
Iacob Claessz. Veen.

1671.
Mr. Outger Crap.
Iacob Sijms Pietersz.
Mr. Bruno Bruynvis.
Iacob Roosekrans.
Dirk van Sugtelen.

1672.
Reynier Langewagen.
Iacob Sijms Pietersz.
Mr. Bruno Bruynvis.
Pieter Claessz. Groot.
Dirk van Sugtelen.
Ioan de Moor.

1673.
Dirk van Sugtelen.
Mr. Bruno Bruynvis.
Mr. Iacob van Sander.
Pieter Claessz. Groot.

1674.
Mr Francois van Bredehoff
Dirk van Sugtelen.
Dr. Georgius Goethals.
Mr. Bruno Bruynvis.
Pieter Claessz. Groot.

1675.
Mr. Meyndert Merens.
Ioan Blokker.
Pieter Claessz. Groot.
Gerard Schagen.
Dr. Herman Besem.

1676.
Iacob Roosekrans.
Mr. Ioan Cock.
Dr. Georgius Goethals.
Pieter Claessz. Groot.
Thymon Velius.

1677.
Iacob Roosekrans.
Mr. Ioan Cock.
Mr. Bruno Bruynvis.
Gerard Schagen.

Dr.

Dr. Georgius Goethals.
Pieter Claessz. Groot.

1678.

Iacob Roosekrans.
Mr. Ioan Kok.
Gerard Schagen.
Dr. Georgius Goethals.
Pieter Claessz. Groot.
Mr. Willem Crap.
Dr. Dirk Velius.

1679.

Iacob Roosekrans.
Mr. Ioan Cock.
Mr. Bruno Bruynvis.
Dr. Georgius Goethals.
Pieter Claessz. Groot.
Mr. Willem Crap.
Adriaen Bras.
Pieter Opperdoes.

1680

Mr. Meyndert Merens.
Iacob Roosekrans.
Mr. Cornelis Kayser.
Ewoud Beverwijk.

1681.

Iacob Roosekrans.
Mr. Ioan Hoogtwout.
Cornelis Abbekerk.
Pieter Pronk.
Mr. Iacob van Foreest.

1682.

Iacob Roosekrans.
Mr. Cornelis Kayser.
Ewoud Beverwijk.
Dr. Herman Besem.
Mr. Iacob van Foreest.

1683.

Ioan Blokker.
Cornelis Crap.
Dr. Herman Besem.
Gerard van Lingen.
Dr. Symon jongemaets.

1684.

Ioan Blokker.
Cornelis Crap.
Pieter Pronk.
Ewoud Beverwijk.
Dr. Herman Besem.

1685.

Mr. Albert Sonk.
Cornelis Crap.
Cornelis Abbekerk.
Iacob josias Wybo.
Dr. Herman Besem.

1686.

Dr. Georgius Goethals.
Cornelis Abbekerk obiit.
Dr. Herman Besem.
Mr. Nicolaes van Sugtelẽ.
Outger Groot.

1687.

Dr. Georgius Goethals.
Mr. Albert Sonk.
Cornelis Crap.
Dr. Herman Besem.
Mr. Nicolaes van Sugtelẽ.

1688.

Mr. Albert Sonk.
Cornelis Crap sterft.
Dr. Herman Besem.

Out-

Outger Groot.
Thomas van Hoogen.
1689.
Dr. Georgius Goethals.
Dr. Herman Besem.
Mr. Ioan Abbekerk.
Outger Groot.
Thomas van Hoogen.
1690.
Mr. Iacob Kayser.
Dr. Herman Besem.
Anthony Verlaen.
Mr. Nanning Hinlopen.
Thomas van Hoogen.
1691.
Cornelis Ment.
Dr. Herman Besem.
Mr. Nanning Hinlopen.
Iacob Benningbroek.
Ioan van Leyen.
1692.
Cornelis Ment.
Dr. Herman Besem.
Mr. Nanning Hinlopen.
Tomas van Hoogen.
Mr. Aernoud Verschuur.
1693.
Mr. Allard Merens.
Mr. Ioan Abbekerk.
Dr. Herman Besem.
Balthazar Wijntgis.
Thomas van Hoogen.
Ioan van Leyen.
Mr. Reynier van der Beek:
1694.
Mr. Ioan Verschuur.
Dr. Herman Besem.
Balthazar Wijntgis.
Anthony Verlaen.
Dr. Herpert de Krijt.
Thomas van Hoogen.
Mr. Reynier van der Beek:
1695.
Mr, Ioan verschuur.
Dr. Herman Besem.
Balthazar Wijntgis.
Dr. Herpert de Krijt.
Iacob Groot Mieuwsz.
Thomas van Hoogen.
Iacob Groot Pietersz.
1696.
Mr. joan Verschuur.
Dr. Herman Besem.
Balthazar Wijntgis.
Anthony Verlaen.
Dr. Herpert de Krijt.
Iacob Groot Mieuwsz.
Thomas van Hoogen.
Iacob Groot Pietersz.
1697.
Ioan Hoogtwoud.
Anthony Verlaen.
Dr. Herpert de Krijt.
Iacob Groot Mieuwsz.
Thomas van Hoogen.
Ioan van Leyen.
Mr. Adriaen van Bredehoff
Iacob Groot Pietersz.
1698.
Mr. Ioan Verschuur.

Dr. *Herman* Besem.
Dr. *Herpert* de Krijt.
Iacob *Groot* Mieuwsz.
Ioan van Leyen.
Mr Adriaen van Bredehoff
Iacob *Groot* Pietersz.
Dr. joan Ben.

1699.

Mr. Nicolaes van Sugtelen.
Dr. *Herman* Besem.
Anthony *Verlaen*
Dr. *Herpert* de Krijt.
Thomas van *Hoogen*.
Ioan van Leyen sterft.
Ioan Boterpot
Iacob *Groot* Pietersz.

1700.

Mr. Ioan *Verschuur*.
Dr. Herman Besem.
Anthony *Verlaen*.
Dr. *Herpert* de *Krijt*.
Thomas van *Hoogen*.
Ioan Boterpot.
Iacob *Groot* Pietersz.
Mr. Pompeus de Rovere.

1701.

Iacob Wybo.
Dr. *Herman* Besem.
Anthony *Verlaen*.
Dr. *Herpert* de *Krijt*.
Thomas van *Hoogen*.
Ioan Boterpot.
Iacob *Groot* Pietersz.
Mr. Jacob J. v. Bredehoff.

1702.

Mr. Allard Merens.
Dr. *Herman* Besem.
Thomas van *Hoogen*.
Ioan *Boterpot*.
Iacob *Groot* Pietersz.
Mr. Nicolaes Minnes.
Mr. Cornelis Reynst.

1703

Mr. *Hercules* de *Vries*.
Dr. *Herman* *Besem*.
Anthony *Verlaen*.
Thomas van *Hoogen*.
Ioan *Boterpot*.
Iacob *Groot* Pietersz.
Mr. Wynand v. Nieustad.
Mr. *Dirk* van Foreest.

1704.

Mr. Ioan *Verschuur*.
Dr. *Herman* *Besem*.
Ioan *Boterpot*.
Iacob *Groot* Pietersz.
Sybrant Schagen.
Mr. Wynand v. Nieustad.
Mr. *Dirk* van Foreest.
Dirk van Egmond van der Nyenburg.

1705.

Mr. Ioan *Verschuur*.
Dr. *Herman* *Besem*.
Anthony *Verlaen*.
Thomas van *Hoogen*.
Ioan *Boterpot*.
Iacob *Groot* Pietersz.
Sybrant Schagen.
Mr. *Dirk* van Foreest.

Na-

Namen van de Secretarissen die gevonden zyn in de laeste hondert jaren.

Mr. Pieter de jonge.
Evert Purmer.
Ian Pietersz. Poelenburg.
Hermannus Contractus.
Willem Dirksz. Codde.
Ian Willemsz. Koster.
Gijsbregt Duyk.
Mr. Gijsbert van Naerden.
Cornelis Lakeman.
Iacob Claessz. *Kort.*
Ian Clementsz. *Kies.*
Evert jansz.
Claes van Schonen.
Mr. Nicolaes Carbasius.
Mr. jan Huygens.
Iacob van der Beeke.
Worbout jansz. v. Hogen.
Mr. Nanning *Kayser.*
Daer na de selve Heere Nanning *Kayser* Pensionaris.
Reynier vander *Beeke.*

1652

Reynier Langewagen.

1657.

Jan Worboutsz v. Hoogen.

1660.

Mr. Pieter Wijnkoop.
Mr. Lucas van Neck. reysende Secretaris, en 1662. Penzionaris.

1662. 22. December.

Mr. Cornelis de Groot. 25. February, 1688. gemaakt Penzionaris.

1668.

Mr. Dirk Pot sterft. en in syn plaets
Jelmer Hinlopen.
Mr. Willem van der Beeke Secretaris van de *Wees*kamer, en 1670. den 13. April Secretaris van de Stad.

1670. 13. April

Adriaen *Berkhout* Secretaris van de *Weeskamer.*

1671.

Dr Cornelis *Westwoude* Secretaris van de *Wees*kamer. staet syn Ampt af.

1673.

Dr. Herpert de *Krijt* in syn plaets.

1673. 30. Maert.

Mr. *Willem* van der *Bee*ke.
synde Secretaris, werd insgelyks gemaekt Penzionaris.

1680. 17. Augustus.

Mr.

Mr. Albert Conink.
Daer na de selve Heer Pensionaris.

1681.

Cornelis Velius.

1688. 15. April.

Mr. Nicolaes van Sugtelen

1693.

Mr. Outger de Krijt. Secretaris van de Weeskamer in syn Vaders plaetse.

1699.

Mr. Gerbrant de Vicq. in plaets van Velius die syn Ampt af staet.

1702.

Mr. Iacob Josias van Bredehoff. in plaets van de Heer de Vicq die zyn Ampt mede af staet.

Namen der Commissarissen van de kleyne Saken.

1636.

JAn Allertsz. Lammerschagen.
Mr. Allard de Groot.
Willem van Someren.

1637.

Jan Jansz. Sus.
Klaas Adriaansz. Klok.
Mr. Hendrik van Hoogtwoude.

1638.

Jan Jansz. Molenwerf.
Gerrit Pietersz. Twisch.
Pieter Claessz. Groot.

1639.

Willem van Someren.
Cornelis van Neck.
Lambert Thomassz.

1640.

Mr. Cornelis Rippertsz.
Mr. Hend. Hoogtwoude.
Elbert Matthijssz. Ens.

1641.

Fred. Pouwelssz. Jongem.
Dirk Claassz. Veen.
Willem van Sander.

1642.

Cornelis Berkhout.
Lambert Thomassz.
Mr. Cornelis Olphertsz.

1643.

Pieter Hermansz. Augustijns.
Willem van Sander.
Pieter Tymonsz.

1644.

Lambert Thomassz.
Jakob Claessz. Veen.
Melchior van Hoorn.

1645.

Willem van Sander.
Corn. Jansz. Westwoude.
Claes Wormersz. van Schoonen.

1646.

Pieter Claessz. Groot.
Dirk Claessz. Veen.
Mr. Cornelis Olphertsz.

1647.

Mr. Pieter Prooft.
Pieter Hermansz. Augustijns.
Gerrit Jansz. de Vry.
Herman Raedt.
Claes Boelissz.

1648.

Jakob Jakobsz. Groot.
Dirk Claessz. Veen.
Melchior van Hoorn.
Gerrit Herksz.
Josias Wybo.

1649.

Gerrit Jansz. de Vry. ij.
Herman Raedt. ij.
Claes Boelissz. ij.
Mr. Cornelis Cock j.
Cornelis Claesz. Hoogtwoude.

1650.

Mr. Corn. Olphertsz. iij.
Melchior van Hoorn iij.
Josias Wybo. ij
Dirk Allertsz. Lammertschagen. j.
Mr. Jakob van Schonen. j

1651.

Claes Jager. j.
Claes Boelissz. ij.
Jan Symonsz. Berkhout. j.
Jakob Jansz. Groot. j.
Mr. Herman de Groot. j.

1652.

Jakob Bruyning. j.
Jan Raat. j.
Gerrit Herksz. ij.
Claes Spierdijk. j.
Mr. Dirk Pot. j.

1653.

Claes van Schonen. ij.
Josias Wybo. iij.
Corn. Claessz. Hoogtwoude. ij.
Mr. Jan Groot. Jansz. j.
Jakob Syms. j.

1654.

Corn. Iansz. Westwout. ij.
Herman Raedt. iij.
Iakob Iansz. Groot. ij.
Mr. Meyndert Sonk. j.
Outger Wybo. j.

1655.

Claes van Schonen. iij.
Iakob Veen. ij.
Corn. Hoogtwoud. iij.
Mr. Dirk Pot. ij.
Mr. Meyndert Merens. j.

1656.

Mr. Pieter Overtwater. j.
Mr. Meyndert Sonk. ij.
Adriaen Clock. j.
Ioan Verschuur. j.
Pieter de Groot. j.

1657.

Iakob Pietersz Rosekrans.
Gerrit Herksz. iij.
Mr. Ian Groot Iansz. ij.
Mr. Meyndert Merens. ij.
Willem Iansz. Beukelman.

1658.

Fred. Iansz. Minnes. j.
Gerrit Schagen. j.
Adriaen Clock. ij.
Herk Pietersz. Clok. j.
Mr. Ioan Wijntgis. j.

1659.

Iakob Sieuwsz. j.
Mr. Meyndert Merens. iij.
Will. Iansz. Beukelman. ij.
Doed Maertsz. Swart. j.
Pouwels Lambertsz. j.

1660.

Ian Herksz. de Lange. j.

Pie-

Pieter Claeſſz. Gemp. j.
Ysbrand van Schonen. j.
Ielmer Hinlópen. j.
Everd Clomp. j.

1661.

Mr. Meyndert Merens. iv.
Herk Clock. ij.
Claes Minnes. j.
Mr. Frans Konink. j.
Willem van Nek. j.

1662.

Wil. Ianſz. Beukelman. iij.
Symon Hazepoot. j.
Mr. Outger Crap. j.
Ian Berkhout. j.
Iakob Konink. j.

1663.

Otto Hinlópen. j.
Herk Clock. iij.
Paulus Lambertſz. ij.
Leonard van der Hoek. j.
Claes Verſchuur. j.

1664.

Ian Herkſz. de Lange. ij.
Ian Minnes Apotheker. j.
Mr. Boëtius v. Elsland. j.
Mr. Adriaen Fuys. j.
Mr. Iakob Keyſer. j.

1665.

Mr. Dirk Pot. iij.
Evert Clomp. ij.
Leonard van der Hoek. ij.
Claes Verſchuur. ij.
Mr. Wormer v. Schonen. j.

1666.

Willem van Neck. ij.
Mr. Iakob Keyſer. ij.
Mr. Willem Crap. j.
Gerrit Herkſz. j.
Ioan Raed. j.

1667.

Mr. Ian Wyntgis. ij.
Ioan de Moor. 1.
Mr. Olphert de Vry. j.
Mr. Wil. van der Beeke. ij.
Dr. Corn. Weſtwoude. 1.

1668.

Mr. Willem Crap. 2.
Ioan Raedt. 2.
Claes Veen Berkhout. 1.
Ian Lambertſz. Wijnkoop. 1.
Mr. Melchior v. Hoorn. 1.

1669.

Mr. Wormer van Schoonen. 2.
Cornelis Veen obiit. 1.
Mr. Iakob Ripperſz. 1.
Mr. Ian Cock. 1. Schepen geworden.
Mr. Francois van Bredenhof.
Ioan Blocker. 1. in plaats van Veen.
Mr. Boëtius van Elsland. 2. in plaats van Kock.

1670.

Pieter Pronk. 1.
Adriaen Bras 1.
Reynier Opperdoes. 1.

Dirk Langewagen. 1.
Mr. Iakob van Sander. 1.
1671.
Mr. Ioan Kock. 2.
Claes Veen Berkhout. 2.
Dirk Molenwerf. 1.
Thymon Velius 1.
Willem Minnes. 1.
1672.
Mr. Boëtius v. Elsland. 3.
Mr. Francois van Bredenhof. 2.
Mr. Dirk Passer. 1.
Mr. Willem van Hoorn. 1.
Pieter Boelissz. 1.
1673.
Mr. Nicolaes Rippersz. 1.
Gerbrant Groot. 1.
I. Barentsz. Binnenblijf. 1.
Cornelis Ment. 1.
Mr. Gerrit Hinlópen. 1.
1674.
Pieter Pronk. 2.
Dirk Langewagen. 2.
Ewoud Beverwijk. 1.
Dr. Herman Besem. 1.
Mr. Olphert Bouw. 1.
1675.
Mr. Iakob Rippersz. 2.
Iakob Albertsz. Groes. 1.
Pieter Etsen. 1.
Mr. Rudolf Ram. 1.
Dr. Dirk Velius.
1676.
Willem Minnes. 2.
Iakob Ruyter 1.
Daniel Marces. 1.
Iakob. Sem. 1.
Mr. Arnoud Verschuur. 1.
1677.
Mr. Iakob Rippersz 3.
Mr. Cornelis de Groot Pietersz. 1.
Ioannes Boom. 1.
Cornelius Velius. 1.
Mr. Ioan Abbekerk. 1.
1678.
Ewoud Bewerwijk. 2.
Ian Abrahamsz. Valk. 1.
Pieter Bruyning 1.
Anthoni Verlaen. 1.
Outger Groot. 1.
1679.
Willem Minnes. 3.
Iakob Ruyter 2.
Mr. Ioan Berk. 1.
Daniel de Iong. 1.
Iakob Groot Mieuwsz. 1.
1680.
Evert Clomp. 3.
Iakob Groot Pietersz. 1.
Wormer van Schonen 1.
Cornelis Ruyter. 1.
Mr. Albert Sonk. 1.
1681.
Dr. Herman Besem. 2.
Mr. Ioan Abbekerk. 2.
Mr. Herk Waarden 1.
Mr. Nanning Hinlópen. 1.
Mr. Nicolaes v. Sugtelen. 1.

1682.
Anthony Verlaan. 2.
Anthony van der Grijp. 1.
Ioan Hoogtwout. 1.
Joan Pot. 1.
Mr. Nicolaes Crap. 1.
1683.
Cornelis Moyvries. 1.
Mr. Olphert Bouw. 2.
Mr Wormer Groot. 1.
Govert Minnes. 1.
Joan Schagen. 1.
1684.
Iakob Iosias Wybo. 1.
Hendrik Hudde. 1.
Gerard van Hoolwerf. 1.
Jakob Benningbroek. 1.
Allard Merens. 1.
1685.
Jan Claessz. Houthuys. 1.
Thomas van Hoogen. 1.
Outger Molenwerf. 1.
Ioan Boterpot. 1.
Seyne Konink 1.
1686.
Albart de Boer. 1.
Mr. Pieter Carbasius. 1.
Mr. Aarnoud Cagias. 1.
Joannes Blois. 1.
Gerard van Sugtelen. 1.
1687.
Nikolaes Wyntgis. 1.
Israel van der Meers. 1.
Pieter Langereys 1.
Jan Erhard. 1.
Fred. van der Burg. 1.
1688.
Wynand Bloem. 1.
Iakob Hinlópen. 1.
Pieter Boterpot. 1.
Ioan Sonk. 1.
Martinus Blocker. 1.
1689.
Ioannis Blois. 2.
Nikolaes Hinlópen. 1.
Ioan Maatsuyker. 1.
Reynier van Berkhout. 1.
Albert van Schoonen. 1.
1690.
Sybrand Schagen. 1.
Cornelis Bakker. 1.
Barend Groen. 1.
Francois Gallis. 1.
Dr. Fred. Wyntgis.
1691.
Ioan Blauw. 1.
Pieter Langereys. 2.
Ioan Meppel. 1.
Ian Schuurman. 1.
Mr. Reynier van der Beeke. 1.
1692.
Harman Roos. 1.
Wouter Binnenblijf. 1.
Mr. Wynand van Nieustad. 1.
Paulus de Vry. 1.
Cornelis Hoogtwoud. 1.
1693.
Barend Groen. 2.

Cornelis Bonk 1. obiit.
Ian Vegterſz. Berkhout. 2.
Nikolaes Laan. 1.
Dr. Nikolaas Langewagen.
Mr. Pieter Avenhorn. in plaets van Bonk.

1694.

Pieter Boterpot. 2.
Jakob Os. 1.
Ian Clomp. 1.
Cornelis Taſman. 1.
Iakob de Vry. 1.

1695.

Cornelis Hoogtwoud. 2.
Adriaen Salm. 1.
Matthijs Eekeboom 1.
Dr. Ioan de Iong. 1.
Cornelis Velius Dirkſz. 1.

1696.

Mr. Wynand van Nieuwſtad. 2.
Dr. Nikolaes Langewagen. 2.
Dirk Wilre. 1.
Outger Vering. 1.
Leonard Moens. 1.

1697.

Cornelis Backer 2.
Iakob Carbaſius. 1. obiit.
Claes de Vry. 1.
Dr. Pieter Opperdoes. 1.
Dr. Cornelis de Krijt. 1.
Mr. Willem Bordes. 1. in plaets van Carbaſius.

1698.

Wynand Cloppenburg. 1.
Adriaen Beverwijk. 1.
Mr. Floris Abbekerk. 1.
Mr. Nanning Keyſer. 1.
Mr. Paulus Benninghbroek. 1.

1699.

Claes Iager. 1.
Nikolaes Groot. 1.
Pieter Etſe. 1.
Iakob Beningbroek. 1.
Dr. Iakob v. Hoolwerf. 1.

1700.

Cornelis Reyerſz. Taſman. 2.
Adriaen Salm. 2.
Dr. Ioan Groenveld. 1.
Evert Schellinger. 1.
Arendt Groot. 1.

1701.

Dr. Wynand Groen. 1.
Herman Nopper. 1.
Mr. Gerard van Berkhout. 1.
Ioan Bock. 1.
Mr. Iakob Klinkhamer 1.

1702.

Claes Iager. 2.
Mr. Hobius van der Vorm. 1.
Mr. Anthony Overtwater.
Cornelis Schellinger. 1.
Nikolaes Ment. 1.

1703.

Iakob Benningbroek. 2.

Her-

Herman Nopper. 2.
Jakob Ham. 1.
Ioan Laen. 1.
Mr. Ioan Groot. 1.

1704.

Mr. Willem Bordes. 2.
Mr, Hobius van der Vorm. 2.
Ian Lambertſz. Kray. 1.
Iakob Danielſz. Bent. 1.
Hendrik de Vry. 1.

1705.

Andries van Haren. 1.
Jakob Ianſz. Zeylemaker.
Mr. Dirk Fons.
Hendrik Reynſt.
Mr. Ioan Iongemaats.

Namen der Keur-mannen.

1664.

Willem Ianſz. Beukelman.
Ian Symonſz. Iongemaets.
Mr. Dirk Pot.
Doed Maertſz. Swart.
Gerrit Pieterſz. Warder
Mr. Boëtius van Elsland.
Claes Theunis Verlaan.
Mr. Adriaen Fuys.
Cornelis Maſier.

1665.

Claes Iager.
Mr. Ioan Hovius.
Mr, Adriaen Fuys.
Mr. Ian de Groot Ianſz.
Mr. Dirk Pot.
Ian Gerritſz. Zeylmaker.
Symon Danielſz. Haſepoot.
Marten Claeſſz. Blankert.
Cornelis Maſier.

1666.

Mr. Nicolaes Raedt.
Cornelis Ianſz. Weſtwout.
Mr. Iakob van Schoonen.
Leonard van der Hoek.
Ian Gerritſz. Zeylemaker.
Pieter Gerritſz. Braek.
Mr. Iakob Keyſer.
Cornelis Veen Corneliſz.
Ioannes de Moor.

1667.

Claes Iager.
Ian Symonſz. Iongemaets.
Mr. Nikolaes Konink.
Iakob Pieterſz. Roſekrans.
Nicolaes Molenwerf.
Evert Clomp.
Mr. Olphert de Vry.
Pieter Pieterſz. Kiſtemaker
Thymon Velius.

1668.

Dirk van Sugtelen.
Pieter Claeſſz. Groot.
Pieter Gerritſz. Braek.
Doed Maertſz. Swart.
Mr. Outger Crap.
Cornelis Maſier.
Cornelis Veen Corneliſz.
Leonard van der Hoek.
Dirk Dirkſz. Langewagen.

1669.

Mr. Meynard Sonk.
Mr. Nikolaes Konink.
Cornelis Claaſſz. Hoogtwoudt.
Ian Ianſz. Speld.
Otto Hinlópen.
Mr. Boëtius van Elsland.
Ian Worb. van Hogen.
Mr. Outger Crap.
Claes Theunſz. Verlaen.

1670.

Mr. Meynard Sonk.

Cornelis Claeſſz. Hoogtwout.
Mr. Ioan Hovius.
Mr. Nikolaes Konink.
Mr. Cornelis de Groot.
Leonard van der Hoek.
Daniel Bent.
Mr. Dirk van Foreeſt.
Reynder Pieterſz. Opperdoes.

1671.

Nikolaes Molenwerf.
Gerrit Herkſz. Klok.
Gerrit Schagen.
Pieter Claeſſz. Gemp.
Reynder Pieterſz. Opperdoes.
Dirk Langewagen.
Mr. Willem van der Beeke.
Mr. Ioannes Hoogtwout.
Dirk Pieterſz. Ben Convoymeeſter.

1672.

Mr. Nikolaes Raedt.
Cornelis Ianſz. Weſtwout.
Pieter Claeſſz. Groot.
Willem Crap.
Mr. Iakob Ripperſz.
Ioannes de Moor.
Doed Maertſz. Swart.
Pieter Ripperſz.
Ian Ianſz. Koſter Ian.

1673.

Pieter Ianſz. Luyts.
Pieter Claeſſz. Groot.
Mr. Dirk Paſſer.
Mr. Iakob Keyſer.
Claes Verſchuur.
Cornelis Ment.
Arendt Ianſz. van de Vlekke.
Hendrik de Liefde.
Symon Ianſz. Baers.

1674.

Mr. Dirk van Foreeſt.
Otto Hinlópen.
Ielmer Hinlópen Secretaris.
Dirk Langewagen.
Dirk Ben Convoymeeſter.
Pieter Ariſz. Vonk.
Ian Bloemendael.
Thijs Crab.
Mr. Olphert Bouw.

1675.

Iakob Roſekrans.
Ioan Roſterman.
Cornelis Abbekerk.
Dr. Herman Beſem.
Iakob Ripperſz.
Cornelis Ment.
Ian Coſter Ian.
Gerrit Willemſz. Roomboer.
Ian Koning.

1676.

Ioan Blocker.
Thymon Velius.
Adriaen Bras.
Pieter Gerritſz. Braek.

Frans

Frans Bruyning.
Allerd Lammertſchagen.
Willem Ianſz. Kuyper.
Willem Pyper.
Ian Abrahamſz.

1677.

Mr. Ioan Hovius.
Mr. Iakob van Sander.
Pieter Opperdoes.
Mr. *Iakob* Keyſer.
Adriaen Berkhout.
Dr. Herpert de Krijt.
Pieter Pieterſz. Kiſtemaker.
Gerrit Pieterſz. Warder.
Ioannes *Boom.*

1678.

Thymon Velius.
Mr. Willem *Crap.*
Pieter Gerritſz. *Braek.*
Pieter Aris Pronk.
Ian Abrahamſz. Valk.
Pieter Hermanſz. Wandijk.
Douwe Meyndertſz. Santman.
Willem Pijper.
Pieter Laen.

1679.

Ian Abramſz. Valk.
Pieter Opperdoes.
Adriaen *Bras.*
Cornelis Maſier.
Doed *Maertſz.* Swart.
Iakob Groot Mieuwſz.
Willem Ianſz. Kuyper.
Gerrit Willemſz. Roomboer.
Ian Verloren.
Doed Maertſz. Swart. O- *leden zijnde (en ook de Burgermeeſter de Moor) is om een vierde Burgermeeſter te kieſen, op den 9. April 1680. te Boon gegaan, en heeft de eenige Swarte Boon getrokken.*
Iakob Ruyter.

1680.

Ian *Blocker.*
Mr. Ioan Wyntgis.
Ielmer Hinlópen.
Mr. Willem van der *Beke.*
Pieter Pieterſz. Kiſtemaker.
Mr. Olphert de Vry.
Ian *Bloemendael.*
Dr. Geórgius Goethals.
Cornelis Pot.

1681.

Mr. Willem *Crap.*
Mr. Olphert de Vry.
Mr. Dirk *Paſſer.*
Dr. Herman *Beſem.*
Cornelis *Ment.*
Symon Ianſz. *Baers.*
Ian Ianſz. Koſter Ian.
Cornelis Gerritſz. Avenhorn.
Ian *Ianſz.* Fons.

1682.

1682.
Jan Symonſz. Berkhout.
Gerrit Schagen.
Joannes Hoogtwoudt.
Olphert de Vry.
Daniel de jong.
Pieter Gerritſz. Braek.
Jan Harſloo.
Joris Somer.
Thys Claeſſz. Schagen

1683.
Jan Symonſz. Berkhout
Pieter Janſz. Luyts.
Mr. Aalbrecht Sonk.
Cornelis Ment.
Mr. Aalbrecht Koning.
Gerard van Lingen.
Pieter Ianſz. Weel.
Ian ianſz. Koſter.
Olphert Bouw.

1684.
Ian Blocker.
Mr. Aalbrecht Sonk.
Cornelis Ment.
Jan B. Binneblijf.
Anthony Verlaen.
Jakob Groot Apothecar.
Willem Ianſz. Kuyper.
Pieter Dirkſz. Broecker.
Ian Groot Iakobſz.

1685.
Pieter Ianſz. Luyts.
Mr. Aalbrecht Sonk.
Mr. Iakob van Foreeſt.
Dr. Herpert de Kryt.
Mr. Nanning Hinlopen.
Jan Janſz. Koſter.
Jan Koning Waagmeeſter.
Symon Janſz. Baers.
Pieter Dirkſz. Broecker.

1686.
Dr. Georgius Goethals.
Mr. Willem Crap.
Pieter Opperdoes.
Anthony Verlaen.
Mr. Nanning Hinlopen.
Dirk Ben.
Albert de Boer.
Dr. Ioan van der Vorm.
Gerrit Heerties.

1687.
Mr. Iakob Keyſer.
Dr. Georgius Goethals.
Mr. Pieter van der Graaf.
Dr. Symon Jongemaats.
Outger Molenwerf.
Ielmer Hinlopen.
Gerard van Lingen.
Jan Janſz. Koſter.
Joris Somer.

1688.
Anthony Verlaen.
Outger Groot.
Iakob Benningbroek.
Jan Erhart.
Dr. Herpert de Kryt.
Gerard van Hoolwerf.
Jan Boterpot.
Jan Maertſz.
Wynant Wouterſz. Blom.

1689.

Ia-

Iakob Wybo.
Mr. Ioan Abbekerk.
Ielmer Hinlopen.
Pieter Opperdoes.
Gerard van Lingen.
Iakob Groot *M*ieuwsz.
Iohannes *B*lois.
Mr. Pieter van Gent.
Iakob Lamb. Wyncoop.

1690.

Ian Blocker.
Wormer Groot.
Pieter Opperdoes.
Reynier Berkhout.
Claes Wyntgis.
Gerard van Hoolwerf.
Cornelis Pot.
Jan Maertensz.
Barent Groen

1691.

Mr. Willem Crap.
Mr. Joan Verschuur.
Dr. Herman Besem.
Jelmer Hinlópen.
Pieter Langereys.
Jan Erhard.
Cornelis Pot.
Willem Pyper.
Jan Jansz. Fons.

1692.

Dr. Georgius Goethals.
Joan Hoogtwout.
Reynier Berkhout.
Gerard van Lingen.
Jakob Groot Mieusz.
Martinus Blocker.
Johannes Blois.
Ian Erhard.
Cornelis Keeman.

Op den 10 September is te Boon gegaan, by occasie van 't overlijden van Thymon Velius, en dat Johannes Blois uytlandig was, en is de eenige swarte Boon, getrokken by

Mr. Nikolaes van Sugtelen.

1693.

Mr. Pieter van Gent.
Mr. Nikolaes van Sugtelen.
Ioan Boterpot.
Mr. Ioan Schagen.
Iohannes Blois.
Dirk Pietersz. Ben.
Dr. Ioan van der Vorm.
Cornelis Cos.
Cornelis Keeman.

1694.

Pieter Pronk.
Iakob Groot Mieusz.
Ian Claessz. Houthuys.
Barent Groen.
Ian Groot Iakobsz.
Dirk Claessz. Abbas.
Pieter Willemsz. Kuyper.
Iakob van Zuylen.
Ian Caspersz. Spinlo.

1695.

Mr. Pieter van der Graaf.
Mr. Pieter van Gent.

Mr.

Mr. Nikolaes van Sugtelen
Mr. Herkules de Vries.
Nikolaes Wyntgis.
Ioan Boterpot.
Iakobus van der Gronde.
Dr. Ioan van der Vorm.
Adriaen Salm.

1696.

Mr. Willem Crap.
Mr. Allard Merens.
Ioan Hoogtwoudt.
Mr. Herkules de Vries.
Mr. Nanning Hinlopen.
Barent Groen.
Cornelis Grauw.
Iakob Carbasius.
Pieter Willemsz. Kuyper.

1697.

Mr. Willem Crap.
Anthony Verlaen.
Outger Veering.
Wynand Cloppenburg.
Thys Claessz. Schagen.
Cornelis Bakker.
Abraham Liinslager.
Ian Maertensz.
Cornelis Besteman.

1698.

Mr. Iakob van Foreest.
Cornelis Bakker.
Gerrit van Lingen.
Ian Schagen.
Dr. Nikolaes Langewagen.
Ioris Somer.
Adriaen Beverwijk.
Wynand Cloppenburg.
Pieter Etsen.

1699.

Mr. Iakob van Foreest.
Dr. Herman Besem.
Sybrand Schagen.
Fredrik van der Burg.
Wynand Cloppenburg.
Iohannes Blois.
Pieter Etsen.
Claes Iager.
Ian Verloren.

1700.

François van Bredenhoff.
Iakob Groot Mieuwsz.
Balthaser Wyntjes.
Fredrik van der Burg.
Cornelis Velius Dirksz.
Adriaen Salm.
Ian Vechtersz. Berkhout.
Cornelis Besteman.
Herman Roos.

1701.

Mr. Pieter van der Graef.
Cornelis Tasman.
Iakob Groes.
Cornelis Backer.
Wynand Cloppenburg.
Maerten Iansz. Kistemaker.
Ian Maartsz.
Ian Coster.
Herman Nopper.

1702.

Mr. Herkules de Vries.
Wouter Bouwer.

Ni-

Nikolaes Langewagen.
Iakob Benningbroek.
Cornelis Tasman.
Wynand Cloppenburg.
Pieter Etsen.
Wessel Isaacksz.
Hendrik Tobyassz. Stael.

1703.

Barent Groen.
Cornelis Cos.
Ioan Berck.
Ian Erhard.
Wynand Cloppenburg.
Herman Nopper.
Cornelis Besteman.
Ioris Somer.
Gerrit van Texel.

1704.

Wynandus van Nieustad.
Nanning Hinlopen.
Ian Erhard.
Iakobus van der Neer.
Iakob Iansz Zeylemaker.
Cornelis Keeman Zeylemaker.
Iakob Bent Zeylemaker.
Ian Maertensz.
Mr. Ian Lakeman.

1705.

Dr. Georgius Goethals.
Mr. Ioan Verschuur.
Cornelius Velius
Ioan Blaauw.
Mr. Pieter Avenhorn.
Mr. Outger de Krijt.
Elbert Langewagen.
Ian Maertsz.
Cornelis Keman.

Door het overlijden van Jan Maartsz. en de Burgermeester Dr. Symon Jongemaats, is dit Jaar nog eens te boon gegaan en de Swarte Boon getrokken by

Namen der tegenwoordige Boongangers, en in wat Jaar yder aangestelt is.

1658.

J Elmer Hinlópen.

1671.

Mr. Jakob van Sander.

1672.

Mr. Francois van Bredehoff.

Jakob Groot Mieuwsz.

an Groot Iakobsz.

Cornelis Ment.

Dr. Herman Besem.

1673.

Dr. Georgius Goethals.

an Verloren.

oris Somer.

1683. Den 15 April.

Anthony Verlaen.

oan Houthuys.

Mr. Nanning Hinlopen.

Mr. Pieter van der Graef.

Mr. Iakob van Foreest.

Mr. Allard Merens.

1687. Den 27. Maert.

Iakob Wybo.

Outger Molenwerf.

Thomas van Hogen.

Ioan Boterpot.

oan Erhart.

Barent Groen.

ybrant Schagen.

Fredrik van der Burg.

Mr. Ioan Verschuur.

Mr. Nikolaes van Sugtelen.

Joan Hoogtwout.

1692. Den 3 April.

Iakob Groot Pietersz.

Cornelis Keman.

Ian Caspersz. Spinlo.

Dirk Brouwer.

Hendrik Staal.

Maerten Iansz. Kistemaker.

Pieter Kuyper.

Mr. Reynier van der Beke.

Iakobus van der Gronde.

Iakob Breet.

Iakob van Zuylen.

Iakobus van der Neer.

Mr. Pieter Carbasius.

Claes Iager.

Ian Vechtersz. Berkhout.

Mr. Ioan van Akerlaken.

als Raedt.

1694. Den 8 April.

Ioan Blaauw.

Cornelis Velius.

Cornelis de Iong.

Ioan Raedt.

Mr. Ioan Berk.

Adriaen Beverwijk.

 Cor-

Cornelis Backer.
Leonard Moens.
Dr. Nikolaes Langewagen.
Mr. Wynandus van Nieustadt.
Cornelis Besteman.
Claes Pieterſz. Twisck.
Wynand Cloppenburg.
Wessel Isaakſz. Marschalk.
Iakob Ianſz. Zeylemaker.
Mr. Nikolaes Minnes.
Mr. Ioan Schagen.
Cornelis Velius Dirkſz.
Iakobus van Beek.

1695.

Mr. Herkules de Vries.
als Raedt.

1697.

Allard de Groot.
als Raedt.

1701. Den 24 Maert

Iakob Benningbroek.
Dr. Wynand Groen.
Ian Koster.
Gerard Liesselius.
Dr. Pieter Opperdoes.
Nikolaes Laen.
Mr. Nanning Keyser.
Iakob Groes.
Herman Nopper.
Symon Turver.

1702.

Mr. Gerbrant de Vicq.
als Raedt.

1703. Den 5 April.

Pieter Franſz. Eusel.
Ioan Lakeman.
Mr. Albert Koning.
Dirk van Egmont van der Nyenburg.
Mr. Pieter Avenhorn.
Dr. Iakob van Hoolwerf.
Ian Lambertſz. Kraey.
Mr. Outger de Krijt.
Iakob Bent.
Gerrit van Texel.
Mr. Gerrit Berkhout.
Cornelis Schellinger.
Elbert Langewagen.

Na

Namen der Heeren Bewinthebberen van de Oost-Indische Compagnie ter Kamer Hoorn, beginnende, met den Jare 1602.

1602.

KLaas Jakobsz. Syms.
Willem Pietersz. Crap.
Fredrik Gerritsz. Schilder.
Pieter Jansz. Schaik.

1618.

Mr. Cor. Cornelisz. Veen.
Mr. Pieter Jansz. Lioren.
Outger Jakobsz.
Willem van Someren.
Hans Sweers.

1619.

Mr. Albert Fransz. Sonk.
Jan Maertensz. Merens.
Jakob Rippersz.

1626.

Jan Pietersz. Koen. *Generaal, in plaats van Hans Sweers, die Muntmeester wierd.*

1629.

Gerrit Pietersz. Twisch.

1632.

Claes Cornelisz. Hoogtwout.
Jakob Josiasz. Wybo.

1641.

Albert de Groot.

1643.

Jan Fredriksz. Abbekerk.

1648.

Mr. Pieter Crap.

1649.

Jan Allertsz. Lammerschagen.

1650.

Cornelis Rippersz.

1653.

Mr. Jakob Wormersz. van Schonen.

1655.

Iakob Claessz. Syms.

1658.

Mr. Meynard Sonck.

1659.

Dirk Claesz. Veen.

1662.

Cornelis Waerden.

1665.

Reynier Langewagen.

1666.

Mr. Herman de Groot.

1669

Mr. Lukas van Nek.

1670

Mr. Ioan Hovius.
Mr. Ioan Wyntgis.
Mr. Outger Crap.

1674.
Dirk. van Sugtelen.
Mr. Bruno Bruynvis.

1675.
Cornelis Ment.

1677.
Mr. Francois van Bredehoff.

1680.
Mr. Iakob van Sander.

1681.
Mr. Cornelis de Groot.

1684.
Mr. Nikolaes Koning.

1691.
Thymon Velius.
Mr. Iakob Keyser.

1692.
Mr. Iakob van Foreest.

1693.
Mr. Willem Crap.

1696.
Mr. Ioan Abbekerk.

1698.
Albregt Nikolaes van Schagen.
Welke om de drie jaren vertrekt na Enchuysen, al soo hy is aangestelt by het verleenen van het Nieuwe Octroy.

1699.
Cornelis Velius.

1703.
Mr. Gerbrand de Vicq.

1704.
Dr. Georgius Goethals.

Na-

Namen van de Bewindhebberen der Geoctroyeerde West-Indische Compagnie van den Jare 1635.

1635. Den 10 Aug.
Dr. ALlard de Groot. Presid. Schep.
1637. Den 28. July.
Jan Jansz. Sux.
1638 Den 23, Oct.
Pieter Dirksz. Ben.
1644. Den 3 Maert.
Mr. Cornelis Cock.
1647. Den 22 Aug.
Mr. Adriaen van Foreest.
1648. Den 22 Feb.
Mr. Nanning Keyser. Raed en oud Burgermeester.
1664. Den 19 Oct.
Adriaen Claessz. Clock.
1650. Den 15 Nov
Cornelis Claessz. Hoogtwout.
1655. Den 10 Dec.
Gerrit Iansz. Schagen. out Schepen.
1656. Den 23. Sept.
Mr. Dirk van Foreest.
1661. Den 13 Dec.
Melchior van Hoorn. Raat Presid. Schep.
1622. Den 1 Nov.
Jakob Albertsz. Groes.
1668. Den 6 Maert.
Cornelis de Groot. Pensionaris.
1669. Den 21 Jan.
Mr. Outger Crap. Raedt.
1670. Den 3 Nov.
Willem van Nek Cornelsz.
1670. Den 31 Dec.
Mr. Melchior van Hoorn.
1672. Den 19 Maert.
Gerrit Clock.
't Nieuw Octroy den 20 *September* 1674. *verleent.*
1674. Den 17 Nov.
Mr. Cornelis de Groot. Bewinthebber kond sijn leven lang continueren.
1674. Den 29 Nov.
Mr. Johan Cocq. als vooren.
1681. Den 19 Aug.
Mr. Cornelis Keyser, President Schep.
1683. Den 10 July.
Gerard Schagen. Regeerend Burgerm. en Raadt
1688. Den 21 Iuny.
Mr. Ioan Schagen.
1689. Den 14 Maert.
Mr Pieter van Gent.
1692. Den 21 April
Mr.

Nikolaes Wyntgis.
1697. Den 11 Feb.
Allard de Groot.
1704. Den 12 Ian.
Mr. Dirk van Foreest.

Namen der Predicanten, welke in dese Stadt zedert het doorbreeken der Reformatie hebben geweest.

1566.

Clement Maertensz.
Evert Gerritsz. Gorter.
Moesten beyde de Stad ruymen 1567
't Zedert de vastgestelde Reformatie zijn Beroepen.

1572.

Clement Maertensz.

1573.

Juriaen Epesz. of Georgius Aponis.

1576

Bartholdus Wilhelmi.

1586.

Andreas Hagius,

1590.

Cornelis Wiggertsz.

1591.

Corn. Meyndertsz. Spruit.

1600.

Iohannes Roggius.
Iohannes Iansz. Wilsoet.

1603.

Johannes Arnoldus Rodingeus.

1608.

Iohannes Wallesius

1614 en 1615 Zijn in de Remonstrantsche Troubelen, door de Remonstrants-Gesinde, tot Predikanten aangestelt.

Dominicus Sapma.
Isaacus Welsingius.
Dog beyde wegens haar Leere door de Synodus ontslagen 1619.

1616. en 1618.

Rippertus Sixtus.

1619.

Philippus Cornelisz. Ruleus.
Georgius Goethals.

1625.

Gerardus Puppius,

1634.

Cornelis Triglandius.

1638.

Samuel Pluvier.

1646.

Wilhelmus Hats-velt.

1650.

Petrus de Witte.

1652.

Hendrik Schalkenius *Abr. Filii.*

1654.

Symon Hellius.

1656.

Flo-

Florentius Costerus.

1661.

Iakobus Hondius.

1665.

Wynandus van Nieustadt.
Petrus van Breen.

1668.

Philippus Ruleus *Phil. Nepos.*

1672.

Hendrikus Brant Swalmius.

1676.

Martinus van Harlingen.

1679.

Ioannes Asseliers.

1691.

Theodorus Lakeman.

1692.

Ioannes Larenius.

1700.

Petrus van Wallendal.

1703.

Gerardus Puppius Hondius.

Druk-

Ingeſlopene Druk-fauten, aldus te verbeeteren.

Pag.	Regel.		Lees.
3	9	der geſchriften	der geſchigten
14	11	Bataviren	Batavieren
17	23	kunnen	kunne /
20	12	Frifiabonen	Friſiabonen
26	21	Cnyk	Cuyk
31	17	Condoms	Coudoms
32	1	bondgeboot	bondgenood
44	33	die aan een	die van een
45	9	haar te	om haar te
46	23	die lange	lange
50	13	gebleben	gebleven
51	26	1541	1511
59	12	zijn	zijnde
61	20	in deſe	in deſe tijd
63	24	halende /	hatende /
64	21	ſo bloedig	bloedig ſo
67	30	Hertogs	Verſoek
85	8	Outonis	Antonis
89	11	gelijds	gelijks
	32	bedrijd	bevrijd
99	18	ontſtagen	ontſlagen
108	25	konnen	kon men
125	3	den Auteur / hier mede moet den Heer Theodorus Velius, ſoo ook pag. 131 regel 3. den Schrijver verſtaan worden.	
134	19	't aan	't welk aan
138	3	ſitten	ſitters
141	26	Hetexen	Heteren
148	9	gereijd	gelijkt
	16	gro-	groter

groo-

Pag.	Regel.		Lees
148	18	grooter zijn geweest.	grooter
	23	vermeedert	vermeerdert
150	19	voldoenin	voldoeninge
	27	Duise	Duitse
151	6	Poetie	Poesie
153	4	drie drommen.	in drie drommen
	11	wetentende	wetende
	31	voort aan geen	voort geen
158	8	Samazarius	Sannazarius
159	32	verbrijselde	verbrijselde
161	2	schrikkelijk	schrikkelijke
164	10	so gebrek van	so den dienst van
	29	moepelijke	moepelijste
167	9	kan blijven	kon blijven
	10	met yets	mede yets
169	29	hennig	hennip
170	6	als de	als ook de
172	33	als de	als ook de
190	7	vertrekken	vertrekkende
198	15	heen	geen
200	6	aankenene	aantekene
202	32	raamp	ramp
208	3	in	is
221	17	suls	sulk
	35	woorde	waarde
224	12	gevolgt	gevorscht
228	29	menigee	menigte
229	4	Mapenen	Wapenen
	15	salverende	salveerde
230	7	gegoept	gedoopt
231	2	wierden	werden
232	31	1674	1675
237	14	seggen	seggende
238	1	gearquebiseert	geharquebuseert

25 op

Druk-fauten, dus te verbeteren.

Pag.	Regel.		Lees
238	25	op	om
248	35	ſerre	ſterre
251	30	Sads	Stads
252	2	uyt	in 't
262	10	verwelkomt	verwellekomt
266	9	reſulutie	reſolutie
284	2	Silde	Stilde
296	30	neemt	meent
	33	in	is
297	15	Stas	Stadt
298	2	heeft	zijn
300	21	Benonien	Bononien
308	1	Getuy-	Getuygen
	22	dees	dies
310	16	ook	ook een
311	2	gemaakt heeft	gemaakt is
312	16	vromer	vromen
314	4	in	en
316	5	eer	eerſte
	14	Digtkunige	Digtkundige
317	11	doet uyt de woorden / lief hebber /	en uytnemend
318	11	van haar	haar
	23	Axetino	Aretino
	30	Alphen	Alpen
320	4	repatriſeerende	repatrieerende
326	13	ſer	ſeer

Berigt aan den *Boek-binder*, om de Platen op sijn regte Plaats te setten.

Lisa Leonard Baskin.

Max Israel

Amsterdam

